HOMILIJE

ZA SVE NEDJELJE

NAPISAO

DR. MARTIN ŠTIGLIĆ,

KR. SVEUČILIŠTNI PROFESOR PASTIRSKOGA BOGOSLOVJA,
POČASTNI KANONIK SV. JERONIMA ILIRSKOGA U RIMU
I PRISJEDNIK BISKUPSKOGA STOLA SENJSKOGA I MODRUŠKOGA.

Odobrila preč. duhovna oblast u Zagrebu.

U ZAGREBU 1891.

NAKLADOM KR. SVEUČ. KNJIŽARE FRANJE SUPPANA (R. F. AUER).

HOMILIJE

ILI

TUMAČENJE EVANGJELJA

ZA

SVE NEDJELJE I BLAGDANE

NAPISAO

DR. MARTIN ŠTIGLIĆ

PRVI SVEZAK

HOMILIJE ZA NEDJELJE.

U ZAGREBU 1891.

TISKOM SCHOLZA I KRALJA (A. SCHOLZ)

HOMILIJE

ZA SVE NEDJELJE

NAPISAO

DR. MARTIN ŠTIGLIĆ,

KR. SVEUČILIŠTNI PROFESOR PASTIRSKOGA BOGOSLOVJA,
POČASTNI KANONIK SV. JERONIMA ILIRSKOGA U RIMU
I PRISJEDNIK BISKUPSKOGA STOLA SENJSKOGA I MODRUŠKOGA.

Odobrila preč. duhovna oblast u Zagrebu.

U ZAGREBU 1891.

NAKLADOM KR. SVEUČ. KNJIŽARE FRANJE SUPPANA (R. F. AUER).

APROBACIJA.

Broj 1333.

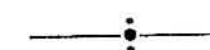
Prečastni gospodine!

Vaš rukopis „**Homilije ili tumačenje evangjeljâ,**" što ste ga ovamo predložili na uvid i odobrenje, nesadržaje u sebi ništa, što bi se protivilo nauci svete crkve katoličke o vjeri i ćudoredju; a sudeć po jasnoći i temeljitosti, kojom je to djelo napisano, te po shodnom tumačenju sv. evangjelja, može se predpostaviti, da će to djelo na liepu pripomoć biti dušobrižnomu svećenstvu te hasnovito djelovati na moralni uzgoj viernikah. Zato ovaj kapitularni vikarijat privoljuje na to, da spomenuti rukopis izdadete tiskom.

Dano iz sjednice kapitularnoga vikarijata nadbiskupije zagrebačke, držane dne 10. travnja godine spasa 1891.

Franjo Gašparić,
kapit. Vikar.

PREDGOVOR.

Nema dvojbe, da su Homilije, koje su sv. otci skoro izključivo držali, a kasnije se zapustile, ponajuspješniji način, kako treba propoviedati rieč Božja osobito prostome puku. S toga se i sve više iztiče, kako su koristne Homilije, pa se i u novije doba s velikim plodom opet počele uvadjati, a preporučuju ih i »Constitutiones synodales ecclesiae Zagrabiensis« na strani 210. veleći: »Serventur conciones aut homiliae ad captum populi«.

Buduć pak da mi Hrvati nemamo Homilija osim Königsdorferovih, što ih je pohrvatio Šimun Starčević, a i tih nije moguće više dobiti, ja sam pregao takve napisati, koje evo objelodanjujem.

U sastavljanju ovih Homilija upotrebljavao sam ova djela: »I vangeli delle domeniche spiegati in forma d' omelie« od Ivana Montersina; »Das Leben unseres Herrn Jesu Christi« od M. Meschlera; »Libro di istruzione e di

devozione cristiana« od Andrije Goffinea; »Hrana evangelskih naukov« od Antona Slomšeka, a ponajviše »Katholische Homilien« od Martina Königsdorfera.

Po želji mnogih svećenika navodim radi lakše porabe pred svakom Homilijom diljem dotično evangjelje.

Nadju li ove Homilije u častnom svećenstvu odziva, kao što su našla druga moja djela, ja ću ako Bog dade zdravlja, do godine izdati i »Propoviedi« za sve nedjelje i blagdane, a za tim »Prigodne propoviedi«, da tako bude u tom nekakva cjelina. U to ime Bože pomozi!

U Zagrebu na dan sv. Alojsija 1891.

Dr. Martin Štiglić.

Na prvu nedjelju adventa.

»Nebo i zemlja proći će, a rieči moje ne će proći.« Luk. 21, 33.

Evangjelje sv. Luke 21, 25—33.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Bit će znaci u suncu i mjesecu i zviezdah, i na zemlji medju narodi tjeskoba radi silovite huke mora i válôvâ; i ljudi će pogibati od straha i čekanja, što će doći na svu zemlju; jer će se sile nebeske pokrenuti. I tada će vidjeti sina čovječjega gdje ide u oblaku sa moću velikom i slavom. A kad se počne ovo zbivati, gledajte i podignite glave svoje, jer se približuje odkup vaš. I kaza im priču: Gledajte smokvu i sva drvèta. Kad donose već iz sebe rod, znate, da je blizu ljeto. Tako i vi, kad vidite da se ovo zbiva, znajte, da je blizu kraljevstvo Božje. Zaisto vam kažem, da ovaj naraštaj ne će proći, dok se sve ne zbude. Nebo i zemlja proći će, a rieči moje ne će proći.

Današnja nedjelja zove se prva nedjelja adventa ili dolazka Gospodnjega, jer sv. mati crkva hoće da se već danas počimamo pripravljati na dolazak Isusov, da što pobožnije dočekamo i proslavimo njegovo narodjenje ili ti Božić. Današnjom nedjeljom počima se takodjer crkvena godina. Odredila je crkva, da se

na današnju nedjelju čita evangjelje o posljednjem sudu, neka bismo se, slaveći prvi Isusov dolazak na ovu zemlju da odkupi sviet, sjetili ujedno i na drugi njegov dolazak na koncu svieta, kad će doći da sudi svim ljudem.

I prošle nedjelje bilo je evangjelje o posljednjem sudu. Sveta mati crkva opredielila je, da se na prvu i zadnju nedjelju crkvene godine čita evangjelje o posljednjem sudu, e da bismo imali uviek pred očima ovu strašnu istinu, te bismo se tako ostavili grieha i činili pokornička djela. I zaista, nema jačega sredstva, koje bi nas moglo tako očuvati od grieha i potaknuti na pokoru, kao što je pomisao na posljednji sud, kad će nebeski sudac suditi svim ljudem dobrim i zlim. Da si pak tu znamenitu istinu, dragi kršćani, duboko utisnete u pamet, te se okoristite na spasenje duše svoje, čujte kako će po svjedočanstvu Isusovu taj sud biti:

I. Strašan za grešnike;

II. Utješan za pravednike.

I.

Posljednji sud bit će strašan za grešnike: 1. zbog užasnih znakova na nebu; 2. zbog velike tjeskobe na zemlji; 3. zbog sjajnog dolazka božanskoga sudca.

1. Najprije veli Isus u današnjem sv. evangjelju: »*Bit će znaci u suncu i mjesecu i zviezdah.*« Kakovi će biti ovi znaci, govori Isus pobliže kod sv. Mateja, veleći: »Sunce će pomrčati, i mjesec ne će dati svjetlosti svoje, i zviezde će s neba pasti.« Jedni sv. otci uzimaju te rieči doslovno, dočim drugi tumače to

ovako: Na sudnjem danu pojavit će se u zraku strašna ognjevita tjelesa poput repatica, koja će padati na ovu zemlju, te će se ljudem činiti kao da zviezde padaju s neba. Od tih ognjevitih tjelesa upalit će se zemlja, te se od silnoga dima ne će vidjeti ni sunce ni mjesec. Od tolikog dima nastat će gusta tmina, kao što je u vrieme kad pomrčaju sunce i mjesec. Drugi opet sv. otci vele, da će to pomrčanje nebeskih tjelesa nastati s dolazka vječnoga sunca, Isusa Krista. Kako god što svieća ne svietli po danu, jer njezinu svjetlost prevlada svjetlo sunčano, isto tako, kad na sudnji dan dodje Isus u svoj svojoj slavi i veličanstvu, da sudi svim ljudem, izgubit će sunce svoju svjetlost, kao da je pomrčalo, a izgledat će tako i mjesec, jer on dobiva svoju svjetlost od sunca. Medjutim bilo kako mu drago, ovimi riečmi hotio je Isus pokazati, kako će strašni znaci ići izpred sudnjega dana.

I pravo je, da tada ova nebeska tjelesa pomrčaju, pošto već ne će imati svrhe, za koju bijahu stvorena. Kad jednom izgori zemlja i s nje nestane čovjeka, čemu da još svietle, kad je prestala zadaća njihova? Sve je to kazan za grieh. Grieha radi već je čestoputa pomrčalo sunce. Tako je pomrčalo sunce nad Misirci poradi njihovih grieha za vrieme Mojsijevo; nad Židovi pomrča sunce, kad razpeše Isusa; a pomrčat će i na koncu svieta, kad dodje Isus, da cielome svietu očituje sve griehe njegove. Kako će užasno biti za grešnika tada ovo pomrčanje nebeskih tjelesa! Bog je stvorio sunce, da nas grije i da nam svietli danju; mjesec je postavio, da nam svietli noću, a nebo je posuo zviezdami, da nas razblažuju svojim titranjem. Sve je to, evo, stvorio Bog za nas, pa ipak

koliko se grieha počinja na dogledu njihovu i danju i noću! Koliki ljudi kod tolike svjetlosti nebeskih tjelesa tumaraju u tminah bludnja i opačina! Da li je po tom čudo, ako ti stvorovi na sudnji dan od žalosti prestanu svietliti, kad će Isus, sunce vječne pravde, odkriti sve griehe cieloga svieta! Nego upravo time, što će ti stvorovi pomrčati, odat će grešnike i ugnat će ih u strah i trepet. Sunce svojom tugom objelodanit će tolike njihove griehe, što ih učiniše danju; mjesec svojom žalošću, i zviezde, pokrenute sa svojih osi, izniet će na vidjelo tolike njihove opačine, što ih počiniše noću.

Dragi kršćani! Vi sada s veseljem gledate danju ovo žarko sunce, kako svoje zlatne trakove spušta na zemlju; divite se mjesecu, koji vam se noću podsmieva i čudite se titranju zviezda. Nu znajte, da će na sudnjem danu nestati sve njihove svjetlosti. Kadgod dakle pogledate na sunce, mjesec i zviezde, sjetite se na sudnji dan, pak se čuvajte, da ne učinite ni danju ni noću ništa takova, česa biste se morali sramiti ili bojati na dan onoga velikoga suda!

2. Ali osim toga, što će se tada na nebu vidjeti strašni znaci, spopast će grešnike na zemlji velika tjeskoba. Isus veli dalje: »*I bit će na zemlji medju narodi tjeskoba radi silovite huke mora i valova; i ljudi će pogibati od straha i čekanja, što će doći na svu zemlju.*« S nebeskimi tjelesi pokrenut će se i zemaljska tjelesa. Od silnih potresa pećine će popucati, brdine se sniziti, a doline uzvisiti. Morski valovi tako će se od vjetrova razbješnjeti, da će se prelievati preko obala. Zemlja će se tako tresti, a more tako bješnjeti, da će ljudi strveni od straha tražiti špilje, da se u njima posakriju. Strašan će to biti dan za nevoljne grešnike, dan srdjbe Božje. Predvidio je taj dan već Isaija (13, 6.) u svom proročkom duhu, pak viče: »Jaučite, jer je blizu dan Gospodnji.« O kako strašno će tada jaukati grešnici, kad vide, kako se na užasan način svršava sve, što su u životu toliko ljubili! Salomon veli, da će tada Bog oboružati stvorove, da se osvete na njegovim neprijateljima (Mudr. 5. 18.) A buduć da se grešnici svimi stvorovi na zlo služe, zato će ih tada svi stvorovi mučiti, to više, što su im se više podali u životu. Sv. Grgur Vel. kaže: »Buduć da smo u svemu sagriešili, u svemu bit ćemo kažnjeni.«

3. Nego najužasniji za grešnike bit će dolazak božanskoga sudca. Isus veli: »*Sile će se nebeske pokrenuti.*« Sv. Dionisij razumieva ovdje pod nebeskimi silami angjele, koji će na sudnjem danu pratiti Isusa. Kako god zemaljskoga vladara, kad kamo putuje, prati čitavo dvoranstvo, da vrše jedni ovu, a drugi onu zapoviest njegovu, isto tako pratit će i Isusa angjeli, kad dodje suditi sve ljude: jedni da pokupe razbacana po svietu ljudska tjelesa, i da ih združe s dušami, a drugi će doći da razluče dobre od zlih; jedni će izpratiti Isusa, da budu svjedoci njegova suda, a drugi će izvršivati njegovu odluku, zatvorivši zle u pakao na vječne muke, a dobre povedavši na nebo u vječno blaženstvo. Jao si ga tada jadnim grešnikom, kad s nagrdjenimi tjelesi ustanu iz grobova!

»*Tada će vidjeti sina čovječjega gdje ide u oblake sa moću velikom i slavom.*« Dakle poslie tako užasnih znakova na nebu i na zemlji pokazat će se Isus, strogi sudac, sa svom svojom moću i veličanstvom, da sudi svim ljudem. Tko će opisati strah, što će tada spopasti grešnike, kad vide razjarenoga sudca, koga

su oni niekali, progonili, prezirali, psovali, kako sada dolazi, da im sudi za sva njihova djela, rieči, misli?! Ako su se tri kralja, videći Isusa kao nejako dješce u jaslih, prignuli pred njim do zemlje; ako su tri apostola, videći ga na Taboru preobražena, onesviestivši se pali na tle; ako su se oboružani vojnici u vrtu Getsemanu na jednu samo njegovu rieč: »ja sam!« od straha srušili na zemlju, što će tek biti na sudnjem danu od grešnika, kad ga vide razjarena na priestolu, gdje sjedi, da im sudi o cielom njihovom životu?! To će biti tolika muka, tolika zdvojnost, da će, kako veli sv. Ivan ap., zvati gore i pećine: padnite na nas, i sakrijte nas od lica onoga, što sjedi na priestolu, i od gnjeva jagnjetova. Jer dodje veliki dan gnjeva njegova i tko može ostati? (Apok. 6, 16. 17.) Da, tako će prizivati nebo i zemlju, ali ne će biti uslišani, već će morati gledati razjarenog sudca i slušati strašan sud i još strašniju odsudu: »Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, koji je pripravljen djavolu i angjelom njegovim.« (Mat. 25, 41.)

Pred ovoga sudca doći ćeš i ti bogohulče, koji si na najpogrdniji način psovao Boga, Isusa, križ njegov, majku njegovu, angjele, svete. Pred ovoga sudca doći ćeš i ti bludniče, pa ćeš mu morati dati račun za sve svoje nečiste misli, bezsramne želje, gadne razgovore, mrzke čine. Pred ovoga sudca doći ćeš i ti nepravedniče, da mu dadeš račun za sve svoje kradje, prievare, nepravde, otimačine. Pred njega doći ćeš i ti osvetljivče, da ti sudi za sve tvoje mržnje, osvete, ogovore, potvore. Pred ovoga sudca doći ćeš i ti proždrljivče i pijanče, koji si prekršio tolike postove i tako se opijao, da si izgubio i porabu razuma. Pred njega doći ćeš i ti bezbožniče, koji si prezirao

Boga, crkvu, sv. sakramente. Da, pred njega doći ćemo svi, da nas za sve, pa i za svaku praznu rieč strogo sudi, tako da mu ne ćemo moći ništa sakriti, niti se obraniti. »Joj! žalostna li mene — viče sv. Bernardo — što će biti tada od mene nevoljnoga grešnika, kad mi vječni sudac predoči sve moje krivnje!« Sv. Jerolim, čineć najstrožu pokoru u betlehemskoj špilji, kad bi samo pomislio na ovaj sud počeo je plakati i kamenom se tući u prsi. Častni pak Ludovik Da Ponte, kad bi mu došao na pamet sudnji dan, tako se od straha tresao, da mu se prevrnula postelja, na kojoj je bolestan ležao. Ako su se tako bojali sveti, koji su cieli svoj život sproveli u službi Božjoj i u krepostih, što će biti od nas, koji smo samo griešili, a dobra malo ili ništa ne učinili! Dragi kršćani! Buduć da će po ovom sudnji dan biti za grešnike tako strašan, čuvajte se grieha, a za učinjene griehe činite dostojno pokoru, da na sudnji dan ne dodjete medju prokletnike.

Nu kako god će posljedni sud biti strašan za grešnike, tako će naproti biti utješan za pravednike.

II.

Posljedni sud bit će utješan za pravednike: 1. jer se približio njihov odkup, 2. jer će nastupiti kraljevstvo Božje.

1. Čujte, što o odkupu pravednika veli Isus: *„A kad se počne ovo zbivati, gledajte i podignite glave svoje, jer se približuje odkup vaš.“* Da, odkupom tješi Isus svoje sluge, da im pokaže, kako je ovaj zemaljski život pravo sužanjstvo. Ta koliko moramo trpjeti ovdje od nas samih i od drugih ljudi! Razum naš po-

tamnio je od bludnja, volja je naša obuzeta od neurednih strasti, tielo naše izvrženo je bolestim i smrti. Jači nas tlače, jednaki preziru, a manji nam se rugaju. Što je dakle ovaj naš život, nego sužanjstvo? Ali doći će dan, kad će svemu tomu biti konac. Smrt će nas izbaviti toga sužanjstva. No i pravednici mogu poslie smrti doći u čistilište. Kad pak dodje sudnji dan, prestat će za njih i te muke, te će na taj dan nastupiti za sve pravednike posvemašnji odkup. S toga, pobožne duše, kad na sudnji dan opazite one strašne znakove na nebu i na zemlji, nemojte se bojati, već otvorite srdca vaša radosti i veselju, i pogledajte na Spasitelja svoga, koji vas je oslobodio svih zala i donio vam vječno blaženstvo. O kako će zapanjeni tada gledati na vas prokleti, i govorit će uzdišući: »Evo onih, kojima smo se njekoč podsmievali i rugali. Mi ludjaci držali smo život njihov za ludost, a svršetak njihov bez časti; a evo sad su pribrojeni k sinovom Božjim, i medju svetimi je baština njihova.« (Mudr. 5, 3—5.).

2. Nu vi biste rada znati, kad će to biti? Na to čujte priču, što ju kaza Isus: *„Gledajte smokvu i sva drvèta. Kad donose već iz sebe rod, znate, da je blizu ljeto. Tako i vi kad vidite, da se ovo zbiva, znajte, da je blizu kraljevstvo Božje.“* Isus mjesto da kaže kad će biti sudnji dan, tješi nas time, da opazivši strašne znakove, koji će ići izpred sudnjega dana, ufamo u skoro kraljevstvo Božje, kao što se iza proljetnoga cvieta nadamo ljetu. Dakle tek poslie sudnjeg dana nastat će pravo kraljevstvo Božje. Tada će svi ljudi spoznati Boga i Krista, koga je on poslao. Tada će Isus nad prokletimi izvršiti kraljevstvo svoje pravednosti, kad ne htjedoše primiti kraljevstvo njegova

milosrdja. Kraljevstvo pak Božje, koje Isus baštini od svoga nebeskoga Otca ne će samo sebi pridržati, već će ga podieliti s pravednici, pozivljuć ih: »Dodjite blagosloveni Otca mojega, posjedujte kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svieta.« (Mat. 25, 34.). Tko dakle da ne žive život pravednika, kad će pravednici biti na sudnjem danu tako nagradjeni! Da, *„ovaj naraštaj ne će proći, dok se sve ne zbude,“* t. j. rod ljudski ne će izumrieti, dok grešnici ne budu kažnjeni, a pravednici ne dobiju svoje plaće. Jer što Isus jednom reče, to se već nikada ne mienja; s toga i veli: *„Nebo i zemlja proći će, a rieči moje ne će proći.“*

Sudnji će dakle dan sigurno doći. Izpred njega ići će strašni znaci na nebu i na zemlji. Kad pak dodje vječni sudac, da sudi svim ljudem, ovi će se tada naći pred njim, a naći ćemo se i mi. Hoćemo li pak biti njemu na desnoj strani medju pravednici, ili na lievoj medju grešnici? Hoće li nas k sebi pozvati u vječni život, ili će nas odsuditi na vječnu smrt? Toga ne znamo. Samo to znamo, da nas čeka jedno ili drugo. Trsimo se dakle, da dodjemo medju pravednike; a to možemo lako postići, samo ako budemo uviek ovaj sud imali pred očima, i ako budemo na nj uviek pripravni. Sv. Jerolim veli: »Samo na onaj sud budi pripravan, kad će se svršiti slava svieta.« A sv. Grgur Vel. kaže: »Nema dobra, nema kreposti, koje ne bi čovjek vršio; a nema zla, koje ne bi bježao i čuvao ga se, kad pomisli, da će na posljednjem sudu morati dati Bogu strog račun za svaku i najmanju stvar.« Sv. pako Augustin veli: »Tko želi krepostno živjeti neka se samo sjeti na sudnji dan.« Blago nam, ako to budemo imali uviek pred očima i uviek tako radili!

Tada se možemo sigurno nadati, da će nas nebeski sudac na dan suda pozvati k sebi u kraljevstvo svoje. Jer sam reče: „*Nebo i zemlja proći će, a rieči moje ne će proći.*“ Amen.

Na drugu nedjelju adventa.

»Jesi li ti onaj što će doći, ili drugoga da čekamo?«
(Mat. II, 3.)

Evangjelje sv. Mateja II, 2—10.

U ono vrieme Ivan čuvši u tamnici djela Kristova posla dvojicu učenika svojih i reče mu: Jesi li ti onaj što će doći, ili drugoga da čekamo? A Isus odgovarajući reče im: Idite i kažite Ivanu, što ste čuli i vidjeli: sliepi progledaju, hromi hodė, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnim se propovieda evangjelje; i blago onomu, koji se ne sablazni o mene! A Kad oni otidoše, poče Isus govoriti narodu o Ivanu: Što ste izišli u pustinju gledat? trsku, koju ljulja vjetar? Ili što ste izišli gledat? čovjeka u meke haljine obučena? Eto, koji meke haljine nose, u kućah su kraljevskih. Ili što ste izišli gledat? proroka? Da, kažem vam, i više od proroka. Jer je ovaj, za kojega je pisano: Eto, ja šaljem angjela svojega pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom.

Današnje sv. evangjelje govori, kako je sv. Ivan Krstitelj, predteča Isusov, poslao iz tamnice dva svoja učenika k Isusu, da ga pitaju: da li je on Mesija, ili treba da drugoga čekaju? Za tim pripovieda sv. evangjelje, što im je odgovorio Isus i kako je pohvalio sv. Ivana.

Sv. Ivan bio je najsvetiji od svih ljudi, što ih je žena rodila. Već u utrobi svoje matere bi posvećen. Za mlada povuče se u pustinju, i tu u samotinji najstrože živi, moleći se i posteći. Propoviedajući slavu Božju i nastojeći oko spasenja ljudi, prikupio si je mnoge učenike, koji su ga sliedili u njegovu nauku. Neustrašivo govorio je istinu, ne gledeći ni na koga. Žigosa književnike, Fariseje i Sadukeje poradi licemjerja njihova i oholosti, a nije propustio da prekori i carinike zbog njihovih prievara i lakomosti. Ni samome kralju Herodu nije praštao, nego ga prekoravao, a navlastito za to, što je uzeo ženu brata svojega Filipa. Poradi toga dopao je mržnje svojih neprijatelja, a kralj Herod baci ga u tamnicu, gdje mu na posljedku dade odrubiti glavu. Mnogo puta dogadja se tako na svietu, da onoga progone, koji istinu ljubi i o njoj govori, kao što to kaže i naša rieč: Ko istinu gudi, gudalom ga po prstima biju. Tako biše i ubiše proroke: Miheja, Isaiju, Amosa; za istinu mučeni su apostoli, a smaknuta bi i sama istina: Isus Krist. Zgadja li se možda i vama, dragi kršćani, da vas oni mrze, kojima vi govorite istinu za njihovo dobro, nemojte za to klonuti duhom, nego se veselite i radujte, što možete i vi s Isusom pretrpjeti štogod istine radi.

Premda bijaše sv. Ivan u tamnici, srce i pamet sveudilj bi upravljao na Mesiju. Iz objave je već Božje znao, tko je Isus; pa se s toga branjaše da ga krsti, govoreći: »Ja treba da budem od tebe kršten, a ti dolaziš k meni?« Ko je Isus, upozna sv. Ivan još bolje, kad se nad njim, pošto ga krsti, raztvorilo nebo i

Duh sveti side na nj i ču se glas s neba: »Ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji.« (Mat. 3, 14—17.). Da je Isus sin Božji, posvjedočio je sv. Ivan javno pred narodom, kad mu ga pokaza, govoreći: »Evo, jagnje Božje, evo koji uzima grieh svieta.... Ja vidjeh i posvjedočih, da je ovo sin Božji.« (Iv. 1, 29, 34.). Kad je dakle znao sv. Ivan ko je Isus, zašto šalje učenike svoje k Isusu, da ga pitaju: je li on Mesija? Sv. Ivan ne šalje svojih učenika, da uvjeri sebe o mesijstvu Isusovu, nego šalje svoje učenike k Isusu, da čuju iz njegovih usta i da se uvjere, da je on zbilja Mesija obećani, te uzvjeruju u nj, a preko njih da ga spozna i sav narod, i tako se spasu. Sv. Ivan upravo je težio za tim, da sav Israel spozna Isusa za Mesiju, i sad mu se pružila zgoda, da ga tako rekuć prisili, da se očituje.

Dragi župljani! I vi ste moji učenici. A buduć da sam i ja dužan brinuti se za vaše dušno spasenje, kao što se brinuo i sv. Ivan za spasenje svojih učenika i domorodaca, pozivam vas, da idete duhom pameti svoje k Isusu s ona dva Ivanova učenika, te prisluhnete, što govori Isus njima:

I. O sebi;

II. O sv. Ivanu.

I.

Učenici Ivanovi pitaju Isusa ovako: *„Jesi li ti onaj što će doći, ili drugoga da čekamo?“* t. j. jesi li ti Mesija, Spasitelj svieta, kojega je Bog obećao otcevom našim, ili možda još nisi ti taj?

1. Isus, mjesto da im odgovori: Jesam! stade im kazivati i tumačiti proročka mjesta u sv. pismu, koja govore o Mesiji. A da to čuje i onaj narod, koji se zgrnuo oko Isusa, i onaj koji se okupio oko sv. Ivana, reče učenikom Ivanovim: *„Idite i kažite Ivanu što ste čuli i vidjeli: sliepi proglédaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju.“* Isus na pitanje Ivanovih učenika odgovara više činima, nego riečima: pozivajući se na svoja djela, što ih je pred njihovim očima tvorio, jer ona svjedoče za nj, budući da su to taka djela, koja može izvoditi samo Bog. Kad pak i Isus tvori takova djela iliti čudesa, koja može samo Bog tvoriti, onda je i Isus pravi Bog. A pošto su proroci kazali, da će sve ovo činiti Mesija, morali su u Isusu priznati pravoga obećanog Mesiju. Šest stotina godina prije Isusova rodjenja reče već prorok Isaija o Mesiji: »Bog će sam doći i spasti vas. Tad će se otvoriti oči sliepima, i uši gluhima otvorit će se. Tada će hromac skakati kao jelen, i jezik niemoga pjevat će.« (Isa. 35, 4—6.).

Isus se poziva na svoja čudesa, da pokaže svoje mesijstvo; ali kako čedno! On ne veli: Ja dajem sliepima vid, hromima hod i t. d., već: Sliepi proglédaju, gluhi čuju i t. d.

a) „Sliepi proglédaju.“ Ovako je po pravu mogao govoriti samo Isus, Spasitelj svieta; jer on je prava svjetlost, koja ne daje samo tjelesno sliepima vid, nego i duševnim sliepcem, koji čame u tminah neznanja i bludnje. Kao što ima tielo dva oka, koja ga ravnaju u svih njegovih djelih i svietle mu poput svieća, da ne zabasa u tminah, isto tako i duša ima dva oka, a to su dvie njezine glavne moći: razum i volja. Bog je dao čovjeku razum, da traži i nalazi shodna sredstva, koja ga vode k cilju, a volju mu je dao, da upotrebljava ova sredstva, te si tako pribavi potrebite kreposti. Razum zasljepljuje bludnja i ne-

znanje, a volju pritežu pohote i strasti. Isus je došao da oboje izliječi: razum svojim božanskim naukom, a volju svojom milošću. I zaista, na njegove propoviedi ljudem se zabistri razum, te prigrliše njegov nauk i vjerovaše u nj; a volja pregne da ostavi zlo i radi dobra djela. — Kamo sreće, kad bi već jednom progledali svi duševno sliepi! Jer duševna je sljepoća kud i kamo gora od sljepoće tjelesne.

b) „Hromi hode.“ Isus svojom svemožnošću ne izpravi samo tjelesne noge hromima da hode, nego svraća duševno hrome s krivih puteva, na koje ih je odvelo neznanje, pa ih privodi na put istine i pravde. Kao što čovjeku trebaju noge, da hodi, tako treba i duša nogu, da se uzmogne kretati u dobru, a noge duši jesu: ljubav k Bogu i bližnjemu. Čovjek bez ljubavi ne može da se miče u dobru, s toga prevladaju njim neuredne strasti, pa tako luta po stranputicah, dočim mu Isus kaže svojim naukom pravi put, a milošću ga svojom kriepi, da ojačan ljubavlju k Bogu i k bližnjemu hodi putem Božjih zapoviesti. — Na ove dvie noge osovite se i vi, dragi kršćani, jer jedino tada moći ćete hoditi putem spasenja i tako omiljeti Bogu.

c) „Gubavi se čiste.“ Gadna je i strašna gubava bolest, jer od take bolesti postaje cielo tielo ružno i smrdljivo; ali još je ružniji i užasniji grieh, koji nagrdjuje dušu. Grieh je prava guba duši. Isus, u svojoj dobroti, liečio je ljude od tjelesne gube, te su njihova tjelesa postajala opet zdrava i liepa; ali mnogo je više ozdravljao ljude od duševne gube, grieha, te su njihove duše opet zasjale božanskom slikom. Krist nije samo opraštao griehe, nego je ustanovio i svete sakramente, kojima će se duše čistiti od grieha do

konca svieta. — Blago vama, kršćani dragi, ako budete i vi često čistili dušu svetimi sakramenti, da je se ne prihvati guba, grieh.

d) „Gluhi čuju.“ Moć Isusova nije vezana samo na tielo, da vraća gluhim sluh; nego se njegova moć proteže i na gluhoću duše. Uha duši jesu: vjera i posluh. Duša samo onda pravo čuje, kad vjeruje u Boga i kad živi po nauku Božjemu. Dobri Isus ozdravlja gluhoću duše, zatvarajući njezine uši bludnjam i otvarajući ih vjeri propoviedanjem rieči Božje. Tako ozdravljeni trčahu ljudi za njim, da čuju njegov božanski nauk, vjerujući u nj i priznavajući ga za Mesiju. — O, kolikim su bolestne duševne uši, te ih treba ozdraviti! Koliko ih ima, koji su si sami krivi, što su tako oglušili, da ne čuju rieči Božje, koja se sveudilj propovieda! Vi pak, ljubazna braćo, slušajte uviek rado rieč Božju, da ne padnete u duševnu gluhoću i po tom u vječnu propast.

e) „Mrtvi ustaju.“ Isus je put i istina, a takodjer i život; jer je gospodar života i smrti, te podiže mrtve i uskrisuje ih. Ovu svoju božansku moć pokazao je za cielo i pred učenicima Ivanovim; jer im drugčije ne bi mogao kazati: *„Idite i kažite Ivanu, što ste čuli i vidjeli.“* Nu mnogo je više Isus uskrisio duhovno mrtvih svojom milošću, obrativši ih od grieha na pokoru. Tako je uskrisio i još uskrisuje nebrojeno množtvo ljudi kroz sve viekove. Koliki se, ojačani njegovom milošću, vratiše s krivoga puta, ostaviše se grieha i dadoše se na djela pokornička! — Blago i vama, grešnici, ako ustanete od smrti grieha, da uzmognete s Isusom živjeti u vieke.

2. Nadalje veli Isus učenikom Ivanovim: *„Siromašnim se pripovieda evangjelje.“* Time hotio je Isus

pokazati Ivanovim poslanikom, da je on obećani Mesija, pošto su Židovi znali iz proročtva, da će Mesija, kad dodje, siromašnim propoviedati evangjelje. Kod Isaije proroka (61, 1.) čitamo: »Gospod pomaza me, da javljam evangjelje krotkima.« Evangjelje znači dobar glas ili veselu viest. Nikad se pak nije čula veselija viest od viesti, što ju propoviedaše Isus. Obično su ga slušali siromašni ljudi, pa ih s toga i zove blaženimi. Odatle što je Isus propoviedao siromasima, morali su zaključiti Ivanovi učenici, da je Isus Mesija. Krist je i drugom jednom zgodom javno izpovjedio, da se ove rieči protežu na nj. Kad mu u Nazaretskoj sinagogi dodaše Isaijinu knjigu, pročitavši ove rieči kaza izriekom da se to proročtvo na njem izvršilo. (Luk. 4, 18—21.)

Siromasi su Isusa najradje slušali, a ti ga jedini većinom slušaju i danas. Bogatašem, koji su zakopani u dobrih i slastih ovoga svieta, ne da se slušati evangjelje, jer ono govori o samozataji i skrbi za vječno spasenje. Dakako da je bilo medju Isusovimi slušaoci i bogataša, kao što su bili: Matej, Zahej, Josip iz Arimateje, Nikodem i drugi; ali ovi se ili odrekoše bogatstva, a svakako ne bijaše im srce prilieplieno k njemu, te su tako u istinu bili siromašni duhom, kakovi treba da smo svi, ako se želimo spasiti. Isus u svom veličanstvenom govoru o blaženstvih spominje na prvom mjestu siromašne duhom, veleći: »Blaženi siromašni duhom, jer je njihovo kraljevstvo nebesko.« (Mat. 5, 3.) Budite i vi, dragi kršćani, siromašni duhom, slušajte rado rieč Božju i živite po njoj, da dodjete u nebo.

3. Napokon doda Isus: *„Blago onome, koji se ne sablazni o mene.“* Premda učenici Ivanovi vidješe tolika čudesa Isusova, još kao da kolebaju, bili ga

priznali Mesijom ili ga ne bi priznali. Mogli su si lako misliti: Ako si ti očekivani Mesija, zašto dopuštaš, da tvoj predteča čami u tamnici? Ako si ti Spasitelj, zašto ne izbaviš Židova iz jarma rimskoga? Ako si ti kralj kraljeva, zašto živiš tako oskudno? Da ih Isus ogradi protiv takovih napasti, reče im: neka ne gledaju na njega kao na čovjeka, jer bi se mogli sablazniti, već neka paze na njegove rieči i njegova čudesa, da tako čvrsti u vjeri ostanu učenici Ivanovi, te ga s njim zajedno priznaju za Mesiju. Ove rieči rekao je Isus za sva vremena. Zaisto, tko motri u Isusu samo čovjeka, jednostavna i siromašna tesara, koji je kao zločinac razpet na križu, takav se može lako sablazniti o njega, da ga ne prizna za Boga. Nu mi treba da motrimo u Isusu njegov nevin život njegove uzvišene kreposti, njegov božanski nauk, proročtva i čudesa njegova, pa se ne ćemo sablazniti o njega, nego ćemo ga priznati za Boga, koji je od ljubavi k nama postao čovjekom, da za nas trpi i bude progonjen.

No nisu Isusa progonili samo onda, dok je živio na zemlji, već ga progone i sada u njegovoj crkvi. Crkvu mu napadaju, službenike preziru, vjernike zlostavljaju, krepost kude, a bezbožtvo uzvisuju. Gdje je tvoja moć, Bože, da se osveti nad zloćom? Gdje je tvoja desnica, da zaštiti vjernu djecu tvoju? Tako bi mogao tkogod podvojiti o Božjoj moći i pravednosti, kad vidi toliko zla na svietu. No on veli: *„Blago onomu, koji se ne sablazni o mene!“* Blago onomu, koji je čvrst u vjeri i po njoj živi. Ako je crkva i ljuljana od vjetrova bludnja i drmana od valovja opačina, ipak će ona krepostnika zdrava i čila privesti u luku vječnoga spasenja. Medjutim će i zločince stignuti

zaslužena kazan, ali u svoje vrieme, jer Bog ne plaća svake subote. — Čuli ste, što kaza Isus o sebi; sad pak čujte, što govori o sv. Ivanu.

II.

Kad Ivanovi poslanici otidoše, poče Isus govoriti narodu o Ivanu, i to tako pohvalno, kako se još nikad ni o kome nije čulo. Odatle se učite, dragi kršćani, da o odsutnih uviek govorite dobro, a nikada zlo. Čujte kako Isus hvali sv. Ivana, pak se odatle naučite mnogomu dobru.

1. Najprije veli Isus: *„Što ste izišli u pustinju gledat? trsku, koju ljulja vjetar?“* Ovim riečima hotio je Isus pokazati stalnost sv. Ivana. Trska je znak nestalnosti, jer njom svaki vjetar ljulja. Nije takov sv. Ivan, koji bi se gibao od svakoga vjetra, već je u navieštanju istine nepomičan kao pećina. Njega ne može ni jedna dvojba smutiti, ni jedna nesreća razžalostiti, ni jedno progonstvo svladati. On se ne boji ni vojnika ni gradjana, ni kralja ni podložnika, ni tamnice ni smrti. On otvoreno svim propovieda njihove dužnosti; uviek je i svagdje vriedan predteča Isusov, bio u pustinji ili u tamnici, medju svojimi milimi učenici, ili medju razjarenimi progonitelji. Da, on ljubi istinu i neustrašivo ju brani, makar morao zbog nje i umrieti. S toga se nije žacao i samomu kralju Herodu predbacivati negov zločin: »Ne smiješ imati žene brata svojega.« (Mark. 6, 18.). On je tako jak, da ga nikakva prietnja ili sila slomiti ne može. — Dragi kršćani! Molite se Bogu, da dade svojoj crkvi uviek takovih propovjednika, učitelja i poglavara, kao što bijaše sv. Ivan; koji se ne će bojati istinu kazati bilo bogatim ili siromašnim, poglavarom ili podložnikom; a sliedite i vi sv. Ivana u stalnosti, kad god treba braniti vjeru, opomenuti grešnika, pa makar za to morali i trpjeti. Ne budite kao trska, da se bojite kazati istinu, kad to od vas zahtieva čast Božja i spasenje bližnjega.

2. Nadalje veli Isus: *„Ili što ste izišli gledati? čovjeka u meke haljine obučena? Eto, koji meke haljine nose, u kućah su kraljevskih.“* Isus hoće time da reče: Ivan nije od onih dvoranika, koji žive usried razkoši; već je čovjek, koji u pustinji čini najstrožu pokoru, pa tako prezire svaku udobnost ovoga svieta, navlastito odjeću i jelo. »On je obučen u kamilju dlaku, oko sebe ima kožan pojas, i jede skakavce i divlji med« (Mark. 1, 6.). I Isus i apostoli i svi svetci bijahu neprijatelji svakomu razkošju, zadovoljivši se jednostavnim jelom i odielom. Nego, kako je vidjeti, za vrieme Isusovo razkoš u jelu i nošnji vladala je samo u kraljevskim palačama. S toga i veli Isus kod sv. Luke (7, 25.): »Koji gospodske haljine nose i u slastima žive, po kraljevskim su dvorovima.« Sa žalošću pak mora se kazati, da dan danas oholija u nošnji i razkošan život ne vlada samo u kraljevskih palačah i gospodskih kućah, već svuda, i to ne samo u gradu već i na selu; ne samo kod bogatih, već i kod siromašnih ljudi. S toga je i zavladalo toliko siromaštvo i tolika skupoća, da već novac gotovo nema nikakve ciene. O kako se to sve protivi onomu obećanju, što ga zadasmo na sv. krstu, kad se javno odrekosmo gizdosti! A ogrešuje se o to osobito ženski spol, koji bi morao uviek imati na pameti ono, što u tom pogledu veli sv. Petar apostol (I. 3, 3—5.) ženam: »Vaše rešenje da ne bude u pletenju kose, obšivenju zlata i oblačivanju haljina; nego u tajnome čovječjem srcu,

u mirnom i krotkom duhu koji ne gine i koji je pred Bogom mnogocjen. Jer se tako nekad ukrašavahu i svete žene, koje se uzdavahu u Boga i pokoravahu se svojim muževima.«

3. Napokon kaže Isus: *„Ili što ste izišli gledat? proroka? Da, kažem vam, i više od proroka. Jer je ovaj, za kojega je pisano: Eto, ja šaljem angjela svojega pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom.“* Sv. Ivan bio je zaista prorok, jer je živio strogo i sveto, kao što su živjeli stari proroci, i nadahnućem Božjim naviještao je buduće stvari. S toga su i Židovi držali sv. Ivana za proroka. Nego Isus nazivlje ga i više nego prorokom, a to zato, jer je on Spasitelja svieta, o kojemu su drugi proroci proricali samo iz daleka i kao u mraku, svojim vlastitim očima vidio, prstom pokazao i krstio ga. On je sav svoj život sproveo u pustinji, živući poput angjela Božjega. On je predteča Mesijin, jer ga je Bog kao glasnika poslao pred Mesiju, da ga ljudem naviesti i prokrči mu put. Poravnjivao je pak sv. Ivan Mesiji put propoviedanjem pokore, da se ljudi ostave grieha i obrate k Bogu, te tako postanu vriedni Spasiteljeve milosti.

Buduć dakle da Isus sv. Ivana zove predtečom Mesijinim, a Ivan javno oglasi, da je Isus onaj, koji za njim ima doći, to je Isus pravi Mesija; pa buduć da ćemo skoro slaviti uspomenu na njegov dolazak t. j. njegovo narodjenje, pripravimo mu i mi pokorom put u naša srca, da se može u njih nastaniti svojom milošću. Budimo poput sv. Ivana stalni u vjeri, vršimo svoje dužnosti točno i činimo djela pokornička, da tako i mi zavriedimo, da budemo odlikovani u nebeskom kraljevstvu. Amen.

Na treću nedjelju adventa.

»Ovo bi u Betaniji preko Jordana, gdje Ivan kršćavaše.« Iv. 1, 28.

Evangjelje sv. Ivana 1, 19—28.

U ono vrieme poslaše Židovi iz Jerusalema svećenike i levite k Ivanu, da ga zapitaju: tko si ti? I on prizna, i ne zataja, i prizna: Ja nisam Krist. I zapitaše ga: Tko si dakle? Jesi li Ilija? I reče: Nisam. Jesi li prorok? I odgovori: Nisam. A oni mu rekoše: Tko si? da možemo kazati onim, koji su nas poslali. Što kažeš za sebe? Reče: Ja sam glas vičućega u pustinji: poravnite put Gospodnji, kao što kaza Isaija prorok. I bijahu poslanici od fariseja. I zapitaše ga govoreći mu: Zašto dakle kršćavaš, kad ti nisi Krist ni Ilija ni prorok? Odgovori im Ivan govoreći: Ja kršćavam vodom, a medju vami stoji, koga vi ne znate. On je onaj, što će doći za mnom, koji bješe preda mnom, kojemu ja nisam dostojan odriešiti rèmênâ na obući njegovoj. Ovo bi u Betaniji preko Jordana, gdje Ivan kršćavaše.

Ovo, što nam pripovieda današnje sv. evangjelje, dogodi se mnogo prije od onoga, što ste čuli prije osam dana. Tada bijaše već sv. Ivan Krstitelj u tamnici i skoro za tim bi pogubljen, dočim ono, što ste čuli iz malo prije pročitanog evangjelja, dogodi se dok je još sv. Ivan bio slobodan, i to u neznatnom mjestancu Betaniji, na obali Jordanskoj, gdje Ivan propoviedaše pokoru i kršćavaše Židove.

Sv. Ivan svojim vanredno strogim življenjem, svojim gorljivim propoviedanjem i kršćavanjem obratio je na sebe pažnju ciele židovske zemlje, tako da su mnogi počeli misliti, nije li možda on obećani Mesija, to više, što su tada Židovi očekivali, da će se pojaviti Mesija. Glas o sv. Ivanu dopre i u glavni grad Jerusalem, odakle najugledniji Židovi šalju k njemu poslanstvo najučenijih ljudi, na ime svećenike i levite, da ga pitaju, tko je on i što znači njegovo djelovanje? Nego ovi lukavi Židovi nisu radili s pravom i čistom nakanom. Oni, vješti sv. pismu, dobro su znali da Ivan nije Mesija, pošto se Mesija imao roditi od koljena Judina u Betlehemu, a sv. Ivan rodi se od koljena Levijeva na brežuljcih Judejinih. Bilo je njima poznato, da će Mesija činiti velika čudesa; dočim sv. Ivan, koliko god bijaše svet, ne učini ni jednoga čuda. Kad bi bili iskreno htjeli doznati istinu, mogli su se obratiti na Isusa, koji je samo šest mjeseci bio mladji od sv. Ivana, i već propoviedao i čudesa činio. Nego oni su htjeli s oholosti napastovati sv. Ivana, ne bi li se možda proglasio Mesijom i tako pokazao svietu Isusa kao varalicu. Kolika zloba! Tada se medju židovskimi poslanici i sv. Ivanom razprede vrlo zanimljiv razgovor, iz kojega ćete razabrati:

I. Što drže Židovi o sv. Ivanu;

II. Što drži sv. Ivan o sebi.

I.

1. Najprije zapitaše Židovi Ivana: *„Tko si ti? I on prizna, i ne zataja, i prizna: Ja nisam Krist.“* »Tko si ti?« Ti, koji propoviedaš narodu i kršćavaš, znaš li da tebe drže ljudi za Mesiju? Pa i naši glavari, a i mi sami držimo, da ti to i zbilja jesi; nu da se nitko ne prevari u tako znamenitoj stvari, došli smo, da iz tvojih ustiju čujemo: tko si ti, jesi li ti Krist? Pitanje je to jednostavno, ali vrlo lukavo i zlobno. Kolika to bijaše napast za sv. Ivana! Nije malenkost biti proglašen Mesijom, a već su ga kao takova uzvisivali i slavili. Kako će tu napast svladati sv. Ivan, kako li odgovoriti onome svečanome poslanstvu? Eto najjednostavnijega i najmudrijega odgovora: *„I on prizna, i ne zataja, i prizna: Ja nisam Krist.“* Divnoga li primjera poniznosti i iskrenosti! Koliki bi se ljudi poslužili takvom liepom zgodom, da budu za veće držani nego što zbilja jesu! I zaista, svuda se nalazi laž i prievara.

Neznalice hvastaju se učenošću; zločinci hine krepost; kod bogataša naći ćeš siromaštvo i nevolju. A s toga je već i došlo do toga, da otac ne vjeruje sinu, susjed susjedu, prijatelj prijatelju. Zašto se dan danas u sastavljanju ugovora, podpisivanju mjenica, posudjivanju, prodavanju i t. d. upotrebljavaju tolike opreznosti, zovu svjedoci itd.? Za to se sve to čini, jer medju ljudima nema iskrenosti i pravičnosti, već jedan hoće da prevari drugoga, samo ako može, a to i brat brata, pa i na samom svečanom sudu. Čovjek bi skoro rekao, da ljudsko družtvo stoji na prievari. Ono je iz vana rumena jabuka, a iz nutra gnjila; liepo tielo zastrto koprenom, koje iz nutra grize rana i izjeda sušica. Kanimo se takve dvoličnosti i varavosti, pak budimo radje priprosti i iskreni, kako to želi i sam Isus, kad veli: »Budite mudri kao zmije, i bezazleni kao golubovi.« (Mat. 10, 16.)

2. Nadalje pitaju Židovi sv. Ivana: *„Tko si dakle? Jesi li Ilija? I reče: Nisam.“* Ilija bijaše najglasovitiji prorok staroga zavjeta, čovjek pun duha Božjega,

preko kojega činjaše Bog velika čudesa. On nije umro kao što umiru drugi ljudi, već ga Bog u ognjenih kolih uze u nebo (IV. Kralj. 2, 11.) Malahija prorok (4, 5.) veli, da će se Ilija opet pojaviti na ovom svietu prije drugoga dolazka Kristova. Buduć pak da su Židovi miešali prvi i drugi dolazak Kristov, a znali su da je Ivan, što se tiče strogosti života, sličan Iliji, pitaju ga: nije li on Ilija? Na što im odgovori Ivan: *„Nisam.“* I tako sv. Ivan opet kaza istinu, jer on ne bijaše Ilija, premda ga Isus zove Ilijom (Mat. 11, 14.) pogledom na njegovu revnost i zvanje. Što više, sv. Ivan bijaše već ono, što Ilija ima tek biti. Sveti Ivan bijaše predteča Kristov u prvom dolazku, dočim Ilija bit će tek u drugom. Sveti Ivan pripravio je Židove na prvi Isusov dolazak, a Ilija će ih obratiti na koncu svieta, kad dodje Isus suditi svim ljudem, živim i mrtvim.

Dragi kršćani! Kad sveti Ivan propoviedaše pokoru, nas ne bijaše živih, a ne će nas biti ni kad Ilija pred sudnjim danom dodje. Nego, što kaza sv. Ivan Židovom, to bi i nam kazao Ilija, kad bismo doživjeli njegov dolazak: »Rodite rod dostojan pokore.« (Mat. 3, 8.) Ako smo dakle dosele služili griehom tielu i nečistome duhu, odsele služimo krepostnim životom Bogu i svome spasenju. Tako ćemo najbolje ovršiti ono, što u svoje doba propoviedaše sv. Ivan, i što će pred sudnjim danom propoviedati Ilija.

3. Napokon zapitaše Židovi svetog Ivana: *„Jesi li prorok? I odgovori: Nisam.“* U evangjelju, što ste ga čuli prije osam dana, rekao je Isus, da je sv. Ivan prorok, i još više od proroka. Kako to, da sada tako svet i iskren čovjek na pitanje: *„Jesi li prorok?“* odgovara: *„Nisam“*? Židovi su znali iz sv. pisma, da će

Bog poslati velikoga proroka, koji će spasiti sviet (V. Moj. 18, 15.), pak pomiešavši toga proroka sa sv. Ivanom, pitaju ga, je li on taj prorok, koga je Bog obećao njihovim otcem t. j. Mesija? Na to im on odgovori: *„Nisam.“* Pošto je dakle sam Krist onaj veliki prorok, za koga pitahu Židovi, sv. im Ivan pravo reče, da on nije prorok, kao što im je i malo prije odgovorio: *„Ja nisam Krist.“*

Odatle se vidi, koliko su Židovi držali do svetog Ivana, kad su ga htjeli učiniti Mesijom, ili Ilijom, ili velikim prorokom. Kad bi bio sv. Ivan ohol ili slavičan, eto mu liepe zgode, da si kod Židova pribavi najviši ugled, ili da si barem utvara ono, zbog česa ga slaviše. Nu on u svojoj poniznost odbija od sebe svaku krivu hvalu, te prizna, i ne zataja, i prizna, da nije ni Krist, ni Ilija, ni prorok. Odatle učimo se da o sebi uviek ponizno mislimo, pa bili kako pobožni i sveti. Pa ako nas drugi za to hvale, a mi ono nismo radi česa nas hvale, odgovorimo uviek odrešito: Ja to nisam. Imajmo uviek pred očima svoje slaboće, pak nam ne će nikada pasti na um, da si utvaramo kakvu pobožnost ili svetost, ili prisvajamo ono česa nemamo.

Čuli smo iz ustiju samoga sv. Ivana što on nije; sad pak čujmo što on veli o s e b i da jest.

II.

1. *„A oni mu rekoše: Tko si? da možemo kazati onim, koji su nas poslali. Što kažeš za sebe? Reče: Ja sam glas vičućega u pustinji: poravnite put Gospodnji, kao što kaza Isaija prorok.“* Divan odgovor, dostojan sv. Ivana! Taj odgovor mogli su poslanici lako razumjeti, jer bijahu Fariseji, i kao takvi vješti

sv. pismu. Iz proročtva Isaijina (40, 3.) znadijahu, da će pred Mesijom doći glasnik ili predteča, koji će svojim glasom u pustinji naviestiti njegov dolazak. Kad dakle sv. Ivan govori o sebi, da je glas vičućega u pustinji, time jasno pokazuje, da je predteča Isusov. Nego u tom si ne prisvaja nikakve slave, već svu slavu daje Isusu. Imenuje se glasom, a što je manje od glasa, koji se čuje i za čas se izgubi? No taj glas mnogo vriedi kod Boga i kod ljudi, jer viče: *„Poranite put Gospodnji.“* Da, sv. Ivan nastojao je svojim glasom, svojimi propoviedmi, svojim svetim i strogim životom predobiti srca ljudska za Boga, Gospodina svoga, da mu priprave put.

Odatle se učite, dragi kršćani, da i vi budete glas, da odsudite zloću i hvalite krepost, da opomenete i podučite bližnjega svoga. Osobito vi roditelji i glavari budite glas vičući, da svoju djecu i svoje podložnike putite na dobro i odvraćate oda zla. No sve to činite Boga radi, da mu pripravite put u njihova srca. Da, svi mi budimo glas vičući, da se i drugi u nas ugledaju, te živu pobožno.

2. Nadalje rekoše poslanici svetom Ivanu: *„Zašto dakle kršćavaš, kad ti nisi Krist, ni Ilija ni prorok? Odgovori im Ivan govoreći: Ja kršćavam vodom, a medju vami stoji, koga vi ne znate. On je onaj, što će doći za mnom, koji bješe preda mnom, kojemu ja nisam dostojan odriešiti remena na obući njegovoj.“* Kad sv. Ivan svojimi mudrimi odgovori osramoti lukavost onih Fariseja, spočituju mu, kako se dakle usudjuje krstiti, kad nije ni Mesija ni Ilija ni prorok, pošto, kako oni mišljahu, samo Mesiji pristoji da krsti. Na što im sv. Ivan odgovori posve mirno i dostojno: *„Ja kršćavam vodom“* t. j. moj krst služi samo kao pri-

prava na krštenje Mesijino. Moj krst je samo slika Mesijina krsta. »Ja vas krstim vodom . . . on će vas krstiti Duhom svetim i ognjem« (Luk. 3, 15.) t. j. moj krst ne pere griehe, već vas samo opominje na pokoru, da se ostavite grieha i k Bogu se obratite, da tako dostojno primite njegov krst, koji će opraštati griehe, jer će krštenikom uliti u dušu milost Duha svetoga, koja će ih posvetiti i užgati srca njihova ognjem ljubavi, koja će ih ojačiti. Moj krst pere samo tielo, a njegov čisti dušu. Moj krst je zemaljski, a njegov je nebeski. Moj krst je čovječji, a njegov je Božji. — O kad biste vi iskreno tražili Mesiju, koji će takav krst narediti, ja bih vam ga pokazao. On medju vama stoji, a vi ga ne znate: t. j. Mesija, koga ja naviještam, već je medju vama; ja sam ga prije malo vremena krstio ovdje na Jordanu, no vi ga ili ne poznate, ili hinite, da ga ne poznate.

O koliki i koliki ne poznaju ni danas Isusa, a ne će da ga poznaju ni isti kršćani. Medju nami je, kod nas stanuje svojom moću, stanuje s nama u presv. oltarskom sakramentu svojim tielom i svojom dušom, s božanstvom svojim i čovječanstvom, a mi ne marimo za nj, ne mislimo na nj. Na sve više mislimo, nego na njega. Živimo, kao da ga nije. A koliki ga još upravo progone, nieču!

„On je onaj, što će doći za mnom,“ t. j. kao čovjek, pošto se rodi šest mjeseci kasnije od mene i poslie mene poče propoviedati. *„Koji bješe preda mnom,“* t. j. kao Bog, pošto kao takav jest od vieka. Time je dakle hotio sv. Ivan kazati, da je Isus pravi Bog i pravi čovjek; pa da pokaže, kako on nije prema njemu ništa, veli, da mu nije dostojan odriešiti remena na obući njegovoj. Židovi su običavali privezivati si

obuću remenjem; odriešiti pak remenje na obući bio je posao slugi. Kad dakle sv. Ivan veli, da nije dostojan odriešiti Isusu remena na obući, hoće da kaže, da nije vriedan biti njegov sluga. I zaista, premda je sv. Ivan bio tako svet, kao ni jedan čovjek, a to ipak, ako se uzporedi s Isusom, nije upravo ništa. Isus je od njega neizmjerno veći po rodjenju, jer je začet po Duhu svetom od prečiste Djevice; po svetosti, jer je Sin Božji, i kao takav sama svetost; po moći, jer je svemogući Bog. Pravo dakle reče Ivan, da mu nije dostojan odriešiti remena na obući.

Sliedite i vi, dragi kršćani, sv. Ivana u poniznosti. Kolik svetac bješe on, pa kako ponizan! Poniznost je temelj svim krepostim. To je jedna od najmilijih kreposti Bogu. Ako hoćete da se hvalite, a vi se hvalite svojom slaboćom, bez koje nema ni jednoga čovjeka.

Dragi kršćani! Kako se svršilo ovo poslanstvo, o kojem sam vam danas govorio: dali su oni svećenici i levite vjerovali sv. Ivanu i pripoznali Isusa za Mesiju, to nam sveto evangjelje ne kaže. Moguće da su se obratili, jer sv. Luka pripovieda, da su se poslie Isusova uzašašća na nebo mnogi svećenici pokorili Isusovoj vjeri (Dj. ap. 6, 7.) Jesu li to baš oni, o kojih govori današnje sv. evangjelje, tada je sveti Ivan bio početak njihovu obraćenju, i oni će mu biti za cielo i sada u nebu zahvalni za njegov liepi nauk. Medjutim, bilo kako mu drago, barem vi, dragi moji župljani, okoristite se naukom, što ste ga danas čuli. Budite iskreni i ponizni i nemojte si nikada prisvajati i umišljati onoga, što niste i česa ne zaslužujete. Ponizite se ovdje na zemlji, da vas Bog uzvisi u nebeskoj slavi. Amen.

Na četvrtu nedjelju adventa.

»Dodje u svu okolinu Jordansku propoviedajući krštenje pokore za oproštenje grieha.« Luk. 3, 3.

Evangjelje sv. Luke 3, 1—6.

U petnaestoj godini vladanja Tiberija cesara, kad bješe Poncij Pilat upravitelj u Judeji i Herod četverovlastnik u Galileji, a Filip brat njegov četverovlastnik u Itureji i Trahonitskoj, i Lisanija četverovlastnik u Abileni, za poglavara svećeničkih Ane i Kajfe, dodje rieč Gospodnja Ivanu sinu Zaharijinu u pustinji. I dodje u svu okolinu Jordansku propoviedajući krštenje pokore za oproštenje grièhâ, kao što je napisano u knjizi rièčî Isaije proroka: Glas vičućega u pustinji: pripravite put Gospodnji, poravnite staze njegove! Sve doline neka se izpune, i sve gore i bregovi neka se slegnu; i što je krivo neka bude ravno, i hrapavi putovi neka budu gladki. I svako će tielo vidjeti spasenje Božje.

Danas je četvrta nedjelja adventska i zadnja pred Božićem. U današnjem sv. evangjelju pripovieda sv. Luka, kako je sv. Ivan Krstitelj pripravljao Židove za Mesiju; pak s toga hoće sv. mati crkva, da se u nedjelju pred Božićem čita ovo evangjelje, da se tako i kršćani priprave za narodjenje nadošlog jurve Mesiju t. j. na Božić. Sv. Ivan nastojao je Židove pripraviti na dolazak Mesijin pokorom, propoviedajući krštenje pokore za odpuštenje grieha; isto tako treba da i ja vas, dragi kršćani, današnjim evangjeljem po-

taknem, da se dostojnom pokorom pripravite na svetkovanje tako uzvišenoga blagdana: narodjenja Kristova. Da se pak na to odlučite, pokazat ću vam:

I. Zašto imate pred Božićem činiti pokoru;

II. Kako treba da pred Božićem činite pokoru.

I.

Činiti pokoru znači kajati se za učinjene griehe i ne griešiti više. Da ovakvu pokoru imamo činiti poglavito pred Božićem, zahtieva: 1. svetost vremena; 2. volja Božja; 3. primjer sv. Ivana Krstitelja.

1. *„U petnaestoj godini vladanja Tiberija cesara, kad bješe Poncij Pilat upravitelj u Judeji i Herod četverovlastnik u Galileji, a Filip brat njegov četverovlastnik u Itureji i Trahonitskoj, i Lisanija četverovlastnik u Abileni za poglavara svećeničkih Ane i Kajfe.“* Zašto opisuje sv. Luka tako točno vrieme, kad je sv. Ivan predteča Isusov počeo propoviedati pokoru, imenovavši sve i državne i crkvene glavare, koji tada vladahu u židovskoj zemlji? Kad god povjestničari pripoviedaju kakav znamenit događaj, uviek spominju za čijega se vladanja to dogodilo. Buduć pak da je došašće Mesijino najznamenitiji dogadjaj na svietu, zato sv. Luka točno naznačuje tko je vladao u židovskih pokrajinah, kad sv. Ivan poče naviеštati Mesijin dolazak. Opisujući sv. evangjelist točno sve tadašnje vladare, hotio je pokazati i to, da su se izpunila proročtva o došašću Mesijinom, i nadošlo ono sveto i presretno doba, u koje se ima očitovati svietu. Još tisuću osam sto godina pred narodjenjem Isusovim proreče patrijarha Jakov, da se

ne će odvojiti žezlo od Jude, dok ne dodje onaj koga očekuju narodi (1. Moj. 49, 10.) I gle, kad sv. Ivan poče javno propoviedati došašće Mesijino, već je kraljevsko žezlo bilo uzeto od koljena Judina, i inostranci vladaju u obećanoj zemlji. Židovska zemlja podvržena je rimskome cesaru Tiberiju; njom upravlja Poncij Pilat Rimljanin; Herod vladar Galileje i brat njegov Filip vladar Itureje (sinovi onoga Heroda pod kojim se rodi Isus) bijahu rodom iz Idumeje; a i Lisanija vladar Abilene bijaše takodjer tudjinac. Po proročtvu dakle Jakova patriarhe sada se upravo izpunilo vrieme, u koje se morao javiti Mesija, a taj nije nitko drugi nego Isus, koga je sv. Ivan naviеštao. Po tom Židovi, hoće, ne će, moraju priznati, da je došao Mesija, i to u osobi Isusa, i da drugoga Mesiju badava čekaju. Vrieme je Isusova došašća najsvetije, jer Isus dodje da odkupi sve ljude od vječnoga prokletstva i učini ih baštinici neba. Uspomenu pak na njegovo došašće štujemo evo sada. Za koji dan slavit ćemo narodjenje Isusovo. Svetost ovoga vremena zahtieva da činimo pokoru, i tako dostojno primimo Isusa. Ta zašto je Isus došao na ovaj sviet, ako ne zato, da uništi grieh? Ničim dakle ne ćemo ni mi bolje posvetiti ovo vrieme i proslaviti Božić, koliko time ako dostojnom pokorom uništimo u nama grieh. To će biti najveće veselje i najveća čast, koju možemo izkazati malomu Isusu.

2. Kraj toga i Božja je volja, da sada činimo pokoru. Isus sprovedavši trideset godina u najvećoj skromnosti u Nazaretu, i četrdeset dana u pustinji u molitvi i postu, onda tek hotio se javno pokazati svietu kao obećani Mesija. Tada *„dodje riеč Gospodnja Ivanu sinu Zaharijinu u pustinji.“* Kad god sv.

pismo govori o prorocih, uviek kaže da im je Bog govorio t. j. da im je Bog udahnuo i naložio što će govoriti. Tako je Bog odabrao i sv. Ivana Krstitelja i zapovjedio mu, da pripravi narod na došašće Isusovo. Sv. pak Ivan započe svoje poslanstvo propoviedanjem pokore, jer pokorom se najbolje krči put k Spasitelju. Pa buduć da i ja moram vas, dragi moji župljani, pripraviti na skoro došašće Isusovo t. j. na njegovo narodjenje, a Bog ništa toliko ne želi, koliko da se grieh uništi, za cielo je volja Božja, da Vam danas, kao na zadnju nedjelju pred Božićem govorim o pokori, pošto se njome možete najbolje pripraviti na svetkovanje Božića. Došašću Isusovu ništa se toliko ne protivi koliko grieh, i nijedan nas nije bez njega; a možda se tkogod od nas nalazi i u smrtnom griehu. Buduć da je pak volja Božja, da svi dostojno proslavimo Božić, Bog hoće, da se na taj dan pripravimo pokorom t. j. da se pokajemo za grieh i njega se odrečemo za uviek.

A pamtimo i to, da je Bog sv. Ivanu govorio u pustinji. Tamo mu je povjerio uzvišenu zadaću, da propoviedanjem pokore pripravi Židove na dolazak Mesijin. Tako se Bog u samoći prikaza Mojsiju, Isaiji i drugim prorokom. Bog najradje govori duši u samoći, jer to je najzgodnije mjesto, da razmišlja o Bogu i o svom spasenju. Po tom treba da se i mi uklonimo svietu i njegovim razkošam. Duša, koja je utopljena u zemaljskih brigah, ne može čuti Božjega glasa, koji ju zove k sebi. Srce, koje teži za svjetskim užitkom, ne može ćutiti nebeske slasti i duševne radosti. A buduć da je ovo najsvetije vrieme, u koje treba da Isusu otvorimo srce, crkva zabranjuje sve bučne svjetske zabave, da možemo Isusa, kad dodje,

primiti u srca naša. Pripravimo mu dakle dostojan stan u srcih naših, a to ćemo postići, ako u samoći na nj mislimo i na njegov se dolazak pripravimo pokorničkimi djeli.

3. Na pokoru potiče nas napokon i primjer sv. Ivana Krstitelja. O njem veli današnje sv. evangjelje: *„I dodje u svu okolinu Jordansku propoviedajući krštenje pokore za oproštenje griehâ.“* Sv. Ivan ne samo da se sam pokorom pripravljao na dolazak Isusov, nego je i druge na nj pripravljao propoviedanjem pokore. On je sav svoj život sproveo u pokori. Za mlada se povukao u pustinju. Cio svoj život bješe obučen u kamilju dlaku i opasan kožom, a hranio se skakavci i divljim medom. On bijaše živ primjer pokore. S toga su njegove propoviedi imale tolik uspjeh, te se njegov glas čuo po cieloj Jordanskoj okolici, i narod je hrlio sa svih strana k njemu. Sv. Marko evangjelist (1, 5.) veli, da je k njemu izlazila sva židovska zemlja, i svi Jerusalemci. Mnogim je razbistrio pamet, te su upoznali svoje grešno stanje, i taknuo ih u srce, da su se za svoje griehe pokajali. Svi ti izpoviedahu griehe svoje, i on ih kršćavaše u rieci Jordanu. Ali njegov krst nije opraštao griehe, već je samo pripravljao ljude na pokoru, kako će ostavivši se grieha i obrativši se k Bogu, dobiti oprost grieha po vjeri u Isusa Krista primivši njegov krst. S toga se i zove Ivanov krst, krst pokore, dočim krst Isusov nazivlje sv. crkva krstom za oproštenje grieha.

Pa zašto je sv. Ivan činio tako strogu pokoru, i na nju toliko nagovarao svoje slušaoce? Sv. Ivan činio je zato tako strogu pokoru, da nam svojim primjerom pokaže, kako treba da i mi činimo pokoru, a nagovarao je na nju sve: i carinike i vojnike; i Fari-

seje i svećenike; i podložnike i poglavara, pa i samoga kralja Heroda; jer jedino po njoj mogu grešnici dobiti oprost grieha i spasiti dušu. Pokoru kao nuždnu za spasenje propoviedahu proroci staroga zavjeta (Is. 1, 18.) i apostoli (Dj. ap. 2, 38.), a propoviedaše ju i Isus, veleći: »Ako ne činite pokore, svi ćete tako poginuti« (Luk. 13, 5.) Sv. Ivan znao je dobro, da se Židovi jedino pokorom mogu pripraviti na milost, koju će im donieti Isus, s toga im je i najviše propoviedao pokoru. Krštenje pak, što im ga podjeljivaše, bilo je samo znak, da se podvrgavaju pokori, kao što su se u starom zavjetu i u prva vremena kršćanstva grešnici u znak pokore oblačili u vreću i posipavali pepelom.

Pokorom se sv. Ivan i njegovi slušaoci pripravljahu na dolazak Isusov, a njom treba da se pripravimo i mi na skoro njegovo došašće t. j. Božić. S toga nam sv. mati crkva nalaže u ovo sveto vrieme tolike postove, i zabranjuje svjetske zabave, da se tako ostavimo grieha i što dostojnije proslavimo narodjenje Isusovo. Čuli smo, zašto moramo pred Božićem činiti pokoru. Sad pak čujmo, k a k o treba da pred Božićem činimo pokoru.

II.

Današnje sv. evangjelje kaže, da je sv. Ivan propoviedao krštenje pokore za oproštenje griehâ *„kao što je pisano u knjizi rieči Isaije proroka: Glas vičućega u pustinji.“* Svi četiri evangjelisti pod *glasom vičućega u pustinji* razumievaju sv. Ivana Krstitelja, koji je u pustinji propoviedao pokoru. Pa kako je god nekoč prorok Isaija propoviedao Israelcem pokoru, da zavriedi odkup iz Babilonskoga sužanjstva, isto tako

propoviedao je i sv. Ivan Židovom pokoru, da postanu dionici odkupa Mesijina. Tu istu pokoru propovieda i sv. mati crkva svake godine svim kršćanom pred Božićem, da po njoj dobiju milosti, koje novorodjeni Isus donosi s neba.

1. Nu kako da činimo tu pokoru? Sv. evangjelje kaže: *„Pripravite put Gospodnji, poravnite staze njegove.“* Pod p u t e m razumievaju se naša djela, a pod s t a z a m i naše misli, želje, nakane. Kako god što se, kad zemaljski vladar dolazi u koju pokrajinu, popravljaju svi zli putovi, kojimi će prolaziti i uredjuju što ljepše za njegov dolazak, isto tako treba da i mi pripravimo put i poravnimo staze Isusu, koji dolazi u srce naše. Pripravit ćemo mu pak put, ako očistimo dušu svoju od grieha i točno vršimo Božje zapoviedi. Poravnit ćemo pak njegove staze, ako sve činimo na veću slavu Božju i nastojimo oko toga, da mu omilimo. Da, svi dobri kršćani nastojat će, da se sv. izpoviedju očiste od grieha, da tako dolazećemu Isusu priprave dostojan stan u srcu svome. To je najbolji način, kako treba da se pripravimo na dolazak Isusov.

2. No to još nije dosta. Sv. evangjelje veli nadalje: *„Sve doline neka se izpune, i sve gore i bregovi neka se slegnu; i što je krivo neka bude ravno, i hrapavi putovi neka budu gladki.“* Pod *dolinami* razumieva se ona velika praznina u životu tolikih kršćana, koji ne mareći za spasenje duše svoje zaboravljaju na molitvu, ne polaze crkve, ne primaju sv. sakramenata, ne pomažu siromaha i t. d., već teže samo za dobri i slastmi ovoga svieta. Život je takvih ljudi, što se tiče dobrih djela, prazan, oni leže u duhovnoj lienosti kao blato u dolinah. Te doline treba izpuniti dobrimi djeli, da se uzdignu do one visine, koja je potrebita

da put bude ravan, jer samo takvim putem hoće Isus da dodje u srdca naša. Koji su se dakle do sada valjali u kalu tjelesnih naslada i grešnih zabava, treba da se pomoću Božjom dignu iz toga ponora i izpune tu dubljinu dobrimi djeli.

3. *„I sve gore i bregovi neka se slegnu.“* Pod gorami i bregovi razumievaju se ljudi oholi i ponositi, koji u svojoj nadutosti odbijaju od sebe svaku duševnu ljekariju. Sin Božji rodi se u najvećoj poniznosti: od ponizne Djevice, u štalici, u jaslicah. Poniznost je onaj pravi put, koji nas k njemu vodi; s toga se i očitova najprije poniznim pastirom. Ako dakle želimo da Isus dodje u srca naša, treba da snizimo gore i bregove naše oholosti i nadutosti, da tako izravnamo put; jer ponizni Isus hoće samo ravnim putem da k nam dodje, i samo u poniznih srcih hoće da se nastani. A čime da se i oholimo i hvastamo, kad od sebe nemamo ništa dobra, već samo zlo i grieh? Ako se Isus ponizio do nejaka djetešca, do štalice, do jaslica, a što se ti hvališ prašino i pepeo? Kako će se ponizni Isus nastaniti u tvom srcu, ako je puno oholosti i slavohleplja? Ne znaš li, da se Bog protivi oholim, i poniznim samo daje svoju milost? Snizi dakle bregove tvoje oholosti i ponizi se, da uzmogneš novorodjenomu kralju pripraviti dostojan stan u srcu svome.

4. *„I što je krivo neka bude ravno.“* To su oni ljudi, koji su zgrčeni od pohlepe za bogatstvom i na nedopušteni način prisvojiše si tudje dobro. Sad treba da se izravnaju t. j. da prestanu težiti za bogatstvom, a što su komu skrivili neka nadomjeste i ukradeno povrate, jer jedino tada mogu se nadati, da će se dolazeći pravedni Isus svratiti i k njima.

5. *„I hrapavi putovi neka budu gladki,“* t. j. sve što je grešno mora se izpraviti. Nečistoće, osvete, srditosti, zavisti, proždrlosti, pijanstva i t. d. moraju prestati, a mjesto njih treba da nastupi čistoća, blagost, strpljivost, trieznost. Neprijatelji moraju se pomiriti i oprostiti od srca jedan drugomu. Da, svačije srce treba da se očisti od grieha i napuni krotkošću i ljubavlju, jer Isus, koji je donio ljudem mir i odnesao griehe svieta, hoće da se nastani samo u čistom i krotkom srcu. Izgladimo dakle sve naše hrapave grešne putove, da možemo dostojno primiti Isusa na stan.

6. *„I svako će tielo vidjeti spasenje Božje,“* t. j. svaki čovjek moći će vidjeti kraljevstvo Mesije, svoga Spasitelja, i postati njegovim udom, ako bude hotio na rečeni način pripraviti svoju dušu. Premda se to već izpunilo, pošto se Spasitelj Isus javio svim ljudem, i njegovo se evangjelje po apostolih i njihovih nasljednicih razširilo po svem svietu, ipak treba da se to spasenje svake godine ponovi pred Božićem, kao pred uspomenom dolazka Gospodnjega. Nastojmo dakle, da se i nad nami izpuni ono, što na koncu veli današnje sv. evangjelje, da vidimo spasenje Božje. Vidjet ćemo pak spasenje Božje, ako se pripravimo pravom pokorom na došašće Isusovo t. j. na njegovo narodjenje. Pripravimo dakle Isusu dostojnom pokorom put u srce naše, da se može, kad dodje, u njem nastaniti svojom milošću i nikada ga više ne ostavi. Milost Gospodina našega Isusa Krista budi vazda s vami i neka vas prati po svih putovih vaših, te vas dovede u vječne rajske dvorove, da gledate gore Boga od lica u lice i veselite se s njime po sve vieke viekova. Amen.

Na nedjelju medju osminom Božića.

»Josip i Marija mati Isusova čudjahu se tomu, što se govoraše za njega.« Luk. 2, 33.

Evangjelje sv. Luke 2, 33—40.

U ono vrieme Josip i Marija mati Isusova čudjahu se tomu, što se govoraše za njega. I blagoslovi ih Simeon i reče Mariji materi njegovoj: Gle, postavljen je ovaj na propast i na ustanak mnogim u Israelu, i na znak, proti kojemu će se govoriti; a i tebi sámoj probost će mač dušu, da se odkriju misli mnogih srdaca. I bješe Ana proročica kći Fanuelova od plemena Aserova; ona je veoma ostarjela, a sedam je godina živjela s mužem od djevojačtva svojega, i ona udova oko osamdeset i četiri godine, koja ne odlažaše od crkve, postom i molitvom služeći Bogu dan i noć. I ona u taj isti čas dodje, i hvaljaše Gospodina i govoraše za njega svim, koji čekahu odkup Israelov. I kad svršiše sve po zakonu Gospodnjem, vratiše se u Galileju u grad svoj Nazaret. A dječak rastijaše i jačaše pun mudrosti; i milost Božja bješe na njem.

Čim se Isus rodio, zbivaju se čudnovati dogadjaji. Angjeli u najvećoj svjetlosti naviеštaju njegovo narodjenje i pjevaju slavu Bogu na visini i mir ljudem na zemlji, koji su dobre volje; pobožni pastiri ostavljaju noću svoja stada i trče u Betlehem, da se poklone novorodjenomu kralju u jaslicah; tri kralja,

vodjeni čudnovatom zviezdom, dolaze k njemu s istoka i darivaju ga zlatom, tamjanom i smirnom, priznavajući ga tako za Boga, čovjeka i kralja. I još prije nego se Isus narodio, dok je još bio u materinjoj utrobi, priznaše ga za Mesiju Zaharija, Elisabeta i sv. Ivan Krstitelj. To su takvi dogadjaji, koji napuniše čudom i veseljem sv. Josipa i njegovu djevičansku zaručnicu. Premda za njih ne bijaše to ništa vanredna, pošto im već naprvo bijaše angjeo javio, da će Isus biti sin Svevišnjega i Spasitelj svieta, to se ipak čudjahu providnosti Božjoj, kako se udostojao proslaviti svoga Sina, rodjena u najvećem siromaštvu i poniznosti, te su mu se i ista nebesa razveselila i naviestila ga, i ljudi mu se došli pokloniti kao svome Bogu i Spasitelju. A obradovao je Mariju i Josipa, kako nam pripovieda današnje sv. evangjelje, i sv. Simeon, koji ih zbog njihove sreće nazvao blaženimi. Nego buduć da nema radosti bez tuge, sv. Simeon proreče o Isusu i takve stvari, koje su morale obojici raztužiti srce; dočim ih je proročica Ana opet razveselila.

Sv. Simeon i Ana jesu dvie glavne osobe, što ih spominje današnje sv. evangjelje. Te dvie osobe bit će predmet našega današnjega razmatranja i to:

I. Sv. Simeon;

II. Ana proročica.

I.

Sv. Simeon, o kom govori današnje sv. evangjelje, jest onaj isti, koji razsvietljen Duhom svetim dodje u Jerusalemski hram, kad Marija i Josip donesoše tamo Isusa, da ga prikažu Gospodinu. O tom sv. starcu pripovieda sv. evangjelje na svjećnicu, da »bješe čovjek pravedan i pobožan, koji čekaše utjehu

Israelovu, i Duh sveti bijaše u njem. I njemu bješe Duh sveti kazao, da ne će vidjeti smrti, dok ne vidi Krista Gospodnjega ... I on ga uze na ruke svoje i hvaljaše Boga.« Ovom istom zgodom dogodi se ono, što pripovieda današnje evangjelje.

1. Najprije veli sv. evangjelje: *„I blagoslovi ih Simeon,“* t. j. sv. Simeon radovao se Mariji i Josipu i blažene ih nazvao, što im je Bog udielio toliku sreću: Mariji se raduje, što je postala materom Isusovom, a Josipu, što ga je Bog odabrao, da bude Isusu hraniteljem i skrbnikom. — Radujmo se i mi, pak zahvalimo Mariji, što nam je rodila Spasitelja svieta, a Josipu što nam ga je čuvao i odgojio.

2. Čim ih sv. Simeon blagoslovi, okrene se prema prečistoj Djevici, i poče joj proricati o Isusu, veleći: *„Gle, postavljen je ovaj na propast i na ustanak mnogim u Israelu,“* kao da bi htio reći: Znaj Marijo, da će došašće ovoga tvoga sina biti mnogim zgoda da grieše i da se na vieke izgube, jer ne će htjeti vjerovati u nj. Nu znaj takodjer, da će on u isto vrieme biti mnogim uzrok sreće, jer će vjerovati u njega i sliediti njegove zapoviesti, pa se tako na vieke spasiti. Što je ovdje prorekao sv. Simeon o Židovih, to im se i dogodi. Mnogi Židovi ogriešili su se na Isusu, i tako svojom krivnjom propadoše na vieke; dočim su mnogi drugi, vjerujući u njega, našli vječno spasenje. Tako su zbog Isusa propali apostol Juda, koji ga je izdao, i toliki drugi, koji ga iz mržnje odsudiše na smrt; dočim se drugi, sliedeći njegov nauk, spasiše. No ne bijaše Isus samo tadašnjim Židovom na propast i ustanak, već je on to i sada svim ljudem, i bit će do konca svieta. On je došao da odkupi sve ljude, i hoće da se svi ljudi spase. Jedni ga priznavaju i drže njegove zapoviesti, dočim drugi za nj ne mare, niti živu po njegovoj volji. Onim je uzrok blaženstva, a ovim uzrok propasti. — On je svjetlost, koja razsvjetljuje sve ljude. Koji ovu svjetlost gledaju i sliede, spase se; dočim koji pred njom zatvaraju oči, propadaju. Prvim je uzrok sreće, a drugim uzrok nesreće. — On je liek proti našim slaboćam i bolestim. Jedni taj liek uzimaju i ozdrave; dočim ga drugi odbacuju i poginu. I tako je opet Isus jednim uzrok ustanka, a drugim uzrok propasti. — On je put, istina i život. Jedni ga sliede, a drugi od njega bježe. Prvim je uzrok života, a drugim uzrok smrti. — On je kamen na kojem čvrsto stoje svi, koji vjeruju u njegov nauk; dočim one, koji u njega ne vjeruju, taj kamen obara i mrvi. I tako je Isus svim ljudem uzrok propasti ili ustanku. No koji propadnu, propadnu svojom krivnjom, jer ne će da ga slušaju i sliede. — Vi se, dragi kršćani, trsite, da Isusa sve više poznate i vršite njegovu svetu volju, da vam tako bude na uskrsnuće života, a ne na vječnu propast.

3. Nadalje veli sv. Simeon Mariji, da je Isus postavljen: *»i na znak, proti kojemu će se govoriti.“* Isus i njegov nauk jesu znakovi spasenja. Tko njih sliedi, za cielo će se spasiti. Nu Isus i njegov sveti nauk imali su uviek protivnika. Kao što se tmina protivi svjetlosti, bludnja istini, opačina kreposti, isto tako su se i neprijatelji Isusovi uviek protivili njemu i njegovu nauku. Otvorimo samo kršćansku poviest, pa ćemo se o tom osvjedočiti kroz sve viekove. Već Židovi protivljahu se Isusu i njegovu nauku spočitujući mu, da nije od Boga, da je njegovo svjedočanstvo lažno i t. d. Što više! oni prigovarahu i njegovu svetom životu, da je izjelica i pijanica, i prijatelj grešnika, pa

ga i kao najvećega zločinca odsudiše na najpogrdniju smrt križa. A koliko mu se ne protiviše pogani, koji kroz tri stoljeća na najokrutniji način mučiše njegove sljedbenike radi vjere u njega, te je njihova krv tekla na potoke! A tko bi izbrojio sve one Ebionite, Arijance Nestorijance, Luterane i druge krivovjerce, koji se oprieše njemu i njegovu nauku; kao i one razkolnike, koji se zaslieplјeni ohološću razdružiše od jedinstva njegove crkve i tumaraju kao ovce bez pastira?! A gdje su oni toliki mudroznanci i slobodoumnici današnjega vieka, koji nieču svaku objavu Božju, i kršćansku vjeru objedjuju, da je neprijateljica čovječanstva, slobode i napredka, te hoće da joj pod svaki način grob izkopaju i svaki kršćanski biljeg sa zemlje izbrišu?! Ali nisu ti sami, koji se protive Isusu; protive mu se i toliki zli kršćani. Da, i mi se svojom ohološću protivimo njegovoj poniznosti, svojom lakomošću njegovu siromaštvu, svojom nečistoćom njegovoj nevinosti, svojom mržnjom njegovoj ljubavi, svojom proždrlošću njegovu postu, svojim jadom njegovoj strpljivosti, svojom lienošću njegovoj revnosti. Krista izpoviedamo ustima, a djelima ga tajimo. Ali što velim, da ga izpoviedamo? Današnji ga kršćani psuju na najsramotniji način. Oni govore tako ružno proti Isusu, kako ne bi smjeli govoriti proti najzadnjem čovjeku. Takvi ga kršćani manje počituju nego mnogi krivovjerci ili pogani. Nije li to upravo progoniti Isusa? A kad ćete već jednom vi, o bogohulci, prestati tako sramotno ružiti i psovati Isusa?

4. Sv. Simeon veli Mariji dalje: *„A tebi samoj probost će mač dušu.“* Neboga majka! Tek što se razveselila nad narodjenjem sinka svoga, već joj starac Simeon proriče muke, koje će zbog njega trpjeti. No

pazite što joj veli sv. Simeon, da će mač probosti njezinu *dušu;* dakle ne tielo, već dušu. Kad god dakle vidite kip ili sliku Marijinu, i u njezino srce zaboden mač, nemojte misliti, da je mač probo njezino srce, već se domislite na ono, što joj naprvo reče sv. Simeon u današnjem sv. evangjelju, da će njezinu dušu probosti mač: kao da bi htio reći: Ti ćeš, Marijo, čuti i vidjeti, kako će se ljudi ovome tvome sinku protiviti, njega zlostavljati i mučiti, i ti ćeš tada u duši oćutiti toliku bol, kao da bi ti bilo srce oštrim nožem probodeno. To se dogodi navlastito onda, kad vidje, kako joj dragoga sinka oštrimi čavli pribijaju na križ, kad ga vidje gdje umire na križu, kad vidje kako mu mrtvomu jedan vojnik prosječe srce. Da, Marija je tada ćutila toliku žalost, da ju crkva punim pravom nazivlje kraljicom mučenika. — Požalimo ju i mi, pak joj se preporučimo, da se moli sinku svomu za nas, da nam njegova muka i smrt bude na spasenje.

5. Napokon kaže sv. Simeon, da će se sve to zbiti *„da se odkriju misli mnogih srdaca.“* Ovaj zadnji dio Simeonova proročtva vrlo je znamenit. Time je hotio sv. starac kazati Mariji, da će Isus svojim naukom, životom i smrću dati ljudem prigodu, da se očituju kakvi su: jesu li mu prijatelji ili neprijatelji, dobri ili zli kršćani, pravednici ili grešnici. I zaisto, tek što se Isus rodi, pokazuju se dvie protivne struje ljudi: jedni ga priznavaju za Mesiju, a drugi ga odbijaju. Pobožni pastiri i sveta tri kralja klanjaju mu se kao svome Gospodinu; dočim mu Herod, književnici i Fariseji rade o glavi. Kad pak Isus poče javno učiti i čudesa činiti, jedni mu se dive i slušaju ga, dočim mu se drugi rugaju i potvaraju ga; jedni mu od veselja

*

viču *Hosanna!* i proglašuju ga Mesijom, dočim mu drugi vele da je varalica i buntovnik. Kod smrti pak njegove jedni se kaju, tuku se u prsi i izpoviedaju ga kao pravoga Boga, dočim ga drugi psuju kao zločinca i svakojako mu se rugaju. Narodjenje dakle Isusovo, život njegov, nauk i smrt njegova odkriše misli mnogih srdaca, i pokaza se tko ga ljubi, a tko ga mrzi.

No nije se to pokazalo samo onda, dok je živio Isus na ovoj zemlji, već se to opaža i kasnije. Isus progonjen od pogana uskrisuje mučenike i odmetnike; tajen u svom nauku očituje ohole krivovjerce i neustrašive branitelje vjere; preziran u svojih zapoviestih odkriva zrnje i pljevu, svjetlost i tminu, biser i blato. Hotio se Isus postaviti tako za znak, da ga dobri spoznaju i ljube, a zle da zastidi i osramoti. Dobrim neka bude na slavu, a zlim na propast.

A ne dogadja li se to možda i danas, da se misli mnogih srdaca odkrivaju osobito onda, kad imadu štogod trpjeti? O, koliki kršćani pokazuju slabu vjeru, krhko ufanje, mlitavu ljubav, kad im je što god trpjeti za Boga, vjeru, krepost, pak nije ni čudo, da se takvi lako dadu zavesti, i u napasti duboko padnu. Dočim drugi, koji su čvrsti u vjeri, stalni u ufanju, jaki u ljubavi, bivaju uslied progonstva i suprotivština još jači, te su pripravni radje sve pretrpjeti, pa i isto mučeničtvo podnieti, nego da Boga uvriede. Zlato se u vatri kuša. Molite se dakle Bogu, dragi kršćani, da umnoži u vas pravu vjeru, da vas sve više ojači u ufanju, i užge u srcih vaših onu svetu ljubav, koja se nikad ne ugasi.

Toliko o proročtvu sv. Simeona, sad pak čujte, što veli današnje sv. evangjelje o *proročici Ani*.

II.

1. Ova *Ana*, o kojoj govori današnje sv. evangjelje, nije majka prečiste Djevice Marije, koja se takodjer zvala Ana, već druga, za koju veli sv. evangjelje, da *„bješe proročica, kći Fanuelova od plemena Aserova."* Ali i ova Ana bijaše vrlo sveta žena, u koju treba da se ugledaju sve žene. Ona je uzor kreposti za djevojke, udate i udovice. Čujte samo što o njoj pripovieda dalje sv. Luka evangjelist: *„Ona je veoma ostarjela, a sedam je godina živjela s mužem od djevojačtva svojega i udova oko osamdeset i četiri godine, koja ne odlažaše od crkve, postom i molitvom služeći Bogu dan i noć."* Hoćete li, dragi kršćani, ljepše pohvale za tu svetu ženu? Ova je Ana uzor pobožne žene, slava pobožnoga ženskoga spola. Ona je kao djevojka sačuvala čisto djevojačtvo svoje, kao supruga bila je vjerna svome mužu, a kao udovica služila je Bogu, a ne puti i nečistome duhu. U nju neka se ugledaju sve djevojke, sve supruge i sve udovice, te se od nje uče, kako imadu dužnosti svoga staleža spajati sa svakidanjom pobožnosti. Čistoća, post, molitva, pohadjanje crkve, primanje sv. sakramenata, to je pravi ures za ženski spol, a ne ples, posielo, kazalište, gizdost i t. d. Sliedite ju dakle u tih liepih krepostih.

2. Sv. Ana svojom uztrajnošću u dobru doživi tu riedku sreću od Boga, da je, kao i pravedni Simeon, zavriedila vidjeti Spasitelja svieta i držati ga u svom naručaju. Sv. evangjelje kaže o njoj dalje: *„I ona u taj isti čas dodje,"* t. j. u hram ili ti crkvu. Da se ova sv. žena nije nalazila onaj čas u hramu, kad donesoše

tamo Isusa, ne bi ga bila vidjela. No ona je marljivo polazila službu Božju, dugo je ostajala moleći se u crkvi, pak je i dočekala onaj presretni čas, kad Marija i Josip donesoše tamo Isusa. Ona je čula sve, što je sv. Simeon prorekao o njemu, i Bogom razsvietljena spoznala je u Isusu obećanoga Mesiju. Dragi kršćani! Dolazite i vi često u crkvu i rado se u njoj molite. Može doći dan ili sat, kad će vam Bog u crkvi udieliti osobitu koju milost. Koliki su se ljudi na jednu propovied k Bogu obratili i posvetili! A kolike je grešnike Bog upravo u crkvi nadahnuo, da se izpovjede i za uviek ostave grieha!

3. Napokon veli sv. evangjelje o Ani: *„I hvaljaše Gospodina i govoraše za njega svim, koji čekahu odkup Israelov.“* Ona dakle hvaljaše Gospodinu Bogu, što je doživjela tu sreću, da je vidjela Spasitelja svieta, a što vidje i ču ne zadrža samo za sebe, već to saobćivaše i drugim. Starica dakle od osamdeset i četiri godine preuzima službu apostola i evangjelista, pak vesela trči po cielom gradu Jerusalemu, da pobožnim Židovom i Židovkinjam naviesti Spasitelja svieta, koga vidje i spozna. Da, ona ljubljaše Isusa, pak je rado o njem govorila svim, i nastojala da ga i drugi spoznaju i uzljube. Što tko ljubi, o tom rado i govori. Ako i vi, dragi kršćani, ljubite novorodjenoga Spasitelja, za cielo ćete i vi osobito sada, kad slavimo uspomenu njegova narodjenja, rado o njem govoriti i nastojati da ga i drugi, a navlastito vaša djeca i vaši podložnici, ne samo spoznaju nego i uzljube.

Sretne li župe, gdje imade takvih pobožnih žena poput svete Ane, koje revno služe Bogu, marljivo dolaze u crkvu, često primaju sv. sakramente! A takvih pobožnih žena ima, hvala Bogu, više manje u svakoj

župi. To su biser crkve; duše Bogu najmilije. Pa ako je Bog bio pripravan zbog samih pet pravednika oprostiti Sodomi i Gomori, da ih ne uništi, kolikimi će tek blagoslovi i milostmi obsipati ona mjesta i one kuće, gdje imade više takvih pobožnih osoba, premda im se možda sviet rad njihove pobožnosti ruga i izsmjehiva ih. O kamo sreće, kad bi i u mojoj župi bilo takvih duša mnogo — mnogo — te se tako svi moji župljani mogli u njih ugledati i hvaliti Otca našega, koji je na nebesih!

4. Na koncu čujte što veli današnje sv. evangjelje o svetoj obitelji: Mariji, Josipu i Isusu: *„I kad svršiše sve po zakonu Gospodnjem, vratiše se u Galileju u grad svoj Nazaret. A dječak rastijaše i jačaše pun milosti; i milost Božja bješe u njem.“* Što se ovdje govori o Isusu, to isto pripovieda i evangjelje na prvu nedjelju po Bogojavljenju; pa da ne budem danas predug, protumačit ću to danas četrnaest dana. Ostalo pak što se ovdje kaže o Mariji i Josipu upoaravljam na vas, dragi roditelji: otci i matere. O Mariji i Josipu veli se, da u hramu *svršiše sve po zakonu Gospodnjem.* Od njih se i vi učite pobožnosti, pak marljivo polazite službu Božju, osobito u nedjelju i blagdan. Time ne ćete ništa zanemariti, nego ćete mnogo dobiti za dušu. Marija i Josip čim su obavili pobožnost svoju u Jerusalemu, vratiše se kući. Kad dakle i vi svršite svoju pobožnost u crkvi, nemojte se klatiti po mjestu ili oblietati krčme, već idite k svojim kućam i nastojte oko svojega kućnoga gospodarstva, a osobito oko uzgoja djece, da kako vam djeca rastu dobom tako i napreduju u kreposti i milosti Božjoj. Blago vam, ako to učinite! Bit ćete i vi i djeca vaša Bogu mili i dragi, i naći ćete Isusa, ne

kao što ga nadjoše Simeon i Ana u hramu kao nejako još djetešce smrti podvrženo, već proslavljena u rajskih vječnih dvorovih. Amen.

Na nedjelju medju mladom godinom i Bogojavljenjem.

»Ustani i uzmi dječaka i mater njegovu, i idi u zemlju Israelsku.« Mat. 2, 20.

Evangjelje sv. Mateja 2, 19—23.

U ono vrieme po smrti Herodovoj, gle, angjel Gospodnji u snu javi se Josipu u Misiru (Egiptu) i reče: Ustani i uzmi dječaka i mater njegovu, i idi u zemlju Israelsku; jer su umrli koji su tražili dušu dječakovu. I on ustavši uze dječaka i mater njegovu, i dodje u zemlju Israelsku. Ali čuvši, da Arhelaj vlada u Judeji mjesto Heroda otca svojega, poboja se onamo ići; nego primivši u snu zapovied, otide u krajeve Galilejske. I došavši onamo, namjesti se u gradu, koji se zove Nazaret, da se zbude, što su kazali proroci, da će se Nazarejin zvati.

Evangjelje što ste ga malo prije čuli, čita se u oči ili na predvečerje Bogojavljenja. Ovo predvečerje pada većinom na koji djelatni dan, a samo kadkada padne na nedjelju po mladom ljetu, kao što pada i ove godine. Pa buduć da današnja nedjelja nema svoga posebnoga evangjelja, zato se čita danas ono evangjelje, koje je propisano za predvečerje Bogojavljenja. Cielo pak ovo evangjelje govori o svetoj obitelji t. j. o Isusu, Mariji i Josipu, pripovieda nam

njihov povratak iz Misira ili ti Egipta, kamo bijahu pobjegli, kad Herod htjede pogubiti Isusa. Početak i konac toga njihova putovanja iz Misira u zemlju Israelsku jesu za nas osobito poučni. I to će biti dva diela našega današnjega razmatranja.

I. U prvom dielu pokazat ću vam, što se imamo učiti od povratka sv. obitelji iz Misira.

II. U drugom dielu govorit ću, što se imamo učiti od njezina došašća u Israelsku zemlju.

Počimljem u ime i na slavu sv. obitelji, a vi me, molim vas, pozorno slušajte, da se okoristite za dušu.

I.

1. Današnje sv. evangjelje počinje se ovako: *„Po smrti Herodovoj, gle angjel Gospodnji u snu javi se Josipu u Misiru i reče: Ustani i uzmi dječaka i mater njegovu, i idi u zemlju Israelsku; jer su umrli koji su tražili dušu dječakovu.“* U ovih riečih morate, dragi kršćani, paziti na dvoje, i to prvo: na vrieme, kad se sveta obitelj povratila iz Misira; a drugo: na zapovied zašto se povratila.

a) Vrieme, kad nebeski Otac pozva Sina svoga iz Misira, jest dan smrti Herodove. To je onaj Herod, koji je zbog Isusa u Betlehemu i u svih krajevih njegovih pomorio svu mužku djecu počevši od tek rodjenih, pak sve do onih kojim bijahu dvie godine. Koliku je nedužnu djecu pomorio ovaj krvolok, samo da može smaknuti Isusa! A kad tamo, Herod umrie, a Isus osta živ. Nu kako je umro taj krvnik? Bog ga je kaznio strašnom nutarnjom bolešću, tako da su mu se u živom tielu zalegli crvi i izjedali ga. Svaki čas si je želio smrt, ali nije bio uslišan. Na-

pokon ne mogavši više trpjeti tolikih muka, pograbi nož, da si njim sam učini konac životu; ali mu nož iztrgnuše iz ruku, i on preminu zdvojan u najvećih mukah. Tako kazni Bog krvoloke. Pravo se veli, da okrutnici nikada dobro ne svrše. Faraona, progonitelja Israelaca, poklopiše morski valovi; Abimeleha, ubojicu sedamdeset Gedeonovih sinova, smrvi mlinski kamen; Saul, progonitelj Davidov, sam se ubi; Ahaba, progonitelja prorokâ i ubojicu pravednoga Nabota, ustrieliše u ratu; Antioh, ubojica tolikih hrabrih Židova, živ sagnji. Nero, taj nečuveni krvnik svoga učitelja Seneke, polubrata si Britanika, svojih dviju žena Oktavije i Popeje, pa i iste rodjene si majke Agripine, kao i tolikih kršćana, kad u zdvojnosti pribjegne k svomu nekadašnjemu robu, pusti radje da ga ovaj probode, nego da živ padne u šake svojim neprijateljem. A tko bi izbrojio, kako sve poginuše okrutnici i krvopije? Nam pak neka svi ovi budu primjerom, da se čuvamo tlačenja ubogih, progonjanja nedužnih, čedomorstva i ubojstva, jer to su griesi u nebo vapeći, koje Bog obično već na ovom svietu najstrože kazni. A ne dao Bog, da bi na kojemu od nas morao kazniti takav grieh.

b) Po smrti Herodovoj zapovjedi angjel Gospodnji Josipu, da se vrati u zemlju Israelsku. Dakle angjel Božji mu to zapovjedi, i to onaj isti angjel, koji mu se bio prije u snu javio i rekao: »Ustani i uzmi dječaka i mater njegovu pa bježi u Misir, i budi ondje, dok ti ne kažem.« (Mat. 2, 13.) A kako mu to sada zapovieda? Veli mu: *„Ustani i uzmi dječaka i mater njegovu.“* Ne kaže mu: Uzmi svojega dječaka, već uzmi *„dječaka,“* jer Josip ne bijaše pravi otac Isusu, već samo hranitelj, dočim mu Marija bijaše

prava mati, pak s toga i veli angjel Josipu: *„i mater njegovu,“* jer ona ga zače po Duhu svetom. A zašto da se vrate u zemlju Israelsku? Angjel navede tomu i razlog: *„Jer su umrli koji su tražili dušu dječakovu.“* Israelska zemlja je ona, što ju Bog obeća sinovom Abrahamovim, i zvala se Kanaan ili Palestina. Tu se zače i rodi Isus, Abrahamov potomak po krvi. U toj zemlji vladao je okrutni kralj Herod, koji je radio Isusu o glavi, a s njim, kako je vidjeti, radiše mu o glavi i drugi imenito Herodovi savjetnici i dvoranici. Sad pak kad je Herod umro, i s njim kao najglavnijim ubojicom nestalo i drugih Isusovih krvopija, može se sv. obitelj bez straha za život Isusov vratiti iz Misira u svoju domovinu.

Eto, kako Bog svoje miljenike nikad ne zapušta. Ako ih kada i kuša, za to im i pomaže, da se te kušnje oslobode. Bieg u Misir bijaše za sv. obitelj velika muka, ali ta obitelj doživi i veliku radost, da ju je angjel Božji, koji joj bijaše zapovjedio, da bježi u Misir, pozvao opet kući. — Ako i vas kada, dragi kršćani, tišti kakva nevolja, nemojte duhom klonuti i zdvajati, već se radje ufajte u Boga, koji će vam za cielo pomoći, i vašu žalost obratiti u radost.

2. Nadalje veli sv. evangjelje o sv. Josipu: *„I on ustavši uze dječaka i mater njegovu, i dodje u zemlju Israelsku.“* Kolika poslušnost! Sv. Josip vjeruje angjelu i odmah ga sluša. Ustaje, uzme diete i mater mu, i ide u zemlju Israelsku. Ne plaši se ni tamne noći, ni daljine puta, ni težkoće i pogibelji putovanja, samo da izvrši volju Božju, kako mu angjel zapovjedi.

I mi, dragi kršćani, imademo angjela čuvara, koga nam je Bog dao, da nas uči, opominje i vodi po putu spasenja. Slušajmo ga dakle i sliedimo, kako ga je

slušao i sliedio sv. Josip, jer jedino tada vršit ćemo volju Božju. Svakomu od nas veli Bog, što jednom kaza puku Israelskomu: »Evo ja šaljem angjela svojega, da ide pred tobom, i da te čuva na putu, i da te odvede na mjesto, koje sam pripravio. Pazi na nj i slušaj glas njegov, i ne misli da ga smiješ prezreti; jer kad zgriešiš, ne će oprostiti, i moje je ime u njem.« (II. Moj. 23, 20. 21.)

To je, što treba da se naučimo od povratka sv. obitelji iz Misira, na ime odanost u volju Božju i posluh; sad pak čujmo, što se imademo naučiti od njezina došašća u Israelsku zemlju.

II.

1. Kad sv. Josip dodje s Marijom i s Isusom u Israelsku zemlju, veli o njem sv. evangjelje ovo: *„Ali čuvši, da Arhelaj vlada u Judeji mjesto Heroda otca svojega, poboja se onamo ići; nego primivši u snu zapovied, otide u krajeve Galilejske.“* Angjel kaza Josipu samo to, da se vrati u Israelsku zemlju, ali u koje mjesto da se vrati, toga mu nije rekao. Samo prvo mu dakle zapovjedi, a drugo ostavi mu na volju. No pošto je sv. Josip bio rodom iz Betlehema u Judeji, mislio si je da će biti najbolje, ako se s Isusom i Marijom tamo nastani. Nego, kako se poboja, kad doču, da tamo vlada Arhelaj, sin Herodov! Arhelaj bijaše čovjek žestoke naravi i okrutna srca, kao i otac mu Herod. Mislio si je dakle Josip, ako idem u u Judeju, Arhelaj bi mogao lako doznati, da diete, koje je njegov otac hotio pogubiti, jošte živi, pak bi ga mogao ubiti. S toga se boji ići onamo, da ne izvrgne Isusa pogibelji života. Eto, kako se boji onaj

koji ljubi. Sv. Josip ljubio je Isusa, pak se boji za njegov život. S toga izbjegava svaku pogibelj. U toj stisci neznajući Josip na što da se odluči, molitvom se uteče k Bogu i tvrdo se ufa u njega, da će ga razsvietliti kao i do sada. Ova opreznost, ovo ufanje svidje se Bogu, pak mu u snu zapovieda, da ide u krajeve Galilejske. Eto, kako Bog usliši i tješi svakoga, koji se k njemu s pouzdanjem utječe.

Odatle se učite, dragi kršćani, kako treba da i vi budete oprezni, i kako treba da se u težkih i zamršenih okolnostih i dvojbah utječete k Bogu s molitvom da vas razsvietli. Navlastito pak vi, o roditelji i gospodari, učite se odatle, kako treba da se brinete za svoju djecu i služinčad, da im se šta zla ne dogodi, a osobito da ne dodju u kakvu grešnu pogibelj, gdje bi mogli izgubiti dušu. Nemate li djece i služinčadi, a vi se brinite barem za svoje vlastito dušno spasenje i čuvajte se svega, što bi vas u tom moglo priečiti.

2. Napokon kaže sv. evangjelje: *„I došavši onamo, namjesti se u gradu, koji se zove Nazaret, da se zbude, što su kazali proroci, da će se Nazarejin zvati.“* Grad je Nazaret u Galileji, blizu gore Taborske. Tu je stanovala bl. dj. Marija, tu ju pohodi arhangjel Gabriel, tu po Duhu svetom zače Sina Božjega. Tu dakle, u postojbini bl. dj. Marije, imala se nastaniti sv. obitelj poslie svoga povratka iz Misira, a ne u Betlehemu, rodnom mjestu Josipovu i Isusovu. U Nazaretu sproveo je Isus svoj daljnji život sve do tridesete godine; odakle se i zove Nazarenac, a buduć da je Nazaret bio u Galileji, zvao se i Galilejac. Sv. Matej evangjelist veli, da se Isus zato nastanio u Nazaretu, da se izpune proročtva, koja o njem vele, da će se Nazarenac zvati.

No to se može i ovako razumjeti. U starom su se zavjetu neki ljudi Bogu zavjetovali, da će do smrti sveto i krepostno živjeti, a ti ljudi zvali su se Nazareji. Svi pak proroci rekoše napried o Mesiji, da će biti svet, pravedan, čudotvorac i t. d. Kad dakle sv. Matej zove Isusa Nazarencem, to je toliko, koliko da bi ga nazvao svetim, i time pokazuje, da je Isus pravi obećani Mesija.

I mi svi, dragi kršćani, treba da budemo Nazarenci t. j. sveti. Svi bijasmo na sv. krstu Bogu posvećeni. A posvetio nas Duh sveti svojom posvećujućom milošću. Tada se svečano odrekosmo vraga, i svih njegovih djela, i sve njegove gizdosti, te obećasmo da ćemo živjeti sveto i pobožno. Nu mnogi su zadano obećanje prekršili, i posvećujuću milost izgubili, te mjesto da živu život svet, kaljaju ga griesima. Ako smo dosele bili Isusu na sramotu, budimo mu barem odsele na čast i radost. Ugledajmo se u njega, Nazarenca, pak si usvojimo njegove kreposti i živimo onako, kao što dolikuje njegovim sljedbenikom; inače nam ni sv. krst, ni sv. vjera, ni kršćansko ime ne će na sudnjem danu ništa koristiti, nego će nam to sve biti još na veću sramotu i zdvojnost, od česa neka nas svemogući Bog očuva. Amen.

Na prvu nedjelju po Bogojavljenju.

»Kad bi Isusu dvanaest godina, podjoše roditelji njegovi u Jerusalem.« Luk. 2, 42.

Evangjelje sv. Luke 2, 42—52.

Kad bi Isusu dvanaest godina, podjoše oni u Jerusalem po običaju praznika; i kad dane

provedoše i oni se vratiše, osta dječak Isus u Jerusalemu, i ne znadoše roditelji njegovi. A misleći da je s družtvom, otidoše dan hoda, i stadoše ga tražiti medju rodjaci i znanci. I ne našavši ga vratiše se u Jerusalem, da ga traže. I poslie tri dana nadjoše ga u hramu gdje sjedi medju učitelji i sluša ih i pita ih. I svi koji su ga slušali, divljahu se njegovu razumu i odgovorom. I vidjevši ga, začudiše se; i mati njegova reče mu: Sine, šta učini nam tako? Evo otac tvoj i ja žalostni smo te tražili. I reče im: Zašto ste me tražili? Zar ne znate, da meni treba u onom biti, što je Otca mojega? I oni ne razumješe rieči, što im reče. I sidje s njimi i dodje u Nazaret, i bijaše im poslušan. I mati njegova čuvaše sve rieči ove u srcu svojem. I Isus napredovaše u mudrosti i dobi i milosti kod Boga i ljudi.

Tek prije nekoliko dana slavili smo narodjenje Isusovo, a danas nam ga već sv. crkva predstavlja kao dvanaestgodišnjega dječaka. Nu nemojte se tomu nimalo čuditi, dragi kršćani. Isus je na ovoj zemlji proživio trideset i tri godine. U to vrieme učini toga toliko, što kad bi se redom popisalo, ni u sam sviet, kako veli sv. Ivan evangjelist (21, 25.), ne bi mogle stati napisane knjige. S toga nije moguće, da se u godinu dana sav njegov život, nauk i čudesa protumače. Sv. mati crkva daje nam na razmatranje samo neke glavnije zgode iz njegova života.

Takva zgoda je i njegovo dvanaestgodišnje doba, kad s Marijom i s Josipom podje u hram, jer tada poče ljudem odkrivati svoje poslanstvo: svojimi mu-

drimi pitanji i odgovori zadivi naučitelje; sa svojom majkom govori ne kao njezin sin, već kao sin nebeskog Otca; napreduje u mudrosti i milosti kod Boga i ljudi.

Sve to pripovieda nam današnje sv. evangjelje. A kako svako evangjelje sadržaje poseban kakav nauk, tako je i današnje sv. evangjelje puno takovoga nauka za svaku kršćansku obitelj: roditelje i djecu.

I. Što se iz današnjega sv. evangjelja imadu od Marije i Josipa učiti roditelji, to ću vam kazati u prvom dielu.

II. Što se od dvanaestgodišnjega Isusa imadu učiti djeca, to ćete čuti u drugom dielu.

Počimam u ime i na slavu svete obitelji: Isusa, Marije i Josipa.

I.

Svaki umjetnik, kad hoće da izvede kakvo umjetno djelo, služi se najboljimi uzorci ili primjeri. I vi se, dragi roditelji, bavite jednom umjetnošću, i to uzgojem svoje djece. Ovo je najveća umjetnost na ovoj zemlji. Treba dakle da si i vi u toj svojoj umjetnosti, kako ćete dobro odgojiti svoju djecu, odaberete najbolje i najizvrstnije roditelje za uzor. Nije pak bilo niti će biti boljih i izvrstnijih roditelja nego što bijaše Marija, majka Isusova, i sv. Josip, njegov hranitelj. U ovu dvojicu ugledajte se, kako ćete uzgajati svoju djecu. Imenito od njih valja da se iz današnjega sv. evangjelja naučite, kako treba da djeci svojoj: 1. prednjačite dobrim primjerom, 2. na nju pazite.

1. Čujte što najprije veli današnje sv. evangjelje o Mariji i Josipu: *„Kad bi Isusu dvanaest godina, podjoše oni u Jerusalem po običaju praznika; i kad dane provedoše i oni se vratiše.“* Po Mojsijevu zakonu morali su svi Židovi putovati tri puta na godinu, i to o najvećih blagdanih, u Jerusalem, i tamo u hramu žrtvovati Bogu žrtve. Ti blagdani bijahu: pasha ili vazam, na uspomenu prielaza Israelaca iz Misira preko crvenoga mora u obećanu zemlju; blagdan šatora na uspomenu njihova boravka u pustinji kroz četrdeset godina, i petdesetnica na uspomenu što im je Bog preko Mojsija dao svojih deset zapoviedi na gori Sinaju. Najveći blagdan bio je vazam, kojega je svečanost trajala više dana. Sv. Josip točno je vršio taj zakon, i svake je godine u opredieljene dane putovao u Jerusalem. Ženâ nije vezao taj zakon, nu mnoge pobožne žene išle su na tu svečanost, a išla je i Marija sa sv. Josipom, jer je to dobro djelo. I upravo time zaslužila je Marija da je postala materom Božjom, jer bijaše pobožna službenica Božja; a sv. Josipu zato je Bog povjerio svoga sina, jer bijaše čovjek dobar i pravedan. Dječaci počimali su ići u Jerusalemski hram s navršenom dvanaestom godinom, jer tada ih je počeo vezati Mojsijev zakon. Kad dakle navrši Isus dvanaest godina, povedoše ga Marija i Josip o vazmu sa sobom u Jerusalem. Dakle ne poslaše ga sama, već i oni podjoše s njim. U Mariju i Josipa ugledajte se, dragi roditelji, pak se od njih učite djeci svojoj prednjačiti dobrim primjerom. Od Josipa i Marije učite se, kako treba posvećivati nedjelju i blagdan pobožnimi djeli. Od njih se učite da marljivo polazite crkvu Božju, pobožno slušate sv. misu osobito u nedjelju i blagdan, često primate sv. sakramente, navlastito pak o uskrsu, da tako Bogu omilite. Otci! Budite dobri i pravedni, kao što bijaše sv. Josip, a vi matere budite pobožne služ-

benice Božje, kao što bijaše Marija, pak će i vas Bog blagosloviti dobrom djecom. U vas treba da se djeca ugledaju, jer kakvi ste vi, takva će vam biti i djeca. S toga nije čudo, da su dan danas tolika djeca tako zločesta, kad im roditelji nisu bolji. Naša poslovica veli: Kakav otac, takav sin; kakva mati, takva kći.

Nego nije dosta, dragi kršćani, da djeci svojim životom pokažete kako im je živjeti, već treba da ih i sami na to upućujete i ravnate. Nije dosta, da šaljete djecu svoju u crkvu, već treba da i sami s njom idete, kao što su išli Marija i Josip s Isusom, te s njom marljivo pribivate službi Božjoj do konca, kao što ostadoše do konca Marija i Josip s Isusom, te se nisu kući vratili prije, nego se svečanost svršila. Kamo sreće kad bi svi roditelji ovako sporazumno dobrim primjerom prednjačili svojoj djeci! O, koliko bi tada bilo dobre djece! Sv. Mariji Magdaleni de Pazzis postavi temelj svetosti njezina pobožna majka time, što ju je malenu vodila u crkvu i njezinu glavicu prislanjala na svoje materinske grudi, kad god bi se pričešćala. Kamo sreće, kad bi se sve kršćanske majke ugledale u tako liep primjer! Ali riedki su dan danas tako pobožni roditelji; s toga i nije čudo, da u riedko kojoj obitelji imade tako dobre i pobožne djece.

2. Drugo, što su roditelji dužni svojoj djeci, jest, da na nju p a z e. Sv. evangjelje govori dalje: *„Osta dječak Isus u Jerusalemu, i ne znadoše roditelji njegovi. A misleći da je s družtvom, otidoše dan hoda, i stadoše ga tražiti medju rodjaci i znanci. I ne našavši ga vratiše se u Jerusalem, da ga traže.“* Kako skrbni bijahu Marija i Josip za Isusa! Da je Isus ostao u Jerusalemu, to se dogodilo bez njihova znanja. A nije ni čudo, što to doznaše tek u večer nakon jednodnevnog hoda. Mužkarci išli su odruženi od žena, a djeca išla su ili s otcem ili s majkom ili s drugom rodbinom. Po tom Marija je mislila da je Isus s Josipom, a Josip je mislio da je s Marijom, ili s drugom rodbinom. No kad se u večer saštadoše Marija i Josip, kako se prepadoše, kad Isusa ne nadjoše! Sve onako u noći stadoše ga tražiti medju rodjaci i znanci. Pa kad ga ne nadjoše, zabrinuti vratiše se odmah natrag da ga potraže. Marija i Josip ne ljutiše se jedan na drugoga, kao što bi se to medju mnogimi današnjimi roditelji dogodilo, niti idu, premda trudni, na počinak, kako bi to mnogi nemarni roditelji učinili, već oba jednako žalostni vraćaju se još one iste noći natrag u Jerusalem da potraže svoga izgubljenog miljenika. Tri dana ga tražiše, ali ta tri dana bijahu za Mariju od tolike žalosti, da se broje medju onih sedam mačeva, koji probodoše njezino materinsko srce. A da li se vi, dragi roditelji, tako brinete za djecu svoju? Može li se u tom otac uviek stalno osloniti na majku, a majka na otca? Pazite li na svoju djecu, da bez nužde ne izlaze iz kuće, i kad izlaze, da se samo s dobrimi druže? A pazite li na nju osobito noću. To je vrieme za mladež najpogibeljnije. Nevini golubovi i mile ptičice počivaju noću u svojih gniezdih, dočim divlji ćuci i gadni šišmiši oblietaju po noćnih tminah. Pazite, da vaša djeca ne budu takvi noćni klateži i ako opazite, da koga od njih nema na doba kod kuće, potražite ga i dovedite kući. Da vam kakvog živinčeta u večer nema kući, vi biste ga za cielo potražili, kako ne ćete potražiti svoje čedo! Osobito čuvajte djecu svoju od posiela, jer tu je već mnoga duša zaglavila!

Jedina utjeha za Mariju i Josipa bijaše ta, što su izgubili Isusa bez svoje krivnje. A kolikoj su djeci

krivi njihovi vlastiti roditelji, da podju po zlom putu, jer nisu na nju pazili. Je li onda čudo, da takvi roditelji i njihova djeca i samoga Boga izgube? Tko pak izgubi Boga, izgubi strpljivost u nezgodah, jakost u suprotivštinah, pobjedu u napastih, utočište u pogibelji; izgubi milost Božju, vječno blaženstvo.

Kad Marija i Josip poslie tri dana nadjoše Isusa u hramu, reče mu majka: *„Sine, šta učini nama tako? Evo otac tvoj i ja žalostni smo te tražili.“* Marija ovimi riečmi ne kori Isusa, koga je uviek kao Boga svoga štovala, već mu samo očituje tugu i žalost, koju bijahu oćutili i ona i Josip, videći gdje su iznenada bez njega. Nu koliko puta vaša djeca, dragi roditelji, zaslužuju ne samo ukor, već i strožu kazan. Kaznite svoju djecu kad treba; jer gdje nema kazne, nema ni straha, nema posluha; a gdje posluha nema, tu nema reda, tu se ne može vladati. Sv. pismo veli: »Tko šibi prašta, mrzi sina svoga.« (Prič. 13, 24.) No kad kaznite djecu svoju, kaznite ih uviek ozbiljno i umjereno, i to iz ljubavi k njima, da se poboljšaju, a nikada ih ne kaznite samo za to, da svome jadu zadovoljite.

Djeco, mladeži! nemojte se na mene srditi za to, što nagovaram vaše roditelje, da vas kazne kad to zaslužujete, jer to je za vaše dobro. Budite dobri, kao što bijaše Isus, pak vas ne će kazniti.

To je, što se imadu učiti roditelji od Marije i Josipa; sad pak čujte vi djeco, što se vi imate učiti od dvanaestgodišnjeg Isusa.

II.

Dvanaestgodišnji Isus služi svoj djeci za primjer. Od njega treba da se djeca uče vršiti svoje dužnosti prema Bogu, roditeljem i samoj sebi.

1. Kad bi Isusu dvanaest godina podje s Josipom i majkom svojom iz Nazareta u Jerusalemski hram ili crkvu. To putovanje trajalo je više dana, nu on, premda malen, ide rado, samo da proslavi svoga nebeskoga Otca u njegovoj kući. Tu sprovede s majkom svojom i sa sv. Josipom vazmenu svečanost, pa kad se oni vratiše kući, Isus još osta u Jerusalemu više dana. A gdje je to vrieme boravio? što je radio? Čujte što veli sv. evangjelje: *„I poslie tri dana nadjoše ga u hramu, gdje sjedi medju učitelji i sluša ih i pita ih. I svi koji su ga slušali, divljahu se njegovu razumu i odgovorom. I vidjevši ga začudiše se.“* Dakle ne nadjoše ga na ulici ili u krčmi, ni u zabavah ili u igri, već u crkvi medju učitelji, gdje sluša rieč Božju, pita ih i odgovara im, ali tako mudro, da su mu se svi čudili i divili.

Čujte nadalje što odgovori Isus majci svojoj, kad mu se potuži, da ga je sa sv. Josipom žalostna tražila: *„Zašto ste me tražili? Zar ne znate, da meni treba u onom biti, što je Otca mojega?“* Time je Isus prvi put očitovao da je Bog njegov otac, i on da je sin Božji. Nu time je jasno pokazao i to, da svi, koji hoće biti djeca Božja, treba da rado polaze crkvu, pobožno se mole, i pazljivo slušaju rieč Božju, jer sve to spada k službi Božjoj. Ako dakle i vi, draga djeco, hoćete da Bogu omilite, treba da marljivo polazite crkvu i pobožno se vladate kod službe Božje.

2. Drugo što se imate, draga djeco, učiti od Isusa, jest to, da budete poslušna svojim roditeljem. Čujte što o Isusu veli sv. evangjelje: *„I sidje s njimi i dodje u Nazaret i bijaše im poslušan.“* Dakle iz crkve ide ravno u kuću svojih roditelja, da vam pokaže, kako ni vi ne smijete biti nigdje radje nego

u crkvi i kod svoje kuće. Nego Isus se ne vlada samo u crkvi kao dobar dječak, već i kod kuće. U crkvi služi Bogu, a kod kuće služi svojim roditeljem. Bio im je podložan i poslušan u svem, što god su mu rekli. Mariju je slušao u kućnom poslu, a sv. Josipa u svem, što se tiče tesarskog zanata. Oni ga štuju kao Boga, a on im je podložan i sluša ih, jer ih ljubi. On je mogao odmah ići u sviet, pak učiti ljude i čudesa činiti, ali nije hotio. Volio je biti podložan Mariji i Josipu i slušati ih, da pokaže djeci, kako podložna i poslušna imadu biti svojim roditeljem. Pa kako dugo ih je tako slušao? Sve do tridesete godine. U njega ugledajte se, draga djeco, pak slušajte svoje roditelje, jer Bog tako zapovieda u četvrtoj svojoj zapoviedi, a roditelji vam za cielo ne će zapoviedati ništa zla.

3. Napokon čujte, kako svršava današnje sv evangjelje: „*I Isus napredovaše u mudrosti i dobi i milosti kod Boga i ljudi.*" Isus kao Bog nije napredovao u mudrosti, dobi i milosti, pošto je kao Bog nepromjenljiv. A kao čovjek napredovao je samo u dobi, a ne u mudrosti i milosti, jer je u samom začeću napunjen mudrošću i milošću. Nego tu svoju mudrost i milost pokazivao je malo po malo, te se ljudem činilo, da napreduje u mudrosti i milosti, kao što napreduju i drugi ljudi. Veli se pak, da je napredovao mudrošću i milošću kod Boga, jer prva i najveća zadaća bijaše mu slaviti Boga; a kod ljudi, jer im je uviek i u svem davao najbolji primjer krepostnog i svetog života. I to je napisano za vas, draga djeco, Isus se medju ljudima hotio vladati kao diete, da se vi od njega učite, kako treba da se vladate pred Bogom, kao što se on vladao. Vi treba da napredujete u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi. Po tom, kao što ste

svaki dan stariji, tako treba da budete svaki dan i mudriji i krepostniji. Ni jedan dan ne smijete propustiti, a da ne biste što god dobra naučili i uradili. Svaki dan treba da budete bolji. Tako ćete najbolje napredovati u mudrosti i milosti kod Boga i ljudi. Bog i ljudi imat će vas rado. Bit ćete sretni na ovom svietu i blaženi u vječnosti. Amen.

Na drugu nedjelju po Bogojavljenju.

»Bi svadba u Kani Galilejskoj.« Iv. 2, 1.

Evangjelje sv. Ivana 2, 1—11.

U ono vrieme bi svadba u Kani Galilejskoj; i ondje bijaše mati Isusova. A pozvan bješe i Isus i učenici njegovi na svadbu. I kad nesta vina, reče mati Isusova njemu: Vina nemaju. Isus joj reče: Što je meni do tebe, ženo? Još nije došao moj čas. Reče mati njegova slugam: Što god vam reče, činite. A ondje bijaše šest vodenih sudova od kamena za čiščenje običajno Židovom, koji (sudovi) uzimahu po dva ili po tri vedra. Reče im Isus: Napunite sudove vode. I napuniše ih do vrha. I reče im: Zahvatite sad i nosite kumu. I odnesoše. A kad kum okusi vina, koje je postalo od vode, i ne znadijaše od kuda je, a sluge znadijahu, koje su zahvatile vodu, zovnu kum ženika, i reče mu: Svaki čovjek najprije dobro vino iznosi, a kad se napiju, onda rdjavije; a ti si čuvao dobro vino dosele. Ovo učini Isus početak čudesam u Kani Galilejskoj; i pokaza slavu svoju, i vjerovaše u nj učenici njegovi.

Evangjelje, što ste ga sada čuli, dragi kršćani, baš je prikladno za ovo pokladno vrieme. Jer veli sv. evangjelje: *„Bi svadba u Kani Galilejskoj.“* I u ovoj našoj župi bit će mnoge svadbe u ovo pokladno doba. Već se prijaviše mnogi pošteni mladići i pobožne djevojke, da se žele združiti sakramentom ženidbe. Njih se navlastito tiče današnje sv. evangjelje, pak držim, da će me osobito oni danas rado poslušati.

„I ondje bijaše mati Isusova. A pozvan bješe i Isus i učenici njegovi na svadbu.“ Odatle znajte, dragi kršćani, da ženidba nije zla stvar, već dobra i sveta, pošto su na svadbu došli Marija, Isus i njegovi učenici. Dogodi se to u malom jednom Galilejskom gradiću, imenom Kani, blizu Nazareta, boravišta Bogorodičina. Tu je Marija jamačno imala koga od rodbine ili poznanstva, pak ju prigodom svoje ženidbe pozovu na svadbu; a zbog nje pozovu joj i sina Isusa, a s ovim i njegove učenike, koje si već bješe odabrao na ime: Andriju, Simona, Petra, Filipa i Natanaela. Sve sami sveti svatovi, koji su išli na svadbu jedino iz ljubavi i prijateljstva, a ne za to da samo jedu i piju, kako se to mnogo puta dogadja dan današnji. Takve svatove treba da i vi, zaručnici, pozovete na svadbu: Mariju, Isusa i njegove učenike. A doći će k vama u svatove Isus i Marija, i svi sveti apostoli, ako se za ženidbu pripravite molitvom, čistim životom i svetimi sakramenti, te svadbu svoju obavite u duševnoj radosti, triezno i čedno. Tada će vam biti ženidba blagoslovena, i to će vam više vriediti, nego da vam cielo selo dodje na svadbu, da pijančuje i da halabuči. Pazite dakle da ne izključite Isusa iz svoje svadbe kakvim velikim griehom, jer to bi bila nesreća

za vas, i mjesto blagoslova Božjega mogli biste na sebe navući prokletstvo.

Nego na svadbi, o kojoj govori današnje sv. evangjelje, dogodi se nešto osobita:

I. Nestade vina;

II. Isus pretvori vodu u vino.

To će biti dva diela našega današnjega razmamatranja, a vi, molim vas, slušajte me pomnjivo.

I.

1. *„I kad nesta vina, reče mati Isusova njemu: Vina nemaju.“* Kako se uzbuniše i razžalostiše zaručnici i njihovi roditelji, kad im usried svadbe *nesta vina!* Jedan je zapanjen gledao na drugoga, jedan drugomu kazivao raznimi znamenji, što im se dogodilo. Svatovi toga ne vide i ne znadu, ali zna i vidi Isus, koji ipak toga ni čim ne odaje. A zna to i Marija, mati njegova, pak da pred gostovi odkloni od domaćih svaku neugodnost i sramotu, ustaje od stola, ide k sinku svomu, pak da ne bi čuli gostovi, materinskim zaufanjem reče mu: Sinko! *„vina nemaju.“* To bijaše dosta. Isus razumje majku svoju, a znala je i ona, što će joj učiniti sinak. Sad motrite, dragi kršćani, kako je Marija dobra srca, i kako se znade smilovati. Nitko ju za pomoć ne pita, a ona se već skrbi, kako će u nuždi pomoći zaručnikom. Ako se dakle Marija toliko brine za one, koji ju ni za kakovu pomoć ne prose, koliko će se više skrbiti za nas, ako joj se utečemo i u pomoć ju zazovemo! U svakoj dakle pogibelji i nevolji k njoj se utecimo, nju u pomoć zovimo, ona će nam pomoći i utješit će nas, jer je mati milosrdna.

Veleći Marija Isusu: *„Vina nemaju,“* očituje mu, česa trebaju zaručnici, i ne sumnja ni malo, da ne će biti uslišana, jer je znala, da je Isus Bog svemogući. Znala je to od onoga časa, kad ga je začela, a u tom znanju bijaše utvrdjena riečmi pobožnih pastira i poklonstvom svetih mudraca, kad je Isus još kao malo djetešce ležao u siromašnih jaslicah. Još više bijaše u tom utvrdjena riečmi i proročtvom sv. Simeona i proročice Ane, kao i vlastitim njegovim držanjem, kad ga izgubljena nadje u hramu. A premda je takodjer Marija znala, da je on i sveznajući, ipak, videći, kako usried svadbe nestalo vina, veli mu: *„Vina nemaju,“* ne da ga upozori na stvar, za koju je on i onako znao, već da ga moli, neka u ovoj neprilici zaručnikom priteče u pomoć svojim svemogućstvom, i tako odkloni od njih sramotu. Odtud se vidi, koliko je Mariji bilo do časti one obitelji, i kako se skrbila, da joj i u svjetovnih stvarih pomogne. Odatle se učite, dragi kršćani, koliko će se više Marija skrbiti za vaše dušno spasenje, ako se k njoj utečete s poniznom molitvom i s tvrdim zaufanjem.

2. *„Isus joj reče: Što je meni do tebe ženo? Još nije došao moj čas.“* Ne mislite, dragi kršćani, da je Isus ovimi riečmi hotio pokazati proti svojoj majci kakvu oštrinu ili neštovanje. On je s njom govorio u židovskom jeziku. U židovskom pak jeziku »žena« znači toliko, koliko »gospodja.« Kad joj dakle reče Isus: *„Što je meni do tebe ženo?“* isto je kao da bi joj rekao: Gospodjo! ne treba da mi tu stvar preporučaš. Što želiš ti, to želim i ja. I ja znam što zaručnikom treba, pak mi ih je milo. No *„još nije došao moj čas;“* t. j. po Božjoj odluci, kad ti ne bi molila, još ne bi bilo vrieme da tvorim čudo, no kad ti za to

moliš, vrieme je ovdje. Neki sv. otci vele, da je Isus za to rekao: *„još nije došao moj čas,“* jer je hotio počekati, dok svatovi i ono malo vina, što ga još imahu u čašah, popiju, da ne bi tko god od njih posumnjao o čudu, što će ga učiniti, pak s toga htjede, da se sve prije izpije, te se svi prisutni osvjedoče, da više zbilja nema vina.

Medjutim poznavajući Marija svoga sinka, kako je dobra srca, i tvrdo držeći, da to čudo može i hoće učiniti, ode k slugam i reče im: *„Što god vam reče, činite.“* To su najutješnije rieči za nas, kojimi se napunjuje srce naše neograničenim zaufanjem k majci Božjoj. Isus, premda ju zove ženom a ne majkom; veli joj, da još nije došlo njegovo vrieme, kad ima činiti čudesa, ipak ona dobiva ono što hoće; njoj za ljubav tvori prvo čudo i odkriva svoje božanstvo, koje je do onda držao sakrito. Eto, koliko može Marija. Po njoj možemo dobiti sve što hoćemo. Za koga se ona zauzme, tomu će Bog za cielo pomoći. Svetci Božji vele, da nam Bog sve svoje darove dieli preko njezinih ruku. A sv. Bernardo kaže: »Ako se dignu proti tebi vjetrovi kušnje; ako nabasaš na litice napasti; ako ljuljaju tobom talasi oholosti; ako si napastovan od ljudske slave, jada, skuposti; ako te savjest grize zbog počinjenih grieha; ako se bojiš; hoćeš da zdvojiš, uteci se k Mariji, nju u pomoć zazovi, ona će te utješiti i izprositi pomoć od sinka svoga Isusa.« Marijino je utočište najsigurnije sredstvo, kojim možemo steći Božje milosti. Ako je Bog Mojsiju, kad ga moljaše, da bi prostio otvrdnutome narodu Israelskomu, odgovorio: »Pusti me,« pokazujuć time silu, koju mu je molitvom svojom nanosio taj vjerni sluga i zakonodavac, što ne će učiniti Isus majci svojoj za

volju, kad ga za što zaprosi? No da uzmognemo po Marijinoj zaštiti dobiti Božju milost, treba da činimo ono što nam Isus veli, t. j. da vjerujemo u njegov nauk i po njem živimo. Marija je utočište grešnika, nu samo onih grešnika, koji imadu tvrdu volju da se spase. — Toliko rieči o tom, kako je na današnjoj evangjeoskoj svadbi nestalo vina; sad pak čujte, kako je Isus pretvorio vodu u vino.

II.

1. *„A ondje bijaše šest vodenih sudova od kamena za čišćenje običajno Židovom, koji (sudovi) uzimahu po dva ili po tri vedra. Reče im Isus: Napunite sudove vode. I napuniše ih do vrha. I reče im: Zahvatite sad i nosite kumu. I odnesoše. A kad kum okusi vino, koje je postalo od vode, i ne znadijaše od kuda je, a sluge znadijahu, koje su zahvatile vodu, zovnu kum ženika i reče mu: Svaki čovjek najprije dobro vino iznosi, a kad se napiju onda rdjavije; a ti si čuvao dobro vino dosele.“* Da ne bi tko god posumnjao o ovom čudu, valja znati: 1. da su oni sudovi bili opredieljeni izključivo za vodu, kojom su se Židovi prali, tako da u njih nije nikada bilo vina; 2. sudove napuniše vodom sluge, koji služahu kod stola, a ne Isus ili koji od njegovih učenika; 3. sudovi su bili sa vodom napunjeni do vrha, tako da nije bilo moguće još šta u njih uliti; 4. Isus nije se ni taknuo sudova, pošto je uviek ostao na svom mjestu; 5. u sudove zahvatiše one iste sluge, koji ih napuniše vodom, i odnesoše kumu da kuša; 6. vino okusi kum, koji je javno zasvjedočio, da bijaše izvrstno vino, a on je za cielo znao kakvo vino pije; 7. kasnije uz druge svatove jamačno su i one sluge pili to vino, koji su

u sudove ulili vodu; napokon 8. ovo čudo tako je djelovalo na Isusove učenike, da su u nj vjerovali. Pomislite si, dragi kršćani, kako je s ovoga čuda morala biti Marija uzhićena i zadovoljna, učenici presenećeni, a siromašni zaručnici i njihovi rodjaci veseli i zadovoljni. Da ta svadba bijaše kod siromašnih ljudi, vidi se odtale, što im je usried svadbe nestalo vina. Sad pak Isus bez svake muke i umjetnosti samo svojom svemogućom voljom obrati toliko vode u tako izvrstno vino, da utješi i okriepi one siromašne svatove. Ne znam čemu da se više čudim: njegovu svemožtvu ili njegovoj dobroti!

Pita se ovdje, zašto je j š zapovjedio Isus u današnjem sv. evangjelju slugam, da napune sudove vodom; ta i bez njihove pomoći mogao je učiniti čudo? Naredio je to Isus prvo, da sluge budu svjedoci učinjenoga čuda, a drugo i za to, da nam pokaže, kako treba da i mi u njegovih činih s njime radimo. I spasenje duše naše poglavito je njegovo djelo, ali i mi moramo u tom raditi s njim, ako se hoćemo spasiti. Sv. Augustin veli: »Koji te stvori bez tebe, ne će te spasiti bez tebe.« A zašto je još zapovjedio Isus slugam, da najprije zahvate, onda nose kumu da kuša, a napokon da piju ostali svatovi? To je učinio Isus za to da se svi osvjedoče o čudu i da svi upoznaju njegova dobročinstva. Zašto je pak Gospodin hotio učiniti ovo čudo? Bila je namjera Kristu Gospodinu, da očituje ljudem svoje božanstvo, da svoje učenike učvrsti u vjeri, i da ženidbu posveti.

Odatle učite se, dragi kršćani, visoko štovati ženidbu kao stvar svetu i uzvišenu. Kako je god Bog u početku svieta medju ljudima najprije ustanovio ženidbu, isto tako je i Isus na početku svoga javnoga

djelovanja najprije uzveličao, blagoslovio i posvetio ženidbu svojim prvim čudom. Ženidbu dakle kao stvar svetu treba sveto tražiti i sveto držati. Na nju treba se pripravljati pokorom i dobrimi djeli. Zapamtite si to dobro osobito vi, zaručnici, koji skoro kanite stupiti u sveti ženidbeni stalež. Molite se vruće Bogu, da vas razsvietli i pokriepi u vašoj nakani. Očistite dušu svoju sakramentom pokore i okriepite se Isusovim tielom u presvetom oltarskom sakramentu, da tako čisti i sveti uzmognete primiti sakramenat ženidbe. Jedino tada bit ćete sretni i zadovoljni u ženidbi. Tko pak iz ženidbe tjera Boga; tko ženidbu obećaje sred mrzkih razgovora ili u pijanstvu; tko ju traži na grešnom posielu ili na razdražljivom plesu; tko se ne stidi još prije sklopljene ženidbe pogaziti ono, što ovakomu čovjeku ima biti najsvetije, tomu će ženidba omrznuti, postat će mu nesnosljivim bremenom, i mjesto lieka i utjehe naći će u njoj otrov i gorčinu. Nisu takvi bili zaručnici u današnjem sv. evangjelju.

Što sv. Ivan evangjelist veli, kad se svatovi napiju, da im se onda donese rdjavije vino, ne smije se uzeti, da su već svatovi u današnjem sv. evangjelju bili pijani, te im je trebalo donieti slabije vino; jer se ne može pojmiti, kako bi se svatovi mogli opiti u družtvu s Isusom, majkom njegovom i s učenici; već se to ima razumjeti, iza kako su dosta pili dobroga vina, neka bi im se doneslo slabije. Tako bi bilo dobro, da se radi posvuda, osobito na naših svadbah, da se tako dalje ne pije. A ima to i drugo znamenovanje. Sviet svojim sljedbenikom obećaje i pruža najprije slasti i razkoši, a onda im daje gorčinu i žalost; dočim nam Isus šalje najprije križ i progonstva, a na koncu daje nam vječno blaženstvo.

2. Napokon zaključuje sv. evangjelje: *„Ovo učini Isus početak čudesam u Kani Galilejskoj; i pokaza slavu svoju, i vjerovaše u nj učenici njegovi.“* To je dakle prvo čudo, što ga učini Isus. Dosele je Isus živio u Nazaretu, u kući svoje majke, kao jednostavan čovjek. U Kani pak Galilejskoj na očigled mnogim očituje se kao Sin Božji. Pretvorivši vodu u vino, pokazuje, da je on Gospodar naravi, i da ima vlast nad svimi, pa i nećutljivimi stvorovi. Ovo čudo tako djelovaše na njegove učenike, da su od onda vjerovali u Isusa, t. j. još se više utvrdili u vjeri, da je on Spasitelj svieta. Učvrstite se i vi, dragi kršćani, u vjeri, čuvši ovo čudo. Nu nije dosta, da se samo učvrstite u vjeri, već treba da i po vjeri živite, bili oženjeni ili ne bili, jer jedino tada možete se nadati, da ćete biti pozvani jednom u vječnosti na onu svadbu, koju će slaviti Jagnje Božje, Isus Krist sa svojom crkvom o kojoj govori sv. Ivan u svom odkrivenju (19, 7.). Jer »blaženi oni, koji su pozvani na svadbenu gostbu Jagnjetovu.« (r. 9.) Amen.

Na treću nedjelju po Bogojavljenju.

»Kad sidje Isus s gore idjaše za njim mnogo svieta.« Mat. 8, 1.

Evangjelje sv. Mateja 8, 1—13.

U ono vrieme kad sidje Isus s gore, idjaše za njim mnogo svieta; i gle, čovjek gubav dodje i klanjaše mu se govoreći: Gospodine: ako hoćeš, možeš me očistiti. I pruživši ruku Isus, dohvati ga se govoreći: Hoću, očisti se! I odmah očisti se od gube. I reče mu Isus: Gledaj, nikomu ne kazuj; nego idi, pokaži se sve-

ćeniku, i prinesi dar, koji je zapovjedio Mojsij, radi svjedočanstva njim. A kad udje u Kafarnaum, pristupi k njemu satnik moleći ga i govoreći: Gospodine! sluga moj leži doma uzet (gutom udaren), i muči se vrlo. I reče mu Isus: Ja ću doći i izliečit ću ga. I satnik odgovori i reče: Gospodine! nisam dostojan, da udješ pod krov moj, nego samo reci rieč, i ozdravit će sluga moj. Jer i ja sam čovjek pod vlasti, i imam pod sobom vojnike, pa rečem jednomu: idi, i ide; i drugomu: dodji, i dodje; i sluzi mojemu: učini to, i učini. A kad ču Isus, udivi se i reče onim, koji idjahu za njim: Zaisto vam kažem, ne nadjoh tolike vjere u Israelu. A kažem vam, da će mnogi od istoka i zapada doći, i sjesti će za stol s Abrahamom i Isakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskom, a sinovi kraljevstva izagnat će se u tamu najkrajnju; ondje će biti plač i škrgut zúba. I reče Isus satniku: Idi, i kako si vjerovao, neka ti bude. I ozdravi sluga u taj čas.

Gospodin Isus uzadje jednom na brdo, kamo ga je sliedila sila naroda. Tu im je držao svoj najveličanstveniji govor o osam blaženstvih. Govoraše im posve nove istine, kakve se dosele još nikad ni od koga nisu čule. A slušali su ga siromašni i ponizni ljudi, jer ljudi bogati i oholi ne slušaju rado rieči Božje, koja im pripovieda o siromaštvu, samozataji i preziranju ovoga svieta. Kako su utješeni bili siromašni i ponizni ljudi, kad su čuli iz Isusovih ustiju: Blago siromašnima duhom; blago krotkim; blago onim koji se žaloste; blago onim koji gladuju i žedjaju pravdu; blago onim koji progonstvo trpe radi pravde, jer je njihovo kraljevstvo nebesko. Ove rieči bile su najsladji melem za ove ljude, te ih se nisu mogli dosta naslušati; pa kad je Isus svršio, svi ga obkole, da ga se nagledaju, diveći se silno njegovu nauku. Isus hoće da sidje s brda; ali ga slušaoci njegovi ni tada ne ostavljaju. Svi idu za njim, a on im i putem propovieda svoj božanski nauk, da ih učvrsti u vjeri te im pokaže, kako im treba živjeti, da se spase. Nego Isus nije ostao samo kod rieči, već ide i na čine. Nije se zadovoljio time, da narod čuje samo njegov nauk, već hoće da vidi i njegova čudesa. Nije dosta, što im je um razsvietlio istinami, već hoće da im i srce razpali čudesima. Čim dakle sidje Isus s gore, učini dva čuda:

I. Očisti čovjeka gubava;

II. Ozdravi slugu satnikova.

Ta dva čuda bit će dva diela našega današnjega razmatranja, a vi me, molim vas, pozorno slušajte.

I.

1. *„I gle, čovjek gubav dodje i klanjaše mu se govoreći: Gospodine! ako hoćeš, možeš me očistiti.“* U ono doba haraše u Palestini guba, koju još nekada donesoše Israelci sa sobom iz Misira. To bijaše vrlo gadna bolest. Gubavcu bijaše tielo natečeno, puno rana i čirova. Iz očiju mu tekla neka ružna tekućina; glas mu bio hrapav, dah smrdljiv i nepodnosljiv, a vlasi i nokti mu odpadali. Cielo tielo počelo je malo po malo gnjiti i razpadati se. To bijaše i užasna bolest. Gubavca trzalo je strašno po svih udih, i nije mogao dihati. A bijaše to i sramotna bolest, jer se

držalo, da su takvi bolestnici i na duši nečisti t. j. grešnici, pa ih zato stiglo prokletstvo i kazan. Budući da ta bolest bijaše i priljepčiva, tako da se lako mogao okužiti i umrieti koji bi s gubavcem obćio ili ga se dotaknuo, zato su gubavci morali stanovati izvan mjesta na samu odieljeni od drugih ljudi. Da ih pak svako može već iz daleka prepoznati i uklanjati im se, imali su uviek biti gologlavi, zamotane brade i obučeni u posebno (otvoreno) odielo. Po hranu bi došli na dotično mjesto, gdje bi im se nastavljala kao kakvoj divljoj zvjeradi. Doista žalostno bijaše njihovo stanje. Napokon bijaše to i neizlječiva bolest. Samo bi u vrlo riedkom slučaju tko ozdravio. I tada bi se morao pokazati svećeniku i prinesti dar. Ako bi se svećenik osvjedočio, da je dotičnik zbilja ozdravio, proglasio bi ga čistim i dopustio mu, da smije stanovati s drugimi ljudmi.

Takav jedan gubavac nalazio se izvan grada Kafarnauma, kad Isus sadje s gore. Sv. Luka evangjelist (5, 12.) kaže o njem, da je bio sav u gubi. Dakle i glava, i ruke, i noge, i cielo tielo bijaše mu gubavo. Zaisto, nevoljan bijaše taj čovjek. Pa tko bi mislio, da u tako gadnom tielu stanuje tako liepa i plemenita duša! Taj je gubavac čuo već mnogo govoriti o Isusu, kako je dobar i moguć; pa kad ga iz daleka opazi, pun vjere i zaufanja potrči k njemu, baci se pred njega na obraz i vruće ga zamoli: *„Gospodine! ako hoćeš, možeš me očistiti."* Divnih li rieči! Kaže mu: *„Gospodine!"* jer ga priznaje za Boga. Veli mu: *„Ako hoćeš, možeš me očistiti,"* dakle on ni malo ne sumnja, nego je čvrsto uvjeren, da ga Isus može očistiti. Ali to ipak njemu prepušta na volju, veleći mu: *„Ako hoćeš."*

To vam je slika čovjeka grešnika. Svaki je grešnik gubav na duši, jer je svaki grieh, kako veli Origen, guba duše. A koliko grieha imademo mi! grieha počinjenih mišlju, riečju, činom; grieha vlastitih i tudjih, javnih i tajnih! Potrčimo dakle i mi poput onoga gubavca k Isusu, bacimo mu se pred noge i zaprosimo ga, da nas očisti. »Gospodine! ako hoćeš možeš me očistiti.« Trebamo mi to više, jer duševna je guba kud i kamo veća i užasnija od tjelesne gube!

2. *„I pruživši ruku Isus, dohvati ga se govoreći: Hoću, očisti se! I odmah očisti se od gube."* Kako je dobar i milosrdan Isus! Drugim se ljudem gadi gubavac, boje se i pogledati mu u lice; bježe od njega, da se ne okuže; a Isus ne samo da ga milo gleda, već ga se i dotiče. Pa pošto mu gubavac reče: *„Ako hoćeš, možeš me očistiti,"* i Isus mu isto tako odgovara: *„Hoću, očisti se!"* I u onaj čas očisti se od gube. Ticanje čudnovato, rieči svemoguće, viče Tertulijan, koje odaju nježnu ljubav Isusovu ka gubavcu! To ticanje i te rieči, veli sv. Ivan Zlatousti, pokazuju, da Isus nije podložan zakonu, već gospodar zakona. Kad god su proroci ili apostoli na čudnovat način ozdravljali kojega bolestnika, uviek ih je to stalo nekakve muke; molili su se prije i postili, pa i u samomu činu sazivali su ime Božje u pomoć; dočim se Isus samo dotiče gubavca i naprosto mu veli: *„Hoću, očisti se!"* i on se odmah očisti od gube. Tko da se ne divi tu svemogućstvu Isusovu i ne upozna njegovo božanstvo! Kako god Bog u početku svieta reče: »Neka bude svjetlost!« i bi svjetlost, isto tako kaže sada Isus gubavcu: *„Hoću, očisti se!"* i on se odmah očisti.

Kako je to utješljivo za grešnika! Ako ga zbog počinjena zločina ostave svi ljudi, preziru ga i bježe

od njega, Isus ga ne ostavlja već mu je pripravan sve oprostiti i očistiti ga, samo ako se skrušeno pokaje za griehe svoje i tvrdo odluči, da ne će više griešiti. Tko da se po tom ne uteče k njemu i ne prosi ga za oprost?

3. *„I reče mu Isus: Gledaj, nikomu ne kazuj; nego idi, pokaži se svećeniku, i prinesi dar, koji je zapovjedio Mojsij, radi svjedočanstva njim.“* Isus očistivši gubavca dade mu dvie opomene: jednu, da ne kazuje nikomu dobivene milosti, a drugu, da se pokaže svećeniku i prinese dar. Prvom opomenom, veli sv. Hilarij, hotio nas je Isus podučiti, da čineći dobro ne tražimo ljudske slave, kao što je ni on nikad nije tražio; a drugom nas opominje, da štujemo svećenike i da im budemo pokorni. Kraj toga u ovoj drugoj opomeni sakrivena je još jedna velika istina novoga zavjeta. U starom zavjetu su svećenici mogli samo svjedočiti, da je tko očišćen od tjelesne gube; dočim u novom zavjetu imadu svećenici vlast čistiti od duševne gube t. j. opraštati griehe. Premda je Isus nad onim očišćenim gubavcem mogao i sam izreći da je očišćen, ipak ga šalje k svećeniku, da ga pregleda i izreče sud, jer to je spadalo na svećeničko pravo i dužnost; isto tako, premda Isus može i sam opraštati griehe, ipak zapovieda grešnikom, da idu k svećenikom i da im ovi oproste griehe, pošto je njima predao tu vlast. U starom zavjetu morao je gubavac za očišćenje žrtvovati ptice, jaganjce, melju i ulje, dočim u novom zavjetu grešnik, ako hoće dobiti oprost od grieha, mora se za svoje griehe skrušeno pokajati, iskreno ih izpovjediti i naloženu pokoru ovršiti. O kako veseli bijahu gubavci, kad ih svećenik proglasi očišćenimi! Koliko više moraju se sretnimi scieniti grešnici, kad

im svećenik oprosti griehe! O kako radostno trčahu očišćeni gubavci k svećeniku staroga zakona, da ih proglasi očišćenimi, dočim mnogi i premnogi grešnici ne će da se pokažu svećeniku novoga zavjeta, da ih očisti od duševne gube, već godine i godine čame u griehu, dok napokon mnogi u njem umru i na vieke se izgube. Molimo Boga, da nas očuva od te najveće nesreće.

Napokon sv. Matej evangjelist veli, da je Isus onoga očišćenoga gubavca poslao svećeniku i *„radi svjedočanstva njima“* t. j. da, osvjedočivši se svećenici, kako je onaj gubavac od Isusa očišćen, priznaju Isusa za Mesiju, pošto su proroci proricali o Mesiji, da će čistiti gubave. Ako ga možda oni svećenici i nisu htjeli priznati za Mesiju, priznajmo ga barem mi, koji znamo za tolika njegova čudesa.

Sad predjimo na drugo čudo, kako je Isus ozdravio slugu satnikova.

II.

1. *„A kad udje u Kafarnaum, pristupi k njemu satnik moleći ga i govoreći: Gospodine! sluga moj leži doma uzet, i muči se vrlo. I reče mu Isus: Ja ću doći i izliečit ću ga.“* Čovjek vojnik, k tomu poganin, pa kako je bio ponizna i milostiva srca! Ljubio je slugu kao sina, pa kad oboli, skrbi se za nj i čini sve moguće, da ozdravi. On je čuo, a možda i vidio Isusova čudesa, kako je tolike bolestnike na čudnovati način ozdravio, pak ga moli, da bi i njegovu nevoljnom sluzi pomogao i ozdravio ga. Liep je ovo zaista primjer za sve gospodare i gospodarice, kako treba da se brinu za svoju služinčad, navlastito kad obole. Ta ljubav satnikova k svomu sluzi tako se

svidje Isusu, te se s mjesta smilova na njegova slugu i veli mu: *„Ja ću doći i izliečit ću ga.“* Kolika ljubav, kolika se dobrota Isusova zrcali u ovih riečih! O kako sladke, kako utješne su te rieči za sve, koji se u tugah i nevoljah s pouzdanjem utječu k Isusu!

2. Zapanjen satnik s tolike dobrote i poniznosti Isusove drhtavim glasom reče mu: *„Gospodine! nisam dostojan, da udješ pod krov moj, nego samo reci rieč, i ozdravit će sluga moj. Jer i ja sam čovjek pod vlasti, i imam pod sobom vojnike, pa rečem jednomu: idi, i ide; i slugi mojemu: učini to, i učini.“* Kolika vjera i koliko ufanje bijaše u ovoga satnika! To je onaj satnik, o kom veli sv. Luka evangjelist (7, 5.), da je Židovom u Kafarnaumu sazidao sinagogu ili ti zbornicu. Kako pobožan bijaše dakle taj čovjek! Da, on priznaje i Isusa Bogom, pak se scieni nevriednim, da dodje u njegovu kuću. Tvrdo je uvjeren, da su mu svi stvorovi podložni, kao što su sluge podložni svojim poglavarom, te ga sve mora slušati, pa i ista bolest i smrt, kao što su sluge dužni slušati svoje gospodare. Pa ako ja, govori satnik, koji sam takodjer drugim podložan, mogu zapoviedati svojim vojnikom i slugam, i oni me slušaju, koliko će više tebe slušati bolesti. S toga *„samo reci rieč, i ozdravit će sluga moj.“* Te divne rieči jednoga poganina prihvata crkva, te ih preko svećenika izgovara nad vjernicima, kad god hoće da se pričeste. A i zaslužuju ove uzvišene rieči toliku čast. Pohvala, što ju satnik izreče nad svojimi vojnici i slugami, mora da zasrami mnoge kršćanske podložnike i služinčad, koji ne će da slušaju svojih poglavara. No nisu li može biti tomu kadkada krivi i sami poglavari, nalažući svojim podložnikom ono, česa im ne bi smjeli nalagati. Satnik u današnjem sv. evangjelju bio je dobar gospodar, pak su i njegovi vojnici i sluge bili dobri i poslušni.

3. *„A kad ču Isus, udivi se i reče onim, koji idjahu za njim: Zaisto vam kažem, ne nadjoh tolike vjere u Israelu. A kažem vam, da će mnogi od istoka i zapada doći, i sjesti će za stol s Abrahamom i Isakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskom, a sinovi kraljevstva izagnat će se u tamu najkranju; ondje će biti plač i škrgut zúbâ.“* Isus se čudi satnikovoj vjeri, ne kao da ne bi znao što satnik u srcu misli, već da pokaže, kako mu je milo, što pred Židovi pokazuje toliko svoje zaufanje u Mesiju. Židovi su se hvastali, da samo oni imadu pravu vjeru, a kad tamo, čovjek poganin, vojnik nadkriljuje vjerom u Mesiju i iste njihove svećenike. S toga nije čudo, da će Židovi, premda narod odabrani i sinovi kraljevstva, biti zbog svojega nevjerstva odbačeni u pakao, dočim će se mnogi pogani obratiti k Isusovoj vjeri i tako sjesti za nebesku gostbu s Abrahamom i drugimi proroci. To su nedokučivi sudovi Božji, kojih treba da se i mi bojimo. I mi smo sinovi Božji, članovi prave Isusove crkve, pozvani na uživanje vječnoga blaženstva. Pazimo, da ne bismo i mi, kao i oni otvrdnuti Židovi, zbog slabe naše vjere i grešnog života izključeni bili iz nebeskoga kraljevstva i odsudjeni na vječne paklene muke; dočim će se mnogi nevjernici obratiti i s apostoli veseliti se u nebu. Kolika bi to bila sramota za nas! Pa ipak po Isusovu svjedočanstvu stignut će ta sramota mnoge pozvanike, jer ili ne vjeruju u Isusov nauk, ili po njem ne žive.

4. Napokon čujte svršetak ovog dogadjaja: *„I reče Isus satniku: Idi, i kako si vjerovao neka ti bude. I ozdravi sluga u taj čas.“* Kako je vidjeti, Isus

učini ovo čudo zbog vjere satnikove. *„Idi, i kako si vjerovao neka ti bude.“* Da satnik nije vjerovao, sluga njegov ne bi bio ozdravio. Moć Isusova uviek je jednaka, pak zašto mi ne dobivamo uviek ono što prosimo? Ne dobivamo zato, jer vjera naša nije uviek onako čvrsta, kao što je bila satnikova vjera. »Koji sumnja — veli sv. Jakov (1, 6. 7.) — neka ne misli, da će dobiti što od Boga.« Satnik je tvrdo vjerovao, da Isus može ozdraviti njegova slugu, pak ga je po njegovoj vjeri i ozdravio.

Kad i mi, pristupajući k sv. pričesti, čujemo gdje svećenik izgovara satnikove rieči: »Gospodine! nisam dostojan, da udješ pod krov moj,« probudimo u sebi tvrdu vjeru, da je Onaj, koji dolazi k nama, pravi, živi Bog, koji nas može i hoće izliečiti od svake duševne bolesti. A učimo se od satnika i tomu, da budemo milosrdni prema siromahom i bolestnikom. Navlastito pak ne propustimo nikada, kad nam tko opasno oboli u kući, da ne pozovemo k njemu svećenika, Isusova namjestnika, da dodje i da ga ozdravi na duši. Ovome milosrdnom satniku jamačno je Isus ukazao tu milost, da ga je doveo k pravoj vjeri poradi milosrdja. Budimo dakle milosrdni, pak ćemo i mi dobiti milosrdje. Amen.

Na četvrtu nedjelju po Bogojavljenju.

»Tko je ovaj, da ga slušaju vjetrovi i more?« Mat. 8, 27.

Evangjelje sv. Mateja 8, 23—27.

U ono vrieme kad Isus udje u ladjicu, podjoše za njim učenici njegovi. I gle, oluja velika postade na moru, tako da se ladjica

pokri valovima. I prikučivši se učenici njegovi probudiše ga govoreći: Gospodine! izbavi nas, izgibosmo. I reče im Isus: Zašto ste strašljivi, malovjerni? Tada ustavši zapovjedi vjetrovom i moru, i postade tišina velika. A ljudi se čudiše govoreći: Tko je ovaj, da ga slušaju vjetrovi i more?

Malo pred ovim, što nam pripovieda današnje sveto evangjelje, učini Isus mnoga čudesa. Sišavši s gore, gdje je učio narod, najprije očisti gubavca, a zatim ozdravi slugu satnikova, kako ste čuli prije osam dana. Onda, došavši u kuću Petrovu ozdravi njegovu punicu od groznice, jer tek što se dotače njene ruke, ostavi ju groznica, ona usta i služaše mu. Ta čudesa razglasiše se brzo po cieloj onoj okolici, te su još onu istu večer, kad Isus ozdravi Petrovu punicu, doveli k njemu mnogo biesnih i bolestnih. Iz biesnih izagna nečiste duhove, i sve bolestnike ozdravi. Ovimi čudesi pokaza Isus, da je zdravlje i bolest u njegovih ruku, i da mu je sve podložno, pa i sami nečisti duhovi pokoravaju mu se i slušaju ga. Iza ovih čudesa uputi se Isus na more, kako ste malo prije čuli u današnjem sv. evangjelju, da opet i tamo čudom pokaže, kako je on i nad morem gospodar, te i vjetrovom zapovieda. Dogadjaj što se tamo zbi pun je spasonosnoga nauka za nas. Cielo pak evangjelje može se svesti na ovo troje:

I. Oluju na moru;
II. Strah učenika, i
III. Pomoć Isusovu.

To će biti tri diela našeg današnjeg razmatranja, a vi me, molim vas, strpljivo slušajte.

I.

1. *„Kad Isus udje u ladjicu, podjoše za njim učenici njegovi.“* To se dogodi na moru Galilejskom ili jezeru Genezaretskom, po kojem se može ploviti više sati u duljinu i širinu. U tom moru znade na jedan put nastati tolika oluja, te od silnih vjetrova i valova morskih prieti ladjam velika pogibelj, da će se razbiti i potonuti. Tu se ukrca Isus na jednu ladjicu. Kako je vidjeti, u Isusu se uviek zrcali velika poniznost. U neznatnom gradiću Nazaretu zače se, u malom gradiću Betlehemu rodi se, jaslice si odabere za kolievku, a sad se opet ukrca na malu ladjicu; i tako kroz cieli svoj život odabira uviek ono, što je najmanje i najneznatnije, da nas nauči prezirati slavu ovoga svieta i tražiti samo nebeske stvari. Kao što su ga učenici sliedili na brdo, što znači život krepostan i miran; isto tako sliede ga sada u ladjici na moru, što znamenuje život trudan i mučan. Odatle učimo se, ako hoćemo biti pravi učenici Isusovi, treba da mu služimo ne samo u sreći, već i u nesreći, pa stajalo nas to još veće muke i samozataje.

Ladja, u koju se ukrca Isus sa svojimi učenici, znači katoličku crkvu. Njezin jarbol križ je Isusov; veslari su biskupi i svećenici; putna karta, koja pokazuje pogibelji i ostrove, sveto je pismo; sjevernica, koja kaže pravi put, nauk je svete crkve; vesla su kreposti i dobra djela; jadra su život i primjer Isusov; vjetar, koji ladju tjera, Duh je sveti; a krmilar je Isus i njegov namjestnik sv. otac papa. Blago nam, dragi kršćani, koji se nalazimo u toj ladji. Nemamo se bojati, da ćemo potonuti. Ako i budemo izvrženi oluji i biesnim valovom, ladja će nas sigurno dovesti u luku

spasa, jer njom krmilari Isus i njegov nepogrešljivi namjestnik, samo ako budemo činili sve, što je u naših silah, kao što su radili i apostoli, kad su htjeli da spase ladju, t. j. ako budemo i mi svim marom nastojali izvršiti ono, što je Isus naredio za naše spasenje.

2. *„I gle, oluja velika postade na moru, tako da se ladjica pokri valovima; a on spavaše.“* Čim se ladja odtisne od kraja, Isus legne na krmi t. j. na stražnjoj strani ladjice, da spava. More bijaše mirno kao ulje, nebo vedro kao ribje oko, samo mali vjetrić naduvao po malo jadra i tjerao ladjicu, kako si ni jedan mornar bolje željeti ne može. Učenici baš veselo plove, dočim Isus tvrd san sniva. San je čovjeku naravska potreba. I Isus je tada zaspao, jer je jamačno bio umoren od truda. Nego on se i hotomice podao snu, da kuša vjeru svojih učenika. Kad dodju nasried jezera, na jednom, evo, natmuri se nebo, započe se blještiti, munje križaju se zrakom, grmljavina se čuje na sve strane, vjetar dune kao iz rukava, more se uzburka, tako da ne znaš česa bi se više bojao. Vjetar je poderao jadra, krmilom ne da se više vladati, ladjica se ljulja kao šiba na vodi, već ju zalievaju morski valovi, prieteći svaki čas da će ju poklopiti i progutati.

To je prava slika progonstva crkve Kristove na uzburkanom moru ovoga svieta. Crkvu su Kristovu uviek progonili njezini neprijatelji i progonit će ju do konca svieta. Već ju Židovi progoniše u prvom zametku. Za njima udariše na nju pogani, prolievajući nedužnu krv kršćana kroz tri stoljeća na najokrutniji način. Kasnije ju progoniše i još uviek progone toliki krivovjerci svojimi krivimi nauci, koji su crkvi još pogibeljniji od samog krvoprolića.

Ali ova ladjica na uzburkanome moru znači i naš život, koji je neprestano ljuljan od vjetrova napasti i drman od valovja strasti, tako da čovjeku svaki čas prieti pogibelj vječne smrti, ako se s molitvom k Bogu ne uteče, da ga toga zla oslobodi.

Isus je znao u napried, kakva će oluja nastati, pak zašto je onda išao na more? ili ako je on hotio ići, zašto nije svoje učenike učinio oprezne na pogibelj, ili barem u pogibelji s njima bdio, a ne podao se tvrdomu snu, kao da mu nije stalo za život svoj i njihov? On je to za to učinio, da pokaže, kako je on gospodar naravi, pa kako je već dosele tolika čudesa učinio na kopnu, hotio je i sada učiniti čudo na moru. Dopustio je pak da oluja postigne svoj vršak, da tako bude čudo očevidnije, i učenici se njegovi još bolje učvrste u vjeri. A jamačno je time hotio podučiti i učenike svoje i nas, da budemo uviek spremni na pogibelj, te se u svakoj pogibelji k njemu utečemo. *„On spavaše.“* Sveti Augustin veli, da je Isus spavao kao čovjek, ali božanstvom je svojim bdio.

II.

Da su učenici Isusovi kod te oluje bili u velikom s t r a h u, to si možemo lako misliti. Čujte, što veli dalje sv. evangjelje.

1. *„I prikučivši se učenici njegovi, probudiše ga govoreći: Gospodine! izbavi nas, izgibosmo.“* Učenici nastojahu se oprieti biesnoj oluji, ali sav njihov napor bijaše uzaludan. Ladjica se već bijaše napunila mora i oni bijahu svaki čas u pogibelji, da će se potopiti. U tom s t r a h u dodjoše k Isusu, koji još uviek spavaše, probude ga, te će mu jakim i uzdišućim glasom: *„Gospodine! izbavi nas, izgibosmo.“* Učenici vjerovahu, da je Isus svemoguć, ali mišljahu, da spavajući ne zna za pogibelj, u kojoj se nalaze i oni i on, pak ga zato probudiše, da od smrtne pogibelji oslobodi i sebe i njih.

Tako treba da se i mi u svih tugah i nevoljah utječemo k Bogu. Pa ako nam se kada i čini, da nas Bog ne sluša, nemojmo zato klonuti duhom, već mu se još svesrdnije molimo. On višeputa kao da spava, dugo ne će da usliši naše molitve, samo da nam može kasnije pokazati veće svoje milosrdje i ljubav. On postupa s nami, kao i oni dobri roditelji, koji se djeci svojoj kadkada sakriju, samo da ih brižnije ištu, pa kad ih nadju, srdačnije ih zagrle.

2. Na drmanje i viku učenika probudi se Isus i reče im: *„Zašto ste strašljivi, malovjerni?“* Kano da bi im htio reći: Nemate razloga bojati se; ta morali ste znati, da ja, ako i spavam, znam što biva na svietu, i ne bih dopustio da poginete. Zar se tako malo ufate u moju moć? Ako izpoviedate, da sam svemoguć na kopnu, kako možete dvojiti o mojoj svemogućnosti na moru? Isus ne kori učenike zbog nevjerstva, već samo zbog slabe i male vjere. Ne spočituje im, kao da ne bi vjerovali u nj, već što su u onoj pogibelji zaboravili, da imaju uza se onoga, koji ih ljubi i koji je već pred njima učinio mnoga čudesa, pak zaista ne će ni sada dopustiti da poginu.

Divne li opomene za nas, da se u svih pogibeljih i nevoljah života utečemo k Bogu i njega prosimo za pomoć. Tako su se u svakoj stisci k Bogu utjecali David, Jeremija, Isaija i drugi, i u njega uviek nadjoše pomoć. David kaže: »Ka Gospodu zavikah u nevolji svojoj, i usliši me.« (Ps. 119, 1.) Sam Bog može ukloniti od nas svaku pogibelj, jer on je sam naša moć,

naše utočište, naše spasenje. Koji god se odaleči od njega, poginut će. Poginut će svi, koji se samo u sebe ufaju; dočim, koji Boga zovu u pomoć, bit će uslišani. Isaija veli: »Uzdamo se u Gospodina Boga svojega.« (Is. 36, 7.)

O, koliko puta bijaše i crkva Isusova u pogibelji, te su već neprijatelji njezini mislili, da su joj izkopali grob; a kad tamo, ona je svaki put iz pogibelji još slavnija izašla. Ima ona neprijatelja i sada i imat će ih do konca svieta, ali zato neka se vjernici ne boje, da će propasti, jer ju Isus štiti. On sam reče: »Na ovome kamenu sazidat ću crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati.« (Mat. 16, 18.) Ne bojte se dakle, dragi kršćani, za crkvu, jer ona će po obećanju Isusovu ostati do konca svieta; nego se mnogo više bojte za sebe, da ne biste vi zapustili Boga, jer tada bi mogao i Bog zapustiti vas, a onda vam je gotova propast.

III.

Sad čujte, kako Isus utiša oluju.

1. *„Tada ustavši* (Isus) *zapovjedi vjetrovom i moru, i postade tišina velika.“* Tko je ikad čuo, da se na čiju zapovied vjetrovi utišaju, more umiri? A gle, Isus, tek što je ustao od sna, zapovieda vjetrovom, da prestanu duvati, moru, da se umiri, i oni ga slušaju. U tili čas sve se umiri i razvedri, te nasta takva tišina, kao da nije bilo nikakva nevremena. O, kako su se učenici Isusovi morali tada razveseliti i diviti njegovoj moći! A vesele se tako i sve one pobožne duše, koje utekavši se u nevoljah k preljubežljivom srcu Isusovu nadju u njem mir i pokoj. Ovim čudom hotio je Isus pokazati, da je on gospodar sve naravi, i da nam je

pripravan pomoći, i sve što čini, čini iz ljubavi k nam. Iz ljubavi k nam šalje nam poslie kiše sunce, poslie oluje tišinu, poslie trpljenja veselje, poslie progonstva mir. Sve zlo i svaku nesreću obraća na naše dobro, kad god to zahtieva njegova slava i naše spasenje. Kad ljudi misle, da je propast blizu, neizbježiva, on ustaje i zapovieda da je nestane, i ona mine. Tako je skršio sve navale, koje su se podigle proti crkvi. Sramotnim križem suzbio je židovsku oholost, uništio krivobožtva, smutio krivovjerstva. Pravda i istina sljubiše se. Bog svoje miljenike ako i kuša, ali ih nikad ne zapušta. K njemu se dakle i mi u svih svojih nevoljah utecimo, tvrdo se nadajući, da ćemo s njegovom pomoću pobiediti.

2. Napokon čujte zaključak današnjega sv. evangjelja: *„A ljudi se čudiše govoreći: Tko je ovaj, da ga slušaju vjetrovi i more?“* Sveti Marko evangjelist (4, 36.) pripovieda, da tada bijaše na jezeru i drugih ladja. Koliki ljudi bijahu dakle u smrtnoj pogibelji! Mornari su već po sebi uviek u pogibelji života, jer uviek imadu pod sobom grob otvoren. Nu kad nastane kakva velika oluja na moru, u kolikoj su tada stisci! Da vam ih je vidjeti i čuti, kako tada u zdvojnosti lamaju rukama i viču za pomoć. Klečeći na koljenih i stišnjenih ruku utječu se k Bogu, bl. dj. Mariji i drugim svetcem, da ih izbave užasne smrti. Kolika obećanja, koliki se zavjeti tada čine. A kako hvale Bogu, kad oluja mine i oni živi i zdravi dospiju u luku! Možete si misliti, dragi kršćani, kako je moralo biti na srcu i onim tolikim ljudem, koji su se nalazili u onolikoj oluji na moru Galilejskom, o kojoj nam pripovieda današnje sv. evangjelje. Kako su morali nebogi zdvajati, videći se svaki čas u očevidnoj smrtnoj

pogibelji. Kad se pak na Isusovu zapovied utišaše vjetrovi i more umiri, o kako su morali biti veseli, kako su hvalili Isusu, što ih je izbavio smrtne pogibelji! Da, čudjahu mu se, govoreći: „*Tko je ovaj, da ga slušaju vjetrovi i more?*“ Čudjahu mu se, kad vidješe kako čudom lieči svake vrsti bolesti, i kako mu se i isti nečisti duhovi pokoravaju; ali sada mu se još više čudiše i ostaše presenećeni, kad vidješe u njem toliku moć da ga i isti nećutljivi stvorovi slušaju kao vjetrovi i more. — Čudimo mu se i mi, dragi kršćani, pak ga slavimo i častimo kao svoga Boga i Stvoritelja.

Nu kako je sramotno za nas, što Boga slušaju i nećutljivi stvorovi, a mi razumni stvorovi ne ćemo da ga slušamo. On govori stvorovom, koji ne mogu govoriti, a ipak mu odgovaraju; zapovieda stvorovom, koji ne čuju, pak ga slušaju; namiguje stvorovom, koji ne vide, i pokoravaju se njegovoj volji, te nema ni jednoga stvora, koji bi se protivio njegovoj svetoj volji. Samo razuman čovjek, taj najplemenitiji stvor na zemlji, koji i vidi, i govori, i čuje, i ćuti, koga je Bog postavio za kralja svim drugim stvorovom, samo on ne će da sluša Boga, nego mu se protivi, mrzi ga i psuje. Kad ćemo se već jednom opametiti i od nećutljivih stvorova naučiti se, kako treba da Bogu služimo? Doći će dan, sudnji dan, kad će se svi ovi stvorovi proti nam oboružati, i osvetiti nad nami sve one nepravde, kojimi smo svemožnoga Stvorca uvriedili, ako se za doba ne obratimo. Obratimo se dakle dok imamo vremena, da tada ne viču nerazumni stvorovi proti nam za osvetom i da nas ne muče. Mi se lako možemo spasiti, samo ako hoćemo. Nalazimo se na sigurnoj ladji, u pravoj crkvi Isusovoj. Oboružani

smo istinom i milošću Božjom. Ako i nastane kada oluja, nemojmo klonuti duhom i zdvajati, već se utecimo k Isusu i molimo ga za pomoć. On će za cielo zapovjediti vjetrovom i moru, da se umire; skršit će moć neprijateljā duše naše, da nam ništa ne naude, i nas čile i zdrave dovest će u luku vječnoga spasenja. Amen.

Na petu nedjelju po Bogojavljenju.

»Kraljevstvo je nebesko kao čovjek, koji posija dobro sjeme u u polju svojem.« Mat. 13, 24.

Evangjelje sv. Mateja 13, 24—30.

U ono vrieme kaza Isus narodu priču ovu: Kraljevstvo je nebesko kao čovjek, koji posija dobro sjeme u polju svojem. A kad ljudi pospaše, dodje njegov neprijatelj i posija kukolj po pšenici pa otide. A kad niče usjev i rod donese, onda se pokaza i kukolj. Tada dodjoše sluge domaćinove i rekoše mu: Gospodaru! nisi li ti dobro sjeme posijao na njivi svojoj? Odkuda dakle kukolj? I reče im: Neprijatelj čovjek to učini. A sluge mu rekoše: Hoćeš li, da idemo i da ga saberemo? I reče: Ne, da ne bi sabirući kukolj izčupali zajedno s njim i pšenicu. Ostavite, neka raste oboje do žetve, i u vrieme žetve reći ću žeteocem: Saberite najprije kukolj i svežite ga u snoplje, da se sažeže, a pšenicu skupite u žitnicu moju.

Priču, što ste ju sada čuli, dragi kršćani, reče Isus na moru Galilejskom. Isus je tada stanovao blizu Galilejskoga mora, u gradu Kafarnaumu. Ovaj put kad izadje iz kuće, obkoli ga toliko množtvo ljudi, da

je morao ići u ladju i sjedeć iz nje učiti narod, koji sav stajaše na obali. Odatle si možete misliti, kako je rado išao narod za Isusom, i kako ga je rado slušao. Priča, što nam ju pripovieda današnje sv. evangjelje, jedna je od najjasnijih što ih izreče Isus. No premda je već po sebi tako jasna, ipak se dobri Isus, da pokaže kako je uzvišen nauk u njoj sadržan, dostojao sam protumačiti ju. Poslie propoviedi na ladji odpusti Isus narod i dodje u kuću. Tu pristupiše k njemu učenici njegovi i zamoliše ga govoreći: »Kaži nam priču o kukolju na njivi.» A odgovarajući reče im: »Koji sije dobro sjeme, ono je sin čovječji (t. j. Spasitelj). A njiva je sviet; dobro pak sjeme sinovi su kraljevstva, a kukolj sinovi su zla. Neprijatelj pak, koji ga posija, jest djavo. A žetva je svršetak svieta, a žeteoci su angjeli. Kao što se dakle kukolj sabira i ognjem sažiže, tako će biti na svršetku svieta. Poslat će sin čovječji angjele svoje i sabrat će iz kraljevstva njegova sve sablazni i one, što čine bezakonje, i bacit će ih u peć ognjenu. Ondje će biti plač i škrgut zubâ. Tada će se pravednici zasjati kao sunce u kraljevstvu Otca svojega. Tko ima uši da čuje, neka čuje.« Ovako protumači Isus današnju evangjeosku priču svojim učenikom još onaj isti dan, kad ju izreče. Sad ćete ju i vi, dragi kršćani, moći tim bolje razumjeti i crpsti iz nje spasonosne nauke. Da si pak to sve lakše zapamtite, govorit ću vam:

I. O sjemenu;
II. O usjevu;
III. O žetvi.

Predmet je to vrlo znamenit. Slušajte i vi mene rado, kao što je narod slušao Isusa, pak će vam moje rieči biti na veliku duševnu korist.

I.

1. *„Kraljevstvo je nebesko kao čovjek, koji posija dobro sjeme u polju svojem.“* Svaki pametan ratar sije samo dobro sjeme u njivi svojoj, da može i dobro žito žeti. Takav ratar je Isus Krist, koji iz ljubavi k nam dodje s neba na ovu zemlju. Polje njegovo je čitav ovaj sviet, a osobito njegova crkva, koju je on sam utemeljio i odkupio svojom neprocienjenom krvlju na križu, a ovo je polje i srce čovjeka. Dobro sjeme jesu članovi sv. crkve, pobožni kršćani, koji rado slušaju rieč Božju i primaju sv. sakramente. Blago vam, dragi kršćani, koji se nalazite u pravoj Isusovoj crkvi. Vi ste dobro sjeme, dok ste god nevini i pravedni. Sjeme to posijao je sam Isus u svojoj crkvi, kad vas je na sv. krstu očistio od grieha i ulio u vas vjeru, ufanje i ljubav. Hvalite Bogu za tu veliku milost i čuvajte nevinost na krstu dobivenu, da uviek ostanete dobro sjeme i dobar da plod donesete. Čuvajte se grieha, da ne postanete kukolj. Jeste li pak možda smrtnim griehom izgubili pravednost na krstu dobivenu, te tako postali kukolj, a vi se očistite od grieha u sakramentu pokore, da možete opet biti dobro sjeme.

2. *„A kad ljudi pospaše, dodje njegov neprijatelj i posija kukolj po pšenici pa otide.“* Zaista, velika je zloća, kad čovjek neprijatelj tako mrzi na svoga susjeda, da noću ustaje, pa kad ovaj spava nanese mu veliku štetu, i onda brže bolje bježi, da ga gospodar ne zateče i nanesenu si štetu ne opazi. To nije čovječji, već djavolski, s toga i veli Isus: »Neprijatelj, koji po pšenici posija kukolj, jest djavol.« To je neprijatelj svih ljudi, vremena i mjesta. Pošto on nema svoga polja, sije kukolj na Isusovu polju: u njegovoj

crkvi, u srcih vjernika. A tko se razumieva ovdje pod kukoljem? Isus veli, da su to »sinovi zla« t. j. oni, koji u njegovu kraljevstvu čine sablazni i bezakonja. Po nauku sv. Augustina to su stranom krivovjerci, koji krive nauke šire u crkvi, a stranom oni zli kršćani, koji svojim grešnim životom druge sablažnjuju. Djavo sijao je i još uviek sije u Isusovoj crkvi krivovjerstva, razkolničtva, odmetničtva i bludnje svake vrsti. Tek što se počela navieštati istina evangjeoska, već su joj se počeli zli ljudi opirati i niekati ju. Ona je imala uviek protivnika, koji bijahu vazda u tom složni, da unište dobro sjeme istine i mira. Sve je to djelo nečistog duha.

Nego djavo i u srcih vjernika sije kukolj t. j. zlo sjeme. Isus je zasadio u srca naša klicu kreposti, a djavo sije sjeme grieha. Proti vjeri sije bezvjerje; proti istini dvojbu; proti ufanju zdvojenje i preuzetnost; proti ljubavi zavist, mržnju i osvetu; proti poniznosti oholost; proti čistoći nečistoću. Možda smo već i sami to dosta puti izkusili. O kršćani, koji kršćanski ne živite, kako se još usudjujete nazivati se tim liepim imenom? Ne znate li da Isus takve ljude zove sinovima zla i sjemenom djavolskim? Obratite se k Bogu, jer je užasno djavola imati za otca.

A kad sije djavo zlo sjeme? *„Kad ljudi pospaše.“* Tek što Isus ode s ovoga svieta u nebo, još se apostoli ne preseliše s ovoga svieta, a već posija djavo tolika krivovjerstva, da su se i sami naučitelji crkve presenećeni snebivali, kad ih stadoše pobijati. A sije djavo od onda uviek to zlo sjeme. Pa kako je lukav, za svoj posao upotrebljava najzgodnije vrieme, kad ljudi spavaju t. j. kad se ne brinu za duševno spasenje. Sv. Grgur Vel. veli, da ljudi onda spavaju,

kad se odviše ufaju u se i u svoje sile; kad se ne trse, da nauče Isusov nauk; kad se nesmotreno bacaju u pogibelj, držeći se dosta jakimi, da joj se opru; kad kao poglavari ne bdiju nad svojimi podložnici, a kao podložnici ne slušaju zapoviesti svojih poglavara, koji ih na dobro upućuju. Sve su to liepe zgode za djavola. U tmini razuma i u slaboći srca nalazi on za sebe široko polje, da medju dobro sjeme posije kukolj svojih zlih namjera. A kako je lukav, ne napada odmah očito na svoga protivnika, već vreba, kako bi u potaji podpirio u njem oholost, izazvao kakvu vjersku dvojbu, uzbudio neurednu želju i t. d. To je sjeme zla. Ovo je sjeme s početka neznatno, ali kad nikne, uguši i samo dobro sjeme.

Toliko o sjemenu, sad pak čujte kakav se usjev pojavi.

II.

1. *„A kad niče usjev i rod donese, onda se pokaza i kukolj.“* Dakle dobro i zlo sjeme jednako klije i raste iz zemlje. Kršćanska vjera razširila se brzo po čitavom svietu, no ujedno pokazala su se i mnoga krivovjerstva i bezakonja. Kao što Isus posla svoje apostole i druge viestnike, da propoviedaju evangjelje, isto tako posla i djavo svoje glasnike, da se opru istini i šire bezbožtvo. Tako bijaše kroz sva vremena, a biva to i danas. Crkva se uviek morala boriti proti bludnjam i opačinam, a bori se i sada. Svuda ima medju pšenicom i kukolja t. j. medju pravovjernimi ima i krivovjeraca, medju dobrimi ima zlih.

Ali nije to samo u crkvi u obće, već i u pojedinih ljudih napose. Svakome kršćaninu ulievaju se na sv. krstu bogoslovne kreposti. Dobro sjeme siju

u njegovo srce roditelji, svećenici i učitelji; no u njegovu srcu ima i klica zla. S početka se za to zlo sjeme ne mari. To se drži više za slaboću. Za neznatnu stvar drži se ona taština, ona lienost u dobru, ono spoznanstvo i obćenje s nekimi osobami; medjutim te slaboće rastu, dok ne zastru vjeru tminami, ljubav ne ugase i srce ne pokvare, tako da čovjek na prvi neprijateljski napadaj sramotno padne i napasti podlegne. Od pohlepe za slavom pred ljudima naraste oholost, od lienosti preziranje svega što je sveto, od spoznanstva nečista ljubav, te neopažena iskra bukne velikom vatrom, i od neznatna čira postane velika rana. O! kolika se srca od tako malena sjemena sasvim izkvare, razum potamni, kreposti se unište! Kako sramežljiv bijaše onaj mladić, a sada živi bez svakoga stida, pokvaren do kraja. Kako pobožna bijaše ona djevojka, a glete ju sada, kako je slobodna u govoru, bezsramna u pogledu, razpuštena u činu. A kako se tako brzo pokvariše? Jedna nepristojna rieč, jedan neoprezan pogled, jedno nepotrebno spoznanstvo pokvari ih do kraja, jer ne bijahu dosta oprezni. Kako dobri, kako ljubazni bijahu oni supruzi, a glete ih sada, kako se svadjaju, mrze i kolju. Pa kako su se tako brzo promienili? S početka se samo malko porječkaše, dok se s vremenom ne povadiše te već misle, da nije moguće da mirno skupa žive. Mala iskra, ako se u zametku ne ugasi, može upaliti i najveću šumu. Da su ovi u zametku uništili zlo sjeme, jamačno ne bi bilo nikada naraslo do tolikoga zla. Zato valja zla nagnuća i zle strasti odmah u zametku ugušiti, inače će narasti poput bujice, koju će biti težko, a gotovo i nemoguće zaustaviti i oprieti joj se.

2. *„Tada dodjoše sluge domaćinove i rekoše mu: Gospodaru! nisi li ti dobro sjeme posijao na njivi svojoj? Odkuda dakle kukolj? I reče im: Neprijatelj čovjek to učini.“* Kako je vidjeti, to bijahu dobre sluge, koji su se starali za dobro svoga gospodara. Čim opaze, da se na polju sa pšenicom pojavio i kukolj, odmah jave to svome gospodaru. U te sluge ugledajte se i vi, sluge i služkinje. Nije dosta da rado slušate svoje gospodare, i činite što vam oni zapoviedaju, već treba da pazite na sve, što se tiče koristi i napredka njihova gospodarstva; pa ako opazite što god, bud kod kuće, bud vani, što bi moglo škoditi njihovu gospodarstvu, nemojte im toga sakrivati i tajiti, već ih odmah na to upozorite, da mogu na doba predusresti škodi i nesreći, koja bi mogla odatle nastati. Tako ćete biti vriedne sluge svojih gospodara

3. *„A sluge mu rekoše: Hoćeš li, da idemo i da ga saberemo?“* One sluge ne samo što priobćiše gospodaru, da je sa pšenicom nikao i kukolj, već se u svojoj revnosti i spremnimi očitovaše da odmah izčupaju kukolj. Tako bi rada i mnoge pobožne duše, da se makar i silom iztriebe sa svieta tolika krivovjerstva i bezakonja, koja se počinjaju. No Bogu se ta pretjerana revnost ne svidja. Čujte što reče gospodar slugam: *„Ne, da ne bi sabirući kukolj izčupali zajedno s njim i pšenicu. Ostavite neka raste oboje do žetve.“* Liep zaisto odgovor! Tako rade svi mudri gospodari, a radite za cielo i vi, dragi kršćani, tako. Kad vidite, da je već pšenica velika, a s njom je uzrastao i kukolj, ne idete da ga izčupate, jer biste time naškodili pšenici, već puštate da oboje raste do žetve. Isto tako radi i Gospodin Bog u svojoj premudrosti. On trpi krivovjerce i grešnike, da

ih može obratiti i oprostiti im. Kamo bi došao sviet, kad bi Bog svakoga grešnika, čim sagrieši, uništio? Kolike bi lišio kraljevstva nebeskoga, koji su se obratili i spasili! Kao što je onaj gospodar u današnjem sv. evangjelju ostavio neka raste kukolj sa pšenicom, isto tako dopušta i Bog da na ovom svietu budu s dobrimi pomiešani i zli, s vjernimi katolici da živu i krivovjerci nevjernici. A dopušta to Bog, kako kaže sv. Augustin, da pokaže svoju dobrotu i milosrdje prema zlim čekajući ih na pokoru; jer nema grešnika, koji se pomoću milosti Božje ne bi mogao obratiti. Premda se kukolj nikada ne može obratiti u pšenicu, ipak Bog u svojoj dobroti daje svakomu grešniku milost, da se obrati kad god hoće. A trpi Bog zle zbog dobrih, da se ovi živeći sa zlimi vježbaju u strpljivosti i poniznosti, te se tako usavrše. Zlato se u vatri kuša. Vienac dobiva samo onaj, koji ga u borbi zaslužio. Kao što bi dakle naškodio pšenici, tko bi htio iz nje izčupati kukolj, isto tako bilo bi na uštrb dobrim, kad bi Bog htio uništiti sve krivovjerce i grešnike. A i svakdanje nas izkustvo uči, ako se čovjek opre zlim ljudem nerazborito, ovi bivaju time još gori, te još jače stanu proganjati dobre. Kad Bog ne bi bio trpio progoniteljâ crkve, crkva se danas ne bi dičila tolikimi mučenici; kad bi bio uništio grešnike, bio bi tolikim svetcem zatvorio vrata nebeska, koja si otvoriše upravo borbom sa zlimi. Divna je rečenica sv. Augustina: »Svaki zao ili zato živi, da se popravi; ili zato živi, da se po njem dobar vježba.« Što se nas tiče, molimo se vruće Bogu za obraćenje grešnika, a dotle ih strpljivo podnašajmo. Samo na grieh mrzimo i molimo Boga da ga uništi, kako je to za nas bolje; grešnici pak neka nam služe za naše

spasenje. Sv. Pavao veli: »Treba da budu i krivovjerstva medju vama, da se pokažu koji su prokušani medju vama.« (I. Kor. 11, 19).

Bog svakomu čovjeku podade slobodnu volju, a i grešniku daje milost, da se obrati. Zlorabi li čovjek tu svoju slobodu i prezire li Božju milost, kojom ga na pokoru zove, taj isti Bog, koji je sada toliko strpljiv i milosrdan, u svoje vrieme pokazat će se i neizmjerno pravednim, te će svakomu vratiti po njegovih djelih.

Napokon čujte što veli Isus o žetvi.

III.

„I u vrieme žetve reći ću žeteocem: Saberite najprije kukolj i svežite ga u snoplje, da se sažeže, a pšenicu skupite u žitnicu moju.“ Time hotio je kazati Isus, da će Bog na sudnji dan zapovjediti angjelom, da odluče nevjernike i krivovjerce od pravovjernika, bezbožnike od pravednika. Pa kao što žeteoci kod žetve kukolj stavljaju na jednu stranu, a pšenicu na drugu, tako će i angjeli na sudnji dan postaviti zle na lievu, a dobre na desnu stranu. I kao što žeteoci kukolj vežu u snoplje i bacaju u vatru, da sagori, a pšenicu skupljaju u žitnicu, isto tako će i angjeli na sudnji dan združiti psovače sa psovači, bludnike s bludnici, ubojice s ubojicami, razbojnike s razbojnici, pijanice s pijanicami i t. d. i bacit će ih u pakao, gdje će biti plač i škrgut zubâ. Dobre pak t. j. koji su ljubili istinu i po njoj živjeli, skupit će u veliku žitnicu kraljevstva nebeskoga, da uživaju vječno blaženstvo. Kolika razlika! A i pravo je. Koji ovdje plivaju u slasti razkošah ovoga svieta, a za samozataju i pokoru ne će ni da čuju, neka se muče u paklu.

Koji pak ovdje preziru sviet i njegove udobnosti, muče se i kine radi Isusa, neka se vesele i raduju u nebu.

A kamo ćemo doći mi, dragi kršćani? To stoji do toga kako živimo; budemo li kukolj ili pšenica. Jesmo li kukolj, obratimo se u pšenicu t. j. ostavimo se grieha i činimo pokoru, da na sudnji dan ne budemo svezani u snoplje i bačeni u pakao, da u onom ognju gorimo, a nikad ne izgorimo. Jesmo li pšenica, blago nama, ako uztrajemo u dobru do konca života. Doći ćemo s pravednici u žitnicu nebeskog Otca, gdje nema nikakva zla, već samo dobro, dobro neizmjerno veliko i nepromjenljivo dobro, koje u vieke traje, koje neka nam svim podieli svemogući Bog Otac i Sin i Duh sveti. Amen.

Na šestu nedjelju po Bogojavljenju.

»Kraljevstvo je nebesko kao zrno gorušično . . . Kraljevstvo je nebesko kao kvasac.« Mat. 13, 31. 33.

Evangjelje sv. Mateja 13, 31—35.

U ono vrieme kaza Isus narodu priču ovu: Kraljevstvo je nebesko kao zrno gorušično, koje uze čovjek i posija na njivi svojoj, koje je istina najmanje od svih sjemena, ali kad uzraste veće je od svega povrća i bude drvo, tako da ptice nebeske dolaze i stanuju na granah njegovih. Drugu priču kaza im: Kraljevstvo je nebesko kao kvasac, koji uze žena i metnu u tri mjerice brašna, dok sve ne uzkisnu. Sve ovo govoraše Isus u pričah narodu, i bez priča ne govoraše im; da se zbude, što je rekao prorok govoreći: Otvorit ću u pričah usta svoja, kazat ću sakriveno od postanka svieta.

U današnjem sv. evangjelju prispodablja Isus kraljevstvo nebesko najprije zrnu gorušičnom, onda kvascu. Obje ove priče kaza Isus po svoj prilici onda, kad je išao u Jerusalem k posvetilu hrama (Luk. 13, 22.). No prije nego vam počnem tumačiti današnju priču o zrnu gorušičnom i o kvascu, kazat ću vam, zašto Gospodin Isus, govoreći o nebeskih stvarih, tako često upotrebljava priče. Sv. evangjelist Matej veli: *„Sve ovo govoraše Isus u pričah narodu, i bez priča ne govoraše im; da se zbude, što je rekao prorok govoreći: Otvorit ću u pričah usta svoja, kazat ću sakriveno od postanka svieta.“* Dakle i priče, u kojih govoraše Isus, imale su biti dokazom, da je on pravi Mesija; jer kao obećani Mesija morao je izpuniti sve, što su o njem kao Mesiji proroci napried rekli. Okrunjeni pak prorok David u osobi budućega Spasitelja proreče: »Otvorit ću u pričah usta svoja.« (Ps. 77, 2). To proročtvo izpunilo se na Isusu, i tako Isus, govoreći Židovom u pričah, hotio ih je sjetiti, da je pravi obećani Mesija. — Govorio je pak Isus u pričah i zato, da slušaoce svoje od ove zemaljštine digne k nebu, kako će od ovih vidljivih stvari učiti se cieniti i ljubiti stvari nevidljive — nebeske. I zaisto, shodnimi pričami najbolje se razjašnjuje i najtajinstveniji i najuzvišeniji nauk, osobito prostome puku. Kako dobar dakle i kako ponizan bijaše Isus, koji je govorio narodu prema njegovu dohvatu! Ovako moramo govoriti i mi propovjednici, a nastojat ću po mogućnosti i ja, dragi kršćani, da vam uviek tako govorim, da me razumijete.

O tom ćete se osvjedočiti i danas, kad vam stanem tumačiti:

I. Priču o zrnu gorušičnom;

II. Priču o kvascu; samo me pomno slušajte.

I.

1. *„Kraljevstvo je nebesko kao zrno gorušično, koje uze čovjek i posija na njivi svojoj.“* Zašto Spasitelj odabira baš ovu priču o gorušičnom zrnu? Moguće, da je na putu zapazio ovakav gorušični grm, pak se tom slikom poslužio, da govori o kraljevstvu nebeskom. Pod kraljevstvom nebeskim, koje Isus prispodablja zrnu gorušičnom, razumieva se crkva Isusova, nauk njegov, koji poput gorušice hrani, oživljuje i ozdravlja svakoga čovjeka. Čovjek, koji posija zrno gorušično, jest Isus Krist, koji taj nauk s neba donese. Njiva pak, na kojoj on posija to zrno, jest sviet, u kojem propoviedaše rieč Božju, a za njim ju propoviedahu apostoli i njihovi nasljednici kroz sva vremena. Ova njiva jest i srce naše koje prima sjeme rieči Božje, da nam se razsvietli um i ojači volja za sve, što je dobro i spasonosno. Veselite se, dragi kršćani, što se Isus dostojao prispodobiti rataru — sijaču — kakvi ste većinom vi, dragi slušaoci. Budite i vi ono, što je bio Isus, i činite što je i on radio. Sijte na njivi srca svoga sjeme rieči Božje. Slušajte pazljivo rieč Božju, uzmite ju k srcu, razmišljajte o njoj marljivo i živite po njoj, da uzrastu u srcu vašem miomirisne kreposti i rode obilan plod svetih i zaslužnih djela.

2. Čujte što nadalje veli o gorušičnom zrnu današnje sv. evangjelje: *„Ono je istina najmanje od svih sjemena, ali kad uzraste veće je od svega povrća i bude drvo, tako da ptice nebeske dolaze i stanuju na granah njegovih.“* I u nas raste gorušica prilično visoko, ali nikad do visine kakvoga stabla. Ali u Palestini, gdje je Isus tu priču rekao, pošto je tamo podneblje mnogo toplije, naraste tako velik grm, da izgleda kao kakvo stablo, na kojem rado stanuju ptice, jer u njegvu sjemenu nalaze sladku hranu. Sad da vidimo, u čem je kraljevstvo nebesko slično zrnu gorušičnom? Kako je god zrno gorušično najmanje od svih sjemena, tako bijaše i kraljevstvo nebesko t. j. crkva Isusova s početka vrlo malena. Ona je s početka bila sastavljena samo od nekoliko Isusovih učenika. Ali kao što je zrno gorušično, kad uzraste, veće od svega povrća, i naraste toliko stablo, da ptice nebeske stanuju na njem, isto tako se i crkva Isusova propoviedanjem evangjelja razširila po čitavom svietu, tako da su u nju stupili mnogi Židovi i pogani. Premda se je sjeme rieči Božje činilo s početka malenim i neznatnim, ipak je s vremenom naraslo do tolikog stabla, da su nauk Isusov prigrlili silni narodi sa svojimi kraljevi i učenjaci. Pričom dakle o zrnu gorušičnom hotio je Isus pokazati: premda je crkva njegova u početku bila vrlo malena, ipak će se s vremenom razširiti po čitavom svietu, tako da će postati obćenita crkva za sve narode t. j. katolička. Židovi to onda nisu razumjeli, ali nam je sada to posve jasno, kad znamo i vidimo, da nauk Isusov izpoviedaju svi narodi po cielom svietu.

Da zrno gorušično naraste kao stablo, to je čudo naravi, koje nitko do svemogućeg Boga ne može proizvesti. Da se pak Isusova crkva, koja u početku bijaše tako malena, razširila po cielom svietu, to je čudo milosti, koje nijedna moć ljudska ne može

izvesti, već samo svemoguća ruka Božja. Utemeljitelj crkve katoličke umrie kao najveći zločinac na križu, njegovi apostoli bijahu takodjer poubijani, pa ipak sjeme rieči Božje, što ga oni baciše u svietu, nikne i brzo poče hvatati duboko korienje i širiti se na sve strane. Na ovo sjeme ustadoše i Židovi i pogani, te nastojahu na sve moguće načine, kako bi ga satrli i uništili. Na stotine tisuća vjernika bi poubijano. Carevi rimski već se hvastahu, da su sa zemlje iztriebili vjeru u Nazarenca, a kad tamo, ona se uprkos svim protivničkim navalam uzdigla do visokog i debelog stabla, tako da su se narodi svake vrsti utjecali pod njegovu sjenu i broj se vjernika sve više množio. Raslo je pak to stablo to bujnije, što ga jače zalievala krv mučenika. Tertulijan veli, da je krv mučenika bila sjeme kršćana, t. j. što su više pogani mučili kršćane, to su se ovi još više množili. I evo, iza tri vieka težkih progona, krvavih muka, nasta velika promjena. Carske se palače pretvoriše u kršćanske crkve, ognjište poganstva posta središtem katoličtva, i gdje se blistahu kipovi lažnih kumira, tu zasja križ razpetoga.

Pa tko je izveo to djelo, te se oholi poganski carevi pokloniše razpetom Isusu, da su toliki narodi zabacili svoju vjeru, koja je laskala tjelesnim nasladam, i prigrlili novu, koja je nalagala samo trapljenje i samozataju? To djelo izvelo je dvanaest ljudi. Ali to bijahu valjda ljudi mogući, kraljevi, koji su narode podjarmili i tako im nametnuli ovu novu vjeru? Ne! to bijahu prosti ribari, ljudi siromašni, neuki i prezirani. Ako je tomu tako, onda se ta vjera nije razširila samom ljudskom moći, već je tu morala uplivati i neka viša sila t. j. moć Božja; i to je jedan dokaz, da ta vjera mora biti prava, jer Bog, vječna istina,

ne može pomagati razširenju krive vjere. Druge vjere razširile su se ili silom ili prievarom ili time što laskaju ljudskim nasladam i putenosti, dočim kod razširenja katoličke vjere ne samo da od svega toga ništa nema, već upravo sve protivno.

Zahvalite Bogu, dragi kršćani, što izpoviedate pravu vjeru. Ali treba da se trsite, da ta vjera u vama poput gorušičnog zrna uviek sve više raste, dok ne naraste kao stablo, na kom možete sigurni počivati, te vas ni jedna napast, ni jedna navala na vjeru ne uzmogne uzdrmati i stresti. Da pak može to sjeme vjere vaše narasti do tolikog stabla i nositi plod, treba da ga marljivo zalievate pobožnošću i dobrimi djeli, inače će usahnuti, te ne će biti za drugo nego za vatru. »Vjera je bez dobrih djela mrtva.« (Jak. 2, 26).

Toliko o priči o zrnu gorušičnom, sad pak čujte priču o k v a s c u.

II.

„Kraljevstvo je nebesko kao kvasac, koji uze žena i metnu u tri mjerice brašna, dok sve ne uzkisnu.“ Veselite se, drage žene, majke i kćeri, gospodarice i služkinje, što je Isus u propoviedanju rieči Božje i na vas mislio, i pohvalio vaš rad i vašu marljivost u pripravljanju kruha. Kad hoćete miesiti kruh, ne mećete li u brašno malo kvasa, da vam tiesto uzkisne i kruh bude tečniji? Kad god to činite, sjetite se na priču Isusovu, kojom prispodablja kraljevstvo nebesko k v a s c u, pak si dobro zapamtite, što je hotio Isus ovom pričom kazati. Kao što god ono malo kvasa, što se metne u tri mjerice brašna, prodre u čitavo tiesto, i kruh bude tečniji, isto tako razširila

se i vjera Isusova po cielom svietu, i ljudi se poboljšali; i kako ono malo kvasa nadigne čitavo tiesto, isto tako po vjeri Isusovoj dignuli su ljudi svoje misli od stvorova k Stvorcu, od ove zemlje k nebu, te su se počeli brinuti više za svoje vječno spasenje nego za ovaj zemaljski život; i tako je nauk Isusov poput kvasca preobrazio čitav sviet. Tko će izbrojiti sve blagodati, koje svietu donese kršćanska vjera? Kršćanstvo razbistri ljudem um, umekša i ugrija njihova srca. Kršćanstvo pomiri obitelji, sprijatelji narode. Kršćanstvo donese nevoljnikom pomoć, grešnikom spasenje, žalostnim utjehu, a svim prosvjetu i blagoslov. Kršćanstvo pretvori zemlju u nebo.

Ali kao što je vjera Isusova poput kvasca preobrazila i popravila sviet, tako isto treba da učini i u nama, u svakom pojedinom od nas. I kako god žena, kad hoće da umiesi kruh, uzme kvas, razmrvi ga i raztopi te u brašnu izpremieša, isto tako treba da si i mi uzmemo k srcu nauk Isusov i marljivo o njem razmišljamo, tako da prodre u našu pamet i osvoji nam srce, kako bismo po njem upravili sve svoje misli, rieči i djela, da čitavo svoje življenje. Jedna jedincata izreka iz ustiju Božjih može promieniti naš život, obratiti nas k Bogu i spasiti. Tako je obratila sv. Franju Ksaverija i od svjetskoga čovjeka učinila ga velikim svetcem ona izreka sv. pisma: »Kakva je korist čovjeku, ako sav sviet dobije, a duši svojoj naudi?« Na sv. Antuna pustinjaka ono mjesto sv. evangjelja: »ako hoćeš biti savršen, idi, prodaj što imaš i daj siromakom« tako djelovaše, da je prodao sve što je imao, razdielio ubogima i povukao se u pustinju, da se tamo posveti. Nema grieha, koji ne bi odsudjivalo sv. pismo, a nema ni kreposti, na koju nas ono ne

bi poticalo. Ako si dakle, kršćanine, napastovan, a ti se sjeti riečî Božjih. Ako li te bije oholost, sjeti se onih sv. Pavla: »Šta imaš što nisi primio? A ako si primio, što se hvališ, kao da nisi primio?« (I. Kor. 4, 7.) Ako ti je srce odviše prikvačeno za dobra ovoga svieta, a ti se sjeti onih Isusovih rieči, na koje se obrati sv. Franjo Ksaverij: »Kakva je korist čovjeku, ako sav sviet dobije, a duši svojoj naudi?« (Mat. 16, 26.) Uznemiruju li te nečiste misli i želje, a ti razmišljaj o onih riečih Isusovih: »Blago onim, koji su čista srca; jer će Boga vidjeti.« (Mat. 5, 8.) i t. d. S toga kad god čujete ili čitate, dragi kršćani, kakvu izreku iz sv. pisma, koju možete primieniti na svoj život, zapamtite si ju dobro i marljivo o njoj razmišljajte, osobito u jutarnjoj i večernjoj molitvi, te nastojte da po njoj upravite svoje življenje. To će vas najbolje očuvati od grieha i potaknuti na protivnu krepost, da se sve više usavršite u dobru i tako se spasite.

Eto, kako uzvišene istine predavao je Isus jednostavnimi pričami o zrnu gorušičnom i o kvascu. Odatle se učimo: kao što zrno gorušično, koje je najmanje od svih sjemena, naraste tolikim stablom, da ptice nebeske na njem stanuju, i kao što kvasac pomiešan u tri mjerice brašna prokisne čitavo tiesto, isto tako treba da i nas rieč Božja, koja se mnogim čini malenom i neznatnom, posve pronikne i uzdigne nad ovu zemaljštinu, obrati, popravi i spasi. To imajmo uviek pred očima i nastojmo, da se ove liepe priče na nami izpune. Budimo u životu maleni i ponizimo se u svem, da poslie smrti uzmognemo biti uzvišeni i bogato nagradjeni u nebeskom kraljevstvu, koje neka nam svim podieli božanski učitelj i Spasitelj naš Isus Krist. Amen.

Na nedjelju sedamdesetnicu.

»Kraljevstvo je nebesko kao čovjek domaćin.« Mat. 20, 1.

Evangjelje sv. Mateja 20, 1—16.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim priču ovu: Kraljevstvo je nebesko kao čovjek domaćin, koji u jutru rano izidje najimat poslenike u vinograd svoj. A pogodivši se s poslenici po dinar na dan, posla ih u vinograd svoj. I izašavši oko treće ure, vidje druge gdje stoje na trgu bezposleni, i reče im: Idite i vi u moj vinograd, i što bude pravo, dat ću vam. I oni otidoše. I opet izišavši oko šeste i devete ure, učini tako. A oko jedanaeste ure izišavši nadje druge gdje stoje, i reče im: Što stojite ovdje vas dan bezposleni? Rekoše mu: Nitko nas ne najmi. Reče im: Idite i vi u moj vinograd. A kad bi u večer, reče gospodar od vinograda pristavu svojemu: Dozovi poslenike, i podaj im plaću počevši od posljednjih do prvih. Došavši dakle koji bjehu došli oko jedanaeste ure, primiše po dinar. A kad dodjoše prvi, mišljahu da će više primiti; a primiše i oni po dinar. I primivši mrmljahu na domaćina govoreći: Ovi posljednji jednu uru radiše, pa ih izjednači s nami, koji smo podnosili tegotu dnevnu i žegu. A on odgovarajući jednomu od njih reče: Prijatelju! ja tebi ne činim krivo, nisi li se pogodio sa mnom po dinar? Uzmi svoje pa idi; a ja hoću i ovomu posljednjemu da dam kao i tebi. Ili zar ja nisam vlastan činiti što hoću? Zar je oko

tvoje zlo, što sam ja dobar? Tako će biti posljednji prvi, a prvi posljednji; jer je mnogo zvanih a malo izabranih.

Priču, koju ste sada čuli, dragi kršćani, kaza Isus malo pred svojom mukom, i to putem kad idjaše u Betaniju, da uzkrisi Lazara. Odatle se vidi, kako revan bijaše Isus u propoviedanju rieči Božje! Premda je znao, da će do mala biti mučen i na križ razpet, ipak se ne tuži na svoju gorku muku i smrt, već i sada uči svoje učenike i propovieda im o kraljevstvu nebeskom. Da, on svaku zgodu prihvaća za spasenje ljudi, pa i onda kad putuje. Ovom zgodom reče svojim učenikom: *„Kraljevstvo je nebesko kao čovjek domaćin.“* Time nam je hotio pokazati Isus: kako god se dobar domaćin skrbi za svoju kuću i gospodarstvo, tako se i te kamo više brine nebeski Otac za svoju crkvu, za cieli rod ljudski, za cieli sviet. Blago nam, kad imamo tako brižnoga skrbnika, samo ako se rado odazovemo njegovu pozivu i vjerno izpunimo djelo, koje nam povjeri!

Kako liepa svojstva pripovieda nam današnje sv. evangjelje o dobrom domaćinu! Ono nam opisuje:

I. Njegovu marljivost;
II. Njegovu pravednost;
III. Njegovo milosrdje.

O svem tom osvjedočit ćete se, ako me budete pozorno slušali.

I.

1. Evangjeoski domaćin bio je marljiv. Čujte kako se počinje današnje sv. evangjelje: *„Kraljevstvo je nebesko kao čovjek domaćin, koji u jutru rano izi-*

dje najimat poslenike u vinograd svoj. A pogodivši se s poslenici po dinar na dan, posla ih u vinograd svoj. I izišavši oko treće ure, vidje druge gdje stoje na trgu bezposleni, i reče im: Idite i vi u moj vinograd, i što bude pravo, dat ću vam. I oni otidoše. I opet izišavši oko šeste i devete ure, učini tako. A oko jedanaeste ure izišavši nadje druge gdje stoje, i reče im: Što stojite ovdje vas dan bezposleni? Rekoše mu: Nitko nas ne najmi. Reče im: Idite i vi u moj vinograd."

Prije nego vam, dragi kršćani, počnem tumačiti današnje sv. evangjelje, kazat ću vam, kako su Židovi računali vrieme. Oni su brojili od izhoda sunca pak do zapada dvanaest sati, tako da je kod njih bila treća ura naša deveta u jutro; šesta ura bila im je o podne; deveta u tri sata poslie podne; a jedanaesta jedan sat prije zapada sunca.

Zaista bijaše to marljiv domaćin, koji je rano u jutru ustao i cieli se dan skrbio za svoj vinograd, te je svaku uru u nj slao težake na rad. Pod ovim domaćinom razumieva Isus svoga nebeskog Otca, koji se od postanja svieta do konca skrbi za svoju crkvu, i u svako doba šalje u nju ljude, da mu služe u pravoj vjeri i drže njegove zapoviesti. Ovaj nebeski domaćin izišao je rano u jutru najimat poslenike u svoj vinograd, a to bijaše vrieme od Adama do Noa, kad prve naše praroditelje i njihove pobožne potomke kao Abela, Seta, Enosa, Henoha itd. posla u svoj vinograd. Treća ura bijaše od Noa do Abrahama kad u nj posla Sema, Jafeta i druge pravednike, a osobito Abrahama, u kojemu blagoslovi cielo njegovo potomstvo, učinivši s njim ugovor da se obrežu svi mužkići. Šesta ura bijaše od Abrahama do Mojsija, kad posla Bog Isaka, Jakova, Josipa

druge, a osobito Mojsija, koji oslobodi Israelce iz sužanjstva Misirskoga i dovede ih u obećanu zemlju. Deveta ura bijaše od Mojsija do dolazka Isusova, u koje doba posla Josuu, Gedeona, Davida, Samuela i tolike proroke staroga zavjeta. Jedanaesta pak ura jest od dolazka Isusova do konca svieta, kad posla Bog svoga jedinorodjenoga Sina, da odkupi sviet; kad posla apostole i njihove nasljednike: biskupe i svećenike, da propoviedaju evangjelje i spasavaju ljude do konca svieta. Kako je evo brižan domaćin nebeski Otac, koji se za svoju crkvu neprestano skrbi i nikada je ne zapušta! Tko da toga domaćina ne štuje i ne hvali zbog njegove marljivosti?

Nego ovo zadnje poslanje još nije svršeno. Strašne rieči nebeskog domaćina: „*što stojite ovdje vas dan bezposleni*" tiču se i nas, pak i nas zove Bog u svoj otajstveni vinograd, da mu u njem služimo i spasimo se. Oni bezposleni težaci u današnjem sv. evangjelju izgovarali su se kuće domaćinu veleći: „*Nitko nas ne najmi;*" nu mi se time ne možemo izgovarati, pošto nas nebeski domaćin neprestano zove u svoj vinograd, da radimo oko spasa duše svoje. Zove nas na posao Gospodin Bog u svakoj dobi života. Zove nas rano u jutru t. j. u djetinjstvu, u tri ure t. j. u mladosti, u šest ura t. j. u muževnoj dobi, u devet ura t. j. u starosti i u jedanaest ura t. j. pred smrću. Nu nemojmo čekati do zadnje ure, jer bi mogla nastupiti noć t. j. smrt, kad više ne ćemo moći raditi. Bog u svojoj dobroti i milosrdju hoće da ga svi spoznamo i da se svi spasimo, pak ne će da budemo kada bezposleni, već nas uviek pozivlje u svoj vinograd na radnju, veleći nam: „*Idite i vi u moj vinograd.*"

Sretni li ste kuće domaćini, kad vas sam Bog uzima za primjer, da nam preko vas predoči svoju brigu za nas. Nego da možete drugim služiti za uzor, treba da se ugledate u današnjega evangjeoskoga kuće domaćina. Budite marljivi i radini, kao što bijaše on. Ustajte rano u jutru, nadgledajte marljivo svoje radnike više puta kroz dan: u tri, u šest, u devet i u jedanaest ura, jer budno oko čini da se mnogo zla zaprieči. Ne budite dakle nikada bezposleni, već marljivi, da se tako u vašu marljivost ugledaju vaša djeca, sluge i radnici. No mnogo se više skrbite za dušu. Molite se često, pohadjajte marljivo službu Božju, primajte dostojno sv. sakramente, čitajte pobožne knjige, vršite dobra djela, da i u tom budete za dobar primjer ne samo svojim ukućanom već i svim drugim župljanom. Pazite osobito na svoje ukućane, da budu dobri kršćani. Tko toga ne čini, taj medju kršćani ne zaslužuje imena domaćina. Sv. Pavao veli: »Ako li tko za svoje, a osobito za domaće ne mari, odrekao se vjere i gori je od neznabožca.« (I. Tim. 5, 8.) Kako težko će biti takvomu, kad ga Bog zapita: »Daj račun kako si kućom svojom upravljao.« (Luk. 16, 2.) Pazite dakle da vam vaša čast, vaša služba ne bude na sudnjem danu na veću sramotu. Što je ovdje rečeno kuće domaćinom, to isto valja i za vas kuće domaćice.

II.

Nego evangjeoski domaćin bio je i p r a v e d a n. Još prije nego posla prve poslenike u svoj vinograd, pogodi se s njima po dinar na dan; drugim pak obeća da će im dati što bude pravo, da ih tako potakne na rad. *„A kad bi u večer, reče gospodar od vinograda pristavu svojemu: Dozovi poslenike, i podaj im plaću počevši od posljednjih do prvih."* Kako pošten i pravedan bijaše taj kuće domaćin svojim radnikom! Još prije nego ih posla na rad, opredjeljuje im pravednu plaću. Izplaćuje ih točno odmah poslie rada još onu istu večer. A tko je taj pravedni domaćin? To je sam Bog, nebeski Otac, koji i prije nego je ljude poslao u svoj vinograd na rad, pripravio im je nebo za plaću, vječno blaženstvo, s kojim može i mora biti svatko zadovoljan. Pa tko marljivo radi u Gospodnjem vinogradu i vjerno uztraje u njegovoj službi do konca, taj odmah u večer t. j. čim umre, dobiva plaću. A tko je onaj pristav, koji tako točno i pravedno izplaćuje poslenike? To je Isus, Sin Božji. Kao što mu je Bog Otac predao zadaću da odkupi ljude, isto tako povjerio mu je i sud nad njimi, dobre da nagradi, a zle da kazni. Svakomu dakle pravedniku, čim umre, ako je duša njegova posve čista, veli Isus: »Dobro, slugo dobri i vjerni! jer si u malom bio vjeran, nad mnoga ću te postaviti: udji u radost gospodara svojega.« (Mat. 25, 21.) Nego ne nagradjuje Isus samo po vremenu, kako je dugo tko Bogu služio, već mnogo više po svetosti i gorljivosti kojom je služio.

Od evangjeoskoga domaćina učite se, dragi gospodari, biti pravedni prema svojim slugam i poslenikom. Isus veli, da je poslenik dostojan svoje plaće (Luk. 10, 7.) Dajte im dakle uviek što je pravo i što ih ide. Nego plaćajte ih takodjer točno, čim dovrše pogodjeno djelo. Liepo veli o tom Mojsij: »Nemoj uzkratiti potrebnome plaće... već isti dan, prije nego sunce zadje, podaj mu plaću za njegovo djelo, jer je siromah i tim dušu drži, da ne bi zavikao na te ka

Gospodinu, i bilo bi ti grieh«. (v. Moj. 42, 14. 15.) A znajte, dragi gospodari, i to, da je grieh u nebo vapijući uztegnuti zasluženu plaću poslenikom i težakom.

III.

Napokon evangjeoski domaćin bio je milosrdan. Sveto evangjelje veli: *„Došavši dakle koji bjehu došli oko jedanaeste ure, primiše po dinar. A kad dodjoše prvi, mišljahu da će više primiti; a primiše i oni po dinar. I primivši mrmljahu na domaćina govoreći: Ovi posljednji jednu uru radiše, pa ih izjednači s nami, koji smo podnosili tegotu dnevnu i žegu. A on odgovarajući jednomu od njih reče: Prijatelju: ja tebi ne činim krivo, nisi li se pogodio sa mnom po dinar? Uzmi svoje pa idi; a ja hoću i ovomu posljednjemu da dam kao i tebi. Ili zar ja nisam vlastan činiti što hoću? Zar je oko tvoje zlo, što sam ja dobar?“* Tko da se ne divi dobroti i milosrdju ovoga domaćina? Onim siromašnim poslenikom, koji su radili samo jednu uru, daje cielu nadnicu; jer bi bili rado radili i dulje, kad bi ih bio prije najmio. Nego ovaj je domaćin dobar i milosrdan i onomu posleniku, koji ga je uvriedio i mrmljao proti njemu. Domaćin mu ni jedne trpke rieči ne odgovori, već ga dapače zove prijateljem, i tako ljubežljivim načinom utaložuje njegovo mrmljanje.

A tko je opet taj milosrdni domaćin, ako ne dobri Bog, koji je pripravan i nam, koji smo zadnji pozvani u njegov vinograd, dati istu plaću kao i onim, koje je najprije pozvao? Da, on daje nebesko kraljevstvo djeci kao i roditeljem, mladeži kao i starcem, samo ako umru kao pravi njegovi službenici. Pače on ni grešnike ne odbacuje, već ih strpljivo čeka na pokoru; pa ako se i u zadnji čas života, poput onoga razbojnika na križu, k njemu obrate, daje im nebesko kraljevstvo za plaću, kao da bi bili cieli svoj život sveto i pobožno proživjeli. Pravo dakle reče Isus: *„Tako će biti posljednji prvi, a prvi posljednji.“* Blago nam, kad imademo tako dobra otca, i tako milostiva platnika! Nastojmo dakle, premda smo u Božju službu pozvani u zadnju uru, da budemo nagradjeni kao i oni, koji su bili prije nas pozvani. Trsimo se, da dobrimi djeli stignemo one prve. Dobri Bog nagradit će nas, kao i njih, ma da mu tek sada počnemo služiti. O koliko svetih imade u nebu, koji su se tek na koncu života k Bogu obratili! U njegovih je očiju onaj prvi, koji je svet i u svetosti uztraje do konca života, pa makar se u zadnju uru k njemu obratio. Bog sve zove k sebi sve do smrti; ali mnogo ih je, koji se njegovu pozivu ne odazivlju. S toga i veli Isus: *„Mnogo je zvanih, a malo izabranih.“* Trsimo se da budemo medju izabranimi, stajalo nas to još veće muke, jer to zaslužuje vječna plaća u nebu.

Odatle se učite, i vi, kršćanski kuće domaćini, da budete milosrdni poslenikom, kao što bijaše evangjeoski domaćin, i kao što je Bog milosrdan svim ljudem. Imade mnogo siromašnih ljudi, koji bi rado raditi, a ne mogu dobiti posla. Cieli dan hodaju okolo bezposleni, ali ne svojom krivnjom, već jer ih nitko ne najima. Ti ljudi zaslužuju milosrdje, a vi im to možete izkazati, ako im i za malo radnje dadete cielu nadnicu kao milostinju da mogu živjeti. Budite milosrdni, pak ćete i vi dobiti milosrdje. Nadje li se ipak tkogod od vaših poslenika ili služinčadi, koji nije zadovoljan s vašom dobrom hranom ili pravednom nadnicom ili plaćom, te možda i mrmlje zato proti vama,

nemojte se s njim prepirati, već mu mirno recite: Prijatelju! ja tebi ne činim krivo, nisi li se sa mnom pogodio za toliko? Uzmi dakle svoje, pak budi zadovoljan. S malo dobrih rieči opravit ćete više i prije ćete ga umiriti, nego pogrdami i psovkami. Tako je uradio evangjeoski domaćin. Budite dakle i vi marljivi, pravedni i milosrdni kao što bijaše ovaj domaćin, pak ćete i vi dobiti plaću od nebeskoga domaćina u nebeskom kraljevstvu, gdje već ne ćemo podnositi tegobu dnevnu i žegu, gdje ne će na nas padati snieg, niti će nas moriti vrućina, nego ćemo hodati u svjetlosti Božjoj. Ali treba da sad radimo s većom marljivošću i trudom, što smo se kasnije odazvali pozivu Božjemu. Ako ovu svoju uru izdržimo u radu i poslovanju, možemo se čvrsto nadati u milosrdje Gospodina Boga, da će nam kazati: »Slugo dobri i vjerni, jer si u malom bio vjeran, postavit ću te nad mnogim, udji u radost gospodara svojega!« Amen.

Na nedjelju šestdesetnicu.

»Sjeme je rieč Božja.« Luk. 8, 11.

Evangjelje sv. Luke 8, 4—15.

U ono vrieme kad se naroda veoma mnogo sabiraše i iz gradova dolažahu k Isusu, kaza u priči: Izidje sijač sijat sjeme svoje; i kad sijaše, jedno padne kraj puta i pogazi se, i ptice ga nebeske pozobaše. A drugo pade na kamen, i iznikavši osuši se, jer nemaše vlage. I drugo pade u trnje, i uzraste trnje, i udavi ga. A drugo pade na zemlju dobru, i iznikavši donese stostruk rod. Govoreći ovo povika: Tko ima uši

da čuje, neka čuje. A učenici njegovi pitahu ga, šta znači ova priča. Kojim on reče: Vam je dano znati tajne kraljevstva Božjega, a ostalim u pričah, da gledajući ne vide, i čujući ne razumiju. A priča ova znači: sjeme je rieč Božja. A koji su kraj puta, to su oni, koji slušaju; potom dolazi djavol i uzima rieč iz srca njihova, da ne vjeruju i da se ne spasu. A koji su na kamenu, to su oni, koji kad čuju, s radošću primaju rieč; i ovi korienja nemaju, koji za neko vrieme vjeruju, a u vrieme kušanja odpadnu. A koje u trnje pade, to su oni, koji slušaju i otišavši, od briga i bogatstva i slásti života zaguše se, i ne donesu roda. A koje pade na dobru zemlju, to su oni, koji rieč slušaju i u dobrom i najboljem srcu drže, i rod donose u trpljivosti.

Tumačenja današnjemu sv. evangjelju ne trebamo tražiti u sv. crkvenih otaca i naučitelja, kao ni u drugih tumačitelja sv. pisma. Gospodin Isus Krist, najveći naučitelj i vječna mudrost, dostojao se sam tumačiti današnju evangjeosku priču. Ako ju je dakle on sam protumačio, tko da se usudi drugčije ju razlagati? Za nas je dosta, ako tu priču i njezino tumačenje samo promatramo, te se okoristimo na svoje dušno spasenje. Hotio je pak Isus ovaj put sam onome velikome množtvu naroda, koji se i iz gradova bio zgrnuo oko njega, da protumači rečenu priču, da nam pokaže, kako treba da drugim pričam, kojih on nije tumačio, sami tražimo smisao. Tiče se pak ova priča svih ljudi i nevjernika i vjernika, i grešnika i pravednika; nevjernika da se obrate na pravu vjeru,

grešnika da se ostave grieha, pravednika da napreduju u savršenstvu.

Kako ste malo prije čuli, dragi kršćani, cielo današnje evangjelje govori o njivi, sjemenu, sijanju i sijaču. Njiva je sviet, čovjek i čovječje srce; sjeme je rieč Božja; sijanje je propoviedanje rieči Božje; a sijač je Isus Krist i svaki onaj koji po njegovu nalogu propovieda ljudem rieč Božju. Pa kao što od sjemena dobivamo svakidanji kruh, da možemo živjeti isto tako rieč Božja hrani dušu našu za vječni život. S toga i reče Isus jednom drugom zgodom: »Ne živi čovjek o samom hljebu, već o svakoj rieči koja izlazi iz usta Božjih.« (Mat. 4, 4.) Po tom kao što su potrebiti ratari, da siju sjeme na polju, isto tako potrebiti su i svećenici, da propoviedaju rieč Božju. Oni se skrbe za naš tjelesni život, a ovi za duševno spasenje. Kako god pak sjeme samo onda rodi, ako padne u dobru zemlju, isto tako i rieč Božja samo onda uspieva, ako padne u dobro srce. Isus jasno pokazuje u današnjem sv. evangjelju, koje je dobro, a koje zlo tlo za sjeme rieči Božje. Da vidimo dakle, koji su oni ljudi:

I. Kod kojih rieč Božja ne donosi ploda;
II. Kod kojih donosi plod.

I.

Danas nije govor o onih ljudih, koji ne slušaju rieči Božje, premda se ova svuda propovieda i u gradovih i u selih. O takvih nehajnicih veli Isus kod sv. Ivana evangjelista (8, 47.), da nisu od Boga, a kamo sreće kad takvih ne bi bilo i u ovoj župi! Danas je govor o onih, koji slušaju rieč Božju. Nu i medju ovima imade ih mnogo, koji od rieči Božje nemaju

koristi. Kao što imade tri vrsti sjemena, koje ne donosi ploda, isto tako imade i tri vrsti ljudi, kojima rieč Božja ne koristi.

1. Najprije veli Isus: „*Izidje sijač sijati sjeme svoje; i kad sijaše, jedno pade kraj puta i pogazi se, i ptice ga nebeske pozobaše.*" To tumači Isus ovako: „*Koji su kraj puta, to su oni, koji slušaju* (rieč Božju); *po tom dolazi djavo i uzima rieč iz srca njihova, da ne vjeruju i da se ne spasu.*" Ovdje se razumievaju oni kršćani, koji slušaju rieč Božju i u srce ju primaju. Nego srce je njihovo tvrdo, nepreorano tlo, koje ne može u se primiti sjemena rieči Božje; otvoren put, odakle izlaze i kamo dolaze svakojake prazne misli i zle želje, tako da ove uguše rieč Božju, kao što ljudi i živina pogaze sjeme, koje padne kraj puta. A takvih kršćana ima mnogo. Oni doduše dolaze u crkvu, slušaju rieč Božju, ali tako raztreseno i dosadno, te jedva čekaju da se svrši. Ono pak što čuju, niti primjenjuju na život, niti o tom kada razmatraju već živu uviek jednako, kao da rieči Božje nikada ne čuše. No čujte što se takvim slušaocem dogadja. Kao što ptice pozoblju sjeme, koje padne kraj puta, isto tako i djavo uzme rieč Božju iz njihova srca. A zašto to čini djavo? Za to, „*da ne vjeruju i da se ne spase.*" Djavo znade dobro što reče Isus: »Blago onima koji slušaju rieč Božju i drže ju,« pak s toga otimlje taj paklenski zavidnik rieč Božju iz njihova srca, samo da ne vjeruju i da se ne spase. Kao zakleti naš neprijatelj radi sve protivno, nego što Bog hoće. Bog hoće da nas riečju svojom spasi, a djavo nam tu njegovu rieč otimlje, samo da nas pogubi.

Ako ste i vi, dragi kršćani, bili dosele tako nesretni, da od rieči Božje niste donesli ploda, jer ste

ju primali u srce otvoreno svakojakim neurednim mislim, i djavo vam ju iz srca uzeo, slušajte barem odsele rieč Božju pazljivo, primienite ju sebi, razmatrajte marljivo o njoj i živite po njoj. Da vam pak to uviek za rukom podje, pripravite se svaki put na propovied i molite Boga, da ne da djavolu vlasti nad vašim srcem.

2. Dalje veli Isus o sjemenu: »*A drugo pade na kamen, i iznikavši osuši se, jer nemaše vlage.*« To pak tumači Isus ovako: »*A koji su na kamenu, to su oni, koji kad čuju, s radošću primaju rieč; i ovi korienja nemaju, koji za neko vrieme vjeruju, a u vrieme kušanja odpadnu.*« Pod kamenitim dakle tlom razumievaju se oni kršćani, koji rado slušaju rieč Božju i u srce ju primaju s nakanom, da će po njoj živjeti, ali pošto su plašljivi i nestalni, brzo zaborave na ono što su čuli i na što su se odlučili. Dakako da u takvih srcih ne može rieč Božja roditi, jer je tlo preplitko te ne može zahvatiti tvrdoga koriena; a ako i nikne, brzo pogine od sunčane žege. Dok takvi ljudi slušaju rieč Božju, kaju se za svoje griehe i odlučuju, da ne će više griešiti, kao: psovati, ići u grešno posielo, opijati se, mrzko govoriti i t. d., i oni ostanu dobri za neko vrieme; ali čim dodje kakva napast, opet padnu i sagrieše. Kad se razjade opet psuju, kad se sastanu s drugovima opet počinju ogovarati, opijaju se, mrzko govore i t. d. A zašto tako brzo padaju u grieh? Isus kaže: Pošto nemaju vlage, brzo se osuše t. j. jer nema u njih žive vjere i tvrde i jake volje, zato brzo padnu. Kad bi imali živu vjeru i tvrdu volju, jamačno ne bi tako brzo podlegli napastim, nego bi im se svimi silami opirali, da ih svladaju.

Vi, dragi kršćani, nastojte, da rieč Božju ne samo slušate, nego si ju i duboko u srce usadite.

Zalievajte ju marljivo strahom Božjim i djelotvornom ljubavlju, da nikne i plod donese. Razmišljajte često o njoj i držite je se čvrsto, pak vas ne će napasti svladati. A molite se takodjer Bogu, da vam dade jakost, da se uzmognete oprieti napastim, pa bile kako žestoke, da tako rieč njegova u srcih vaših ne samo nikne, već i plod donese.

3. Napokon veli Isus o sjemenu, koje ploda ne donese: „*I drugo pade u trnje, i uzraste trnje i udavi ga*;“ što on ovako tumači: „*A koje u trnje pade, to su oni, koji slušaju* (rieč Božju) *i otišavši, od briga i bogatstva i slasti života zaguše se i ne donesu ploda.*“ To su oni kršćani, koji slušaju rieč Božju, ali čim izidju iz crkve od prevelikih zemaljskih briga, bogatstva i slasti ovoga života, zaborave na ono što su čuli. Kako su dakle pogibeljne zemaljske brige, bogatstva i slasti ovoga života! Kao što sjeme, koje padne u trnje, ne može donesti ploda, jer mu trnje otimlje hranu i ne pušta k njemu sunčane topline, a kad sjeme uzraste, udavi ga svojim granjem; isto tako i zemaljske brige, bogatstva i slasti života ugušuju rieč Božju u srcih naših, da ne donese ploda, jer ne može do nje doprieti potrebita hrana: nebeska rosa i trakovi vječnoga sunca. Uzrok dakle zašto u takvih ljudi rieč Božja ne rodi jest taj, što je njihovo srce nečisto tlo, zarašćeno trnjem i dračem, koje brže raste od sjemena rieči Božje te ovo uguši, tako da milost Božja ne može djelovati. Dakle brige, bogatstva i slasti ovoga života jesu kao trnje, koje raste u našem srcu, te prieči rieč Božju, da ne donese žudjena ploda! Samo božanska mudrost, veli sv. Grgur Veliki, mogla je ljubav k bogatstvu i slastim ovoga svieta prispodobiti trnju. Koji bi se mudrac na svietu

usudio zvati trnjem ono, što čovjeka veseli i godi mu? Tko je ikad na svietu rekao, da bode ono, za čim čovjek toliko teži, i kad to nadje toliko stište, da mu se ne otme, i brižno čuva, da to ne izgubi? Pa ipak je sve to kao trnje, i to zbog tri uzroka. Prvo: Kako god su trni sakriveni pod lišćem i cviećem, tako da nenadano ubodu, isto tako i dobra ovoga svieta, časti i zabave pod krinkom koristi bodu dušu, i to brigom, da ih traži; strahom, da ih ne izgubi; a žalošću, ako ih izgubi. Drugo: Kao što se u trnje običavaju sakrivati zmije i druge otrovne životinje, isto tako i u slasti ovoga svieta sakriven je grieh, koji truje dušu. Treće: Kako god se onaj, koji se približi k trnju, ogrebe do krvi i podere si odielo, isto tako su često puta dobra i bogatstva ovoga svieta okaljana krvlju siromaka, a časti i dostojanstva postignuta obezčašćenjem i poniženjem nedužnog bližnjega. Eto kako je onaj, koji ljubi dobra i slasti ovoga svieta, izvržen mnogim napastim, a te su kao trnje, koje ga uviek bode, jer mu je misao time odviše zaokupljena.

Odatle se učite, dragi kršćani, da ne težite odviše za dobrima ovoga svieta; čuvajte se neurednih slasti, čuvajte se proždrljivosti, pijanstva, nečistoće, jer to će vas, kako veli Isus, ugušiti, da ne budete mogli donesti ploda za vječni život. O, kad bi svi ljudi, kako treba, slušali rieč Božju! Kolik bi od nje plod donesli! Nu što mnogim rieč Božja ne koristi, nije krivnja na njoj ni na onih, koji ju propoviedaju, već na samih slušaocih. Mnogi se brinu više za vremeniti život, nego za vječni: više drže do bogatstva, nego do kreposti i dobrih djela; vole ugadjati tielu, nego se skrbiti za dušu. Takvim ljudem propoviedati

rieč Božju, toliko je, koliko sjeme baciti u trnje. Hoćemo li za to mi svećenici prestati propoviedati? Ne! jer tada bi na nami bila krivnja, što se mnogi ne spase. Pače ja se nadam, da ćete odsele svi nastojati, da od rieči Božje donesete obilan plod.

U ostalom, premda imade mnogo kršćana, kod kojih rieč Božja ne uspieva, a to ih, hvala Bogu ima uviek i takvih, koji od nje crpaju veliku korist. Koji su to, kazat ću vam u drugom dielu.

II.

Zadnja vrst tla, na koje pade evangjeosko sjeme, bi dobro i plodno. O tom veli Isus: *„A drugo pade na zemlju dobru, i iznikavši donese stostruk plod.“* Koji se pak imadu razumievati pod tim dobrim tlom, koje tolik plod donese, tumači sam Isus, kad veli: *„A koje pade na dobru zemlju, to su oni, koji rieč slušaju i u dobrom i najboljem srcu drže, i rod donose u trpljivosti.“* Da vidimo što će to reći: 1. slušati rieč Božju dobrim i najboljim srcem; 2. držati ju u dobrom i najboljem srcu; 3. donesti plod u trpljivosti.

1. Slušati rieč Božju dobrim i najboljim srcem znači: slušati propovied i kršćanski nauk s čistom savješću i dobrom nakanom. Kako god je ona zemlja najbolja za sjeme, koja nije ni izgažena, ni kamenita, ni trnjem zarašćena, već koja je dobro preorana, rahla i očišćena od drača i umjereno pognojena; isto je tako, veli sv. Grgur Vel., ono srce najbolje za primanje rieči Božje, koje je čisto od grieha, napunjeno milošću Božjom i nakvašeno suzami pokore i začinjeno molitvami i sv. sakramenti. To je dakle prvi uvjet, tko hoće da od rieči Božje dobije

plod, da bude čista srca. Sv. Pavao veli: »Tjelesni čovjek ne razumije što je od Duha Božjega.« (I. Kor. 2, 14.) A Salomon kaže: »Mudrost ne dolazi u zlu dušu, niti stanuje u tielu podvrženu griehom.« (Mudr. 1, 4.) S toga vrlo se savjetuje svakomu, kad god hoće da sluša propovied ili kršćanski nauk, da se prije savršeno pokaje. Nego i srce grešnika može biti dobro tlo, ako se grešnik za griehe svoje kaje, te pazljivo sluša rieč Božju, da se obrati i poboljša. I vaše dakle srce o kršćani, pa bili vi još veći grešnici, može postati dobro tlo za primanje rieči Božje, samo ako ga za to pripravite i uredite. O koliki krajevi sada bujno rode, koji nekad bijahu same pustare. A kolika srca služe sada Bogu u najvećoj revnosti, koja bijahu nekada u griehu utopljena. Nadalje rieč Božju treba slušati s dobrom nakanom t. j. dragovoljno, a ne prisiljeno; ne iz navade, već iz pobožnosti; ne iz radoznalosti da prosudjujemo propovjednika, već da čujemo istinu, te se njom okoristimo za dušno spasenje.

2. Držati rieč Božju u dobrom i najboljem srcu znači rieč Božju sebi primieniti i često o njoj razmišljati. Tako činjaše bl. dj. Marija, o kojoj piše sv. Luka evangjelist (2, 19.): »Marija čuvaše sve rieči ove i slagaše ih u srcu svojemu.« Da, sebi treba primieniti rieč Božju, a ne drugim. Propovjednik svim propovieda, a ne samo nekojim. Svaki ima biti oranica, na kojoj se sije rieč Božja, i tko ju pazljivo sluša, taj će za cielo mnogo toga čuti, što se i njega tiče. S toga nemojte nikada govoriti: ta propovied ne spada na mene već na druge. Vi za cielo ne biste rada, da vam tko posijano sjeme na oranici ukrade; zašto dakle da sjeme rieči Božje, koje ste primili u

srce svoje sami za sebe ne zadržite, već da ga drugomu ustupite?

3. Donesti plod u trpljivosti znači nastojati oko toga, da ono, što se je u propoviedi ili u kršćanskom nauku čulo, strpljivo u čin privede. Sv. Pavao veli: »Trpljenje vam je od potrebe, da izvršivši volju Božju primite obećanje.« (Žid. 10, 36.) Što sve ne pretrpi zemlja, dok iz sjemena ne donese plod? Koliko ju puta prevrne plug i brana! A koliko puta popuca od žege, smrzne se od studeni, poplavi se od vode itd. pa ipak donese plod! Isto tako treba da i mi sa svom strpljivošću činimo sve ono, što Božja rieč od nas zahtieva, pa bilo to još teže i mučnije, jer o tom visi naše vječno spasenje. Isus veli: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije ga dobivaju.« (Mat. 11, 12.) I ratar strpljivo čeka na žetvu. Svako sjeme raste tako polagano, da se to jedva opaža, ali napokon ipak dozrieva. Isto tako treba, da i propovjednici budu strpljivi. Poslie svake propoviedi ne posvete se odmah slušaoci. Mi se moramo zadovoljiti i tim, ako malo po malo napreduju u krepostih, samo da napokon dozriju do ploda, koji ih uvede u život vječni. Pače mi ne smijemo klonuti duhom ni onda, ako tko na naše propoviedi i mrmlje, jer je još uviek nade, da se takav može popraviti. Kao što se zlo zemljište može marom poboljšati, da na njem sjeme donese žudjeni plod, isto tako može se i grešnik propoviedmi i milošću Božjom obratiti na put kreposti. Ništa nije jače od rieči Božje. Ona može grešnika i na času smrti odvratiti od grieha i s Bogom pomiriti.

Čuli ste danas, dragi kršćani, koji ljudi ne donose ploda od rieči Božje, i koji donose. Isus veli:

„Tko ima uši da čuje, neka čuje.“ Vi pak imate zgodu čuti ju često: svake nedjelje i blagdana. Kolika je to milost, ali i kolika odgovornost, ako od rieči Božje ne donesete ploda! S toga odstranite sve one uzroke s kojih rieč Božja ne donosi ploda. Srce se lakše dade prirediti za primanje rieči Božje, nego zločesto tlo za usjeve. Preorite ga dakle duboko, da bude rahlo i mehko, te ga očistite od svakoga drača, da rieč Božja može u njem roditi. Nijedno sjeme nije tako dragocjeno, kao što je rieč Božja. Nijedan se sijač toliko ne raduje rodu od svoga sjemena, koliko se raduje Isus plodu od rieči Božje. On je početnik, naručitelj i gospodar velike žetve. Nastojte dakle, da vam bude rieč Božja koristna. Slušajte ju uviek pazljivo, i uzmite ju k srcu. Živite po njoj, da kad dodje vrieme žetve, donesete stostruki plod i dobijete život vječni. Amen.

Na nedjelju petdesetnicu.

»I sav puk, koji vidje, hvaljaše Boga.« Luk. 18, 43.

Evangjelje sv. Luke 18, 31—43.

U ono vrieme uze Isus dvanaestoricu i reče im: Evo idemo gore u Jerusalem, i sve će se svršiti, što su proroci pisali za sina čovječjega. Jer će ga predati poganom, i narugat će mu se, i bičovat će ga, i popljuvat će ga; i pošto ga budu bičovali, ubit će ga, i treći dan ustat će. I oni ništa od toga ne razumješe, i besjeda ova bješe od njih sakrivena, i ne razumješe, što se kazalo. A dogodi se, kad se približavaše k Jerihu, jedan sliepac sjedjaše kraj puta

proseći. A kad ču gdje narod prolazi, zapita, šta je to? A kazaše mu, da Isus Nazarejin prolazi. I povika govoreći: Isuse, sine Davidov, pomiluj me! I oni, koji idjahu napried, priećahu mu, da šuti. A on još više vikaše: Sine Davidov, pomiluj me! A Isus stade i zapovjedi, da mu ga dovedu. I kad mu se približi, zapita ga govoreći: Šta hoćeš, da ti učinim? A on reče: Gospodine! da progledam. I Isus mu reče: Progledaj! Vjera tvoja pomože ti. I odmah progleda, i podje za njim hvaleći Boga. I sav puk, koji vidje, hvaljaše Boga.

Današnja nedjelja zove se petdesetnica, ona prije osam dana zvala se šestdesetnica, a ona prije četrnaest dana sedamdesetnica, a to zato, jer su u staro doba nekoji kršćani, a osobito svećenici, običavali postiti još prije korizme, tako da su nekoji postili petdeset, drugi šestdeset, a nekoji sedamdeset dana pred uskrsom. Za spomen dakle toga nekadašnjeg posta od sedamdeset, šestdeset i petdeset dana zovu se još i danas tri nedjelje pred korizmom: sedamdesetnica, šestdesetnica i petdesetnica, a to za to, da se domislimo, kako su strogo i dugo postili prvi kršćani, pa da se tako i mi potaknemo, kako ćemo barem korizmu dostojno sprovesti u postu. Korizmeni je post već od apostolskih vremena naredjen koje za to da se spomenemo muke i smrti Kristove, a koje za to da grešnici čine pokoru i s Bogom se pomire. Kako dakle liepo dolikuje toj dvojoj korizmenoj svrsi današnje sv. evangjelje! Ono nam pripovieda:

I. Kako je Isus točno prorekao sve što će trpjeti, i to će biti prvi dio današnjega razmatranja;

II. Kako je Isus ozdravio jednoga sliepca, koji je slika obraćena grešnika, i to će biti drugi dio.

Ovo je evangjelje puno spasonosnog nauka za sve nas; s toga molim vas, da me pazljivo slušate.

I.

1. *„U ono vrieme uze Isus dvanaestoricu i reče im: Evo idemo gore u Jerusalem, i sve će se svršiti, što su proroci pisali za sina čovječjega.“* Što je Isus bivao stariji, sve se više približavala njegova gorka muka i smrt, i već je došlo vrieme, da to očituje svojim učenikom. Od svih pak, koji ga sliedjahu, samo dvanaestoricu najvjernijih svojih učenika uze sobom u Jerusalem i saobći im, što će se sve s njim dogoditi. Kako težko bi nam bilo na srcu, kad bismo napried znali za sva zla i nesreće, koje će nas stići! A gle, Isus je znao u napried sve što će trpjeti i kako će umrieti. Njegova muka i smrt bijaše mu uviek pred očima, i tako mu je cieli život bio sveudiljna muka.

Prorekao je pak Isus svoju muku i smrt učenikom za to, da se tada manje sablazne, i da uvide, kako se on sam svojevoljno podlaže najgroznijoj muci i smrti, samo da izpuni volju svoga nebeskog Otca, i da ljude spasi. Isaija prorok (53, 7.) veli o njem: »Žrtvova se, jer je sam hotio.« Kolika ljubav, kolika dobrota Isusova zrcali se u ovom njegovom ako i žalostnom očitovanju! On je vidio, da će njegova muka i smrt težko raniti srce njegovim učenikom, pak da žalosti sasvim ne podlegnu, naprvo ih protivnje naoruža, a da ju lakše podnesu, već ih sada tješi, da će treći dan po smrti uskrsnuti. Kaže im, da će se na njem sve izpuniti, što god su proroci o njem napried rekli. David pak prorok u psalmu dvadeset i

prvom, Isaija u poglavju petdeset i trećem, Zaharija u poglavju jedanaestom i trinaestom već prije više stotina godina u glavnom tako opisaše muku i smrt Mesijinu, kao što ju opisaše četiri evangjelista poslie Isusa. Isus je znao kakve ga muke čekaju, pa ipak im ide još i u susret. A ide dragovoljno iz ljubavi k nama da nas s Bogom pomiri. Ljubav traži ljubav. Ako je on nedužan iz ljubavi k nama toliko trpio, treba da i mi iz ljubavi k njemu štogod podnesemo. Neka nitko ne reče: Ja sam nedužan, zašto bih trpio? Kad bi bio Isus tako radio, nitko se nas ne bi bio spasio; pa koji je čovjek tako nedužan, da ne bi imao što god trpjeti? A kad bi taki i bio, ljubav zahtieva, da se podvrgne volji Božjoj, kad Bog šalje na nj kakvu muku i nevolju.

2. *„Jer će ga predati poganom, i narugat će mu se, i bičovat će ga, i popljuvat će ga; i pošto ga budu bičovali, ubit će ga, i treći dan ustat će.“* Tko da se ne divi sveznanju Isusovu? On u napried kaže, kako će ga mučiti. Veli, da će biti predan poganom. A predao ga Juda Židovom, a Židovi poganinu Pilatu. Kaže, da će biti bičovan, popljuvan i ubijen, i to se sve na njem dogodilo. Kad to čitate ili slušate, dragi kršćani, nemojte se sablazniti, već radje zahvalite Isusu, što se dostojao sve to za nas trpjeti, da nas od grieha oslobodi. On nije trpio za sebe, već za nas. A odabrao si je sam muke i već ih u napried naznačio. On umrie na križu. A da pokaže, da je gospodar smrti, uskrsnu treći dan. I tako je njemu muka i smrt doniela najveću slavu. Pa ako je on za nas toliko trpio, hoćemo li se mi, udi njegovi i učenici, sramiti za nj što god trpjeti? Ne! i mi ćemo rado iz ljubavi k njemu trpjeti, pa ako uztreba i istu smrt podnieti.

3. *I oni ništa od toga ne razumješe, i besjeda ova bješe od njih sakrivena, i ne razumješe, što se kazalo.*" Premda je Isus jasno govorio svojim učenikom, oni ga ipak ne razumješe, jer još ne bijahu razsvietljeni Duhom svetim. Oni su još uviek držali da će se Mesija pokazati kao kakav mogući kralj, pak ne mogahu pojmiti, kako bi mogao umrieti, pak još u takovih mukah. A ne pojmiše ni onoga, da će treći dan ustati, jer kad poslie njegova uskrsnuća ne razumješe ona mjesta sv. pisma, koja govore o njegovu uskrsnuću, još manje mogahu to razumjeti, dok bijaše živ.

Mi znamo što je Isus za nas trpio, i kako je na križu umro, pa ipak na to malo ili ništa ne mislimo. Znamo kolike nam je milosti stekao svojom mukom i smrću, pak ne ćemo da se njimi okoristimo. Barem ovo korizmeno vrieme, u koje ćemo naskoro doći, razmatrajmo što marljivije muku i smrt Isusovu i okoristimo se zaslugami, što nam ih je stekao svojom smrću na križu. A znajmo i to: kako god je trebalo, da Krist to pretrpi, da udje u slavu svoju (Luk. 24, 26.), isto tako treba da i mi s njim trpimo, da se s njim proslavimo. (Rim. 8, 17.)

Nego nije dosta da u korizmeno vrieme razmatramo samo muku i smrt Isusovu, već treba takodjer da i pokoru činimo. Pokore trebaju svi grešnici; a budući da smo svi grešnici, svi treba da činimo pokoru, i to veću, što je tko veći grešnik. Sliepac pak, koga Isus ozdravi, neka nam služi u tom za primjer.

II.

1. „*A dogodi se, kad se približavaše k Jerihu, jedan sliepac sjedjaše kraj puta proseći.*" Vid je jedan

od najljepših i najpotrebitijih darova Božjih. Velika je zaista nesreća za čovjeka, koji ne može vidjeti svjetlosti sunca i ljepote svieta; ne zna što oko njega biva; ne pozna ljudi, s kojima govori. Nego još je veća nesreća za grešnika, koji je duhovno sliep. On ne vidi nebeske svjetlosti, ne uvidja za što ga je Bog stvorio, ne pozna dragocjenosti svoje duše; on živi tako, kao da za nj nema ni smrti ni suda, ni raja ni pakla. Kao što boje nikakvog utiska ne čine na sliepca, isto tako ni grešnika ni najmanje se ne doima muka i smrt Isusova, ni primjer svetaca, ni grožnje i obećanja Božja. On je sliep za sve što je dobro, pak se u svem vara. Misli da je ovaj život stalan i da će ga još dugo uživati, a kad tamo, život njegov brzo prolazi i svaki čas može se iznenada svršiti. U dobrih, častih i slastih ovoga svieta nalazi najveće veselje i zadovoljstvo, a kad tamo, sve mu se to može na jedan put iznevjeriti. Dok je Samson bio Bogu vjeran, vidio je dobro, kad pak zapusti Boga, neprijatelji mu izkopaše oči, i on morade u sužanjstvu verigami okovan poput mazge vrtiti mlinsko kolo (Sud. 16, 21.). Baš prava slika grešnika, koji zasužnjen od nečistoga duha vrti se u griehu, a da nigdje ne nadje sreće ni pokoja. Od grieha pada u grieh, od zloće u zloću, dok ga napokon sliepa i verigami okovana povuče djavo sobom u pakao.

„*Sliepac sjedjaše kraj puta.*" Siepac obično sjedi bezposlen, pošto ne može kao drugi ljudi raditi i zaslužiti si svakdanji kruh. Isto tako je i grešnik bezposlen, te si nikakvih zasluga ne može steći za nebo. Bez svjetlosti vjere i milosti Božje sva su mu njegova dobra djela bezkoristna, mrtva. Dapače trpa grieh na grieh, a da i ne vidi ponora, u koji ide.

„Sliepac sjedjaše kraj puta proseći.“ Buduć da si sliepac ne može ništa zaslužiti, on je ujedno i siromah, pak prosi druge ljude, da mu udiele milostinju. Nego nitko nije siromašniji od grešnika, ma posjedovao još veća imanja, i imao pune škrinje zlata. Jer čovjek grešnik, bez kreposti i bez dobrih djela, nema prava na nebo, na vječna dobra. Po tom takav je čovjek kod Boga siromašniji od najvećeg prosjaka. A i Isus veli: »Kakva je korist čovjeku, ako sav sviet dobije, a duši svojoj naudi?« (Mat. 16, 26.).

2. *„A kad ču gdje narod prolazi, zapita, šta je to? A kazaše mu, da Isus Nazarejin prolazi. I povika govoreći: Isuse, sine Davidov, pomiluj me! I oni, koji idjahu napried, priećahu mu, da šuti. A on još više vikaše: Sine Davidov, pomiluj me!“* Put, kraj kojega sjedjaše ovaj sliepi prosjak, ne odilazeći nikud odanle, po nauku sv. otaca pokazuje stalnu vjeru, kojom je vjerovao u Isusa. Pa kad prolažaše onuda narod, kojega dakako nije mogao vidjeti, jer mu bijahu oči zatvorene, otvori barem uši svoje, da preko njih dozna tko prolazi mimo, pak zapita: *„šta je to?“* A kad mu kazaše, da prolazi Isus Nazarenac, povika: *„Isuse, sine Davidov, pomiluj me!“* Što je učinio ovaj sliepac, treba da čini svaki grešnik ovo korizmeno vrieme što dolazi. Kad bi koji griešnik i zbilja bio tako sliep, da ne bi mogao vidjeti, ipak bi osobito u korizmeno vrieme morao čuti, kako mnogi kršćani idu u crkvu k službi Božjoj, k propoviedi i kršćanskome nauku, pristupaju k svetoj izpoviedi i presvetoj pričesti. Pa ako bi pitao: šta je to? najbolje bi bilo odgovoriti mu, da prolazi Isus Nazarenac t. j. da je sada vrieme, kad se čini spomen muke i smrti Isusove, Bog sve grešnike zove na pokoru. Svaki grešnik

morao bi sada povikati: *„Isuse, sine Davidov, pomiluj me!“* Naći će se dakako ljudi, koji će mu se na to rugati i prietiti mu da šuti, a takvi će biti osobito njegovi drugovi i ortaci, kojima će biti žao izgubiti druga, pak će na sve moguće načine nastojati, da ga odvrate od pokore. Nu ako je njemu stalo do vječnog spasa, kao što je bilo stalo evangjeoskome sliepcu do vida, ne samo što ih ne će slušati i što se ne će prestrašiti od njihove prietnje, nego će još jače vikati: »*Sine Davidov, pomiluj me!*« Tako treba da čini pravi pokornik; Vi pak, dragi kršćani, molite se vruće Bogu osobito u korizmeno vrieme, da vam dade milost skrušena obraćenja; a molite se takodjer i za obraćenje svih grešnika.

3. Napokon čujte konac današnje evangjeoske pripoviesti. »*A Isus stade i zapovjedi, da mu ga dovedu. I kad mu se približi, zapita ga govoreći: Šta hoćeš, da ti učinim? A on reče: Gospodine! da progledam. I Isus mu reče: Progledaj! Vjera tvoja pomože ti. I odmah progleda, i podje za njim hvaleći Boga. I sav puk, koji vidje, hvaljaše Boga.*« Kako je dobar Isus svim, koji se u njega ufaju i k njemu se utječu! Čuvši viku onoga sliepca, stade i zapovjedi da ga k njemu dovedu, jer mu je želio pomoći. Pa kad dodje k njemu zapita ga Isus: »*Šta hoćeš, da ti učinim?*« A on, koji je sada prosio samo milostinju i sretnim se scienio, kad bi od koga dobio koji novčić, ne prosi od njega milostinje već mu reče: »*Gospodine! da progledam.*« A Isus ga odmah usliša veleći mu: »*Progledaj!*« i on čas sliepac progleda. Kolika li je moć Isusova, ali i kolik plod molitve sliepčeve! Tek što zamoli što želi, već dobiva što prosi. Pravo dakle veli David, da Bog srca skrušena i ponižena nikad

ne odbacuju (Ps. 50, 19.). Nego što je evangjeoskomu sliepcu najviše pomoglo, a to je njegova živa vjera. Isus mu reče: *„Vjera tvoja pomože ti.“*

Grešnici braćo, bili vi kako mu drago sliepi na duši, nemojte zdvojiti. Otvorite oči svoje i puni zaufanja i vjere pogledajte na razpetog Isusa, i molite ga, da vas ozdravi od duševne sljepoće. On, koji je dao sliepim vid, hromim hod, gluhim sluh i t. d. može i hoće vas obratiti od grieha, da koji su oholi postanu ponizni; jadljivi postanu strpljivi; nečisti čisti; skupi darežljivi; neumjereni umjereni i t. d. On vas osobito u ovo sveto vrieme zove i čeka na pokoru samo mu se odazovite. Izpovjedite skrušeno svoje griehe, da vas okriepi svojim tielom i krvlju.

U životu sv. Tome Canterburijskoga biskupa u Englezkoj pripoviеda se ovo: Bila jedna plemenita i vrlo bogata gospodja. Bog ju nadari takodjer osobitom ljepotom, samo oči bile su joj ružne. Tašta kako je bila, sramila se te pogreške, pak se zavjetova, da će pohoditi grob sv. Tome i tamo prositi Boga, da bi joj po odvjetovanju ovoga svetca podielio liepe oči i dobar vid. Kad tamo, ona posvema osliepi. Dopusti to Bog, da ju može na duši ozdraviti. Uvidjevši u svom osliepljenju Božju kazan za svoje griehe, pokaja se i skrušeno se obrati k Bogu, tako da je od onda svojim svetim životom bila svim ženam za uzor. Napokon ju ipak Bog usliša i dade joj i tjelesni vid, kojim se odsele posluži samo na svoje dušno spasenje.

Dragi kršćani! Čuvajmo tjelesni vid, taj veliki dar Božji. Nu mnogo više čuvajmo oči duše, a to su vjera i milost Božja. Isus veli, da nam je bolje s jednim okom u život ući, nego s dva oka da budemo bačeni

u pakao ognjeni. (Mat. 18, 9.) Onaj evangjeoski sliepac čim progleda, podje za Isusom *„hvaleći Boga; i sav puk, koji vidje, hvaljaše Boga.“* Hvalimo ga i mi, što nam je dao tjelesni vid, da možemo gledati ljepote ovoga svieta. Ali mnogo više hvalimo ga, što nam je podielio duševni vid, da možemo očima vjere gledati nebeske ljepote. A dao Bog, te ih poslie smrti i u zbiljnosti gledali i uživali u sve viekove. Amen.

Na prvu nedjelju u korizmi.

»I gle, angjeli pristupiše i služahu mu.« Mat. 4, 11.

Evangjelje sv. Mateja 4, 1—11.

U ono vrieme odvede duh Isusa u pustinju, da ga djavol kuša. I postivši četrdeset dana i četrdeset noći napokon ogladnje. I pristupivši kušač reče mu: Ako si sin Božji, reci, da kamenje ovo hljebovi postanu. A on odgovarajući reče: Pisano je: Ne žive čovjek o samom hljebu, no o svakoj rieči, koja izlazi iz usta Božjih. Tada ga odvede djavol u sveti grad, i postavi ga na vrh hrama, pa mu reče: Ako si sin Božji, spusti se dolje; jer je pisano: Angjelom svojim zapovjedi za tebe, i na rukah će te nositi, da gdje ne zapneš za kamen nogom svojom. Reče mu Isus: Ali je i pisano: Ne kušaj Gospodina Boga svojega. Opet uze ga djavol na goru vrlo visoku, i pokaza mu sva kraljevstva svieta i slavu njihovu, i reče mu: Sve ovo dat ću tebi, ako padneš te mi se pokloniš. Tada mu reče Isus: Idi sotone! jer je pisano: Gospodinu se Bogu svojemu poklanjaj i njemu

jedinomu služi. Tada ostavi ga djavol; i gle, angjeli pristupiše i služahu mu.

Kad bi Isusu trideset godina, prije nego poče javno učiti i čudesa činiti, dade se krstiti od sv. Ivana Krstitelja u rieci Jordanu. Zatim ga odvede duh u pustinju, gdje je postio četrdeset dana i četrdeset noći. Tu ga napastova tri puta djavo, ali ga Isus svaki put svlada. Kad promotrimo tko je bio napastovan, gdje i kako je bio napastovan, treba da se učimo, da ni jedan čovjek, ni jedno mjesto, ni jedna krepost nije prosta od napasti. Sv. Antonij pustinjak i sv. Jeronim zakloniše se u pustinju, da tamo dan i noć služe Bogu u molitvi i postu, pak ih nečisti duh i tamo nadje, da ih napastuje. Sv. Teresija i sv. Magdalena de Pazzis zatvoriše se u samostan, da se tamo u tišini posvete Bogu, a djavo se i tamo uvlači i navaljuje na njih. Da, on svakamo prodira, obilazi gradove i sela, kraljevske palače i siromašne kolibice, da napastuje ljude dobre i zle, jake i slabe. Pače od njegova upliva nije slobodno ni najsvetije mjesto, kuća Božja. On ljude i u crkvi napastuje. S toga Isus sve opominje: »Bdijte i molite se, da ne padnete u napast.« (Mat. 26, 41.) Što više! djavo dolazi i za samim Isusom u pustinju i napastuje ga sred najstrožega posta i molitve. Nego iz načina, kako je Isus sve te napasti svladao, naučit ćemo se takodjer, kako treba da se i mi borimo proti napastim, da ih svladamo. Pa kako k Isusu, kad sve napasti svlada, pristupiše angjeli i služahu mu, tako će i nas Bog nagraditi poslie svladane napasti to više, što bijaše veća napast, koju smo svladali. Sve to čut ćete iz tumačenja današnjega sv. evangjelja, samo ako budete pomno slušali. Slušajte dakle pazljivo, dragi kršćani, jer ćete danas čuti mnogo liepa i poučna. A da si sve ovo što lakše zapamtite, tumačit ću vam redom, kako ste to čuli iz malo prije pročitanog evangjelja, i to;

I. Kako je duh odveo Isusa u pustinju;

II. kako je Isus postio četrdeset dana i četrdeset noći;

III. kako je bio tri puta napastovan od djavola, i on sve napasti svladao te su pristupili k njemu angjeli i služili mu.

I.

„U ono vrieme odvede duh Isusa u pustinju.“ Čim bi Isus kršten, odvede ga duh u pustinju, i to onaj isti duh, čija punoća bijaše malo prije sišla u njega. Dakle ne zločesti duh, već Duh sveti odvede Isusa u pustinju. Pustinja pak, u koju Duh sveti odvede Isusa, nalazi se medju Jerusalemom i Jerihom, gdje nema ni grada, ni sela, ni ljudi, već sama divlja zvjerad. U toj pustinji, daleko od svjetske buke, u tihoj samoći pripravljao se Isus četrdeset dana molitvom i postom na uzvišeni posao, za koji ga je Otac nebeski iz neba poslao na ovu zemlju, da svojim božanskim naukom, svojim primjerom, svojom mukom i smrću odkupi rod ljudski od grieha i vječnoga prokletstva. Premda njemu za to nije trebalo ni molitve ni posta, ipak je hotio postiti i moliti, da nam dade primjer, kako i mi treba da se pripravljamo za svaku službu, naročito kad idemo k sv. izpoviedi i pričesti.

Dragi kršćani! dajte se i vi u ovo korizmeno vrieme od Duha svetoga odvesti u pustinju; uklonite se svjetskim zabavam i povucite se u samoću, da se možete ondje u tihoj pobožnosti zabavljati s Bogom

i razmišljati o svom dušnom spasenju. Sad navlastito uklanjaju se svietu pobožne duše, te zatvorene u sobah ozbiljnije razmatraju o vječnih istinah, izpituju svoju savjest, i pripravljaju se za godišnju izpovied i uskrsnu pričest. Učinite to i vi, pak se molitvom, postom i izpitivanjem savjesti što dostojnije pripravite za uskrsnu izpovied i pričest. Vi se dakako ne možete odreći svietu i zatvoriti u sobu, ali možete lako osobito u nedjelju i blagdan malko dulje ostati u crkvi i više se baviti molitvom i ozbiljnije razmatrati o svom dušnom spasenju. Pače vi to možete činiti svuda, ne samo u crkvi i kod kuće, već i vani, gdje god se nalazite, jer Bog vas svagdje vidi i čuje.

Zašto je pak Duh sveti odveo Isusa u pustinju? Sv. Matej evangjelist veli, da ga je za to odveo u pustinju, „*da ga djavo kuša.*“ Djavo je već po svojoj službi najveći napastnik. On napastuje sve ljude, kako bi ih na zlo naveo. Sv. Bonaventura veli, da svi griesi bivaju posrednim ili neposrednim utjecanjem djavola. On razpaljuje u nama maštu, potiče zle strasti, pobudjuje vjerske dvojbe, samo da padnemo u grieh. A tako je drzovit, da se je usudio napastovati i samoga Spasitelja čim bijaše kršten i napunjen Duhom svetim, i to u pustinji, kamo se bijaše povukao, da se tamo postom i molitvom pripravi na propoviedanje evangjelja. Tako napastuje djavo osobito kršćane, i to najviše onda, kad se odlučuju na bolji život. Tada im on predstavlja težkoću dobrih djela, nemogućnost pokore, obzir ljudski, samo da ih odvrati od kreposti i uhvati u svoju mrežu.

A zašto se je Isus pustio napastovati od djavola? On je pustio da ga djavo napastuje: 1. da nas osvjedoči, kako ni jedan čovjek, pa bio kako svet, nije

prost od napasti; po tom treba da budemo na oprezu; 2. da nas nauči, kako se imademo odmah oprieti napasti, ako želimo napastnika svladati i dobiti nagradu; 3. da nam pokaže, kakvim oružjem treba da se protiv napasti oboružamo, na ime: postom, molitvom, bježanjem grešnih prigoda, razmatranjem o vječnih istinah; 4. da se u napasti k njemu utečemo, jer kako je on predobio napastnika, neka bi tako i nama dao milost, da ga svladamo; napokon 5. da vidimo, kako napasti po sebi nisu grieh niti uzrok grieha, već kako su dapače prigoda, da se vježbamo u dobru i stečemo si zaslugâ za nebo. Po tom dopušta Bog, da nečisti duh i nas napastuje, da se ne bismo možda svojimi dobrimi djeli ponosili, i tako izgubili zasluge za nebo. Dopušta da smo napastovani, da nam dade prigodu, kako ćemo se boriti protiv neprijatelja naše duše, da nas tako može nagraditi u nebu. Sv. Augustin veli: »kad ne bi bilo neprijatelja, ne bi bilo borbe; kad ne bi bilo borbe, ne bi bilo pobjede; kad ne bi bilo pobjede, ne bi bilo krune.« Nego svaki treba da se pravo bori. Sv. Pavao apostol veli: »Ako tko i vojuje, ne dobîva vienca, ako pravo ne vojuje.« (II. Tim. 2, 5.) A i naša poslovica liepo kaže: Zlato se u vatri kuša. Nije dakle zlo što smo napastovani, već je to dapače dobar znak, da nas Bog ljubi. Angjeo reče Tobiji: »Jer si bio mio Bogu, potrebito je bilo, da te napast kuša.« (Tob. 12, 13.) I Isus, koji je sama svetost bijaše napastovan i to usried najsvetijega čina molitve i posta. I najveći svetci bijahu napastovani usried najstrože pokore. Ali oni su se odmah svimi silami oprli napastim, pak ih zato i slavno svladaše. Tako treba da i mi radimo, kad god nas napadne kakva napast. — Sad čujte, kako je Isus p o s t i o.

II.

„I postivši četrdeset dana i četrdeset noći napokon ogladnje.“ Kako god se Mojsij pripravljao postom četrdeset dana i četrdeset noći, da zavriedi iz ruku Božjih primiti ploče staroga zakona na gori Sinaju, isto tako pripravljao se i Isus postom četrdeset dana i četrdeset noći, da naviesti i propovjedi novi zakon. Postio je pak Isus tako strogo, da, kako kaže sv. Luka evangjelist (4, 2.) sve to vrieme nije ništa jeo. Kako sveto dakle mora biti svim kršćanom ovo korizmeno vrieme, koje nas sjeća na četrdesetdnevni post Sina Božjega! Kao kršćani dužni smo i mi nasljedovati Krista u svemu, pak i u postu. On sam veli: »Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče sebe i uzme križ svoj i ide za mnom.« (Luk. 9, 23.) Istina! dok Isus bijaše na ovoj zemlji, nije zahtievao posta od svojih učenika, ali je rekao: »Doći će vrieme, kad će se oteti od njih zaručnik, i onda će postiti.« (Mat. 9, 15.) Taj je zaručnik sam Isus, i čim bi on uzet u nebo, njegova zaručnica sv. mati crkva naredi, da njezini vjernici imadu postiti. I tko ne bi htio postiti, ne bi bio učenik Kristov, jer Krist reče, da će njegovi učenici poslie njegove smrti postiti; ne bi bio poslušan sin crkve, koja svojim vjernikom nalaže post. Čujte što veli sv. Ignacij mučenik, jedan od najstarijih apostolskih otaca: »Ne prezirajte korizmenoga posta, jer on je uzor života našega Gospodina.« Naredila je pak crkva korizmeni post za to, da se njim vjernici priprave, kako će dostojno blagovati Božjeg jaganjca. Postite dakle i vi, dragi kršćani, da tako budete vjerni učenici Isusovi, poslušna djeca sv. matere crkve, i dostojno se pripravite na uskrsnu

pričest. Pa kad ne možete postiti tako strogo, kao što je postio Isus, a vi se barem uzdržite od jela koliko možete, i koliko vam vaše zvanje dopušta, da ne zanemarite svoje zvanične poslove. O da znate, kako lako možete postom zadovoljiti za griehe i steći si zasluga za nebo! Nego ne zadovoljite se samo time, da se u ovo korizmeno vrieme uzdržite od jela, već se i uklanjajte svjetskim zabavam, marljivije pohadjajte službu Božju i češće se Bogu molite.

Postivši tako Isus četrdeset dana i četrdeset noći napokon *„ogladnje,“* t. j. pusti gladu uzdu, koju mu bijaše za četrdeset dana uztegnuo, te djavo upozna, da je on čovjek, i tako se uslobodi pristupiti k njemu i kušati ga.

Napokon čujte, kako bješe Isus napastovan.

III.

1. Nemojte se čuditi, dragi kršćani, što je Gospodin Isus dopustio, da ga djavo napastuje. Sv. Grgur Vel. veli: »Nije ni malo nedostojno za našega Spasitelja, što je bio napastovan, kad je došao da bude ubijen.« Pače zahvalimo dragomu Isusu, što se dostojao svojimi napastmi pokazati nam način, kako treba da se protiv napasti borimo, ako ih želimo svladati. Isus bijaše tri puta zasebice napastovan od djavola, ali ga Isus svaki put odlučno odbi. Čujte sve tri napasti redom.

a) „I pristupivši kušač reče mu: Ako si sin Božji, reci, da kamenje ovo hljebovi postanu. A on odgovarajući reče: Pisano je: Ne žive čovjek o samom hljebu, no o svakoj rieči, koja izlazi iz usta Božjih.“ Djavo se odaje odmah na početku. Kako god je u zemaljskom raju napastovao Evu proždrlošću, isto

tako napastuje sada Isusa, ne bi li možda gladan zaželio hrane. A buduć da u pustinji nema što bi okusio, veli mu: *„Ako si sin Božji, reci da kamenje ovo hljebovi postanu.“* Adama i Evu prevari kad im reče, da ne će umrieti, ako okuse od zabranjenog voća, pače da će biti kao bogovi i znati što je dobro što li zlo; Isusu pak laska, samo da si može utrti put daljnjim napastim. Veli mu: *„Ako si sin Božji, reci, da kamenje ovo hljebovi postanu,“* kao da bi htio reći: Ti si od dugoga posta ogladnio, ovdje pak u pustinji nemaš što bi jeo, zapovjedi dakle, da se ovo kamenje pretvori u kruh, i tako dokaži da si Sin Božji. I vas će možda nečisti duh u ovo korizmeno vrieme napastovati predstavljajući vam post kao stvar pretežku i štetnu po zdravlje, nu nemojte se dati prevariti. Promislite: kao što nas je prvi naš praroditelj Adam, zaveden od djavola, proždrlošću rinuo u propast, isto tako počeo nas je Isus postom oslobadjati od grieha, da nas otme vječnoj propasti. Koga ćete dakle radje sliediti, djavola ili Isusa? djavola, koji govori samo o kruhu, jelu i pilu, i što tielu godi, ili Isusa, koji govori o rieči Božjoj, i o samozataji, koja nas vodi k vječnomu spasenju? Čujte, kako odbi Isus prvu djavolovu napast: *„Pisano je: Ne žive čovjek o samom hljebu, no o svakoj rieči, koja izlazi iz usta Božjih.“* Napisao je to već Mojsij (V. Moj. 8, 3.); a poslužio se tom izrekom i Isus, da nam pokaže, da čovjek ima dvostruk život: tjelesni na ovoj zemlji i duhovni u vječnom kraljevstvu. Kako god čovjek treba za tjelesni život svagdašnji kruh, isto tako treba i za duševni život rieči Božje. Sv. Pavao veli: »Kraljevstvo Božje nije jelo i pilo, nego pravda i mir i radost u Duhu svetome.« (Rim. 14, 17.) Po tom osobito u ovo

korizmeno vrieme slušajte marljivije rieč Božju i činite dobra djela, da zaslužite nebesko kraljevstvo. Koji proždrljivosti služi, taj nije sluga Božji, i koji ne će da posti, taj se odriče gostbe, koju je Bog svojim slugam pripravio u nebu.

b) Kad Isus ne htjede učiniti čuda, što ga djavo od njega zatraži, djavo ga ne presta i dalje napastovati. Čujte što veli dalje sv. evangjelje: »*Tada ga odvede djavo u sveti grad, i postavi ga na vrh hrama pa mu reče: Ako si sin Božji, spusti se dolje; jer je pisano: Angjelom svojim zapovjedi za tebe, i na rukah će te nositi, da gdje ne zapneš za kamen nogom svojom. Reče mu Isus: Ali je i pisano: Ne kušaj Gospodina Boga svojega.*« Da se Isus pustio voditi od napastnika, to nije njegova slaboća, već najveća poniznost i strpljivost. A pušta da ga djavo odvede ćak na vrh Jerusalemskoga hrama, na visinu od pet sto lakata. Da bi ga pak djavo zaveo na pad, pozivlje se na sv. pismo, ali krivo. David kaže: »Angjelom svojim zapovjedi (Bog) za tebe, da te čuvaju na svih putovih tvojih; na rukah će te nositi, da možda ne zapneš za kamen nogom svojom.« (Ps. 90, 11. 12.) Nego to je Bog obećao samo onim, koji sve svoje ufanje polažu u njega, a ne onim, koji iz obiesti, bez nužde stavljaju svoj život u pogibelj. Izopačen djavolov navod iz sv. pisma odbija Isus pravim navodom veleći mu: *„Ali je i pisano: Ne kušaj Gospodina Boga svojega.“* (V. Moj. 6, 16.) I tako suzbi Isus i drugu napast. — Kad i vas hoće tkogod da zavede na zlo, dragi kršćani, nemojte ga slušati, pa makar vam Bog zna kako dokazivao, da je to slobodno. Vi i sami dobro znate, što Bog zapovieda i što zabranjuje, pak radje njega slušajte, a ne slušajte zavodnika.

c) Premda je Isus i po drugi put svladao djavola, ovaj još ne miruje, nego ga i dalje napastuje. Čujte kako: „*Opet uze ga djavo na goru vrlo visoku, i pokaza mu sva kraljevstva svieta i slavu njihovu, i reče mu: Sve ovo dat ću tebi, ako padneš te mi se pokloniš. Tada mu reče Isus: Idi sotono! jer je pisano: Gospodinu se Bogu svojemu poklanjaj i njemu jedinome služi.*“ Buduć da na svietu nema tako visoke gore, s koje bi se mogla vidjeti sva kraljevstva svieta i njihova slava, to je valjda djavo sve to kao u kakvom širokom polju prikazao Isusu i obećao, da će mu sve to dati, ako mu se pokloni. Ovdje se djavo gradi gospodarom svega svieta, pak zahtieva od Isusa, da ga prizna za Boga. Prve dvie napasti strpljivo podnese Isus, jer u njih djavo još nije nastojao ugrabiti za se čast i poklon, koji samoga Boga ide. Nu sada u trećoj napasti, u kojoj se djavo Bogom gradi, i od Boga traži, da ga ovaj kao Boga počasti, Isus se pokazuje razjarenim, pak da mu pokaže, kako bezobrazna bijaše njegova drzovitost, odtjera ga od sebe veleći mu: „*Idi sotono! jer je pisano: Gospodinu se Bogu svojemu poklanjaj i njemu jedinome služi.*“ — Ako bi i vam koji zavodnik obećavao kakvu sreću, nemojte mu vjerovati. On vas može samo unesrećiti. A znajte, da svaki, koji pristaje na grieh, podvrgava se djavolu i njemu se klanja. Takvomu zavodniku odgovorite ono, što odgovori Isus djavolu: »Gospodinu se Bogu svojemu klanjaj i njemu jedinome služi.« Pače, kadgod navali na vas kakva napast, sjetite se ovih rieči i odrešito ju suzbijte. Učinite li to, imat ćete mirnu savjest, i dobit ćete nagradu od Boga.

2. Čujte napokon kako Bog Otac utješi i nagradi Sina svoga za svladane napasti. Sv. Matej evangjelist veli: »*Tada ostavi ga djavo; i gle, angjeli pristupiše i služahu mu.*« Dakle napastnik pobježe, a za njim dodjoše angjeli, koji posluživahu Isusu u svem, što je trebao kao čovjek. To je Isusu nagrada za svladane napasti. I vas će jedino onda Bog utješiti i nagraditi, dragi kršćani, ako svladate napasti. Borite se dakle srčano, i čim vas saleti kakva napast, odmah joj se oprite, kao što je to činio Isus. Nemojte biti kao Eva, naša prva majka, koja se u napasti zabavljala i nasladjivala, jer ćete joj podleći. O koliko si zasluga možete steći svaki dan za nebo, ako budete tako odrešito sve napasti odbijali! Ta, cieli naš život jest sveudiljna borba, a svaka je borba zaslužna za nebo. Tako su si svetci izvojštili vječno blaženstvo, a ni mi ga drugčije ne ćemo moći dobiti. Bez borbe nema vienca, bez muke nema nagrade. Čujte što veli Bog po ustima sv. Ivana apostola: »Koji pobiedi, dat ću mu, da jede od drveta životnoga, koje je nasried raja Božjega.« (Ap. 2, 7.) Pobiedite dakle i vi napasti, pak ćete i vi dobiti kraljevstvo nebesko za plaću. Amen.

Na drugu nedjelju u korizmi.

»Izvede ih na goru visoku na samo; i preobrazi se pred njimi.«
Mat. 17, 1. 2.

Evangjelje sv. Mateja 17, 1—9.

U ono vrieme uze Isus Petra i Jakova i Ivana brata njegova, i izvede ih na goru visoku na samo. I preobrazi se pred njimi; i zasja se lice njegovo kao sunce, a haljine njegove postadoše biele kao snieg. I gle, ukazaše im se Mojsij i Ilija, koji s njim govorahu. A Petar

odgovarajući reče Isusu: Gospodine! dobro nam je ovdje biti; ako hoćeš, načinimo ovdje tri sjenice, tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu. Dok on još govoraše, gle, oblak sjajan zakloni ih. I gle, glas iz oblaka govoreći: Ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega slušajte! I čuvši učenici padoše ničice, i prepadoše se vrlo. I pristupivši Isus dohvati ih se i reče: Ustanite, i ne bojte se. A oni podignuvši oči svoje, nikoga ne vidješe do Isusa sama. I silazeći s gore, zapovjedi im Isus govoreći: Nikomu ne kazujte, što ste vidjeli, dok sin čovječji iz mrtvih ne ustane.

Na Esdrelonskom polju, dva sata daleko od Nazareta, diže se krasna visoka gora poput piramide, imenom Tabor. Prema vrhu zarašćena je gustim grmljem, a obronci nakićeni su vitkimi smrekami, debelimi hrastovi, mirisnimi rogači i zelenimi maslinami. Na vrhu prostire se preliepa ravnica četvrt sata duga, a po četvrta sata široka. Ona je puna mirisavog cvieća i ljekovitih trava. Na više mjesta izvire hladna voda, koja natapa brieg, tako da mu suša ne može ništa nauditi. S toga brda prekrasan je vidik, koji čovjeka upravo začara. Prema zapadu prikazuju ti se pokrajine sredozemnog mora i karmelske gore; prema podnevu otvara ti se velika ravnica sve do Efraimskih gora; prema istoku gledaš Galilejsko more i čitavu okolicu preko Jordana ćak do Galaada; a prema sjeveru vidiš sva mjesta do Libanskih i Hermonskih gora. To brdo bijaše dakle najzgodnije mjesto, da na njem pokaže Isus svojim učenikom tračak one slave, koju poslie svoga uzašašća na nebo imadijaše uživati

s Otcem i Duhom svetim. Tu se dogodi jedno od najuzvišenijih i najčudnovatijih dogadjaja života Isusova, na ime: njegovo preobraženje. To je čudo nebrojena srca uzplamtilo na ljubav Boga, i mnoge umjetnike zanielo, kako će nam ljepše to čudo predstaviti u slici. Kad čovjek to čudo razmatra, ne može a da duh svoj ne digne od ove zemaljštine k nebu. Kad čovjeku sine samo mali tračak nebeskog sjaja, već mu omrzne sve što je na ovoj zemlji, i teži za nebeskom slavom. I ja bih rada danas, dragi kršćani, predstaviti vama preobraženje Kristovo, tako da odsele tražite samo nebeske stvari. Nu tko da se usudi približiti se k sjaju Isusovu, kad i sami njegovi učenici od tog sjaja preplašeni popadaše na zemlju. Ja bih morao imati danas angjeosku pamet i serafsko srce, da vam uzmognem barem donekle to čudo opisati. Medjutim ja ću nastojati s Božjom pomoću predstaviti vam to čudo, kako najbolje budem mogao, da se tako od preobraženja Kristova učite:

I. Prezirati ovu zemaljštinu;
II. Težiti za nebom.

I.

Od preobraženja Isusova treba da se najprije učimo prezirati ovu zemaljštinu.

1. *U ono vrieme uze Isus Petra i Jakova i Ivana brata njegova, i izvede ih na goru visoku na samo. I preobrazi se pred njimi.*“ Isus je već imao više učenika, od kojih si izabra dvanaest apostola. Nu od svih uze samo trojicu na goru, da budu svjedoci njegova preobraženja, i to: Petra, Jakova i Ivana. Uze pak samo ovu trojicu, jer ovi se bijahu već prije odlikovali osobitom svojom revnošću, ljubavlju i odanošću

k njemu. Odatle učimo se, da su vrlo riedki oni ljudi, koji su od Boga nadareni vanrednimi milostmi, i da mogu biti čestiti i oni kršćani, koji takvih milosti nemaju, kao što bijahu drugi Isusovi učenici, kojim nije bilo dano vidjeti preobraženoga Isusa. Nego kao što su obično s radošću spojene i žalosti, ova tri učenika, koji vidješe preobraženje Isusovo, morat će gledati takodjer i njegovu smrtnu tjeskobu u vrtu Getsemanskom. A preobrazio se pred njima za to, da se ne sablazne, kad ga vide ponižena u mukah. U nebo se ne ide kroz veselja i radosti, već kroz muke i nevolje. Sv. Luka evangjelist veli: »da nam kroz mnoge nevolje valja ući u kraljevstvo Božje.« (Dj. ap. 14, 21.) Prezirajte dakle, dragi kršćani, ova zemaljska dobra, tjelesne naslade i izprazne časti, da se domognete vječnih dobara, nebeskih slasti i prave slave u nebu. Koji hoće da dodje k preobraženom Isusu, taj treba da s njim kuša i žalost i tjeskobu.

Isus izvede svoje učenike ne u kakvu dolinu medju narod, već *„na goru visoku na samo,“* gdje se pred njimi preobrazi. Gora ova znači nebo, gdje Isus u svoj svojoj slavi i veličanstvu sjedi ob desnu Boga Otca; dočim je ova zemlja samo dolina suzâ. Ako dakle želimo vidjeti preobražena Isusa, treba da preziremo ovu zemaljštinu i trsimo se doći u nebo. Nerazumne životinje imadu svoje glave obrnute k zemlji, jer su za zemlju stvorene; mi pak nosimo glavu gore, da se gledajući u nebo sjećamo, da je gore naša domovina, a ne na ovoj zemlji.

2. Sad čujte, kako se preobrazi Isus. *„I zasja se lice njegovo kao sunce, a haljine njegove postadoše biele kao snieg.“* Sv. Jeronim veli, da je Isus pustio iz svog tiela samo jedan tračak svoga božanstva, pak

se već tako promienio, da se lice njegovo od božanske svjetlosti zasjalo kao sunce, a njegove haljine postale biele kao snieg. Okružen tim nebeskim sjajem bio je tako liep, tako uzvišen, tako ljubežljiv, da bi zadivio svačiju pamet, uzplamtio svačije srce. Isus je mogao biti uviek preobražen, pa i još jače nego sada, pošto je u njem bila uviek punoća božanstva (Kološ. 2, 9.); nu on je čudom svoga svemogućstva prikrivao svoje božanstvo, i pokazivao se samo kao čovjek, da može za nas biti porugan, popljuvan, bičovan i ubijen. Da, on je hotio trpjeti glad i žedju, zimu i vrućinu, žalost i poruge, muku i smrt, samo da nam pokaže, kako imademo i mi prezirati udobnosti i lasti ovoga svieta. Ta tko je ikada mogao udobnije živjeti od Isusa, koji je gospodar neba i zemlje? Pa ipak tko je ikada toliko trpio, koliko on? Ako je dakle on sve što je zemaljsko tako malo cienio, te se ničesa nije htio naužiti, već radje hotio trpjeti sve što se trpjeti može, tko će biti tako sliep, da će zemaljskim stvarim pokloniti srce svoje? O, kad bi svi kršćani imali uviek na umu, kako su ova vremenita dobra nestalna i prolazna, jamačno ih ne bi toliko ljubili. Salomon bješe najmudriji i najbogatiji čovjek na svietu, pak je napokon upoznao ništetnost ovih zemaljskih stvari, te je zavapio: »Taština nad taštinami, sve je taština.« (Prop. 1, 2.) Upoznajmo već jednom i mi taštinu ovoga svieta i odliepimo srce svoje od njega, da možemo tim slobodnije služiti Bogu i svome dušnom spasenju.

3. Nego čujte što se još dogodi kod Isusova preobraženja. Sv. evangjelje veli: *„I gle, ukazaše im se Mojsij i Ilija, koji s njim govorahu.“* Osim spomenutih triju apostola bijahu kod preobraženja Isusova Mojsij i Ilija iz drugoga svieta. Mojsij predstav-

ljaše zakon, a Ilija proroke. A pošto se zakon i sva proročtva protezala na Isusa, sada su i Mojsij i Ilija htjeli Isusovim učenikom, pa i nam zasvjedočiti, da je Isus pravi Mesija, koga su zakon i proroci toliko puta naviestili. Ova dva svetca govorahu s Isusom. Nu što govorahu s njim, toga nam današnje sv. evangjelje ne kaže, nego nam kaže sv. Luka evangjelist veleći: »Govorahu o izlazku njegovu, koji mu je trebalo svršiti u Jerusalemu« (Luk. 9, 31.) t. j. o njegovoj muci i smrti. Dakle usried svoga slavnog preobraženja, prima Isus viest o svojoj budućoj muci i smrti. Da, on se usried najradostnijega i najveselijeg dogadjaja razgovara o svojoj muci i smrti, da nam kaže, kako on ne će ni jedan čas da na ovoj zemlji proživi, a da ne bi prezirao dobra i udobnosti ovoga svieta. U najradostnijem času svoga života misli na svoju gorku muku i smrt. Odatle se učimo i mi, dragi kršćani, prezirati ovu zemaljštinu. A učimo se i to, da nikada, pa ni usried najvećeg veselja, ne zaboravimo na zla i na smrt, koja nas čeka. Tako će nam najlakše i najbrže omrznuti sve što je zemaljsko.

Nego nije dosta da se od preobraženja Isusova učimo prezirati ovu zemaljštinu, već treba da se takodjer naučimo težiti i za nebom; o čem u drugom dielu.

II.

1. Da se odlučite, dragi kršćani, svimi silami težiti za nebom, čujte što pripovieda dalje današnje sv. evangjelje: »*A Petar odgovarajući reče Isusu: Gospodine! dobro nam je ovdje biti; ako hoćeš, načinimo ovdje tri sjenice, tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.*« Sv. Petar vidio je samo jedan tračak božanske svjetlosti na Isusu i uz njega samo dva Božja ugodnika, pa je već sav bio izvan sebe, i kao da već ne pripada k zemlji, povika od radosti: „*Gospodine! dobro nam je ovdje biti.*“ Pače on želi tu za uvieke ostati, i od toga sjaja nikada se više ne odieliti. Jer veli: „*Ako hoćeš, načinimo ovdje tri sjenice, tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.*“ Ako je jedan pogled na preobraženog Isusa, obkoljena samo od dva svetca: Mojsija i Ilije, tako zanio sv. Petra, da je za uvieke zaželio ondje ostati, što tek mora biti u vieke gledati u nebu Boga u cielome njegovom veličanstvu od lica do lica, okružena svimi angjeli i svetci i u vieke slušati nebeske hvalospjeve? Tko da za tom slavom sveudilj ne čezne? Tko da se ne odrekne ovih zemaljskih udobnosti, da to blaženstvo postigne? Ova zemaljska veselja jesu kao i sama ova zemlja nestalna i prolazljiva, dočim samo nebeske radosti su vječne i nepromjenljive. Zemaljska dobra nije svim dano ni uživati, a i oni, koji ih posjeduju, morat će ih na smrti ostaviti; nebeska pak dobra možemo svi postići i na vieke uživati, samo ako hoćemo. Zemaljska dobra ne mogu ni jednoga čovjeka sasvim zadovoljiti, jer ona su tjelesna, a čovjek je sastavljen i od duše; posvema zadovoljiti može ga samo nebesko blaženstvo, jer jedino ono je duševno, sveto, čisto i vječno. S toga ni jedan čovjek ne može na ovoj zemlji reći: *Dobro je ovdje biti.* To se može kazati samo u nebu. Sv. Augustin veli: »Nemirno nam je srce, dok se u Tebi, Bože, ne umiri.« — Nu sv. Petar u onome uzhitu bio je zadovoljan i na Taboru, misleći da je već u raju, pak povika; „*Gospodine! dobro nam je ovdje biti.*“ Ne, ne, Petre! veli mu sv. Petar Damjanov, nemoj ostajati na Taboru, jer tada ne ćeš dobiti ključeva kraljevstva

nebeskoga. A prije nego ćeš u raj, valja da trpiš muke i progonstva. Ili zar nisi toliko puta čuo od svoga božanskog učitelja, da se do vienca dolazi jedino mukami i borbami? Prije dakle treba da te vode na sudove i okovana bace u tamnice; pa kad izmučen i iztrošen od apostolskog rada na rimski carski priestol posadiš svoju papinsku stolicu, a na Kapitoliju podigneš križ i na njem poput svoga meštra izdahneš, onda ćeš tek moći kazati: *Dobro je ovdje biti.* Ni mi dakle ne ćemo moći drugčije u vječno blaženstvo unići, osim ako si ga zaslužimo mukami i trpljenjem.

2. *„Dok on* (Petar) *govoraše, gle oblak sjajan zakloni ih. I gle, glas iz oblaka govoreći: Ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega slušajte.“* Preobraženje Isusovo ne samo pobudjuje u nami želju za nebom, nego nam kaže takodjer i put, koji u nebo vodi. Taj put pak jest Isus Krist, kao što sam jednom reče: »Ja sam put i istina i život.« (Iv. 14, 6.) Po njem možemo se svi spasiti. Nebeski Otac veli svečano o njem: *„Ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega slušajte.“* Mojsij bijaše samo sluga Božji, a Ilija samo prorok, ali Isus je pravi naravski i jedinorodjeni Sin Božji, s njim jednake naravi od vieka. Ovaj ljubazni Sin Božji postao je za nas čovjekom, trpio je za nas i umro na križu. Bog Otac bio se razsrdio na nas zbog naših grieha, ali nas je njegov Sin opet s njim pomirio i prokrčio nam put u nebo. S toga mu je uviek po volji. Od nas pak zahtieva samo to, da ga slušamo. Veli nam: *„Njega slušajte,“* kao da bi htio reći: Vjerujte, što je on propoviedao; ufajte, što je obećao; činite, što vam je zapovjedio, pak ćete i vi doći u nebo. Da, on nam je put svojim životom,

istina svojim naukom, život svojom milošću. Budemo li njega uviek slušali i sliedili, za stalno nas ne će ni tjelesne naslade zasliepiti, ni bludnje zavesti, ni bogastva i časti obsjeniti. S njim dakle budimo združeni vezom vjere, ufanja i ljubavi, da tako preobraženi sjajem milosti na ovom svietu postignemo vječnu slavu u nebu.

3. *„I čuvši učenici padoše ničice, i prepadoše se vrlo. I pristupivši Isus dohvati ih se i reče: Ustanite, i ne bojte se. A oni podignuvši oči svoje, nikoga ne vidješe do Isusa sama.“* Učenici zadivljeni od tolikih prizora i obkoljeni tolikom svjetlošću prepadoše se tako, te ničice padoše na zemlju. A to je naravno, veli sv. Jeronim, jer slaboća čovječja ne može ovdje podnieti svjetlosti i težine veličanstva Božjega. A prepadoše se za to, jer mišljahu, da ih je Isus same ostavio. Padoše pak na zemlju iz najdubljeg i najiskrenijeg počitanja. I to je, za što ih Isus odmah podiže i utješi veleći im ljubežljivo: *„Ustanite, i ne bojte se.“* Možda ste se i vi prepali, dragi kršćani, čuvši, da, koji hoće doći u nebo, mora držati sve, što god je Isus zapovjedio. Nu ne bojte se. Isus, kako je dobar i ljubežljiv, pripravan je pomoći svim, koji se k njemu utječu. Njegove zapoviesti nisu težke, samo ih valja rado vršiti. On sam veli: »Jaram je moj blag, i breme je moje lako.« (Mat. 11, 30.) Svakomu pak daje svoju sv. milost, da može zapoviesti njegove izvršiti i spasiti se. Tako je on pokriepio apostole, mučenike, izpovjednike i djevice, da su svladali sve muke i nevolje, te se domogli vječnoga blaženstva. Nemojte se dakle ni vi plašiti težkoga puta u nebo, već radje recite sa sv. Pavlom: »Sve mogu u Isusu Kristu, koji mi moć daje.« (Filip 4, 13.)

Apostoli utješeni i pokriepljeni Isusom digoše svoje oči, ali ne vidješe nikoga do njega sama. A to je značilo, da je dolazkom Isusovim prestao stari zavjet, i odsele, tko hoće da se spasi, treba da samo Isusa traži i sliedi. Blago nam, ako ga budemo sliedili u mukah i trpljenju, da ga tako preobražena sliedimo i u rajsku slavu!

4. Napokon čujte kakvu liepu opomenu dade Isus apostolom: *„I silazeći s gore, zapovjedi im Isus govoreći: Nikomu ne kazujte, što ste vidjeli, dok sin čovječji iz mrtvih ne ustane.“* Isus ne dopusti učenikom da proglase njegovo preobraženje prije nego uskrsne iz mrtvih s razloga, da se ne bi ljudi videći ga gdje trpi i umire o njem sablaznili, i tako posumnjali o njegovu božanstvu. Po uskrsnuću pak njegovu mogahu slobodno propoviedati i njegovo preobraženje, muku, smrt i uskrsnuće, jer sve to bijaše podobno da se slušaoci utvrde u vjeri, da je Isus pravi Sin Božji.

Mi znamo za smrt i uskrsnuće Isusovo; a čuli smo danas i njegovo preobraženje. Zadivljeni s tolikih prizora i nehotice poletio nam je duh s ove doline suza prema nebu. Ako je jedan samo tračak božanske svjetlosti, što ga Isus iz svog tiela pusti, tako uzhitio apostole, te su zaboravili, da se još na zemlji nalaze tko da ne zaželi ovaj zemaljski život zamieniti nebeskim, gdje Bog pušta svojim odabranikom, da ga gledaju od lica do lica u svoj svojoj slavi i veličanstvu? Nu pošto nije moguće uživati dva raja i ovdje i na drugom svietu, zato ćemo se mi rado odreći ovih vremenitih zemaljskih udobnosti, časti i bogatstva, da dobijemo vječno nebesko blaženstvo. Mi ćemo odsele prezirati ovu zemaljštinu i težiti jedino za

nebom, i nastojati, da se i mi preobraženi sastanemo s preobraženim Isusom, te ga proslavljena u vieke gledamo u nebu. Amen.

Na treću nedjelju u korizmi.

»Blago onim, koji slušaju rieč Božju te ju drže.« Luk. II, 28.

Evangjelje sv. Luke II, 14—28.

U ono vrieme izgonjaše Isus vraga, koji bijaše niem. I kad izagna vraga, progovori niemi, i diviše se ljudi. A neki od njih rekoše: Preko Belzebuba kneza vražkoga izgoni vragove. A drugi kušajući iskahu od njega znak s neba. A on kad vidje pomisli njihove, reče im: Svako će kraljevstvo, koje se razdieli samo po sebi, opustjeti, i kuća će na kuću pasti. A ako je i sotona razdieljen sam po sebi, kako će stojati kraljevstvo njegovo, kad kažete, da ja preko Belzebuba izgonim vragove? Pa ako ja preko Belzebuba izgonim vragove, sinovi vaši preko koga izgone? Zato će vam oni biti sudci. Ako pak ja prstom Božjim izgonim vragove, za cielo je došlo k vam kraljevstvo Božje. Kad jaki naoružan čuva svoj dvor, u miru je sve, što ima. A kad dodje jači od njega te ga nadvlada, uzme sve oružje njegovo u koje se uzdao, i razdieli što otme od njega. Koji nije sa mnom, proti meni je; i koji sa mnom ne sabire, prosipa. Kad nečisti duh izidje iz čovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeći pokoja, i ne našavši reče: Vratit ću se u kuću svoju, odkuda sam izišao. I došavši nadje ju pometenu i ukra-

šenu. Tada otide i uzme sedam drugih duhova gorih od sebe, i ušavši stanuju ondje; i bude potonja čovjeku onomu gora od prvašnje. A dogodi se, kad to govoraše, podiže glas jedna žena iz naroda, i reče mu: Blago utrobi, koja te je nosila, i sisam, koje si sisao! A on reče: Pače blago onim, koji slušaju rieč Božju te ju drže!

Što današnje sv. evangjelje kaže na koncu, to vam ja danas, dragi kršćani, velim odmah na početku: *„Blago onim, koji slušaju rieč Božju te ju drže.“* Jedna pobožna žena iz naroda vidje kako je Isus na čudnovati način niemoga djavola izagnao; ču kako je divno branio čast svoga božanskoga poslanstva. To joj se tako svidje, da sva uzhićena prema Isusu povika: *„Blago utrobi, koja te je nosila, i sisam koje si sisao.“* Tako pohvali ta žena i Isusa i majku mu. Nu Isus ne pazeći na tu hvalu, naprosto reče: *„Blago onim, koji slušaju rieč Božju te ju drže.“* I tako Isus ne pohvali onu ženu za izrečenu hvalu njemu i njegovoj presvetoj majci, već ju pohvali za to, što je ona napeto slušala njegove rieči i uzela ih k srcu. U ovoj pobožnoj ženi pohvalio je Isus i sve one, koji pazljivo slušaju rieč Božju i drže ju. Blago i vam, dragi kršćani, ako i vi to uviek učinite, jer će se tada i nad vami izpuniti ono, što u današnjem sv. evangjelju reče Isus onoj pobožnoj ženi: *„Blago onim, koji slušaju rieč Božju te ju drže.“* Slušajte dakle marljivo rieč Božju i čuvajte ju, a slušajte ju tako i danas, jer ćete opet čuti mnogo liepa i spasonosna. Da pak to sve lakše zapamtite govorit ću vam:

I. Kako je Isus izagnao nečistoga duha;

II. Kako se je branio proti klevetnikom;
III. Što je rekao o povratku nečistoga duha.

I.

1. *„U ono vrieme izgonjaše Isus vraga, koji bijaše niem. I kad izagna vraga, progovori niemi.“* Vrag je od postanka svieta čovjeku glavni neprijatelj. On je zaveo prve naše roditelje na grieh, a zavadja neprestance i njihove potomke. Nego on ne napada samo na njihove duše, već i na njihova tjelesa. Isus, koji je došao da skrši njegovu moć, oslobodio je od njegovih pandža ne samo naše duše, već i naša tjelesa. Tako čitamo i u današnjem sv. evangjelju, da je izagnao jednog niemog djavola t. j. jednog djavola iz čovjeka, koga je on bio obsjeo i učinio ga niemim. Da taj čovjek nije bio od naravi niem, već uslied vražjeg obsjednuća, pokazuje to, što je odmah progovorio, čim Isus iz njega izagna vraga. Odkad je Isus razorio kraljevstvo vražje, vrlo su riedki slučajevi, da bi tko god od kršćana bio tjelesno obsjednut od nečistoga duha; nu zato ih je od njega mnogo više obsjednuto na duši, a to su svi oni, koji mu služe smrtnim griehom. On ih je ulovio u svoje zamke i zasužnjene drži za svoju volju. (II. Tim. 2, 26.). Zamke pak njegove jesu naše neuredne strasti i zle pohote, koje nas vuku od jednoga grieha u drugi. Sv. Ivan apostol veli: »Koji tvori grieh od djavola je, jer djavo grieši od početka.« (I. Iv. 3, 8.) Po tom može se reći, da je svaki grešnik obsjednut od djavola i to od niemog djavola, koji mu ne da govoriti. Kako god vuk, kad ugrabi ovcu, uhvati ju za vrat, da ne može vikati za pomoć, isto tako i djavo, kad čovjeka na grieh zavede, zatvori mu usta, da ne može

*

više govoriti. Takav je čovjek niem prema Bogu, jer mu se ne moli, niti ga hvali, niti za kakvu milost prosi. Niem je prema drugim, jer na tudje griehe muči, niti koga pokara kad treba. Niem je prema samomu sebi, jer se ili vrlo riedko ili nikada ne izpovieda, ili ako se izpovieda, možda i koji veliki grieh od srama ili straha zamuči, i tako pada još u veće prokletstvo. Ali što velim, da je niem? Niem je samo za dobro; ali na zlo su mu širom otvorena usta. Svojim medenim riečima gleda kako bi podkopao nedužnost, a psovkami kako bi gore pogrdio Boga. Mrzko govoriti, bližnjega ogovarati i klevetati, to mu je najmilija zabava. Takav je čovjek nesretniji od onoga, koji je od djavola tjelesno obsjednut, jer ovaj može biti u milosti Božjoj, dočim onaj je svaki čas u pogibelji vječnoga pogubljenja, ako se Isus ne smiluje na nj, da iztjera iz njega niemog djavola.

Ako je i vas tko, dragi kršćani, tako nesretan, te se nalazi pod vražjom vlašću, neka nastoji da se poglavito u ovo korizmeno vrieme toga zla oslobodi, da može dostojno blagovati uskrsnog Jaganjca.

2. *„I diviše se ljudi. A neki od njih rekoše: Preko Belzebuba kneza vražkoga izgoni vragove. A drugi kušajući iskahu od njega znak s neba.“* Premda je Isus čudom pomogao onome nebogom čovjeku izagnavši iz njega djavola, ipak ne bi to svim ljudem pravo. Prosti narod, koji ga je uviek rado slušao i za njim išao, divio mu se, držeći ga za Mesiju; dočim otvrdnuti i zlobni Fariseji, ne mogavši tajiti toga čuda učinjena pred tolikim množtvom, pripisavahu to vražjoj moći pogrdjujući Isusa, da u ime poglavice vražjega izgoni djavole. (Mat. 12, 23. 24.) Govorahu pak tako iz mržnje i zavisti protiv Isusa. — O koliko ima takvih

pakostnih Fariseja i danas, koji ne će da pripoznaju objavljenih istina i čudesnih čina, što ih Bog ili sam neposredno ili preko svojih ugodnika proizvadja sebi na slavu a ljudem na spas. Pa ako takvih čina ne mogu tajati, pripisuju ih ili pukom slučaju, ili zakonom naravi, ili napredku znanosti, ili razvitku materije, ili novim iznašašćem magnetisma i spiritisma. Takvi ljudi ne samo da su niemi već i gluhi i sliepi prema djelom Božjim vjerujući više djavolu i njegovim slugam, nego Bogu i njegovoj crkvi.

Drugi, koji ne bijahu tako pakostni i zavidni kao Fariseji ali prpošni i naduti, ne zadovoljiše se tim Isusovim čudom, pak zahtievahu od njega, da učini drugo koje čudo na nebu. Kolika drzovitost! Znali su i vidjeli, kako je Isus mnogim sliepim dao vid, gluhim sluh, niemim govor i t. d. pak još traže novo čudo na nebu, kao da je bilo veće čudo kad čudesan oblak u pustinji čuvaše Israelce od žege, ili kad sunce stane na Josuinu zapovied, nego što su tolika Isusova čudesa. Medjutim Isus će vam i na nebu učiniti čudo. Kad bude umirao na Kalvariji pomrčat će sunce, a hoćete li se onda obratiti i vjerovati mu? O vi gadni licemjerci, vi ćete mu se još rugati i psovati ga: »Ako si sin Božji, sadji s križa; spasi samoga sebe, pak ćemo ti vjerovati.« — O koliko imade i danas takvih nadutih i drzovitih ljudi, koji bi svaki čas htjeli, da im Bog po volji tvori čudesa. Sad hoće, da im na čudnovati način pomogne, kako bi se osvetili neprijatelju; sad, kako bi se dočepali bogatstva; sad, kako bi dobili izgubljeno zdravlje i t. d. A koliki ga psuju i rugaju se njegovoj moći, ako im ne dade sad kišu sad liepo vrieme, sad toplo a sad hladno i t. d. Hoće da Bogu upravo zapoviedaju, i da ih on

mora slušati i činiti im sve po volji. Nego čujte kako se Isus **branio** proti klevetnikom.

II.

1. *„A on kad vidje pomisli njihove,* reče im: *Svako će kraljevstvo, koje se razdieli samo po sebi, opustjeti, i kuća će na kuću pasti. A ako je i sotona razdieljen sam po sebi, kako će stojati kraljevstvo njegovo, kad kažete, da ja preko Belzebuba izgonim vragove?"* Kao da bi htio reći: Vi velite, da ja preko Belzebuba kneza vražjega izgonim djavole. Nu čujte, kako si sami protuslovite. Čvrstoća kraljevstva stoji u jedinstvu državljana. Ako su ovi medju sobom nesložni, kako će obstati njihovo kraljevstvo? I dobrobit obitelji stoji u slogi pojedinih njezinih članova. Jesu li ovi medju sobom nesložni, onda obitelj takva mora propasti. To jamačno dopuštate i vi. Dobro dakle. I sotona ima svoje kraljevstvo i obitelj. Ako dakle ja u ime Belzebuba, poglavice vragova, izgonim vragove, onda je sam sotona protiv sebe, jer ruši svoje vlastito kraljevstvo i obitelj; a to je nemoguće. Po tom je nemoguće, da meni, koji sam došao razoriti kraljevstvo sotonino, sam sotona pomaže, kako ću mu razoriti kraljevstvo, koje on hoće svakako da uzdrži.

2. I tako Isus pobi one nadute Fariseje. A da ih još bolje ponizi i osramoti, veli im dalje: *„Pa ako ja preko Belzebuba izgonim vragove, sinovi vaši preko koga izgone? Zato će vam oni biti sudci. Ako pak ja prstom Božjim izgonim vragove, za cielo je došlo k vam kraljevstvo Božje."* Valja znati, da je i u židovskih sinagogah bilo takvih, koji su zaklinjali i izgonili djavole. (Izp. Mark. 9, 37.) Sad hoće Isus da reče Farisejem: Pitajte te vaše ljude, čijom vlašću izgone oni djavole? Vi znate i osvjedočeni ste, da ih gone jedino zazivajući ime Božje, i da se nikako drugčije goniti ne mogu. Zašto dakle meni predbacujete, da ih gonim u ime Belzebuba, kad i sami uvidjate, da je to nemoguće. Nego ti isti vaši izgonitelji djavola neka vam sude, kako ste zlobni i opaki. Ako dakle vaši ljudi izgone djavole Božjom vlašću, i drugčije se izagnati ne mogu, onda morate takodjer dopustiti, da ih i ja ne izgonim drugčije nego jedino prstom Božjim. Pa ako je tomu tako, onda morate priznati, da sam ja od Boga poslan i da je došlo kraljevstvo Božje, t. j. obećani Mesija.

3. Nego Isus još ne prestaje braniti se protiv klevetnika. Veli im: *„Kad jaki naoružan čuva svoj dvor, u miru je sve što ima. A kad dodje jači od njega te ga nadvlada, uzme sve oružje njegovo u koje se uzdao, i razdieli što otme od njega. Koji nije sa mnom, proti meni je; i koji sa mnom ne sabira, prosipa."* U stara vremena bio je običaj, da su držali po jednoga oružnika ili više na vratima kuće ili u dvorištu, da čuva kuću i pokućstvo, pa ako bi tko god hotio na silu navaliti u kuću, odbio bi ga oružjem u ruci, da bude sve na miru, štogod je u kući. Takvomu oružniku prispodablja Isus djavola, koji je osvojio ovaj sviet i čuvaše ga u miru, kao svoju vlastitost, da mu ga tko ne otme. Sad izvodi dalje Isus ovako: Djavo kao hrabar oružnik čuvaše dosele ovaj sviet i držaše ga mirno pod svojom vlašću. Oružje njegovo, u koje se najviše uzdao i u njem držao sapet rod ljudski, bijaše bezbožtvo i razuzdanost. Nu ja sam djavola svladao odbivši njegove kušnje i prognavši ga u pakao; oružje sam njegovo skršio zasadivši medju ljudma božanski nauk i ćudorednost;

duše, što ih bijaše ugrabio, oteo sam mu, i razdielio u svojoj crkvi, tako da su jedni postali apostoli, drugi mučenici, treći izpovjednici, četvrti djevice i svetci svake vrsti. Ako sam ja dakle svladao djavola, lišio ga oružja, i oteo mu duše, što ih bijaše zasužnjio, onda je očevidno, da sam ja veći i jači od njega, te mi nije trebalo njegove pomoći, da iz obsjednutih izgonim vragove. Da ja s njim ne držim, vidi se i odatle, što smo si mi najveći protivnici. Ja hoću da ljude spasim, a on da ih pogubi; ja ih odvraćam od grieha i nagovaram na krepost, a on sije medju njima razdor, mržnju, bezvjerstvo i svakojake griehe. I tako je medju nami nepomirljiv rat, te je svaki moj protivnik koji s vragom drži, a koji sa mnom drži, njemu se protivi. Nije dakle moguće, da ja preko njega izgonim vragove. A buduć da vi, Fariseji, koji biste me morali priznati za Mesiju, i u tom dobrim primjerom prednjačiti narodu, odvraćate narod od mene klevećući moja čudesa, vi ste moji protivnici, i držite s djavolom, mojim protivnikom, i tako razorujete što ja zidjem, i razsipavate što ja skupljam.

Napokon čujte što kaza Isus o povratku nečistoga duha.

III.

Posramivši tako Isus svoje klevetnike, njima i nam daje divan nauk, da se ne šalimo s vragom, koga žalibože mnogi kršćani toliko zazivaju. Čujte što veli: „*Kad nečisti duh izidje iz čovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeći pokoja, i ne našavši reče: Vratit ću se u kuću svoju, odkuda sam izišao. I došavši nadje ju pometenu i ukrašenu. Tada otide i uzme sedam drugih duhova gorih od sebe, i ušavši stanuju ondje; i bude potonja čovjeku onomu gora od prvašnje.*“ To se ticalo najprije onoga čovjeka, iz koga je Isus izgonio djavola, neka se čuva, da ne bi, oslobodjen od jednoga djavola, bio obsjednut od njih više. A namienio je te rieči Isus i Farisejem, književnikom i drugim otvrdnutim Židovom, koje je Bog oslobodio od vlasti nečistoga duha, da ne služe više bezbožtvu, a oni se opet predali sotoni i tako ih zaposjednulo sedam vragova t. j. napuniše se tolikimi zloćami, da su i samoga obećanoga Mesiju od sebe odbili i učinili se nevriednimi vječnoga života. Napokon ove Isusove rieči protežu se i na žalostno stanje onih kršćana, koji, iza kako su im bili griesi oprošteni, padaju opet u još veće griehe.

Čuvajte se dakle, dragi kršćani, smrtnoga grieha, da ne zavlada nad vami djavo. Jeste li se pak sakramentom pokore oslobodili smrtnoga grieha, pazite da opet ne padnete u grieh, jer će vas tada obsjednuti sedam nečistih duhova, gorih od prvoga t. j. past ćete u druge još veće griehe, tako da će vam biti potonja gora od prijašnje. Kad bolestnik pretrpi bolest, laglje se može uzdržati u zdravlju, nego ako mu se bolest povrati. A što se komu bolest češće povraća, to će teže ozdraviti. Tako biva i s dušom onoga, koji češće pada u grieh, jer mu potamni razum, te ne uvidja više grdobe grieha; otvrdne mu se srce, te više ne ćuti grižnje za grieh, a milost Božja slabije mu dolazi, pošto ju je zlorabio i nevriednim se učinio nje. Kad god Isus komu oprosti griehe, uviek mu reče: »Ne grieši više, da ti ne bude gore.« (Iv. 5, 14.) A sv. Pavao veli: »Nije moguće one koji su jednom prosvietljeni, i okusili dara nebeskoga, postali zajedničari Duha svetoga . . . i odpali, opet obnoviti

na pokajanje.« (Žid. 6, 4. 6.) I vi treba da se ovo korizmeno vrieme pripravite, kako ćete se u sakramentu pokore što bolje očistiti od grieha i kako ćete što dostojnije kušati nebesku hranu. Nastojte da to obavite sveto. Nu poslie izpoviedi i pričesti čuvajte se, da ne padnete opet u grieh. Bdijte, da vas djavo opet ne obsjedne, jer tada će dovesti još sobom drugih sedam djavola gorih od sebe, da se u vami nastane. Zatvorite mu dakle za uviek vrata srca svoga, da u njem može samo Isus stanovati. Blago vama, ako to učinite; jer budete li uviek imali Isusa uza se, on će vas ne samo čuvati od nečistoga duha, nego i dovesti u vječnu slavu. Amen.

Na četvrtu nedjelju u korizmi.

»A bijaše blizu pasha praznik židovski.« Iv. 6, 4.

Evangjelje sv. Ivana 6, 1—15.

U ono vrieme otide Isus preko mora Galilejskoga, koje je Tiberijadsko. I za njim idjaše mnogo naroda, jer vidješe čudesa, koja činjaše na bolestnicih. Uzidje dakle Isus na goru i ondje sjedjaše s učenici svojimi. A bijaše blizu pasha praznik židovski. Podignuvši dakle Isus oči i vidjevši, da veoma mnogo naroda ide k njemu, reče Filipu: Gdje ćemo kupiti hljeba, da ovi jedu? A ovo govoraše kušajući ga; jer sâm znadijaše, šta će činiti. Odgovori mu Filip: Za dvje sta dinara hljeba nije dosta, da svakomu od njih po malo dopadne. Reče mu jedan od učenika njegovih, Andrija brat Simona Petra: Ovdje je jedan dječak, koji ima pet hljebova

ječmenih i dvie ribe; ali šta je to za tolike? Reče dakle Isus: Posadite ljude! A bješe trave mnogo na onom mjestu. Posadiše se dakle mužkarci, na broj oko pet tisuća. A Isus uzevši one hljebove i davši hvalu, dade onim, koji se posadiše; tako i od riba, koliko htješe. A kad se nasitiše, reče učenikom svojim: Skupite komade, što pretekoše, da ništa ne propadne. I skupiše i napuniše dvanaest košarica komada od pet hljebova ječmenih, što preteče onim, koji su jeli. Oni ljudi dakle vidjevši čudo, koje učini Isus, govorahu: Ovo je zaisto prorok, koji ima doći na sviet! A kad razumje Isus, da će doći, da ga uhvate i učine kraljem, otide opet u goru sâm.

Čudo što ste ga sada čuli, dragi kršćani, učini Isus malo pred vazmom; dakle od prilike u ovo doba, u kojem se sada nalazimo, jer ćemo i mi brzo svetkovati uskrs; a židovski vazam i naš uskrs dolaze skupa. Da je pak ondje, gdje Isus učini ovo čudo, bilo u ovo doba mnogo trave, tomu se ni malo ne čudite, jer u Palestini nastaje proljeće prije nego u nas, pa je s toga i mnogo toplije nego kod nas. Ovo čudo sjeća nas najprije na ono veliko čudo svemožnosti Božje, kojom svake godine malo sjemena na njivi posijana tako umnaža, da je cielomu narodu dosta za čitavu godinu. A sjeća nas i na onu čudnovatu hranu, koja se vjernikom dieli osobito u ovo uskrsno vrieme t. j. na svetu pričest. Isus tvoreć ovo čudo nije do duše spomenuo presvetog oltarskog sakramenta, ali je odmah sliedeći dan držao o njem propovied u Kafarnaumu, gdje reče: »Zaista, zaista vam

kažem: ako ne jedete tiela sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, ne ćete imati života u sebi. Koji jede moje tielo i pije moju krv ima život vječni, i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan; jer je tielo moje pravo jelo i krv moja pravo pilo. Koji jede moje tielo i pije moju krv u meni ostaje i ja u njem.« (Iv. 6, 53—56.) Pravo dakle odredi crkva, da se današnje sv. evangjelje čita vjernikom pred uskrsnom pričcšću.

Nu premda je čudo, što nam ga pripovieda današnje sv. evangjelje dokaz providnosti Božje, kako od malo sjemena, u zemlju posijana, proizvadja velik plod, da prehrani rod ljudski, i premda je rečeno čudo slika presv. oltarskog sakramena, ja se ipak danas ne ću obazirati ni na jedno ni na drugo, nego ću vam naprosto tumačiti čuveno čudo s obzirom na okolnosti, koje ga prate, kao što su: more, gora, veliko množtvo naroda, kruh i ribe, da vidite kako se uzvišen nauk nalazi u pojedinih tih stvarih, te se okoristite na svoje dušno spasenje.

* * *

1. *„U ono vrieme otide Isus preko mora Galilejskoga, koje je Tiberijadsko. I za njim idjaše mnogo naroda, jer vidješe čudesa, koja činjaše na bolestnicih. Uzidje dakle Isus na goru i ondje sjedjaše s učenici svojimi. A bijaše blizu pasha praznik židovski.“* Ovaj prelaz Isusov preko mora i uzlaz na goru znači, da jedino preko krsta ili pokore možemo dospjeti na goru vječnoga blaženstva. Nitko dakle ne može doći u nebo, tko se prije ne okupa u moru krsta ili pokore, t. j. tko se ne očisti od istočnoga grieha i svih vlastitih grieha. Kako god su Israelci tek onda mogli doći u obećanu zemlju, iza kako ostaviše Misir i vidješe gdje se potopi u crljenom moru Faraon, koji ih držaše zasužnjene, isto tako ćemo i mi tek onda moći dospjeti u nebo, kad se odreknemo djavola, koga Misir prilikuje, i kad u plaču utopimo svoje griehe, kojima smo zasužnjeni.

Dok Isus sa svojimi učenici prolažaše preko mora, da onkraj mora u Betsaidskoj pustinji odpočine, narod idjaše za njim kopnom, a bijaše tu muževa, žena, mladeži i djece u velikome broju. Svi ti zaboraviše na hranu, kuću i gospodarstvo te veselo trčahu za Isusom, samo da se naslušaju njegovih rieči i naužiju njegovih blagodati. Kako je to moralo veseliti Isusa! O kad bi svi kršćani ovako ljubili Isusa te željni njegova nauka i blagodati trčali za njegovimi namjestnici, da čuju njihove propoviedi i nasite se nebeske hrane! Nu koliki ne mare za Isusa, tako da ga niti sliede, niti slušaju njegov nauk, niti ga primaju u svetoj pričesti. Po tom nije čudo da mnogi tumaraju u neznanstvu i bludnjah, te na putu života poginu od gladi i ne dospiju do vječnog života.

A zašto se Isus neposredno pred židovskim vazmom odalečio od Jerusalema i preko mora otišao u pustinju? To je Isus učinio za to, jer je Herod malo prije dao u Jerusalemu odrubiti glavu sv. Ivanu Krstitelju za volju jednoj preljubnici i jednoj plesačici, pak nas time hotio podučiti, kako treba da i mi izbjegavamo opake ljude i mjesta gdje se zlo dogadja te radje idemo u goru samoće, da uzmognemo tamo mirnije zabavljati se s Bogom u molitvi. A učinio je to Isus i za to, jer je jamačno i njemu prietila pogibelj, da bi ga Herod mogao progoniti, a možda i umoriti.

2. *„Podignuvši dakle Isus oči i vidjevši, da veoma mnogo naroda ide k njemu reče Filipu: Gdje ćemo*

kupiti hljeba, da ovi jedu? A ovo govoraše kušajući ga; jer sam znadijaše, šta će činiti. Odgovori mu Filip: Za dvje sta dinara hljeba nije dosta, da svakomu od njih po malo dopadne.“ Sveti evangjelisti običavaju i najmanje čine Isusove pa i neznatne kretnje njegove, kao n. pr. dizanje očiju, otvaranje usta i t. d. točno bilježiti, jer sve je to otajstveno i poučno. Isus je dignuo oči, da se pomoli svome nebeskom Otcu i izprosi od njega blagoslov nad ono ogladnjelo množtvo. On je svako djelo počimao s molitvom. I mi treba da često dignemo oči osobito prema nebu, gdje je Bog u svojoj slavi, da ga uzljubimo; treba da bacimo pogled u sviet, da se osvjedočimo o njegovoj taštini i nestalnosti njegovih dobara, pa da od njih bježimo; treba da pogledamo u se, da tako spoznamo dragocjenost svoje duše i brinemo se za njezino spasenje.

Isus premda je već bio odlučio na čudnovati način nahraniti ono veliko množtvo naroda, hotio je prije kušati vjeru svojih učenika, pak zapita sv. Filipa: *„Gdje ćemo kupiti hljeba, da ovi jedu?“* Na što mu odgovori sv. Filip: *„Za dvje sta dinara hljeba nije dosta, da svakomu od njih po malo dopadne.“* Pod hljebom razumieva se ovdje u otajstvenom smislu kruh milosti i slave, a pod dvje sta dinara zasluge pravednika staroga i novoga zavjeta. Odakle sliedi, da sve zasluge svih ljudi od početka svieta pak do konca, nisu nam mogle pribaviti milosti odkupljenja; združene pak s Isusovimi zaslugami mogu nasititi dušu našu i steći nam milost i slavu.

3. *„Reče mu jedan od učenika njegovih, Andrija brat Simona Petra: Ovdje je jedan dječak, koji ima pet hljebova ječmenih i dvie ribe; ali šta je to za tolike?“* Ovaj dječak, kako je vidjeti, morao je biti član

siromašne obitelji, pošto su se ječmenim kruhom hranili samo siromašni ljudi. Ovaj dječak priliku je Mojsiju; pet hljebova znamenje pet knjiga Mojsijevih; a dvie ribe znače dvie vrsti njegovih zakona: ćudoredne i obredne. Stari zakon sa svimi njegovimi zapoviedmi nije mogao nasititi rod ljudski i usrećiti ga, jer bijaše nepodpun. Jedini Isus mogao ga popuniti i usavršiti. On je u novom zavjetu onaj dječak, koji je sa pet hljebova i dvie ribe doskočio našim duševnim potrebam, nasitivši nam i pamet i srce. Pet hljebova predstavljaju njegov nauk, milost, sakramente, slavu i život vječni; a dvie ribe znamenuju njegov dvostruki život: vanjski i nutarnji, kojim se može nasititi svaka duša, željna kršćanskog savršenstva.

4. *„Reče Isus: Posadite ljude! A bješe trave mnogo na onom mjestu. Posadiše se dakle mužkarci, na broj oko pet tisuća. A Isus uzevši one hljebove i davši hvalu, dade im, koji se posadiše; tako i od riba, koliko htješe.“* Isus je mogao sam zapovjediti onome množtvu, da sjedne na travu ali nije htio, već naloži apostolom, da oni to učine. Time je hotio Isus pokazati svim kršćanom, kako treba da štuju njegove namjestnike: biskupe i svećenike, i kako treba da im budu pokorni i slušaju njihove naloge. Oni su posrednici medju Bogom i ljudmi. Preko njih nam Bog dieli svoje milosti. Njim je povjerio Isus zadaću, da nastave djelo njegova poslanstva. Oni su čuvari istine, te su im se dužni pokoravati svi kršćani u svem što spada na dušno spasenje. — Time što je Isus naložio apostolom da posade ljude hotio je da za vrieme čuda vlada red i mir, te svi mogu gledati, kako će se u ruku Isusa i apostola množiti kruh i ribe. Ljudi bijahu posadjeni u kupove, možda po petdeset u

jedan kup, i to mužkarci za sebe, žene za sebe i djeca ili za se ili skupa sa ženama, i tako se lako moglo prebrojiti, da samih odraslih mužkaraca bijaše oko pet tisuća.

Kad svi posjedaše, uze Isus u svoje presvete ruke hljebove i ribe, dade hvalu, prelomi i razdieli. Kolikom je pobožnošću Isus učinio ovo čudo! Najprije uze hljebove i ribe, onda dignu oči k nebu i zahvali Bogu Otcu. Ali kolika se dobrota i darežljivost Isusova odsieva u ovom čudu! Dao je svim i pojedinim toliko kruha i riba, koliko je tko htio, a sigurno su mu u tom poslu pomagali apostoli sa svom pripravnošću i požrtvovnošću. Dakle sa pet hljebova i dvie ribe nahrani Isus toliko množtvo naroda, tako da su svi jeli i svi se nasitili. Da pak ti hljebovi i ribe ne bijahu veliki, vidi se odatle, što ih je jedan dječak u košarici donio, bud za prodaju, bud za svoju porabu, a on sigurno nije mogao puno nositi. K tomu bio je tada običaj peći samo malene tanke hljebove, tako da bi svih onih pet hljebova mogao pojesti samo jedan gladan čovjek. Da to dakle bijaše premalo ili tako rekuć ništa za toliko množtvo, uvidješe i sami apostoli, jer rekoše: *„Šta je to za tolike? Za dvje sta dinara* (67 for. po prilici) *hljeba nije dosta da svakomu od njih po malo dopadne.“* Pa ipak s tako malo hljebova i riba nahrani Isus pet tisuća mužkaraca ne računajući žena i djece, kojih bijaše sigurno najmanje pet tisuća. A to je bivalo tako: što su Isus i učenici kruh više lomili, to se on više množio. A tako je bilo i s ribami. To je jedno od najvećih i najznamenitijih Isusovih čudesa, jer je učinjeno ne samo bitnim pomnožanjem naravi, već i svečano na očigled tolikih tisuća ljudi, dapače i na svakom pojedinom

od njih. Pak toliko čudo učini Isus u najvećoj tišini bez vike i buke, tako da se toliko tisuća ljudi nasitilo, a da se nikakav nered nije dogodio. To je dokaz koliko ljubi Isus mir i red.

5. *„A kad se nasitiše, reče učenikom svojim: Skupite komade, što pretekoše, da ništa ne propadne. I skupiše i napuniše dvanaest košarica komada od pet hljebova ječmenih, što preteče onim, koji su jeli.“* Kruh, što ga razdieli Isus množtvu, nasiti sve. Tako je! Duhovna dobra, što nam ih daje providna ruka Božja, zadovoljuju našim željam i potrebam; dočim nas dobra ovog svieta nikada zasititi ne mogu, pa da ih još više posjedujemo i uživamo.

Što je od pet hljebova ostalo dvanaest košarica komada, to je opet nov dokaz učinjenog čuda, jer je više kruha ostalo, nego ga je u početku bilo, premda se već toliko množtvo bilo do sita nahranilo. Židovi, kad god bi išli na put, običavahu sobom uzimati košarice, i tako ovaj put napuniše dvanaest košarica preostavših komada. Valjda je svaki apostol dobio po jedu punu takvu košaricu komada za trud, što su ga imali dieleći kruh. Time je Isus hotio pokazati koliko vriedi milostinja i trudba za spasenje dušâ. Tko iz ljubavi k Bogu dade malo siromahu i trudi se za spasenje ljudi, tomu Bog vraća stotruko i svaki takav trud bogato nagradjuje. Time što je Isus zapovjedio da se skupe svi i najmanji komadići da ništa ne propadne, pokaza svoju otčinsku brigu za sve i najmanje stvari, i poduči nas, kako treba da se brinemo za sve što je dobro, i ništa ne dopustimo da propadne.

Budući da je Isus kruh nebeski, zato se pod komadi, za koje zapovieda da se skupe, razumievaju

pravednici, koji su s njim združeni vjerom i ljubavlju. Premda su ti komadi maleni i neznatni, ipak su dragocjeni, jer su živa uda njegova tiela, koja Isus nikad ne zapušta, već ih brani i skuplja, da ostanu s njim uviek združena i nikad ne propadnu. Budimo i mi uviek ovakvi dragocjeni komadi, te nastojmo da se nikada ne razdružimo od Isusa, već da uviek ostanemo s njim združeni vjerom i ljubavlju.

6. *„Oni ljudi dakle vidjevši čudo, koje učini Isus, govorahu: Ovo je zaista prorok, koji ima doći na sviet! A kad razumje Isus, da će doći, da ga uhvate i učine kraljem, otide opet u goru sâm.“* To je najbolji dokaz, kako je ovo čudo djelovalo na ono množtvo ljudi. Svi jednim glasom proglasiše Isusa za Mesiju, koga je Mojsij kao velikoga proroka obećao narodu (V. Moj. 18, 5.). Ta izjava bijaše izraz njihove žive vjere u njegovo božanstvo, ali ujedno i izraz njihove najiskrenije zahvalnosti za užito dobročinstvo. Njihovo oduševljenje za nj bijaše toliko, da su ga s mjesta htjeli proglasiti kraljem, a to za to, jer u Mesiji očekivahu svjetovnoga kralja. Nego znajući Isus za tu njihovu namjeru zapovjedi učenikom, da se odmah ukrcaju na ladju i prevedu ga na zapadnu stranu prema Betsaidi. I tako im se on izmače, a oni se malo po malo počeše razilaziti. A da ga ne nadju, otide sam u goru. Kolika se tu opet pokazuje poniznost Isusova! Bijaše baš najzgodnija prilika da pusti neka ga proglase kraljem, a kad tamo, on tu čast prezrevši pobježe i sakri se. Nego tko da se ne divi i onome množtvu naroda, koje ga je iz čiste ljubavi i iskrene zahvalnosti htjelo na silu učiniti kraljem?

Ugledajmo se u ovaj narod i mi, dragi kršćani, pak probudimo u sebi vjeru u Isusa kao svoga Boga

i Spasitelja. Zahvalimo mu za tolika dobročinstva što smo ih od njega primili i još uviek primamo; navlastito pak zahvalimo mu uviek poslie sv. pričesti, što se dostojao nahraniti nas svojim vlastitim tielom. Priznajmo ga za svoga gospodara, pak držimo njegove zapoviesti. Štujmo ga kao svoga kralja i molimo ga, da on vlada našom pameću i srcem, te nas poslie ovoga vremenitoga života uzme u svoje vječno kraljevstvo. Amen.

Na gluhu nedjelju.

»Tko je od Boga, rieči Božje sluša.« Iv. 8, 47.

Evangjelje sv. Ivana 8, 46—59.

U ono vrieme reče Isus Židovom: Koji će me od vas koriti za grieh? Ako vam istinu govorim, zašto mi ne vjerujete? Tko je od Boga, rieči Božje sluša; zato vi ne slušate, jer niste od Boga. Odgovoriše dakle Židovi i rekoše mu: Ne govorimo li mi pravo, da si ti Samaritanac i imaš vraga? Odgovori Isus: Ja nemam vraga, nego poštujem Otca svojega, a vi mene sramotite. A ja ne tražim slave svoje; ima, koji traži i sudi. Zaisto, zaisto vam kažem, ako tko obdrži rieč moju, ne će vidjeti smrti do vieka. Rekoše dakle Židovi: Sad vidimo, da imaš vraga. Abraham umrie i proroci, a ti govoriš: tko obdrži rieč moju, ne će okusiti smrti do vieka! Zar si ti veći od otca našega Abrahama, koji umrie? I proroci pomrieše. Kim se ti sam gradiš? Odgovori Isus: Ako se ja sam slavim, slava je moja ništa; Otac je moj, koji me slavi,

za kojega vi govorite, da je vaš Bog. Ali ga vi ne poznajete; a ja ga znam, i ako rečem, da ga ne znam, bit ću laža kao vi. Nego ga znam, i rieč njegovu držim. Abraham otac vaš radova se, da vidi dan moj; vidje, i obradova se. Rekoše mu dakle Židovi: Još ti nema petdeset godina, pa si Abrahama vidio? Reče im Isus: Zaisto, zaisto vam kažem, prije nego bi Abraham, ja jesam! Uzeše dakle kamenje, da bace na nj; a Isus se sakri, i izidje iz hrama.

Nema čovjeka, koji bi svim ljudem bio po volji. Dapače što je tko bolji, to ga zli ljudi još više progone i mrze. Svjedoči to sv. Pavao veleći: »Svi koji pobožno hoće da žive u Kristu Isusu, bit će progonjeni.« (II. Tim. 3, 12.) Tako se dogodilo i samomu našemu Spasitelju Isusu Kristu. Što je on Židovom veća dobročinstva izkazivao, oni su ga sve više progonili i prezirali. I današnje sv. evangjelje svjedoči nam, kako su nastojali svakom zgodom da ga osumnjiče i okleveću. U njihovih srcih kipio je tolik jal i mržnja proti njemu, da nisu ni jedne zgode propustili a da mu ne bi protuslovili, rugali mu se i klevetali ga na najružniji način. I tako morade cio svoj život piti gorku čašu, koju mu od vieka odredi providnost Božja.

A kako se Isus proti tim tužbam i klevetam vladao? Vladao se tako umiljato, da mu se svatko samo diviti mora. Laž je suzbijao istinom, srdjbu strpljivošću, mržnju ljubavlju. Za otrov vraćao je med, a za progonstva dobra djela. I prema najljućim svojim neprijateljem pokazivao se uviek neizmjerno blag, ljubežljiv i strpljiv, kako se ni jedan čovjek na svietu

nije pokazivao. O svemu tomu osvjedočit ćete se danas, dragi kršćani, kad vam budem tumačio današnje sv. evangjelje. A govorit ću vam:

I. Kako se Isus potužio radi nevjerstva Židova;

II. Kako su mu se Židovi za to rugali, pa i htjeli ga kamenovati.

I.

1. *„U ono vrieme reče Isus Židovom: Koji će me od vas koriti za grieh?“* Isus je bio u svem svojem životu uviek neporočan. Nikad nije ni činom ni riečju pokazivao drugo nego nevinost i svetost, tako da je i najljuće svoje neprijatelje mogao pozvati: *„Koji će me od vas koriti za grieh?“* I zbilja, iz ustiju njegovih tekle su samo istinite rieči vječnoga života; pamet njegova bila je uviek upravljena jedino na slavu Boga i spasenje ljudi; srce njegovo kucalo je božanskom ljubavlju i prema najvećim njegovim neprijateljem; ruke njegove znale su samo blagoslivljati; a noge njegove bijahu uviek pripravne, da ga nose od grada u grad, od sela do sela, da čini dobro i liječi bolestnike. Bio je nedužno jagnje, koje ne pozna grieha, premda dodje da uništi sve griehe svieta; bio je sama svetost, na kojoj nema ljage; bio je veliki svećenik, svet, neporočan i odieljen od grešnika; bio je najsavršeniji zakonodavac, koji je svojimi zapoviestmi i primjerom preobrazio čitav sviet. Jedini on mogao je reći: *„Koji će me koriti za grieh?“* Svaki drugi, koji bi to rekao, ne bi kazao istine, jer sv. Ivan apostol veli: »Ako rečemo, da grieha nemamo sebe varamo, i istine nema u nama.« (I. Iv. 1, 8.)

Takav imao bi biti svaki, koji je drugomu vodja, ili hoće da drugoga pokara; jer kojim obrazom će

moći drugim zapoviedati, kako imadu živjeti, ako on sam ne živi onako, ili kako će ukoriti druge, ako on sam zaslužuje ukor? Valja to osobito za roditelje i poglavare. S toga, roditelji i poglavari! živite uviek onako, kako biste rado da žive vaša djeca i podložnici, inače vaš ugled i vaše rieči ne će imati upravo nikakve vriednosti i uspjeha.

2. Isus veli nadalje: *„Ako vam istinu govorim, zašto ne vjerujete? Tko je od Boga, rieči Božje sluša; za to vi ne slušate, jer niste od Boga.“* Ovimi riečmi spočituje Isus Židovom nevjerstvo, a kaže im i uzrok njihova nevjerstva. Isus je došao da propovieda rieč Božju, a ova je istinita. Po tom propoviedajući rieč Božju, samo je istinu govorio. Svaki pak, koji ljubi Boga i želi biti njegov sluga, taj rado sluša rieč Božju i vrši ju. Pošto pak Židovi ne će da slušaju rieči Božje, činom pokazuju da nisu od Boga, već od djavola, koji je otac laži.

Dragi kršćani! slušajte marljivo rieč Božju i izpunjavajte ju, jer jedino tada moći ćete biti djeca Božja. Zapamtite si dobro što kaza Isus: *„Tko je od Boga, rieči Božje sluša.“* Nemojte zapuštati propoviedi i kršćanskog nauka, a još manje da se usudite to prezirati ili možda tomu rugati se, pošto tada ne biste već bili od Boga, već od nečistoga duha, i spasenje vaše bilo bi u velikoj pogibelji.

II.

Ne znajući Židovi što bi Isusu odgovorili, počeše ga svakojako grditi i psovati.

1. *„Ne govorimo li mi pravo, da si ti Samaritanac, i imaš vraga?“* Samaritanci bijahu glavni neprijatelji židovskoga naroda. Njih su Židovi smatrali za odmetnike od židovske vjere. Nazvaše pak Isusa Samaritancem za to, jer je sa Samaritanci obćio; no on je s njimi obćio, kao i s drugimi grešnici s tom namjerom da ih obrati. Što pak rekoše da ima vraga, to rekoše iz zlobe kao i ono: da preko Belzebuba, kneza vražjega, izgoni vragove.

»Odgovori Isus: Ja nemam vraga, nego poštujem Otca svojega, a vi me sramotite.« Na klevetu, da je on Samaritanac, ne odgovara ništa, pošto su svi znali da je on Židov ili Galilejac. A ne htjede na to odgovarati i za to, jer je ta uvreda bila nanešena samo njegovu čovječanstvu, pak nas je hotio poučiti, da je najbolje mučati na poruge. Na drugu pak osvadu, kojom povriediše njegovo božanstvo, odgovara sasvim mirno i kratko: *„Ja nemam vraga.“* Vraga može tko imati na tri načina: 1. ako je tjelesno od njega obsjednut; 2. ako mu je duša u smrtnom griehu, i 3. ako je s njim u savezu te ga zaziva u pomoć za kojekakove čine. Kad Isus odgovori: *„ja nemam vraga,“* razumieva, da ga ni u jednom slučaju nema. Nema ga u tielu, jer ga izgoni iz tjelesa drugih. Nema ga u duši, jer je i najveće svoje neprijatelje pozvao: *„Koji će me od vas koriti za grieh?“* Nema ga na treći način, jer su si najveći protivnici. Vrag hoće da otme Bogu čast, a Isus veli: *„Ja poštujem Otca svojega.“*

A da Isus od sebe odbije i svaku sjenu taštine, veli: *„Ja ne tražim slave svoje; ima koji traži i sudi,“* kao da bi htio reći: ja ne marim za vaše klevete, niti tražim slave svoje; mene drugi brani, kojega se sudu posve podvrgavam, a to je moj nebeski Otac.

Gospodin Isus ne samo da se nije ni najmanje razžestio ili uznemirio na sve osvade, što su proti

njemu izrečene, već je naproti nastojao, kako bi svoje klevetnike predobio, da vjeruju u nj. Veli im: *„Zaista, zaista vam kažem, ako tko obdrži rieč moju, ne će vidjeti smrti do vieka.“* Ovimi riečmi hotio je Isus kazati: ako je tko od vas pripravan prigrliti moj nauk i vršiti ga, izbjegnut će kazni, koja ga čeka za psovke proti meni izrečene, i postići će život vječni i za dušu i za tielo, koje će se poslie uskrsnuća opet združiti s dušom, da uživa nebesko blaženstvo.

2. Uzevši Židovi Isusove rieči u naravnom smislu t. j. o tjelesnoj smrti, rekoše: *„Sad vidimo, da imaš vraga. Abraham umrie i proroci, a ti govoriš: tko obdrži rieč moju, ne će okusiti smrti do vieka! Zar si ti veći od otca našega Abrahama, koji umrie? I proroci pomrieše. Kim se ti sam gradiš?“* Židovi umovahu ovako: kako ti možeš obećavati, da ne će umrieti oni, koji drže tvoj zakon? Abraham i proroci jamačno vjerovahu u Boga i držahu njegov zakon, pa ipak pomrieše. Zar si ti dakle veći od Boga, kad obećaješ obslužiteljem tvoga zakona ono, što ni sam Bog nije obećavao onim, koji držahu njegov zakon? Ili si možda veći od Abrahama i proroka, koji bijahu takodjer ljudi krepostni i od Boga poslani, pa ipak ne obećavahu svojim slušaocem, da ne će umrieti? Zar ti imaš veću moć od njih? Ako imaš, kaži nam, tko si, da se znamo vladati. — Premda je Isus pravo govorio, jer njegovi sljedbenici tek poslie smrti počimaju živjeti pravi život, Židovi, koji ne razumješe njegovih rieči, sablazniše se i ponovno ga oklevetaše, da ima vraga. Tako čine svi otvrdnuti grešnici, koji ne će da se k Bogu obrate. Oni obično uztraju u svojoj zloći i opačini, dok napokon na vieke ne propadnu u pakao.

„Odgovori Isus: Ako se ja sam slavim, slava je moja ništa; Otac je moj, koji me slavi, za kojega vi govorite, da je vaš Bog. Ali ga vi ne poznajete; a ja ga znam, i ako rečem, da ga ne znam, bit ću laža kao i vi. Nego ga znam i rieč njegovu držim. Abraham otac vaš radova se, da vidi dan moj; vidje, i obradova se.“ Isus hotio je reći: kad bih se ja hotio slaviti, moja slava ne bi ništa vriedila. Nego mene je proslavio Otac, kad me je od vieka rodio i poslao da odkupim sviet. On svjedoči za mene, da sam njegov sin. Njemu pak biste morali vjerovati, jer je on baš onaj, za koga vi velite, da je vaš Bog, a on je sigurno istinit. No vi ne ćete da ga priznate za moga Otca ni u obće za Boga svoga, jer ga ne slušate, niti vjerujete njegovu svjedočanstvu. Kad biste ga priznali za Boga, za cielo biste i obsluživali njegove zapoviesti i vjerovali njegovim riečima. Budući pak da toga ne činite, lažete, kad velite, da ga poznate. Ja ga pak poznam kao svoga Otca, i držim rieč njegovu, te kad bih rekao, da nisam njegov sin, bio bih lažac kao i vi. Po tom ja bih mogao reći, da sam veći od Abrahama i od svih proroka, jer sam Sin Božji, ali ne ću, jer se radi o mojoj osobi, pak biste mi mogli prigovoriti, da sama sebe hvalim. Zato budi dosta svjedočanstvo Otca mojega.

Abrahamu bi obećano, da će se od njegova sjemena roditi Mesija. On ga je želio vidjeti, ali ga ne vidje, jer je prije umro. Nu ako ga ne vidje tjelesnim očima, vidje ga duhom, kao i drugi proroci. A za njegov dolazak dozna zaista u prednjem paklu, gdje je i on s tolikimi pravednici čekao odkupljenje svieta; pak kad to dozna, sigurno se obradova, da će se onoga zatvora i on do mala osloboditi i preći u nebo,

koje do onda bijaše svim zatvoreno. Ovimi riečmi hotio je Isus pokazati Židovom, da nisu vriedni da se zovu sinovi Abrahamovi. Abraham nije vidio Mesije, pa se ipak razveselio, kad je dočuo, da je došao na sviet; dočim su ga Židovi i vidjeli i čuli i s njim obćili, pak ne samo da se nisu nad njim razveselili, već su ga progonili i nakanili ubiti.

3. *„Rekoše mu dakle Židovi: Još ti nema pedeset godina, pa si Abrahama vidio?“* Židovi su sve Isusove rieči krivo shvatali. Ta mogli su lako znati, da Isus nije hotio kazati, da je Abraham tjelesnim očima na ovome svietu vidio Isusa, i Isus Abrahama, pošto je Abraham živio dvie tisuće godina prije Isusa. Kad dakle Židovi zlobno ne htjedoše razumjeti rieči Isusovih, sad im on veli jasno i očito: *„Zaista, zaista vam kažem, prije nego bi Abraham, ja jesam!“* Kao da bi htio reći: ako ja kao čovjek nisam tako star, da bih mogao vidjeti Abrahama, ali sam kao Bog stariji od njega, jer sam od vieka. Sad su Židovi posve dobro razumjeli Isusa, da govori o svom božanstvu, pa mjesto da mu se poklone, *„uzeše kamenje, da bace na nj; a Isus se sakri, i izidje iz hrama.“* Po odredbi starog zakona morao je biti kamenovan svaki onaj, tko bi opsovao Boga (III. Moj. 24, 16.). Čuvši dakle Židovi, da se Isus gradi Bogom, veleći, da je stariji od Abrahama, uzeše to kao psovanje proti Bogu, pa s mjesta htjedoše nad njim kao huliteljem Boga ovršiti ono, što zakon naredjuje, na ime: kamenovati ga. No pošto još ne bijaše došlo vrieme, da Isus trpi i umre, sakri se t. j. izčezne medju narodom i izidje iz hrama.

Vidite, dragi kršćani, kamo napokon vodi čovjeka grieh, kad mu se odmah u početku ne opre. Židovi

su najprije mrzili na Isusa, onda su ga psovali, a napokon ga htjedoše ubiti. Čuvajte se grieha, osobito mržnje, jer ova navodi čovjeka na mnoge druge griehe. Kad vas dakle napadne kakva napast mržnje, ugušite ju odmah u zametku i probudite u srcu svojem čin ljubavi. Osvjedočili ste se danas, kako je Isus ljubežljivo postupao sa Židovi, i nastojao na sve moguće načine da ih sklone, da ga priznaju za Mesiju, a oni otvrdnuti ne htjedoše ga slušati, nego mu se sve više protivljahu. A čuli ste i kazan, koja ih za to napokon stiže, jer im se Isus sakri i pobjegne. To je najveća kazan za grešnika, kad ga Bog ostavi. Molite se Bogu, da vas tako nikad ne kazni, već da uviek bude s vami. Čuvajte se grieha, pak vas Isus ne samo ne će nikad ostaviti, već će vam se dati i na vječni užitak u nebeskom kraljevstvu. Amen.

Na cvjetnu nedjelju.

»Hosana sinu Davidovu; blagosloven, koji ide u ime Gospodnje.« Mat. 21, 9.

Evangjelje sv. Mateja 21, 1—9.

U ono vrieme, kad se približiše k Jerusalemu i dodjoše u Betfage k Maslinskoj gori, onda Isus posla dva učenika govoreći im: Idite u selo što je prama vam, i odmah ćete naći magaricu privezanu i magare s njom; odriešite i dovedite mi. I ako vam tko reče što, kažite, da ih Gospodin treba; i odmah će ih pustiti. A sve ovo bi, da se zbude, što je kazao prorok govoreći: Kažite kćeri Sionskoj: evo kralj tvoj ide tebi krotak, sjedeći na magarici, i na

magaretu sinu magaričinu! I otišavši učenici učiniše, kako im zapovjedi Isus. I dovedoše magaricu i magare, i metnuše na njih haljine svoje, i posadiše ga na njih. A ljudi mnogi prostrieše haljine svoje po putu, a drugi rezahu granje od drvétâ i prostirahu po putu. A silni sviet, koji idjaše pred njim i za njim, vikaše govoreći: Hosana sinu Davidovu: blagosloven, koji ide u ime Gospodnje!

Jamačno vam je srce od radosti kucalo, dragi kršćani, slušajući iz današnjega sv. evangjelja, kako je Isus sa svojimi učenici svečano ušao u Jerusalem, baš onako, kako bješe to napried rečeno u starom zavjetu. Vi ljubite Isusa, pak se s punim pravom veselite, što su ga Židovi na današnji dan s tolikim slavljem pratili u Jerusalem. To bijaše za Isusa najsvečaniji dan u njegovu životu na ovoj zemlji. Takvoga slavlja još nijedan vladar nije doživio. Kad biste i vi bili tada ondje, sigurno biste se bili pridružili onoj pratnji da povećate slavlje Isusu. No kad vam to nije bilo moguće onda, a vi se barem danas u duhu razveselite njegovu svečanom ulazu. Sve i najmanje okolnosti, koje taj ulaz pratiše, pune su otajstva i pouke za nas. S toga kazat ću vam:

I. Kako se je Isus pripravio za taj svoj ulaz;

II. Kako je tim ulazom izpunio sve, što bješe o tom napried rečeno;

III. Kako je svečano ušao u Jerusalem.

I.

1. »*U ono vrieme, kad se približiše k Jerusalemu i dodjoše u Betfage k Maslinskoj gori.*« U subotu

pred židovskim vazmom večerao je Isus u selu Betaniji, jedan sat od Jerusalema, u kući Simona gubavoga, gdje Marija sestra Lazarova izli na Isusovu glavu punu staklenicu dragocjene pomasti. Tu za stolom bijaše i Lazar, kojega je Isus uskrisio. A dodjoše tamo i mnogi Židovi, da vide uskrsnuloga Lazara. Sutradan t. j. u našu nedjelju podje Isus sa svojimi učenici svečano u Jerusalem. Dosada se Isus uklanjao Jerusalemu, jer još ne bijaše došlo vrieme da trpi i umre za ljude; sad pak, kad se je tomu približavao čas, ide u Jerusalem, jer tamo bijaše odlučeno da trpi i umre. A svoj svečani ulaz počima kod Maslinske gore, jer će se tu početi i njegova muka. Time nam je hotio pokazati Isus, da on dragovoljno ide za nas na muke i da si je smrt sam odabrao.

2. Kad dodjoše dakle u Betfage, malo seoce na podnožju Maslinske gore „*posla Isus dva učenika govoreći im: Idite u selo što je prama vam* (t. j. Betfage), *i odmah ćete naći magaricu privezanu i magare s njom; odriešite i dovedite mi. I ako vam tko reče što, kažite, da ih Gospodin treba; i odmah će ih pustiti.*“ Tko da se ne čudi sveznanstvu Isusovu! On znade da je u selu Betfagi privezana magarica i magare s njom, premda on toga nije vidio niti mu tko kazao. On znade, što će gospodar reći učenikom, kad ih vidi kako odrešuju životinje, i da će im dopustiti da ih odvedu kad mu reknu, da ih Gospodin treba. Nu tko da se ne čudi i posluhu onih dvaju učenika! Ne pitaju: čemu će to trebati, niti dvoje da će one živine naći privezane i da će im gospodar dopustiti da ih odvežu i odvedu. Premda su si mogli lako misliti, da bi ih gospodar, videći što rade, mogao držati za lupeže i uapsiti, ipak se ne protive Isu-

sovoj zapoviesti, već idu odmah prama selu, da izvrše, što im on naloži. Odatle neka se uče djeca i podložnici kako treba da slušaju svoje roditelje i poglavare, te odmah vrše njihove naloge, ne pitajući za uzrok, zašto tako zapoviedaju. Roditelji i poglavari imadu pravo da zapoviedaju, a djeca i podložnici dužni su slušati gospodare, koji im ne moraju za to dati računa. — Nego kako dobri moradijahu biti i oni stanovnici sela Betfage, koji na samu rieč: „*Gospodin treba*“ bijahu pripravni dati svoje životinje na porabu. Time je hotio Isus pokazati i to, da je on gospodar svih stvari.

Ova privezana magarica i magare znače grešnike. I zbilja, svaki grešnik kano da je privezan za grieh, pak hoće Isus da se odrieši od grieha. Po tom koji je dosele mrzio, valja da odsele ljubi; koji je psovao, odsele mora blagoslivljati; koji je tudje ukrao, treba da povrati; koji je drugoga smutio, valja da to popravi. Nego kakogod su one životinje bile privezane, dok ih učenici Isusovi na njegovu zapovied ne odriešiše, isto tako i grešnik ostaje privezan za grieh, dok ga svećenik od Boga ovlašten ne odrieši od grieha u sakramentu pokore. Sad je, dragi moji župljani, godišnja izpovied; koji se još niste dali odvezati od grieha, učinite to brzo, da vas grieh ne drži dulje privezane. Molite svećenika, kao što ona dva učenika dovedoše one životinje k Isusu, da i on vas dovede k Isusu i pričesti vas ovog uskrsa njegovim presvetim tielom.

II.

„A sve ovo bi, da se zbude, što je kazao prorok govoreći: Kažite kćeri Sionskoj: evo kralj tvoj ide

tebi krotak, sjedeći na magarici, i na magaretu sinu magaričinu.“ Upravo ovako prorekao je prije pet sto godina Zaharija prorok (9, 9.) svečan ulaz Isusov u Jerusalem. Pod kćerju Sionskom razumieva se grad Jerusalem, kojemu je glavni dio bio na briegu Sionu. Zaharija htjede reći: Veseli se Jerusaleme, veliki grade, jer evo kralj tvoj u najvećoj poniznosti dolazi k tebi jašuć na prostom magaretu. To je kralj svih kraljeva, kralj angjela i ljudi, kralj neba i zemlje, Sin vječnoga Otca i gospodar svih stvari, pak kako je ljubezan, čedan, tih i ubog! Hotio je dakle Isus, jašući na magaretu ući u Jerusalem, da se izpuni proročtvo. Zajašio je pak magare i zato, jer to živinče znači krotkost, strpljivost i mukotrpnost, a Isus je sa svom krotkošću i strpljivošću išao na muke. Sv. otci kažu, da magarica znači Židove, a magare pogane. Služeći se dakle Isus magaricom jurve podjarmljenom i magaretom, na kojem još nitko nije jašio, hotio je pokazati, da je on svome zakonu podvrgao i Židove, koji bijahu podložni Mojsijevu zakonu i pogane, koji tomu zakonu ne bijahu podvrgnuti. Jašio je pak Isus na tudjem živinčetu, da nam pokaže svoje ubožtvo.

Kolika razlika medju Isusovim ulazom u Jerusalem i kad n. pr. svjetski vladar ulazi u svoju priestolnicu iza dobivene bitke! Zemaljski kralj ulazi obkoljen od vojskovodja i vojnika, oholo i gizdavo; dočim Isus ulazi obkoljen svojimi učenici ponizno i krotko. Zemaljski vladar dolazi na konju ili u nakićenoj kočiji, što znamenuje rat, Isus pak dolazi jašeći na magaretu, što znači mir. Zemaljski vladar dolazi sa bojišta u kom se samo ubijalo i ljudska se krv prolievala; a Isus dolazi da do pet dana bude sam ubijen za ljude i da ih izbavi od vječne smrti. Za ze-

maljskim kraljem vuku se zasužnjeni neprijatelji, da budu na galije odsudjeni, a Isus ide da se sam za sve ljude, pa i za svoje neprijatelje žrtvuje, i izbavi ih iz vražjega sužanjstva. Zemaljski vladar sa zaplienjenimi neprijateljskimi zastavami, oružjem i drugom ratnom spremom pobudjuje čestoputa i u svojih vlastitih podložnicih strah i trepet; dočim Isus svojom prijatnošću naviešta svim ljudem radost i veselje. O, kad bi svi Židovi u Jerusalemu znali, tko dolazi danas k njima tako čedno i umiljato! Kako bi se morali veseliti njegovu dolazku! A kad bi i svi njegovi neprijatelji već jednom pogledali, te bi ga priznali za Mesiju!

Ovaj isti Isus, dragi kršćani, dolazi i k nama u presv. oltarskom sakramentu. Vi ste ga već primili, ili ćete ga skoro primiti u uskrsnoj pričesti. Vidite, kako ponizno i umiljato dolazi k vama. Čudom sakrio je svoju moć i veličanstvo pod malenu priliku kruha, i tako dolazi k vama da vas nahrani svojim vlastitim tielom te vam bude zalog vječnoga života. I vam bi se moglo doviknuti: veselite se kćeri sionske, kršćanske duše, jer kralj vaš dolazi k vama krotak; primite ga pobožno i radostno u srce svoje, i molite ga, da se nikad od vas ne odieli.

III.

„I otišavši učenici učiniše, kako im zapovjedi Isus. I dovedoše magaricu i magare, i metnuše na njih haljine svoje, i posadiše ga na njih. A ljudi mnogi prostrieše haljine svoje po putu, a drugi rezahu granje od drvetâ i prostirahu po putu. A silni sviet, koji idjaše pred njim i za njim, vikaše govoreći: Hosana sinu Davidovu; blagosloven, koji ide

u ime Gospodnje!“ Premda je magare prosto živinče, ipak su na njem u starom zavjetu u židovskoj zemlji običavali jahati ugledni ljudi. (Sud. 5, 10.) I Isus, premda siromašan, jašeći na magaretu hotio je odkriti trak svojeg božanskog veličanstva. Kad bi njegovi učenici bili bogati, bili bi te životinje za nj sigurno liepo osedlali i kraljevski nakitili; nu budući i oni siromašni, učinili su što su više mogli. Da Isusu bude mekše svukoše svoje vlastite haljine i metnuše ih na obje životinje, magaricu i magare, pošto ne znadijahu, koje će zajahati. Sad očitova Isus učenikom, da će jahati na magaretu, i tako ga na nj posadiše, a odvedoše i magaricu sobom, jer magare inače ne bi bilo mirno na putu. Odatle se vidi, koliko su učenici ljubili i štovali Isusa. I tako se može reći da je Isus za svoj svečani ulaz trebao i magaricu i magare, premda je samo na magaretu jahao, na kojem dosad još nikad nitko nije jahao.

Sad motrite Isusa, kako dolazi u Jerusalem. Što se više približava gradu, narod sve se više zgrnja oko njega. Mnogi Židovi već se bijahu skupili u Jerusalemu, da priprave što treba za najveću svetkovinu vazma. Kad dočuše da dolazi Isus, odoše mu u susret, da ga vide; pošto se već bio po cieloj okolici raznio glas, da je malo prije uskrisio Lazara. Silna se tu svjetina skupila. Jedni idu sprieda, drugi odzada, u sredini pak jaše Isus, a s desna i s lieva prate ga učenici. Isus gleda milo na te bogoljubne ljude i raduje se. Mnogi se od veselja svukoše te prostirahu haljine svoje po putu, kud je imao ići Isus, ne mareći, da će po njih gaziti živinče, na kojem jaše. Drugi pak rezahu granje od drvetâ i prostirahu po putu, i u znak najveće radosti mašući granjem u ruci

vikahu: »*Hosana sinu Davidovu; blagosloven, koji ide u ime Gospodnje!*« Došavši u grad sve što bijaše živa izide van da se pridruži pratnji ili gledaše kroz prozore. To bijaše toliko slavlje, kakva Jerusalem još nikad ne vidje. Svih bijaše jedna radost, jedno veselje. I za čudo, tomu se slavlju nitko ne uzprotivi, ni Pilat, koji inače nije bio ljubitelj takvih javnih veselja, ni Fariseji, koji su na smrt mrzili Isusa. I put, što ga tada učini Isus s onolikom pratnjom, naličio je najvećemu slavlju, premda to bijaše za Isusa žalobni ulaz, pošto se upravo na taj dan odabiralo i cviećem i vrpcami kitilo vazmeno jagnje, koje se tada imalo zaklati za oprost grieha, a to jagnje značilo Isusa, koji je doskora imao umrieti na križu za spasenje ljudi. Ovim ulazom hotio je Isus svim Židovom pružiti zgodu, da ga priznaju za Mesiju, te ne budu više imali razloga izgovarati se za svoje nevjerstvo. Oni su uviek očekivali, da će se Mesija pojaviti kao kakav kralj. E pa dobro! Sad evo, dolazi kao kralj. Liepa to bijaše zgoda osobito za njegove neprijatelje, da odustanu od svoje pogubne namjere, da ga ubiju. Bijaše to za njih dan velike milosti i spasa, samo da su se htjeli okoristiti; nu oni sasvim tim ostaše tvrdokorni u svojoj zloći. Kako god se poslie vrućine studen, a za sladkim jelom gorčina jače osjeća, isto tako hotio je Isus takodjer svojim svečanim ulazom jače iztaći svoju sramotnu smrt na križu, koja je brzo imala uzsliediti.

Da, tako je pratio narod Isusa u Jerusalem i slavio ga kao Mesiju! Tko bi rekao, da će ovaj isti narod do pet dana žedjati njegove krvi i vikati: Razpni ga, razpni! To najbolje dokazuje kako su ljudi nestalni, i koji danas viču: „*Hosana*,“ sutra mogu

vikati: »Razpni ga, razpni!« Ako se to godilo Isusu, koliko više može se to dogoditi nama. S toga jedino u Boga budi naše pouzdanje, koji nas sigurno nikada ne će ostaviti, samo ako mi njega ne zapustimo.

Na koncu još samo jedno. Čuli ste, dragi kršćani, kako su se učenici Isusovi svukli i haljine svoje metnuli na živinče, na kojem je Isus imao jahati. Čuli ste takodjer, da su se i mnogi drugi ljudi svukli, te haljine svoje mjesto ćilima prostirali po putu, kud je Isus jašio. Učinili su to iz ljubavi i štovanja prema Isusu; nu to imade i otajstveno znamenovanje. Kako god su učenici Isusovi i oni ljudi svukli svoje haljine, isto tako treba da i mi za uviek svučemo grešne navade. To treba da učinimo osobito sada prigodom godišnje izpoviedi i uskrsne pričesti. Ne budimo nestalni kao oni Židovi, koji su danas vikali Isusu: „*Hosana sinu Davidovu; blagosloven, koji ide u ime Gospodnje!*“ a do mala su kričali: »Razpni ga, razpni;« već za uviek odbacimo grieh od sebe i obucimo novoga čovjeka u Isusu Kristu, da nas tako ovaj isti Isus, kad na koncu života dodje po nas, uvede u svoj rajski Jerusalem, te ga ondje slavimo i blagoslivljamo u vieke. Amen.

Na bielu nedjelju.

»Dodje Isus i stade na sredinu i reče im: Mir vam!« Iv. 20, 19.

Evangjelje sv. Ivana 20, 19—31.

U ono vrieme kad bi u večer onaj dan, prvi po suboti, i vrata bijahu zatvorena, gdje se bjehu učenici njegovi skupili od straha ži-

*

dovskoga, dodje Isus i stade na sredinu i reče im: Mir vam! I ovo rekavši pokaza im ruke i rebra. Onda se učenici obradovaše vidjevši Gospodina. A Isus im reče opet: Mir vam! Kao što Otac posla mene, i ja šiljem vas. I ovo rekavši, dahnu i reče im: Primite Duha svetoga! Kojim oprostite griehe, oprostit će im se; i kojim zadržite, zadržat će se. A Toma koji se zove blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bješe s njimi, kad dodje Isus. Rekoše mu dakle drugi učenici: Vidjesmo Gospodina. A on im reče: Dok ne vidim na ruku njegovih probodka od čavala, i ne metnem prsta svojega u mjesto od čavala, i ne metnem ruke svoje u rebra njegova, ne ću vjerovati. I poslie osam dana opet bijahu učenici njegovi unutra, i Toma s njimi. Dodje Isus, kad bijahu vrata zatvorena, i stade na sredinu i reče: Mir vam! Po tom reče Tomi: Metni prst svoj ovamo, i vidi ruke moje, i pruži ruku svoju i metni u rebra moja; i ne budi nevjeran nego vjeran! Toma odgovori i reče mu: Gospodin moj i Bog moj. Reče mu Isus: Pošto me vidje, Toma! vjerovao si; blago onim, koji ne vidješe a vjerovaše. A i mnoga druga čudesa učini Isus pred učenici svojimi, koja nisu pisana u knjizi ovoj; a ova su pisana, da vjerujete, da Isus jest Krist sin Božji, i da vjerujući život imate u ime njegovo.

Isus se onaj isti dan, kad uskrsnu, javi sv. Petru; onda Mariji Magdaleni; zatim njezinim družicam i to jamačno na putu s Kalvarije u Jerusalem (Mat. 28, 9.);

napokon dvojici učenika, koji su išli u Emaus. Svi ovi ljudi, kojima se Isus javi poslie uskrsnuća, dodjoše k apostolom, da im navieste Isusovo uskrsnuće no oni ne htjedoše vjerovati. Dapače kad se prosu glas po gradu, da je tielo Isusovo odneseno, još se više uznemiriše i razžalostiše, bojeći se da će i njih pogubiti kao i Isusa, pošto je na njih pala sumnja, da su ukrali njegovo tielo. Od straha dakle pred Židovi sakriše se u jedno blagovalište i zatvoriše vrata što bolje mogoše, da ih Židovi ne nadju. Bijahu dakle kao ovce bez pastira. Dok su se ovako zatvoreni razgovarali o Isusovu uskrsnuću, bi li u nj vjerovali ili ne, u sveudiljnom strahu da ih Židovi ne napadnu, dodje Isus k njima, stade u sredinu i pozdravi ih. Ovaj put ne bijaše s apostoli sv. Tome. Pa kad mu kasnije rekoše, da su vidjeli Gospodina, odgovori im, da ne će tako dugo vjerovati dok ne vidi njegovih rana i ne metne prsta svojega u mjesto od čavala i ruke svoje u rebra njegova. To je dokaz da apostoli nisu tako lako vjerovali u uskrsnuće Isusovo, već se htjedoše o tom upravo gledanjem i pipanjem njegovih rana osvjedočiti. Poslie osam dana javi se Isus opet apostolom, s kojima bijaše i sv. Toma. Isus mu u svojoj dobroti pokaza rane, i on vjerova. Sve je to vrlo poučno za nas, da se pokriepimo u vjeri. A to nam treba osobito dan danas kad se gotovo sve istine naše sv. vjere drzovito niečى. S toga ću vam danas, dragi kršćani, u kratko protumačiti današnje sv. evangjelje, i kazati kako se Isus javio apostolom i to:

I. Bez sv. Tome;

II. Sa sv. Tomom; a vi me, molim vas, pazljivo slušajte, da se okoristite za svoje dušno spasenje.

I.

1. *„U ono vrieme kad bi u večer onaj dan, prvi po suboti, i vrata bijahu zatvorena, gdje se bjehu učenici njegovi skupili od straha židovskoga, dodje Isus i stade na sredinu i reče im: Mir vam!“* Znajući Isus, kako su apostoli zbog njegove smrti tužni, i kako se od straha pred Židovi sakrivaju, javi im se još onu istu večer kad uskrsnu, da ih utješi i pokriepi. Javi im se pak tek *„u večer,“* jer valjda po danu ne bijahu skupa, već se tek u večer sastali. A hotio ih je takodjer prije na svoj dolazak pripraviti po sv. Petru, preko dva učenika što su išli u Emaus i preko onih pobožnih žena, kojim se već bio javio. Ovo prikazanje Isusovo *„u večer“* sjeća nas na njegovu dobrotu i milosrdje, kojim je pripravan da se javi svakomu grešniku makar i na koncu života, te mu oprosti sve griehe, ako se za njih skrušeno pokaje. No zato ipak da se nitko ne usudi odgadjati obraćenje svoje do konca života, jer to obraćenje vrlo je nesigurno. Tko cio svoj život prezire milost Božju i grieši na račun Božjega milosrdja, lako da te milosti i milosrdja ne dobije. Sv. Jeronim veli, da će se od sto tisuća ljudi, koji bezbožno žive, jedva jedan na smrtnoj postelji obratiti i dobiti oproštenje grieha. A i izkustvo nas uči, da obično kako tko žive, da tako umre; s toga i nastala ona poslovica: Kakav život, takva smrt.

Isus dodje k sakupljenim apostolom kad *„vrata bijahu zatvorena,“* jer je njegovo tielo po uskrsnuću postalo tanko i slično duhu, tako da je moglo svakamo doprieti, pa bila i zatvorena vrata. Odatle što apostoli zatvoriše vrata blagovališta, učimo se zatvarati

vrata srca svoga griehu, pak će i k nam doći Isus. On svojom milošću dolazi u svako srce, izuzev jedino ono srce, u kom stanuje smrtni grieh. Izbacimo dakle taj grieh iz srca svoga i zatvorimo mu za uviek vrata, pak će Isus ostati uviek s nami.

Značajno je što veli sv. evangjelje, da Isus *„stade na sredinu.“* I kad god se Isus poslie uskrsnuća javi učenikom, uviek se javi s t o j e ć i, dočim prije svoje muke često sjedjaše, kao n. p. dvanaestgodišnji dječak u hramu slušajući naučitelje; onda kod zdenca Jakovljeva, kad obrati Samaritanku; zatim u ladji Petrovoj učeći narod i t. d. Tumačitelji sv. pisma vele, da se Isus poslie svoga uskrsnuća uviek javio stojeći za to, da nam pokaže, da on već ne spada na ovaj sviet, pa da nas poduči, da i mi imamo poslie duhovnog uskrsnuća uviek stojati t. j. nikada više ne pasti u grieh. Sad smo svi uskrsnom izpoviedju duhovno uskrsnuli od grieha; čuvajmo se dakle, da opet u grieh ne padnemo, jer koji se u grieh povraća, pamet mu potamni, a srce omrzne, da ne može primati ni nauka ni milosti Božje, kako treba.

„Reče im: Mir vam!“ Divna li pozdrava! Veli se, da što je čovjeku na srcu, to mu je i na jeziku. Isus je ljubio mir, pak je taj mir uviek i naviještao. Isaija prorok (9, 6.) napried reče o Isusu, da će biti knez mira. I zbilja, tek što se Isus rodi, pjevaju angjeli: »Mir ljudem na zemlji, koji su dobre volje.« (Luk. 2, 14.). Kad pak posla apostole u sviet da propoviedaju evangjelje, reče im: »U koju god kuću udjete najprije govorite: »Mir kući ovoj« (Luk. 10, 5.). A prije nego će otići s ovoga svieta, oporukom im ostavi mir veleći: »Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam« (Iv. 14, 27.). Već po ovom pozdravu morali su

apostoli poznati Isusa. — Ako je Isus toliko ljubio mir, da nam je iz neba donio mir, mir uviek naviештao i umro da nam mir pribavi, tko da taj mir ne uzljubi i ne uzdrži? Što će nam sve bez mira? Više vriedi korica kruha u miru užita, nego sve slasti ovoga svieta, ako čovjek ne ima mira. Imajmo pak mir najprije sami sa sobom, t. j. čuvajmo se grieha; onda s bližnjim, da po mogućnosti živimo sa svimi u miru i u slozi; napokon imajmo mir s Bogom, njega nada sve ljubeći i služeći mu.

2. *„I ovo rekavši pokaza im ruke i rebra. Onda se učenici obradovaše vidjevši Gospodina.“* Kako dobar je Isus! Videći učenici Isusa na sredini blagovališta, a ne znajući ni kako ni kud je došao, prestrašiše se jako, bojeći se, da nije to možda duh. Da dakle iz srdaca njihovih izčupa svaki strah i sumnju proti vjeri, pokaza im rane na ruku, nogu i prsih. Sv. otci vele, da su apostoli opipali Isusove rane, i tek tada vjerovali i obradovali se, što je uskrsnuo onaj, za kojim su dosada samo tugovali.

3. *„A Isus im opet reče: Mir vam! Kao što Otac posla mene, i ja šiljem vas. I ovo rekavši, dahnu i reče im: Primite Duha svetoga! Kojim oprostite griehe, oprostit će im se; i kojim zadržite, zadržat će se.“* Koliko je Isusu stalo do mira, vidi se najbolje odatle, što učenikom svojim ponovno zaželi mir. A pozdravi ih tako opet, da odbace svaki strah i nemir, te se svi, pa i oni, koji možda zabezeknuti od straha nisu čuli njegova prvoga pozdrava, još bolje osvjedoče, da je to onaj isti, koji im je pred smrću svojom ostavio mir. No kao što nema sreće bez nesreće, isto tako nema ni mira bez muke. Sam Isus reče jednom: »Nisam došao da donesem mir, nego mač.« (Mat. 10, 34.) Sad pak veli: *„Kao što Otac posla mene, i ja šiljem vas.“* Mene je Otac poslao da propoviedam evangjelje; svoj nauk potvrdim životom i čudesima; poslao me da za spasenje ljudi trpim i umrem. I ja šiljem vas u tu istu svrhu, da učite i krstite narode; nauk svoj potvrdite svetošću života; pa ako uztreba za nj i umrete. Apostoli svoju zadaću vjerno izpuniše, zapečativši svoje poslanje vlastitom krvlju. To isto čine i svi njihovi vriedni nasljednici, i činit će do konca svieta.

Nego poznavajući Isus slaboću ljudsku, kako i oni, koji su na sv. krstu stekli posvećujuću milost, mogu ju opet lako izgubiti, u bezmjernoj svojoj dobroti naredi sakramenat pokore i svu vlast opraštati griehe preda apostolom veleći: *„Kojim oprostite griehe, oprostit će im se; i kojim zadržite, zadržat će se.“* A budući da je to najteža vlast, kojom valja ohole poniziti, i u obće grešnike obraćati i spasavati, trebalo im jakosti i ljubavi Duha svetoga. S toga i predavajući Isus tu vlast apostolom *„dahnu“* u njih veleći: *„Primite Duha svetoga.“* U naredjivanju ovoga sakramenta pokaza Isus svoje najveće milosrdje. Što bi bilo od tolikih kršćana, da nije Isus ovaj sakramenat naredio? Izgubili bi se isto tako kao da i nisu bili kršteni, pošto su nevinost na sakramentu krsta dobivenu smrtnim griehom izgubili. Zahvalimo dakle Isusu za toliko milosrdje, pak se često izpoviedajmo, da tako dademo nasljednikom apostola t. j. svećenikom zgodu, da se mogu dobivenom vlašću služiti. Jedva je koji drugi sakramenat naredio Isus tako svečan o kao ovaj: na sam dan uskrsa, kad se prvi put jav apostolom, naviestivši im mir, pokazavši im svoje rane i dahnuvši u njih Duha svetoga. Tim sakramentom

pribavljen je mir cielomu rodu ljudskomu. Pa ipak, premda se smrtni griesi nikomu ni u nebu ne opraštaju, kojim ih nisu svećenici oprostili u sakramentu pokore, koliko kršćana imade, koji se ne izpoviedaju, ili ako se izpoviedaju, izpoviedaju se nevriedno, jer ili se ne kaju kako treba, ili iz velike nemarnosti ili od stida ne kažu svih smrtnih grieha. O kako će svi ti težko odgovarati pred Bogom, što se tolikim njegovim dobročinstvom ili nisu htjeli poslužiti, ili su se zlo služili! Vi ste se, dragi kršćani, ovoga uskrsa očistili od grieha. Pribavili ste si mir srca. Uzdržite taj mir, i nastojte da ga nikad više ne izgubite. Čuvajte se grieha.

4. *„A Toma, koji se zove blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bješe s njimi, kad dodje Isus. Rekoše mu dakle drugi učenici: Vidjesmo Gospodina. A on im reče: Dok ne vidim na ruku njegovih probodka od čavala, i ne metnem prsta svojega u mjesto od čavala, i ne metnem ruke svoje u rebra njegova, ne ću vjerovati.“* Eto kako se onaj, koji se odalečuje od dobroga družtva, lišava milosti. Nego sv. Tomi to još ne bi dosta. On nikomu ne htjede vjerovati, da je Isus uskrsnuo, ni onim pobožnim ženam, ni sv. Petru, ni Mariji Magdaleni, ni onim dvjema učenicima iz Emausa, ni svim apostolom, a valjda ni Majci Isusovoj. Eto, kako jedna pogreška vuče sa sobom drugu. Dapače sv. Toma ne samo ne vjeruje, nego još i tvrdokorno kaže, da ne će vjerovati tako dugo, dok upravo ne opipa Isusove rane. Dakle njemu nije dosta vidjeti ih, nego hoće i da ruke na njih stavi. Koliko ima krivnja u ovih nesmotrenih riečih: nevjerstvo, tvrdoglavost, oholost, sablazan i preuzetnost u propisivanju načina, kako mu se ima

Isus javiti! Kad bi bili pogani sve te uvjete stavljali apostolom, koji im navieštahu uskrsnuće Isusovo, ni jedan se njih ne bi bio obratio. Odatle spoznajte, dragi kršćani, da je vjera velik dar Božji; a učite se ujedno, da se nikad odviše ne uzdate u svoj razum. Dopustio je to Bog, da se mi učvrstimo u vjeri. Sv. Grgur Vel. kaže, da nam je za naše vjerovanje više koristilo nevjerstvo Tomino, nego vjera ostalih učenika; jer čim on uzvjerova pipajući, naša se pamet, odbacivši svaku sumnju, učvršćuje u vjeri.

Preostaje mi jošte, da vam kažem, kako se Isus javio apostolom, kad bješe i sv. Toma s njimi.

II.

1. *„Poslie osam dana opet bijahu učenici njegovi unutra, i Toma s njimi. Dodje Isus, kad bijahu vrata zatvorena, i stade na sredinu i reče: Mir vam! Po tom reče Tomi: Metni prst svoj ovamo, i vidi ruke moje, i pruži ruku svoju i metni u rebra moja; i ne budi nevjeran nego vjeran!“* Dakle poslie osam dana javi se Isus opet apostolom kao i prvi put. Da, osam dana čekao je Isus na obraćenje sv. Tome. Apostoli su mu to vrieme govorili, da je Isus uskrsnuo, i nagovarali ga da vjeruje, ali on nije hotio. Jao svakomu, koji se ogluši spasonosnim opomenam! I Bog zna što bi se još bilo dogodilo sa sv. Tomom, da se nije sam Isus pobrinuo za njegovo spasenje. Kako dobar je Isus! Kad svetoga Tomu nitko nije mogao obratiti, poslie osam dana dodje sam Isus da ga obrati. Ali kako ljubežljivo postupa s njim! Ne spočituje mu nevjerstvo, već ga drži za rieč. Isus je znao sve, što je on kazao apostolom, da ne će vjerovati dok ne vidi i ne opipa njegovih rana. E pa

dobro! Isus u svojoj dobroti i milosrdju javlja mu se upravo onako, kako je sam sv. Toma hotio. Isus mu pokaza svoje rane i opetuje sve što je sv. Toma rekao apostolom, veleći mu: »*Metni prst svoj ovamo, i vidi ruke moje, i pruži ruku svoju i metni u rebra moja; i ne budi nevjeran nego vjeran!*« Što si je morao misliti sv. Toma, metnuvši prst u rane na njegovih ruku, i ruku svoju u njegove prsi, kojom je mogao lako doseći do srca Isusova, toga ognjišta sve ljubavi i dobrote!? Tada bijaše sigurno izliečen od svakoga nevjerstva i užgan ljubavlju prema tako dobrome Isusu. Sad mu se razsvietli um, i srce mu se ugrije milošću. Pade Isusu pred noge i nije više nevjeran i otvrdnut.

2. »*Toma odgovori i reče mu: Gospodin moj i Bog moj. Reče mu Isus: Pošto me vidje, Toma! vjerovao si; blago onim, koji ne vidješe a vjerovaše.*« Dvjema riečima: »*Gospodin moj i Bog moj*« izpravlja sv. Toma zadanu sablazan, i očituje svoju tvrdu vjeru ne samo u uskrsnuće Isusovo, nego i u njegovo božanstvo. Da, tako moćno djelovahu Isusove rane na svetog Tomu. A djelovahu tako za cielo i na druge apostole. Pa upravo zato ne javi se Isus sv. Tomi na samu, već kad bijaše u družtvu s drugimi apostoli, da se na ime i oni još bolje učvrste u vjeri. I zbilja, jačega im dokaza Isus za svoje uskrsnuće nije mogao dati, nego da im pokaže svoje rane, i dopusti im da ih opipaju. Mi do duše ne vidimo Isusovih rana niti ih pipamo, ali zato ipak tvrdo i stalno vjerujemo, da je on pravi Bog i pravi čovjek, koji je za nas umro i uskrsnuo iz mrtvih. Pa upravo zato nazivlje nas blaženimi, kad veli: »*Blago onim, koji ne vidješe a vjerovaše.*«

3. Na koncu čujte što još veli sv. evangjelje. »*A i mnoga druga čudesa učini Isus pred učenici svojimi, koja nisu pisana u knjizi ovoj; a ova su pisana, da vjerujete, da Isus jest Krist Sin Božji, i da vjerujući život imate u ime njegovo.*« Time je hotio kazati sv. Ivan evangjelist, da je Isus još i drugimi načini potvrdio svoje uskrsnuće pred učenici; no svega toga da ne treba navoditi, pošto je uskrsnuće njegovo dovoljno dokazano ovim, što je napisano. Napisano je pak ovo zato, da se svaki uvjeri, da je Isus pravi Mesija, Sin Božji, koji je došao s neba na ovu zemlju, da za spasenje ljudi trpi i umre. On je uskrsnuo, uzašao na nebo i sjedi ob desnu Boga Otca. I svaki koji bude u njega vjerovao i zapoviesti njegove držao, dobit će vječno blaženstvo, koje je pripravio onim, koji ga ljube.

Blago i nam, dragi kršćani, ako budemo čvrsto vjerovali u Isusa, ljubili ga nada sve, i živjeli po njegovu nauku. Ako ga i nismo vidjeli ovdje u životu i pipali njegove rane, ipak ćemo se s njim sastati u nebeskom kraljevstvu, gdje ćemo ga proslavljena gledati i uživati u sve viekove. Amen.

Na drugu nedjelju po uskrsu.

«Ja sam pastir dobri.« Iv. 10, 11.

Evangjelje sv. Ivana 10, 11—16.

U ono vrieme reče Isus Farisejem: Ja sam pastir dobri. Dobri pastir dušu svoju daje za ovce svoje. A najamnik, koji nije pastir, kojemu nisu ovce svoje, vidi vuka gdje ide, i ostavlja ovce i bježi; i vuk grabi i raztjerava ovce. A

najamnik bježi, jer je najamnik, i ne mari za ovce. Ja sam pastir dobri, i znam svoje, i moje mene znaju, kao što mene zna Otac, i ja znam Otca; i dušu svoju polažem za ovce. I druge ovce imam, koje nisu iz ovoga ovčinjaka; i one mi valja dovesti, i čut će glas moj, i bit će jedan ovčinjak i jedan pastir.

Premda je današnje sv. evangjelje kratko, ipak je vrlo poučno. U njem se Isus očituje kao najviši pastir svih ljudi, koji će za njih dragovoljno umrieti, samo da ih dovede u svoj ovčinjak, da ih spasi. Da se pak uzvišene vlastitosti Isusa, kao dobroga pastira, bolje uvide, stavlja se u opreku s najamnikom, koji sve protivno radi. Ovaj niti se brine za ovce, niti ih čuva, pošto nisu njegove. Pa zato, kad vidi vuka gdje ide, ostavlja ih i bježi, a vuk grabi i raztjerava ovce. Sve ovo govorio je Isus Farisejem u Jerusalemskom hramu, hoteći im pokazati da je on pravi Mesija poslan od Boga. Ujedno hotio im je spočitnuti, kako se oni krivo nameću puku za pastire, pošto ga niti ne vode k spoznanju zakona, niti odvraćaju od zla, da ga spase, već hoće samo da njim vladaju kao kakvi glavari i da se okoriste njegovim imanjem.

Ali ovo što kaza Isus u današnjem sv. evangjelju tiče se donekle i svih duhovnih pastira i vjernika, dakle i mene i vas, dragi kršćani: mene kao vašega duhovnog pastira, da se ugledam u vrhovnog pastira Isusa Krista, a vas, da budete uviek njegove prave ovce, te slušate njegov glas u njegovu ovčinjaku ili ti crkvi. Pet dakle stvari spominje osobito današnje sv. evangjelje, koje treba da razmotrimo. Te stvari jesu: pastir, najamnik, ovce, vuk i ovčinjak. Glavni su:

I. Pastir;

II. Ovce; i to će biti dva diela našega današnjega razmatranja.

I.

Čujte što veli Isus o sebi kao pastiru: *„Ja sam pastir dobri.“* Ovimi riečmi hotio je Isus sjetiti učene Fariseje na proročtvo Ezehije proroka, koji veli: »Podignut ću im pastira, koji će ih pasti, slugu svojega Davida; on će ih pasti i bit će im pastir« (Ezeh. 24, 23.) Kad dakle Isus reče Farisejem: *„Ja sam pastir dobri,“* hotio im kazati, da je on obećani Mesija, na kojem se izpunilo proročtvo Ezehijino. Da pak to potvrdi, navodi četiri dokaza.

1. Najprije veli: *„Dobri pastir dušu svoju daje za ovce svoje.“* To je prvo svojstvo dobroga pastira. A to je Isus i učinio. On se za nas žrtvovao. Uzevši čovječju narav postao je našim bratom i prijateljem; na križu nas je odkupio, u presv. oltarskom sakramentu hrani nas svojim vlastitim tielom i krvlju, a u nebu daje nam se za nagradu. Je li mogao što više učiniti za nas? Je li nam mogao što boljega dati? Zaista on je dobri pastir u najuzvišenijem smislu. Ne radi tako *„najamnik,“* koji kad *»vidi vuka gdje ide, ostavlja ovce i bježi; i vuk grabi i raztjerava ovce. A najamnik bježi, jer je najamnik, i ne mari za ovce.«* Najamnik zove se onaj, koji tudje ovce pase za plaću. Takav čovjek traži samo svoju korist. Pa kad vuk dodje u stado, najamnik bježi samo da svoj život spasi; pa niti ga je briga za ovce, makar i poginule, pošto nisu njegove. Isus pak pase svoje vlastite ovce, koje je cienom krvi svoje odkupio. A pase ih svojim božanskim naukom i milošću. On ne traži svoje ko-

risti, već jedino spasenje njihovo. On ne bježi od paklenoga vuka, već sam ide na smrt, da moć njegovu skrši i izgubljene ovce iz njegovih pandža otme.

Blago nam, dragi kršćani, koji imademo ovako dobroga pastira! Ali nisu svi ljudi tako sretni. Mnogim su se nametnuli najamnici — krivi pastiri — koji su tražili samo svoju korist i slavu, i tako stado Isusovo raztjeraše. Oni ne samo da se nisu za nj žrtvovali, već ga povukoše u propast i sami usmrtiše. Takvih najamnika bijaše kroz sva stoljeća. Takav najamnik bio je Focij, Luter i mnogi drugi. A takvih najamnika imade i danas dosta. »Najamnik je a ne pastir — veli sv. Grgur Vel. — koji ovce svoje ne pase iz ljubavi, već zbog vremenitog dobitka. Najamnik je, koji drži službu pastira, a ne ište duhovne koristi duša.«

2. Drugo svojstvo dobroga pastira jest, da pozna svoje ovce. Isus pak veli o sebi: »*Ja znam svoje* (ovce).« I zaista ni jedan pastir ne pozna tako dobro svojih ovaca ni po broju ni po vanjskih biljezih, kao što Isus pozna nas. On zna sve naše potrebe, i daje nam milost. One, koji dvoje, razsvjetljuje; slabe jači; žalostne tješi; u pogibelji nas brani; one, koji padnu, uzdiže; ranjene lieči. Ni jednoga ne zapušta. A ako se od stotine ovaca koja izgubi, ostavlja ih devetdeset i devet, da izgubljenu potraži i na ledjih donese u ovčinjak.

Tako moraju svi poglavari poznati svoje podložnike i bditi nad njima. Osobito su to dužni duhovni pastiri. A nastojat ću o tom i ja koliko više budem mogao, da tako zadovoljim svojoj dužnosti, te vas sve privedem k vječnomu spasu. Nego dužni su to takodjer i svi roditelji i gospodari. O koliko

bi grieha oni mogli zapriečiti, kad bi na svoju djecu i podložnike bolje pazili! O kolika djeca srtaju u zlo, jer su im roditelji nemarni, te ne će da ih od zla odvrate! Kolike sluge i služkinje padaju u grieh, jer ih gospodari i gospodarice ne će da opomenu! O kako će takvi nemarni roditelji i gospodari težko Bogu odgovarati ne samo za svoje griehe, nego i za griehe svoje djece i služinčadi, koje su mogli i morali zapriečiti, a nisu htjeli! Uzmite si to k srcu, dragi kršćani, roditelji i gospodari, pak pazite i bdijte nad svojom djecom i služinčadi, da ih svestrano upoznate; pa ako opazite, da ne žive kršćanski, ili da im kakva pogibelj prieti, opomenite ih na dobro i odvratite ih od zla. Osobito čuvajte ih od zla drugovanja i grešnog posiela, jer tu bi mogli lako izgubiti nevinost. Čujete li od djece svoje ili služinčadi kakvu ružnu rieč ili psovku, odmah im to strogo zabranite. Ne će li da idu u crkvu k službi Božjoj ili na sv. izpovied i pričest, a vi ih silom na to sklonite i pripravite. No da vaše nastojanje bude uspješno, treba da vi sami sve to točno vršite. Vaš primjer njima je najbolji nauk. Badava ih opominjete na dobro, ako sami toga ne činite. S toga čuvajte se svega, čime biste mogli sablazniti svoju djecu i služinčad. A čuvajte se osobito kletve, koja je, žalibože, danas medju kršćani toliko zavladala. Jao vama, ako se vaša vlastita djeca i služinčad od vas nauče psovati. O kako će težko te njihove psovke pasti na vašu dušu!

3. Nadalje veli Isus o sebi: »*Kao što mene zna Otac, i ja znam Otca; i dušu svoju polažem za ovce.*« Time hoće da reče: Kao što sam ja združen sa svojim nebeskim Otcem, i on zna mene i ja njega, isto tako sam i ja združen sa svojimi ovcami, i znam ih.

I kao što su sve ovce t. j. svi ljudi vlastničtvo mojeg Otca, isto tako su i moje vlastničtvo, pošto sam ja njegov pravi naravski sin. Da pak pokažem koliko ljubim svoje ovce, evo me pripravna, da za njih dadem svoj život, a i dat ću ga skoro.

4. Napokon kaže Isus: »*I druge ovce imam, koje nisu iz ovoga ovčinjaka; i one mi valja dovesti, i čut će glas moj, i bit će jedan ovčinjak i jedan pastir.*« Svi su ljudi ovce Isusove: i Židovi i pogani. No tada spadahu u njegovo stado samo neke ovce iz Israelske kuće, dočim pogani bijahu izvan njegova stada. Pošto je pak Isus došao da sve ljude spasi, nastojat će da i pogani dodju u njegovo stado, a privest će ih apostoli i njihovi nasljednici. I ovi će kao i Židovi posluhnuti njegov nauk i priznati ga za svoga pastira, tako da ne će biti nikakve razlike medju Židovi i pogani. I tako će biti samo jedno stado, t. j. jedna crkva, kojom će vladati samo jedan vidljivi i samo jedan nevidljivi pastir. Odatle sliedi, da je samo katolička crkva prava Isusova crkva, pošto ona jedina imade jednoga pastira ili glavara, dočim su sve druge krive, jer su razcjepkane, te nemaju obćenite glave. Blago dakle vam, dragi kršćani, koji ste članovi jedine prave Isusove crkve. Zahvalite Bogu na toj velikoj milosti i nastojte da budete vjerna djeca te ljubežljive majke.

Sve što sam dosada rekao o dobrom pastiru, tiče se svih duhovnih pastira: biskupâ, župnikâ i duhovnih pomoćnika. Svi ti treba da poznadu ovce svoje i pasu ih naukom Isusovim i svetimi sakramenti, pa ako uztreba i život svoj dadu za njih. Sve to učiniše svi dobri duhovni pastiri, a čine to isto i danas. Ta koliki se žrtvuju za spasenje ljudi, i život svoj

daju za njih. Dužan sam to i ja kao vaš duhovni pastir, pa iz ovog svetog mjesta obričem, da sam uviek pripravan dati makar i svoj vlastiti život za vas. S toga budite uvjereni, da ne ću štediti nikakve žrtve pa ni istog svog života, gdje se bude radilo o vašem spasenju. Ni zima ni vrućina, ni duljina ni težkoća puta, ni kuga ni kakva bolest ne će me uztegnuti, da vam ne pružim duhovnu pomoć, da vas osobito u bolesti ne obskrbim svetimi sakramenti. Velim vam to, da me u svakoj takovoj nuždi pouzdano pozovete k sebi, i ja sigurno ne ću uzmanjkati, da vam dužnu pomoć ne pružim.

Toliko o dobrom pastiru, sad pak čujte što veli današnje sv. evangjelje o ovcah.

II.

Pod ovcami, o kojih govori današnje sv. evangjelje, razumievaju se, kako rekoh, ljudi, za koje je Isus umro na križu. Da pak možemo spoznati, da li smo i mi njegove prave ovce, čujte što veli Isus o svojih ovcah.

1. »*Moje* (ovce) *mene znaju.*« Ako dakle znamo Isusa, onda smo njegove ovce. Znamo ga pak, ako vjerujemo, da je on pravi Sin Božji, Spasitelj naš i sudac. Odatle sliedi, da ga moramo ljubiti i bojati ga se: treba da ga ljubimo, jer je Bog naš, treba da ga se bojimo, jer će nam biti sudac. A tko ne bi ljubio tako dobroga Boga, koji je za nas čovjekom postao i na križu za nas umro? Imade li tko od nas tako dobroga prijatelja, otca ili majku, koji bi se za nas dao na križ razpeti? Sigurno nema. A glete, Isus je za nas na križu umro, pa da ga ne ljubimo! Ali mi smo ga dosada malo ljubili, jer ga nismo poznali,

no odsele ćemo ga više ljubiti, jer ga poznamo. A ako budemo imali uviek na pameti, da će nam ovaj isti Isus suditi za svako naše djelo, rieč i misao, to ćemo ga se za cielo bojati, da ga ni najmanjim griehom ne uvriedimo.

2. Drugo svojstvo pravih Isusovih ovaca jest, da ga slušaju. O njih veli: »*I čut će glas moj.*« Dakle nije dosta da znamo Isusa, već treba takodjer da ga i slušamo t. j. da činimo ono što on zapovieda, a čuvamo se svega onoga što on zabranjuje. Dapače jedino onda možemo kazati, da ga znamo, ako držimo njegove zapoviesti. Čujte što o tom veli sv. Ivan apostol: »Po tom razumijemo, da ga poznamo, ako zapoviesti njegove držimo. Koji govori, da ga pozna, a zapoviesti njegovih ne drži, laža je, i u njem istine nema. A koji drži rieč njegovu, u njemu je zaista ljubav Božja savršena; i po tom poznajemo, da smo u njemu.« (I. Iv. 2, 3—5.)

Mi do duše Isusa niti ne vidimo, niti čujemo njegov glas, pošto je uzašao na nebo i sjedi ob desnu Boga Otca, ali on je mjesto sebe ostavio apostole, a za njimi biskupe i svećenike, koji naviešćaju ljudem njegov nauk. Ove treba da slušate, dragi kršćani, kao da bi vam sam Isus govorio, jer on im sam reče: »Tko vas sluša, mene sluša; i tko vas prezire, mene prezire; a tko mene prezire, prezire onoga koji me posla.« (Luk. 10, 16.) I mene je Isus, premda nevriednoga slugu svoga, poslao k vam za pastira i naložio mi, da vam propoviedam njegov nauk. Sve dakle što vam govorim slušajte tako, kao da bi vam on sam govorio, i živite po tom, jer jedino tada bit ćete prave njegove ovce. Ja se nadam, da ćete uviek slušati glas moj, koji smjera jedino na vaše spasenje.

Prispodablja vas pak Isus ovcam zbog njihovih svojstava. One su bojazljive, te bježe od vuka. Odatle se učite, kako treba da se bojite grieha i bježite od nečistog duha. — Nadalje one su umjerene i s malim zadovoljne. Odatle znajte, kako vam je umjereno živjeti i čuvati se proždrlosti i pijanstva. — One su strpljive i umiljate, tako da niti udaraju kao konj, niti bodu kao vol, niti laju i ugrizaju kao pas, već mučeći idu na klanje. Tako strpljivi i umiljati treba da budete i vi, ako želite biti ovce Isusove. — Napokon one su mile i koristne, tako da svojim mliekom napajaju žedne, svojom vunom i kožom zaodievaju gole, svojim mesom i sirom nahranjuju gladne. Budite i vi tako mili i milosrdni, pak ćete i vi dobiti milosrdje.

Sasvim drugčiji je vuk, o kom govori današnje sv. evangjelje, da »*grabi i raztjerava ovce.*« Pod vukom se razumieva nečisti duh, koji čovjeka uviek napastuje, da ga upropasti. A razumievaju se i lažni naučitelji, koji svojimi krivimi nauci hoće da zavedu vjernike. Takvih krivih naučitelja opominje nas Isus da se čuvamo, veleći: »Čuvajte se od lažnih proroka, koji dolaze k vam u odielu ovčjem, a unutra su vuci grabljivi.« (Mat. 7, 15.) Napokon pod vukom razumievaju se i oni zli kršćani, koji druge odvraćaju od dobra i navode na zlo. A takvih zlih kršćana, žalibože, ima mnogo i premnogo.

Dragi kršćani, mile moje ovčice, čuvajte se od svih ovakvih vukova. Budite uviek prave ovce vrhovnoga nadpastira Isusa. Slušajte glas njegova nauka i sliedite ga u svem, pak će vas on kao dobri pastir uvesti u svoj vječni ovčinjak, nebesko kraljevstvo, da ga gore od lica u lice gledate i uživate u sve viekove. Amen.

Na treću nedjelju po uskrsu.

»Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti.« Iv. 16, 16.

Evangjelje sv. Ivana 16, 16—22.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti; jer idem k Otcu. Rekoše dakle neki od učenika njegovih medju sobom: Šta je to, što nam kaže: malo, i ne ćete me vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti, i: idem k Otcu? Govorahu dakle: Šta je to, što kaže: malo? ne znamo, šta govori. A razumje Isus, da ga hoćahu pitati, pa im reče: Za to pitate medju sobom, što rekoh: malo, i ne ćete me vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti. Zaisto, zaisto vam kažem, da ćete vi plakati i jaukati; a sviet će se radovati. I vi ćete žalostni biti, ali će se vaša žalost okrenuti na radost. Žena kad radja, ima žalost, jer dodje čas njezin; a kad rodi diete, više se ne opominje muke od radosti, što se rodi čovjek na sviet. I vi dakle sada imate do duše žalost, ali ću vas opet vidjeti, i radovat će se srce vaše; i radosti vaše ne će nitko uzeti od vas.

Isus na veliki četvrtak poslie zadnje večere, prije nego otide na goru Maslinsku, drža svojim učenikom oprostni govor. Taj govor zabilježi sv. Ivan apostol u trih poglavjih svoga evangjelja i to: 14. 15. i 16. Od toga dugoga govora donosi današnje sv. evangjelje samo jedan mali odlomak. Kao što uviek

tako i sada hoće Isus da zasvjedoči svoje poslanstvo t. j. da je on obećani Mesija. Da je on pravi Mesija, to je toliko puta dokazao svojimi čudesi. Danas pak hoće da to posvjedoči i svojimi proročtvi. A prorokovao je mnogo toga i o sebi i o svojih učenicih.

I. Što je prorokovao o sebi, to ću vam kazati u prvom dielu;

II. Što je prorokovao o učenicih, to ćete čuti u drugom dielu.

I.

1 »*U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti; jer idem k Otcu.*« Kad znate, dragi kršćani, da je Isus ovo rekao na veliki četvrtak, a na veliki petak da je umro, na uskrs pak uskrsnuo, onda lako možete razumjeti što je Isus ovimi riečmi hotio kazati. Riečmi: »*Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti,*« hotio je reći: Do malo vremena ne ćete me više vidjeti, jer će me mrtva pokopati u grob; nu ja ću treći dan uskrsnuti, i vi ćete me tako do mala opet vidjeti. Ali ni kasnije ne ću dugo s vami ostati, pošto ću za četrdeset dana ići k Otcu svojemu u nebo. Dakle Isus je u napried sve točno znao, što će se s njim dogoditi: da će biti brzo pogubljen, da će do mala uskrsnuti, i opet do mala uzaći u nebo. Ako je tomu tako, onda Isus mora da je sveznajući Bog, koga smo dužni štovati i ljubiti.

Isus je uviek postupao sa svojimi učenici, kao što postupa ljubežljivi otac sa svojom djecom. Kao što se otac, kad ide kamo na put, milo razstaje sa svojom djecom i obećaje im, da će se s njimi opet sastati, isto se tako i Isus pred smrću svojom milo

oprašta sa svojimi učenici, i obećaje im, da će ih skoro posjetiti. Prorekao je pak Isus svojim apostolom najprije svoju muku i smrt, a zatim svoje slavno uskrsnuće i uzašašće na nebo, da ih razžalošćene utješi. Time hotio je pokazati i apostolom i nam, ako hoćemo doći do slave, moramo prije trpjeti. S toga kad god pošalje Bog na nas kakvu nevolju, nadajmo se, da će nas i utješiti. U nebo se ne ide, nego kroz muke i nevolje. Križ su ljestve, po kojih treba da se uzpnemo u nebo. I Isus si je križem prokrčio put u nebo, i koliko veća bijaše njegova muka, toliko veća postade i njegova slava. Kod sv. Luke evangjelista (24, 26.) veli sam Isus: »Nije li trebalo da Krist to pretrpi i tako udje u slavu svoju!«

Pod onim »*malo*« u današnjem sv. evangjelju može se razumievati i kratkoća našega života. I zbilja, naš život napram vječnosti je samo kao trenutak oka. On je kao dim, koji brzo prolazi. Sv. Grgur Vel. prispodablja ovaj naš život putniku na moru, koji uviek ide dalje, pa makar sjedio na ladji. Jedan pak poganski mudrac (Seneka) veli, da je čovječji život kao rieka, koja brzo teče. I doista, ako se obazremo na svoj prošli život, kako nam se čini kratak! Godine našega djetinjstva, mladosti, muževnosti preletile su kao najbrža ptica, tako da nam se sav naš život čini kao kakav san ili sjena. Pa je li vriedno za ovo »*malo*« zaboraviti na vječnost? O kako su ludi svi oni, koji zbog ovog kratkog života izgube blaženu vječnost. Pače tko da rado ne trpi ovo kratko vrieme, kad znade, da ga poslie ovoga kratkoga života čeka vječna plaća u nebu? Sv. Grgur Vel. kaže, kad bi čovjek kroz cielu vječnost morao trpjeti, još si ne bi mogao zaslužiti nebo; a gle, mi ga možemo dobiti

kratkom borbom. Podnašajte dakle strpljivo, dragi kršćani, siromaštvo, bolesti i druge nevolje, koje vas tište. Sve će to kratko vrieme trajati, a za tim sliedit će vječno veselje.

2. »*Rekoše dakle nekoji od učenika njegovih medju sobom: Šta je to, što nam kaže: malo i ne ćete me vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti, i: idem k Otcu? Govorahu dakle: Šta je to, što kaže: malo? ne znamo što govori.*« Kako je vidjeti, učenici ne razumješe Isusovih rieči, a tomu je uzrok taj, što su još uviek očekivali, da će on kao Mesija utemeljiti veliko kraljevstvo na ovoj zemlji, u kom će kraljevstvu oni biti njegovi prvi dvoranici. S toga nije čudo, što su presenećeni pitali jedan drugoga: »*šta je to, što nam kaže: malo i ne ćete me vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti, i: idem k Otcu?*« O koliko smo se puta i mi začudjeni pitali: šta je to? kako se to moglo dogoditi? šta će biti od toga? i t. d. Već smo počeli možda i zdvajati nad nevoljami, a kad tamo, Bog na jedan put sve obrati na bolje. S toga ni u najvećoj nevolji nemojmo duhom klonuti, već se strpljivo i pouzdano utecimo k Bogu, koji nam može i hoće pomoći.

3. »*A razumje Isus, da ga hoćahu pitati, pa im reče: Za to pitate medju sobom, što rekoh: malo, i ne ćete me vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti.*« Kako je Isus dobar i ponizan! Sam opetuje pitanje svojih učenika. Nu ipak on im ne odgovara riečima, pošto će ono, što im reče, skoro činom potvrditi: na križu umrieti i poslie uskrsnuća javiti im se. Što će veća biti njihova tuga zbog njegove smrti, to će veća biti i njihova radost zbog njegova uskrsnuća. I tako kad se to zbude, oni će o Mesiji dobiti sasvim druge

pojmove, nego što ih imadijahu do sada, i učvrstit će se u vjeri. I zbilja, što im dosada bijaše zagonetka, to im poslie uskrsnuća posta jasno i razumljivo. Tek onda dosjetiše se, da je Isus govorio o svojoj muci i uskrsnuću.

Odatle učimo se, kako treba da tješimo žalostne. No nije dosta, da ih tješimo praznimi riečmi, već treba da im i činom pomognemo. Sv. Jakov apostol (2, 14—17.) veli: »Šta koristi, braćo moja, ako tko reče, da ima vjeru, a djelâ nema? Zar ga može vjera spasiti? Ako su brat ili sestra goli, i nemaju šta da jedu, i reče im koji od vas: idite s mirom, grijte se, i nasitite se, a ne da im potrebe tjelesne, šta pomaže? Tako i vjera, ako nema djela, mrtva je po sebi.« Pomozite dakle poglavito siromahom i otarite njihove suze, pak će vam to Bog stostruko vratiti u nebu.

Čuli ste, što je Isus napried rekao o sebi; sad pak čujte, što je prorokovao o svojih učenicih.

II.

1. »*Zaisto, zaisto vam kažem, da ćete vi plakati i jaukati; a sviet će se radovati. I vi ćete žalostni biti, ali će se vaša žalost okrenuti na radost.*« Kako se vidi, Isus prorokujući o sebi govorio je ponešto tamno, dočim o učenicih svojih govori jasno i očito. Govorio je pak o sebi tamno, da nas pouči, kako treba, da svoja dobra djela poniznošću sakrivamo. O učenicih pak govorio je jasno, da nam pokaže, kako treba da bližnjega svoga iz ljubavi upozorimo na zlo, koje ga čeka. Kao što se sve točno dogodilo, što Isus o sebi napried reče; isto se tako izpuni na dlaku, što prorokova o učenicih. I tako zasvjedoči Isus, da je on sveznajući Bog. Da, sve se

na dlaku izpunilo, što o svojih učenicih napried kaza. Oni su i plakali i jaukali i bili žalostni, a sviet se veselio. Sv. Petar plaka gorko, kad Isusa zataja; svi od straha jaukaše i pobjegoše, kad Isusa uhvatiše i odvedoše na smrt; pače oni se još i poslie njegova uskrsnuća od straha pred Židovi sakrivahu i zatvarahu. Dok su se oni tako u strahu žalostili, sviet t. j. neprijatelji Isusovi veseliše se. Veselili su se osobito veliki svećenici, književnici i Fariseji, što su Isusa smaknuli najgorom smrću na križu. Ali ne bijaše to samo odmah poslie smrti Isusove; dogadjalo se to i kasnije. Apostoli, kao i njihovi nasljednici i vjernici, bijahu progonjeni, zatvarani, mučeni i poubijani, a neprijatelji kršćanstva veseliše se, misleći, da će tako satrti crkvu Isusovu.

Prorekao je pak Isus apostolom svojim muke i progonstva, da ih na njih pripravi, te ih tako lakše podnesu. Sv. Grgur Vel. kaže, da predvidjene strelice manje ranjavaju, nego one, kojim se nismo nadali. Da pak apostoli mirnije podnesu muke i progonstva, obećaje im Isus, da će se njihova »*žalost okrenuti na radost.*« I zbilja, on ih ne htjede dugo ostaviti u žalosti. Čim uskrsne, javi im se kod zatvorenih vrata i oni »se obradovaše vidjevši Gospodina« (Iv. 20, 20.). Eto, kako poslie žalosti dolazi radost. Isusovi su se neprijatelji radovali njegovu porazu, ali se njihova radost brzo obrati u žalost. Mnogi su se možda i do smrti za to veselili, no poslie smrti snašla ih tuga i nevolja, utopili se u pakao, gdje će se na vieke mučiti. Odatle znajte: kako nema žalosti bez radosti, isto tako nema ni radosti bez žalosti.

Sad mi kažite, dragi kršćani, što volite: kratko vrieme s učenici Isusovi žalostiti se i onda se ra-

dovati; ili sa svietom i Isusovimi neprijatelji veseliti se, a napokon tugovati? Sv. Augustin kaže: »Kratko je veselje, a muke su vječne.« Mudri pak Salomon veli: »Veselju kraj je žalost.« (Prič. 14, 13.) I zbilja, kako god sinovi Božji što počimaju sa žalošću, a svršuju s veseljem; isto tako i ljubitelji ovoga svieta počimaju s veseljem, a svršuju sa žalošću. Kao što žalost pravednika traje kratko vrieme, tako je i veselju grešnika brzo kraj. Svaki pak mudar čovjek pazi na konac. Ako je konac dobar, sve je dobro; dočim ako je konac zao, sve je zlo. Pa kad je tomu tako, onda, dragi kršćani, nastojte radje da ovdje s Isusom i s njegovimi učenici strpljivo podnosite muke i nevolje, da se uzmognete obradovati u nebu; a ne da se ovdje sa svietom zabavljate i veselite, onda da padnete u paklene muke. Sv. Bernardo veli: Tko se preda razkošam ovoga svieta, taj si je objesio mlinski kamen na vrat, da ga to dublje potopi u pakao.

2. Što Isus reče apostolom, hoće da to i primjerom potvrdi. Veli im: »*Žena kad radja, ima žalost, jer dodje čas njezin; a kad rodi diete, više se ne opominje muke od radosti, što se rodi čovjek na sviet. I vi dakle sada imate do duše žalost, ali ću vas opet vidjeti, i radovat će se srce vaše; i radosti vaše ne će nitko uzeti od vas.*« Pazite dobro, što je ovim hotio reći Isus. On je hotio kazati, da su sve naše muke, kao muke žene kad radja. Njezine su boli do duše velike, ali traju samo kratko vrieme. Tako su i naše boli i muke kratke, pa makar trajale cio život, jer cieli je naš život kratak, pače prema vječnosti samo je kao trenuće oka. — Nadalje, boli rodilje jesu nuždne, tako da bez njih ni jedna žena ne može

postati majkom; isto su tako i nam potrebite nevolje, ako se hoćemo spasiti. Isus veli: »Tko ne nosi križa svojega i za mnom ne ide, ne može biti moj učenik.« (Luk. 14, 27.) — Napokon, koliko god su boli rodilje težke, nisu ipak bez utjehe. Tješi se plodom svoje ljubavi, tako da, kako veli sv. Augustin, voli biti plodna uz muke, nego neplodna bez muka. Tako treba da se i mi usried nevolja veselimo i radje sve strpljivo podnesemo, nego da Boga uvriedimo.

Rodilja ćuti pravu radost tek poslie poroda. Tada zbog čeda, što ga je porodila, zaboravi na sve muke, što ih je kod radjanja pretrpjela. Tako ćemo i mi, kad nastupimo veselje, što nam ga je Bog pripravio u nebu, zaboraviti na sve nevolje, što smo ih na ovom svietu trpjeli. Rieči Isusove: »*vi sada imate do duše žalost, ali ću vas opet vidjeti, i radovat će se srce vaše; i radosti vaše ne će nitko uzeti od vas,*« tiču se ne samo apostola, nego i nas, ako budemo u tugah i nevoljah Bogu služili; a tiču se ne samo naše vremenite radosti, nego i vječne. Apostoli se obradovaše vidjevši Isusa poslie uskrsnuća; ali se mnogo više obradovaše u nebu, zagledavši ga ob desnu Boga Otca u svoj svojoj slavi i veličanstvu. O kad bismo i mi bili tako sretni, da nam se ova zemaljska žalost okrene u nebesku radost! Imajmo uviek pred očima, da nevolje ovoga svieta traju samo kratko vrieme, a samo je nebesko veselje vječno. Budemo li to uviek pred očima imali, tada ćemo sigurno rado trpjeti sve i još veće muke i nevolje ovoga života, samo da dobijemo vječno blaženstvo. Dao Bog, te se i nad nami izpunilo ono, što reče Isus svojim učenikom: »*Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti.*« Amen.

Na četvrtu nedjelju po uskrsu.

»Idem k onomu, koji me posla.« Iv. 16, 5.

Evangjelje sv. Ivana 16, 5—14.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Idem k onomu, koji me posla; i nitko me od vas ne pita: kamo ideš? Nego što vam ovo kazah, žalosti se napuni srce vaše. Ali ja vam istinu kažem: bolje je za vas, da ja idem; jer ako ne otidem, utješitelj ne će doći k vam; ako li otidem, poslat ću ga k vam. I kad on dodje, pokarat će sviet za grieh, i za pravdu, i za sud; za grieh naime, što ne vjerovaše u mene; a za pravdu, što idem k Otcu i više me ne ćete vidjeti; a za sud, što je knez ovoga svieta već osudjen. Još vam mnogo imam kazati, ali sad ne možete nositi. A kad dodje on Duh istine, učit će vas svu istinu; jer ne će od sebe govoriti, nego što čuje, govorit će, i što će biti u napredak, javit će vam. On će me proslaviti; jer će od mojega uzeti, i javit će vam.

Najsvečanije doba u cieloj crkvenoj godini jest vrieme od uskrsa do duhova. U svem imade petdeset dana. Crkveni pisac Tertulijan nazivlje to vrieme svečanošću od petdeset dana. Već smo prevalili više od polovice toga vremena. Danas svetkujemo već četvrtu nedjelju po uskrsu. Dosada smo se bavili više uskrsnućem Isusovim, a od sada hoće crkva da nas pripravlja za uzašašće Isusovo na nebo i dolazak Duha svetoga. Jedno i drugo spominje današnje sv. evangjelje. O dva dakle ova znamenita dogodjaja govori današnje sv. evangjelje, na ime: o odlazku Isusovu s ovoga svieta, i dolazku Duha svetoga. Oboje je za nas vrlo poučno i utješljivo; s toga treba da oboje malko pomnjivije i točnije razmotrimo. Govorit ću vam dakle:

I. Što veli Isus o svom odlazku s ovoga svieta;

II. Što veli o dolazku Duha svetoga.

I.

1. Dok bijaše Isus sa svojimi učenici kod zadnje večere, reče im: »*Idem k onomu, koji me posla; i nitko me od vas ne pita: kamo ideš? Nego što vam ovo kazah, žalosti se napuni srce vaše.*« Isus je ovimi riečmi hotio kazati, da ide s ovoga svieta k svome nebeskom Otcu. Nu pošto je prije morao trpjeti muku i umrieti, to ovdje razumieva da ide najprije na muku i smrt, a onda u nebo. Premda je Isus već više puta kazao svojim učenikom, da će od njih otići, ipak ga nikad nitko ne zapita, kamo ćeš ići? Svaki čovjek kad se od njega dieli znanac ili prijatelj, pita ga: kamo ideš? šta ćeš tamo raditi? kako dugo ćeš tamo ostati? kad ćemo se opet vidjeti? i t. d., a samo učenici Isusa ništa ne pitaju, premda je on uviek bio s njima. S toga se i potuži na njih Isus: »*nitko me od vas ne pita: kamo ideš?*« kao da bi im hotio reći: ja sam vam već toliko puta kazao, da ću vas ostaviti i sada vam to isto opetujem, pa ipak, ni jedan me od vas ne pita: kamo idem, ni zašto idem, ni kako ću dugo ostati, premda bi vam koristilo da to znate. Nego pošto vam rekoh, da idem, »*žalosti se napuni srce vaše,*« a to vam ništa ne koristi.

Učenici Isusovi bijahu se raztužili zato, jer mišljahu, da će za uviek izgubiti svoga najboljega prijatelja, i da ga više nikada ne će vidjeti. Žalost pak njihovu povećalo je i to, što im je malo prije kazao, da će ih Židovi goniti iz zbornica, i da će doći vrieme, kad će svaki, koji ih ubije, misliti da Bogu službu čini. (Iv. 16, 2.) Ostati dakle bez utješitelja i pomoćnika, k tomu morati trpjeti progonstva, dakako da ih je to moralo raztužiti to više, što su još uviek bili slabi u vjeri. Nego Isus ih sasvim tim vrlo ljubazno ukori, jer mjesto da se žaloste, morali bi se veseliti, što ide k Otcu.

Ako ste dobro razumjeli, dragi kršćani, cio život Isusov bijaše sveudiljno putovanje k njegovu božanskom Otcu; s toga je i toliko puta govorio učenikom o svom odlazku. Put pak, kojim je hodio k Otcu, jesu poniznost, čistoća, posluh, siromaštvo, muke. Ni mi ne ćemo drugčije u nebo, nego ovim putem. A treba da uviek idemo i nikada na putu ne sustanemo. Sv. Bernardo veli: »Tko na kršćanskom putu ne napreduje, nazaduje«; a sv. Augustin kaže: »Kad rečeš: dosta, onda si poginuo.« A pošto do smrti stoji sva naša vječna sreća, treba da nastojimo najviše o tom, da blaženo umremo. Pa tko tako umre, mjesto da se za njim žalostimo, morali bismo se veseliti njegovoj sreći. S toga nemojte se nikada odviše žalostiti, dragi kršćani, zbog smrti svojih milih rodjaka i prijatelja, kako to činiše učenici Isusovi, jer dobrim je smrt samo prielaz iz ove doline suza u vječno blaženstvo. U tom smislu opominje i sv. Pavao apostol sve kršćane: »Ne ću vam zatajati, braćo, za one koji su umrli, da ne žalite kao i ostali, koji nemaju nade.« (I. Tes. 4, 12.) Ljudi, koji ne znaju za vjeru Isusovu, žaloste se nad smrću, jer ne znaju, da tek poslie smrti nastaje pravi život; kršćani pak, koji znadu, da smrt nije nego prielaz s ovoga svieta, nemaju razloga da se jako žaloste.

2. Čujte što dalje veli Isus svojim učenikom: »*Ja vam istinu kažem: bolje je za vas, da ja idem; jer ako ne otidem, utješitelj ne će doći k vam; ako li otidem, poslat ću ga k vam.*« Ovimi riečmi hotio je Isus kazati učenikom: vi držite moj odlazak za svoju najveću nesreću, ali se varate. Moj odlazak je za vas od velike koristi. I da ste me upitali: zašto ideš k Otcu? bio bih vam odgovorio, i vaše srce bilo bi se napunilo veselja, a ne žalosti. Idem k Otcu da vam pošljem Duha svetoga. Vaša je vjera još slaba, ufanje vaše zemaljsko, a ljubav tjelesna. Vi trebate okrepe, da vaša vjera postane čvrsta, ufanje nebesko, a ljubav čista. Okriepit će vas pak Duh sveti, koga ću vam ja poslati od Otca. On će vas u tugah tješiti i jačiti u progonstvih, da uzmognete sve strpljivo podnesti. Kad ja ne bih išao k Otcu, Duh sveti ne bi k vam došao; dočim ako idem, poslat ću vam ga. Sad kažite: nemam li pravo kad velim: da je bolje za vas, da idem? Nemojte dakle tugovati zbog moga odlazka, već se radje veselite. — Dok je Isus bio s učenici, on se skrbio za sve. Sad pak morat će se oni sami brinuti za njegovo stado: pasti ga, ravnati i množiti. Kakve treba tu jakosti i odvažnosti, koliko strpljenja i truda! Pa upravo zato trebahu pomoći Duha svetoga, bez koje ne bi mogli zadaći svojoj zadovoljiti.

Dragi kršćani! Možda se i vam kada Bog sakrije, tako da mislite, da vas je zapustio, pak ste za to žalostni, a možda i mrmljete proti Bogu. O, on

to čini za vaše dobro. Kao što je Isus morao ostaviti apostole, da im može poslati Duha svetoga, isto tako uzme Bog čestoputa i nam zdravlje, vremenito dobro, znanca i prijatelja, da nas kuša, jesmo li mu vjerni, pa da nam pošlje Duha svetoga, koji nas u nevoljah tješi i od grieha čisti. Što bi bilo od nas, kad bismo uviek živjeli u sreći i blagostanju? Mogli bismo na Boga zaboraviti i na vieke propasti. Ovako šiljući Bog na nas nevolje, drži nas u poniznosti, i daje nam priliku, da si možemo zaslužiti nebo. Diete, dokle god sisa materino mlieko, ne će se naučiti na težu hranu. Isto tako se ni mi ne možemo naučiti strpljivosti, ako nemamo što trpjeti. Tako su i svetcem njihove duševne slasti bile uviek pomiešane s napastmi i suzami. Ako vas dakle Bog pohodi kakvom nevoljom, nemojte se zato žalostiti ili zdvajati. Bog zna što radi, a čini to sve za naše dobro. Mi toga ne vidimo, ali on bolje znade, što nam koristi. Napokon Bog je naš gospodar, koji može s nami raditi po svojoj volji. Da je pak njegova volja bolja i mudrija od naše, tko će podvojiti? Kad god dakle u Otčenašu molimo: »Budi volja tvoja,« podvrgnimo se volji Božjoj, kao što se podvrgao Isus moleći: »Otče! . . ne moja volja nego tvoja neka bude.« (Luk. 22, 42.)

To je što veli Isus o svom odlazku; sad pak čujte što kaže o dolazku Duha svetoga.

II.

1. Najprije veli Isus o dolazku Duha svetoga ovo: »*Kad on dodje, pokarat će sviet za grieh, i za pravdu, i za sud; za grieh na ime, što ne vjerovaše u mene; za pravdu, što idem k Otcu i više me ne ćete vidjeti; a za sud, što je knez ovoga svieta već osudjen.*« Isus je ovimi riečmi točno i jasno naznačio razloge, zbog kojih će doći Duh sveti. Ti pak razlozi jesu:

a) Da pokara sviet za grieh, što ne htjedoše vjerovati u Isusa. Božanski Spasitelj dodje na zemlju da odkupi sviet, i uništi grieh. U tu svrhu propoviedao je svoj božanski nauk, ali ljudi ga ne htjedoše slušati. Svoj nauk potvrdio je čudesi, ali mu ne htjedoše vjerovati. Živio je najsvetije, ali ga ne htjedoše sliediti. Umrie za njih na križu, a oni u prkos tomu ostadoše tvrdokorni u svom bezvjerstvu. Bijaše dakle nuždno da dodje Duh sveti, i da te tvrdokorne grešnike pokara zbog njihovih grieha. I zbilja, čim on dodje, razsvietli mnogim pamet, te upoznaše svoje zloće; takne njihovo srce, te se od grieha obratiše na pokoru. Prvi dan kad dodjoše na Petrovu propovied, pokajaše se za griehe, spoznaše Isusa za svoga Odkupitelja, i tri tisuće njih dadoše se pokrstiti. (Dj. ap. 2, 41.) Brzo za tim pokrsti se pet tisuća ljudi. (Dj. ap. 4, 4.) Tolika bijaše moć Duha svetoga!

b) Da pokara sviet za pravdu, što su najvećeg pravednika nepravedno osudili na smrt križa. Odlazak Isusov na nebo i dolazak Duha svetoga na zemlju bijahu jasna svjedočanstva, da je Isus Bog-čovjek, koji je zadaću svoju, što mu ju Bog Otac namieni, točno izpunio, tako da ni jedan čovjek ne može biti opravdan, osim po vjeri u Isusa Krista. To opravdanje bi pridržano Duhu svetomu, koji je jedini svojom ljubavlju mogao razsvietliti potamnjelu pamet grešnikom, da se od bludnje obrate na istinu, i taknuti njihova srca, da se od grieha obrate na pokoru. I doista, čim on dodje na sviet, ljudi se klanjaju pro-

petomu Isusu, žive sveto, i pripravni su za svoju vjeru i istu svoju krv proliti, kako to učiniše nebrojeni mučenici osobito kroz prva tri stoljeća kršćanstva. Sve su to djela Duha svetoga.

c) Da pokara sviet za sud, pošto je knez ovoga svieta već osudjen. Ovdje se pod knezom ovoga svieta razumieva djavo, koji je knez grešnikâ, a ovi su njegove sluge. Isus je došao na sviet da svlada djavola i oslobodi duše, koje on držaše zasužnjene. Isus ga svlada na križu i odkupi sve ljude iz njegova sužanjstva, pak uzašav slavodobitan u nebo šilja Duha svetoga, neka svjedoči svietu, da je djavo osudjen na muke, i da se ljudi mogu spasiti, samo ako hoće. Ne će li grešnici da se spase, onda će i oni biti osudjeni, kao i njihov poglavica.

Ovaj isti Duh sveti, dragi kršćani, upravlja i danas crkvom Isusovom. Blago nam, koji spadamo u tu crkvu, kojom ravna tako moćan Duh. On nam je pripravan razsvietliti pamet Isusovim naukom, i ugrijati srce, da ga sliedimo, samo ako se odazovemo njegovu pozivu.

2. Nego Duh sveti ne dodje samo za to, da pokara sviet za grieh, pravdu i sud, već i da apostole i sve kršćane nauči istinu. Čujte što nadalje veli Isus o njem: »*Još vam mnogo imam kazati, ali sad ne možete nositi. A kad dodje on Duh istine, učit će vas svu istinu; jer ne će od sebe govoriti, nego što čuje govorit će, i što će biti u napredak, javit će vam. On će me proslaviti; jer će od mojega uzeti, i javit će vam.*« Isus je imao još mnogo toga kazati svojim učenikom, ali nije htio, pošto toga ne bi bili mogli razumjeti, budući da su još uviek bili slaba uma, žalostni zbog Isusova odlazka, i odviše zaneseni za židovskimi običaji. Ali kad dodje Duh sveti, koga će im poslati, on će ih naučiti sve što im bude trebalo znati, i to ne samo što spada na vjeru i ćudorednost, nego i kako valja zakone izdavati, nevjernike primati u crkvu i njom vladati. Pače da lakše obrate ljude on će im dati dar, da budu mogli čudesa činiti i napried kazivati ono što će se dogoditi. Sve pak što će im govoriti, znade on od vieka od Otca i Sina, s kojimi ima istu narav, mudrost i svemogućstvo, tako da će njegov nauk biti isti koji i Isusa Krista; pače moći će se reći, da je on svoj nauk od njega uzeo. I tako davši Duh sveti apostolom vlast, da mogu čudesî i proročtvî nebrojene ljude obraćati na vjeru Isusovu, proslavit će Isusa, jer sve to bit će dokaz, da je Isus Sin Božji i pravi Mesija, kojega je Bog ljudem obećao.

Eto, zašto reče Isus apostolom, da je za njih bolje da ide k Otcu, jer inače ne će doći k njima utješitelj. Kolika dobra donese Duh sveti s neba na ovu zemlju! Njegovim se dolazkom sviet sasvim preobrazio. No Duh sveti vlada još uviek Isusovom crkvom i vladat će do konca svieta. Pa kako je pokarao sviet za grieh, pravdu i sud, čini to isto i sada i činit će dok bude svieta. Čuvajmo se, dragi kršćani, da nas ta kazan ne stigne: da nas ne pokara Duh sveti za nevjerstvo i zla djela. On je pripravan razsvietliti i ganuti svakoga, koji hoće da ga sluša i sliedi. Otvorimo dakle pamet svoju njegovoj svjetlosti i srce njegovoj ljubavi, da uzmognemo sve više napredovati u kreposti. Molimo ga, neka nam dade milost, da uzmognemo i mi proslaviti Isusa ne samo ovdje, nego i u vječnosti, komu budi hvala i slava s Otcem i Duhom svetim. Amen.

Na petu nedjelju po uskrsu.

»Ako što uzištete od Otca u ime moje, dat će vam.« Iv. 16, 23.

Evangjelje sv. Ivana 16, 23—30.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Zaisto, zaisto vam kažem, ako što uzištete od Otca u ime moje, dat će vam. Do sada ne iskaste ništa u ime moje. Ištite i primit ćete, da radost vaša bude podpuna. Ovo vam govorih u pričah; dolazi čas, kad vam više ne ću govoriti u pričah, nego ću vam očito za Otca javiti. U onaj ćete dan u ime moje zaiskati; i ne velim vam, da ću ja moliti Otca za vas; jer sâm Otac ljubi vas, jer vi mene ljubljaste i vjerovaste, da ja od Boga izidjoh. Izidjoh od Otca, i dodjoh na sviet; opet ostavljam sviet, i idem k Otcu. Kažu mu učenici njegovi: Eto sad očito govoriš, i priče nikakve ne kažeš. Sad znamo, da sve znaš, i ne treba ti, da te tko pita; po tome vjerujemo, da si od Boga izišao.

Sutra, prekosutra i srieda zovu se molitveni ili prosni dani, a zovu se takodjer i križi. Molitveni dani zovu se zato, jer se javno molimo Bogu u svečanom obhodu ili ti procesiji. Zovu se križi, jer kao što vojnici idu u rat pod zastavom, isto tako treba da i mi ova tri dana izadjemo u borbu proti neprijatelju naše duše pod zastavom sv. križa. S toga se i nosi križ u obhodu.

Hoće pak sv. mati crkva da se ova tri dana od svega srca molimo, da izprosimo od Boga duh

pokore i prave pobožnosti; zatim da mu zahvalimo za dobivena dobročinstva i nova izprosimo; napokon da se pripravimo na veliki blagdan uzašašća Kristova, da ga što svečanije proslavimo.

Glavno je dakle da ova tri dana podvostručimo svoju molitvu. A na to nas upućuje i današnje sv. evangjelje, koje točno kaže:

I. Komu i po kom se imamo moliti;

II. Što i kako imamo moliti;

III. Kada osobito imamo moliti.

Sve to protumačit ću vam u kratko, a vi me pazljivo slušajte, da se okoristite za svoje dušno spasenje.

I.

Komu i po kom se imamo moliti? Isus poslie zadnje večere reče učenikom svojim: »*Zaisto, zaisto vam kažem, ako što uzištete od Otca u ime moje, dat će vam.*« Što reče Isus apostolom, to veli i nam. Ovimi pak riečmi kaza Isus jasno, komu i po kom da se molimo. Mi se moramo moliti Bogu Otcu, kao izvoru svega dobra. A moliti se moramo po Isusu Kristu, jer on nam zasluži svaku milost. Bog Otac je svjetlo, od kojega dolazi svaki dobri dar (Jak. 1, 17), a Isus živi, da se može moliti za nas. (Žid. 7, 25.) Isus je dakle posrednik naš kod nebeskog Otca, i u njegove zasluge trebamo da ufamo, kad se molimo. S toga i zaključuje sv. mati crkva molitve svoje obično: ». . . . molimo . . . . po Gospodinu našem Isusu Kristu . . . .«

U sv. pismu veli se, da Bog grešnike ne sluša (Iv. 9, 31.). A častni Beda kaže: Gdje je grieh, tu nema uslišenja, nema spasa, nema ozdravljenja. No

da molitva naša bude uslišena, valja da budemo u milosti Božjoj. Jeremija pak prorok veli, da grešnik izmedju Boga i svoje molitve stavlja oblak, koji prieči, da mu molitva ne može doprieti do Božjeg priestola. (Plač 3, 44.) Kako god otac ne usliši sina, koji živi s njim u neprestanoj borbi i trvenju, isto tako ni Bog ne usliši nas, ako smo s njim u vječnom neprijateljstvu.

Molimo se dakle marljivo, dragi kršćani, Bogu po Isusu Kristu, jer on je naš Spas i kao takav svrha svim našim molitvam; on je naš posrednik i zagovornik kod Boga, koji će nam izprositi sve što trebamo za spasenje duše. Čovjek kad se Bogu moli, vrši najuzvišeniji čin, jer molitvom očituje najprije bogoslovne kreposti. Očituje vjeru, jer se samo onaj moli, koji vjeruje; pokazuje ufanje, jer tko se ne ufa, taj ne prosi; a ljubav kaže, jer nitko ne moli onoga, koga ne ljubi. Koji moli, vježba se u poniznosti, jer čim Boga moli, zasvjedočuje, da sam od sebe ništa ne može, već što god ima, dobiva od Boga. A poniznost je temelj svim krepostim. Blago dakle nam, ako se budemo često molili Bogu po Isusu Kristu.

Odatle ne sliedi da ne smijemo zazivati angjele i svetce. Nu sasvim drugčije molimo Boga, a drugčije angjele i svetce. Boga molimo, da nam sâm pomogne, a angjele i svetce zazivamo, da se kao prijatelji Božji za nas Bogu mole. To ćete čuti i ova tri dana, kad ćemo u obhodu moliti litanije svih svetih. Zazivajući tri božanske osobe molit ćemo: „Smiluj nam se;“ a čim spomenemo bl. dj. Mariju, angjele i svetce, kazat ćemo: „Moli za nas!“ „Molite za nas.“ I tako svaka naša molitva upravljena je napokon na Boga, bilo posredno ili neposredno.

II.

Što treba da prosimo od Boga? Isus veli: „*Do sada ne iskaste ništa u ime moje. Ištite i primit ćete, da radost vaša bude podpuna.*“ Dvostruka su dobra, koja čovjek može moliti: tjelesna ili ti vremenita i duševna ili ti vječna. Jednom dodje k Isusu mati sinova Zebedejevih, na ime sv. Ivana i Jakova apostolâ, i zamoli Isusa, da bi jedan njezin sin sjedio s desne, a drugi s lieve strane u njegovu kraljevstvu. Ova žena molila je samo vremenito dobro, jer je mislila, da će Isus osnovati kakvo zemaljsko kraljevstvo. Na to joj odgovori Isus: „Ne znate što prosite.“ (Mat. 20, 20—22.) Takva šta molili su valjda i drugi apostoli, jer se prepirahu, tko će od njih biti prvi. Nu njihove molitve ne bijahu uslišene, jer se nisu molili u ime Isusovo, koji hoće, da sve naše molitve idu za slavom Božjom i našim dušnim spasenjem. Sv. Augustin veli: „Tko moli ono što mu ne koristi za spasenje, taj ne moli u ime Isusovo“.

Odatle učimo se, dragi kršćani, da molimo samo ono, što nam koristi za spasenje duše, pak ćemo to za cielo i dobiti, i tada će biti radost naša podpuna. Mnogi se raduju časti, bogatsvu, svjetskim zabavam i t. d.; ali ta radost je izprazna i prevarljiva. Prava radost je ona, koja polazi od milosti Božje i stoji u mirnoj savjesti i dobrih djelih; a bit će podpuna, kad postignemo vječno blaženstvo. To hoće Isus da prosimo, a ne vremenita dobra; jer „što koristi čovjeku, ako sav sviet dobije, a duši svojoj naudi?“ (Mat. 16, 26.) Medjutim možemo moliti i vremenita dobra, kao zdravlje, dug život i t. d.; ali samo uz uvjet, ako nam

to koristi duši. Tako ćemo se i ova tri prosna dana moliti, da nas Bog oslobodi od munje i grada (tuče); od biča potresa; od kuge, glada i vojske; ali prije ćemo se moliti, da nas Bog oslobodi od svakoga grieha; od zasjeda djavolskih; od srdjbe, mržnje i svake zle volje; od duha bludnoga i t. d. Najprije dakle imamo moliti ono što nam je potrebito za dušu, a onda ono što trebamo za tielo. U tom smislu reče jednom Isus: »Ištite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu; i ovo će vam se sve dodati« t. j. što vam treba za tjelesni život. (Mat. 6, 33.) Moliti vremenita dobra bez obzira na duševno spasenje bilo bi pogibeljno. Ta, kolikim su ljudem upravo časti, bogatstva, dug život bili uzrokom vječne propasti; dočim bi se bil u poniženju, siromaštvu, kratkom životu spasili. Bolje je dakle za nas da budemo prezirani, siromašni, da kratko živimo, samo da se spasimo; nego da budemo čašćeni, bogati i dugo da živimo, pak se na vieke izgubimo. O kamo sreće kad bi to svi kršćani imali uviek na umu! Sigurno se ne bi dali zasliepiti od ovog varavog svieta.

Da pak dobijemo ono što prosimo, treba da se molimo najprije p o n i z n o. Crkvenjak (35, 21,) veli: »Ponizna molitva prodire oblake.« I zbilja, mi o tom imademo divan primjer u sv. pismu. Sv. Luka evangjelist (18.) pripovieda kako su Farisej i carinik išli u hram, da se Bogu mole. Farisej bio je ohol, pa se samo hvalio, što nije, kao drugi ljudi, grešnik; dočim se carinik tukao u prsi i prosio Boga, da mu bude grešniku milostiv. Carinika Bog usliši i oprosti mu griehe, dočim Fariseja ne usliši. — Nadalje moliti se imamo z a u f a n o t. j. sa živom vjerom, da ćemo dobiti ono što prosimo. Isus veli: »Sve što ištete u

svojoj molitvi, vjerujte da ćete primiti.« (Mar. 11, 24.) A sveti Jakov apostol (1, 6. 7.) kaže: »Koji sumnja ... taj neka ne misli, da će primiti što od Boga.« — Napokon moliti se imamo p o b o ž n o, jer tko je svojevoljno raztresen u molitvi, taj grieši, i izazivlje srdjbu Božju, a ne njegovo milosrdje. S toga se i tuži Bog na takove: »Puk me ovaj ustima štuje, ali srce njihovo daleko je od mene.« (Mat. 15, 8.)

Molite se dakle, dragi kršćani, uviek ponizno, zaufano i pobožno, pak će vas Bog uslišiti i dati vam što trebate. I siromah, ako hoće da što dobije, valja da moli ponizno, zaufano i pobožno. A i mi smo svi siromasi pred Bogom, koji uviek trebamo njegove pomoći, i jao nama, ako nas ma samo za časak zapusti. Ta do njega stoji naš život, zdravlje, sreća i vječno spasenje. Tko dakle da mu se ne moli? Čuli smo: komu i po kom se imamo moliti, te što i kako imamo moliti; sad pak čujmo k a d s e o s o b i t o i m a m o m o l i t i.

III.

K a d s e i m a m o o s o b i t o m o l i t i? Isus veli: »*Ovo vam govorih u pričah; dolazi čas, kad vam više ne ću govoriti u pričah, nego ću vam očito za Otca javiti. U onaj ćete dan u ime moje zaiskati; i ne velim vam, da ću ja moliti Otca za vas; jer sâm Otac ljubi vas, jer vi mene ljubljaste i vjerovaste, da ja od Boga izidjoh. Izidjoh od Otca i dodjoh na sviet; opet ostavljam sviet, i idem k Otcu. Kažu mu učenici njegovi: Eto sad očito govoriš, i priče nikakve ne kažeš. Sad znamo, da sve znaš, i ne treba ti, da te tko pita; po tome vjerujemo, da si od Boga izišao.*« Time hotio je Isus kazati svojim učenikom: Do sada

niste ništa prosili Boga Otca, jer sve što trebaste, zaprosiste od mene, i ja molih Otca za vas, i dobiste. Nu sada, kad idem k Otcu u nebo, te me već uza se ne ćete imati, upravite sve svoje molitve k Otcu. Ja ću biti vaš posrednik kod njega; kazat ću mu sve vaše potrebe i molit ću se za vas. On će vas uslišiti i dati vam sve što god zamolite u moje ime, jer vas ljubi; a ljubi vas, jer vi mene ljubljaste i vjerovaste, da sam ja njegov Sin.

Premda se dakle uviek imamo moliti, ipak treba da se molimo osobito ova tri prosna dana. Sad navlastito dignimo svoju pamet k nebu, kamo putuje Spasitelj naš Isus, da bude posrednik naš kod svoga nebeskog Otca. S toga je i naredila crkva ova tri dana javne molitve, da se tako svi na molitvu pobudimo, te marljivije molimo nego obično. Ovu molitvu ne vršimo kod kuće ili samo u crkvi, već javno na cesti i polju, da javno zasvjedočimo svoju vjeru u propetog Isusa. Vršimo ju pak u obhodu, da pokažemo, da smo i mi putnici na ovoj zemlji, kao što bijaše Isus, i da putujemo u nebo. Isus ide pred nama, da nam pokaže put, i pripravi nam mjesto. Molitva ova nije samo molitva pojedinih vjernika, već čitave župe. S toga vas pozivam, da ova tri dana dodjete na procesiju svi koji iole možete, da tako lakše izprosimo od Boga pomoć za dušu i tielo.

Do sada je Isus govorio svojim učenikom u pričah, a ako im je kada što rekao očito bez priče, nisu ga razumjeli, jer pamet im bijaše zastrta tminom. Tako ne mogahu razumjeti onoga: »Malo, i ne ćete me više vidjeti; i opet malo, pa ćete me vidjeti;« dočim sada vele da vjeruju i razumiju, kad kaže: — da je od Otca izišao, i da ide k Otcu.

I mi vjerujemo i znamo, da je Isus Sin Božji. Vjerujemo, da je on za nas muku trpio i umro na križu. Vjerujemo, da je uzašao na nebo i da je zagovornik i posrednik naš kod Boga Otca. Vjerujemo, da je svaki dobri dar odozgo, dolazeći od Otca svjetlosti, i da ništa ne možemo dobiti, ako ne budemo molili Boga Otca u ime Isusovo. Da, mi sve to vjerujemo, ali ne živimo po vjeri, niti se molimo kako treba. Kad bi bogataš rekao siromahu: Moli, pak ću ti dati milostinju; što biste rekli o siromahu, koji ne bi htio moliti? Rekli biste, da ne zaslužuje milostinje. A gle, nas sam Isus nuka da molimo; kaže nam kako treba da molimo; veli nam: Ištite i dobit ćete; sve što zamolite Otca u ime moje, dat će vam. Tko će biti tako nemaran, da ne bi htio moliti? Dajte dakle, dragi moji župljani, posluhnite glas Isusov i glas svoga duhovnog pastira, pak se molite, a molite se osobito ova tri prosna dana, da vam Isus bude posrednikom kod svoga nebeskog Otca i preporuči mu sve vaše molitve. Svi koji ste žalostni i obterećeni, potecite k Isusu, pak mu se molite, da vam pomogne. Osobito vi grešnici, molite se Bogu, jer vama treba najviše njegove pomoći. Molite mu se, da vam razbistri pamet, da spoznate težke svoje griehe. Molite ga, da vam takne srce, te se uzmognete za griehe svoje skrušeno pokajati. Molite ga, da otvori vaša usta, da sve svoje griehe iskreno izpovjedite. Molite ga, da vas odvrati od puta, koji vodi u propast, dovede na put, koji vodi u nebu, i na tom vas putu uzdrži do smrti, da se tako možete u vieke združiti sa svojim Spasiteljem, komu s Otcem i s Duhom svetim budi slava i čast u vieke. Amen.

Na šestu nedjelju po uskrsu.

»Kad dodje utješitelj, kojega ću vam poslati od Otca, Duh istine, koji od Otca izlazi, on će svjedočiti za mene.« Iv. 15, 26.

Evangjele sv. Ivana 15, 26—27 i 16, 1—4.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Kad dodje utješitelj, kojega ću vam poslati od Otca, Duh istine, koji od Otca izlazi, on će svjedočiti za mene. I vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom. Ovo vam kazak, da se ne sablaznite. Izgonit će vas iz zbornica; pače dolazi čas, kad će svaki, koji vas ubije, misliti da Bogu službu čini. I ovo će vam činiti, jer ne poznaju Otca ni mene. Nego ovo vam kazah, kad dodje čas, da se opomenete ovoga, da vam ja kazah.

Premda je današnje sv. evangjelje dosta kratko' ipak je vrlo poučno. Ono je samo mali odlomak dugoga oprostnoga govora, što ga kaza Isus svojim učenikom na zadnjoj večeri. U današnjem sv. evangjelju spominju se samo neke osobite službe Duha svetoga, kojega je Isus u svojoj velikoj dobroti obećao apostolom i cielomu svietu. Te službe Duha svetoga jesu: istina i jakost. Duh sveti, budući Duh istine, svjedočit će za istinu t. j. za Isusa Krista, da je on pravi Sin Božji. A budući da je on i Duh jakosti, jačit će apostole usried muka i progonstva, koja će morati trpjeti. I mi trebamo Duha svetoga, da nam razsvietli pamet istinom i pokriepi volju svojom jakošću, da čvrsto vjerujemo u Isusov nauk, i živimo po njem. Sve to dat će nam Duh sveti, ako se marljivo pripravimo na njegov dolazak, ako budemo slušali njegov glas i sliedili njegove ponuke. Da pak to sve izvršimo, čujmo nauk današnjega sv. evangjelja i to:

I. Što svjedoči Duh sveti za Isusa;
II. Što svjedoče apostoli za Isusa;
III. Što pretrpješe apostoli za Isusa.

I.

»*U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Kad dodje utješitelj, kojega ću vam poslati od Otca, Duh istine, koji od Otca izlazi, on će svjedočiti za mene.*« Najprije čujte, dragi krćani, zašto zove Isus Duha svetoga utješiteljem? Isus zove Duha svetoga utješiteljem zato, jer će on tješiti apostole i sve vjernike u tugah i nevoljah. Blago dakle nam, kad imademo takvog utješitelja! Nadalje Isus s ovo malo rieči razlaže najuzvišeniju istinu i najveće otajstvo naše sv. vjere, na ime presveto Trojstvo. Duh sveti, koji će doći; Isus, koji ga šalje, i Otac od kojega izlazi, to su tri različite osobe presv. Trojstva. Odatle možete lako uvidjeti, dragi kršćani, da Duh sveti dolazi ne samo od Otca, nego i od Sina, pošto ga ovaj šalje, a budući da su Otac i Sin jedne naravi, zato i Duh sveti ima istu narav s Otcem i Sinom, t. j. i on je pravi Bog, kao i Otac i Sin.

Ovaj Duh sveti zove se Duh istine, jer je iste naravi sa Sinom Božjim, koji veli: »Ja sam istina.« Bog je uviek ljubio istinu, i hoće da ju i mi ljudi ljubimo. S toga i posla Sina svojega na ovaj sviet, da svjedoči za istinu. Nu pošto mu mnogi ne htjedoše vjerovati, šalje sada Duha svetoga, da ih on osvjedoči o istini. I zbilja, gdje nema istine, tu vlada bludnja i

opačina, tu gospoduje djavo, koji se zove: otac laži. Nu dogodi se često puta, da i oni, koji ljube istinu, ne slušaju rado, kad im se kaže istina, jer ne može toga podnositi njihova oholost, njihovo samoljublje, njihova korist. Tako je kralj Ahab progonio Miheju proroka, jer mu je istinu propoviedao; a Herod dao je ubiti sv. Ivana Krstitelja, jer mu je istinu govorio. Gdje nema istine, tu je izdana vjera i progonjena pravda, i jao narodu, u koga nema vjere ni pravice. Dodji dakle k nama Duše sveti, Duše istine, i svjedoči nam za istinu!

Isus je propoviedao istinu u hramu, u sinagogah, na putu, u pustinji, nu književnici i Fariseji mu protusloviše pripisujući njegovu mudrost vražjoj umjetnosti. Svoj nauk potvrdio je čudesî i svetim životom, nu oni mu se rugahu odvraćajući mu, da njegovo svjedočanstvo nije istinito. Neprijatelji njegovi osvetiše se na njem i na njegovu nauku. Kao najvećega zločinca i varalicu osudiše ga na sramotnu smrt križa, i on izdahnu usried njihovih psovaka i ruganja. Tko da ga sada brani? Zar čovjek ili angjeo? Ne! ta čast bi pridržana Duhu svetomu, Duhu istine. On preuze na se da potvrdi istinu Isusova nauka i da odkrije zloću njegovih neprijatelja. Zato dodje na sviet, i poslanstvo svoje izvede sjajno, tako da se je mnogim razsvietlila pamet i srce ugrijalo ljubavlju. Narodi priznaše Isusa za Mesiju, i prigrliše njegov nauk, tako da su mnogi za nj i krv svoju prolili.

Kao što je dakle Isus svjedočio za Duha svetoga, da je utješitelj, Duh istine, pravi Bog, isto tako zasvjedoči i Duh sveti za Isusa, da je pravi Mesija, Sin Božji. To svjedočanstvo dade Duh sveti najprije apostolom, koje tako razsvietli i ohrabri, da su neustra-

šivo propoviedali božanstvo Isusovo. To svjedočanstvo daje Duh sveti kroz sva vremena i davat će ga do konca svieta u katoličkoj crkvi, kojom sâm ravna i upravlja. I što su apostoli činili i učili, i što crkva Isusova čini i uči, to se sve ima pripisati Duhu svetomu. Krepost, znanje, svetost, čudesa, to su sve djela Duha svetoga, kojimi nadari apostole i druge svetce, da proslavi Isusa Krista. Nauk dakle, što ga predavahu apostoli i što ga predaje katolička crkva, nije nauk čovječji, već je nauk Duha svetoga, kojim svjedoči za Isusa. I kad vam ja, dragi kršćani, propoviedam ili držim kršćanski nauk, ne mislite, da je to moj nauk; to je nauk Isusov, nauk Duha svetoga. I jao svakomu, koji bi se usudio protiviti se Duhu svetomu. To bi bio grieh, koji se ne oprašta ni na ovom ni na drugom svietu. S toga i veli sv. Pavao: »Ne žalostite Duha svetoga.« (Ep. 4, 30.). — Čuli ste, što svjedoči Duh sveti za Isusa; sad pak čujte, što svjedoče za nj apostoli.

II.

Isus reče apostolom: »*I vi ćete svjedočiti, jer ste od početka sa mnom.*« Čim Isus poče javno učiti, odabra si dvanaest apostola, koji bijahu uviek s njim, sve dok nije uzašao na nebo. Oni su svojim vlastitim ušima slušali njegov nauk; svojim očima gledali njegov život i njegova čudesa; pače oni su ga svojim rukama pipali iza kako je uskrnuo iz mrtvih. Po tom oni bijahu najvjerodostojniji svjedoci njegova nauka, života i božanskoga poslanja. Pa kao što je Duh sveti svjedočio za Isusovo božanstvo, tako su svjedočili za nj i apostoli svojim propoviedanjem, životom i smrću. Evo, kako priprosti i nekoč neuki ljudi svuda

propoviedaju Isusa razpetoga; žive život svet, kako ga Isus propisao; u imenu Isusovu čine čudesa, i napokon zapečaćuju nauk svoj vlastitom svojom krvlju. Ljudi im se opiru, groze, bacaju ih u tamnice, nu sve to nije moglo slomiti njihove vjere, njihove revnosti; pače oni se vesele, i drže za najveću čast i sreću, da mogu biti za Isusa progonjeni. Kako se na jedan put promieniše! Od strašljivicâ postadoše tako jaki, da se ne boje ni muka ni smrti. Sv. Petar umire na križu, sv. Pavlu bi odsječena glava, a tako poginuše i drugi apostoli, zasvjedočivši svojom mučeničkom krvlju božanstvo nauka Isusova.

Kao što su apostoli svjedočili za Isusa, tako svjedoče za nj i njihovi nasljednici. Svjedoče pak za nj svojim naukom, što su ga baštinili od apostola, svojim svetım životom, svojom mučeničkom krvlju. U katoličkoj crkvi bijaše u svako doba mučenika, naučitelja, izpovjednika i bezbroj drugih svetaca, koji izpoviedajući vjeru Isusovu zasvjedočiše njegovo božansko poslanje. A i danas, koliko god se širi bezvjerstvo i opačina, ima, hvala Bogu, nebrojenih sljedbenika evangjelja, koji žive život svet, i pripravni su za Isusa i krv svoju proliti. Pa zar to nije božanska vjera, koja radja takve kreposti!

A kako da mi zasvjedočimo svoju vjeru u Isusa? On ne traži od nas mučeničtva; ne zahtieva da ostavimo sviet i povučemo se u samostan ili pustinju, kako to mnogi svetci učiniše. On se zadovoljava time, da se ne sramimo njegove vjere, već da ju bez straha izpoviedamo i po njoj živimo. Pa ako pošlje na nas kakvu nevolju: bolest, tugu, siromaštvo, treba da to sve strpljivo podnosimo, i to će biti njemu tako drago, kao da smo za nj mučeničtvo podnesli. Tko ne bi

to rado trpio za takvoga Gospodina, koji je za nas trpio sve što se na tielu i na duši trpjeti može; koji je za nas bio porugan, popljuvan, bičovan, trnjem okrunjen i na križ razpet? O Isuse, daj nam milost, da i mi za tebe štogod podnesemo, da tako možemo i mi svjedočiti za tvoje božanstvo. Da, mi smo pripravni izpoviedati tvoj božanski nauk, pa ako uztreba i životom ga svojim potvrditi. — Napokon čujte, što pretrpješe apostoli za Isusa.

III.

Na koncu veli Isus apostolom: »*Ovo vam kazah, da se ne sablaznite. Izgonit će vas iz zbornica; pače dolazi čas, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da Bogu službu čini. I ovo će vam činiti, jer ne poznaju ni Otca ni mene. Nego ovo vam kazah, kad dodje čas, da se opomenete ovoga, da vam ja kazah.*« Za to, što su apostoli svjedočili za Isusa propoviedajući neumorno njegov nank, dobivaju nagradu; ali kakvu? Progonstva, tamnice, muke, smrt, to im je nagrada za njihovo propoviedanje. I tako se izpunilo što pisa sv. Pavao Timoteju: »Svi koji pobožno hoće da žive u Kristu Isusu, bit će progonjeni.« (II. Tim. 3, 12.). I zbilja, čim se tko opakim ljudem opre riečju ili činom, već zamrze na nj i žele da ga nestane. Tako se dogodilo i apostolom. Propoviedajući Židovom Isusa razpetoga, ovi ih tjerahu iz zbornica, i branjahu im da više o razpetom Isusu ne smiju propoviedati. Što mislite, jesu li se apostoli prestašili i mučali? Nipošto. Oni im ogovoriše: »Većma treba slušati Boga nego ljude.« (Dj. ap. 5, 26.) »Sudite, je li pravo pred Bogom, da vas većma slušamo nego li Boga? Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i

čusmo.« (Dj. ap. 4, 19, 20.) Tako se vladahu i prema poganom. I zato bijahu vučeni na sudove, mučeni i poubijani. Da pak sve to lakše podnesu, i ne klonu duhom, Isus im u dobroti svojoj sve to napried reče. I tako sjećajući se oni usried tih progonstva rieči Isusovih, veseliše se, što se na njima izpunilo njegovo proročtvo, nadajući se od njega boljoj nagradi u nebu.

Ni mi, dragi kršćani, ne možemo uživati dva raja: ovdje i na drugom svietu. Ako želimo doći u pravo nebo, treba da ga ovdje zaslužimo mukami i trpljenjem. S toga, ako pošlje Bog na nas kakve nevolje, ili nam se zli ljudi rugaju što vršimo dužnosti kršćanske, nemojmo klonuti duhom; pače sve to podnesimo strpllivo, da si tako zaslužimo vječno blaženstvo u nebu. A dobro je da se na muke i progonstva već u napried pripravimo, jer tako ćemo ih moći lakše podnositi. A molimo se takodjer Duhu svetomu, da nas tada tješi i pomaže, te sve podnesemo Bogu na čast i sebi na spasenje.

Sve što su apostoli trpjeli, trpjeli su jer ljudi ne poznaše ni Boga Otca, ni Boga Sina, t. j. ne htjedoše vjerovati, da je Bog Otac poslao Isusa na ovaj sviet da odkupi ljude. A budući da su apostoli to propoviedali, bijahu za to i progonjeni. Neznanje je veliko zlo; jer gdje je neznanje, tu vlada bezbožtvo i opačina. Uči nas to izkustvo kroz sva vremena. Sva progonstva i odmetničtva od vjere potječu od neznanja. Židovi razpeše Isusa, jer ga ne spoznaše. Sv. Pavao veli, da su ga poznali ne bi ga nikada bili razpeli. (I. Kor. 2, 8.) Tako su pogani na tisuće kršćana pogubili, jer ne poznaše njihove vjere. A koliki pogani muče još i danas kršćane, tako da kršćanska

krv ne prestaje teći! Nu koliko ih ima takodjer medju kršćani, koji progone Isusa svojimi krivimi nauci, svojim bezbožnim življenjem! Koliki nazovimudraci današnjega vieka kleveću katoličku crkvu, da je neprijateljica slobode i napredka!

Pa je li se može to neznanje izpričati? Isus kaže, da će svaki, koji apostole ubije, misliti, da Bogu službu čini. To je rekao Isus pogledom na Židove, koji će misliti da dobro čine, ako smaknu one, koji se protive njihovu Bogu i zakonu. Nu oni su ipak sagriešili, jer su lako mogli poznati istinu, ali nisu htjeli. Tako bi mogli misliti i pogani. Nu danas je već Isusovo evangjelje naviešteno po cielom svietu; doprlo i do ušiju pogana. Nu dopustimo da mnogi pogani ne znadu jošte za Isusovu vjeru, to bi ipak i samim svojim naravskim razumom mogli dokučiti, da je najveća nepravda progoniti i ubijati nedužne ljude. Progonstva dakle kršćana od strane Židova i pogana nisu drugo nego posljedica tvrdokornosti i vražje pakosti njihove. Još manje mogu se izpričati kršćani zbog svojih bludnja i zloća. Ta tko je kriv njihovu neznanju, ako ne oni sami, koji pred tolikom svjetlošću, koja vlada, zatvaraju svoje oči; pred tolikim naukom, koji se propovieda, zatvaraju uši? Savjest ih grize za nedjela njihova, a oni ju ugušuju otvrdnutom zlobom svojom. O kad bi svi pravo poznali Boga i Sina njegova Isusa, sigurno ne bi bilo tolikih progonstva, bludnje i opačina!

Nastojmo barem mi, dragi kršćani, da pravo poznamo Boga Otca, koji nas je stvorio; Boga Sina, koji nas odkupio, i Boga Duha svetoga, koji nas je posvetio. O koliko smo dužni Bogu Otcu, Sinu i Duhu svetomu! O kako bi mnogi pogani hvalili Boga,

da ga mogu poznati, kako ga mi poznamo. Nu upravo zato, što ga mi dobro poznamo, tražit će od nas i teži račun, kako smo se tim znanjem služili. Ugledajmo se u apostole, živimo po Isusovu nauku, pak ćemo i mi za Isusom i apostoli doći u nebo. Amen.

Na prvu nedjelju po Duhovih.

»Budite milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan.« Luk. 6, 36.

Evangjelje sv. Luke 6, 36—42.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Budite milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan. Nemojte suditi i ne ćete biti sudjeni; nemojte osudjivati i ne ćete biti osudjeni; opraštajte, i oprostit će vam se. Davajte, i dat će vam se: mjeru dobru i nabijenu i stresenu i preopunu dat će u naručje vaše; jer kakovom mjerom dajete, onakovom će vam se vratiti. A kaza im i priču: Može li sliepac sliepca voditi? Ne padnu li obadva u jamu? Nije učenik nad učitelja; a svaki će biti savršen, ako bude kao učitelj njegov. A zašto vidiš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svojem ne osjećaš? Ili kako možeš reći bratu svojemu: brate! daj da izvadim trun iz oka tvojega, kad sâm ne vidiš brvna u oku svojem? Licemjere! izvadi najprije brvno iz oka svojega; pa ćeš onda vidjeti izvaditi trun iz oka brata svojega.

Sad je upravo nekako pol crkvene godine. Do sada smo razmatrali vjerske istine. U adventu slavili smo dolazak Isusov; za Božićem njegov život; u korizmi njegovu muku i smrt; za tim njegovo uskrsnuće i uzašašće na nebo; napokon pred osam dana dolazak Duha svetoga; a danas slavimo otajstvo presv. Trojstva, da se zahvalimo svim trim božanskim osobam: Bogu Otcu, Bogu Sinu i Bogu Duhu svetomu za podieljena nam dobročinstva. Pa iza kako smo se u korizmi molitvom i postom svieta ovoga odrekli; o uskrsu sakramentom pokore i pričesti na nov život uskrsnuli; o Duhovih napunili se darovî Duha svetoga, hoće crkva da se marljivo vježbamo u krepostih, te tako postignemo život vječni. S toga nam sv. mati crkva odsele pa sve do adventa u svakom nedjeljnom evangjelju pokazuje posebnu kakvu krepost, da ju sliedimo. Danas predočuje nam milosrdje prema bližnjemu i tri vrlo poučne ćudoredne priče. Govorit ću vam dakle:

I. O milosrdju prema bližnjemu;

II. O trih pričah; a vi me, molim vas, pazljivo slušajte.

I.

Kad bi Isusu trideset i jedna godina, obavivši uskrsnu pobožnost u Jerusalemu podje na jedno brdo blizu jezera Genesaretskoga, gdje čitavu noć sprovede u molitvi. Drugi dan sazove svoje učenike, i izabere izmedju njih dvanaest apostola. Sišavši s njimi u ravnicu poče im predavati ćudoredne istine, a medju ostalim, da budu milosrdni. Da ih pak na to potakne predstavi im uzor milosrdja, djela milosrdja i plaću milosrdja.

1. Najprije dakle predočuje im uzor milosrdja veleći im: »*Budite milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan.*« I doista, milosrdje Božje prema svim ljudem

najuzvišeniji je uzor, koji imamo sliediti, tako da ni jednoga čovjeka ne izključimo od svoje ljubavi. Sv. Ivan apostol veli: »Tako je Bog ljubio sviet, da je i Sina svojega jedinorodjenoga dao, da ni jedan, koji u njega vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni.« (Iv. 3, 16.) Dakle on je poslao Sina svojega na sviet za sve ljude, pa i za one, koji su ga razpeli, te bi se i oni bili spasili, kad bi poslie htjeli u njega vjerovati i obratiti se. A i sam Isus veli o svojem Otcu: »On zapovieda suncu svome, da obasjava i dobre i zle, da daje dažd pravednim i nepravednim.« (Mat. 5, 45.) Da, Bog u svojoj dobroti i milosrdju svojem zapovieda suncu, da svietli i grije vjernike i nevjernike, dobre i zle; šilja ugodnu kišu na polja pravednikom i nepravednikom. Toliko je Božje milosrdje! Tako treba da budu svi ljudi milosrdni. Isus veli svim bez razlike: »*Budite milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan.*« Odatle se učite, dragi kršćani, da ljubite sve ljude i činite im dobro, bili oni vaši prijatelji ili neprijatelji. Znajte da smo svi djeca Božja, i da kao takovi moramo sliediti Boga u milosrdju, inače će i on nas odbiti od svoga milosrdja.

2. Koja su to osobita djela milosrdja, koja treba da vršimo? Isus veli: »*Nemojte suditi i ne ćete biti sudjeni; nemojte osudjivati i ne ćete biti osudjeni; opraštajte, i oprostit će vam se. Davajte, i dat će vam se.*«

a) Najprije dakle hoće Isus, da ne sumnjamo i ne sudimo drugoga krivo ili drzovito. Nam jamačno nije drago, kad nas drugi krivo sumnjiči ili sudi. Nemojmo dakle ni mi druge krivo sumnjičiti i suditi. Pače mi treba da svakoga držimo za dobroga, i da bez razloga ne smijemo sumnjičiti bližnjega. A

ako je tko zbilja i pogriešio, još ga nemojmo osuditi, jer možda nije zlo mislio; a ako i jest zlo mislio, možda se već popravio, i može se spasiti, dočim mi možemo još u veće griehe pasti i izgubiti se. Osobito pak nemojmo nikada druge osudjivati zbog zlih misli, jer nismo nikada o tom pravo sigurni, pošto nikomu ne možemo pogledati u srce. To može samo Bog, koji jedini izpituje srca i bubrege. (Ap. 2, 23.) Sjetimo se uviek, da ni mi nismo bez pogrešaka, i da će nam Bog suditi; pa kako bismo željeli, da nam Bog sudi, sudimo i mi drugomu. Najmanje pak smijemo suditi drugoga, ako nismo njegovi poglavari. Sud pripada Bogu, i kad mi sudimo, prisvajamo si Božje pravo.

b) Nadalje hoće Isus, da oprostimo bližnjemu. Mi svakako želimo, da nam Bog oprosti griehe. Ako dakle hoćemo da nam Bog oprosti griehe, treba da i mi oprostimo drugim uvrede. To svaki dan molimo u Otčenašu: »Oprosti nam duge naše, kako i mi odpuštamo dužnikom našim.« To će reći: oprosti mi Bože! onako kao što ja opraštam drugim. Ako ja oprostim, oprosti i ti meni; ako ja ne oprostim, nemoj ni ti meni. Nemojmo biti kao onaj nemilosrdni sluga, komu je gospodar oprostio deset tisuća talenata t. j. neizmjerno veliki dug, a on nije hotio oprostiti jednomu svomu drûgu sto dinara t. j. malen dug; jer će nam se dogoditi, što se dogodilo onome nemilosrdnom sluzi, da ni Bog nam ne će oprostiti. (Mat. 18, 24—35.).

c) Napokon nalaže Isus, da pomognemo siromahom. Koji od nas ne bi želio, da nam drugi pomogne, kad smo u oskudici? Ako dakle drugi trpi oskudicu, treba da i mi njemu pomognemo, ako mo-

žemo, inače ne će ni Bog nam pomoći. A znajmo, da i mi možemo pasti još u veće siromaštvo. U ostalom mi smo uviek veliki siromasi pred Bogom, pa kako želimo da on nam pomogne, pomozimo i mi bližnjemu. Sve to kaže Isus u malo rieči, kad veli: »Sve što hoćete, da čine vama ljudi, činite i vi njima.« (Mat. 7, 12.).

3. Kakvu nagradu obećaje Isus za djela milosrdja? Čujte što veli: *„Mjeru dobru i nabijenu i stresenu i preopunu dat će u naručje vaše; jer kakovom mjerom dajete, onakovom će vam se vratiti.“* Ono što dajemo siromahu malo je, ali za to dobivamo mnogo. Sve što činimo bližnjemu iz ljubavi k Bogu, to Bog obilno nagradjuje. On ne daje samo toliko, koliko mi siromahu, već mnogo više, bez mjere. On i najmanje dobro djelo bogato nagradjuje. Ta kamo ćete manje od čaše vode pružene siromahu, pak i to obećaje da će nagraditi. Može pak nagraditi koliko hoće, jer je prebogat, a hoće nagraditi mnogo, jer je milosrdan. Pače njegovo milosrdje nadilazi svaku mjeru. Za tjelesna dobra milosrdja daje duhovna dobra, i to na ovom svietu svoju svetu milost, a na drugom vječno blaženstvo, koje kad se prispodobi s vremenitimi dobri, veli sv. Jeronim da je toliko, koliko jedan prema sto.

Toliko o milosrdju k bližnjemu, sad pak čujte tri krasne priče, što ih kaza Isus.

II.

1. Prva priča glasi: *„Može li sliepac sliepca voditi? Ne padnu li obadva u jamu?“* Sliepac je svaki, koji se dade voditi od strasti svojih, a ne od svjetlosti vjere i milosti Božje. Nego ovdje se pod sliepcem razumievaju osobito krivi učitelji, koji neuke zavode u bludnju. I zbilja, takvi su učitelji kao sliepci, jer ne vide istine. Od takvih sliepaca treba da se čuvamo, jer će nas dovesti u propast. Ovo neka pamte osobito poglavari, koji ravnaju podložnike, da ne budu sliepi t. j. slabo ili krivo podučeni o dužnostih svoga zvanja, jer će podložnike zavesti na krivi put i srušiti u pakao. Osobito dobro treba da budu upućeni o dužnostih svoga zvanja duhovni vodje, t. j. duhovni pastiri a navlastito izpovjednici, jer ako oni nisu čvrsti u znanju, mogli bi lako zavesti narod u bludnju. Jednako treba da i vi, roditelji i gospodari, znate svoje dužnosti prema djeci i služinčadi, jer ako vi sami ne znate pravoga puta, kako ćete ga moći njim pokazati? Najbolji pak nauk jest dobar primjer. S toga prednjačite djeci i služinčadi svojoj uviek dobrim primjerom. Vi pak svi, dragi kršćani, povjeravajte se uviek vrstnim duhovnim vodjam. Kad biste imali putovati nepoznatim putem, vi biste si za cielo odabrali sigurnog vodju. Put pak u vječnost, kamo svi mi putujemo, jako je pogibeljan. S toga odaberite si na tom putu uviek takvoga vodju, koji taj put pozna i pripravan je da vas po njem vodi. Nego i vi, sluge i služkinje, pazite, komu idete u službu. Da li će vas vaši gospodari znati i htjeti voditi po pravom kršćanskom putu? Ako vidite da su to zli ljudi, da ni sami toga puta ne znadu, nemojte ići k njima u službu, jer bi vas mogli zavesti i strmoglaviti u propast. A valja to za sve, koji se podvrgavaju tudjoj upravi. S toga imajte uviek pred očima: ako sliepac sliepca vodi, obadva će u jamu pasti.

2. Druga priča, što ju kaza Isus jest ova: *„Nije učenik nad učitelja; a svaki će biti savršen, ako bude*

kao učitelj njegov.“ I to je krivo, ako učenik misli, da je nad svojim učiteljem, ili podložnik nad svojim poglavarom. To si osobito dobro zapamtite vi djeco i podložnici, koji imate dobre roditelje i poglavare. Nemojte se dizati nad njih. Dosta vam je, da budete kao oni. Nego svim nam je učitelj Isus Krist, a mi smo njegovi učenici. Budemo li kao on, dosta nam je. A nastojmo da ga sliedimo u svem. Budimo kao on strpljivi, ponizni, siromašni, blagi, čisti, miroljubivi, pak ćemo mu biti slični i savršeni.

3. Treća priča, što ju reče Isus, glasi ovako: *„A zašto vidiš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svojem ne osjećaš? Ili kako možeš reći bratu svojemu: brate! daj da izvadim trun iz oka tvojega, kad sâm ne vidiš brvna u oku svojem? Licemjere! izvadi najprije brvno iz oka svojega; pa ćeš onda vidjeti izvaditi trun iz oka brata svojega.“* Pod trunom razumievaju se ovdje male pogreške, a pod brvnom velike zloće. Ovom pričom je Isus baš izvrstno orisao one ljude licemjere, koji uviek vide na bližnjemu svojemu male pogreške i povećavaju ih, a svojih velikih zloća ne će da upoznaju i poprave se. Kad dakle veli Isus: tko hoće da iz tudjega oka izvadi trun, taj treba da prije iz svojega oka izvadi brvno, hoće da reče: tko hoće da drugoga popravi od malih pogrešaka, treba da prije svoje velike zloće ostavi. Time je Isus vrlo liepo orisao one ljude koji druge uviek kore, a sami zaslužuju veći ukor. O kad bi bili pravedni svi oni, koji druge kore, koliko bi pravednika bilo na svietu! Svi se tuže, da je sviet zločest. Neka se poprave svi oni koji se tuže, pa će sviet biti dobar. I naša poslovica liepo kaže: Neka svaki mete pred svojim vratima.

Kako liepe nauke smo danas čuli! O kad bismo ih svi sliedili! Spletimo od njih ovaj mali vienac, pa se njim ovjenčajmo. Budimo milosrdni, pa ćemo i mi dobiti milosrdje. Nemojmo nikoga krivo sumnjičiti i suditi, da ne budemo osudjeni. Oprostimo od srca svim, koji su nas uvriedili, pa će i nam Bog oprostiti griehe. Dajmo rado milostinju, pa će nam Bog stostruko vratiti u nebu. Spoznajmo već jednom svoje griehe i pokajmo se skrušeno. Siedimo učitelja svojega Isusa Krista na ovom zemaljskom putu, da uzmognemo doći k njemu u vječnu slavu. Amen.

Na drugu nedjelju po Duhovih.

»Čovjek neki zgotovi večeru veliku.« Luk. 14, 16.

Evangjelje sv. Luke 14, 16—24.

U ono vrieme reče Isus Farisejem priču ovu: Čovjek neki zgotovi večeru veliku, i pozva mnoge. I kad bi čas večeri, posla slugu svojega kazat uzovnikom, da dodju, jer je već sve gotovo. I počeše se svi zajedno izgovarati. Prvi mu reče: zaselak kupih, i valja mi ići, da ga vidim; molim te, izgovori me. I drugi reče: kupih pet jarama volova i idem, da ih ogledam; molim te, izgovori me. I drugi reče: oženih se, i zato ne mogu doći. I vrativši se sluga kaza ovo gospodaru svojemu. Tada se razsrdi domaćin i reče sluzi svojemu: idi brzo na razkršća i ulice gradske, i dovedi ovamo siromahe, i slabe, i sliepe, i hrome. I reče sluga: gospodaru! učinjeno je, kako si zapovjedio, i još mjesta ima. I reče gospodar sluzi: izidji na pu-

tove i medju ograde, te natjeraj neka dodju, da mi se napuni kuća. A kažem vam, da ni jedan od onih zvanih ljudi ne će okusiti večere moje.

Priču, što ste ju sada čuli, dragi kršćani, kaza Isus Farisejem na gostbi, i to po svoj prilici u Kafarnaumu kod kojeg uglednog Fariseja. Odatle se vidi, kako je brižan Isus za dušno spasenje svih ljudi, kad i za stolom kod jela i pila govori Farisejem o duhovnih stvarih. Pa baš kod jela i pila hotio im je kazati tomu zgodnu priču, na ime o velikoj večeri, jer oni su si predstavljali nagradu pravednika u slici velike večere.

Tumačitelji sv. pisma tumače ovu priču na razne načine. Nekoji vele, da se pod velikom večerom ima razumievati crkva Isusova, u koju on zove sve ljude, da ih nahrani svojim naukom i svetimi sakramenti. Drugi pod velikom večerom razumievaju nebesko kraljevstvo, kamo smo svi pozvani na uživanje vječnih dobara. Po tom pod velikom večerom moralo bi se razumievati Mesijino kraljevstvo bud na ovoj zemlji bud u nebu. Nego sv. Augustin i mnogi drugi sv. otci razumievaju pod velikom večerom presv oltarski sakramenat. To mnienje sv. otaca potvrdjuje i sv. mati crkva, koja je naredila, da se evangjelje o ovoj velikoj večeri čita u nedjelju medju osminom Tielova.

I mi ćemo ovu večeru uzeti o presv. oltarskom sakramentu, i razmatrati:

I. Pozvanje na tu večeru;

II. Onda one, koji ne će da dodju na večeru;

III. One, koji su došli na večeru.

Slušajte pazljivo, da vam bude na dušno spasenje.

I.

Najprije reče Isus Farisejem: „*Čovjek neki zgotovi večeru veliku i pozva mnoge. I kad bi čas večeri, posla slugu svojega kazati uzovnikom, da dodju, jer je već sve gotovo.*“ Velika je zaista večera, o kojoj govori današnje sv. evangjelje, i to: 1. zbog onoga koji ju zgotovi; 2. zbog hrane koju pripravi; 3. zbog svojega trajanja; 4. zbog množine pozvanika.

1. Najprije velika je današnja večera zbog onoga, koji ju zgotovi. A tko je zgotovio današnju večeru, presv. oltarski sakramenat? Sv. evangjelje veli: „*neki čovjek.*“ Da, taj čovjek mora biti bogat i moguć, kad može prirediti tako veliku večeru; mora imati veliku kuću, kad u njoj ima još uviek mjesta; mora biti dobar, kad ljude bez razlike pozivlje na večeru, i želi, pače sili, da se njegova kuća napuni gostova. Nego on je i pravedan, te ne dopušta da se razsipavaju njegova dobročinstva. Da, to je vanredan čovjek: vanredan po nedužnosti, jer ne pozna grieha; vanredan po časti, jer je kralj svih kraljeva i najveći svećenik; vanredan po milosti i bogatsvu, jer je pun milosti Božje i gospodar svieta. To je Isus Krist, kojega sv. pismo zove čovjekom i sinom čovječjim, jer iz neizmjerne ljubavi k ljudem dodje na ovaj sviet, da ih odkupi od vječnoga prokletstva. To je jedinorodjeni Sin Božji, Bogu Otcu u svem jednak; Sin prečiste djevice Marije, sama mudrost, dobrota, svetost i ljubav. Taj dakle čovjek zgotovi večeru. Poviest nam pripovieda, kako su često puta kraljevi i bogataši priredjivali velike večere. Tako se još danas spominje večera Lukulova i Kleopatrina, a i samo sv. pismo opisuje veličanstvenu večeru kralja

Asvera. Nu što su sve te večere prema onoj, koju zgotovi Isus, Bog-čovjek? Što su svi bogataši i kraljevi prema Isusu, gospodaru neba i zemlje?

2. Velika je evangjeoska večera i zbog hrane, koja nam se na njoj pruža. A kakva je ta hrana? Ta hrana dodje s neba, i daje svietu život. To je kruh života, koji kad tko jede ima život vječni i živjet će u vieke. To je tielo i krv Sina Božjega, koji nam se pod prilikami kruha i vina daje za jelo i pilo. O čudnovato otajstvo! Nije dosta, da nam je Bog pripravio večeru, već nas još i vlastitim svojim tielom i krvlju gosti. Koja majka ljubi tako svoje čedo, te ga vlastitim svojim tielom i krvlju hrani? A gle, Isus nas hrani svojim vlastitim tielom i krvlju. A ta je hrana to dragocienija, što nam ju je Isus pripravio neposredno pred mukom i smrću svojom, u času kad su njegovi neprijatelji snovali kako će ga smaknuti, i jedan njegov apostol jedva čekao zgodu, da ga izda. Isus je predvidio, da će ga još one iste noći svi apostoli ostaviti; predvidio je, kako će mu se mnogi nevjernici i krivovjernici rugati u presv. oltarskom sakramentu; kako će ga mnogi katolici nedostojno primati, nu sve ga to ne odvrati a da nam iz prevelike svoje ljubavi ne ostavi vlastito tielo i krv svoju za hranu.

3. Sakramentalna večera velika je takodjer zbog trajanja. Asverova gostba trajala je samo nekoliko mjeseci; dočim Isusova gostba traje u vieke. Ona je morala prestati, jer je nestajalo hrane; dočim ova uviek će trajati, pošto se neprestano množi, koliko se god potroši. K ovomu stolu neka pristupe koliko god puta hoće, svak će dobiti dosta, i hrane nikada ne će nestati. Dokle god bude zadnje duše na svietu

bit će i ove hrane, jer je svim odredjena za popudbinu u život vječni.

4. Napokon ova je večera velika i zbog množine pozvanika. Sv. pismo mnogo puta mjesto svi veli mnogi. Tako veli da je Isus za mnoge prolio krv, mjesto za sve, pošto je on za sve ljude umro. Kad dakle današnje sv. evangjelje kaže, da je neki čovjek pozvao na večeru *„mnoge,“* to se ima razumievati da je pozvao sve. Da, svi su pozvani na Isusovu večeru t. j. na sv. pričest, samo ako su je dostojni. Vječna mudrost sve milo pozivlje: »Hodite k meni svi, jedite hljeb i pijte vino, koje sam raztvorila.« (Prič. 9, 5.) Sluge pak, koje posla Isus da zovu gostove na večeru, jesu apostoli i njihovi nasljednici, koji uviek pozivlju vjerne duše, da se dodju pokloniti Isusu u presv. oltarskom sakramentu i primiti ga. Isus se je sasvim predao svećenikom u ruke, da mogu uviek držati gotovu hranu i dieliti ju svakomu, koji god ju zatraži, samo ako je vriedan. Kolika je ta sreća za nas, dragi kršćani, da smo pozvani na Isusovu veliku večeru, na kojoj se možemo, kad god hoćemo, okriepiti njegovim presv. tielom i krvlju!

II.

Sad čujte, kako su se uzovnici izpričavali, da ne mogu doći na večeru. Premda nam je Isus u presv. oltarskom sakramentu izkazao najveću ljubav, to ipak mnogi tu ljubav malo ciene, pače ju preziru. Čujte što o tom veli Isus: *„I počeše se svi zajedno izgovarati. Prvi mu reče: zaselak kupih, i valja mi ići, da ga vidim, molim te, izgovori me. I drugi reče: kupih pet jarama volova i idem, da ih ogledam; molim te, izgovori me. I drugi reče: oženih se, i zato ne*

mogu doći." Dakle svi su se pozvanici počeli kao dogovorni izgovarati, da ne mogu doći na večeru. Jedni su navodili ovaj uzrok, a drugi onaj. Pod onim, koji je kupio zaselak i hotio ga vidjeti, razumievaju se oni oholi i lakomi ljudi, koji su utopljeni u brigah ovoga svieta, tako da zbog njih zapuštaju vječno spasenje. Pod onim pak, koji je kupio pet jarama volova i hotio ih ogledati, razumievaju se oni ljudi, koji su tako zaljubljeni u stoku i bogatstvo svoje, da ne imaju kada misliti na dušu, pa ni u samu nedjelju i blagdan. Pod onim, koji se oženio, razumievaju se oni razpuštenici i razkalašenici, koji služe samo svojim tjelesnim nasladam, tako da o duševnih nasladah ni pojma nemaju. Premda po sebi nije nikakav grieh kupiti zaselak, živinu, ženiti se, to su ipak sagriešili današnji pozvanici, što pozvani ne htjedoše doći na večeru; jer njihove izprike nisu bile dovoljne, pošto mogahu lako odgoditi ono, čim se izgovarahu. A dogadja se tako i danas, kad treba ići na pričest ili k sv. misi u nedjelju i blagdan. Jedni se izgovaraju kućanstvom, drugi gospodarstvom, a treći tjelesnimi zabavami. Oni ljudi u današnjem sv. evangjelju bijahu samo jedan put pozvani na večeru, a kršćani se zovu na sv. pričest i na sv. misu ne jedan put, već često puta, pa ipak svaki put odbijaju poziv!

Ako je tko tako nesretan medju vami, te se možda ni o uskrsu nije pričestio, ili je bez dovoljna razloga zapustio sv. misu u nedjelju i blagdan, neka se boji, da mu se ne dogodi ono, što reče Isus glede onih, koji se današnjemu pozivu domaćina ne odazvaše: „*I vrativši se sluga kaza ovo gospodaru svojemu. Tada se razsrdi domaćin i reče: . . . Kažem vam, da ni jedan od onih zvanih ljudi, ne će okusiti*

večere moje." Dakle domaćin ih kao nevriedne za uvieke izključi od svoje večere. Ne dopustite, dragi kršćani, da se to dogodi i komu od vas, jer to je najveća kazan, kojom može Bog koga kazniti, da ga na ime na vieke izključi od velike svoje večere, nebeske slave.

III.

Napokon čujte, koji su mjesto pozvanika d o š l i na večeru. „*Tada reče domaćin sluzi svojemu: Idi brzo na razkršća i ulice gradske, i dovedi amo siromahe, i slabe, i sliepe, i hrome. I reče sluga: Gospodaru! učinjeno je, kako si zapovjedio, i još mjesta ima. I reče gospodar sluzi: Izidji na putove i medju ograde, te natjeraj neka dodju, da mi se napuni kuća.*" Pod onimi pozvanici, koji ne htjedoše doći na evangjeosku večeru, razumievaju se oholi Židovi: književnici i Fariseji, koji odbiše evangjelje Kristovo. A pod onimi novimi pozvanici iz grada, koji mjesto prvih dodjoše na večeru, razumievaju se ponizni Židovi i carinici, grešnici, Samaritanci i pogani, koji vjerovaše u Isusa i primiše njegov nauk. Medju timi bijaše sv. Matej apostol, Zahej, Marija Magdalena, toliki siromasi, bolestnici, sliepi i hromi, koje Isus ozdravi i oni ga hvališe i sliediše. Medju ove posljednje spadamo i mi, dragi kršćani. Mi u svojih griesih i strastih bludismo po razkršćih, ulicah, putovih i ogradah, pa nas je Bog iz prevelike svoje ljubavi pozvao u svoju milost, i daje nam svoje vlastito tielo i krv za hranu. Nu da budemo uviek vriedni tolike gostbe, valja da budemo s i r o m a š n i duhom t. j. da odciepimo srce svoje od dobara ovoga svieta; s l a b i t. j. da trapimo svoje tielo postom i molitvom; s l i e p i,

da izvadimo oko, ako nas smućuje t. j. da odbacimo od sebe što nas prieči u dobru, pa bilo nam to drago kao očinji vid; treba da smo hromi t. j. da radje budemo bez noge ili ruke, nego da nas na grieh navodi. I tako hoće Bog, da s nami priprostimi ljudmi izpuni onu prazninu, koja je dan danas u njegovoj kući nastala odtale, što su se mnogi bogataši i velikaši odrekli crkve, te ne će da dolaze ni k sv. misi ni k stolu Gospodnjemu. Mi smo dakle pozvani da zauzmemo njihovo mjesto, i jao nama, ako se tomu pozivu ne odazovemo. Nemojmo dopustiti da drugi preuzmu naše mjesto. Isus zove sve na veliku večeru, i na njoj ima dosta mjesta za sve. Nitko se dakle ne će moći izgovarati, da nije bio pozvan ili da nije imao mjesta. Sluga reče domaćini: „*Još ima mjesta;*“ a domaćin hoće da mu se „*napuni kuća.*“ Ako dakle mi ne dodjemo, doći će drugi. Doći će toliki grešnici i nevjernici: pogani, Židovi i Muhamedanci, koji će se obratiti i zapremit će naše mjesto. Nemojmo dakle podnipošto dopustiti, da drugi dodju na naše mjesto. Budimo dakle marljivi u pohadjanju službe Božje i primanju sv. sakramenata, da tako budemo uviek vriedni gostovi evangjeoske večere. — Ne mogu a da ne pohvalim vas, pobožne žene, koje često stupate k stolu Gospodnjemu. Možda vam se za to zločest sviet i ruga, jer ne pozna slasti, koju vi uživate. Nu vi se na njihovo smijanje nemojte obazirati, već samo srčano uztrajte na toj stazi. A kamo sreće, kad bi se i drugi u vas ugledali, svi koji me slušaju, da se tako kuća domaćinova napuni pobožnimi gostovi!

Zahvaljujemo ti, mili Isuse, što si nas iz prevelike svoje dobrote pozvao u svoju crkvu i dopuštaš nam, da pristupamo k tvomu stolu. Daj nam milost, da se uviek dostojno pričešćamo, te zavriedimo biti gostovi one velike večere, koju si pripravio u nebu svim onim koji te ljube. Amen.

Na treću nedjelju po Duhovih.

»Ovaj prima grešnike i jede s njimi.« Luk. 15, 2.

Evangjelje sv. Luke 15, 1—10.

U ono vrieme približavahu se k Isusu carinici i grešnici, da ga čuju. I mrmljahu Fariseji i književnici govoreći: Ovaj prima grešnike i jede s njimi. I kaza im priču ovu govoreći: Koji čovjek od vas imajući sto ovaca i izgubivši jednu od njih ne ostavi devetdeset i devet u pustinji, i ide za izgubljenom, dok je ne nadje? I našavši digne ju na ramena svoja radujući se; i došavši kući sazove prijatelje i susjede govoreći im: radujte se sa mnom, jer nadjoh svoju ovcu izgubljenu. Kažem vam, da će tako biti radost na nebu za jednoga grešnika, koji čini pokoru, većma nego li za devetdeset i devet pravednika, kojim ne treba pokora. Ili koja žena imajući deset drama, ako izgubi jedan dram, ne zapali svieće, i ne pomete kuće, i ne traži dobro, dok ne nadje? I našavši sazove prijateljice i susjede govoreći: radujte se sa mnom, jer nadjoh izgubljeni dram. Tako, kažem vam, bit će radost pred angjeli Božjimi za jednoga grešnika, koji čini pokoru.

Današnje sv. evangjelje svjedoči nam opet, kako dobar, ljubežljiv i milostiv bijaše Isus, te su k njemu

dolazili i isti carinari i grešnici, da ga vide i čuju. Pače on je jednom sâm išao k cariniku Zaheju na gostbu, da ga obrati. Fariseji i književnici dolažahu takodjer k Isusu, ali ne da se obrate, već da vrebaju na njega, ne bi li možda što god od njega čuli ili vidjeli, što se protivi njihovu zakonu, da ga tako mogu progoniti. Oni su se u svojoj licemjernoj oholosti i nad nedužnimi njegovimi čini i govori sablažnjivali. Tako mjesto da se vesele, što k njemu dolaze carinici i grešnici, da ga slušaju i da se obrate, oni ga mrko gledaju i svomu nezadovoljstvu daju javno oduška. *„Mrmljahu govoreći: Ovaj prima grešnike i jede s njimi.“* U ovo malo rieči sadržan je sav duh farisejski: njihovo licemerje i oholost. Držeći samo sebe za svete i pravedne izbjegavahu carinike i grešnike, a sami ne bijahu ništa bolji od njih, jer su se protivili poznatoj istini i mrzili su na druge. Nije zabranjeno obćiti s grešnici, samo ako nam odtale ne prieti kakva pogibelj; pače dobro je ako s njimi obćimo, da ih od grieha odvratimo. Sv. Augustin veli: »Ne ljubi grieh u čovjeku nego čovjeka; čovjek je djelo ruku Božjih, a grieh je djelo ljudsko.« Mi treba da ljubimo ljude kao stvorove Božje, a samo na grieh moramo mrziti, koji je jedini djelo pakla.

Čuvši Isus, kako Fariseji i književnici proti njemu mrmljaju, odkri svoje srce, da pokaže kako je u njemu sama ljubav i milosrdje k nama ljudem, i kako je pripravan oprostiti skrušenomu grešniku. Da dakle carinike i grešnike osokoli na pravo obraćenje, a i Fariseje i književnike o boljem pouči, kaza dvie divne priče i to:

I. O izgubljenoj ovci;
II. O izgubljenom dramu.

Te dvie priče sačinjavat će dva diela našeg današnjeg razmatranja.

I.

1. Čujte najprije priču o izgubljenoj ovci *„Koji čovjek od vas imajući sto ovaca i izgubivši jednu od njih ne ostavi devetdeset i devet u pustinji, i ide za izgubljenom, dok je ne nadje? I našavši digne ju na ramena svoja radujući se; i došavši kući sazove prijatelje i susjede govoreći im: radujte se sa mnom, jer nadjoh svoju ovcu izgubljenu.“* Ovdje Isus samoga sebe opisuje u slici brižnoga pastira, koji nastoji jedino oko boljka svojih ovaca. Već Ezehija prorok proreče o njemu, da će doći kao pastir da potraži svoje ovce i izgubljenu natrag dovede. »Evo me, ja ću tražiti ovce svoje ... Tražit ću izgubljenu.« (Ezeh. 34, 11. 16.) A i Isus se sam nazivlje dobrim pastirom, koji daje život svoj za ovce svoje. Ovu priču o sto ovaca tumače sv. otci ovako: Isus imade sto ovaca. Njegova ovčarnica je nebo. Devetdeset i devet ovaca jesu angjeli u nebu. Izgubljena ovca je sav rod ljudski koji je takodjer stvoren za nebo, ali je istočnim griehom izgubio na nj pravo. Isus dobri pastir ostavio je svoje angjele u nebu i došao na ovaj sviet, da potraži izgubljeni rod ljudski i da ga spasi. Pastir u današnjem sv. evangjelju ište svuda izgubljenu ovcu, penje se na brdo, silazi u dolinu, ide u pustinju, zove ju i ište tako dugo, dok ju ne nadje. Napokon čuje ju gdje bleji, potrči k njoj i uhvati ju. Kad ju je našao, ne ljuti se, ne tuče ju, već ju veseo oprti na svoja ledja i nosi u ovčarnicu. Tako je upravo radio Isus. Svakamo je putovao, išao u pustinju, na brda, u doline, gradove, u sela da potraži izgubljenu ovcu. Zvao ju

je propoviedajući svoj božanski nauk. A kad ju je našao, nije se na nju ljutio ili ju kaznio, već ju oprtio na svoja vlastita ledja, oprtivši težki križ na se, da nas na njem odkupi i odvede u nebesku ovčarnicu. Pa kako se pastir raduje kad nadje izgubljenu ovcu, tako se obradovao i Isus odkupivši rod ljudski. Uvedavši u nebo tolike odkupljene duše iz prednjega pakla, predstavi ih Bogu Otcu, koji se razveseli; a razveselili su se i angjeli, jer kad se Bog raduje, raduju se s njim i svi oni, koji su blizu njega. I tako je u nebu nastala obćenita radost.

2. Nego pod ovom izgubljenom i nadjenom ovcom može se razumievati i svaki obraćeni grešnik. S toga i veli Isus dalje: „*Kažem vam, da će tako biti radost na nebu za jednoga grešnika, koji čini pokoru, većma nego za devetdeset i devet pravednika, kojim ne treba pokora.*“ Razlog, zašto je u nebu veća radost za jednoga grešnika, koji pokoru čini, nego za devetdeset i devet pravednika, kojim ne treba pokora, jest taj, što je, kako veli sv. Grgur Vel., obraćeni grešnik čestoputa revniji i stalniji nego čovjek nedužan. I zaista kako god se onaj, koji se na vatru opeče, bolje čuva vatre, nego onaj koji se nije opekao, isto tako i grešnik kad se obrati oprezniji je od drugoga, da ne padne u grieh. Možda je u nebu za takvoga obraćenoga grešnika veća radost i za to, što se njegovim primjerom i drugi grešnici potaknu na pokoru. Jer kad koji grešnik čuje ili vidi, da se je drugi koji veliki grešnik obratio, tada i on počne misliti o svom obraćenju, osvjedoči se, da obraćenje nije stvar nemoguća, pa si veli sa sv. Augustinom: »Ako su mogli ovi i ove, zašto ne bih mogao i ja?« Nego najveći razlog, zašto je u nebu tolika radost za

jednoga obraćenoga grešnika, jest jamačno taj, što se već takav grešnik držao izgubljenim, pak se ipak spasio. Da nam razbojnici opljačkaju kuću, uza svu žalost veselilo bi nas, ako što god nisu mogli sobom uzeti. Nego još veća radost bila bi nam, kad bismo kasnije što god našli, što držasmo za ukradeno. Majka sigurno ima rada svoju djecu. No ako joj jedno diete oboli i opet ozdravi, ona mu se više raduje nego drugoj djeci, koja nisu bila oboljela, i to više, što je njegova bolest bila opasnija. Tako je i u nebu veća radost za jednoga grešnika koji se obrati, nego za devetdeset i devet pravednika; jer ovima je spasenje bilo kao već osigurano, dočim njegovo bijaše u najvećoj pogibelji.

Grešnici braćo! Iz ove priče, što sam vam ju sada protumačio, mogli ste lako razabrati, kako brižno traži dobri pastir Isus izgubljenu ovcu, koja ste vi. On vas zove na pokoru, i ako se obratite, sa svom će vas ljubavlju dovesti u svoju ovčarnicu, i bit ćete na veliku radost ne samo dobrim kršćanom na zemlji već i svetim i angjelom na nebu. Što bi bilo od vas, da vas je Isus od sebe odbacio, kako ste to toliko puta zaslužili? Gorjeli biste sada u paklu. Nu to isto čeka vas i sada, ako se ne obratite. Nemojte se dakle dulje oglušivati glasu Isusovu, koji za vami ide i zove vas po svojih namjestnicih osobito po današnjoj propoviedi na pokoru. Nemojte se dulje sakrivati pred tako dobrim pastirom, već se pustite naći; potecite mu u susret i bacite mu se u naručaj. On će vas objeručke zagrliti i opet dovesti u dobru pašu i napokon uvesti u nebesku ovčarnicu, gdje će nad vašim obraćenjem biti veća radost, nego nad devetdeset i devet pravednika, koji ne trebaju pokore. Ne obratite

li se, doći ćete u pakao, gdje će vam se nečisti duhovi rugati, što niste htjeli slušati dobroga pastira, i tako se sami svojom krivnjom izgubiste. Molite se dragomu Bogu, da vam se takva šta ne dogodi, jer to bi bila najveća nesreća za vas.

Licemjerni i oholi Fariseji i književnici mrmljahu proti Isusu, što je primao i jeo s grešnici, mi pak treba da mu od svega srca hvalimo, što tako brižno traži grešnike da ih obrati. Što bi bilo od nas, da nam se Isus nije smilovao i potražio nas? Da, toliko se Isus brine za naše dušno spasenje! Kako se pak mi imamo skrbiti za svoje spasenje, čut ćete u drugom dielu.

II.

1. Druga priča današnjega sv. evangjelja glasi: *„Ili koja žena imajući deset drama, ako izgubi jedan dram, ne zapali svieće, i ne premete kuće, i ne traži dobro dok ne nadje? I našavši sazove prijateljice i susjede govoreći: radujte se sa mnom, jer nadjoh izgubljeni dram.“* Ova je priča sasvim slična prvoj. Pod deset drama razumievaju se angjeli i ljudi. Izgubljen dram predstavlja izgubljen rod ljudski istočnim griehom, a devet drama znači devet kora angjeoskih. Žena, koja je izgubila dram, znači zaručnicu Isusovu, sv. katoličku crkvu. Dram je malen novac od nekoliko novčića. Pa kako god angjeoska žena, kad izgubi jedan dram, zapali svieću, premete svu kuću, i traži dram, dok ga ne nadje, isto tako i sv. mati crkva zapaljuje svieću t. j. propovieda nebeski nauk, koji razsvjetljuje svakoga čovjeka; premete kuću t. j. šalje propovjednike i izpovjednike na sve strane svieta, da obrate nevjernike i krivovjerce k Isusovoj vjeri a

grešnike na pokoru. Pa kako se žena, kad nadje dram, s prijateljicami i susjedi raduje, isto tako raduje se i sveta mati crkva sa svimi svetci i angjeli u nebu i s dobrimi kršćani na zemlji, kad se koji nevjernik ili grešnik obrati.

2. Da se pak pod izgubljenim i nadjenim dramom ima razumievati osobito obraćeni grešnik, sliedi iz rieči Isusovih, koji veli: *„Tako, kažem vam, bit će radost pred angjeli Božjimi za jednoga grešnika, koji čini pokoru.“* Odatle znajte, dragi kršćani, da se za nas ljude i u nebu znade. Za nas znade ne samo Bog, nego i angjeli i svetci. Znadu jesmo li dobri ili zli. O grešniče, da znaš kako željno čekaju na tvoje obraćenje tvoj angjeo čuvar, otac tvoj, majka tvoja, ako su u nebu. Daj, razveseli ih danas svojim obraćenjem. Oni te ljube, pa jer te ljube, žele da se obratiš i spasiš. I to je najveća radost, koju im možeš učiniti. Oni se mole za tvoje obraćenje, pa će se obradovati kad uvide, da njihove molitve nisu bile bezkoristne. A obradovat će se za cielo i Bog Otac, jer će se za jednog člana povećati broj njegovih sinova. Obradovat će se Bog Sin, jer će uvidjeti, da nije badava krv svoju prolio. Obradovat će se Duh Sveti, jer će upoznati, da njegova milost nije bila u tebi bezplodna. Obradovat će se svi angjeli i sveti u nebu, jer će se broj odabranika pomnožati. Kad to sve znate, grešnici braćo, hoćete li još uztrajati u griehu? Hoćete li još žalostiti Boga i njegove angjele? Ili zar se ne ćete još danas obratiti k Bogu? Nu vi me pitate, kako da se obratimo? Čujte kako.

Evangjeoska žena, koja je izgubila dram, najprije zapali svieću, onda premete kuću, i marljivo traži po svih kutovih izgubljeni dram, dok ga ne nadje.

Dram, kako rekoh neznatan je novac, vriedan naših od prilike četrdeset novčića; pa ako evangjeoska žena tako brižno traži taj svoj izgubljeni novac, koliko većma treba da vi grešnici potražite milost Božju, dušno spasenje. Da pak to svoje spasenje nadjete, učinite sve, kako je uradila ona evangjeoska žena. Najprije zapalite svieću t. j. molite Boga, da vas razsvietli, da upoznate, što ste griehom izgubili, na ime vječno blaženstvo, i što ste zaslužili, na ime vječne paklene muke. Živom si vjerom predstavite, da stojite pred strogim vječnim sudcem, koji dobro naplaćuje i zlo kazni, i da će i vas osuditi na strašne muke, ako se ne ostavite grieha. Onda premetite svoju kuću t. j. izpitajte pomno svoju savjest po svih Božjih i crkvenih zapoviedih, kako ste sagriešili, i koliko ste puta kakav smrtni grieh počinili. Napokon tražite marljivo dok ne nadjete što ste izgubili t. j. posvećujuću milost, bacite se pred svećenika, te mu skrušeno i podpuno izpovjedite svoje griehe, i on će vam povratiti izgubljenu milost i dobit ćete opet pravo na vječno blaženstvo. O kako ćete biti tada veseli, što ste našli izgubljeni dram t. j. dušno spasenje, i to će vam više vriediti, nego da sav sviet dobijete.

Na koncu nekoliko rieči vam, gospodari i gospodarice. I vas se donekle tiču današnje evangjeoske priče. Buduć da se pod izgubljenom ovcom i dramom razumieva svaki grešnik, stanovao on u čijoj mu drago kući, treba da svaki gospodar bude dobar pastir, i svaka gospodarica brižna žena. Da niste možda vi, o gospodari, izgubili koju svoju ovcu; i vi gospodarice koji dram! Svaki sin ili sluga, svaka kći ili službinja, koja žive u griehu, izgubljena je ovca,

izgubljen dram. Gospodari! budite dobri pastiri. Ostavite devetdeset i devet drugih briga, pa potražite izgubljenu ovcu, koja bludi kojekuda u griesih. Odvratite sina svoga ili slugu od zla, i dovedite ga na pravi put. Nemojte ga ostaviti u grešnoj prigodi, već ga odtrgnite odanle; pa ako sam ne će da ide, uzmite ga za ruku i dovedite kući svojoj. Gospodarice! budite i vi angjeoska žena. Ostavite devet drugih briga i potražite izgubljeni dram. Zapalite svieću t. j. ne dopuštajte, da vam kći ili služkinja noću izostaju od kuće i u tmini borave usried zla družtva. Kao od vatre čuvajte ih od grešnog posiela, jer tu je već mnoga duša zaglavila i na vieke propala. Premetite svoju kuću t. j. pazite tko vam dolazi u kuću; da nisu to možda osobe pogibeljne za vašu djecu i služinčad. Osobito pod živu glavu ne dopuštajte, da bi se u vašoj kući sastajalo pogibeljno družtvo ili čak držalo grešno posielo. Tražite marljivo t. j. ako na svojoj djeci ili služinčadi opazite štogod zla, odmah to strogo zabranite. Ne izkorienite li zlo u zametku, kasnije ćete ga teže zabraniti, i bit će vam žao ali prekasno. Gospodari! da vam kakvo živinče izgine, vi biste ga za cielo još onaj isti dan, onu istu noć išli tražiti. Gospodarice! da izgubite novac, vi biste svu kuću premetale, dok ga ne biste našle. A zar duša vašega djeteta ili služinčadi ne vriedi više od živinčeta ili novca? Ako je Isus za spasenje duša naših ostavio Božji priestol, i na križu za njih umro, jamačno ćete se i vi marljivo brinuti za spasenje svoje djece i služinčadi; pa ako vam je već tko od njih posrnuo u grieh, odvratite ga od zla i privedite na put pokore, da tako razveselite Boga i sve angjele i svete u nebu. Amen.

Na četvrtu nedjelju po Duhovih.

»Ostaviše sve, i otidoše za njim.« Luk. 5, 11.

Evangjelje sv. Luke 5, 1—11.

U ono vrieme kad množtvo ljudi naleže k Isusu, da slušaju rieč Božju, a on stajaše kod jezera Genesaretskoga, vidje dvie ladje gdje stoje u kraju jezera, a ribari bijahu izišli, i izpirahu mreže. A uljezavši u jednu ladju, koja bješe Simunova, zamoli ga da malo odmakne od kraja. I sjedavši učaše narod iz ladje. A kad presta govoriti, reče Simonu: Hajde na dubinu, te bacite mreže svoje na lov! I odgovarajući Simon reče mu: Učitelju! svu noć smo se trudili, i ništa nismo uhvatili; ali po tvojoj rieči bacit ću mrežu. I učinivši to, uhvatiše veliko množtvo riba, i mreža im se prodiraše. I namignuše na drugare, koji bijahu na drugoj ladji, da dodju, i da im pomognu. I dodjoše, i napuniše obje ladje tako da se gotovo potope. Kad to vidje Simon Petar, pripade ka koljenom Isusovim govoreći: Izidji od mene, jer sam čovjek grešnik, Gospodine! Jer bješe ušao strah u njega i u sve, koji bijahu s njim, od lova riba, koji uloviše: a tako i u Jakova i Ivana, sinove Zebedejeve, koji bijahu drugari Simonovi. I reče Isus Simonu: Nemoj se bojati; od sada ćeš ljude loviti! I izvukavši ladje na zemlju, ostaviše sve, i otidoše za njim.

Današnje sv. evangjelje ističe osobito dva znamenita svojstva Isusova, na ime: njegovu revnost u propoviedanju, i moć tvoriti čudesa. Isus propovieda iz ladje Simonove t. j. Petrove, a Simon na rieč Kristovu ulovi toliko množtvo riba, kakova se na Genesaretskom jezeru još nikad nitko nije sjećao. Oboje t. j. i propovied i čudesni ribolov tako djelovaše na ribare Simona i njegove drugare, da su s mjesta ostavili i ladju i zanat i obitelj, i pošli su za Isusom. A to je Isus baš i namjeravao. S toga i učini čudo u njihovu poslu, da na to čudo više paze, i da na njih jače djeluje. A liepo je to čudo znamenovalo i njihovo buduće zvanje. Kakogod što sada love ribu iz dna mora u mreže i vuku na kraj, tako će u buduće hvatati ljude iz dubine grešna i putena života u mrežu crkve Isusove, i privodit će ih u vječno blaženstvo.

Budući da je Isusova propovied i čudesni Simonov ribolov učinio na Isusove učenike tolik utisak, da su sve ostavili i otišli za Isusom; držim da ćemo i mi dobiti obilnu korist, ako si ta dva predmeta danas pobliže razmotrimo. Prema tomu govorit ću vam:

I. O Isusovoj propoviedi;
II. O čudesnom Simonovom ribolovu.

I.

U propoviedanju Isusovu valja da pazimo na troje, i to: na ljude, kojim je propoviedao; okolicu, gdje je propoviedao, i propovjedaonicu, s koje je propoviedao.

1. Što se tiče ljudi, kojim je Isus propoviedao, čujte što veli sv. evangjelje: »*U ono vrieme kad množtvo ljudi naleže k Isusu, da slušaju rieč Božju.*« Isus je putovao cielom Palestinom; svuda je za sobom

ostavljao tragove svojega svemogućstva i dobrote. S toga nije čudo, da ga je narod, zadivljen s njegovih čudesa i nauka, svuda sliedio i oko njega se sakupljao. Došavši na obalu Genesaretskog jezera, tako ga obkoliše ljudi, da mu je bilo nemoguće medju njimi na kopnu mirno propoviedati, jer svaki se turao napried, želeći da uhvati svaku i zadnju rieč, koja je izlazila iz njegovih božanskih usta.

Odatle učite se, dragi kršćani, kako treba da rado slušate rieč Božju; jer ono, što vam propoviedaju svećenici, tako je kao da bi vam sâm Isus propoviedao. Jer svećenici ne propoviedaju svojega nauka, nego nauk Isusov; pak im je zato Isus dao svoj ugled, kad reče: »Ko vas sluša, mene sluša.« (Luk. 10, 16.) Tko dakle sluša propovjednika, kao da sluša samog Spasitelja. Nastojte dakle da i vi što možete u najvećem broju dodjete k propoviedi i kršćanskom nauku. Kao što je kruh hrana tielu, tako je i rieč Božja hrana duši. Čovjek, kojemu ne prija tjelesna hrana, taj je tjelesno bolestan; isto tako kojemu ne prija duševna hrana, mora da je bolestan na duši. Dokle god dakle rado slušate rieč Božju, dotle se može reći, da vam srce nije pokvareno, i da vam je stalo do spasenja duše. Čim pak tko izbjegava rieč Božju, ili dolazi u crkvu, da tamo spava ili šapće, takav pokazuje, da mu nije stalo za dušno spasenje. Ako je dosada tko od vas tako malo mario za rieč Božju, neka se ugleda u onaj židovski narod, koji je sa svih strana željno obkoljivao Isusa, da čuje njegov nauk, pa neka i on sluša rado rieč Božju, kao što ju je slušao ovaj narod.

2. Okolica, gdje je Isus propoviedao, bijaše Genesaretsko jezero. Sv. evangjelje veli: »*A on stajaše kod jezera Genesaretskoga, vidje dvie ladje gdje stoje na kraju jezera, a ribari bijahu izišli, i izpirahu mreže.*« Genesaretsko jezero zove se takodjer more Tiberijadsko ili Galilejsko. Ono ima u duljini oko 25 kilometara ili od prilike šest sati, a u širini 12—14 kilometara ili oko 3 sata. Kraj toga jezera leži grad Kafarnaum, gdje je ribario Simon Petar sa svojimi drugovi. Na obali toga jezera stajao je Isus, kad ga obkoli mnoštvo ljudi, da slušaju njegov nauk.

Zašto nije Isus propoviedao radje u sinagozi ili u hramu, nego pod vedrim nebom? Zašto nije išao s narodom radje u grad, i tamo mu propoviedao, a ne ovdje na obali? Time nam je hotio Isus pokazati da na Boga možemo svagdje misliti i o njem govoriti, pa i vani pod vedrim nebom. U gradu ne propoviedaju se uzvišenije istine, nego što se propoviedaju na ladanju. Pače u gradu su ljudi raztreseniji, nego na selu. I mi ne opažamo, da bi gradski ljudi, ili oni seljaci, koji često idu u grad, bili bolji i pobožniji od onih, koji ostaju kod kuće.

3. Propovjedaonica, s koje je Isus propoviedao, bijaše ladja Simona Petra. Sv. evangjelje kaže: »*A uljezavši u jednu ladju, koja bješe Simonova, zamoli ga, da malo odmakne od kraja. I sjedavši učaše narod iz ladje.*« Ta ladja dakle, iz koje učaše Isus, bješe Simona Petra. Simon mu je bilo rodjeno ime, a Isus mu kasnije nadjene ime Petar. Budući pak da je Isus iz te ladje propoviedao, ta ladja bješe njegova propovjedaonica. Ova Petrova ladja znači crkvu Isusovu, u kojoj se jedinoj propovieda pravi njegov nauk. Po tom jedino u crkvi Isusovoj nalazi se istina i spas; dočim u svih drugih je laž i bludnja. I to nije bez značenja, što je Isus

s j e d e ć i učio narod iz ladje Petrove. To znači, da će se nauk Isusov neprekidno kroz sve viekove propoviedati jedino u katoličkoj crkvi, kojoj je vidljiva glava namjestnik Isusov i nasljednik sv. Petra, sveti otac papa. A zapamtite si i to, da Isus nije zapovjedio sv. Petru, da malo odmakne od kraja, već ga »*zamoli.*« Kolika poniznost! Gospodar moli slugu, učitelj učenika, Bog čovjeka. To je poniznost nad sve poniznosti. Odatle neka se uče svi poglavari svjetski i duhovni, da sa svojimi podložnici vladaju više ljubavlju nego strogošću.

Što je Isus iz te ladje propoviedao, toga nam sv. evangjelje ne kaže. Ali možemo si sami misliti, da je propoviedao o preziranju i bježanju ovoga svieta, i o dužnosti težiti za nebeskimi dobri. To znači i ono, kad reče sv. Petru: »*da malo odmakne od kraja*« t. j. od ove zemlje.

To je što nam pripovieda današnje sv. evangjelje o propoviedanju Isusovu; sad pak čujte što veli o č u d e s n o m S i m o n o v u r i b o l o v u.

II.

U čudesnom Simonovu ribolovu razmatrat ćemo: 1. Kako su apostoli na Isusovu rieč b a c i l i m r e ž u; 2. š t o s u u l o v i l i; 3. kako je uspjeh lova n a n j i h d j e l o v a o.

1. Najprije razmatrajmo, kako su apostoli na Isusovu rieč b a c i l i m r e ž u. Sv. evangjelje veli: »*A kad presta* (Isus) *govoriti, reče Simonu: Hajde na dubinu, te bacite mreže svoje na lov! I odgovarajući Simon reče mu: Učitelju! svu noć smo se trudili, i ništa nismo uhvatili; ali po tvojoj rieči bacit ću mrežu.*« Kako je vidjeti, sv. je Petar bio osobito

s t r p l j i v. Premda je cielu noć ribario, a ni jedne ribe nije ulovio, ipak se nije ljutio ili psovao. Isto tako bio je i vrlo p o b o ž a n. Živio je od ribarenja. Kad je Isus sišao u njegovu ladju, mogao mu je lako reći, da svoju ladju treba za ribarenje; ali toga nije učinio; pače on, premda umoran od noćnog rada, čitavu je propovied Isusovu napeto i pobožno slušao. Napokon bio je i p o s l u š a n i pun pouzdanja u Boga. Na Isusovu rieč odmah baci mrežu u more.

Kamo sreće, kad bi se svi kršćani ugledali u sv. Petra! Ali koliki su nestrpljivi, kad im štogod ne podje za rukom. Mrmljaju, psuju, da je grozota slušati. A koliki zbog svjetskih posala zanemaruju službu Božju. Više im je stalo do vremenitog dobitka, nego do spasenja duše. Mnogo ih sluša više svoje strasti, nego Boga. Je li dakle čudo, ako takvi u svojih poduzećih nemaju nikakvoga Božjeg blagoslova? O, koliki se muče dan i noć, pak nemaju ništa, jer ne rade u ime Božje.

2. Kad apostoli na Isusovu rieč baciše mrežu u more, gledajte, koliko su riba namah u l o v i l i. Veli nam sv. evangjelje: »*I učinivši to, uhvatiše veliko množtvo riba, i mreža im se prodiraše. I namignuše na drugare, koji bijahu na drugoj ladji, da dodju i da im pomognu. I dodjoše, i napuniše obje ladje, tako da se gotovo potope.*« Da ne bi možda tko pomislio,da se to slučajno dogodilo, valja znati, da se riba laglje hvata noću, kad ne vidi mreže, nego danju; i da se riba teže hvata, gdje je duboko, nego gdje je plitko. Ako dakle sv. Petar nije mogao ciele noći u plitkom moru uhvatiti ni jedne ribe; još manje se je mogao nadati, da će uhvatiti danju u dubini.

*

Pa ipak dogodi se protivno. Znao je to dobro sv. Petar, jer mu to bio zanat, pa se prečudio, kad je toliko riba na jedan put uhvatio. Kao što se dakle u početku svieta na Božju zapovied sve životinje skupiše oko Adama, da im nadjene ime, isto tako se sada na Isusovu zapovied sakupi množtvo riba u Petrovu mrežu. Učini pak to čudo Isus, da odšteti sv. Petru uzaludan trud preko noći; onda da mu uzvrati što mu je posudio ladju za propoviedanje; napokon da ga nagradi za njegov posluh i pouzdanje. Ovaj Petrov ribolov — kako veli jedan pobožni muž i tumačitelj svetoga pisma — vriedi više, nego da je sveti Petar iz mora izvukao kraljevsku Davidovu krunu i uskrisio kraljevstvo Israelsko.

3. Napokon čujte kako je taj čudesni ribolov djelovao na sv. Petra i ostale apostole.

a) „Kad to vidje Simon Petar, pripade ka koljenom Isusovim govoreći: Izidji od mene, jer sam čovjek grešnik, Gospodine!" Ovo reče Petar iz poniznosti, a ne kao da bi si bio sviestan kakvoga težkoga grieha, pošto mi znamo, da su svi apostoli osim Jude Iskariota bili ljudi dobri. Reče to pak zato, jer se scienio nevriednim, da bude tako blizu Isusa, i da se je Isus upravo njime i njegovom mrežom i ladjom poslužio, da učini toliko čudo. Riečmi dakle: *»Izidji od mene«* zamoli Isusa, da izidje iz njegove ladje, pošto nije vriedan imati ga u svojoj ladji. — To je liep nauk za nas; ako se Bog kada nami kao orudjem služi za kakvo dobro djelo, da se nikada ne uzoholimo, nego se još više ponizimo.

b) Ove rieči: *»Izidji od mene«* reče Petar i zato: *»Jer bješe ušao strah u njega i u sve, koji bijahu s njim, od lova riba, koji uloviše; a tako i u Jakova i Ivana sinove Zebedejeve, koji bijahu drugari Simonovi.«* Videći Simon i svi koji bijahu s njim golemo čudo na svoje oči, prestrašiše se jer su osjetili, da Isus mora biti više, nego čovjek. To je najbolji dokaz, koliko je moralo biti to čudo, pošto svi ti ljudi bijahu vještaci u ribarenju, i kao takovi bijahu osvjedočeni, da se onoliko riba, u ono doba, na onom mjestu bez osobitoga čuda nije moglo uloviti. S toga ih i uhvati toliki strah. — S ovakovim strahom i počitanjem prema Isusu treba da ulazimo i mi u crkvu, pošto se tamo nalazi Isus u presv. oltarskom sakramentu. Navlastito pak treba da sa strahom i počitanjem stupamo k sv. pričesti, jer tada ne samo da je Isus blizu nas, nego dolazi u naše srce i s nami se najuže združuje.

Sad čujte, kako nagradi Isus sv. Petra za onu izjavu. Sv. evangjelje veli: *»I reče Isus Simonu: Nemoj se bojati; od sada ćeš ljude loviti!«* Ovimi riečmi zgodno očitova Isus sv. Petru, da ga od ribarenja zove na drugi posao, na ime na obraćivanje ljudi. Obilan Petrov ribolov liepo označuje to obraćenje. More znači sviet; ladja Petrova znači crkvu Isusovu; mreža znamenuje nauk Isusov; ribe u dvih ladjah znače Židove i pogane, koje su apostoli doveli u Isusovu crkvu. Pa kako je god čudesni Petrov ribolov bio djelo Isusovo, isto tako je i obraćenje ljudi još veće i čudesnije djelo Božje. Jer kao što nije bilo moguće bez osobitog sudjelovanja Božjeg onoliko riba tako brzo i bez velikog truda uloviti u jezeru Genesaretskom, isto tako nije moguće, da bi bili jednostavni ribari, kao što bijahu sv. Petar i drugi apostoli onolike ljude obratili na Isusovu vjeru, kad im Bog ne bi bio vrhunaravnim načinom pomogao. Pa

upravo zato odabrao je Isus za vjeroviestnike jednostavne ribare, da se ne bi reklo da je obraćenje ljudî na Isusovu vjeru djelo ljudsko. A pomoglo je apostolom u tom poslu osobito i to, što su u imenu Isusovu mogli čudesa tvoriti. Po tom, budući da se obraćenje ljudi na Isusovu vjeru moglo izvesti jedino čudom Božjim, onda ta vjera mora biti istinita, jer Bog ne može čudesi potvrditi laž. — Mi smo one sretne ribe, koje se nalaze u Petrovoj ladji. Zahvalimo Bogu na toj velikoj milosti. Držimo se čvrsto te ladje, jer jedino ona će nas moći dovesti u luku vječnoga spasenja.

c) Kad učenici Isusovi uhvatiše toliko riba, nije im preostajalo drugo, nego da ih veseli odnesu u grad i unovče. Od utržene svote mogli bi dugo vremena liepo živjeti. No oni toga ne učiniše. Već *»izvukavši ladje na zemlju, ostaviše sve, i otidoše za njim«* t. j. za Isusom. To bješe i namjera Isusova. Blagoslovio je ribare u vremenitih stvarih, da ih može upotrebiti za uzvišenije, duhovne svrhe. I nas usrećuje Bog svojim blagoslovom. Nu zato se ne smijemo ponositi i razkošno živjeti, već Bogu zahvaliti i njega sve više spoznati i ljubiti. Sv. Petar i njegovi drugari, kad najviše uloviše ribe, ostavljaju sve i idu za Isusom. Odatle učimo se, koliko nas više blagoslivlje Bog nebeskimi dobri, toliko više treba da odtrgnemo srce svoje od ovih zemaljskih dobara i obratimo k Bogu, od kojega dolazi svako dobro. Ne ćemo li, ili ne možemo li ostaviti sve kao apostoli, a mi barem nastojmo, kako liepo veli sveta mati crkva u jednoj svojoj misnoj molitvi od prošle nedjelje: »da tako predjemo preko zemaljskih dobara, da ne izgubimo vječna.« Amen.

Na petu nedjelju po Duhovih.

»Ako ne bude veća pravednost vaša nego književnika i Fariseja, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko.« Mat. 5, 20.

Evangjelje sv. Mateja 5, 20—24.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Ako ne bude veća pravednost vaša nego književnika i Fariseja, ne ćete ući a kraljevstvo nebesko. Čuli ste, kako je kazano starim: ne ubij; a tko ubije, kriv će biti sudu. Ali ja vam kažem, da će svaki, koji se gnjevi na brata svojega, biti kriv sudu. A koji reče bratu svojemu: raka! bit će kriv skupštini; a koji reče: budalo! bit će kriv paklu ognjenomu. Ako dakle prineseš dar svoj k oltaru, i ondje se opomeneš, da brat tvoj ima nešto na te, ostavi ondje dar svoj pred oltarom, i idi prije te se pomiri s bratom svojim, pa onda dodji i prinesi dar svoj.

Sv. evangjelje, što ste ga sada čuli, jest odlomak onoga glasovitoga govora, što ga reče Isus na gori, kad propoviedaše o osam blaženstvih. Ovim naukom što ga sadržaje današnje sv. evangjelje, hotio je Isus izpraviti dvie velike i zlobne bludnje književnika i Fariseja. Jedna bludnja ticala se njihove pravednosti u obdržavanju Mojsijeva zakona i židovskih običaja; a druga načina, kojim tumačiše i izpoviedaše ljubav k bližnjemu.

Da ne biste možda i vi, dragi kršćani, pali u koju od tih bludnja, pokazat ću vam, što uči Isus:

I. O obdržavanju pravednosti;
II. O vršenju ljubavi bližnjega.

Buduć da je to vrlo znamenit nauk, molim vas, da me pazljivo slušate, i nauk što ga budete čuli životom potvrdite.

I.

1. „*U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Ako ne bude veća pravednost vaša nego književnika i Fariseja, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko.*“ Pravedan je onaj koji točno vrši svoje dužnosti prema Bogu, sebi i bližnjemu: prema Bogu, da ga kao svoga Stvorca štuje, kao Spasitelja ljubi, a kao Gospodina da ga se boji; prema sebi, da bude čistoga srca, i na uzdi drži svoja osjetila; prema bližnjemu, da svojim poglavarom bude poslušan, s jednakimi da žive u miru; a nižim od sebe da dobro čini. Sva ta pravednost može se svesti na ovo dvoje: »Bježi od zla, i čini dobro.« (Ps. 36, 27.) U ovom dvojem stoji sva jezgra kršćanske ćudorednosti.

Da vidimo sada, zašto Isus zabacuje farisejsku pravednost? Isus zabacuje farisejsku pravednost zato, jer su ju po svoju tumačili, i tako im se o njoj pomutili pojmovi. Tako n. pr. što se tiče dužnosti prema Bogu, oni su mu se molili samo ustima, a srce im bješe daleko od njega. Zakon njegov obdržavahu samo iz vana, a srce im bijaše puno zlobe i opačine. Tako se čuvahu ubojstva, preljuba i sličnih čina, nu srce im je kipjelo od gnjeva i gorjelo od nečistih želja. — Dužnosti prema sebi vršili su tako, da su samo izvana hinili krepost a u srcu bijahu do kraja pokvareni; s toga ih i nazva Isus pobieljenimi grobovi. Ni jezik, ni vid, ni ikoje osjetilo ne čvahu od grieha. S toga nije čudo da su proklinjali, nedopušteno prisizali, sa željom gledali na tudju ženu i t. d. Sve im je to spočitavao Isus. — Nego oni su se ogrešivali i o dužnosti prema bližnjemu. Tako n. pr. učahu, da je slobodno neprijatelja mrziti i osvećivati mu se; stranim ljudem da nismo dužni dobro činiti; k tomu bijahu tako oholi, da prezirahu druge, te se ni višoj vlasti ne htjedoše pokoravati. I tako oni vršiše samo nuzgredne stvari n. pr. da si operu ruke prije jela, a za glavne stvari kao n. p. za čistoću srca ni najmanje ne mariše. Nu i ono što obrdržavahu, obrdržavahu samo zato, da ih ljudi vide i hvale. Tako n. p. kad su postili, žalostni i razčešljani hodjahu okolo, da ih ljudi vide, kako poste; a kad su milostinju dielili, dielili su ju javno i trubili pred sobom, da svi vide i znadu, kako su milosrdni. Takva bješe pravednost farisejska, pravednost kriva, kojom dakako ne može se doći u nebo.

O koliki kršćani živu poput Fariseja! Drže samo rieč zakona, a ne drže i duh. Dolaze k misi, ali joj prisustvuju kao crkvene klupe bez svake pobožnosti. Trape tielo svoje postom, dočim pamet i srce hrane svakojakimi griesi. A što da rečem o onih kršćanih, koji nikada ne dolaze u crkvu, koji se rugaju postu i izsmjehivaju one, koji pobožno žive! Ako je Isus od blaženstva izključio krivu pravednost Fariseja, što će biti od onih, koji nikakve pravednosti nemaju? Fariseji su ipak molili, postili, milostinju dielili, dočim mnogi kršćani od svega toga ne će ništa da znadu.

2. Da se vidi razlika medju pravom i krivom pravednošću, razloži Isus kako su židovski književnici tumačili petu zapovied Božju, i kako ju on tumači. Da pak to bolje razumijete, treba da vam prije kažem,

što je to sud, skupština i pakao ognjeni. **S u d** se sastojao od sedam, kadkada od deset, a gdjekad od dvadeset i tri sudca. To je bio obični sud, koji se nalazio u svakom gradu i većem selu Palestine. Na tom sudu sudilo se za velike zločine: kao ubojstva, osakaćenja i t. d. **S k u p š t i n a**, koja se nalazila u glavnom gradu Jerusalemu, bješe najviši sud sastojeći od sedamdeset i dva sudca, na kojem se sudilo za veće zločine. **P a k a o o g n j e n i** ili gehena bješe dolina blizu Jerusalema, u kojoj je uviek gorjela vatra, i u koju se bacala crknuta mrcina i svakojako smeće. Čim je krivac podpadao većemu sudištu, tim je bio i više kažnjen. Kazan paklenoga ognja nadilazila je sve čovječje muke. Po tom kazati, da je tko krivac sudu, bilo je toliko, koliko reći, da zaslužuje veliku kazan; krivac skupštini da zaslužuje veću kazan; a krivac paklu ognjenomu da zaslužuje najveću kazan. Sad čujte tumačenje pete zapoviedi Božje.

a) Isus veli: *„Čuli ste, kako je kazano starim: ne ubij; a tko ubije, kriv će biti sudu. Ali ja vam kažem, da će svaki, koji se gnjevi na brata svojega, biti kriv sudu.“* Fariseji su mislili, da je dosta ne ubiti čovjeka, pošto bi njihovim otcem u pustinji rečeno: »*ne ubij,*« i pošto bi samo ubojica došao pred sud. Po tom oni se čuvahu ubojstva, i držahu sebe za pravedne, ako nisu nikoga ubili, pa makar se na koga i ljutili, ili mu se željeli osvetiti. Nu Isus, koji je došao, da stari zakon popuni i usavrši, uči drugčije. On veli, da je krivac sudu, ne samo onaj, koji ubije, nego i onaj, koji se na brata svojega bez razloga srdi ili mu se želi osvetiti, jer to sve potiče na ubojstvo. S toga i veli sv. Ivan apostol: »Tko god mrzi brata svoga, ubojica je.« (I. Iv. 3, 15.).

Odatle se vidi, kako se varaju oni ljudi, koji misle, da je dosta čuvati se samo vanjskoga grieha, a u srcu da može misliti što god tko hoće; i koji drže, da je dosta čuvati se velikih grieha, a male griehe da je slobodno činiti. Odatle učite se, dragi kršćani, da nije dosta, da se čuvate ubojstva, već treba da izbjegavate i srditost i želju za osvetom; i tko se bez razloga srdi na brata svojega ili mu se želi osvetiti, toga će Bog strože kazniti, nego je bio u starom zakonu od suda kažnjen ubojica.

b) Nadalje veli Isus: *„A koji reče bratu svojemu raka! bit će kriv skupštini; a koji reče: budalo! bit će kriv paklu ognjenomu.“* Time hoće Isus da kaže, da još veću kazan zaslužuje onaj, koji srdjbu svoju, koju proti bratu svojemu u srcu goji, izvana očituje, a to veću, što jače pogrdi brata svojega. *„Raka“* je haldejska riec, te znači toliko, koliko ništarija; nu u židovskom načinu govora manje je uvredljiva, nego kad se komu reče: *„budalo!“* Ako je dakle već na ovom svietu krivac skupštini onaj, koji se drugomu, s nakanom da ga jako uvriedi, ruga sa *„raka;“* a koji drugoga iz jada ili pizme jako osramoti sa *„budalom,“* krivac paklu ognjenomu t. j. da bude na sažganje bačen u onu dolinu blizu Jerusalema: kamo više će te griehe kazniti Bog na drugom svietu. Po tom proti petoj zapoviedi može se sagriešiti ne samo činom, nego i mišlju i riečju. **Č i n o m** grieši onaj, koji nepravedno ubije čovjeka; **m i š l j u** grieši, koji se na bližnjega bez razloga srdi, mrzi ga, želi mu se osvetiti i t. d.; **r i e č j u**, koji ga nepravedno psuje i sramoti: tako da i griesi mišlju ili riečju počinjeni mogu biti veliki, ako se time zlobno nanese velika uvreda bližnjemu.

Ako je tomu tako, onda znate, dragi kršćani, koliko treba da pazite osobito na svoj jezik. To je maleno udo, ali njim se može mnogo zla počiniti. Sv. Jakov apostol veli, da je jezik »nemirno zlo, puno smrtonosnoga jeda.« (Jak. 3, 8.) S toga čuvajte se porugljivih i pogrdnih imena, jer i to su griesi, za koje će vas Bog jednom strogo kazniti. Pa ipak žalostno je čuti, kako često puta jedan drugoga sramote: supruzi, braća, služinčad i t. d. Mene je sram s ovoga svetoga mjesta kazati, što sve jedan drugomu govore. Nu ja se nadam, da ćete se od sada toga čuvati, kad znate, kako strogo Bog i te griehe kazni. Vi sigurno štujete sliku svojih roditelja, prijatelja, znanaca. Da vam tko tu sliku pogrdi, za cielo bilo bi vam žao. A glete, sv. pismo veli, da je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju. Kad dakle nepravedno sramotite čovjeka, vriedjate ne samo njega, već i Boga.

Čuli ste nauk Isusov o obdržavanju pravednosti, sad pak čujte, što uči Isus o vršenju ljubavi bližnjega.

II.

Fariseji živjeli su još u jednoj velikoj bludnji glede ljubavi bljižnjega. U starom zakonu bijaše napisano: »Ljubit ćeš bližnjega svojega.« Fariseji su pod bližnjim razumievali samo svoje prijatelje, rodjake, Židove; odakle su zaključivali, da je slobodno mrziti na ljude strane i neprijatelje. Nego Isus došav na sviet uči, da se pod bližnjim ili bratom ima razumievati svaki čovjek, bio domaći ili stran, prijatelj ili neprijatelj, pošto smo svi djeca Božja. Prema tomu čujte, što veli u današnjem sv. evangjelju: *„Ako dakle preneseš dar svoj k oltaru, i ondje se opomeneš, da brat tvoj ima nešto na te, ostavi ondje dar svoj pred oltarom i idi prije te se pomiri s bratom svojim, pa onda dodji i prinesi dar svoj.“*

Žrtve su se uviek i kod svih naroda prikazivale Bogu. Prikazivali su ih pak Bogu iz zahvalnosti za dobivena dobročinstva, i da priznadu da je on gospodar svieta, te sve što dobivaju dolazi od njega. S tom nakanom hoće i Isus da se prikaže dar Bogu. Nu da žrtva bude Bogu ugodna, treba da polazi iz takvoga srca, koje živi s bližnjim svojim u ljubavi, a ne u mržnji i neprijateljstvu; i ako tko živi s bližnjim svojim u neprijateljstvu, hoće Isus da se prije s bratom svojim pomiri, i onda prinese žrtvu, inače je ne će primiti iz njegovih ruku. Divnih li rieči Spasiteljevih, kojimi osudjuje svaku zlu volju i mržnju na bližnjega, pa bio on tko god! Bog voli, da mu se nikakva žrtva ne prinese, nego takova, koja polazi iz srca, koje mrzi bližnjega svojega. On voli, da se bližnji ljubi, nego da se njemu što daruje. Odatle se vidi, koliko se on brine za nas ljude. Više mu je stalo za naše dobro, nego za svoju čast. Dopušta, da se makar i zapovjedana žrtva prekine i odgodi, samo da se dotle neprijatelji pomire. Prednost ustupa ljudem, te voli njihovu ljubav i mir, nego ma kako velike darove, pošto ga svi darovi ne mogu toliko razveseliti, koliko naša medjusobna ljubav.

Ako dakle hoćemo, dragi kršćani, prikazati Bogu kakav dar ili molitvu, treba da živemo u ljubavi s bližnjim svojim; i ako smo ma samo s jednim u neprijateljstvu, Bog ne će od nas primiti dara prije, nego se pomirimo. Mi želimo, da nam Bog oprosti griehe, ali kako će nam oprostiti, kad mi ne ćemo da oprostimo bližnjemu svojemu? Ili zar može ublažiti

srdjbu otčevu sin, koji sa braćom svojom žive u neprijateljstvu?

Evo baš sada hoćemo i mi da prikažemo Bogu najsvetiju žrtvu sv. mise. Nekad su se pod sv. misom svi kršćani u znak medjusobne ljubavi grlili, i to mužkarci s mužkarcima, a žene sa ženama. Ako je i medju vami tko god ovdje, koji žive s bližnjim svojim u neprijateljstvu, neka se pomiri i to odmah ako može; ne može li to učiniti odmah, neka učini što prije, a dotle neka izbaci iz srca svaku srdjbu i mržnju. Što se mene tiče, ja odmah opraštam svakomu, koji me je možda kada uvriedio; pa molim da i vi meni oprostite, ako sam vas kada ma u čem uvriedio.

Navlastito pred sv. pričešću treba da se neprijatelji pomire. Pače mnogi sv. otci uče, da se dar, o kom govori današnje sv. evangjelje, ima razumievati o sv. pričesti. Po tom neka se nikad nitko ne usudi doći k sv. izpoviedi i pričesti, a da se prije ne pomiri s bratom svojim. A neka se pomiri iskreno t. j. od srca i stalno, jer inače ne će dobiti oprosta od grieha; pače sama izpovied bila bi mu nov grieh, a mjesto života blagovao bi osudu i prokletstvo. To pomirenje po nauku sv. Augustina ima se obaviti ovako: »Ako je onaj, kojega si uvriedio odsutan, i ne možeš k njemu, da ga moliš za oproštenje, a ti se ponizi pred Bogom, i moli ga da ti oprosti, te tvrdo odluči, da ćeš se pomiriti s neprijateljem svojim, čim ti to bude moguće. Je li neprijatelj tvoj blizu, i lako ga možeš naći, tada idi k njemu, i moli ga da ti oprosti; ili ako je on tebe uvriedio, oprosti mu od srca.«

Koliko liepih nauka čuli ste opet danas, dragi kršćani! Molite Boga, da vas očuva od krive pravednosti farisejske, i dovede na onu pravednost, koju je učio Isus, jer jedino po ovoj pravednosti moći ćete doći do vječnoga blaženstva. Čuvajte se ne samo vanjskih grieha, nego i nutarnjih. Ljubite od srca ne samo prijatelje svoje, nego i neprijatelje, da tako svaka vaša žrtva i molitva bude Bogu prijatna. A ako vas je tko god uvriedio, oprostite mu od srca, pa će i Bog vam oprostiti; navlastito pak pomirite se prije nego idete k sv. izpoviedi i pričesti, pak će vas Bog primiti u svoju vječnu slavu. Amen.

Na šestu nedjelju po Duhovih.

»Jedoše i nasitiše se.« Mark. 8, 8.

Evangjelje sv. Marka 8, 1—9.

U ono vrieme kad bijaše mnogo ljudi s Isusom i ne imadijahu šta jesti, dozvavši učenike reče im: Žao mi je naroda; jer već tri dana stoje kod mene, i nemaju ništa jesti. I ako ih odpustim gladne kućam njihovim, oslabit će na putu; jer su neki od njih došli iz daleka. I odgovoriše mu učenici njegovi: Odkuda ćemo uzeti hljeba ovdje u pustinji, da ih nahranimo? I zapita ih: Koliko hljebova imate? Oni kazaše: Sedam. I zapovjedi narodu, da posjedaju po zemlji. I uzevši sedam hljebova, hvalu davši prelomi i dade učenikom svojim, da razdadu; i razdadoše narodu. I imahu malo ribica; i njih blagoslovi, i reče, da razdadu. I jedoše, i nasitiše se, i nakupiše komada, što preteče, sedam košarica. A onih, što jedoše, bijaše oko četiri tisuće; i odpusti ih.

Isus je dva puta čudom pomnožao kruh, i to vjerojatno oba puta u pustinji medju jezerom Genesaretskim i gradom Betsaidom. Po tom imademo i dva različita evangjelja, koja govore o čudnovatom pomnožanju kruha. Jedno se čita na četvrtu nedjelju korizmenu, kad treba da se svi kršćani pripravljaju na uskrsnu pričest, a drugo se čita danas, u doba kad počimaju cvjetati poljski usjevi, od kojih se nadamo obilnomu plodu. Prvo evangjelje govori o pet hljebova i dvie ribe, a drugo o sedam hljebova i malo ribica. U onom prvom čudu nahranio je Isus pet tisuća ljudi, a u ovom četiri tisuće, ne računajući ni onda ni sada ni ženâ ni djece. U onom je čudu ostalo dvanaest košarica komada, a u ovom sedam, iza kako se je narod oba puta do sita najeo. Oba čuda su vrlo poučna za nas. Prvo čudo promatrali smo na četvrtu nedjelju korizmenu; danas pak razmatrajmo drugo čudo, kako nam ga pripovieda današnje sv. evangjelje. U ovom drugom čudu valja da promatramo osobito tri vrsti osoba, i to:

I. Isusa, koji je kruh pomnožao;

II. Učenike, koji su kruh dielili;

III. Narod, koji je kruh uživao.

Slušajte me pazljivo, i okoristite se na dušno spasenje.

I.

U Isusu treba razlikovati dvie naravi: božansku i čovječju. Kad god dakle promatramo njegov život i njegova djela, treba da na to dvoje pazimo; jer jedni se čini imadu pripisati njegovoj božanskoj naravi, a drugi čovječjoj. Da vidimo, što se u današnjem sv. evangjelju ima pripisati Isusu kao čovjeku, a što kao Bogu?

1. Kao čovjek smilovao se Isus siromašnomu i oskudnomu narodu. „*Žao mi je naroda; jer već tri dana stoje kod mene, i nemaju ništa jesti. I ako ih odpustim gladne kućam njihovim, oslabit će na putu; jer su neki od njih došli iz daleka.*“ Je li mogao Isus bolje očitovati svoju dobrotu i milosrdje prema onomu stradajućem narodu? Pa upravo kad znamo, kako je Isus dobar i milosrdan, tko se ne će sa sinovskim pouzdanjem u svakoj nuždi k njemu uteći? On dopušta, da mi stradamo, samo da nam može kasnije veća dobročinstva izkazati. Kako je on točno računao, koliko dana je već onaj narod bio s njim! Da, on dobro bilježi sve što za njega trpimo i radimo, da nas može za to nagraditi.

Primjer Isusov neka vam služi, da budete milosrdni prema siromahom. Kad vidite koga da gladuje, smilujte mu se. Ta i on je stvor Božji, komu treba da pomognete. Ne učinite li toga, ne možete omiljeti Bogu. Čujte, što veli sv. Ivan apostol: »Koji ima bogatstva ovoga svieta, i vidi brata svojega u nevolji, i zatvori srce svoje od njega, kako stoji ljuba Božja u njemu?« (I. Iv. 3, 17.).

Kao čovjek pita Isus učenike, kako bi se pomoglo oskudnomu narodu. Zove učenike k sebi i pita ih: „*Koliko hljebova imate?*“ Sveznajući, komu ništa nije nepoznato; svemogući, komu ništa nije nemoguće, razgovara se s učenici, kako bi se moglo pomoći narodu. Kolika je to poniznost! Ta Isusova poniznost posramljuje našu oholost, koji si utvaramo, da smo sami dosta mudri i pametni, te ne trebamo tudjih savjeta i dobrih nauka. Ne tako! I muž treba da ženu svoju pita za savjet; gospodar slugu; poglavar podložnika; bogataš siromaha.

Napokon kao čovjek uze Isus hljebove i dade hvalu Bogu. Isus, kad god je dielio hranu ili ju sam uzimao, uviek je Bogu hvalio. Odatle učite se, da se uviek prije i poslie jela pomolite Bogu, jer svako jelo dar je Božji. Čovjek ne smije biti kao živina, koja ne zna, od kuda dolazi jelo i pilo. Sv. Ivan Zlatousti veli, da su slični živini oni, koji uživaju darove Božje, a da mu za njih ne zahvale.

2. Kao Bog pomnoža Isus sedam hljebova i malo riba, tako da se je nasitilo oko četiri tisuće ljudi, ne računavši amo ni ženâ ni djece. Što više! od hljebova ostalo još sedam košarica komada; dakle baš toliko košarica, koliko bijaše hljebova.

Vi se divite tomu čudu. A ne tvori li Bog i sada još veće čudo, kad od malo sjemena u zemlju posijana proizvodi toliki plod, da se nahrane milijoni ljudi i životinja? Mi se onomu čudu divimo, jer je riedko, a na ovo se niti ne obaziramo, jer je obično. A ipak ovo čudo nije manje od onoga.

To je što učini Isus kao čovjek i Bog, sad pak čujte, što uradiše njegovi učenici.

II.

1. Kad Isus izrazi želju, da treba narod nahraniti, „*odgovoriše mu učenici njegovi: Odkuda ćemo uzeti hljeba ovdje u pustinji, da ih nahranimo?*“ Siromašni i malodušni apostoli! Bijaste uviek s Isusom; bijaste svjedoci njegova svemogućstva; vidjeste tolika njegova čudesa, pače malo prije vidjeste, kako je on sa pet ječmenih hljebova i dvie ribe nahranio pet tisuća ljudi, tako da vam je još dvanaest košarica komada ostalo, pak još pitate, tko će sada ovdje u pustinji tolike ljude nahraniti? Zar ste tako brzo zaboravili na ono čudo? Ili zar mislite, da Isus, koji je onda s malo hljebaca i riba nahranio tolike tisuće ljudi, ne bi to mogao i sada? Zar je sada njegova moć manja, nego bijaše prije? Kako je vidjeti, vjera učenika Isusovih bijaše još uviek slaba, pa su s toga i zaslužili ukor.

Nu koliki kršćani zaslužuju još veći ukor radi svoje slabe vjere i malodušnosti. Ako se Bog za nerazumne stvorove tako brižno skrbi, te hrani ptice u zraku, i tako liepo odieva poljsko cvieće, koje danas jest, a sutra se u oganj baca, koliko će se većma brinuti za nas, razumne stvorove! Pa ipak koliki bogataši sakrivaju svoje blago, bojeći se da će im ga nestati, pa zbog te bojazni ne samo da ne pomažu siromahu, već još i druge varaju i na silu otimlju njihovo, samo da što više povećaju svoj imetak! A koliki opet zdvajaju u siromaštvu i tuže se, da ih je Bog zapustio. O, ne zapušta Bog, ne, nikoga, a najmanje siromaha, samo ako ovaj prije Boga ne zapusti. David prorok veli: »Ne vidjeh pravednika ostavljena, ni djece njegove da prose hljeba.« (Ps. 36, 25.) Istina je, da mnogi siromasi stradaju, ali su si sami krivi, pošto se ili ne ufaju u Boga; ili nisu u mladosti štedili pa ih je Bog kaznio; ili kad bi bili bogati, sa svojim bogatstvom služili bi se na propast svoje duše. Nu ako ima pravih nedužnih siromaha, zar treba za to zdvajati i tužiti se na Boga, ili ne treba li se radje izručiti u njegovu providnost? O koliko manje bilo bi siromaha na svietu, kad bi se ljudi više uzdali u Boga, nego u se.

2. Nego što su apostoli na jednoj strani pogriešili, to su na drugoj popravili. Kad ih zapita Isus: „*Koliko hljebova imate? Oni kazaše: Sedam.*“ Premda

je Isus znao, kol'ko hljebova imadu, ipak ih pita, da nam pokaže, da će i nas Bog jednom pitati za račun, kako smo se služili njegovimi dobročinstvi. Tumačitelji sv. pisma kažu, da se pod sedam hljebova imade razumievati sedam sv. sakramenata, koji uzdržavaju dušu našu u milosti, ili sedam kreposti t. j. tri bogoslovne i četiri stožerne, koje su svakomu kršćaninu potrebite, da može omiljeti Bogu.

Apostoli dakle ništa ne zatajiše, niti uzdržaše što god za sebe, već sve predaše Isusu, premda su i oni trebali one hljebove. Na Isusovu zapovied rado dieliše narodu kruh i ribu. Ne tužiše se na množtvo ljudi, premda je bilo samih odraslih mužkaraca oko četiri tisuće, dočim žena i djece moglo je biti i više. Koliko su komada morali narezati, dok se svaki nasitio! Nu oni sve to rado činiše; pa ih Isus za to i nagradi. Za sedam hljebova, koje su dragovoljno dali, dobiše sedam punih košarica komada. Sad se osvjedočiše, da je Isus jednom pravo rekao: »Dajte, i dat će vam se . . . Kakvom mjerom dajete, onakvom će vam se vratiti.« (Luk. 6, 38.) Naučitelji sv. pisma vele, da se pod ovih sedam košarica komada, koji preostaše od pomnožanih hljebova, imade razumievati sedam darova Duha svetoga, ili sedam djela milosrdja.

U apostole ugledajte se i vi, dragi kršćani, koje je Bog blagoslovio obilnijim imetkom. Dajte rado siromahom, pak će vam to Isus stostruko vratiti, ako ne još ovdje na ovom svietu, a to sigurno na drugom. Pa ako vam odviše na vrata dolaze siromasi, nemojte se na njih za to ljutiti ili ih čak tjerati. Apostoli su nahranili tolike tisuće ljudi, pa se nisu ljutili ili mrmljali. Ono što im dajete, dajte im dobrim srcem, pa će vas Bog blagosloviti, kao što je blagoslovio apostole, koji su za sedam hljebova dobili sedam košarica komada. Pravo dakle reče Isus: »Blago milosrdnim; jer će oni milosrdnost postići.« (Mat. 5. 7.)

Napokon čujte, kakav bijaše onaj narod; koji je kruh užio.

III.

Iz današnjega sv. evangjelja mogli ste lako razabrati, dragi kršćani, da oni ljudi, koji su pomnožan kruh jeli, bijahu: 1. pobožni; 2. zadovoljni, i 3. radini.

1. Kako bijahu oni ljudi pobožni, vidi se najbolje odatle, što su svuda sliedili Isusa, pa i čak u pustinju, da čuju njegov nauk i okoriste se za svoje dušno spasenje. Tri dana ostaše kod njega, premda su mnogi iz daleka došli. Zaboraviše i na kuću, i na gospodarstvo, pače i na isto jelo i pilo, samo da mogu biti s Isusom. A bili bi još i dulje ostali, da ih nije sâm Isus odpustio kući. Takve ljude ima Isus rado; za takve je on ljude učinio toliko čudo.

U ove ljude ugledajte se i vi, dragi kršćani. Dolazite rado u crkvu, slušajte marljivo rieč Božju, brinite se za svoje dušno spasenje, pa će vas Bog i vremenitimi dobri blagosloviti. A zašto u mnogih kućah vlada toliko siromaštvo, da nemaju ni svakdanjega kruha? To je zato, jer u njih nema ni prave pobožnosti. Baš oni, koji se najviše tuže na siromaštvo, najmanje se Bogu mole, i najmanje ih je vidjeti u crkvi. Muče se i kine, pa ipak nemaju Božjega blagoslova, jer ga ne zaslužuju. Ako su oni Boga zapustili, je li čudo da i on njih zapusti?

2. Oni evangjeoski ljudi bijahu i zadovoljni. »*Jedoše, i nasitiše se, i nakupiše komada, što preteče,*

sedam košarica.« Premda jedoše samo prost ječmen kruh i male ribice, ipak bijahu zadovoljni. Jedoše sjedeći na tvrdoj zemlji, pa se i time zadovoljiše. A sladko se napiše i jednostavne vode. Da, oni se s malim zadovoljiše.

A zašto se danas mnogi kršćani tuže na svoje siromaštvo? To polazi i odatle, što nisu s malim zadovoljni, te bi rado uviek imati više. Rado bi živjeli kao kakva gospoda. Kad imadu obilnije, sve potroše za bolje jelo i pilo, mjesto da štogod prištede za crne dane. Nije dakle čudo, da stradaju i da su nezadovoljni, ali tomu su si sami krivi. Medjutim valja znati, da su mnogi i pri slaboj i prostoj hrani možda i zdraviji i jači, nego oni, koji svoje tielo pitaju sve samimi slasticami.

3. Napokon današnji evangjeoski gostovi bijahu i radini ljudi. Kad ih Isus odpusti kući, svi dragovoljno otidoše, svaki na svoj posao. Premda bijahu ovaj put čudom nahranjeni, ipak su si odsele sami htjeli radnjom zaslužiti svakdanji kruh. A to je hotio i Isus, kad ih odpusti, da se ne bi podali lienosti.

Odatle učite se, dragi kršćani, marljivo raditi, da možete pošteno živjeti. A zašto dan danas toliki kršćani stradaju? To je i zato, što ne će da rade. Hoće da mukte žive. Vole se šetati i hodati od vrata do vrata, nego kopati i breme nositi. Dakako da je to lakše, ali je li to u redu? Kad bi svi ljudi tako radili, kamo bi sviet došao? Nu to se protivi i volji Božjoj. Sv. pismo veli: »Čovjek je rodjen da radi, a ptica da leti.« (Job. 5, 7.) »Koji ne će da radi da i ne jede.« (II. Tes. 3, 10.) Takve dakle lienčine ne zaslužuju milostinje, pa govorili što ih volja, jer se mogu lako pomoći, samo da hoće. Nije sramota raditi; već je sramota svakomu onomu, koji prosi, a mogao bi raditi.

Kako liepe nauke čuli ste i danas, dragi kršćani! Ugledajte se u osobe, o kojih govori današnje sv. evangjelje. Budite kao Isus milostivi prema nevoljnikom, i zahvalni Bogu za dobročinstva. Apostoli neka vam služe za uzor darežljivosti i strpljivosti. A od onog množtva ljudi učite se pobožnosti, zadovoljnosti i radinosti, pa će vas Bog blagosloviti na ovom svietu, a na drugom dati vam vječno blaženstvo. Amen.

Na sedmu nedjelju po Duhovih.

»Čuvajte se od lažnih proroka.« Mat. 7, 15.

Evangjelje sv. Mateja 7, 15—21.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Čuvajte se od lažnih proroka, koji dolaze k vam u odielu ovčjem, a unutra su vuci grabljivi. Po rodovih njihovih poznat ćete ih. Zar se bere s trnja grožđje, ili sa čička smokve? Tako svako drvo dobro rodove dobre radja; a zlo drvo zle rodove radja. Ne može drvo dobro zlih rodova radjati, ni drvo zlo dobrih rodova radjati. Svako drvo, koje ne radja roda dobra, izsjeći će se i u oganj baciti. Dakle po rodovih njihovih poznat ćete ih. Ne će svaki, koji mi govori: Gospodine! Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego koji čini volju Otca mojega, koji je na nebesih, on će ući u kraljevstvo nebesko.

Kad je Isus počeo javno učiti sliedilo ga uviek mnogo ljudi, da čuju njegov božanski nauk. U to si

odabra i nekoliko učenika. S ovimi učenici uzadje jednom na goru, kamo dodje za njim i množtvo naroda. Tu drža Isus glasovitu besjedu, koju napisa sv. Matej evangjelist u tri poglavja, i to: petom, šestom i sedmom. U toj besjedi govoraše Isus o osam blaženstvih: zatim, što ima svaki raditi, a česa čuvati se, da se spasi. Medju ostalim reče, da je lakše doći u pakao nego u nebo; jer su široka vrata i širok put, što vodi u pakao, a uzka vrata i tiesan put, što vodi u nebo. Napokon opomenu slušaoce, da se čuvaju od lažnih proroka, kako to pripovieda današnje sv. evangjelje. Ta opomena tiče se i svih nas, da budemo na oprezu, te se ne dademo zavesti od zlih ljudi, jer pod lažnim prorokom ima se razumievati svaki zao čovjek, koji hoće da drugoga na zlo navede.

Da nas dakle Isus očuva od tih lažnih proroka, pokazuje nam u današnjem sv. evangjelju:

I. Kakvi su lažni proroci;

II. Po čem ih možemo spoznati;

III. Kako ih Bog kazni.

To troje bit će predmet mojega današnjega govora, a vi me, molim vas, pazljivo slušajte, da vam bude duši na spasenje.

I.

»*Čuvajte se od lažnih proroka, koji dolaze k vam u odielu ovčjem, a unutra su vuci grabljivi.*« Proroci su se zvali oni ljudi, koji su naučali Božji zakon i naviештali buduće dogadjaje. Jesu li ti proroci od Boga poslani i razsvietljeni, koji jedini znade buduća, te proriču takve stvari, koje spadaju u objavu Božju, onda su pravi proroci. Pričinjaju li se pak, da ih Bog šalje i po njima govori, onda su to krivi proroci. A

budući da su proroci u starom zavjetu i tumačili pismo i učili narod Božji zakon, zato se pod krivimi proroci, o kojih govori današnje sv. evangjelje, imadu razumievati krivi naučitelji, koji mjesto istine propoviedaju laž, i mjesto kreposti zloću, te su tako zavodnici puka, a ne vodje. Kad dakle Isus opominje svoje učenike i narod, da se čuvaju krivih proroka, hoće time da reče, neka se čuvaju krivih naučitelja i zavodnika, koji šire krive nauke, te tako podkapaju vjeru i ćudorednost. Takvih krivih naučitelja i zavodnika bijaše uviek u crkvi. Takav bio je Arij, Focij, Luter, Kalvin, a ima ih i danas, koji svojim poganim jezikom ili pismî šire vjerske bludnje i opačine. Takvi krivi proroci jesu i oni kršćani, koji zavode nedužne duše, predstavljajući im da nije toliko zlo griešiti proti čistoći, a najmanje na račun buduće ženidbe. Čuvajte se takvih krivih proroka kao otrovne zmije, jer vas varaju. Oni hoće samo da se nasite tjelesnih naslada, a nije ih briga za vas, pa makar vi pali u kakvu god nevolju i sramotu.

Da pak ti krivi proroci lakše zavedu nedužne, kaže Isus, da oni »*dolaze u odielu ovčjem, a unutra su vuci grabljivi.*« Isus je sebe više puta prispodobio pastiru, vjernike svoje ovcam, a sotonu vuku. Biskupi i župnici, koji mjesto Isusa vladaju njegovom crkvom, takodjer su duhovni pastiri. Budite dakle i vi, dragi kršćani, prave Isusove ovce; a to ćete biti, ako budete podložni svojim duhovnim pastirom i slušali njihov nauk. Nego ima i krivih učitelja, koji bi vas mogli lako zavesti, ako ne budete oprezni. Da ih ne bi prepoznali, oni ne će odmah navaliti na vas, već će vam se predstaviti u ovčjem odielu t. j. umiljavati se, kao janjci. Ovce se boje vuka i bježe od

njega. Kad bi tako zavodnik napao na koju nedužnu dušu, ona bi ga se bojala i bježala. Nu on dolazi k njoj u ovčjem odielu t. j. najprije joj počne laskati sladkimi riečmi, dok se s njom ne sprijatelji. Onda hineći pobožnost, hvali ju zbog njezinih pobožnih djela. Medjutim pazi s koje je strane slaba, pak ju s te strane počne zavoditi. Najprije baci kakvu dvoličnu rieč. Kasnije ide sve dalje, dok neoprezni dušu malo po malo ne zavede na toliko zlo, da joj uzme pravu vjeru, mir savjesti, liši ju nedužnosti i napokon strmoglavi u vječnu propast. Tako se svaki krivi prorok i zavodnik izvana zaodjene u ovčje odielo, a unutra je grabljiv vuk. Kao što vuk najprije ugrize, onda razkida, a napokon pojede, isto tako čine i svi krivi proroci i zavodnici. Najprije grizu, onda kidaju, a napokon uništuju. S toga neka se svaki čuva od njih, da ga ne zavedu.

II.

Premda je takve krive proroke u obće težko prepoznati, pošto, kako veli Isus, obilaze u ovčjem odielu, ipak kaže Isus o njima nešto, po čem će ih svatko moći lako poznati, da se od njih čuva. On veli: »*Po rodovih njihovih poznat ćete ih. Zar se bere s trnja grožđje, ili sa čička smokve? Tako svako drvo dobro rodove dobre radja; a zlo drvo zle rodove radja. Ne može drvo dobro zlih rodova radjati, ni drvo zlo dobrih rodova radjati . . . Dakle po rodovih njihovih poznat ćete ih.*« Ovdje se pod drvom razumieva svaki čovjek, a pod rodovî njegova dobra ili zla djela. Ovom slikom dakle hotio je Isus kazati ovo: kako god se svako drvo pozna po svom rodu, isto tako pozna se i svaki čovjek po svojih djelih. Čovjek koji

dobro radi, jest dobar, a koji zlo radi, jest zao. Prema tomu, da možemo prosuditi proroke kakvi su, da li su pravi ili krivi, izpitajmo njihov život, njihova djela. Ako su njihova djela dobra, onda su pravi proroci; jesu li njihova djela zla, onda su krivi. Je li kada tko vidio, da se s trnja bere grožđje ili sa čičaka smokve? Sigurno nije. Tako nije moguće ni od krivih proroka očekivati dobrih djela. Oni se do duše mogu neko vrieme pretvarati, ali napokon izide na vidjelo njihova zloća. Tako se napokon Focij pokazao oholim, Luter razuzdanim i t. d. Neka se obuče vuk koliko mu drago u ovčju kožu, uviek ostaje vuk. S toga se i veli, da vuk mienja dlaku, ali ćudi nikada. Ovce su mirne i umiljate, dočim je vuk okrutan i grabežljiv. Kad se vuk ušulja medju ovce, grabi i raztjerava ovce, premda mu ovce ništa ne čine. Tako su i krivi proroci bez svakoga uzroka napadali i raztjeravali stado Kristovo, te prouzročili u crkvi razdor, progonstvo i vjerske ratove. To su njihovi plodovi. A život njihov?! Joj, kolikimi je griesi okaljan! Pa takvi se ljudi nametali stadu Kristovu za proroke i htjeli popraviti njegovu crkvu!

Ako i medju vami, dragi kršćani, ima takvih ljudi, koji drugčije govore, nego vam se s ovog svetog mjesta propovieda, pazite na njih i čuvajte se od njih. Ako vam vele, da je vjera samo za prosti puk; molitva i post da su samo ženske muhe; da su prošla sredoviečna vremena, da treba svojom glavom misliti i t. d., čuvajte se, jer su vam to sigurno krivi proroci. U ostalom još ćete ih bolje spoznati, ako pogledate na njihov život. Ti ljudi obično ne dolaze u crkvu, ne poznaju ni svetka ni petka, ne primaju sv. sakramenta, ne mole se Bogu, živu kojekako, tražeći u svem

samo svoju korist i t. d. To su vam sigurni znakovi, da su krivi proroci; pa takvi ljudi još se usudjuju govoriti o vjerozakonu. Čuvajte se dakle od takvih krivih proroka, da ne budete s njim skupa kažnjeni.

III.

Kakva k a z a n čeka krive proroke i sve zavodnike, kaže Isus jasno, kad veli: „*Svako drvo, koje ne radja roda dobra, izsjeći će se i u oganj baciti.*" A i drugom jednom zgodom reče Isus: »Koji sablazni jednoga od ovih malenih, koji u me vjeruju, bolje bi mu bilo, da se objesi kamen vodenični o vratu njegovu, i da potone u dubinu morsku. Težko svietu od sablazni, jer je potrebno da dodju sablazni; ali težko onom čovjeku kroz koga dolazi sablazan.« (Mat. 18, 6. 7.) Krivi proroci i zavodnici jesu zlo drvo, koje ne samo ne nosi dobra roda, već samo zao rod, kao što su: »preljubočinstvo, blud, nečistoća, bezsramnost, krivobožtvo, čaranja, neprijateljstva, svadje, pakosti, srditosti, prkosi, razpre, sablazni, krivovjerstva, zavisti, ubojstva, pijanstva, žderanja i ostala ovakova.« (Gal. 5, 19—21.) Pa kao što se svako zlo drvo, koje ne nosi dobra roda, izsieče i baci u oganj, tako će Bog učiniti i sa krivimi proroci i zavodnici, koje će, kad se budu najmanje nadali, maknuti s ovoga svieta i baciti u vječni oganj pakla.

A da se ne bi možda ufali, da će ih ono malo dobrih rieči, koje su kada u svojoj himbenosti izrekli, spasiti od vječne propasti, doda Isus: »*Ne će svaki, koji mi govori: Gospodine! Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego koji čini volju Otca mojega, koji je na nebesih, on će ući u kraljevstvo nebesko.*« To neka si zapamte osobito i oni, koji misle, da je za spasenje

dosta moliti. O koliki se u tom varaju! Mnogi do duše mole, ciele satove ostaju u crkvi, obhadjaju križni put, putuju na prošteništa i t. d., a srce im kipi od mržnje; bližnjega svojega ogovaraju; žive nečisto, neumjereno, nepravedno. Što koriste takvim sve njihove molitve i pobožnosti? Ništa! Sv. Jakob apostol veli: »Koji sav zakon održi, a sagrieši u jednom, kriv je za sve.« (Jak. 2, 10.) Dakle tko se hoće spasiti, nije dosta da samo moli, već treba da vrši zakon i to sav zakon. Isus kaže: »*koji čini volju Otca mojega, koji je na nebesih, on će ući u kraljevstvo nebesko.*« Pod voljom Božjom razumievaju se njegove zapoviedi. Dakle ni sama vjera nije dosta za spasenje, već treba da bude združena s dobrimi djeli. Sv. Jakob veli: »Kakva je korist, braćo moja, ako tko reče, da ima vjeru, a djelà nema? Zar ga može vjera spasiti?« (Jak. 2, 14.)

To budi na utjehu onim pobožnim dušam, koje se brižno čuvaju grieha, i rada bi se više Bogu moliti, ali nemaju kada, pošto su zapriečene kućnim gospodarstvom, uzgojem djece i drugimi potrebitimi poslovi svoga zvanja. Neka znadu, da sama molitva ne vodi u nebo, već vršenje volje Božje. A volja je Božja, ne samo da se mole, nego i da vrše dužnosti svoga zvanja; pače ove su prve. Ukor bi zaslužila ona mati, koja bi ciele dane sprovodila u crkvi ili na proštenište, a zapustila bi svoju djecu, neka rade što ih volja. To sigurno ne bi bila Božja volja.

Od svega, što ste danas čuli, dragi kršćani, spletite dvie kitice: prvo da se čuvate krivih proroka i zavodnika; drugo, da budete dobro drvo, i to čvrsto vjerom, ravno ufanjem, i zeleno ljubavlju, da tako uviek dobar rod radjate. Roditelji, gospodari i gospo-

darice! čuvajte svoju djecu i služinčad od zavodnika, i tjerajte ih od svoje kuće. Vi pak djeco, a osobito vi djevojke, čuvajte se od zla družtva, bježte od posiela, da ne zaglavite i nedužnost svoju ne izgubite. Ne vjerujte zavodniku, jer će vas upropastiti. Svi pak, dragi kršćani, potvrdite svoju vjeru dobrimi djeli, da tako izvršite volju nebeskog Otca, te se vriednimi učinite vječnoga blaženstva. Amen.

Na osmu nedjelju po Duhovih.

»Čovjek neki bijaše bogat, koji imaše upravitelja.« Luk. 16, 1.

Evangjele sv. Luke 16, 1—9.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Čovjek neki bijaše bogat, koji imaše upravitelja; i ovaj bi ozloglašen kod njega, da mu prosipa dobra njegova. I dozvavši ga reče mu: šta ovo čujem za tebe? Daj račun, kako si upravljao; jer više ne možeš biti upravitelj. A upravitelj reče u sebi: šta ću činiti, kad gospodar moj uzima od mene upravljanje? Kopati ne mogu, prosjačiti stidim se. Znam šta ću činiti, da bi me primili u kuće svoje, kad mi se oduzme upravljanje. Dozvavši dakle redom dužnike gospodara svojega, reče prvomu: koliko si dužan gospodaru mojemu? A on reče: sto oka ulja. I reče mu: uzmi zadužnicu svoju, i sjedi brzo te napiši petdeset! Po tom reče drugomu: a ti koliko si dužan? On reče: sto oka pšenice. Reče mu: uzmi pismo svoje, i napiši osamdeset. I pohvali gospodar nepravednoga upravitelja, da mudro učini; jer su sinovi ovoga vieka mudriji od sinova svjetla u svojem naraštaju. I ja vam kažem: načinite sebi prijatelje nepravednim bogatstvom, kad dodjete na kraj, da vas prime u vječne stanove.

Ovo što nam pripovieda današnje sv. evangjelje nije dogadjaj, već priča. Pod bogatim čovjekom razumieva se Bog, a pod upraviteljem svaki čovjek. Kad to znate, ne će vam biti težko razumjeti današnjega tumačenja. Da, bogat je Bog, jer je gospodar neba i zemlje. Sâm veli: »Moja je zemlja i sve što je na njoj.« (Ps. 49, 12.) Čovjek pak sve što ima, ima od Boga. Sv. Pavao veli: »Šta imaš što nisi primio? A ako si primio, što se hvališ kao da nisi primio?« (I. Kor. 4, 7.) Sve dakle što god čovjek ima, ima od Boga: tielo, dušu, život, zdravlje, razum, časti, bogatstva, vjeru, milost i t. d. Sve mu je to Bog dao, da time dobro upravlja služeći se njemu na čast, a sebi i bližnjemu na spasenje, te će ga o svemu tome pitati za strog račun.

Ovom pričom hotio nas je Isus potaknuti na djela milosrdja, a osobito na ljubav k siromahom i tako pokazati nam najlakši i naugodniji put, kojim možemo doći u nebo, na ime: dobrom uporabom vremenitih dobara. I zaista, koliko imade bogatašâ, koji si kupiše nebo djelima milosrdja! Kako dobar je dakle Bog, koji hoće, da nas svimi mogućimi načini dovede u nebo! — Kako je vidjeti, ovom nam pričom predstavlja Isus dvoje i to:

I. Božju pravednost;

II. Božje milosrdje.

To će biti dva diela našega današnjega razmatranja.

I.

Pravednost svoju pokazuje nam Bog: 1. u tužbi; 2. u saslušanju; 3. u odsudi nepravednoga upravitelja.

1. *„Čovjek neki bijaše bogat, koji imaše upravitelja; i ovaj bi ozloglašen kod njega, da mu prosipava dobra njegova.“* Svaki upravitelj treba da dobro i vjerno upravlja s onim, što mu gospodar njegov povjeri. Sv. Pavao piše: »Od upravitelja ne traži se drugo, nego da se tko vjeran nadje.« (I. Kor. 4, 2.) Nego ne bijaše takav onaj upravitelj, o kom govori današnje sv. evangjelje. On je tako dugo prosipavao imetak svojega gospodara, dok napokon njegove nemarnosti i kradje ne dodju na vidjelo, tako da su ga mnogi tužili gospodaru za njegova nedjela. Odatle neka se uče svi sluge i službinje, radnici i kalfe da budu vjerni svojim gospodarom, jer će inače njihova nevjernost prije ili kasnije izaći na vidjelo, a doznat će za nju sigurno i njihovi gospodari.

Tako ćemo i mi biti tuženi Bogu, što smo njegova dobra prosipavali i njimi se na zlo služili; premda on ne će trebati nikakvih tužitelja, pošto će i sam sve dobro znati, tako da mu ništa ne će biti nepoznato. A tko će nas tužiti? Najprije će nas tužiti naši vlastiti griesi. Tako je za osvetom k nebu vikala krv Abelova proti ubojici Kainu, gnjusne nečistoće proti Sodomljanom i Gomoranom; a viču tako k nebu za osvetom i tlačenje ubogih, udovicâ i sirotâ, i zaustavljanje ili uzkraćivanje zaslužene plaće. Nadalje tužit će nas naša vlastita savjest. Sv. Pavao kaže, da svaki ima napisano u srcu svojemu ono što čini po zakonu, budući da mu savjest svjedoči i misli

se medju sobom tuže ili pravdaju na dan, kad će Bog suditi tajne ljudske preko Isusa Krista.« (Rim. 2, 15. 16.) Napokon tužit će nas angjeli i to dobri i zli. Dobrim angjelom zapovjedio je Bog, da nas čuvaju po svih putovih naših; ako ne ćemo da ih slušamo, oni nas tuže. Nego i zli angjeli nas tuže. Sv. Ivan apostol kaže, da djavo tuži braću svoju dan i noć. (Apok. 12, 10.) Strašne će biti te tužbe, koje će toliki dignuti na nas pred priestolom Božjim. Groza i trepet hvatat će nas, kad se domislimo, da smo se tolikimi Božjimi darovi na zlo služili.

2. Za tužbom sliedi saslušanje. *„I dozvavši ga reče mu: šta ovo čujem za tebe? Daj račun, kako si upravljao.“* Kako je ovaj gospodar bio pravedan! Ne će da odsudi svojega upravitelja na same tužbe, već hoće da ga prije sasluša i osvjedoči se o svem. Tako treba da rade svi poglavari, i da svakomu tužitelju tako lako ne vjeruju, te nikoga ne odsude prije, nego ga saslušaju i osvjedoče se o njegovoj krivnji.

Kako je strašno to moralo biti za neboga upravitelja, kad se morao predstaviti svojemu gospodaru i dati mu račun o svem svojem upraviteljstvu. Tako će biti i s nama. Premda nas Bog već sada zove po izpovjednicih, propovjednici, roditeljih i poglavarih, da damo račun o svom životu; za pravo pozvat će nas na račun onda, kad nam bude hotio suditi; a to će biti odmah poslie smrti i na sudnjem danu. Tada će nam svakomu reći: *„Daj račun, kako si upravljao.“* Daj račun, kako si držao zapoviedi Božje i crkvene? Jesi li sagriešio kojim glavnim griehom ili proti Duhu svetomu; jesi li počinio koji grieh u nebo vapijući ili tudji grieh? Koliko si puta sagriešio mišlju, riečju,

činom, ili propustio učiniti ono, što si bio dužan? Daj račun, kako si vršio dužnosti svoga stališa, kako si molio, postio, milostinju dielio, primao sv. sakramente? Daj račun, kako si se služio vremenom, bogatstvom, čašću, milošću Božjom? Kako si se služio tielom, dušom, zdravljem, očima, ušima, rukama, jezikom? Joj, kolika zla djela doći će tada na vidjelo! Koliko će tu biti grieha! Kako će stišnjena biti tada neboga duša pred Božjim sudom! Sv. Efrem sirski veli: »Joj meni, kako će me biti tada strah!« A sv. Anselmo kaže: »Ja se već sada plašim, pamet mi se mieša, srce mi se stište od straha, kad pomislim, da ću jednom morati stajati pred sudom strahovitoga sudca.« Ako su se tako bojali svetci, a što će tek biti od nas nevoljnih grešnika?

3. Nepravedni upravitelj, o kom govori današnje evangjelje, nije se mogao opravdati. Pri saslušanju dokazalo se, da bijaše istina sve, što se proti njemu govorilo. S toga ga i stigla pravedna kazan. Kazan ta sastojala se u odpustu iz službe. Gospodar mu reče: „*Više ne možeš biti upravitelj.*“ Kako se morao taj nepravedni upravitelj odrveniti, čuvši tu osudu! Kad je najbolje živio i mislio da sigurno stoji, gospodar mu uzme službu i odtjera ga od sebe. Tako bi učinio svaki gospodar.

Tako će se dogoditi i svim onim, koji se Božjimi darovi na zlo služe. Bog će im uzeti sve, što im je dao. Napokon uzet će im i život, i odtjerati će ih od sebe, ako se za vremena k njemu ne obrate. Ta je kazan posve pravedna. Kao što majka punim pravom uzme djetetu nož iz ruku, kad se boji da će se porezati, isto tako uzima i Bog čovjeku svoje darove, kad vidi, da se njimi služi na svoju propast.

Nego kao što je Bog pravedan, tako je i milosrdan prema svakomu, koji se k njemu obrati. A to ćete čuti u drugom dielu.

II.

Kad nepravedni upravitelj vidi, da ga je stigla pravedna kazan, da si barem donekle nesreću svoju ublaži, utječe se k milosrdju, i to nedopuštenimi sredstvi. Čujte samo što o njem dalje pripovieda sv. evangjelje.

1. »*A upravitelj reče u sebi: šta ću činiti, kad gospodar moj uzima od mene upravljanje? Kopati ne mogu, prosjačiti stidim se. Znam šta ću činiti, da bi me primili u kuće svoje, kad mi se oduzme upravljanje. Doznavši dakle redom dužnike gospodara svojega, reče prvomu: koliko si dužan gospodaru mojemu? A on reče: sto oka ulja. I reče mu: uzmi zadužnicu svoju, i sjedi brzo te napiši petdeset! Po tom reče drugomu: a ti koliko si dužan? On reče: sto oka pšenice. Reče mu: uzmi pismo svoje, i napiši osamdeset.*« Tako se dogadja i svim onim, koji se u mladosti ničemu dobru ne nauče, ili si ništa ne prištede. Kopati im se ne da, prosjačiti se srame, a ipak hoće da udobno žive. Pa da tako mogu živjeti, kradu i varaju kako najbolje znadu. O koliko imade takovih bezdušnih varalica i medju kršćani! Onomu nepravednomu upravitelju u današnjem sv. evangjelju ne bijaše dosta, što je prosipao imetak svojega gospodara, već hoće sada, da ga još i prevari i okrade, izkrivljujući njemu na štetu zadužnice njegovih dužnika. Premda je time ugodio dužnikom svoga gospodara, ipak je njemu nanio veliku štetu; jer nije smjeti jednomu ukrasti, da se drugomu pomogne. Koji će drugomu

štogod pokloniti, neka pokloni od svoga, a ne od tudjega.

2. »*I pohvali gospodar nepravednoga upravitelja, da mudro učini; jer su sinovi ovoga vieka mudriji od sinova svjetla u svojem naraštaju.*» Vam se sigurno čudno čini, kako je mogao gospodar pohvaliti ovoga nepravednoga upravitelja. Nu imate znati, da ga gospodar nije pohvalio za njegovu nepravdu, već za njegovu mudrost, što se tako lukavo pobrinuo za svoju budućnost. Bog ne će da budemo nepravedni, već da budemo mudri i lukavi, kako da dodjemo u nebesko kraljevstvo. Pazite što veli Isus, da *„su sinovi ovoga svieta mudriji od sinova svjetla.“* Sinovi svieta su zli ljudi, nevjernici, grešnici; a sinovi svjetla jesu ljudi dobri, vjernici, pravednici. Oni traže ono što je na zemlji, a ovi ono što je na nebu. Nu kolika je razlika medju jednimi i drugimi glede mudrosti i lukavosti! O koliko se više brinu sinovi svieta za ovaj zemaljski život i njegove udobnosti, nego sinovi svjetla za nebesko kraljevstvo! Ta koja se čedna i pobožna djevojka toliko trudi za svoje dušno spasenje, koliko se trudi ohola, da se što ljepše naresi? Koji se siromah skrbi toliko za nebeska dobra, koliko se skrbi bogataš, da poveća svoje bogatstvo? Koji se pravednik na ovom svietu toliko brine da ugodi Bogu, koliko se brinu bludnik i pijanac, da ugode svojemu tielu? O kad bismo mi u svojih dobrih djelih bili tako mudri, kao što su mudri zli ljudi u svojih činih! Ovi dan i noć snuju, kako će udobnije živjeti i naužiti se ovoga svieta, a mi niti mislimo na poboljšanje života, niti kako ćemo si većih zasluga steći za nebo. Pravo dakle veli Isus, da »*su sinovi ovoga svieta mudriji od sinova svjetla.*« Mi, koji smo sinovi svjetla, ugledajmo se u sinove svieta, pak se od njih učimo mudrosti. Skrbimo se za dušno spasenje barem toliko, koliko se oni skrbe za vremeniti život. Kako ćemo se pak za to poskrbiti, znat ćete ako poslušate zaključak današnjeg sv. evangjelja.

3. »*I ja vam kažem: načinite sebi prijatelje nepravednim bogatstvom, kad dodjete na kraj, da vas prime u vječne stanove.*« Time hoće Isus da reče: kako god se je onaj nepravedni upravitelj, kad izgubi službu, patvorenjem zadužnica pobrinuo kod dužnikâ svojega gospodara, da se smiluju na nj i da ga prime u svoje kuće, tako treba da si i mi milostinjom pribavimo prijatelja, da nas poslie smrti prime u nebesko kraljevstvo. Pod »*prijateljima*« razumievaju se ovdje siromasi, svetci, angjeli, pa i sam Isus, pošto sv. pismo veli: kad siromahom što dajemo, kao da bismo njemu dali. (Mat. 25, 40.) Sv. Petar Hrisolog veli: »Ruke su siromaha ruke Isusa Krista. Preko ruku siromaha šaljemo svoja dobra u nebo, gdje ćemo ih naći poslie smrti. Molitva siromaha, koje si učinismo prijateljima, pomoći će nam, da nam Bog dade milost blažene smrti.« Prijatelji su nam dakle ne samo siromasi, kojim pomažemo, nego i sveti i angjeli, koji se takodjer vesele, kad dielimo milostinju, jer je to djelo Bogu ugodno.

Kad pak Isus veli, da si načinimo prijatelje »*nepravednim bogatstvom*», ne razumieva, da dielimo milostinje od krivo stečenog imetka. Ovdje se bogatstvo zato zove nepravednim, jer je to zemaljsko dobro, koje napram nebeskim dobrom nije pravo dobro. A zove se nepravedno i zato, jer se često puta stječe i čuva nepravedno, a i mnogi se njim nepravedno služi t. j. na grieh. Kad dakle Isus kaže, da

si »*nepravednim bogatstvom*« učinimo prijatelje, hoće da reče, da od ovoga prolaznoga, prevarljivoga i pogibeljnog zemaljskog blaga dielimo milostinju, da nas tako »*prime u vječne stanove.*« Nu pita se, kako će nas siromasi, sveti i angjeli primiti »*u vječne stanove*« ? Primit će nas svojimi molitvami, t. j. molit će se Bogu, da nam bude milosrdan, kao što smo mi bili milosrdni prema siromahom. I on će ih uslišiti i nas uzeti u nebo, pošto sam reče: »Blago milosrdnim, jer će oni milosrdje postići« (Mat. 5, 7.) Budimo dakle milosrdni, pak ćemo i mi naći u Boga milosrdje, koje vam svim od srca želim. Amen.

Na devetu nedjelju po Duhovih.

»Kad se približi Isus Jerusalemu, ugleda grad i zaplaka nad njim.« Luk. 19, 41.

Evangjelje sv. Luke 19, 41—47.

U ono vrieme kad se približi Isus Jerusalemu, ugleda grad i zaplaka nad njim govoreći: Kad bi i ti znao i to u ovaj tvoj dan, što je za mir tvoj; a sad je sakriveno od očiju tvojih! Jer će doći dani na tebe, i okružit će te neprijatelji tvoji obkopom, i obkolit će te; i obuzet će te odasvud; i o zemlju lupit će tobom i sinovi tvojimi, koji su u tebi, i ne će ostaviti u tebi kamena na kamenu; zato što nisi poznao vremena pohoda svojega. I ušavši u hram stade izgoniti one, što prodavahu u njem i kupovahu, govoreći: Pisano je: dom moj dom je molitve; a vi načiniste od njega pećinu razbojničku. I učaše svaki dan u hramu.

Koga da ne gane današnje sv. evangjelje, koje pripovieda o Isusu nešto neobična, žalostna! Da sada medju nami koji odrastao, ozbiljan čovjek zaplače, mi bismo sigurno pitali: šta mu je, zašto plače? A gle, današnje sv. evangjelje pripovieda, da je Isus plakao. A zašto je plakao? Plakao je zbog propasti grada Jerusalema, ali mnogo više zbog njegove tvrdokornosti, što ne htjede primiti njegova nauka i obratiti se. Jerusalem je prava slika grešnika, koji odbija milost Božju. Grieh dakle! to je uzrok zašto Isus plače. Griesi, što se počinjahu u svetom gradu; griesi, koji se zbivahu u hramu — kući Božjoj — nagnaše Isusa na plač. Razor otvrdnutog Jerusalema predstavlja strašan konac otvrdnuta grešnika, koji ni na času smrti ne će da se obrati, a predstavlja i strogu kazan, što čeka one, koji oskvrnjuju hram Božji.

Sve to razmišljat ćemo danas, da se prenemo od grešnog sna, i obratimo se k Bogu, da nas ne stigne kazan, koja zadesi grad Jerusalem i oskvrnitelje hrama Božjega. Da si pak to lakše zapamtite, kazat ću vam:

I. Što proreče Isus o propasti grada Jerusalema;

II. Kako obrani čast kuće Božje.

I.

„*U ono vrieme kad se približi Isus Jerusalemu ugleda grad i zaplaka nad njim govoreći: Kad bi i ti znao i to u ovaj tvoj dan, što je za mir tvoj; a sad je sakriveno od očiju tvojih! Jer će doći dani na tebe, i okružit će te neprijatelji tvoji obkopom, i obkolit će te; i obuzet će te odasvud; i o zemlju lupit će tobom i sinovi tvojimi, koji su u tebi, i ne će ostaviti*

u tebi kamena na kamenu; zato što nisi poznao vremena pohoda svojega." Ovimi riečmi proreče Isus propast grada Jerusalema. A prorekao je to na cvjetnu nedjelju, kad je svečano ulazio u Jerusalem. Gledajući ljepotu i veličinu toga grada, domisli se na njegovo razsulo. To ga tako razžalosti, da je udario u plač. Malo je kad plakao Isus. Plakao je kad se rodio, i to zbog nevolja, koje svakoga čovjeka čekaju počevši od poroda, a te su nevolje posljedice grieha. Plakao je nad grobom Lazarovim, a to bijahu suze ljubavi i milosrdja prema grešniku, kojega je Lazar predstavljao. Plakao je nad otvrdnutim gradom Jerusalemom, jer nije htio poznati „*vremena pohoda svojega*" t. j. obećanog Mesiju. A bio je tako zaslieplјen, da nije uvidjao svoje koristi ni onaj dan, kad je Mesija svečano u nj dolazio. I tako je Isus plakao samo zbog grieha. I zaista, nigdje ne čitamo, da bi bio plakao, kad su ga ljudi progonili, mučili, razpinjali, premda to bijahu strašne muke. Plakao je pak za grieh, da nam, kako veli sv. Ambrosij, pokaže, koliko ga žalosti grieh, i da se mi ganemo na plač nad griehom. Povod dakle Isusovu plaču ovaj put bijaše propast otvrdnutoga grada Jerusalema, koje se dogodi trideset i sedam godina poslie smrti Isusove.

Čujte žalostnu poviest toga dogadjaja. Jerusalem bio je najčvršći grad u cieloj židovskoj zemlji. Sav grad bijaše obkoljen trimi jakimi zidovi od samog ogromnog kamenja. Kamenje bijaše spojeno željeznimi motkami i olovom. Prvi i drugi zid bio je utvrdjen svaki sa devetdeset, a treći sa šestdeset tornjeva. Sjeverna vrata bijahu tako čvrsta, da ih jedva dvadeset ljudi moglo otvoriti i zatvoriti. A i naravni položaj grada izgledao je kao kakva tvrdjava, tako da nitko

nije mogao ni pomisliti, da bi se taj grad mogao razoriti. Usried grada na briegu Morija dizao se veličanstven i prekrasan hram, kojega su zvali čudovištem svieta. To je bio najveći ponos naroda židovskoga. Do tog hrama toliko državahu Židovi, da su mislili, da će ih Bog zbog njega uviek čuvati, i da ih ne će nikada zapustiti. U samom gradu živjelo je mnogo naroda. Nego taj narod bio je do kraja pokvaren. Bog ga je zvao na pokoru, čekao, nu on se ne htjede obratiti. Bog ga je više puta predavao neprijateljem, koji su ga tlačili i zlostavljali na sve moguće načine; nu sve uzalud, on ostade tvrdokoran. Napokon dopusti Bog, da im neprijatelji razore grad, a njih ubiju, zasužnje i raztepu po cielome svietu. Izvede to sin rimskoga cara Vespasijana imenom Tito godine 70. poslie Kristova narodjenja. Baš se bijahu Židovi sa ciele zemlje sakupili na vazmenu svečanost u Jerusalem, kad Tito 14. travnja obkoli grad od strane Maslinske gore. Budući da je bilo težko rušiti gradske zidine, Tito zapovjedi, da se novim visokim zidom obkoli grad, tako da ne može ni od kuda dobiti hrane. Zid bi za čudo u tri dana podignut. I tako se izpunilo što reče Isus: „*Okružit će te neprijatelji tvoji obkopom, i obkolit će te.*" Sad bijahu Židovi u gradu zatvoreni kao divljač u krletki, tako da nitko nije mogao ni unutar ni na polje. Pošto se Židovi nisu ni iz daleka nadali neprijatelju, nisu bili niti pripravni, da se brane. Većina njih bila je bez oružja. Sad nastaše grozni dani za Židove. Rimljani bijahu za njih pravi bič Božji. Svakoga Židova, kojega bi zatekli s oružjem u ruci, osakatili bi i razpeli. A razpinjali su svaki dan do pet sto Židova, tako da već nisu imali ni drva za križeve, ni mjesta, kamo bi ih na-

sadili. Židovi bijahu u gradu zatvoreni i obkoljeni blizu pol godine dana. Tu nasta tolik glad, da su ljudi kao snopovi padali od glada. Jedan vagan zobi stajao je jedan talenat t. j. preko 2000 naših forinti, težina povrća plaćala se sa težinom zlata. Sin je otcu kidao iz ustiju, a otac sinu. Tu se jelo sieno, slama, podplati, koža. Jedva je niknula trava iz zemlje i lišće sa drveća, i već ga izjedoše. Što više! jedna bogata žena, imenom Marija, zakolje svoje vlastito diete, izpeče ga i pojede. Što su tek morale činiti druge žene? Pravo dakle reče Isus onim ženam, koje su ga sprovadjale na Kalvariju: »Kćeri Jerusalemske! ne plačite za mnom, nego plačite za sobom i za djecom svojom. Jer gle idu dani u koje će se reći: blago nerodkinjam, i utrobam koje ne rodiše, i sisam koje ne dojiše.« (Luk. 23, 28. 29.). Jedan milijon i sto tisuća Židova pogine tada smrću; devetdeset i sedam tisuća bude ih prodano u roblje; tristo i trideset i sedam tisuća raztrka se po svietu. Kad Tito udje s vojskom u grad, morali su skakati preko čitavih gomila mrtvaca, tako da je sam Tito tronut uzdisao i od žalosti lamao ruke. A koliki su mrtvaci bili po kućah i bačeno ih preko zidina! To bijaše takav prizor, da se i sam Tito snebivao i kazao, da to mora biti kazan Božja. A što je sa veličanstvenim hramom, u koji su se Židovi najviše nadali? Ni on, premda si je bio Bog u njem odabrao svoje prebivalište, ne mogaše ih očuvati od kazni za griehe, nego i njega samoga nesta. Čujte kako! Tito hotio je na svaki način uzdržati hram — to čudo svieta — te strogo naloži vojnikom, da ga čuvaju. Nu Bogu se drugčije svidje. Jedan drzoviti vojnik baci kroz prozor goruću baklju u hram, koji obložen cedrovinom, odmah prihvati vatru, te bi

za čas sav hram u vatri, tako da ni Tito ni sva njegova vojska nisu mogli zapriečiti požara. Hram bi porušen, a tako i sav grad. I tako se obistiniše rieči Isusove, da *„ne će ostaviti kamena na kamenu.“* Sve to pripovieda židovski povjestničar Josip Flavij, koji je bio u taboru Titovom.

Dopusti pak to Bog na Židove kao pravednu kazan, što ne htjedoše priznati Mesije, već ga i sami odsudiše i razpeše. A odmjeri im Bog upravo onako, kao što i oni učiniše Isusu. Kako god su oni napali Isusa na veliki četvrtak na Maslinskoj gori, tako i njih obkoliše Rimljani u isto doba s Maslinske gore. Kako god su oni odsudili Isusa na smrt križa, tako je i njih na tisuće dao razpeti Tito. Možda su i mnogi bili tada razpeti, koji vikaše proti Isusu: »Razpni, razpni ga.« Kako god je Isus bio na umoru napojen žučju i octom, tako su i oni na tisuće poskapali od glada. I tako težko pade na njih krv Isusova, koju su toliko zazivali: »Krv njegova na nas i na djecu našu.« (Mat. 27, 25.).

To je prava slika otvrdnuta grešnika, koji ni na koncu života ne će da se obrati. Bog ga zove i čeka na pokoru. Veli mu: »Ne ću smrti grešnika, nego da se obrati od svog puta i živi,« nu on ne će da čuje. Šalje k njemu svećenike, pohadja ga bolešću, no sve uzalud. Grize ga savjest, ali on ne mari. Pa kad sve to odbija, dodju nečisti duhovi i obkole ga, kako su Rimljani *„obkolili“* grad Jerusalem. Dodju mu na pamet tolike nepravde, zločini, i on je u velikoj stisci. Ne zna bi li vjerovao Bogu ili ne; bi li u njega ufao ili zdvojio; bi li ga ljubio ili mrzio. U njem nastaje tolika borba, da je kao grad Jerusalem *»obuzet odasvud.«* Sve ga ostavi i dobra, i prijatelji, i časti, tako

da ne ostane »*kamena na kamenu,*« dok napokon ne propadne kao i grad Jerusalem, a to sve zato, jer nije *„poznao vremena pohoda svojega“* t. j. jer se nije hotio obratiti, kad ga je Bog zvao.

Kršćani braćo! pazite, da se to komu od vas ne dogodi. Strašna bijaše propast grada Jerusalema, ali još je veća propast za dušu, koja na vieke propadne u pakao. Svemu tome možete izbjeći, dok ste u ovom životu. Obratite se dakle k Bogu, dok vas zove. Sada je on još milosrdan s vama, i sve će vam oprostiti. Umrete li jednom u griehu, za vas bit će za uviek svršeno, i Bog će vršiti samo svoju pravdu. Bog voli oprostiti, nego kazniti; s toga učinite ono što je Bogu milije, i za vas bolje.

Čuli ste, kako se je izpunilo Isusovo proročtvo o propasti Jerusalema, sad pak čujte, kako je obranio čast kuće Božje.

II.

»*I ušavši u hram stade izgoniti one, što prodavaha u njem i kupovahu, govoreći: Pisano je: dom moj, dom je molitve; a vi načiniste od njega pećinu razbojničku.*« Strašna bijaše propast grada Jerusalema, što ju Isus proreče; nu strašan bijaše takodjer i čin, kad izagna oskvrnitelje iz hrama Božjega. Jedno i drugo bijahu posljedice grieha. Time nam je hotio pokazati Isus, da Bog nijedan grieh ne ostavlja, da ga ne bi kaznio. Premda je Isus uviek blag i umiljat, ovaj se put pokaza oštar. A i zaslužili su to oskvrnitelji hrama Božjega. Šta više! možda su upravo ova svetogrdja pospješila propast naroda židovskoga. Sv. Pavao veli: »Tko oskvrne crkvu Božju, pogubit će ga Bog.« (I. Kor. 3, 17.)

Kakva se tu svetogrdja počinjahu, navodi točnije sv. Ivan evangjelist (2, 13—17.). Lakomost židovska obrati onaj veličanstveni hram u tržište. Ovdje se prodavahu volovi, a ondje ovci i janjci; u ovom su uglu kozlići, a u onom krletke s golubovi i grlicami. Nu ni to još nije sve. Tu ima sila stolova, za kojimi sjede mjenjači t. j. takvi ljudi, koji mienjaju novac uz dobitak, te baš na židovsku lihvare i varaju. Tamo pjevaju svećenici Bogu pjesme, a ovdje mûču volovi, bleju ovce i janjci. Tamo se vrši najsvetiji čin, a ovdje se trgovac i kupac pogadjaju vičući. Dakle za trgovinu i mienjanje novaca nisu dosta dućani i mjenjačnice, nego se to mora obavljati u hramu, mjestu Bogu posvećenome. A gdje ste barem vi, židovski svećenici? Zašto dopuštate, da se kuća Božja tako oskvrnjuje? Ta barem vama je najsvetija dužnost, da na to pazite, i takva bezakonja zapriečite! Da, da, dužnost im je paziti, i takva svetogrdja ukloniti, ali oni ne čine svoje dužnosti. One volove, ovce, kozliće, janjce i golubove kupovahu Židovi za žrtve, od kojih svećenici dobivahu veliku korist, pak dopuštahu takvu trgovinu u hramu, premda su znali i vidjeli, da se tu pod krinkom bogoslužne prodaje počinja najveće svetogrdje. A sjedjeli su tamo uz stolove i mjenjači, koji mienjahu novac, što ga je svaki mužkarac morao platiti kao pristojbu za sv. hram. Svećenici su znali, da ovi mjenjači narod varaju, ali su mučali i dopuštali im raditi tako u samom hramu, jer i to im bijaše od velike koristi. Dopuštali su pak to svećenici pod raznimi izlikami, jer govorahu, da su one životinje ljudem potrebite za žrtve, a onim novcem mužkarci mogu platiti zakonom propisanu pristojbu za hram. No Isusu se ovi razlozi ne svidješe. Pa kad

vidje kuću svojega nebeskoga Otca ovako pogrdjenu, užgan velikom revnošću za slavu Božju, pograbi nekoliko komada užeta, što bijahu ondje na podu, gdje stajahu privezani telići, janjci i kozlići, splete bič i njim izgoni na polje sve štogod mu je pod ruku došlo, pa i one ljude, koji ondje prodavahu i kupovahu. Kad izgna one trgovce i živinu, okrene se k mjenjačem; prevrne im stolove sa svimi njihovimi novci i pokara ih. Napokon pristupi k onim siromašnim ljudem, koji prodavahu golubove i grlice, te i njih protjera iz crkve. Svim pak reče: »*Pisano je: dom moj, dom je molitve; a vi učiniste od njega pećinu razbojničku,*« kao da bi hotio reći: Ovo je sveto mjesto, odredjeno za molitvu i žrtve; ne pristoji se dakle, da ovdje trgujete i takve stvari prodavate, pa bile one i za svete žrtve potrebite; s toga nosite se van i tamo prodavajte i mienjajte novac, a ne ovdje. Komu što treba neka kupi vani a ne u crkvi, jer u crkvi se smije samo žrtvovati, a ne kupovati. Sve to učini Isus, a da mu se nitko ne uzprotivi. I time pokaza on najvišu vlast, što ju ima nad svimi ljudmi i svimi stvarmi ovoga svieta. I tako obrani Isus čast i poštenje kuće Božje!

I mi smo, kako veli sv. Pavao apostol »hram Božji, i Duh sveti stanuje u nami.« (I. Kor. 3, 16.) Čuvajmo se dakle, da taj hram ne oskvrnemo smrtnim griehom, jer će nas Bog protjerati od sebe, kao što je protjerao Adama i Evu iz zemaljskog raja i one oskvrnitelje iz hrama.

Napokon čujte što veli današnje sv. evangjelje o Isusu na koncu: »*I učaše svaki dan u hramu.*« Očistivši dakle Isus crkvu Božju od oskvrnitelja, bavio se u njoj svaki dan, učeći narod božanske istine. Time

zaključujem i ja te velim: Očistite i vi dušu svoju od grieha, pak će se i u vami nastaniti Isus, razsvietlit će vam pamet svojim svetim naukom, i ugrijati srce svojom svetom ljubavlju, da budete hram svet i dostojan, da vas Bog primi u svoje vječne dvorove. Amen.

Na desetu nedjelju po Duhovih.

»Svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.« Luk. 18, 14.

Evangjelje sv. Luke 18, 9—14.

U ono vrieme reče Isus nekim, koji se uzdahu u sebe, da su pravednici, i prezirahu druge, priču ovu: Dva čovjeka udjoše u hram, da se mole, jedan Farisej a drugi carinik. Farisej stade i moljaše se u sebi ovako: Bože! zahvaljujem ti, što nisam kao ostali ljudi: razbojnici, nepravednici, preljubočinci, ili kao i ovaj carinik. Postim dva puta u tjednu; dajem desetinu od svega, što imam. A carinik iz daleka stajaše, i ne šćaše ni očiju podignuti na nebo, nego bijaše prsi svoje govoreći: Bože! milostiv budi meni grešniku. Kažem vam, da ovaj otide opravdan kući svojoj a ne onaj; jer svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.

Priču, koju ste sada čuli, kaza Isus u Jerusasalemskom hramu na godišnjicu njegove posvete. Ovom pričom hotio je pokazati Isus, kakva ima biti molitva, da bude uslišana. Pa da to bolje predoči, opisao

je molitvu Farisejevu i carinikovu. Rekao je pak to Isus onim, *„koji se uzdahu u sebe, da su pravednici, a prezirahu druge.“* Tom pričom hotio nas je podučiti, da se čuvamo oholosti i budemo ponizni. Osobito pak treba da se čuvamo, da ne bismo sebe držali za pravedne, pošto nikad ne znamo, da li zaslužujemo Božju mržnju ili ljubav. A čuvajmo se i toga, da nikad ni jednoga ne odsudimo zbog grieha, jer se možemo prevariti, kao što se prevario Farisej na cariniku. Isus hoće da navlastito kod molitve budemo ponizni, pošto tada obćimo s Bogom. Pače molitvom svaki najbolje pokazuje kakvoga je duha. Tako je u današnjem sv. evangjelju Farisej odao svoju oholost a carinik svoju poniznost. Njegovu je molitvu Bog odbio zbog oholosti, a ovoga uslišio zbog poniznosti. Da se i mi naučimo kakva ne smije biti naša molitva i opet kakva treba da bude, razmatrat ćemo:

I. Molitvu Farisejevu.

II. Molitvu carinikovu.

I.

»*Dva čovjeka udjoše u hram, da se mole, jedan Farisej a drugi carinik.*« Židovi su sasvim protivno mnienje imali o Fariseju i cariniku. Farisej bio u njihovim očima čovjek svet, koji se strogo držao zakona i pravice; pače on je na čelu i na svom odielu nosio napisan zakon, da pokaže, kako mu ništa toliko ne leži na srcu, koliko točno obdržavanje zakona. Carinik bio im čovjek pokvaren, nepravedan, velik grešnik, dostojan svakog prezira. Tko se dakle ne bi nadao, da će molitva Farisejeva biti dobra, a carinikova zla? Pa ipak dogodi se protivno. Čujte kako je molio Farisej.

1. »*Farisej stade i moljaše se u sebi ovako: Bože! zahvaljujem ti, što nisam kao ostali ljudi: razbojnici, nepravednici, preljubočinci, ili kao i ovaj carinik. Postim dva puta u tjednu, dajem desetinu od svega što imam.*“ Da prosudimo potanje ovu Farisejevu molitvu.

a) Da je Farisej ušao u hram, da se tamo moli, to je hvale vriedno. Ta već u starom zavjetu reče Bog: »Dom moj zvat će se dom molitve svim narodom.« (Is. 56, 7.) I Isus i apostoli išli su u hram, da se mole. I naše crkve su zato, da se u njih molimo, pa ipak koliki kršćani dolaze u crkvu ne da se mole, već da koga vide ili da drugi njih vidi; dolaze kao na kakvu zabavu, da se porazgovore, i tako gdje bi morali dobiti oprost grieha, još više griešе; gdje bi morali ublažiti srdjbu Božju, još ga više srde.

b) I to je dobro, što je Farisej molio: Bože! zahvaljujem ti. Ta i Isus je mnogo puta hvalio svome nebeskom Otcu. I sv. Pavao opominje sve kršćane: »Na svačemu zahvaljujte; jer je ovo volja Božja u Kristu Isusu od svih nas.» (I. Tes 5, 18.) A svećenik svaki dan na oltaru pozivlje vjernike veleći: Hvalu dajmo Gospodinu Bogu svojemu.

c) Da Farisej nije razbojnik, nepravedan, preljubočinac, to je sasvim u redu, jer sam Bog veli: »Ne ubij; ne sagrieši preljubom ni bludom; ne ukradi; ne poželi nikakve stvari bližnjega svojega.« A sv. Pavao apostol kaže, da takvi ne će nasliediti kraljevstva Božjega.

d) I to je liepo, što je Farisej dva puta postio u tjednu. Ta i Isus je postio. A postili su i svetci staroga i novoga zavjeta. A zapovieda nam i crkva, da postimo u stanovite dane.

e) I to zaslužuje svaku hvalu, što je Farisej davao desetinu od svega, što je imao. To činjahu najsvetiji ljudi kao Abraham, Melhisedek, Tobija i drugi. I Isus kaže: »Dajte carevo caru, i Božje Bogu.« (Mat. 22, 21.)

Da je dakle Farisej ušao u hram, da se moli; da je Bogu hvalio; da nije razbojnik, nepravedan, preljubočinac; da posti i desetinu daje; to je sve liepo i dobro. Zašto je dakle odbio Bog njegovu molitvu? Čujte zašto.

2. Oholost priliepila se njegovih djela kao rdja gvoždja, te mu je sva njegova dobra djela pokvarila. To je onaj mraz, koji je ofurio sav cviet njegovih kreposti. Taj Farisej bijaše jedan od onih, o kojih veli Isus na početku današnjega sv. evangjelja, da *„se uzdahu u sebe, da su pravednici, i preziralm druge.“* On kaže: *„Bože! zahvaljujem ti, što nisam kao ostali ljudi.“* Kolika oholost! On samo sebe drži za pravednoga, a sve druge za grešnike. Da je rekao: nisam kao neki ljudi, još, još! ali on veli: nisam kao drugi ljudi, t. j. kao svi drugi ljudi. On u sebi vidi samo dobro, a u svih drugih samo zlo, pa zato se došao hvaliti u hram. Nije dakle hvalio Boga, već sama sebe. On si utvara, da nije razbojnik, nepravedan, preljubočinac, kao da nema još i drugih grieha. A nabraja samo neke najveće i vanjske griehe, da se može što više pohvaliti. A značajno je što veli Isus o njem, da se je u sebi molio t. j. kako kaže sv. Basilij, sam se sa sobom razgovarao, a ne s Bogom. Značajno je i to, što je, kako veli Isus, stojeći molio, jer Fariseji su običavali moliti stojeći, samo da ih ljude vide. (Mat. 6, 5.) U svem dakle svojem držanju i u svakoj rieči očituje samu

oholost. Baš prava slika oholosti. A liepa zgoda pružila mu se za to i u samom hramu. Tamo dolje kod vrata vidi poništena i zasramljena carinika. Pogleda na nj poprieko i veli u sebi: »*kao i ovaj carinik.*« Dakle i njega broji medju one sve ljude, medju grešnike, i to razbojnike, nepravednike, preljubočince. Kolika drzovitost!

Farisej se hvali da nije razbojnik, nepravednik, preljubočinac, a zar nema i drugih grieha? Zar nije grieh druge prezirati, ogovarati, mrziti, potvarati? A zar nije najveći grieh oholost, koja je početak svakoga grieha? Nu koliko imade takovih Fariseja i medju kršćani, koji nabrajaju samo ono što nisu, a što jesu, o tom muče. Vele: nisam ubio, nisam ukrao i t. d. a zar psovati, bližnjega ogovarati, prezirati nisu takodjer griesi? Po tom da ne padnete u farisejsku oholost, nemojte se nikada uzporedjivati sa grešnici, već sa svetci, s Isusom Kristom. Medjutim ako na drugom opazite kakvo zlo, nemojte misliti, da ste vi prosti od svakoga grieha. Ako drugi zasluži pakao, zato si vi još niste zaslužili nebo. Pa kojim pravom smijete osudjivati bližnjega zbog grieha? Možda nije tako zlo mislio, kako vam se čini; ili se već možda za svoj grieh pokajao; ili ako to još nije, može se, doklegod je živ, obratiti i spasiti, dočim vi, bili koliko mu drago pravedni, možete jako sagriešiti i izgubiti se. Zašto dakle osudjujete onoga, koji se još može spasiti? Radje se za svoje spasenje brinite, i gradite ga, kako veli sv. Pavao, sa strahom i drktanjem. (Filip 2, 12.) A znajte i to, da ima deset zapoviedi Božjih, pet zapoviedi crkvenih, sedam glavnih grieha, šest grieha proti Duhu svetomu, četiri grieha u nebo vapijuća i t. d. Jedan može sagriešiti u ovom, drugi u

onom. A dok sve zapoviedi ne održimo, dotle nismo savršeni. I da se tko izgubi, dosta je da proti jednoj zapoviedi sagrieši, dosta je samo jedan smrtni grieh. Sv. Jakov (2, 10.) veli: »Koji sav zakon održi, a sagrieši u jednome, kriv je za sve.« Što hasni čuvati tvrdjavu sa svih strana, ako se na jednih vratih dopusti neprijatelju ulaz? Ili zar može tko zapriečiti da ladja ne potone, ako sve luknje začepi, a samo jednu ostavi otvorenu?

Zapamtite si i to: ako je Bog odbacio od sebe Fariseja, koji se hvalio za svoja dobra djela, što tek čeka one kršćane, koji nemaju nikakvih dobrih djela. Farisej je ipak išao u crkvu, molio se, postio, čisto i pravedno živio; dočim mnogi kršćani ne dolaze u crkvu, psuju, pijančuju, kradu, varaju, nečisto živu, ne znadu ni za svetak ni za petak. Pače mnogi se time jošte hvastaju i ponose. Joj! kako će takve kršćane mnogi Fariseji osuditi na sudnjem danu kao gore od sebe. Sv. Petar apostol veli: »Ako će se pravednik jedva spasiti, bezbožnik i grešnik gdje će se javiti?« (I. Pet. 4, 18.)

Čuli ste molitvu Farisejevu, sad pak čujte molitvu c a r i n i k o v u.

II.

Ako današnje sv. evangjelje hvali carinika, ne hvali ga kao grešnika, već kao pokornika. Da su carinici i Isusu bili poznati kao grešnici, to je pokazao time, što ih je prispodabljao poganom i nevjernikom. Jednom reče: »Tko crkve ne posluša, da ti bude kao neznabožac i carinik.« (Mat. 18, 17.) Zašto dakle hvali današnje evangjelje carinika? Hvali ga zbog njegove poniznosti, zbog njegove pokore. Čujte što veli o njem:

1. »*A carinik iz daleka stajaše, i ne šćaše ni očiju podignuti na nebo, nego bijaše prsi svoje govoreći: Bože! milostiv budi meni grešniku.*« Kolika razlika medju molitvom farisejevom i carinikovom! On se moli tamo blizu svetišta dignuv glavu visoko, a ovaj blizu vrata oborenih očiju u zemlju. On se oholo hvališe, a ovaj se tuče u prsi. On na dugo nabraja svoja dobra djela, a ovaj sa pet rieči: »*Bože! milostiv budi meni grešniku*« izpovieda, da je grešnik i moli oprost. Stojeći s daleka, drži se nevriednim da pristupi pred lice Božje. Oborivši oči u zemlju, pokazuje, da ga je stid za griehe, i da se boji neba, proti kojemu je sagriešio. Tukući se u prsi izpovieda, da je veliki grešnik i da zaslužuje kazan Božju. Veleći: »*Bože milostiv budi meni grešniku,*« kaže što jest i što želi. Ponizujući sebe, uzvisuje Boga. Ne govori sa sobom kao Farisej, već s Bogom; ne tuži druge, već samoga sebe; ne slavi sebe, već Boga i njegovo milosrdje. I to mu je dosta da dobije oprost grieha. U ovo pet rieči: »*Bože! milostiv budi meni grešniku*« izražena su sva svojstva prave molitve. Njegova je molitva p o n i z n a, jer se priznaje grešnikom; p o b o ž n a, jer mu polazi iz srca; p o u z d a n a, jer zaziva milosrdje Božje; s k r u š e n a, jer se tuče u prsi; B o g u o d a n a, jer ga moli za oprost grieha. Takova treba da bude svaka naša molitva. Ponizimo se dakle i mi pred Bogom, tucimo se u prsi, izpoviedajmo svoje griehe, i molimo Boga, da se smiluje na nas. I mi smo grešnici, možda veći od carinika, ali Bog nam je pripravan oprostiti, samo ako se pred njim ponizimo i skrušeno pokajemo za griehe, te ih iskreno izpovjedimo. Tko da to ne učini, kad se tako lako može riešiti grieha!

2. Sad čujte, kako prima Bog carinikovu molitvu. »*Kažem vam, da ovaj otide opravdan kući svojoj, a ne onaj; jer svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.*« Time je hotio kazati Isus, da je Bog cariniku oprostio griehe, jer se ponizio i pokajao; dočim ih oholome Fariseju nije oprostio, jer na njem ne samo da nije našao ništa, što bi ga moglo ganuti na milosrdje, već je dapače našao ono, što ga je moralo razsrditi. Po tom Farisej, koji se sam nazvao pravednikom, nadjen je pred Bogom krivac; a carinik, koji se priznavao krivcem, nadjen je pred Bogom pravedan. Odatle se vidi, kako je Bogu mrzka oholost, a kako mila mu je poniznost. I zaista, što hasne čovjeku sve kreposti, ako nema poniznosti, koja je temelj svim krepostim. Pače gdje je oholost, tu nema nikakve kreposti, jer ih oholost uništuje: Sv. Petar apostol veli: »Bog se oholim protivi, a poniznim daje milost.« (I. Pet. 5, 5.) Bez milosti dakle ne može biti ni kreposti ni kakva dobra, i jao onome, kojemu se Bog protivi.

Koliko vas dakle, dragi moji župljani, molim, da se čuvate oholosti Farisejeve, toliko vas zaklinjem, da sliedite poniznost carinikovu. A čime da se i hvalite, kad od sebe nemate ništa dobra, već sve što imate, imate od Boga. Samo jedno imate od sebe, a to je grieh. Priznajte to, pak se poput carinika ponizite pred Bogom, i molite ga, da vam oprosti. A znajte, da što se više ponizite ovdje, da će vas Bog to više uzvisiti u nebeskom kraljevstvu, »*jer svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.*« Amen.

Na jedanaestu nedjelju po Duhovih.

»Sve dobro učini; i gluhe učini da čuju, i nieme da govore.«
Mark. 7, 37.

Evangjelje sv. Marka 7, 31—37.

U ono vrieme izišavši Isus iz krajeva Tirskih, dodje kroz Sidon na more Galilejsko medju krajeve Desetogradske. I dovedoše k njemu gluha i niema, i moljahu ga, da metne na nj ruku. I uzevši ga iz naroda na samo, metnu prste svoje u uši njegove, i pljunuvši dohvati se jezika njegova, i pogledavši na nebo uzdahnu i reče mu: Efeta, to jest: otvori se! I odmah mu se otvoriše uši, i razdrieši se sveza jezika njegova, i govoraše dobro. I zapovjedi im, da nikomu ne kazuju. Ali što im on zabranjivaše, oni još većma razglašivahu i većma se divljahu govoreći: Sve dobro učini; i gluhe učini da čuju, i nieme da govore.

Današnje sv. evangjelje pripovieda nam opet jedno veliko čudo, kako je Isus izliečio gluhoniema čovjeka, davši mu sluh i govor. Čudo ovo dogodi se preko Jordana u tako zvanoj okolici Desetogradskoj. Isus iz grada Tira ode u grad Sidon. Odavle uputi se mimo južnih obronaka Libanona prema jugo-istoku, gdje kod mjesta Leontes predje preko Jordana. Sada se krene prema jugu i dodje u pokrajinu Desetogradsku naproti moru Galilejskomu. Premda tu stanovahu s veće strane pogani, ipak bijaše već Isus tu poznat sa svojih čudesa, imenito što je u Gerazi

oslobodio obsjednute od djavola. Čuvši ljudi, da je tamo došao Isus, dovedoše k njemu čovjeka gluhoniema t. j. takvoga, koji niti je čuo niti govorio, te ga moljahu, da bi ga ozdravio. Isus usliši njihovu molitvu, i čudom ga ozdravi. U ovom čudu imademo paziti osobito na troje i to:

I. Kako su k Isusu doveli gluhoniema;

II. Kako ga je Isus uzevši ga na samo izliečio uz razne vanjske obrede;

III. Kako je Isus ljudem zabranio, da nikomu ne kazuju čuda, a oni to još većma razglašivahu.

Sve to tumačit ću vam redom, kako pripovieda današnje evangjelje, a vi me, molim vas, pomno slušajte, da se okoristite na svoje dušno spasenje.

I.

»*I dovedoše k njemu gluha i niema, i moljahu ga, da metne na nj ruku.*« Kako dobri bijahu ovi ljudi, premda bijahu pogani. U njih neka se ugledaju mnogi kršćani, i uče se tvoriti djela milosrdja. Sv. Grgur Vel. kaže, da je Bogu najugodnija žrtva, kad pomažemo bližnjemu u njegovih duševnih i tjelesnih potrebah. Osobito neka se nikad nitko ne usudi ovakovim nesretnikom, kao što su gluhi i niemi, rugati se ili ih prezirati. To je grieh, koji Bog strogo kazni. Mojsij veli: »Nemoj psovati gluha, ni pred sliepca metati što da se spotakne; nego se boj Boga svojega.« (III. Moj. 19, 14.)

Sad razmotrimo malko ovoga gluhoniemog čovjeka. Taj čovjek bio je zaista vriedan sažaljenja. Mogao je biti ma kako jak, ma kako liep, ma kako bogat, sasvim tim bio je nesretan, jer nije mogao ni čuti ni govoriti. On je imao uši, ali nije čuo; jezik,

ali nije govorio. Jesu li mu ljudi kada što govorili, on ih nije čuo ni razumio; je li im on hotio što govoriti, nije mogao.

Nam je dobri Bog dao i sluh i govor. To su zaista dva velika dara Božja. Tko se od nas ne veseli, kad čuje milozvučnu glasbu ili pjevanje? A tko se ne nasladjuje slušajući liepe pripoviesti osobito o Bogu i Božjih stvarih? A kolik je to dar, da možemo govoriti. Govorom očitujemo svoje potrebe, pitamo za savjet i pomoć, branimo svoju nedužnost, što sve ne bismo mogli, kad ne bismo imali dara govora. Koliki su ljudi tako nesretni, da ne mogu ni čuti ni govoriti, a mi i čujemo i govorimo i to liepo i dobro, da si mi sami bolje ne želimo. Odatle znajmo, koliku smo hvalu dužni Bogu za te njegove velike darove.

Nu koliki se, žalibože, služe ovimi Božjimi darovi na zlo, njemu na uvredu! Koliki vole slušati ogovore i klevete, laži i psovke, gnjusne razgovore, nego propoviedi i kršćanski nauk! O, koliko bi takvim bilo bolje, da su gluhi, jer bez sluha mogli bi doći u kraljevstvo nebesko, dočim ovako mogu se lako na vieke srušiti u pakao. A koliki opet lažu, bližnjega ogovaraju, psuju da je grozota slušati, nečisto razgovaraju! O, za koliko bi im bilo bolje, da su se niemi rodili, jer bez govora mogli bi doći u vječno blaženstvo, dočim ovako mogu propasti u vječne muke.

Bog nam je dao sluh i govor, da se njimi samo na dobro služimo. Najbolje pak služit ćemo se sluhom, ako budemo rado slušali rieč Božju. Isus propoviedajući ljudem nebeske istine, obično bi im govorio: »Koji ima uši da čuje neka čuje.« (Mat. 11, 15; 13, 9.) Nego isto tako treba da slušamo i spasonosne opomene svojih roditelja, učitelja, izpovjednika,

poglavara. Jezikom pak najbolje poslužit ćemo se, ako budemo rado govorili o Bogu i Božjih stvarih. David veli: »Gospode! otvori ustne moje i usta moja navieštat će hvalu tvoju.« (Ps. 50, 17.) Nego govorimo rado osobito i o onom, što spada na duševno dobro bližnjega. Karajmo grešnike, učimo neuke, tješimo žalostne. Tako ćemo se najbolje odužiti Bogu za taj njegov osobiti dar.

II.

»*I uzevši ga iz naroda na samo, metnu prste svoje u uši njegove, i pljunuvši dohvati se jezika njegova, i pogledavši na nebo uzdahnu i reče mu: Efeta, to jest: otvori se! I odmah mu se otvoriše uši, i razdrieši se sveza jezika njegova, i govoraše dobro.*« Pita se zašto je Isus ovoga gluhoniemog uzeo »*na samo?*« Valja znati, da ovaj gluhoniemi čovjek znači grešnika. Uzevši ga dakle Isus na samo, hotio je pokazati, da grešnik, koji se hoće obratiti, mora ostaviti grešne prigode, svući svoje grešne navade, i daleko od zla družtva zabavljati se s Bogom i razmišljati o svom dušnom spasenju. Tako treba da učine svi grešnici. Pijanac valja da ostavi onu krčmu; bludnik treba da se kani onoga družtva, posiela, osobe i povuče se koliko mu je više moguće u samoću, da tamo nastoji o svom spasenju. To je prvi korak potrebit za obraćenje. I koji toga ne učini, obraćenje njegovo nije iskreno, i sve mu ništa ne pomaže. — Odveo je Isus onoga gluhoniemog čovjeka na samo i iz poniznosti, da izbjegne hvali, kojom bi ga mogao proslaviti narod, vidjevši toliko čudo. S toga i zabrani kasnije narodu, da ne razglasuju čuda, jer nije hotio, da za nj doznadu Fariseji i književnici.

Pita se nadalje, zašto je Isus kod ovoga čuda upotrebljavao tolike obrede: metnuo svoje prste u uši onoga gluhoniemoga, slinom svojom dotaknuo se njegova jezika, pogledao na nebo, uzdahnuo i rekao Efeta? Ta mogao ga je bez svega toga samo svojom voljom izliečiti. Isus upotrebljavao je te obrede, da onoga gluhoniemog čovjeka, koji je bio jamačno poganin, pripravi na izliečenje, pošto kao takav niti je znao za Mesiju, niti za što su ga k Isusu doveli; pak mu je trebalo sve to vanjskimi znakovi pokazati. I zbilja Isus je činio samo takve čine, kojimi je mogao u gluhoniemog pobuditi želju za izliečenjem. Metnuo je prste svoje u njegove uši, kano da će mu ih otvoriti da čuje; dotaknuo se slinom njegova jezika, kano da će mu ga omekšati i time pobuditi na govor. Učinio je to Isus i zato, da nam pokaže, kako imamo štovati svete obrede, što ih upotrebljava crkva osobito kod svete mise i u podjeljivanju sakramenata. A baš ove iste obrede uzima crkva kod krštenja, pošto ovo čudo predstavlja sakramenat krsta. Kako god su oni ljudi doveli gluhoniema k Isusu, moleći ga da na nj metne ruke, isto tako nose kumovi krštenika k svećeniku s molbom, da ga krsti. I kako je Isus onoga gluhoniemog uzeo na samo i na samu ga izliečio, isto tako se i krštenik odjeljuje od svieta i uvodi u crkvu. Pa kako je onaj gluhoniemi preko onih vanjskih znakova dobio sluh i govor, isto tako vraća se i kršteniku vrhunaravni život, kojega je bio izgubio istočnim griehom.

Odatle se vidi, da su sva uda tiela Isusova imala božansku krepost, koju su dobivala od njegove božanske naravi združene sa čovječjom. To je kao kad razžarenim željezom hoćemo da štogod ugrijemo

ili zapalimo. I zaista, ono grije i upaljuje premda nije vatra. Sv. Grgur Vel. kaže, da prsti Isusovi znače moć Božju, a slina mudrost Božju. Uzeo je pak Isus kod ovog čuda prste svoje i slinu, da nam pokaže, kako je težko obraćenje grešnika, kojega je ovaj gluhoniemi predstavljao. I grešnik je gluh, jer ne će da čuje poziv na pokoru; niem je dokle god svoje griehe ne će da izpovjedi. Hoće se pak velike milosti Božje, da se takvomu grešniku otvore uši i jezik, t. j. da čuje glas, koji ga zove na pokoru, i iskreno i skrušeno izpovjedi svoje griehe.

Isus, kad god je tvorio čudesa, običavao je p o g l e d a t i n a n e b o i pomoliti se svomu nebeskomu Otcu. Činio je to zato, da nam pokaže, da je poslan od Otca, i da čini čudesa zato, jer tako hoće njegov nebeski Otac. Pogledao bi na nebo i zato, da nas poduči, da svako dobro dolazi odozgor. I mi treba da često gledamo na nebo i za njim težimo, jer gore je naša domovina. Aleksandro Veliki bio je glasovit kralj svieta. Kad mu rekoše, da ima još i drugih svietova, koje si nije podjarmio, stao je plakati, što to nije prije znao. Plakao je, jer ih držao za sebe izgubljenimi. Ako se čovjek poganin toliko žalostio za izgubljenim zemaljskim kraljevstvom, koliko više treba da mi plačemo za izgubljenim nebeskim kraljevstvom. Pa ako je on toliko težio za zemaljskimi kraljevstvi, koliko više treba da mi težimo za nebeskim kraljevstvom, i nastojimo da ga dobijemo.

Riečmi: »*Efeta, to jest: otvori se!*« zapovjedi Isus, da se onomu gluhoniemome otvore uši i jezik. Kako god kad Bog stvarajući sviet reče: Neka bude! i bijaše, isto tako i sada čim reče Isus: »*Efeta,*« gluhoniemi proču i govoraše, i to ne kako god, već,

kako veli sv. pismo, »*dobro,*« t. j. tako razgovietno i razumno, kao da nije bio nikada gluhoniem. Odatle sliedi, da ga je Isus na jedan put t. j. u jedan čas sasvim izliečio. Koliko je to čudo! Kako moćna je rieč Isusova! I nam govori Isus čestoputa: otvori se; ali njegove rieči ostat će mrtve, ako mi ne ćemo ono što on veli. Da se dakle njegove rieči obistine, valja da posluhnemo i njegovu se pozivu odazovemo. Navlastito pak treba da otvorimo srce svoje, oči, uši, usta i ruke. S r c e, da vjerujemo i ljubimo Boga; o č i, da spoznamo Boga i svoju svrhu; u š i, da slušamo njegove zapoviedi; u s t a, da ga slavimo i izpoviedamo svoje griehe; r u k e, da pomognemo siromahom. Blago onim, koji drže srce svoje uviek otvoreno Bogu, a zatvoreno svietu; oči uprte u Boga, a zatvorene himbenostim ovoga svieta; uši napete na rieč Božju, a zatvorene izpraznim govorom; usta otvorena za slavu Božju, a zatvorena kletvam; ruke otvorene za milostinju, a zatvorene za kradju i prevaru!

Učinivši Isus to čudo čujte što reče: »*I zapovjedi im, da nikomu ne kazuju. Ali što im on zabranjivaše, oni još većma razglašivahu i većma se divljahu govoreći: Sve dobro učini; i gluhe učini da čuju, i nieme da govore.*« Rekao je to Isus iz poniznosti, da nas pouči, da u svojih djelih ne tražimo ljudske slave. Medjutim vi ćete za cielo oprostiti ovome priprostom narodu, što je proti zabrani Isusovoj razglasio ovo čudo. On je to učinio iz zahvalnosti prema tolikom dobročinitelju, i da ga proslave kao velikoga čudotvorca. A proslaviše ga ne samo zbog ovog čuda, nego i zbog drugih čudesa, koja se već bijahu po svoj onoj okolici razglasila. I tako bi Isus zbog svojih čudesa proslavljen i preko Jordana medju poganima.

Proslavimo ga i mi, dragi kršćani, i zahvalimo mu za dobivena tolika duševna dobra, koja više vriede nego tjelesna osjetila. Osobito zahvalimo mu za milost sv. krsta, na kojem bijasmo duhovno preporodjeni. Molimo ga, da nam otvori uši, da marljivo slušamo rieč njegovu; da nam razdrieši jezik da slavimo njegovo ime. Bježimo od ljudske slave, da zavriedimo nebesko blaženstvo. Amen.

Na dvanaestu nedjelju po Duhovih.

»Idi, i ti čini tako.« Luk. 10, 37.

Evangjelje sv. Luke 10, 23—37.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Blago očima, koje vide, što vi vidite. Jer vam kažem, da mnogi proroci i kraljevi htjedoše vidjeti, što vi vidite, i ne vidješe; i čuti, što vi čujete, i ne čuše. I gle neki zakonoznanac ustade, da ga kuša, te reče: Učitelju, šta ću činiti, da dobijem život vječni? A on mu reče: U zakonu što je pisano? Kako čitaš? On odgovarajući reče: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom snagom svojom, i svom pameti svojom; i bližnjega svojega kao samoga sebe. I reče mu: Pravo si odgovorio; to čini pa ćeš živjeti. A on hotjevši, da se opravda, reče Isusu: A tko je bližnji moj? A Isus uze govoriti: Čovjek neki silažaše s Jerusalema u Jeriho, i dodje medju razbojnike, koji ga svukoše i izraniše, pa otidoše, ostavivši ga pola mrtva. A dogodi se te onim putem silažaše svećenik neki; i vidjevši ga, prodje. A

tako i levit, kad dodje na mjesto te ga pogleda, prodje. A Samaritanac neki putujući dodje do njega, i vidjevši ga, sažali mu se. I pristupivši zavi mu rane i zali uljem i vinom; i posadivši ga na kljuse svoje, dovede u gostionicu, i pobrinu se za nj. I sutradan izvadi dva dinara i dade krčmaru i reče: Brini se za nj, i što više potrošiš, ja ću ti platiti, kad se vratim. Šta misliš, koji je od one trojice bio bližnji onomu, koji dodje medju razbojnike? A on reče: Koji mu učini milosrdje. I reče mu Isus: Idi, i ti čini tako.

Isus bio si odabrao sedamdeset i dva učenika. Ove posla u razna mjesta Palestine, da propoviedaju njegov nauk. Povrativši se k Isusu, pohvališe mu se s velikih uspjeha, a navlastito, što im se i nečisti duhovi pokoravaju. Isus se razveseli i prozva ih blažene veleći im: »*Blago očima, koje vide, što vi vidite. Jer vam kažem, da mnogi proroci i kraljevi htjedoše vidjeti, što vi vidite, i ne vidješe; i čuti, što vi čujete i ne čuše.*« I zaista, kolika je sreća vidjeti Spasitelja svieta! Patriarsi i proroci željahu ga vidjeti tjelesnim očima, ali ne doživješe te sreće. Učenici pak Isusovi, ne samo da ga vidješe, već i blagovahu s njim, govorahu s njim, slušahu njegov božanski nauk, vidješe tolika njegova čudesa.

Ovom zgodom reče Isus učenikom, neka se mnogo više raduju, što su njihova imena upisana u knjizi života t. j. u nebu, nego što im se nečisti duhovi pokoravaju. »*I gle neki zakonodavac ustade, da ga kuša, te reče: Učitelju, šta ću činiti, da dobijem život vječni? A on mu reče: U zakonu što je*

pisano? Kako čitaš? On odgovarajući reče: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom, i svom pameti svojom; i bližnjega svojega kao samoga sebe. I reče mu: Pravo si odgovorio; to čini pa ćeš živjeti. A on hotjevši, da se opravda, reče Isusu: A tko je bližnji moj?« Židovi su pod bližnjim razumievali samo Židove, te mišljahu, da nisu dužni ljubiti pogane i Samaritance. Time se hotio opravdati i onaj zakonodavac. Na to reče Isus divnu priču o milosrdnom Samaritancu, kojom pokaza, da se pod bližnjim ima razumievati svaki čovjek, bio on domaći ili stranac, prijatelj ili neprijatelj, bogat ili siromah, vjernik ili nevjernik.

Nego vi biste rada znati, tko se razumieva pod onim milosrdnim Samaritancem?

I. Pod onim milosrdnim Samaritancem razumieva se najprije Isus, koji je sve ljude neizmjerno ljubio, i to će biti prvi dio našega današnjega razmatranja.

II. Onda se može pod milosrdnim Samaritancem razumievati svaki kršćanin, koji po nauku Isusovu ima ljubiti sve ljude bez razlike, i to će biti drugi dio.

Budući da je taj nauk za sve nas vrlo znamenit, držim da bi bilo suvišno opominjati vas danas na pozornost, to više što će vas za cielo i sam predmet vrlo zanimati.

I.

Pod milosrdnim Samaritancem razumieva se najprije Isus. Čujte kako uze Isus govoriti:

1. »*Čovjek neki silazaše s Jerusalema u Jeriho, i dodje medju razbojnike, koji ga svukoše i izraniše,*

pa otidoše, ostavivši ga pola mrtva«. Ovo što kaza Isus ili se dogodilo ili se moglo lako dogoditi, pošto je sve naravski predočeno. Židovski svećenici i leviti ne stanovahu samo u Jerusalemu, već i u drugih povećih mjestih, te se poslie sedmične službe vraćahu kući. Medjutim, bilo kako mu drago, sv. otci tumače, da se pod ovim čovjekom, koji dodje medju razbojnike, ima razumievati Adam i sav rod ljudski, kojega je na ovom zemaljskom putu napao nečisti duh i zavedavši ga na grieh, lišio ga posvećujuće milosti, svega na duši i na tielu izranio, i kao polumrtva ostavio u pogibelji vječne smrti. Uči tako i sv. sabor tridentski, koji govoreći o istočnom griehu ovako kaže: »Prvi čovjek Adam, prekršivši u paradizu zapovied Božju, izgubi svetost i pravednost, kojom bijaše nadaren; griehom zasluži srdjbu i nemilost Božju, a po tom i smrt, kojom mu se bio prije Bog zagrozio, smrću pak sužanjstvo pod vlašću onoga, koji od onda imadijaše oblast nad smrću, to jest, djavola, i tako bi onim griehom cio Adam na tielu i na duši izkvaren.« (Sab. trid. sess. 5. n. 1. decr. de pecc. orig.) Pod onim dakle izranjenim čovjekom razumievamo se i mi, dragi kršćani, koji smo istočnim griehom izgubili milost posvećujuću, razum nam potamnio, i volja nam se k zlu nagnula, te smo postali podvrženi smrti.

2. »*A dogodi se te onim putem silažaše svećenik neki; i vidjevši ga, prodje. A tako i levit, kad dodje na mjesto, te ga pogleda, prodje.«* Je li moguće da su dva židovska crkovnjaka: svećenik i levit tako tvrda srca, da mimo onoga ranjenika prolaze, a da se na nj niti ne obaziru? Ova dva crkovnjaka znače stari zakon: njegovo svećeničtvo i obrede, koji bijahu tako slabi, da nisu mogli pomoći ranjenomu rodu

ljudskome. Židovi su dobro znali, da je Adam sagriešio, i time cio rod ljudski unesrećio; nu svi njihovi zakoni i obredi ne mogahu - ga od grieha izliečiti i spasiti. Stari zakon vidje nevolju, u koju pade rod ljudski, ali on prodje mimo, a da mu ne pomogne.

3. »*A Samaritanac neki putujući dodje do njega, i vidjevši ga, sažali mu se. I pristupivši zavi mu rane i zali uljem i vinom; i posadivši ga na kljuse svoje, dovede u gostionicu i pobrinu se za nj. A sutradan izvadi dva dinara i dade krčmaru i reče: Brini se za nj, i što više potrošiš, ja ću ti platiti, kad se vratim.*« Kako dobar i milosrdan bijaše ovaj Samaritanac! Vi biste za cielo rada znati tko je taj Samaritanac, da ga možete pohvaliti za njegovo dobro djelo. Vi svi poznate toga Samaritanca, znate dobro, kako se zove. To vam je Isus Krist. On je sašao iz Jerusalema u Jeriho t. j. s neba na ovu zemlju. Na putu t. j. u ovoj dolini suza našao je nas ljude sve izranjene i na pô mrtve. On se smilova na nas, zavi nam rane i zali uljem i vinom, kad nam razsvietli potamnjen razum svojim božanskim naukom, i okriepi oslabljenu volju svojom milošću, naredivši za naše spasenje sv. misu i sv. sakramente, čemu treba vino i ulje. Posadi nas na svoje kljuse, kad uzme griehe naše na se i umre za nas na križu. Dovede nas u gostionicu i pobrinu se za nas, pozvavši nas u svoju svetu crkvu, u kojoj možemo dobiti sve što trebamo za spasenje. Krčmar, kojemu nas izruči, jesu svećenici ili ti duhovni pastiri, kojim naloži, da nas propoviedanjem njegova božanskog nauka i dielenjem sv. sakramenata lieče i spase. Plati za nas dva dinara i koliko god je trebalo za liečenje, kad svoju neprocienjenu krv proli za nas na križu.

Vi hvalite onoga evangjeoskoga Samaritanca, što se smilovao na onoga nevoljnog čovjeka izbavivši ga od tjelesne smrti; nu mnogo više treba da hvalite Isusu, koji se dostojao nas ljude odkupiti od vječne smrti. Premda nam sv. evangjelje ništa ne kaže, kako je onaj nevoljnik morao zahvaljivati milosrdnom Samaritancu za ljubav, ipak si možemo misliti, kako mu je morao biti zahvalan. A sigurno ne bi mu bio odviše uzvratio, kad bi mu bio i život svoj darovao, pošto je jedino njemu imao zahvaliti, da još živi. Odatle možete zaključiti, koliku smo ljubav mi dužni Isusu. Mi smo griehom postali njegovi neprijatelji; mogao nas je na vieke osuditi u pakao, ali nije hotio, nego je za nas trpio i umro da nas spasi. Premda se od nas nije mogao nadati nikakvoj plaći, dao je život svoj za nas. Ljubav pak zahtieva ljubav. Nezahvalni smo, ako mu se sasvim ne predamo i život mu svoj ne darujemo.

Nu pod ovim milosrdnim Samaritancem ima se razumievati i svaki kršćanin; kako to? čut ćete u drugom dielu.

II.

Kazav Isus priču o milosrdnom Samaritancu, reče zakonoznancu: „*Šta misliš, koji je od one trojice bio bližnji onomu, koji dodje medju razbojnike? A on reče: Koji mu učini milosrdje. I reče mu Isus: Idi, i ti čini tako.*“ Onaj zakonoznanac znao je, da valja Boga ljubiti nada sve, i bližnjega svojega kao samoga sebe, samo se je varao u tom, tko je njegov bližnji. Isus da mu to pokaže, reče onu divnu priču o milosrdnom Samaritancu. Onaj čovjek, koji je putovao iz Jerusalema u Jeriho i pao medju razboj-

*

nike, bio je Žid. Mimo njega prodje židovski svećenik i levit, dakle njegova braća i prijatelji, pošto bijahu s njim iste vjere i narodnosti, nu ni jedan se na nj niti ne obazre. Samaritanac pak, čovjek tudj, smilova se na nj i pomože mu. A imate znati, da su Židovi mrzili na Samaritance kao krivovjerce, te ih zato ne smatrahu za svoje bližnje. Sad zapita Isus onoga zakonoznanca: *„Šta misliš, koji je od one trojice bio bližnji onomu, koji dodje medju razbojnike?"* Zakonoznanac znajući da treba bližnjega svojega ljubiti kao samoga sebe, dakle pomoći mu u nevolji, nije mogao odgovoriti, da je onome ranjenom Židovu bio bližnji židovski svećenik ili levit, pošto mu nisu izkazali nikakvog milosrdja; već je nuždno morao odgovoriti, da mu je bližnji bio onaj Samaritanac, *„koji mu učini milosrdje."* Time je hotio Isus pokazati, da bližnji naš, kojega treba da ljubimo, nije samo onaj, koji nam je u rodu ili s nama iste vjere i narodnosti, već svaki čovjek bez razlike, pa bio on i naš neprijatelj. S toga i reče Isus onomu zakonoznancu: *„Idi, i ti čini tako"* t. j. kako je učinio onaj Samaritanac onome nevoljnom Židovu.

Ovo što reče Isus zakonoznancu, veli svima nama. Svi treba da budemo Samaritanci. Pa kako je bila Samaritančeva ljubav obćenita, djelotvorna i postojana, tako mora biti i naša.

1. Najprije naša ljubav prema bližnjemu ima biti obćenita. Kako god se onaj Samaritanac smilovao na Židova, svojega neprijatelja, isto tako treba da i mi ljubimo svakoga čovjeka, bio koje mu drago vjere ili narodnosti, pa makar i naš neprijatelj. Dužni smo pak ljubiti sve ljude: *a)* jer Bog tako hoće; *b)* jer smo svi djeca jednoga Otca; *c)* jer je svaki čovjek stvoren na sliku i priliku Božju; *d)* jer smo svi pozvani na isto blaženstvo; *e)* jer nas je Isus ljubio, premda bijasmo njegovi neprijatelji; i napokon *f)* jer se inače ne možemo spasiti.

2. Nadalje ljubav naša k bližnjemu mora biti djelotvorna t. j. da ne stoji samo u riečih, već da bližnjemu i zbilja činimo dobro, koliko možemo. Onaj Samaritanac nije samo motrio onoga nevoljnika i tješio ga, već mu je upravo i pomagao. Najprije *„zavi mu rane i zali uljem i vinom."* Onaj Samaritanac bio je jamačno trgovac. Takvim je ljudem vrieme zlato. Morao se žuriti na put, pa ipak silazi sa svojega kljuseta i ide k ranjenomu, i zavi mu rane. Možda si je i svoje vlastito liepo odielo morao derati, da uzmogne onome nevoljniku zaviti rane. Ulje i vino trebao je za svoju okrepu na putu, pa i toga se lišava, da može nevoljniku pomoći. Od trgovca postao je liečnikom. Privezavši mu tako rane *»posadi ga na svoje kljuse.«* Kako mu je to moralo biti težko! A kakva ga tek sada žrtva čeka! On mora ići pješice i držati nevoljnika na kljusetu, da ne padne. Tako ga vodi sve do prve gostionice, uvede ga unutra i *»pobrinu se za nj.«* Tako treba da i mi pomožemo bližnjemu u nevolji. Šta hasni da ga tješimo, ili da mu reknemo: »Bog ti pomozi!« ako mu mi ne ćemo da pomognemo? Sv. Ivan apostol veli: »Djeco moja! da se ne ljubimo riečju ni jezikom, nego djelom i istinom.« (I. Iv. 3, 18.) To je prava ljubav, koju treba da ima svaki od nas.

3. Napokon ljubav naša mora biti postojana. Samaritanac dovedavši nevoljnika u gostionicu, još ga ne ostavlja. On ostaje s njime cio onaj dan i noć, brinući se za njega. Tek drugi dan nastavi svoje

putovanje. Nu prije nego će otići dalje, »*izvadi dva dinara i dade ih krčmaru i reče: Brini se za nj, i što više potrošiš, ja ću ti platiti kad se vratim.*« Ova Samaritančeva ljubav ne ima granica. On se za nevoljnika tako dugo skrbi, dok mu sasvim ne pomogne. Skrbi se za nj ne samo sada, već i u buduće. U napried daje novac potrebit za njegovo liečenje, i obećaje, da će ga opet pohoditi, i platiti sve što bude trebalo dok podpuno ozdravi. Divne li ljubavi, koju Isus s mjesta pohvali. Čujte, što reče: »*Idi, i ti čini tako.*« To isto veli Isus i svima nama. Da je Žid učinio Samaritancu ono, što je učinio Samaritanac Židovu, isto tako bio bi pohvalio i Židova, kao što je pohvalio Samaritanca, jer obojica imadu jednake medjusobne dužnosti. Ako je tomu tako, onda i mi imademo iste dužnosti; i ako se želimo spasiti, treba da sliedimo milosrdnog Samaritanca, a ne onog židovskog svećenika i levita, koji se ne htjedoše smilovati na nevoljnika. Budimo dakle milosrdni, pa ćemi i mi dobiti milosrdje. Amen.

Na trinaestu nedjelju po Duhovih.

»Sretoše ga deset gubavih ljudi.« Luk. 17, 12.

Evangjelje sv. Luke 17, 11—19.

U ono vrieme kad idjaše Isus u Jerusalem, prolažaše posred Samarije i Galileje. I kad ulažaše u neko selo, sretoše ga deset gubavih ljudi, koji staše iz daleka. I podigoše glas govoreći: Isuse učitelju, pomiluj nas! I kad ih vidje, reče: Idite, pokažite se svećenikom. I dogodi se, kad idjahu, očistiše se. A

jedan od njih vidjevši, da je očišćen, povrati se hvaleći Boga iza glasa, i pade ničice pred noge njegove, i zahvali mu; i to bješe Samaritanac. A Isus odgovarajući reče: Zar se ne očistiše desetorica? A devetorica gdje su? Ne nadje se, koji bi se vratio i dao slavu Bogu, nego ovaj tudjin. I reče mu: Ustani, idi; vjera tvoja ti pomože!

To je zadnji put, što ide Isus u Jerusalem. Išao je pak ovaj put Samarijom i Galilejom prema Jordanu; onda istočnom obalom Jordana preko Pereje, Jeriha i Betanije, gdje uskrisi Lazara. Prolazeći Samarijom i Galilejom zalazio je u sela. Blizu jednoga takvog sela učini veliko čudo, ozdravivši deset gubavaca, kako nam to pripovieda današnje sv. evangjelje. Od tih deset gubavaca bilo ih je devet Židova ili Galilejaca, a jedan Samaritanac. Po tom se može zaključiti, da je ono selo, gdje ih Isus ozdravi, bilo u Galileji, a zvalo se, kako neki hoće, Ginea (Ain Gannim). Premda se Židovi i Samaritanci nisu družili, nego su dapače jedan drugoga zbog različitosti vjere i narodnosti izbjegavali i mrzili, ipak su okuženi gubom stanovali skupa. Učini pak Isus to čudo iz milosrdja prema nesretnikom, onda zbog njihove vjere i zaufanja.

Pripoviedao sam vam na treću nedjelju po Bogojavljenju, kako je bio Isus ozdravio jednoga gubavca. Tada sam vam pokazao, kako strašna bijaše ta bolest. Rekao sam vam i to, da guba znači grieh, a gubavac grešnika. Velika je nesreća guba, ali još veće zlo je grieh. Pa kako god je onih deset gubavaca željelo očistiti se od gube, tako više treba da se trsimo mi

očistiti se od grieha. Čistimo se pak od grieha u sakramentu pokore ili ti na sv. izpoviedi. Onih deset dakle očišćenih gubavaca neka služe za primjer, kako se imate vladati prema sakramentu pokore i to:

I. Prije izpoviedi;
II. Kod izpoviedi;
III. Poslie izpoviedi.

I.

»*U ono vrieme kad idjaše Isus u Jerusalem, prolažaše posred Samarije i Galileje. I kad ulažaše u neko selo, sretoše ga deset gubavih ljudi, koji staše iz daleka. I podigoše glas govoreći: Isuse učitelju, pomiluj nas!*« Od ovih deset gubavaca valja da se učite, prije nego idete k sv. izpoviedi: 1. spoznati svoje griehe; 2. pokajati se za griehe.

1. Najprije treba da spoznate svoje griehe. Onih deset gubavaca upoznaše svoje žalostno stanje. Znadijahu da su gubavi, s toga i stanovahu izvan mjesta, da se ne bi drugi ljudi od njih okužili. Pa kad je Isus hodio onuda mimo, ne htjedoše hiniti da su zdravi i umiešati se medju one ljude, koji ga pratiše, već iz daleka staše i povikaše za pomoć. Tako treba da svaki grešnik, prije nego podje k sv. izpoviedi, upozna svoje griehe. Najveća pogibelj za bolestnika jest ta, ako misli da je zdrav; jer onda ne će da uzima ljekarija. Tako je i s grešnikom. Koji ne će da upozna svoje grešno stanje, taj se nikad ne će pravo obratiti, jer se ne trsi, da se rieši grieha.

Po tom kad god, dragi kršćani, hoćete da idete na sv. izpovied, izpitajte dobro svoju savjest za sve, a osobito smrtne griehe. Izpitajte se, jeste li sagriešili proti kojoj zapoviedi Božjoj ili crkvenoj? Jeste li

počinili koji glavni grieh, ili proti Duhu svetomu, ili u nebo vapijući grieh? Jeste li sagriešili mišlju, riečju ili činom? Koliko puta ste koji smrtni grieh učinili?

Možete se izpitati i tako, da najprije promislite, kako ste sagriešili proti Bogu, onda kako proti bližnjemu, a napokon kako proti sebi; ili kako ste se vladali u crkvi, kod kuće, vani i t. d. Da pak to sve uzmognete dobro spoznati, sazovite najprije Duha svetoga, da vas razsvietli.

2. Drugo što imate činiti prije izpoviedi jest to: da se za griehe svoje pokajete. Onih deset gubavaca jamačno su već čuli za Isusova čudesa; pa kad doznaše da prolazi mimo, staše iz daleka i povikaše mu: »*Isuse učitelju, pomiluj nas!*« Žao im bilo svoje bolesti, pa ga zamoliše da ih ozdravi. To je glavno što učiniše, i to im pomogne. A da se kasnije čuvahu te bolesti, možemo si i sami misliti.

To isto treba da radite i vi. Iza kako ste razmislili svoje griehe, valja da se za njih pokajete i prosite Boga, da vam ih oprosti, te tvrdo odlučite, da ne ćete više griešiti. Recite skrušeno s onih deset gubavaca: Isuse, Bože moj i Spasitelju, pomiluj me i oprosti mi težke griehe moje. Žao mi je što sam te uvriedio, ali obećajem tvrdo, da te više nikada ne ću uvriediti

II.

Izpovied treba da obavite s dužnom poniznošću i tvrdim zaufanjem. Čujte, što nadalje veli sv. evangjelje: »*I kad ih vidje, reče: Idite, pokažite se svećenikom. I dogodi se kad idjahu, očistiše se.*« U starom zavjetu bio je zakon, da se svaki očišćeni gubavac ima pokazati svećeniku da ga pregleda,

pa ako ga je pronašao očišćenim, da mu o tom izdade svjedočbu, da smije opet stanovati s drugimi zdravimi ljudmi. Naložio to isto i Isus onoj desetorici gubavaca, da pokaže, kako on štuje stari zakon i pravo svećeničko. A naloži im to i zato, da kuša njihovu vjeru i posluh; a napokon i zato, da si i sami svojim sudjelovanjem zasluže očišćenje. Oni posluhnuše i vjerovaše. I tako njihovo očišćenje bila je nagrada za njihov posluh i njihovu vjeru. Dok je Isus s njimi govorio, nisu bili očišćeni, kako su se jamačno od njega nadali; nego oni njemu vjerovaše, i odmah se uputiše k svećenikom. I gle čuda! »*Kad idjahu, očistiše se.*« Da nisu posluhnuli i išli k svećenikom, sigurno se ne bi bili očistili. Nu i sam posluh bez vjere ne bi im bio ništa pomogao. S toga i reče Isus onomu očišćenomu Samaritancu, kad mu se dodje zahvaliti za očišćenje: »*Vjera tvoja ti pomože!*« kao da bi mu hotio reći: ja te izliečih, nu tomu ti je pomogla tvoja vjera, pošto je ona mene ganula da te izliečim, i tebe učinila vriednim tolike milosti.

Tako treba da čini svaki grešnik, t. j. da ide k svećeniku, da ga očisti od duševne gube t. j. od grieha, i da tvrdo vjeruje, da će ga očistiti. Nego mnogi vele: zašto bih ja išao k svećeniku na izpovied? Ta i on je grešnik kao i ja! Istina je, da je i on grešnik, nu Bog je dao svećenikom vlast, da mogu opraštati i zadržati griehe, kad reče: »Primite Duha svetoga! Kojim oprostite griehe, oprostit će im se, i kojim zadržite, zadržat će se.« (Iv. 20, 22. 23.) Po tom samo onomu su oprošteni griesi, komu ih svećenici oproste. Ne smiju pak svećenici po svojoj volji opraštati ili zadržati griehe, već tko je vriedan, treba da mu ih oproste, a tko nije vriedan, valja da mu ih zadrže. Da pak mogu svećenici suditi, tko je vriedan, a tko nije vriedan, i da znadu što će oprostiti, a što zadržati, treba da im svaki izpovjedi svoje griehe, inače oni se tom dvostrukom vlašću od Boga dobivenom ne bi mogli služiti. Tko dakle hoće, da mu budu griesi oprošteni, taj ih po Božjoj odredbi mora izpovjediti svećeniku, i tek onda, kad mu ih ovaj oprosti, oprošteni su mu i kod Boga.

III.

Poslie izpoviedi, treba da zahvalite Bogu, što vam je oprostio griehe. Čujte, kako svršuje današnje sv. evangjelje: »*A jedan od njih vidjevši, da je očišćen, povrati se hvaleći Boga iza glasa, i pade ničice pred noge njegove, i zahvali mu; i to bješe Samaritanac. A Isus odgovarajući reče: Zar se ne očistiše desetorica? A desetorica gdje su? Ne nadje se koji bi se vratio i dao slavu Bogu, nego ovaj tudjin.*« Sva desetorica gubavaca posluhnuše Isusa i odoše k svećenikom. Devetorica Židova uputiše se u Jerusalem, a Samaritanac u Samariju. Nego svi se očistiše putem, i to, kako si možemo lako misliti, iza kratkog putovanja, pošto je Isus brz u darivanju svojih milosti. Vidjevši onaj Samaritanac, da je ozdravio, odmah se vrati k Isusu, da mu se zahvali na tolikom dobročinstvu. A zahvali mu se što je bolje mogao: iza svega glasa i padavši ničice pred njegove noge. Kako je dobar dakle morao biti taj Samaritanac, premda su Židovi držali Samaritance za najgore ljude. On se jamačno, vjerujući u Isusovo božanstvo, i obratio na pravu vjeru. Devetorica pak Židova izostaše možda po nalogu ili od straha pred židovskimi svećenici, ili iz pomanjkanja poniznosti. Nu bilo što mu drago,

svakako ne uradiše liepo, i Isus se javno potuži na njihovu nezahvalnost.

Onaj Samaritanac i onih devet Židova predstavljaju pogane i Židove. Njihova zajednička guba znači, da su i jedni i drugi bili okaljani griehom. A budući da Isus jedne i druge izlieči, to znamenuje, da Židovi i pogani imadu jednoga istoga Spasitelja: Isusa Krista. Židovi premda su primili od Isusa mnoga veća dobročinstva, nego drugi, i zato mu morali biti mnogo više zahvalni, ipak se ne obratiše na pravu vjeru, jer bijahu oholi i nezahvalni, te ostaše radje uz svoje nevjerne i tvrdokorne svećenike; dočim pogani sa zahvalnošću primiše Isusovu vjeru. Odatle se vidi kako Bog cieni i nagradjuje zahvalnost. Onoga Samaritanca pohvali Isus za njegovu zahvalnost: »*Ustani, idi; vjera tvoja ti pomože!*« dočim se proti ostaloj devetorici potuži radi njihove nezahvalnosti: »*Zar se ne očistiše desetorica? A devetorica gdje su?*« I zaista, zahvalnost je čin pravednosti i pristojnosti. Zahvalnost je naravska dužnost, i tko ne će da bude zahvalan, neka ni ne prima dobročinstva. Zahvalnost je krepost, a nezahvalnost ne samo nepristojnost i neugladjenost, već i zloća. Zahvalnost oplemenjuje čovjeka i pribavlja mu prijatelje, dočim nezahvalnost odaje čovjeka surova, i odbija ga od ljudi. Zahvalnost otvara nam vrata novim blagodatim, dočim nam ih nezahvalnost zatvara. Zahvalnost je Bogu i ljudem mila, a nezahvalnost mrzka i odurna.

Odatle učite se, dragi kršćani, da budete zahvalni za dobročinstva, to više, što su ta dobročinstva veća. Budući pak da najveća dobročinstva primate od Boga, zato njemu morate biti najviše zahvalni. Osobito pak treba da mu hvalite poslie sv.

izpoviedi, što vas je očistio od duševne gube t. j. od grieha. Zaista je žalostno vidjeti, kako mnogi tek što su se izpovjedili i pričestili, odmah bježe iz crkve, a da se ni najmanje ne zahvale Bogu za tolika dobročinstva. Kad vi pružite siromahu koricu kruha, očekujete, da vam na tom zahvali, a vi ne ćete da zahvalite Bogu, što vas je nahranio svojim vlastitim tielom. S toga kad god se izpovjedite i pričestite, ostanite još nekoje vrieme u crkvi, bacite se poput onoga Samaritanca pred Isusa u presv. oltarskom sakramentu, i zahvalite mu što vas je dostojao očistiti od grieha i dati vam samoga sebe u sv. pričesti. Najbolje pak zahvalit ćete Isusu za to dobročinstvo, ako se budete čuvali grieha. Joj! kolika bi to bila nezahvalnost, kad bi tkogod brzo poslie izpoviedi, ili možda još onaj isti dan, počeo griešiti, kao što je griešio prije! Onaj Samaritanac ostao je za cielo Isusu do smrti vjeran i zahvalan. U njega se ugledajte, pa kako je njega Isus doveo na pravu vjeru, molite ga, da bi tako i vas uveo u vječno blaženstvo. Amen.

Na četrnaestu nedjelju po Duhovih.

»Nitko ne može dva gospodara služiti.« Mat. 6, 24.

Evangjelje sv. Mateja 6, 24—33.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Nitko ne može dva gospodara služiti; jer ili će na jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili će jednomu voljeti a za drugoga ne mariti. Ne možete Bogu služiti i mamoni. Zato vam kažem: ne brinite se za život svoj, šta ćete jesti, ni za tielo svoje, u što ćete se obući. Nije li život

pretežniji od hranę, i tielo od odiela? Pogledajte na ptice nebeske, kako ne siju, niti žanju, ni sabiru u žitnice; pa ih Otac vaš nebeski hrani. Niste li vi mnogo pretežniji od njih? A tko od vas brinući se može primaknuti rastu svojemu lakat jedan? I za odielo što se brinete? Pogledajte na ljiljane u polju, kako rastu; ne trude se, niti predu; a kažem vam, da se ni Salomon u svoj slavi svojoj ne obuče kao jedan od njih. A kad travu po polju, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odieva, a kamo li vas, malovjerni! Ne brinite se dakle govoreći: šta ćemo jesti, ili šta ćemo piti, ili čim ćemo se odjenuti? Jer sve ovo pogani ištu. Jer zna Otac vaš, da vam treba sve ovo. Ištite dakle najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu; i ovo će vam se sve dodati.

Svi ljudi diele se u dva tabora. Jedni služe Bogu a drugi svietu, jedni se skrbe za dušu a drugi samo za tielo, jedni za vječnu sreću a drugi lih za vremenitu. Tako je bilo uviek, tako je i sada, i bit će tako do konca svieta. No čemu se čovjek kod toga najviše čuditi mora, jest to, da se njih mnogo više skrbi za tielo nego za dušu, i da su oni, koji se brinu za ova vremenita dobra mnogo marljiviji od onih, koji se brinu za duševno spasenje. Kad bi se ovi toliko skrbili za svoju dušu, koliko se oni skrbe za tielo, koliki bi to bili svetci! Razlog zašto se toliki ljudi brinu toliko za ovaj sviet, jest taj, što slabo pojimlju Boga i njegovu providnost. Da to čine pogani, još bi se nekako mogli izpričati, ali da se kršćani tako malo uzdaju u Boga, koji se brine i za nerazumne i

nećutljive stvorove, to se nikako ne može izpričati, pače takovi su kršćani vriedni najstrožeg ukora.

Da dakle Isus pokaže svojim sljedbenikom, da se imadu mnogo više skrbiti za dušu nego za tielo, upućuje ih na providnost Božju, koja ako se toliko skrbi za ptice nebeske i liljane na polju, to će se više brinuti za nas ljude. Po tom da nas odvrati od prekoredne brige za ovimi vremenitimi dobri, reče krasnu propovied, što ste ju malo prije čuli iz pročitanog evangjelja. Tu propovied ja ću vam redom ponoviti i protumačiti, a vi si ju duboko utisnite u srce, da uzmognete po njoj svoj život upraviti.

* * *

1. „*U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Nitko ne može dva gospodara služiti; jer ili će na jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili će jednomu voljeti a za drugoga ne mariti. Ne možete Bogu služiti i mamoni.*“ Svi su ljudi dužni služiti Bogu, jer on je njihov najveći gospodar. Služiti pak Bogu znači vršiti njegovu volju t. j. vjerno i iz ljubavi prema njemu činiti što on hoće. Nego ne čine svi ljudi tako. Mnogi služe mamoni t. j. bogu bogatstva. Bog pak i mamona jedan su drugomu sasvim protivni, jer im je protivna svrha za kojom teže i sredstva, kojimi nastoje da do svrhe svoje dodju. Po tom kao što sluga ne može u isto vrieme služiti dva protivna gospodara i ugoditi objema, jer ako je jednomu poslušan, drugomu mora biti neposlušan; isto tako ne možemo ni mi služiti Bogu i bogatstvu. Prevelika briga za bogatstvom prieči čovjeka, da nema kada misliti na Boga i svoje dušno spasenje, pače, kako veli sv. Pavao apostol, ona ga vodi i na idolopoklonstvo. (Ef. 5, 5.)

Čovjek koji služi bogatstvu kao drugomu bogu, taj ne drži ni Božje ni crkvene zapoviedi. On vara i krade gdjegod može, u nedjelju i blagdan mjesto da počiva i sluša sv. misu i propovied, obavlja težački posao samo da si svoj imetak poveća; a ako kada i dodje u crkvu, misli samo na svoj dobitak. Kako može takav čovjek služiti Bogu, kad radi sve protivno nego što Bog hoće? Pravo dakle veli Crkvenjak (10, 9. 10.), da ništa nije gorega od skupca, jer on i dušu svoju prodaje za novac.

Nego dobro valja razlikovati onoga, koji posjeduje bogatstvo, i onoga koji služi bogatstvu. Imati bogatstvo i njim se dopušteno služiti nije ništa zla. Pače koliki si bogatstvom kupiše nebo, dieleći milostinje! Kolike koristne zavode podigla je kršćanska darežljivost i još uviek diže! Isus osudjuje samo one, kojima je srce tako prilieplјeno za bogatstvo, da zaboravljaju na Boga i svoje dušno spasenje, koji u bogatstvu nalaze jedinu svoju sreću i smatraju ga svojom zadnjom svrhom, tako da ne samo ne mare za siromaha, već su i pripravni na svaku nepravdu. S toga čuvajte se, dragi kršćani, skuposti, i ne dajte se nikada zasliepiti od novca, da biste zbog njega izgubili dušu.

2. A zašto se mnogi ljudi toliko skrbe za bogatstvo? To čine zato, jer su odviše zabrinuti za svoj život, šta će jesti, i u što će se obući. Nego takvim veli Isus: *„Ne brinite se za život svoj, šta ćete jesti, ni za tielo svoje, u što ćete se obući."* Ovimi riečmi osudjuje Isus samo prekomjernu brigu za hranu i odielo, zbog koje čovjek zaboravi na Boga i svoje dušno spasenje. Nu skrbiti se umjereno za ono što nam je nuždno, da prema svojemu staležu

pošteno živemo, ne samo da smijemo, nego nam je i dužnost. Ta sam Bog odredi, da si čovjek znojem lica svojega zasluži hljeb. (I. Moj. 3, 19.); a sv. Pavao veli: »Ako tko ne će da radi, da i ne jede.« (II. Tes. 3, 10.).

A da se ne bi tkogod prekomjerno brinuo za hranu i odielo, kaže Isus dalje: *„Nije li život pretežniji od hrane, i tielo od odiela?"* Ovdje se pod životom razumieva duša združena s tielom. Hoće pak Isus time da reče: Duša i tielo za cielo su plemenitiji, nego hrana i odielo. Ta koji si čovjek ne bi dao n. pr. radje svući odielo, nego pustiti da ga ubiju? Ako nam je dakle Bog dao dušu i tielo, za što ga nismo niti molili, niti si to mogli zaslužiti, onda će nam sigurno dati i ono što nam je potrebito da možemo živjeti, ako ga budemo za to molili. Zašto da se dakle toliko brinete za hranu i odielo? Radje uzdajte se u Boga, koji će vam sigurno dati ono što je manje vriedno na ime hranu i odielo, kad vam je dao ono što više vriedi t. j. život.

3. Da pak Isus još jasnije pokaže, kako se Bog brine za nas, te nikoga ne zapušta, a najmanje dopušta da tkogod od glada pogine bez njegove volje, reče ovu priliku: »*Pogledajte na ptice nebeske, kako ne siju, niti žanju, ni sabiru u žitnice; pa ih Otac vaš nebeski hrani. Niste li vi mnogo pretežniji od njih?*« To je najjači dokaz, da se uzdamo u Boga. Ptice ni ne siju, ni ne žanju, ni ne spremaju u žitnice, pa ipak ih hrani nebeski Otac. Ne razumievam ovdje one ptice, koje vi kod kuće hranite, već ptice u zraku, koje Bog hrani svojom rukom. Koliko ima takovih ptica, pa ipak nijedna ne pogine bez volje Božje! Vrabac je zaista neznatna ptica, pa i njega Bog hrani.

Kad ga u gniezdu zapuste stari vrabci, čini Bog da oko njega lete mušice ili da blizu njega izidje koji crvić, da se njime prehrani. Ako se dakle Bog toliko skrbi za nerazumne stvorove, kao što su ptice u zraku, koliko će se većma brinuti za nas razumne stvorove? Pamtite dobro čijim otcem zove Isus nebeskoga Otca govoreći učenikom. Veli im: »*Otac vaš nebeski hrani ih,*« dake vaš Otac a ne Otac ptica. Time hoće Isus da reče: Ako se Bog, koji je vaš Otac, toliko skrbi za ptice, kojim nije Otac, koliko će se više brinuti za vas, koji ste njegova djeca! Kad je tomu tako, koji se ne će izručiti njegovoj otčinskoj brizi? Kao što se diete u svakoj nuždi i pogibelji baca materi svojoj u naručaj, isto tako treba da se i mi u svakoj potrebi izručimo u providnost Božju, to više što su nam sve suvišne brige bezkoristne, pošto sami od sebe ništa ne možemo. Isus veli: *„A tko od vas brinući se može primaknuti rastu svojemu lakat jedan?“* Čovjeku bi mnogo puta dobro došlo da je viši, pa je ipak tako nemoćan, da si svojemu rastu ne može nikakvimi sredstvi dodati ma samo jedan lakat, ili pedalj, ili prst. Ako dakle ne možemo svojega vlastitoga rasta povisiti, kako ćemo onda dobiti stvari, koje su izvan nas, ako nam ih ne će dati onaj čije su. Pa ipak koliki ljudi od prevelike brige za timi stvarmi i osiede!

4. Kao što se ne smijemo prekomjerno brinuti za hranu, isto se tako ne smijemo prekoredno brinuti niti za odielo. Isus veli: »*A za odielo što se brinete? Pogledajte na ljiljane u polju, kako rastu; ne trude se, niti predu; a kažem vam, da se ni Salomon u svoj svojoj slavi ne obuče kao jedan od njih. A kad travu na polju, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odieva, a kamo li vas, malovjerni!*« Opet nov dokaz, kojim Isus osudjuje prekorednu brigu za ove prolazne stvari. Jeste li kada motrili cvieće na polju, kako je liepo? Ne ću da govorim o cvieću u kakvom liepom vrtu ili perivoju, koje marljivo zalieva i njeguje ljudska ruka, već koje je sâmo niknulo na polju, i ni jedan se čovjek za nj ne brine. Koga da ne začara njegova raznovrstnost, boja, miris? Koji ga umjetnik na svietu može narisati onako, kao što je u naravi? Ono niti se trudi niti prede, pa ipak ni jedna tvornica ne može proizvesti onako liepu svilu ili baršun, kao što je ono cvieće. Salomon bio je najbogatiji kralj na svietu. Oblačio se u samu svilu, skrlet i zlato. Nu u svoj svojoj slavi ne bijaše tako liepo obučen, kao ono poljsko cvieće. Pa kako dugo traje to cvieće? Život njegov je samo od jednog dana. Noću bijaše još pupoljak. U jutro pala na nj jutarnja rosa i sunčani ga traci ugrijali, dok se nije razcvjetalo. Kad je danju najbujnije cvalo, sunčana ga žega pripekla, dok napokon nije uvehnulo i tako se osušilo te se u večer moralo baciti u vatru. Ako dakle Bog tako liepo odieva poljsko cvieće, da ni sam Salomon u svoj svojoj slavi nije bio tako liepo obučen, i ako ga tako liepo odieva, premda mu je život samo od jednog dana, koliko većma će odievati vas, koji ste stvoreni na sliku i priliku njegovu, i koji ste odredjeni za vječno uživanje neba! Zar će Onaj, koji se brine za tako sitne stvari, zaboraviti na vaše potrebe? O kako ste *„malovjerni,“* kad mislite, da vas ne će hraniti Onaj, koji hrani ptice u zraku; ili da vas ne će oblačiti Onaj, koji odieva poljsko cvieće!

5. Ljudi, koji se prekomjerno brinu za hranu i odielo, ne uzdajući se u Boga, zaslužuju ponovni Isu-

*

sov ukor. Čujte kako Isus još jače opetuje ono što je već rekao: »*Ne brinite se dakle govoreći: šta ćemo jesti, ili čim ćemo se odjenuti? Jer sve ovo pogani ištu. Jer zna Otac vaš, da vam treba sve ovo.*« Ne uzdati se u Boga, odaje slabu vjeru u njegovu providnost, sveznanstvo i svemogućstvo; a to je poganski. Pogani nemaju sveznajućih i svemogućih bogova. Ne mogu dakle očekivati od njih ni hrane ni odiela; s toga se moraju sami brinuti za sve što im je potrebito, niti ih možemo tako lako koriti, ako se za to odviše brinu. Nu vi, koji poznate pravoga Boga, koji vjerujete da je on sveznajuć i svemoguć, koji ga zovete Otcem svojim, zaslužujete najoštriji ukor, ako se za svoju hranu, odielo i druge potrebite stvari prekomjerno brinete, pošto biste morali znati, da On kao sveznajući znade za vaše potrebe, kao svemogući može vam pomoći, a kao dobri Otac hoće vam pomoći. Ciela današnja Isusova propovied može se svesti na ovu kratku izreku: »*Jer zna Otac vaš, da vam treba sve ovo.*« To si zapamtite i vi, pak se sigurno ne ćete prekoredno brinuti za ove zemaljske stvari, već ćete se u svakoj potrebi i nevolji izručiti u providnost Božju.

6. Nego da ne bi možda tkogod odatle zaključio: ako se dakle Bog za nas brine, ne treba da se mi brinemo; tada nam ne treba ni moliti, ni raditi, ni skupljati, ni štediti. Ne tako! Čujte kako zaključuje Isus svoju propovied: »*Ištite dakle najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu; i ovo će vam se sve dodati.*« Ovdje se pod kraljevstvom Božjim razumieva nebo i sve što u nebo vodi, ili ti drugimi riečmi dušno spasenje. Nego Isus ne veli, da ištemo samo kraljevstvo Božje, već da ištemo „*najprije*“ kraljevstvo Božje.

Time je hotio kazati, da se prije svega najviše imamo brinuti za spasenje duše, a onda za tjelesne potrebe. Pravda pak Božja zahtieva, da radimo dobro i čuvamo se zla, kako nam to Bog zapovieda. Nalaže nam pak Bog da molimo i radimo, a zabranjuje lienost i bezbrižnost. Dakle on hoće da si mi sami pomognemo kad možemo, a kad to ne možemo, onda nam obećaje svoju pomoć. Pa ako se budemo u prvom redu brinuli za dušu, onda će nam kao dodati ono što nam je potrebito za tielo. Kako dobar je Bog! Nudi nam kraljevstvo nebesko, da si ga kupimo pravdom, a ostalo kao hranu, odielo i t. d. obećaje, da će nam dati kao dodatak. Ove vremenite dakle stvari daje nam Bog kao dodatak k vječnoj nagradi, kao kad trgovac običnim svojim kupcem nad kupnju štogod pridoda. Nije li dakle ludo skupimi prekomjernimi brigami kupovati dodatak, a što je poglavito t. j. kraljevstvo nebesko zapustiti. Nego upravo zato se obično dogadja, da koji se ne brinu za vječno blaženstvo, nemaju ni vremenitoga blagoslova, i tako su obojega lišeni. Budemo li uviek imali na pameti, da prava naša sreća stoji u spasenju duše, a hrana, odielo i druge slične stvari da su samo dodatak k tomu, onda ćemo se za cielo najprije i najviše brinuti za dušno spasenje, a u drugom redu za tjelesne potrebe, to više, što nam Isus obećaje, da ćemo sve što trebamo za tielo dobiti kao dodatak, ako se budemo najprije brinuli za dušu. »*Ištite dakle najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu; i ovo će vam se sve dodati.*« Amen.

Na petnaestu nedjelju po Duhovih.

»Idjaše Isus u grad, koji se zove Naim.« Luk. 7, 11.

Evangjelje sv. Luke 7, 11—16.

U ono vrieme idjaše Isus u grad, koji se zove Naim, i s njim idjahu učenici njegovi i množtvo naroda. A kad se približavaše k vratam gradskim, gle, iznošahu mrtvaca, jedinca sina matere njegove, i ona bješe udovica; i naroda iz grada mnogo idjaše s njom. I vidjevši ju Gospodin sažali mu se za njom, i reče joj: Ne plači! I pristupi i prihvati za mrtvački lies (a nosioci stadoše). I reče: Mladiću, tebi govorim, ustani! I sjede mrtvac i stade govoriti. I dade ga materi njegovoj. A strah obuze sve, i hvaljahu Boga govoreći: Velik prorok ustade medju nami, i Bog pohodi narod svoj.

Grad Naim leži u Galileji na obronku briega Hermona, odakle je divan vidik na Tabor i dolinu Esdrelonsku. To je tako liep grad, da ga zovu gradom ljepote. Tu življaše vrlo ugledna i bogata udovica, koju je sve štovalo i ljubilo. Ona imadijaše jedinca sina, čija se mladost upravo razpupala i razcvjetala. Možete si misliti, kolik ponos bijaše taj mladić za udovicu majku. On joj bijaše najveća radost i utjeha. Ali evo nesreće! Kao što ruža u najljepšem cvietu vehne i padne, isto tako i nemila smrt pokosi ovoga mladića u cvietu mladosti i obori ga u grob. Tko da sada utješi majčino srce nad tolikim gubitkom; tko da joj otare suze žalostnice? Tješilo ju sve, ali ona se utješiti ne može, jer joj nitko ne može povratiti jedinca sina, svu radost i nadu njezinu.

Znao je to Isus; pa koji nije ni jednoga koraka učinio, a da ne bi bio štogod uradio Bogu na slavu i utjehu svojega naroda, uputi se sa svojimi učenici i množtvom naroda iz Kafarnauma, gdje je malo prije ozdravio slugu satnikova, u Naim, da tu još veće čudo učini. Upravo zapadalo sunce, kad dodje u Naim. Hoće da ide kroz vrata u grad, al kad tamo, baš sada nose na ista vrata mrtvaca u grob. Sav grad bio je na sprovodu. Baš bijaše liepa zgoda, da Isus što većim čudom dokaže svoje Mesijstvo. A prijale su tomu sve okolnosti, kao večernja tišina, položaj mjesta; turoban sprovod, množtvo naroda. I zbilja, do sada je Isus samo bolestne ozdravljao, da pokaže, da je on gospodar zdravlja; ali sada hoće da pokaže, da je on i gospodar života. Na očigled dakle one bezbrojne svjetine, koja je sprovadjala mrtvoga mladića u grob, i one koja ga je pratila u grad, uskrisi mladića i dade ga materi njegovoj. Videći ljudi to čudo, strah ih obuze i hvaljahu Boga; a to je Isus baš i namjeravao. Sv. pismo spominje samo tri takva Isusova čuda, medju kojima je ovo prvo. Čini pak Bog takva čudesa u vrlo riedkih slučajevih, kad na ime hoće time štogod vanredna da postigne. I nas je to čudo zadivilo. Nu nije dosta da mu se samo divimo, već treba da ga i razumijemo, a razumjet ćemo ga, ako ga pobliže promotrimo. Da si pak to sve lakše zapamtimo, razmatrajmo:

I. Sprovod onog mrtvaca;

II. Kako Isus onog mrtvaca uskrisi;

III. Kakav utisak učini to čudo na prisutne.

I.

Najprije razmatrajmo sprovod mrtvaca. »*U ono vrieme idjaše Isus u grad, koji se zove Naim, i s njim idjahu učenici njegovi i množtvo naroda. A kad se približavaše k vratam gradskim, gle, iznošahu mrtvaca, jedinca sina matere njegove, i ona bješe udovica; i naroda iz grada mnogo idjaše s njom.*«

1. Mrtvac, kojega nošahu u grob, ne bijaše siedi starac, već mladić u najljepšoj dobi. Taj mladić se je sigurno nadao, da će još dugo živjeti. Bio je zdrav, jak, bogat i ugledan. Sve mu to obećavalo ugodan život. Nu Bogu se drugčije svidjelo. Pošlje na nj bolest, od koje i umre. Dakle ni mladost, ni zdravlje, ni bogatstvo, ni ugled nije ga mogao očuvati od smrti. Odatle učite se, dragi kršćani, da smrt ne gleda ni na koga, niti ju može što zapriečiti. Pod njezinom kosom padaju i mlade ruže. Zapamtite si to dobro osobito vi mladići, koji živite kao da nikada ne ćete umrieti. Znajte, da vaš život visi na slabom končiću, koji se svaki čas može prekinuti, kao što se dogodilo onomu evangjeoskomu mladiću. Budite dakle uviek pripravni na smrt. Nemojte odgadjati pokore do muževne dobe ili čak do starosti, jer ne znate hoćete li ovu dočekati. Mogli biste umrieti u mladosti, kao i ovaj evangjeoski mladić, a možda i nenadano.

2. Ovaj mladić bio je jedinac sin matere svoje. Po tom materinja žalost bijaše to veća, što je izgubila jedinca sina, jer svakoj majci je jedinac draži, nego ako imade više sinova. K tomu ona bijaše i udovica. Kad kakav križ dodje na čovjeka, riedko je sam; obično ih dodje više skupa. Ovoj dobroj

ženi ne bijaše dosta, što joj umre muž, već joj sada umre i jedinac sin, jedina podpora njezine starosti. Židovi su mnogo držali do toga, da imadu potomaka u svojih obiteljih, navlastito ako su te obitelji bile bogate i ugledne; a gle, smrću ovoga mladića izumrla je slava one bogate i ugledne obitelji. Kolika bijaše ta nesreća! Pa tko je skrivio, da se u toj obitelji dogodila tolika nesreća? To se ne može reći. Kad jednom Isus sliepcu od poroda dade vid, zapitaše ga učenici njegovi: »Učitelju! tko sagrieši, ovaj ili roditelji njegovi, te se rodi sliep? Isus odgovori: niti on sagrieši ni roditelji njegovi, nego da se jave djela Božja na njemu.« (Iv. 9, 2. 3.) Po tom nije svaka nesreća, koja dolazi na ljude, kazan Božja. Bog i na pravednike šalje križ i nevolju, budi da sebe proslavi, budi da njihovo spasenje osigura. On hoće da si trpljenjem zaslužimo nebo. Razžalošćuje nas, da nas može još više razveseliti, kako se to dogodilo i evangjeoskoj udovici. Kad dakle i vas, dragi kršćani, stigne kakva nesreća, nemojte duhom klonuti, već se uzdajte u Boga. On zna što je za vas dobro, pak vas kuša, da vas može kasnije više nagraditi.

3. Onoga mrtvaca sprovadjalo je veliko množtvo naroda iz grada. To je najbolji dokaz kako ugledna bijaše ta obitelj, kojoj evo i zadnji potomak umre. Onaj narod pokazao je u tom djelo ljubavi, milosrdja i iskrenog prijateljstva. I pobožnoga Tobiju pohvali arhangjeo Rafael, što je mrtvace danju sakrivao u kući i noću ih pokapao. I David pohvali stanovnike Jabes Galaada, što pokopaše kralja Saula. Tako se u svetom pismu hvale i učenici svetoga Ivana Krstitelja, što pokopaše svoga učitelja, i Nikodem i Josip od Arimateje, što pokopaše Isusa.

Ugledajte se i vi u ove primjere, pak sprovadjajte rado mrtvace, i molite se za pokoj njihovih duša.

II.

Sad razmatrajmo, kako Isus uskrisi onog mladića. »*I vidjevši ju Gospodin sažali mu se za njom, i reče joj: Ne plači! I pristupi i prihvati za mrtvački lies (a nosioci stadoše). I reče: Mladiću, tebi govorim, ustani! I sjede mrtvac i stade govoriti. I dade ga materi njegovoj.*« To je kratka poviest, kako Isus uskrisi onoga mladića. Kako je vidjeti, za liesom išla je i majka onoga mrtvoga mladića, a možemo si lako misliti, kako je za njim naricala i tugovala. Ta njezina bol je opravdana, jer polazi iz materinske ljubavi. Isus ju pogleda i smili mu se. Možda je onda pomislio i na svoju vlastitu majku, kako će i ona njega, i to dosta brzo sprovadjati u grob. O, kako dobar i milostiv bijaše Isus! Nu on onu razcviljenu udovicu ne žali samo u srcu, već hoće da joj i činom pomogne. Ide k njoj i utješi ju veleći: »*Ne plači!*« Dvie samo rieči, ali dva najdragocienija melema za ono raztuženo materinsko srce. Ako su tako sladke rieči prijatelja, kad nas u tuzi utješi, kako su tek ove Isusove rieči morale ublažiti tugu one razcviljene majke! Na te Isusove rieči već nije imala uzroka da plače. Ne reče joj pak to Isus zato, kao da on osudjuje njezine suze za umrlim sinom, već, kako veli sv. Ambrosij, zabrani joj plakati za onim, koji će skoro oživjeti. Nu svakako nam je time hotio pokazati, da ne tugujemo odviše za mrtvimi poput pogana, koji ne vjeruju u uskrsnuće života. Radje se molimo za pokojne. To će im mnogo više koristiti, nego sve naše suze.

No lako je reći: »*ne plači.*« Tako rekoše sigurno i mnogi drugi onoj žalostnoj udovici. Nu Isus znade svojim riečim dati i krepost. On može lako ukloniti uzrok plača, i učini to. Čujte kako! Pristupi k mrtvačkom liesu i dotače ga se. Nosiocem reče da stanu. Oni stadoše i položiše lies na zemlju. Sad su svi okolo stojeći uprli oči i misao svoju u Isusa, da vide i čuju što će učiniti. Pače i oni koji su već napried išli, kao i oni koji su za liesom hodili, dodjoše k liesu, da vide što je. Lies je izgledao kao i naša nosila. Naokolo bio ogradjen da mrtvac ne može pasti. Mrtvaca nisu nosili zatvorena u škrinji, već samo zamotana u platno. Ruke i noge bijahu mu svezane. Svi okolo stojeći gledahu na mrtvaca i Isusa. Sad će Isus mrtvacu: »*Mladiću, tebi govorim, ustani!*« Mladić se odmah probudi, ustade i poče govoriti sa svojom majkom, rodjaci i drugimi. Kako moguć je Isus! Da su svi oni ljudi zvali onoga mrtvaca još jačim glasom, ne bi ih bio čuo; dočim Isusov glas čuje i na njegovu zapovied ustaje. I drugi neki sveti ljudi kao Ilija, Elisej, Petar i Pavao uskrisiše mrtvace, nu sasvim drugčijim načinom. Oni se prije moljahu Bogu, baciše se na mrtvaca, i u imenu Božjemu učiniše čudo; dočim Isus ovomu mrtvacu u svoje ime zapovieda da ustane, i on ustaje. Time je pokazao Isus, da je on neograničeni gospodar života i smrti i da ga sve sluša. To je dakle čudo prvoga reda. Ako je tomu tako, onda on nije samo čovjek već i Bog. Kad mladić ustade, odriešiše mu ruke i noge, Isus ga prime za ruku i dade ga materi njegovoj. Možete si misliti radost materinju, a i kako se presenetiše svi, koji to gledahu. Isus je mogao onoga mladića pridržati za sebe, i upotrebiti ga barem kao pratioca na putu,

pošto je imao pravo na njegov život, nu on toga nije hotio učiniti. On štuje pravo majke na svoga sina, kao što je štovao njezinu žalost, pak joj ga natrag vraća. Je li mogla dobiti dragocieniji dar od ovoga? S kolikim veseljem i zahvalnošću morala je pritisnuti svoga uskrsnulog sinka na svoje materinske grudi! Uzhićena od radosti povede ga kući, i veselo sprovede s njime dneve starosti svoje. Tko bi mogao opisati njezinu radost?

Blago vam, žalostne udovice, kad imate takvog utješitelja i pomoćnika! Znam da je vaše stanje kukavno. Nu zato nemojte duhom klonuti, jer imate mogućeg zaštitnika, pa makar vas sve na svietu ostavilo. Isus da može udovici otrti suze, uskrisi joj jedinca sina. U Boga dakle ufajte, pa će vam on pomoći. Sliedite savjet sv. Pavla, koji veli: »Prava udovica i osamljena uzda se u Boga, i živi u molitvah i u moljenju dan i noć.« (I. Tim. 5, 5.) Već u starom zavjetu kaza David, da je Bog otac sirotâ i sudac udovicâ. (Ps. 67, 6.) Kao otac pak brine se za zapuštenu djecu, a kao sudac štiti udovice proti tlačiteljem. Sam Bog kaže, da počinja grieh u nebo vapijući, koji tlači udovice i sirote. (I. Moj. 22, 22. 23.) Eto dakle kako se Bog za vas skrbi, siromašne udovice i sirote. Nego odatle učite se i vi drugi, dragi kršćani, da medju svimi žalostnimi i siromašnimi najviše tješite siromašne udovice i sirote, i da im pomažete koliko više možete. Tako ćete najbolje omiljeti Bogu. Pokazao vam je to Isus svojim primjerom s evangjeoskom udovicom. A čujte takodjer što veli sv. Jakov apostol (1, 27.): »Vjera čista i bez mane pred Bogom i otcem jest ova: obilaziti sirote i udovice u njihovih nevoljah.«

Nego još nešto valja da se učimo od ovoga Isusova čuda. Sv. Augustin kaže, da se pod onim umrlim mladićem razumievaju grešnici, koji su duhovno umrli, a pod onom žalostnom udovicom da se razumieva crkva, koja plače zbog gubitka tolikih svojih sinova. Kako se dakle Isusu sažalilo za onom udovicom zbog smrti njezina jedinca, neka se sažali i nam za crkvom zbog gubitka tolike njezine djece. Da pak ublažimo žalost svoje mile majke, nastojmo barem mi, da budemo uviek njezina živa djeca, i molimo Boga: kako se dostojao razveseliti onu evangjeosku udovicu uskrisivši joj sina, da bi se tako dostojao na radost svoje zaručnice od duhovne smrti uskrisiti grešnike. O kolike duhovne mrtvace uskrisuje Isus svaki dan, nad kojima se crkva neizmjerno raduje! On bi rada sve grešnike uskrisiti na duhovni život, nu mnogi mu se opiru. O koliko je puta i nam rekao: ustani, ustani iz groba grieha svojih, a mi smo voljeli spavati u svojih opačinah. Zatvorismo pred njim uši, da ne čujemo glasa njegova; ne htjedosmo otvoriti očiju, da ne moramo spoznati njegova nauka i opomená; zatvorismo usta, samo da ne moramo slaviti njegovu dobrotu i milosrdje. Kolika je žalost morala razdirati srce njegovo i njegove zaručnice ta naša sljepoća i tvrdokornost! Nu ako smo im do sada zadavali toliku žalost, razveselimo ih barem od sada; čujmo glas Isusov, upoznajmo svoje žalostno stanje, ustanimo od grieha, i hvalimo Boga. Veće je zlo, kad tko smrtno sagrieši, nego kad umre; po tom i veće je Božje dobročinstvo, kad koga uskrisi od duhovne smrti, nego kad ga uskrisi od tjelesne smrti. Vi otci i matere plačete, kad vam umre sin ili kći, nu mnogo više plačite, ako vam je sin opak, ili kći zavedena.

Blanka, pobožna francuzka kraljica, reče svome mladom sinu Ludoviku kad polažaše u rat: »Sinko moj! koliko god te ljubim, ipak bih te radje vidjela namah mrtva, nego da čujem, da si smrtno sagriešio.« Sv. Augustin bio je dugo vremena nevjernik i veliki grešnik. Majka njegova sv. Monika uviek je za njim plakala i molila Boga, da ga obrati. Bog usliši njezine molitve i otare njezine suze. Sveti se Augustin obrati i postade velik svetac i naučitelj crkve. Roditelji! ako i vi imate zločestu djecu, plačite i molite Boga za nju; Isus će vas uslišiti, i uskrisiti djecu vašu od grieha na duhovni život, a to morate cieniti više, nego da vam mrtvo diete uskrisi.

Prije nego Isus uskrisi onoga evangjeoskoga mladića, nosioci moradoše stati. To znači: koji hoće da ga Isus uskrisi na duhovni život, taj treba da stane t. j. da prestane griešiti. Pijanac dakle valja da ostavi onu krčmu, bludnik ono posielo i osobu, tat treba da povrati ukradeno i t. d.; inače pokajanje nije iskreno i izpovied ništa ne valja.

Ona četvorica što nošahu mrtvaca u grob znače one zločine, koji čovjeku pospješuju smrt, a to su: neumjerenost u jelu i pilu, blud, srdjba i neposluh. Čujte što veli sv. pismo o neumjerenosti: »Zbog pijanstva mnogi pomrieše; a koji je umjeren, produljuje si život.« (Crk. 37, 34.) Kako je pak Bog zbog bludnosti kaznio rod ljudski obćim potopom, a Sodomu i Gomoru ognjem iz neba popalio, svim vam je poznato. O jadu veli Job (5, 2.): »Ludjaka usmrti njegova srdjba.« Kako pak Bog obećaje dug život onim, koji slušaju svoje roditelje, poznato vam je iz četvrte zapoviedi Božje. Po tom čuvajte se svih tih grieha, da vas prije dobe ne bace u grob.

III.

Napokon razmatrajmo, kakav utisak učini to čudo na prisutne? »*A strah obuze sve, i hvaljahu Boga govoreći: Velik prorok ustade medju nami, i Bog pohodi narod svoj.*« Kako je vidjeti, sv. Luka ovimi riečmi iztiče osobiti učinak toga čuda. »*Strah obuze sve*« t. j. i one koji pratijahu Isusa, i one koji sprovadjahu mrtvaca, a sigurno i mater onoga uskrsnuloga mladića, pa i njega samoga. A obuze ih strah zato, jer se nalažahu u blizini Onoga, koji, kao što je jednom riečju dao život mrtvomu, može i njima zamieniti život smrću. U tom činu upoznaše u Isusu božansku moć, pak »*hvaljahu Boga,*« što im je u Isusovoj osobi poslao onoga velikoga proroka, kojega je po Mojsiju obećao svomu narodu. (V. Moj. 18, 15.) Po tom čudu dakle vjerovaše Židovi, da je Isus pravi Bog i obećani Mesija. (Iv. 5, 21.) Ako su svi hvalili Boga, kako ga je tek morala hvaliti ona razveseljena udovica i njezin sin! I to je najveći uspjeh, što ga je Isus ovim čudom mogao postići. Kako se morao nad tim uspjehom i on sam veseliti!

Kad bismo i mi bili kod onoga čuda, sigurno bio bi i nas obuzeo strah, i hvalili bismo Boga Otca, što je svoga Sina tako uzveličao. Medjutim hvalimo ga i sada, kad znamo još i za druga tolika Isusova čudesa. Učvrstimo se u vjeri, kad vidimo toliku njegovu moć, da i mrtve uskrisuje; uzdajmo se u njega, kad je tako milosrdan, da svakoga rado tješi; ljubimo ga, kad je tako dobar, da svakomu i neuprošen pomaže. Molimo ga, kao što je onoga mrtvoga mladića uskrisio od tjelesne smrti, da bi tako i sve grešnike uskrisio na duhovni život, da ga tako svi uzmognemo u nebu slaviti i hvaliti u vieke. Amen.

Na šestnaestu nedjelju po Duhovih.

»Svaki, koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.« Luk. 14, 11.

Evangjelje sv. Luke 14, 1—11.

U ono vrieme kad dodje Isus u subotu u kuću jednoga kneza farisejskoga da jede hljeb, i oni motrahu na njega. I gle, bješe pred njim nekakov čovjek, na kojem bješe vodena bolest. I odgovarajući Isus reče zakonoznancem i Farisejem govoreći: Je li slobodno u subotu izcjeljivati? A oni zašutješe. On pak dohvativši ga se, izcieli ga i odpusti. I odgovarajući reče im: Koji od vas ne bi svojega magarca ili vola, da mu padne u zdenac, odmah izvadio u dan subotni? I ne mogoše mu odgovoriti na to. A užovnikom kaza priču, kad opazi kako izbirahu začelja, i reče im: Kad te tko pozove na svadbu, ne sjedaj u začelje, da ne bude medju uzovnici tko poštovaniji od tebe, i da ne bi došao onaj, koji je pozvao tebe i njega, i rekao ti: podaj mjesto ovomu! i onda bi sa stidom morao sjesti na posljednje mjesto; nego kad te tko pozove, došavši sjedni na posljednje mjesto, da ti reče, kad dodje onaj, koji te pozva: prijatelju, pomakni se više! tada će ti biti čast pred onimi, koji sjede s tobom za stolom. Jer svaki koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.

Ono što nam pripovieda današnje sv. evangjelje dogodi se jamačno u Pereji, i to zadnje godine života

Isusova. Pereja je najljepša i najrodnija pokrajina u Palestini, koja se protezala onkraj Jordana uzduž rieke nešto niže od Genesaretskog jezera do mrtvoga mora. Stanovnici Pereje, premda jako pomiešani s pogani, bijahu u živahnom doticaju sa stanovnicima Judeje. I u Pereji bijaše mnogo Fariseja i književnika. Pereja spadala je pod kralja Heroda Antipu. Tu je sv. Ivan Krstitelj propoviedao i kršćavao. Tu bi bačen u tamnicu i odrubljena bi mu glava. Isus je tamo takodjer zalazio, ali redje, pošto mu je Herod radio o glavi. (Luk. 13, 31.) Tu pozove jedan ugledan Farisej Isusa u subotu na objed, ne da ga počasti, već da ga kuša, ne bi li možda na njem štogod opazio, što se protivi farisejskim nazorom. Farisej je znao, da je Isus već mnoge bolestnike izliečio u subotu. Dovede dakle po svoj prilici i sada u blagovalište jednoga, na kojemu bješe vodena bolest, te si misli: ili će ga Isus ozdraviti ili ne će. Ako ga ozdravi, osvadit ću ga kao pogrditelja subote; ne ozdravi li ga, predbacit ću mu, da nema milosrdja za čovjeka nemoćnika. Tako mišljahu sigurno i drugi Fariseji i zakonoznanci, koji bijahu pozvani na gostbu, a jamačno se o svem tom još prije dogovoriše, kako će Isusa kušati. Isus je znao za tu njihovu zlobnu namjeru, nu on ipak ode k Fariseju u goste, da ih, kako kaže sv. Ciril, poduči.

Kako je vidjeti, Isus bijaše za čitave gostbe u velikoj kušnji. Nego on se divno snadje i izbavi. Ozdravi bolestnika, a da mu nitko ništa nije mogao predbaciti. Pače videći, kako oni izabiraju samo prva mjesta za stolom, prihvati zgodu, da ih poduči o grdobi oholosti, i ljepoti poniznosti.

I. Kako je Isus ozdravio onoga, koji imadijaše vodenu bolest, kazat ću vam u prvom dielu;

II. Kakav je pak nauk dao Farisejem gdje valja sjedati na svadbi, čut ćete u drugom dielu.

I.

1. *„U ono vrieme kad dodje Isus u subotu u kuću jednoga kneza farisejskoga da jede hljeb, i oni motrahu na njega.“* U ovo malo rieči zrcali se: *a)* Isusova mila dobrota, koji je i k neprijatelju išao na gostbu; *b)* ali ujedno vidi se i zloba Farisejâ, koji motrahu na Isusa.

a) Isus je rado obćio s ljudima, pače i pozvan išao k njima u goste i to ne samo k pravednikom već i grešnikom, ne samo k prijateljem već i k neprijateljem, kao što je išao i danas knezu farisejskomu. Nego on nije išao u goste toliko da jede i pije, koliko da ljude uči i dobro im čini. Tako je na svadbi u Kani Galejskoj obratio vodu u vino; u kući Levijevoj obratio ovoga od carinika u Mateja apostola; u kući Simona gubavoga obratio Marija Magdalenu od velike grešnice u veliku pokornicu; u kući Zahejevoj obratio je ovoga od varalice u darežljivog milostinjara; idući k Marti i Mariji uskrisio je im brata Lazara; a danas došavsi u kuću kneza farisejskoga izliečio je čovjeka, koji imadijaše vodenu bolest, i dao svojim neprijateljem mnogo liepih nauka o svetkovanju nedjelje i o poniznosti. Tako je Isus svuda gdje je god bio ostavljao za sobom tragove svojega svemogućstva i dobrote.

Odatle učite se, dragi kršćani, ljubiti sve ljude i dobro im činiti, bili oni vaši prijatelji ili neprijatelji, jer svi su ljudi djeca Božja, stvoreni na sliku i priliku njegovu. Nego kao što je Isus svuda tražio samo

spasenje ljudi, tako treba da i vi obćeći s ljudima ne ištete toliko svoje koristi, koliko sreću i spasenje bližnjega.

b) Družtvo ovo sastojalo se od strogih Fariseja i zakonoznanaca. *„Oni motrahu na njega,“* ne da se od njega čemu dobru nauče, već ne bi li možda što god rekao ili učinio, što se ne slaže s njihovimi načeli i običaji, da ga mogu pred narodom ocrniti i tužiti poglavarstvu. Kako neugodno je to moralo biti za Isusa! A pružila im se za to baš liepa zgoda, pošto bješe upravo subota, židovski blagdan, u koji se dan može po njihovu mnienju lako ogriešiti o zakon. Mjesto da paze na njegov uzoran i svet život, te se okoriste za svoje spasenje, oni vrebaju na njega, da ga uhvate u zamku. Kolika zloba! Kolika lukavost! O kad bi u tom na sebe više pazili nego na Isusa! Koliko bi grieha na sebi našli, dočim na Isusu nisu mogli naći niti sjene zla. Da i nisu imali nikakvoga drugoga grieha, već to bijaše dosta, što nisu imali nikakve ljubavi. Sv. Pavao apostol veli: »Ljubav ne misli zla.« (I. Kor. 13, 5.) Tko pravo ljubi, taj uviek drži druge ljude za bolje od sebe. Opazi li na bližnjemu kakvu manu, znade ju izpričati. Ne može li je izpričati, pokrije ju plaštem ljubavi. O sve to ogriešiše se oni Fariseji i zakonoznanci.

Čuvajte se, kršćani braćo, od te farisejske kuge. Nemojte paziti i prosudjivati samo druge, već pazite mnogo više na sebe, pak se popravite.

2. *„I gle, bješe pred njim nekakov čovjek, na kojem bješe vodena bolest. I odgovarajući Isus reče zakonoznancem i Farisejem govoreći: Je li slobodno u subotu izcjeljivati? A oni zašutješe.“* Ovaj bolestnik bio je jamačno od Farisejâ navlaš doveden pred Isusa,

da ga kušaju, šta će učiniti. Kako se vidi, onaj bolestnik nije ništa govorio ni prosio, valjda od straha pred Fariseji, jer bijaše subota. Medjutim ako su Fariseji u ovom bolestniku i htjeli zlobno kušati Isusa, to on ne samo suzbi njihovu zlobu, nego ih i liepo uhvati u zamku. Isus ne pita, kako je bolestnik došao tamo, niti čeka, da ga ovaj prosi za pomoć, već ganut milosrdjem prema njemu pita Fariseje i zakonoznance: *„Je li slobodno u subotu izcjeljivati?“* Pitao ih tako, jer je znao da oni ne odobravaju, što on u subotu liječi. Tim pitanjem pozvao se Isus na njihov razum i savjest, da vidi kako sude, i da li su pripravni prigrliti istinu i dati se od njega podučiti. Isusu je bilo lako. Odgovore li mu da se smije liečiti u subotu, onda će ga izliečiti bez svakog obzira. Odgovore li mu pak da se ne smije, on će ga i tada izliečiti a njih o boljem podučiti. Nego za njih bila je to velika kušnja. Jer ako mu odgovore da se smije liečiti u subotu, ne će imati uzroka da ga tuže; reknu li mu da se ne smije, bojahu se da će ih pobiti. Kad se toga ne bi bili bojali, po svojem osvjedočenju morali bi mu bili odgovoriti, da nije smjeti liečiti u subotu. No ne odgovaraju mu ni da se smije liečiti u subotu, jer tada bi si sami sebi protuslovili. Mišljahu dakle: bit će najbolje, ako mučimo. I tako ne odgovoriše ništa. A to sigurno nije bilo liepo od njih, koji se toliko hvastahu poznavanjem zakona i motrahu svakoga kako ga vrši. Medjutim kad oni ništa ne odgovaraju, Isus sam rieši stvar i odgovori na svoje pitanje. Eto kako:

a) „On pak dohvativši ga se, izcieli ga i odpusti.“ To je opet veliko čudo, kojim Isus pokaza ne samo svoju moć i dobrotu, već i pravi duh kako

treba posvetiti subotu. Vi ste već sigurno kada čuli za vodenu bolest. U takvom se bolestniku sakupi voda medju meso i kožu, uslied koje tielo oteče, što čovjeka strašno muči. K tomu ta se bolest vrlo težko lieči. Isus je ondje pred Fariseji i zakonoznanci sa samim doticajem, bez svakog lieka u jedan čas izliečio jednog takvog bolestnika. Kolika je to moć! Takvoga liečnika za cielo još nikad nitko ne doživi! Tko da ne vjeruje u Isusa, koji čini takva čudesa? A valja znati, da je onoga bolestnika ozdravio, a da nije bio ni od koga zato umoljen, pače se još odatle mogao nadati samo prigovorom i progonstvu. Što više! On od onoga ozdravljenoga bolestnika nije očekivao ni hvale, pošto ga odmah odpusti. Kako dobar i ponizan je Isus!

Odatle se učite, dragi moji, pomagati nevoljnikom a da vas i ne prose za pomoć. Sama nužda i nevolja neka vam omekša srce i sklone na milosrdje, kao što je sklonula Isusa. A činite dobro ne zato, da vas ljudi hvale, nego zato, jer Bog tako hoće, pak će vas on zato obilno nagraditi.

Sv. Otci kažu, da onaj čovjek, koji je bolovao od vodene bolesti, znači bludnika. Kao što se vodena bolest težko lieči, tako se i bludnik težko ostavlja od svoga grieha. Nego ako se predstavi Isusu t. j. njegovu namjestniku u izpovjedaonici, može dobiti oprost od grieha. Izpovjednik će ga odpustiti zdrava, ako se skrušeno obrati k Bogu. A tako i svakoga drugoga grešnika, koji se takodjer može razumievati pod onim bolestnikom.

b) Na svoje pak pitanje čujte kako divno odgovori Isus: *„Koji od vas ne bi svojega magarca ili vola, da mu padne u zdenac, odmah izvadio u dan*

subotni? I ne mogaše mu odgovoriti na to.“ Time hotio je kazati Isus: »Ako vam u subotu vol, magarac, ili drugo kakvo živinče padne u zdenac, odmah trčite da ga izbavite, ne toliko zbog živinčeta da ne pogine, već da svojoj skuposti zadovoljite; a ja da ne izliečim čovjeka, koji je mnogo dragocjeniji od živine? Vaše je djelo samo djelo pohlepe i lakomosti, a moje je djelo, djelo ljubavi.« (Beda.) Slika baš jaka, stvarna i istinita, proti kojoj nitko nije mogao ništa prigovoriti. Nego oni po svojem običaju opet mučahu, a to njihovo sveudiljno mučanje je i razlog, zašto nikad ne mogahu doći do istine, i tako napokon i propadoše.

Sad pamtite dobro, dragi moji župljani, što ću vam reći. Što je Židovom subota, to je nam nedjelja. Da nedjelju moramo svetkovati, to je treća zapovied Božja. Nego to nije prva i najveća zapovied. Prva i najveća zapovied jest: ljubiti Boga nada sve i bližnjega kao samoga sebe. Ako smo dakle u nedjelju i blagdan dužni učiniti štogod iz ljubavi prema Bogu ili bližnjemu, to se onda ne protivi svetkovanju nedjelje. Po tom smjeti je u nedelju i blagdan kod kuće čuvati malenu djecu, dvoriti bolestnike, paziti na kuću i živinu i t. d. pa makar tkogod zbog toga ne mogao doći u crkvu, da sluša sv. misu i propovied. Koji u te dane ne može u crkvu, može se i kod kuće moliti, te nema nikakvoga grieha, ako zbog takvih i sličnih uzroka ne dodje u crkvu.

Eto kako su se Fariseji i zakonoznanci sami uhvatili u onoj zamci, koju su Isusu pripravili, tako da mu ne mogahu ni odgovoriti. Nego još jače ih osramoti Isus glede reda, kako valja sjedati na svadbi, a to ćete čuti u drugom dielu.

II.

1. *„A uzovnikom kaza priču, kad opazi kako izabirahu začelja, i reče im: Kad te tko zove na svadbu, ne sjedaj u začelje, da ne bude medju uzovnici tko poštovaniji od tebe, i da ne bi došao onaj, koji je pozvao tebe i njega, i rekao ti: podaj mjesto ovomu! i onda bi sa stidom morao sjesti na posljednje mjesto; nego kad te tko pozove, došavši sjedni na posljednje mjesto, da ti reče, kad dodje onaj, koji te pozva: prijatelju, primakni se više! tada će ti biti čast pred onimi, koji sjede s tobom za stolom.“* Fariseji i zakonoznanci motrahu Isusa, ne bi li na njem opazili što god, za što bi ga mogli ocrniti i tužiti. E pa dobro! i on motraše njih; pa što opazi? Opazi da su oholi i to ne samo u mišljenju, nego i u činu. Trgaju se tko će za stolom sjesti na častnije mjesto. Svaki hoće, da sjedi na prvom mjestu. (Mark. 12, 39.). Ni prisutnost stranoga visokoga gosta ne mogaše ih odvratiti od te nepristojnosti. Nu to bijaše malenkost. Oni držahu, da im i u carstvu Božjem pripadaju prva mjesta. Od te oholosti hotio ih odvratiti Isus, ali kako ljubežljivo i mudro. On, koji je svuda samo dobro činio, hoće da i ondje za stolom bude ne samo tjelesni liečnik već i duhovni. Kao što je ozdravio onog čovjeka od vodene bolesti, hoće da ozdravi i one Fariseje od duševne bolesti. Oni Fariseji bijahu jako bolestni na duši; njihova bolest bijaše teža i pogibeljnija nego onoga čovjeka, koji bolovaše na vodenoj bolesti. Njemu se bila samo koža napuhnula od vode, ali njim je kipjelo i srce i pamet od oholosti. Drugi gost ne bi se možda bio ni usudio u tudjoj kući, za tudjim stolom davati nauke pristojnosti domaćinu i

njegovim jednomišljenikom. Nego Isus ne pazi na to. On neustrašivo prihvaća svaku zgodu, gdje se radi o spasenju dušâ. Pa da ih lakše obrati, govori tako obćenito i mudro, kao da se to njih i ne tiče, već nekih drugih, koji su pozvani na svadbu. Medjutim valja znati i to, da je u Židova bio običaj za stolom govoriti o takvih stvarih. Toga se držao i Isus. A da Fariseje ne odbije od sebe, govorio im osobito čedno, kao da im savjete daje. Divno je pak što reče: Kad te tko pozove na svadbu, ne sjedaj odmah na prvo mjesto, jer bi ti se moglo dogoditi da dodješ na zadnje mjesto, i tako budeš pred svimi gostovi ponižen; već sjedi radje na zadnje mjesto, jer tada bi mogao sa čašću doći na prvo mjesto. Bolje je od manje častnoga mjesta doći na častnije, nego od častnijega biti premješten na manje častno. Tko nizko stoji, ne može pasti; dočim tko se visoko digne, u pogibelji je da padne, i to dublje, što se više popne. Naša poslovica veli: »Tko visoko leti, nizko padne.«

Odatle se učite i vi, dragi kršćani, kad vas tko pozove u goste, da sami ne prebirete častnija mjesta. Bolje je da vas domaćin počasti. A učite se i to, kad koga opominjete, da to činite uviek mirno i sa svom ljubavlju. Tako ćete mnogo više opraviti, nego da se ljutite ili ćak psujete. Blaga riečprodire u srce, a ugrižljiva ga još više razpaljuje i otvrdjuje.

Značajno je zašto govori ovdje Isus o s v a d b i a ne o gostbi. Time je hotio dati priči svrhunaravni biljeg. Židovi su si kraljevstvo nebesko predstavljali kao kakvu svadbu. Izraz je sasvim umjestan. Kao što na svadbi posjedaju gostovi po časti, tako su u nebu razredjeni po zaslugah. Po tom red sjedenja na svadbi predstavljao je red blaženstva u nebu. A buduć da

su si Fariseji na gostbah prisvajali prva mjesta, mišljahu da će i na nebeskoj svadbi imati pravo na takva mjesta. S toga ih je Spasitelj hotio odvratiti od te oholosti, da ne budu posramljeni u nebu. I tako je priča, što ju kaza Isus, bila ujedno i proročtvo, kako će Fariseji zbog svoje oholosti biti izključeni iz nebeskoga kraljevstva.

2. Na koncu čujte, kako zaključi Isus svoju priču: *„Jer svaki koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.“* Malo rieči, ali mnogo znamenovanja. Time je hotio Isus ne samo Farisejem, nego i svim nam pokazati, kako treba da se ne samo na gostbah već i u obće čuvamo oholosti i sliedimo poniznost. Da, ne samo u družtvu, već i u svakom činu, govoru i mišljenju treba da budemo ponizni. A i ponizit ćemo se za cielo t. j. malo do sebe držati, i nikada sebe precjenjivati, kad promislimo, da sve što imamo, imamo od Boga, i da od sebe nismo vrstni ni misliti što god kao od sebe, nego da je naša vrstnoća od Boga. (II. Kor. 3, 5.) Pa ako se tako uviek i u svem ponizimo, bit ćemo uzvišeni; dočim ako se uzdignemo, bit ćemo poniženi. Isus sam reče: *„Svaki koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.“* Što pak Isus kaže, to se za cielo i izpunjava. Lucifer se pooholio, pa ga Bog strmoglavio u pakao. Prečista djevica Marija se ponizila do službenice, pa ju Bog uzvisio na čast matere Božje. Poniznost je temelj i čuvarica svih kreposti. Naša srca treba da budu nizke doline, da se u njih mogu sakupljati rose milosti Božje.

Nego spomenuvši Isus svadbu, pod kojom se razumieva kraljevstvo nebesko, hotio je ovimi riečmi kazati: tko se na ovom svietu ponizi, bit će u nebu

povišen, a tko se ovdje uzvisi, bit će ponižen t. j. izključen iz kraljevstva nebeskoga. I to je posve pravedno. Jer kraljevstvo se nebesko daje samo kao plaća onomu, koji ga zasluži. Zaslužiti pak može se samo poniznošću, podnipošto pak ohološću, koja nije nikakva zasluga, već dapače grieh, na koji Bog ljuto mrzi. Budimo dakle ponizni. Učinimo se ovdje maleni, da budemo u nebu veliki. Odabirajmo ovdje zadnje mjesto, da dodjemo gore na što častnije mjesto. A da to polučimo, imajmo uviek na pameti što reče Isus: *„Svaki koji se podiže, ponizit će se, a koji se ponizuje, podignut će se.“* Amen.

Na sedamnaestu nedjelju po Duhovih.

»Učitelju, koja je zapovied najveća u zakonu?« Mat. 22, 36.

Evangjelje sv. Mateja 22, 34—46.

U ono vrieme pristupiše k Isusu Fariseji, i upita ga jedan od njih zakonoznanac, kušajući ga: Učitelju, koja je zapovied najveća u zakonu? Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom misli svojom. Ovo je prva i najveća zapovied. A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe. O ove dvie zapoviedi visi sav zakon i proroci. A kad se sabraše Fariseji, upita ih Isus govoreći: Šta mislite za Krista, čiji je sin? Rekoše mu: Davidov. Reče im: Kako dakle David njega u duhu naziva Gospodinom govoreći: Reče Gospodin Gospodinu mojemu: sjedi meni s desne, dok položim neprijatelje tvoje podnožje nogama

tvojim? Kad dakle David naziva njega Gospodinom, kako mu je sin? I nitko mu ne mogaše odgovoriti rieči, niti smijaše tko od toga dana da ga zapita više.

Ovo, što nam pripovieda današnje sv. evangjelje, dogodi se u Jerusalemu u sriedu pred smrću Isusovom. To je zadnji sastanak Isusov s Fariseji. Neposredno pred ovim dogadjajem došli su k Isusu Saduceji, koji ne vjerovahu u uskrsnuće tjelesâ. Nego on im zatvori usta, tako da se narod čudio njegovu nauku. Htjedoše i Fariseji pokušati sreću, pak stupiše da se s njime prepiru. Nu Isus ih sjajno pobiedi. Fariseji ga obkoliše, a u ime sviju, zapita ga jedan zakonoznanac, kušajući ga: *»Učitelju, koja je zapovied najveća u zakonu?«* Kako je vidjeti, Fariseji su uviek bacali Isusu klipove pod noge. Nu Isus ne samo da bješe uviek slavodobitnik, već ih svojimi pitanji tako zatjera u tjesnac, da mu napokon nisu mogli ništa odgovoriti. Tako se dogodilo i sada. Oni ga zapitaše: *„Koja je zapovied najveća u zakonu?«* a on ih zapita: *»Šta mislite za Krista, čiji je sin?«* Pitanje Fariseja ticalo se ćudoredja, koje Isus sjajno rieši; a pitanje Isusovo spadalo je na vjeru, koje im tako predstavi, da su lako mogli upoznati istinu, kad bi bili htjeli. Jedno i drugo pitanje je vrlo stvarno i znamenito, te zaslužuje da ga ozbiljno promotrimo. Ta dva pitanja bit će dva diela našega današnjega razmatranja.

I. U prvom dielu razložit ću vam pitanje: koja je zapovied najveća u zakonu?

II. U drugom: šta mislite za Krista, čiji je sin?

Slušajte pazljivo, da vam bude na dušno spasenje.

I.

1. *»U ono vrieme pristupiše k Isusu Fariseji, i upita ga jedan od njih zakonoznanac, kušajući ga: Učitelju, koja je zapovied najveća u zakonu?«* Kako je vidjeti ovaj je zakonoznanac, koji upita Isusa, bio Farisej. U židovskom zakonu bilo je mnogo zapoviedi, preko šest stotina. U rabinskih se školah živahno prepiralo, koja je glavna zapovied, u kojoj su uključene sve druge. Nekojim bijaše glavna zapovied ona, koja se tiče obrezovanja; drugim, koja se odnosi na posvetilišta; trećim, koja nalaže svetkovati subotu itd. Fariseji držahu, da glavna zapovied stoji u vanjskom štovanju Boga. Čuvši Fariseji, kako je Isus sjajno pobio bludnju Saduceja glede uskrsnuća tjelesa, htjedoše od njega saznati, koja je najveća zapovied. Nego ne ufahu ga svi upitati, da ih ne bi kao i Saduceje pred narodom osramotio, već izabraše najmudrijega izmedju sebe, koji će ga to zapitati. Po pripoviedanju drugih evangjelista ovaj Farisej ne bijaše tako zloban, kao što bijahu drugi Fariseji. On je istina pitao Isusa iz radoznalosti i da ga kuša, nu bio je pripravan, da se dade od njega podučiti. S toga i pohvali Isus njegov odgovor, i utješi ga kraljevstvom Božjim. (Mark. 12, 32—34.) — Odatle učite se, dragi moji, kad o čem dvojite, da pitate pametne ljude, osobito svećenike, i oni će vam kazati istinu. Nu pitajte ih uviek s dobrom nakanom, da vas poduče, i da ćete ih sliediti. Bolje je devet puta pitati, nego jedan put pogriešiti.

2. *»Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom misli svojom. Ovo je prva i najveća zapovied. A druga*

je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe.« Ovime nije Isus ništa nova kazao. Za ovu zapovied znali su i drugi. Sv. Luka evangjelist pripovieda, kako je još prije jedan zakonoznanac došao k Isusu pitajući ga, što mu je raditi, da dodje u život vječni. Isus mu reče: »Šta je napisano u zakonu, kako čitaš?« A on odgovarajući reče: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom snagom svojom, i svom misli svojom, i bližnjega svojega kao samoga sebe.« Reče mu Isus: »Pravo si odgovorio; to čini i živjet ćeš.« (Luk. 10, 25—28.) Kako je ovaj zakonoznanac mogao iz zakona znati, da je zapovied o ljubavi Boga i bližnjega prva i najveća zapovied, tako je mogao znati i onaj, o kom govori današnje sv. evangjelje, te nije trebao da kuša Isusa, pošto Isus ne dodje da stari zakon ukine, već da ga usavrši. Medjutim Isus u svojoj dobroti odgovori s mjesta to isto i današnjemu zakonoznancu liepo, jasno i točno. I tako pokaza Isus, da ni jedna od onih zapoviedi, o kojima se prepirahu rabinske škole, i što učahu Fariseji, ne sačinjava prvu i glavnu zapovied, već ljubav Boga i bližnjega jest prva zapovied. Nego ovu zapovied treba da malko pobliže promotrimo.

a) Ljubiti Boga znači: držati njegove zapoviedi: Ljubiti ga svim srcem reći će željeti i nastojati, da ga ne samo mi nego i svi ljudi što više spoznaju, i vrše njegovu volju. Ljubiti ga svom dušom znači podvrći razum svoj njegovu objavljenju, i volju svoju njegovu zakonu. Ljubiti ga svom misli toliko je, koliko sjećati se uviek njega, i hvaliti mu za njegova nebrojena dobročinstva te se njima uviek na dobro služiti. Napokon ljubiti ga svom snagom isto je

što i govoriti i raditi po njegovoj svetoj volji; sve suprotivštine strpljivo podnositi, i ne dati se ničim odvratiti od njegove ljubavi, pače ako uztreba i isti svoj život treba dati radje nego Boga uvriediti. — Ljubimo li mi tako Boga? Ako ga dosele nismo tako ljubili, ljubimo ga barem odsele, te skrušenim srcem uzkliknimo sa sv. Augustinom: »Vječna ljepoto! tako stara pa uviek nova! Kako kasno sam te upoznao, kako kasno sam te obljubio! Razplamti mi srce svojom svetom ljubavi!«

b) Za drugu zapovied današnji zakonoznanac ne upita Isusa, nu Isus ju sam doda, jer su ju Fariseji često kršili, držeći da su dužni ljubiti samo svoje prijatelje. S toga mu reče Isus: »*Druga je zapovied prvoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega, kao samoga sebe.*« Pod bližnjim razumieva Isus, kao što je drugda rekao, osobito u onoj priči o milosrdnom Samaritancu, svakoga čovjeka bez razlike, bio naš prijatelj ili neprijatelj. Kako se pak ima razumievati ono: »*ljubi bližnjega svojega, kao samoga sebe,*« tumači sam, kad veli: »Sve što hoćete, da čine vama ljudi, činite i vi njima.« (Mat. 7, 12.) Kako god dakle što čovjek želi sebi sva dobra tjelesna i duhovna, isto tako mora ta dobra željeti i drugomu; i kako god što želi, da ga drugi u nevolji tješi i pomaže, tako treba da i on drugoga u nevolji tješi i pomaže. Nego Isus nije to samo riečima učio, nego je i primjerom svojim potvrdio. Ta cio njegov život bio je posvećen dobročinstvom ne samo za prijatelje nego i za neprijatelje. Sv. Luka veli o njem, da je »prolazio čineći dobro i izcjeljujući sve.« (Dj. ap. 10, 38.) Tvrdeći pak Isus, da je ova druga zapovied jednaka onoj prvoj, hoće da pokaže, da je ova druga zapovied isto tako znamenita i potrebita, kao i ona prva. Jedna i druga zapovied jesu kao dva kotašca na jednih istih verugah, ili kao dva traka jednog istog sunca, tako da tko ne ljubi bližnjega, ne ljubi ni Boga, pošto Bog zapovieda ljubiti bližnjega, a ljubiti Boga znači držati njegovu zapovied. S toga i veli sv. Ivan apostol: »Ako tko reče: ja ljubim Boga, a mrzi na brata svojega, laža je; jer koji ne ljubi brata svojega, koga vidi, kako može ljubiti Boga, koga ne vidi?« (I. Iv. 4, 20.) A sv. Grgur Vel. kaže, da ljubav Boga radja ljubav bližnjega, a ljubav bližnjega hrani i kriepi ljubav Boga. Nu pošto je Bog izvor i svrha svake ljubavi, po sebi se razumieva, da je samo ona ljubav prava, koja se temelji na kreposti, svetosti i pravednosti, dočim svaka druga ljubav kriva je i zabranjena. — Sad se pitajte, jeste li vi uviek vršili ljubav k bližnjemu kako treba; pa ako niste, odlučite tvrdo i stalno, da ćete ju od sada točno vršiti, jer gdje nema ljubavi bližnjega, ne može biti ni ljubavi Boga.

3. Napokon čujte, što o tih dvih zapovjedih veli Isus: »*O ove dvie zapoviedi visi sav zakon i proroci.*« Ovimi riečmi hoće Isus da kaže, da je u zapoviedi ljubavi Boga i bližnjega sadržano sve, što Bog zapovieda, i što su proroci u Božje ime naučali, tako da tko ove dvie zapoviedi vrši, vrši i sve druge: prema Bogu, sebi i bližnjemu. I zaista, tko ljubi Boga nada sve, taj će ga za cielo i štovati, čuvati se psovke, taj će svetiti dan svetačni, vršiti crkvene zapoviedi, jer znade da Bog tako hoće. A tko ljubi bližnjega kao samoga sebe, taj će takodjer štovati svoje roditelje, čuvat će se da bližnjemu svojemu ne nanese kakve štete ili krivice, da ne učini štogod nepristojna i da bližnjega svojega ne ogovara, ne poželi što je

njegovo, ne bude mu zavidan, da bude prema njemu milosrdan, te mu pomogne duševno i tjelesno gdje i kako može.

Tako je Isus pobio Fariseje, koji mišljahu, da glavna zapovied stoji samo u vanjskih obredih štovanja Boga. Nego ovim odgovorom osramotio je Isus i sve one kršćane, koji misle, da je dosta obavljati neke vanjske pobožnosti, a nisu ni iz daleka proniknuti pravim duhom njegova nauka. Tako mnogi kršćani trape svoje tielo postom, idu marljivo na Božje putove, po ciele satove sprovode u crkvi, upisuju se u svakojake bratovštine, brižno nose o vratu svojem skapular i druge pobožne znakove, dočim im srce kipi od mržnje na bližnjega, ogovaraju ga gdje god mogu, te bi ga, kako je rieč, u žlici vode utopili da mogu. Nu neka znadu takovi, da im bez ljubavi sva njihova dobra djela ništa ne vriede. Sv. Pavao veli: »Ako govorim jezike čovječje i angjeoske . . . ako imam proročtvo, i znam sve tajne i sva znanja, i ako imam svu vjeru da i gore premještam . . . i ako razdam sve imanje svoje, i ako predam tielo svoje da se sažeže, a ljubavi nemam, ništa mi ne pomaže.« (I. Kor. 13, 1—4.) Jer samo onaj koji ljubi izpuni zakon. Ljubav ne čini zla bližnjemu; dakle je ljubav izvršenje zakona. (Rim. 13, 8. 10.)

Čuli ste odgovor na Farisejevo pitanje: koja je najveća zapovied u zakonu? Ostaje nam još, da u kratko promotrimo pitanje Isusovo na Fariseje: **šta mislite za Krista, čiji je sin?**

II.

1. »*A kad se sabraše Fariseji, upita ih Isus govoreći: Šta mislite za Krista, čiji je sin?*» Onaj zakonoznanac pitajući Isusa u ime Fariseja: koja je zapovied najveća u zakonu? mislio si možda, da će mu Isus odgovoriti, da treba ljubiti Boga, koji je na nebesih. Odgovori li mu tako, onda nema prava graditi se Bogom ili Sinom Božjim, pošto je on na zemlji. Odgovori li pak, da je on Bog ili Sin Božji, onda bi se mogao tužiti kao javni bogohulac. Znajući Isus što Fariseji misle, pred svim narodom stavi im vrlo važno pitanje, koje se tiče čitavog vjerskog života ljudi: »*Šta mislite za Krista, čiji je sin?*« t. j. šta mislite za Mesiju, tko je on? Oni ga pitahu, da ga kušaju, a on ih pita, da ih poduči. Židovi su znali, da Mesija ima doći; a mogli su lako znati iz proročtvâ i čudesa Isusovih, da je on taj obećani Mesija. Nego oni su u Mesiji očekivali samo čovjeka od roda Davidova, koji će se pojaviti kao kakav mogući kralj, dočim je Isus ne samo bio ponizan i siromašan, već je i propoviedao da njegovo kraljevstvo nije od ovoga svieta. Pitanje dakle, da li je Mesija samo čovjek ili ujedno i Bog vrlo je znamenito, kojim pitanjem hotio ih Isus neposredno pred smrću svojom upozoriti na Mesiju i iz vlastitih njihovih pisama dokazati, da je on obećani Mesija, pravi Bog i čovjek, ne bi li ih tako odvratio od naumljena ubojstva. Isusovo pitanje u prvi mah čini se neznatno, ali u sebi je vrlo škakljivo, na koje će Fariseji morati odgovoriti, da je Mesija ili samo čovjek ili ujedno i Sin Božji. A kako mudro je to pitanje sastavljeno! Isus ih ne pita: šta mislite za Krista t. j. Mesiju, čiji će biti sin? već čiji **je** sin? pošto je on već tu, s vama. — Oni ne sluteći ni iz daleka u kakvo će se protuslovje zaplesti, sasvim sigurno i odrešito »*rekoše mu: Davidov.*« Odgovoriše mu pak tako, jer je Bog obećao Davidu,

da će se od njegove krvi roditi Mesija. Kad bi Mesija bio samo čovjek, bili bi Fariseji sasvim dobro odgovorili, pošto Isus, kao čovjek jest zaista sin Davidov t. j. od njegova roda; jer prečista djevica Marija, od koje se rodi Isus, vuče lozu od roda Judina iz kuće Davidove. Po tom i sv. Matej evangjelist opisujući rodoslovje Isusovo odmah na početku zove ga sinom Davidovim, jer kao čovjek poteče zbilja od Davida.

2. Nu čujte što im na to reče Isus: »*Kako dakle David njega u duhu naziva Gospodinom govoreći: Reče Gospodin Gospodinu mojemu: sjedni meni s desne, dok položim neprijatelje tvoje podnožje nogama tvojim? Kad dakle David naziva njega Gospodinom, kako mu je sin?*« Imate znati, da se to sve, što Isus reče, nalazi u sv. pismu staroga zavjeta, i to u psalmu Davidovu sto i devetom. Židovi su to često puta čitali i molili iz svojih svetih knjiga, ali kako je vidjeti nisu mnogo o tom razmišljali. David u svom proročanskom duhu zove Mesiju svojim Gospodinom, i to takvim, koji sjedi ob desnu Božju, t. j. koji s Bogom imade istu vlast. Dakle Mesija je veći od Davida, pošto ga David zove svojim Gospodinom, koji sjedi Bogu s desne. Ako je tomu tako, onda Mesija nije samo čovjek; pače on je veći, nego koji angjeo, jer ni jednomu angjelu ne reče Bog: sjedni meni s desne. On je Bog, a pošto je kao čovjek došao na zemlju, onda je zajedno Bog i čovjek.

3. Kad Isus tako sjajno odgovori Farisejem, čujte kako zaključuje sv. Matej današnje svoje evangjelje. »*I nitko mu ne mogaše odgovoriti rieči, niti smijaše tko od toga dana da ga upita više.*« Fariseji hoteći Isusa uhvatiti u zamku, sami se u nju uloviše,

tako da osramoćeni ne samo ne mogahu mu ništa odgovoriti, već ih i za uviek prošla volja, da ga pitaju za što. Kako liepo i jasno im je dokazao, da Mesija mora biti Bog. Iz proročtva pak i Isusovih djela mogli su lako uvidjeti, da je on taj. Nu oni zatvoriše svoje oči pred svjetlošću istine. U svojoj sljepoći ostaše tvrdokorni i čekahu jedva čas, kad će ovoga Boga—čovjeka smaknuti.

Vi za cielo osudjujete Fariseje zbog njihove sljepoće i tvrdokornosti. Nu koliki kršćani zaslužuju to isto. Mi vjerujemo sa Židovi, da je Isus sin Davidov, a vjerujemo, da je i Sin Božji. Nu mi ga samo ustima izpoviedamo, a čini ga tajimo. On je naš učitelj, a mi ne ćemo da ga slušamo i držimo njegove zapoviedi. Obratimo se na vrieme, pak će se i on obratiti k nama. Ljubimo Boga nada sve, a bližnjega kao same sebe. Izpoviedajmo svoju vjeru ne samo ustima, već i činom, pak će nam Isus biti milostivi sudac. Amen.

Na osamnaestu nedjelju po Duhovih.

»Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se griesi tvoji.« Mat. 9, 2.

Evangjelje sv. Mateja 9, 1—8.

U ono vrieme ušavši Isus u ladjicu priedje i dodje u svoj grad. I gle, donesoše mu uzeta (gutom udarena), koji ležaše na odru. I vidjevši Isus vjeru njihovu reče uzetomu: Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se griesi tvoji! I gle, neki od književnika rekoše u sebi: Ovaj huli na Boga. I videći Isus pomisli njihove reče: Zašto zlo mislite u srcih svojih? Šta je lakše reći: opraštaju ti se griesi tvoji; ili kazati: ustani i

hodi? Ali da znate, da sin čovječji ima vlast na zemlji opraštati griehe; — tada reče uzetomu: Ustani, uzmi odar svoj i idi u kuću svoju! I ustade i otide u kuću svoju. A ljudi videći bojaše se i hvališe Boga, koji je dao vlast takovu ljudem.

Dvostruka je bolest, koja kini rod ljudski: tjelesna i duševna. Toj dvostrukoj bolesti podvrženi su svi ljudi: i kraljevi, koji sjede na zlatnom priestolu kao i siromasi, koji se bore s gladju. Tjelesna je bolest zla, jer nam ogorčaje veselje i pokraćuje život; nu još je gora duševna bolest t. j. grieh, jer nam otimlje posvećujuću milost t. j. prijateljstvo Božje i pribavlja nam vječnu smrt pakla. Isus, Spasitelj svieta, došao je, da lieči obje bolesti. Do sada liečio je samo tjelesne bolesti, ali sada hoće da lieči i duše od grieha. Učini to oboje, kako nam pripovieda današnje sv. evangjelje, na jednom uzetom čovjeku, koji bijaše bolestan ne samo na tielu, već i na duši. Hotio je pak Isus tim čudom pokazati svoje božansko poslanje i narodu i Farisejem, ne bi li uvidjeli da je on pravi Mesija t. j. pravi Bog i čovjek, koji je došao spasiti sviet od grieha. S toga i učini Isus to čudo pred nebrojenim množtvom naroda i na očigled mnogih Fariseja i književnika, tako da se čudo ovo brzo razglasi po čitavoj Galileji i Judeji, te dopre ćak do glavnoga grada Jerusalema. Svi se čudjahu tolikoj Isusovoj moći i hvaljahu Boga, samo Fariseji i književnici mrmljahu i ostadoše tvrdokorni.

I nas je to čudo zadivilo, jer do sada se još nikad nije čulo, da bi tko god samom riečju izcjeljivao bolesti i opraštao griehe. Nego što je u ovom dogadjaju znamenito jest to, da u njem opažamo tri Isusova čuda. Isus:

I. Oprašta griehe uzetomu;

II. Znade što misle Fariseji;

III. Izcjeljuje uzetoga.

Svakim tim čudom dokazuje Isus svoje božanstvo. A uvjerit ćete se o tom za cielo i vi, kad vam sve to troje potanje protumačim, samo me pazljivo slušajte.

I.

1. „*U ono vrieme ušavši Isus u ladjicu priedje i dodje u svoj grad. I gle, donesoše mu uzeta* (gutom udarena), *koji ležaše na odru.*" Isus otide preko jezera Genesaretskoga, gdje je mnoge bolestnike izliečio. Sad se na ladjici opet vrati natrag i dodje u svoj grad t. j. Kafarnaum. Kako znate, Isus se rodi u Betlehemu, a do tridesete godine živio je u Nazaretu. Nego u toj dobi ode u Kafarnaum, gdje je najviše propoviedao i tvorio najviše čudesa. Pa budući da je zadnje tri godine svoga javnoga života sproveo većinom u Kafarnaumu, taj se grad zove njegov grad. Nazarenci su prosili, da bude kod njih i čini čudesa, koja je činio u Kafarnaumu, ali nije hotio, znajući da ga ne bi htjeli slušati. (Luk. 4, 23. 24.) Volio je biti u Kafarnaumu, jer se stanovnici one okolice bijahu uslied neprestanog obćenja s nevjernici pokvarili, pak mu bijahu na srcu, te ih htjede obratiti. I zbilja oni ga ne samo rado slušahu i divljahu se njegovim čudesam, nego ga i riedkom gostoljubivošću uzdržavahu. Taj grad dakle kao glavni grad Galileje bio je Isusu kao Galilejcu glavno pozorište njegova rada.

Dok je tu Isus u jednoj kući, kako to opisuju sv. Luka i Marko, propoviedao, četvorica njih ganuti milosrdjem donesu na nosiljci čovjeka uzeta s nakanom da ga Isus izlieči. Nego kuća bijaše dubkom puna ljudi. Kad vidješe da ne mogu nikako do Isusa, uzpnu se na krov, otvore ga koliko im je trebalo te na užetih spustiše onog uzetog čovjeka pred Isusa, kao kad vi spuštate mrtvaca u grob. Možete si misliti, kako su na to morali presenećeni ostati oni Isusovi slušaoci. — Od ove četvorice, koji bijahu jamačno bolestnikovi rodjaci ili prijatelji, učite se, dragi kršćani, pomagati bolestnikom, da im ublažite njihove boli. Nego ne zaboravite tada ni na njihovu dušu, koja mnogo više vriedi od tiela. Nastojte, da se tada okriepe sv. sakramenti. O koliko se puta dogodi, da se rodjaci i prijatelji skrbe samo za tjelesno zdravlje bolestnikovo, a ne ufaju mu se reći, da primi sv. sakramente, samo da ga tobož ne raztuže. To su okrutni rodjaci i krivi prijatelji, jer dopuštaju da nevoljnik za uviek izgubi i dušu i tielo.

2. *„I vidjevši Isus vjeru njihovu reče uzetomu: Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se griesi tvoji.“* Šta to govori Isus?! On, kojega ljudi drže samo za jednostavnog čovjeka, oprašta griehe, što samo Bog može. Grieh je uvreda Boga; dakle griehe može oprostiti samo Bog, koji se njimi vriedja. Kako može n. pr. sestra oprostiti uvredu bratu, koju je ovaj nanesao otcu? To može samo otac i nitko drugi. Kad dakle Isus uzetomu oprašta griehe, time očito pokazuje, da je on Bog. A tako razumješe i Židovi. Nego zašto oprašta Isus onomu uzetomu najprije griehe, dočim su ga ona četvorica pred njega spustili zato, da ga ozdravi od tjelesne bolesti? Isus učini to zato, da pokaže kako je grieh mnogo veće zlo od tjelesne bolesti, i da je grieh često puta uzrok bolesti, kao što to bijaše jamačno i na ovom uzetom čovjeku, pak je trebalo najprije odstraniti uzrok bolesti, a tek onda samu bolest. A zavriedio je to bolestnik svojim pokajanjem, i nosioci njegovi svojom vjerom i zaufanjem.

Ovaj uzeti znači grešnika, koji dokle god je u smrtnom griehu, ne može ništa zaslužna raditi za nebo. Blago vam grešnici, kad imadete takvoga liečnika i utješitelja! Isus onoga grešnika zove s i n k o m svojim. Veli mu: *„Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se griesi tvoji.“* Kako je to utješljivo za sve grešnike! Ni jedan dakle grešnik neka ne klone duhom i ne zdvaja, već neka se skrušeno obrati k Bogu, pak će dobiti oprost od griehâ. Isus već doduše ne živi na ovoj zemlji vidljivim načinom, nu on je vlast opraštati griehe predao apostolom i njihovim nasljednikom t. j. svećenikom. Njim reče: »Što god razdriešite na zemlji, bit će razdriešeno i na nebu«. (Mat. 18, 18.); »Kojim oprostite griehe, oprostit će im se.« (Iv. 20, 23.) Opraštati pak griehe može samo Bog i koje on na to ovlasti. A pošto je Isus dao tu moć apostolom i njihovim nasljednikom, on mora biti Bog. Kad god dakle idete na sv. izpovied i svećenik vas odrieši, znajte, da su vam griesi isto tako oprošteni, kao da bi vam ih sam Bog oprostio, pak se time tješite, kao što se za cielo i onaj uzetnik utješio, kad mu Isus oprosti griehe.

II.

„I gle, neki od književnika rekoše u sebi: Ovaj huli na Boga. I videći Isus pomisli njihove reče: Zašto zlo mislite u srcih svojih?“ Književnici su dobro

znali, da opraštati griehe može samo Bog. Kad dakle čuše, gdje Isus oprašta griehe, moradoše ga priznati za Boga. A nukao ih je na to njegov sveti život i njegova čudesa, samo kad bi bili htjeli ljubiti istinu. Nu oni u svojoj sljepoći pomisliše, da si prisvaja pravo Božje, koje ga ne ide, pak zlobno zaključiše, da huli na Boga, dočim su oni hulili na njega, sudeći krivo o njemu. Nego ipak ne usudiše se da to javno izreku već samo mišljahu u sebi. Znajući pak Isus njihove misli, reče im: »*Zašto zlo mislite u srcih svojih?*« Time hotio im je Isus dokazati upravo ono što oni ne vjerovaše, a to, da je on pravi Bog. U sv. pismu veli se, da samo Bog znade srca sinova ljudskih (II. Par. 6, 30.), i poznaje srca svih. (Dj. ap. 1, 24.) Ako dakle Isus u njihovih srcih čita njihove zle misli, onda je on pravi Bog, i ne huli na Boga, kad oprašta griehe. Kako pokunjeni moradoše ostati književnici na ove Isusove rieči!

Odatle učite se, dragi kršćani, da nikada ne dopustite u srcih svojih mjesta zlim mislim, jer Bog za njih znade, te će ih kazniti. To neka si dobro zapamte osobito oni, koji drže da se zle misli ne moraju izpovjediti svećeniku. Po tom kad vas napadnu kakve zle misli, kao oholosti, nečistoće, zavisti i t. d., odbijte ih odmah, da ne privolite na njih; i tada ne samo nisu vam grešne, već su vam na veću zaslugu za nebo.

Ostaje nam jošte da promotrimo treće Isusovo čudo, kako je izcielio uzetoga.

III.

1. Braneći se Isus protiv potvore književnika nastavi dalje: „*Šta je lakše reći: opraštaju ti se griesi tvoji; ili kazati: ustani i hodi? Ali da znate, da sin čovječji ima vlast na zemlji opraštati griehe; — tada reče uzetomu: Ustani, uzmi odar svoj i idi u kuću svoju! I ustade i otide u kuću svoju.*“ Književnici su si mislili: Isus ne može ozdraviti uzetoga, pa da tu svoju nemoć pokrije, hini kao da mu čisti dušu od grieha. Nu Isus ih osramoti veleći: „*Šta je lakše reći: opraštaju ti se griesi tvoji; ili kazati ustani i hodi?*“ Opraštati griehe i čudom ozdravljati bolesti ljudem jednako je težko i nemoguće; dočim Bogu je oboje jednako lako. On to može samo kad hoće. Nu ljudem premda je u sebi teže izcieliti dušu od grieha, nego tielo od bolesti, čini se ipak da je ozdraviti bolestnika samom riečju veće čudo, nego oprostiti griehe, pošto se prvo vidi, a drugo se ne vidi. Kad Isus reče onomu uzetomu: „*Opraštaju ti se griesi tvoji,*“ Fariseji nisu mogli dokazati, da mu griesi nisu oprošteni, pošto toga nisu mogli vidjeti; dočim kad bi mu bio rekao: »*Ustani,*« a on ne bi bio ustao, vidjeli bi da je varalica. Hoteći pak Isus dokazati, da on živeći na zemlji imade vlast opraštati griehe t. j. da je on Bog, čini vidljivo čudo, koje samo Bog može učiniti. Dakle ovim drugim čudom, izcjeljivanjem bolestnika, hoće da potvrdi prvo čudo, da može opraštati griehe. Potvrdi li to, onda je jasno da je on pravi Bog, obećani Mesija. Cilja na to i sam Isus, kad izrično kaže: »*Ali da znate, da sin čovječji ima vlast na zemlji opraštati griehe; — tada reče uzetomu: Ustani, uzmi odar svoj i idi u kuću svoju! I ustade i otide u kuću svoju.*« I tako su Fariseji i književnici sasvim pobiti i osramoćeni, i kad bi htjeli ljubiti istinu, bili bi morali priznati Isusa za Boga, nu oni i nadalje ostaju tvrdokorni. Da, Isusu je lako samom riečju opraštati griehe,

ozdravljati bolestnike, uskrisivati mrtvace, samo jedno kano da mu je težko: izliečiti na ime tvrdokorne Fariseje od njihove sljepoće. Bog je bez svake muke samo svojom svemogućom voljom stvorio sav sviet, a otvrdnutoga grešnika ne može obratiti na pokoru, ako ovaj ne će, pošto Bog štuje njegovu slobodu. I tako sve Božje nastojanje, da se grešnici obrate na pokoru, ostaje često puta bezuspješno, tako da se nebrojene duše na vieke izgube. Pazite, da se to komu od vas ne dogodi, jer veće nesreće od te za čovjeka nema.

Nego povratimo se radje od ovog zmijskog farisejskog plemena k onome uzetom bolestniku. Uzetost bijaše takva bolest, da se čovjek nije mogao ni jednim udom ganuti, kamo li stojati ili hoditi. Liečnici, da mogu od te bolesti koga izliečiti, trebaju mnogo sredstava i dugo vremena. Isus pak ozdravljuje jednoga takvoga bolestnika na očigled bezbrojnog množtva i mnogih Fariseja, bez svakog sredstva, u jedan čas, jednom samo riečju: »*Ustani!*« Ovaj čovjek ustane, na zapovied Isusovu oprti na svoje rame onaj krevet, na kom bješe donesen k Isusu, sam si prokrči put kroz ono množtvo naroda, i kličući od veselja, što je izliečen na duši i na tielu, dotrči kući svojoj. Ako je dakle čovjek, koji do zadnjega časa nije mogao maknuti ni rukom ni nogom, na samu zapovied Isusovu sam ustao, sam oprtio krevet na svoja ledja, i bez ičije pomoći otišao kući, onda nema sumnje, da je onaj bolestnik čudom posvema ozdravio. Je li mogao Isus jasnije dokazati svoje božanstvo? Ta sami Fariseji kazaše, da samo Bog može opraštati griehe. Ako je pak Isus jednom samo riečju mogao ozdraviti uzetoga čovjeka, onda mu je isto tako mogao i jednom

samo riečju oprostiti griehe. Valjda nije njegova moć na dušu slabija, nego na tielo; dočim ljudi obično drže, da je teže čudom izcieliti čovjeka od tjelesne bolesti, nego mu oprostiti griehe.

2. Napokon čujte kakav utisak učini ovo čudo na narod. »*A ljudi videći bojaše se i hvališe Boga, koji je dao vlast takovu ljudem.*« Pazite dobro što veli ovdje sv. Matej evangjelist. On kaže, da su se »*ljudi*« divili Isusu i hvalili Boga; ali se nisu divili Fariseji, koji kod svih tih čudesa ostadoše jednako tvrdokorni i nevjerni. Šta više! Od ovoga se časa Fariseji uviek sablažnjivahu o Isusa, kad god bi ga čuli da oprašta komu griehe, te ga osudjivahu kao bogohulca. (Luk. 7, 49.) Tri čuda učini Isus u jedan put na njihove oči, pa da bi se bio ma samo jedan od njih obratio i u njega vjerovao: nego ga odsad još više mrziše i progoniše. Grozno, ali istinito! No koliko imade takovih otvrdnutih Fariseja i dan danas medju kršćani, koji na sva čudesa i propoviedanja rieči Božje ostaju tvrdokorni u svojih zloćah i ne će da se obrate! O koliki kršćani psuju i grde Isusa gore od Fariseja. Jao njima, ako se na vrieme k Bogu ne obrate; umriet će u svojoj tvrdokornosti i na vieke propast će u pakao.

Danas čuste, dragi kršćani, tri Isusova čuda, od kojih je za cielo najznamenitije ono, kako je uzetome oprostio griehe. Nego to čudo ponavlja se i danas, a ponavlja se i na nama. O kako je potrebito to čudo, jer imade mnogo više ljudi bolestnih na duši, nego na tielu! No dobri se Isus poskrbio za duhovne liečnike, pa ih ovlastio da mogu skrušenim grešnikom opraštati griehe, a ovi ovlaštenici Kristovi jesu katolički svećenici. Blago vam, dragi moji, koji imate pri-

godu, da si možete, kad god vas volja, izliečiti dušu svoju od grieha! Hvalite Bogu, što je dao takovu vlast ljudem; ali okoristite se takodjer tom milošću, te dajte često puta priliku svećenikom, da se mogu služiti dobivenom vlašću. Nemojte kao onaj gutom udareni ležati dulje u krevetu svojih grieha, već ustanite od svojih opačina, razkinite verige, koje vas za grieh sapinju, te naprćeni plienom svladanih neprijatelja duše, idite putem, koji vas vodi u dom vaš t. j. u nebesko kraljevstvo. Amen.

Na devetnaestu nedjelju po Duhovih.

»Jer su mnogi zvani, ali je malo izabranih.« Mat. 22, 14.

Evangjelje sv. Mateja 22, 1—14.

U ono vrieme reče Isus glavarom svećeničkim i Farisejem u pričah govoreći: Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj, koji načini svadbu sinu svojemu. I posla sluge svoje zvat uzovnike na svadbu, i ne htješe doći. Opet posla druge sluge govoreći: kažite uzovnikom: evo sam objed svoj ugotovio, junci moji i hranjenici poklani su, i sve je gotovo; dodjite na svadbu! A oni ne marivši otidoše ovaj u polje svoje, a ovaj k trgovini svojoj. A ostali uhvatiše sluge njegove, i izruživši ih ubiše. Kad li to ču kralj, razgnjevi se, i poslavši vojsku svoju, pogubi krvnike one, i grad njihov upali. Tada reče slugam svojim: Svadba je do duše gotova, ali uzovnici ne biše dostojni. Idite dakle na razkršća i koje god nadjete, dozovite ih na svadbu. I izišavši sluge njegove na putove, sabraše sve, koje nadjoše, zle i dobre; i napuni se svadba gostiju. Ušavši pak kralj da vidi goste, ugleda ondje čovjeka neobučena u svadbeno ruho. I reče mu: prijatelju! kako si došao amo nemajući ruha svadbenoga? A on zamuknu. Tada reče kralj slugam: svežite mu ruke i noge, pa ga bacite u tamu najkrajnju; ondje će biti plač i škrgut zúbâ. Jer su mnogi zvani, ali je malo izabranih.

Priča što ju pripovieda današnje sv. evangjelje jako je slična onoj, koja se čita na drugu nedjelju po Duhovih t. j. u nedjelju medju osminom tielova. Nego ipak ona se priča razlikuje u mnogom od ove priče u današnjem evangjelju. U ovoj je priči govor o svadbi, a u onoj je govor o velikoj večeri. Današnju svadbu priredi kralj, koji ima veliku vojsku, a onu veliku večeru ugotovi neki čovjek. Svadba znači trpeću crkvu na zemlji, a velika večera pobjedonosnu crkvu u nebu. Od velike se večere pozvanici naprosto izpričaše po slugi zbog vremenitih briga i tjelesnih naslada, dočim današnji pozvanici ne samo ne dodjoše k svadbi, već i kraljeve sluge izružiše i poubijaše. Oni, koji prezreše poziv na veliku večeru, naprosto se od nje izključuju, dočim oni, koji se ne htjedoše odazvati pozivu na današnju svadbu, budu pogubljeni. Od prisutnih gostova na velikoj večeri ni jedan se ne izključuje, dočim se od svadbe izključuje onaj, koji nije imao svadbenog odiela. Priču o velikoj večeri kaza Isus na svom putovanju u kući jednog Fariseja, današnju pak priču reče Isus u Jerusalemskom hramu, i to u sriedu prije svoje gorke muke i smrti. Ovom pričom htjede Isus zadnji put da

opomene Židove na obraćenje t. j. na pristup u njegovu crkvu. Ali Isus vidje u napried njihovu tvrdokornost, i kako će se mjesto njih mnogi pogani obratiti na pravu vjeru, s toga im i proreče njihovu vremenitu propast. Pod onimi osobami, koje bijahu pozvane na svadbu a ne dodjoše, razumievaju se dakle oni Židovi, koji se ne htjedoše obratiti na Isusovu vjeru; a pod onimi osobami, koje se odazvaše pozivu, razumievaju se svi oni, koji prigrliše Isusov nauk t. j. kršćani.

I. Što govori Isus o nevjernih Židovih, kazat ću vam u prvom dielu,

II. Što pak veli o kršćanih, čut ćete u drugom dielu.

I.

Govoreći Isus o Židovih spominje: 1. njihovo zvanje k pravoj vjeri; 2. njihovu tvrdokornost; 3. kazan, koja će ih stići.

1. »*Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj, koji načini svadbu sinu svojemu. I posla sluge svoje zvat uzovnike na svadbu, i ne htješe doći. Opet posla druge sluge govoreći: kažite uzovnikom: evo sam objed svoj ugotovio, junci moji i hranjenici poklani su, i sve je gotovo; dodjite na svadbu.*« Ovdje se pod čovjekom kraljem razumieva Bog Otac, a pod njegovim Sinom Isus Krist. Pripravi Bog Otac Sinu svomu svadbu, kad ga posla u sviet, da se uputi u prečistoj utrobi bl. dj. Marije. Posla pak dva puta sluge, da zovu uzovnike na svadbu. Pod prvimi slugami razumievaju se patriarke i proroci, koji prorekoše dolazak Mesijin; a pod drugimi slugami razumievaju se apostoli i njihovi nasljednici, koji propoviedaše Isusovu vjeru.

Bog je najprije Židove pozivao na vjeru u budućega Mesiju sklopivši s njihovim otcem Abrahamom ugovor i obećavši mu, da će u njem biti blagoslovljeni svi narodi. Onda im je u razna vremena pošiljao proroke, koji su opisivali službu Mesijinu i na nj pripravljali odabrani narod. Napokon im posla sv. Ivana Krstitelja, koji ih je propoviedanjem i životom svojim pozivao na pokoru i pripravljao ih na dolazak Mesijin, a na posljedku im ga samoga prstom pokazao. Kako je dakle ljubežljivo Bog postupao sa Židovi! Kako sretni bili bi narodi, kad bi svi imali tako ljubežljive kraljeve!

Nego prava svadba za Židove nastala je dolazkom Mesijinim, navlastito kad se na križu vjenča sa svojom milom zaručnicom crkvom. Tada bješe svadbeni stol nakićen najdragocienijimi jestvinami, njegovim izmučenim tielom i njegovom presvetom krvlju. Iz otvorena njegova rebra poteče sv. mati crkva bez ljage i presveti sakramenti, najsladja hrana duše. Tada bješe zaista »*sve gotovo.*« Došao Isus na zemlju, živio je najviše medju Židovi, propoviedao im svoj božanski nauk, činio mnoga čudesa. Od njih se nije tražilo drugo, nego da se odazovu njegovu pozivu t. j. da ga priznaju za Mesiju i sliede njegov nauk. Kako sretni bijahu Židovi! Nego Božjoj dobroti još ni to ne bijaše dosta. Bog ih još i po apostolih i njihovih nasljednicih pozivao k vjeri Isusovoj. Kako lako mogahu doći u vječni život, da su samo htjeli! Nego oni sve to prezreše i ostaše tvrdokorni.

2. Čujte što dalje pripovieda sv. evangjelje o uzovnicih na svadbu. »*A oni ne marivši otidoše ovaj u polje svoje, a ovaj k trgovini svojoj. A ostali uhvatiše sluge njegove, i izruživši ih ubiše.*« Židovi što

iz ljubavi k vremenitim dobrom, a što iz oholosti i zavisti ne htjedoše slušati proroke niti primiti Mesiju i njegov nauk. Oni očekivahu u Mesiji zemaljskog kralja, koji će uzpostaviti židovsko kraljevstvo i svladati njihove neprijatelje. Buduć pak da Isus bijaše siromašan, i sam reče da njegovo kraljevstvo nije od ovoga svieta, ne mariše Židovi za nj. Drugi Židovi bijahu još gori. Progoniše i ubiše svoje vlastite proroke: sv. Ivanu Krstitelju odrubiše glavu; sv. Stjepana prvoga mučenika kamenovaše; sv. Jakova apostola zvanog Mladjeg s visoka strmoglaviše i ubiše, druge pak apostole zlostaviše, a samog Isusa razpeše. Tolikimi zločini počinjenimi na samom Mesiji i njegovim službenicima izazvaše Židovi srdjbu Božju na se i pravednu njegovu kazan.

3. »*Kad li to ču kralj, razgnjevi se, i poslavši vojsku svoju, pogubi krvnike one, i grad njihov upali.*« Težka kazan, ali pravedna. Pod vojskom razumievaju se ovdje Rimljani, koji pod Titom sinom rimskoga cesara Vespasiana, kako ste čuli na devetu nedjelju po Duhovih, obkoliše grad Jerusalem, Židove stranom pomoriše, stranom odvedoše u sužanjstvo, a stranom razpršiše po svietu, Jerusalem, njihov glavni grad s veličanstvenim hramom spališe, tako da ne ostade kamen na kamenu. I tako se nad njimi obistini Isusova priča. Nego oni su još i danas otvrdnuti te ne vjeruju u Isusa, pak s toga trpe zasluženu kazan. Razpršeni su po cielom svietu; ni jedan ih narod ne trpi; svuda su mrženi; nemaju ni kralja, ni hrama, ni posvetilišta. Oni su kao djeca bez otca, kao ovce bez pastira. Nedužna krv Isusova, koju pozivahu na se i na djecu svoju, još uviek viče za osvetom protiv njih i vikat će do konca svieta za znak njihova zločinstva.

Koliko puta smo i mi bili po Božjih službenicih pozvani na svadbu sv. pričesti, a mi smo to sve prezreli i tvrdokorno ostali u kalu grieha svojih. Je li dakle čudo, ako nas je Bog kaznio bolestmi i drugimi nevoljami, koje su sve posljedice i kazne grieha. Nego ako smo do sada sliedili Židove u tvrdokornosti, barem odsele odazovimo se Isusovu pozivu, da nas ne stigne posvemašna propast, kao što je stigla nesretne Židove. Mi smo tako sretni te nas je Bog pozvao, da na svadbi zauzmemo mjesta nezahvalnih Židova, nu pazimo se, da ne dodjemo bez svadbenog odiela, jer će nam se dogoditi još gore, nego što se dogodilo Židovom. Kakvo je to zlo, čut ćete u drugom dielu.

II.

Sad čujte što veli Isus: 1. o kršćanih u obće; 2. o onom gostu, koji ne imadijaše svadbene odjeće.

1. »*Tada reče slugam svojim: Svadba je doduše gotova, ali uzovnici ne biše dostojni. Idite dakle na razkršća i koje god nadjete, dozovite ih na svadbu. I izišavši sluge njegove na putove, sabraše sve, koje nadjoše, zle i dobre; i napuni se svadba gostiju.*« Kad Židovi odbiše Mesiju, i ne htjedoše stupiti u jurve utemeljenu Isusovu crkvu, apostoli po njegovoj zapoviedi, odoše u cio sviet, da svuda svim narodom propoviedaju evangjelje i privedu ih na kraljevsku svadbu t. j. u Isusovu crkvu. Oni propoviedahu s tolikim uspjehom, da su se svi narodi i Samaritanci i pogani, koji življahu na razkršću svakojakih bludnja i na cestah valjahu se u blatu grieha, odazvali njihovu pozivu, tako da se brzo napunila svadba gostiju, t. j.

Isusova crkva postala je obćenitom ili katoličkom. Dakle u Isusovu crkvu pozvani su svi, domaći i strani, dobri i zli, govorili kojim god jezikom i nalazili se gdje mu drago. Medju timi posljednjimi pozvanici nalazimo se i mi. Kolika je to milost, kojom nas je Bog pozvao, da na njegovoj svadbi zauzmemo prazna mjesta nezahvalnih Židova! Nu pazimo se da ne budemo izbačeni, i naše mjesto ne zauzmu drugi, a to bi nam se moglo dogoditi, ako na svadbi ne budemo imali svadbene odjeće.

2. »*Ušavši pak kralj da vidi goste, ugleda ondje čovjeka neobučena u svadbeno ruho. I reče mu: prijatelju! kako si došao amo nemajući ruha svadbenoga? A on zamuknu. Tada reče kralj slugam: svežite mu ruke i noge, pa ga bacite u tamu najkrajnju; ondje će biti plač i škrgut zubâ.*« Kralj, koji dodje da vidi svadbene goste, jest Bog, koji će jednom doći suditi sve ljude. Čovjek, koji dodje na svadbu bez svadbenoga odiela, jest kršćanin grešnik. On do duše vjeruje u Isusa i u njegov nauk, ali nema ljubavi. Zbog vjere zove ga kralj prijateljem, nu zbog njegovih zlih djela kazni ga oštro, ali pravedno.

Kod istočnih naroda bio je običaj na svadbu doći u posebnom svečanom odielu. Da si pak svatko može pripraviti potrebito odielo, bio je uviek pozvan nekoliko dana prije. Gdje gdje bio je još običaj, da je onaj, koji je imao svadbu, sam svakomu pozvaniku poslao takvo odielo. Čovjek dakle, koji je na današnju evangjeosku svadbu došao bez svadbenoga odiela, pokazao je, da malo cieni dobrotu i dostojanstvo kraljevo. Uvidio je to i sam; s toga i »*zamuknu,*« kad mu kralj spočitnu tu njegovu nezahvalnost i drzovitost, tako da se ni jednom riečju nije mogao bra-

niti ili izpričati. Time je hotio Isus pokazati, da će i medju kršćani, koji će stupiti u njegovu crkvu biti nevriednih, koji će biti kažnjeni zbog svoje nevrednote. Nije dosta vjerom pripadati Isusovoj crkvi, već s vjerom treba imati i ljubav ili posvećujuću milost. Pa kao što onaj nezahvalni gost zamuknu, kad ga kralj ukori što nema svadbenog ruha, isto tako zamuknut će i grešnik, kad se predstavi pred Božji sud. I kako god je onaj evangjeoski kralj zapovjedio slugam, da onome nevriednom gostu, koji nije imao svadbenog ruha, svežu ruke i noge i bace ga u najkrajnju tamu, gdje je plač i škrgut zubà, tako će i Bog tada zapovjediti angjelom, da grešnika bace u pakao na vječne muke.

Jao nama, ako pred Božji sud ne donesemo svadbenog ruha. Vječni sudac zapovjedit će angjelom svojim, da nam svežu ruke i noge; ruke, jer se u životu nismo htjeli boriti protiv neprijatelja duše; noge, jer nismo htjeli hoditi putem njegovih zapoviedi. Tako svezane bacit će nas u najkrajnje tmine, gdje će biti plač i škrgut zubâ t. j. u vječne muke pakla. Sad još možemo izbjeći tim mukam, ako do smrti sačuvamo odjeću nedužnosti, kojom smo bili na krstu zaodjenuti, ili ako smo ovu smrtnim griehom izgubili, operemo griehe suzami pokore.

3. Napokon veli Isus: »*Jer su mnogi zvani, ali je malo izabranih.*« Strašan je to zaključak današnje priče! Nego pita se, koji se ovdje imadu razumievati: da li samo Židovi, o kojih je bio govor u prvom dielu, ili samo kršćani, o kojih je govor u drugom dielu, ili jedni i drugi. Da je ova izreka glede Židova više nego istinita, to je posve jasno, pošto ne bijahu samo mnogi nego svi Židovi pozvani u Isusovu crkvu,

nu pozivu se tomu odazvaše njih vrlo malo. Što se tiče kršćana, ne može se za cielo uztvrditi, da se samo na njih proteže ova izreka, pošto izmedju tolikih gostova samo jedan bi izključen od svadbe, premda se pod onim jednim imadu razumievati svi grešnici. Pod onom dakle izrekom imadu se razumievati i Židovi i kršćani i pogani t. j. svi ljudi. Jer svi su pozvani na svadbu t. j. u Isusovu crkvu, a preko ove u kraljevstvo nebesko; nu prema tolikom množtvu ljudi, malo ih je, koji se nalaze u Isusovoj crkvi, a još manje, koji se spase.

Premda će se dakle po svjedočanstvu Isusovu mnogo više ljudi izgubiti nego li spasiti, ipak se mi možemo lako spasiti, samo ako hoćemo. Mi se svi nalazimo na kraljevskoj svadbi t. j. u pravoj Isusovoj crkvi. Na toj svadbi nalazi se gotovo sve što nam treba za spas. U katoličkoj crkvi pripovieda nam se pravi Isusov nauk i dieli nam se milost Božja po svetih sakramentih. Slušajmo dakle marljivo rieč Božju i primajmo dostojno svete sakramente. Budimo čvrsti u vjeri, a zasvjedočimo svoju vjeru dobrimi djeli, da kada dodje Gospodin na svadbu, nadje nas zaogrnute svadbenim ruhom i uvede u rajsku svadbu. Amen.

Na dvadesetu nedjelju po Duhovih.

»Bješe neki kraljev čovjek, čiji sin bolovaše u Kafarnaumu.« Iv. 4, 46.

Evangjelje sv. Ivana 4, 46—53.

U ono vrieme bješe neki kraljev čovjek, čiji sin bolovaše u Kafarnaumu. Ovaj čuvši da Isus dodje iz Judeje u Galileju, dodje k njemu,

i moljaše ga, da sidje, i da mu izcieli sina; jer bijaše na smrti. Reče mu dakle Isus: Ako ne vidite znâkâ i čudésâ, ne vjerujete. Reče mu kraljev čovjek: Gospodine! sidji, dok nije umro sin moj. Reče mu Isus: Idi, sin tvoj žive! I vjerova čovjek rieči, koju mu reče Isus; i podje. A kad on već silažaše, sretoše ga sluge i javiše mu govoreći, da sin njegov živе. Pitaše dakle za uru, u koju mu lakše bi. I rekoše mu: Jučer o sedmoj uri pusti ga groznica. Tada razumje otac, da bijaše ona ura, u koju mu reče Isus: sin tvoj žive; i vjerova on i sva kuća njegova.

Čudo što ste ga sada čuli, dragi moji, učini Isus u Kani Galilejskoj i to tri godine prije svoje smrti, kad se iz Jerusalema sa vazmene svečanosti vratio u Galileju. Kraljev čovjek, o kom govori današnje sv. evangjelje, bijaše u službi kralja Heroda Agripe, ili poslanik rimskoga cesara, a kako je vidjeti bio je dosta bogat, pošto se njegovo kućno stanje dva puta spominje. To je prvo čudo, što ga učini Isus u tjelesnoj nuždi na osobnu molbu. Ovaj kraljevski čovjek stanovaše u Kafarnaumu, te je valjda čuo a možda i vidio koje Isusovo čudo; pak sada, kad mu je na smrt obolio sin, kojega svi liečnici nisu mogli izliečiti, čuvši da se Isus vratio iz Jerusalema i da se zadržao u Kani, ode k njemu, da ga zaprosi ne bi li mu došao ozdraviti sina u grad Kafarnaum, koji bijaše osam sati daleko od Kane. Ovaj čovjek dakle, bio Žid ili poganin, morao je biti dobre ćudi, te je mnogo držao do Spasitelja. Nu ipak samo vremenita nesreća nagna ga, da u njega zatraži pomoć,

i to kad mu već nitko drugi nije mogao pomoći. Po mnienju dakle ovoga čovjeka jedini Isus mogao mu je spasiti sina od sigurne i očevidne smrti.

Isus u svojoj dobroti smilovao se na kraljeva čovjeka i čudom ozdravi mu umirućeg sina. Nego uvjet toga čuda, kao što u obće kod svih čudesa, bijaše otčeva vjera i zaufanje. Videći sluge onoga kraljeva čovjeka, kako mu je sin za njegove odsutnosti na jednom ozdravio, veseli odtrčaše javiti to svojemu gospodaru, da ne bi mučio Isusa na tako dalek put. Uspjeh toga čuda bijaše taj, da se na Isusovu vjeru obratio onaj kraljev čovjek i sva njegova kuća. Sve osobe, koje spominje današnje sv. evangjelje, zaslužuju našu osobitu pozornost, da se učvrstimo u vjeri i potaknemo na dobro. Ove osobe dakle bit će predmet našemu današnjem razmatranju, tako da ću govoriti:

I. O Isusu;

II. O ostalih osobah.

I.

Glavna je osoba današnjega sv. evangjelja Isus. U današnjem čudu pokazao je on: 1. svoju mudrost; 2. svoju poniznost; 3. svoje svemogućstvo.

1. Velika bijaše Isusova mudrost, kojom je kraljeva čovjeka sa svom njegovom kućom doveo k pravoj vjeri a po njoj i k vječnome spasenju. Da Isus to poluči, dopusti najprije da mu najmilije diete oboli na smrt. Da ovome kraljevu čovjeku nije bio sin obolio, ili da su mu ga drugi mogli izliečiti, on i njegova kuća jedva bi se bili kada obratili na pravu vjeru. Nego s početka bijaše vjera ovoga čovjeka slaba. On je mislio, da mu Isus umirućeg sina može

izliečiti tek onda, ako dodje k njemu i položi na nj ruku. S toga došavši k njemu »*moljaše ga, da sidje, i da mu izcieli sina.*« Kad bi on bio vjerovao, da mu Isus može i odsutan ozdraviti sina, bio bi rekao kao i onaj satnik, koji je bio došao k Isusu po istom poslu: Gospodine nisam dostojan, da pod krov moj udješ; nego samo reci rieč, i ozdravit će sluga moj. S toga i ukori Isus blago ovoga kraljeva čovjeka, a s njim ukori i sve one, koji ne će da vjeruju prije nego vide čudesa: »*Ako ne vidite znakâ i čudesâ, ne vjerujete.*« Nego onaj kraljev čovjek svladan tugom za svojim milim sinom ne klonu zato duhom. On uztraje u svojoj molitvi, te opet zamoli Isusa: »*Gospodine! sidji, dok nije umro sin moj,*« kao da bi mu hotio reći: Gospodine! ne gubimo vrieme. Moj je sin, za koga sam te došao moliti, ostao na umoru. Sidji dakle, molim te, odmah bez otezanja, jer inače će sin moj umrieti prije nego ti dodješ k njemu. Ovimi riečmi odaje onaj kraljev čovjek još više svoju slabu vjeru; jer kad bi bio Isusa spoznao za Sina Božjega, morao bi bio znati, da bi mu Isus mogao i mrtvoga sina uskrisiti na život. Nego Isus se u svojoj mudrosti zadovoljava s početka i sa slabom njegovom vjerom, pak čujte kako ga nagradjuje za njegovu uztrajnu molitvu: »*Idi, sin tvoj živi. I vjerova čovjek rieči, koju mu reče Isus; i podje . . . i vjerova on i sva kuća njegova.*« I tako je Isus u svojoj mudrosti malo po malo pobudjivao u onome kraljevu čovjeku vjeru, dok nije i njega i svu njegovu kuću doveo do podpune i čvrste vjere. Onaj kraljev čovjek samo je u nuždi zahtievao čudo. Isus u svojoj dobroti učini mu ga; nu pošto je duša plemenitija od tiela, prije je njega izliečio od nevjerstva, a onda sina mu od bolesti.

Ako i vas kada, dragi kršćani, snadje kakva nesreća, znajte da vas je Bog njom pohodio za vaše dobro. Nemojte tada klonuti duhom, već se k Bogu utecite s poniznom molitvom; pa ako vas odmah ne usliši, nemojte zato zdvajati, već mu se još svesrdnije molite. Onaj današnji evangjeoski čovjek bio je žalostan zbog bolesti svoga sina, ali ga Isus brzo razveseli podielivši mu žudjeno zdravlje. Tako šalje i na vas Bog nevolje, da vas može kasnije razveseliti.

2. Sad razmotrimo poniznost Isusovu kod ovog čuda. Njega je bogat i ugledan čovjek zvao u svoju kuću. Možete si misliti, kako liepo bi ga bili ukućani dočekali; a bio bi za cielo i liepu nagradu dobio od otca, kad bi mu bio ozdravio sina. Nego Isus iz poniznosti ne ide u njegovu kuću. Jednom zamoli Isusa neki satnik, da mu ozdravi slugu. Isus mu reče: »Ja ću doći i izcielit ću ga.« (Mat. 8, 7.) K siromašnomu sluzi dakle bio je pripravan da ide, a k sinu kraljeva čovjeka ne će da ide, premda je obojicu ozdravio. Odatle se vidi kako ponizan bijaše Isus, i kako je rado imao siromahe. Veselite se vi siromašni ljudi, sluge i služkinje, koji imate tako dobra prijatelja. Premda vas sviet možda prezire zbog vašeg siromaštva, Bog vas ipak ima radje nego bogataše, samo ako ste pobožni.

Ovim činom hotio je Isus osramotiti našu oholost i podučiti nas, da imamo cieniti siromahe i pomagati im osobito u bolesti. Tko bogatašem služi, taj već od njih dobije plaću; dočim tko služi siromahom, tomu će Bog naplatiti tako kao da je njemu služio. Sam Isus veli: »Zaista vam kažem: kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste.« (Mat. 25, 40.)

3. Napokon razmotrimo Isusovo svemogućstvo. Isus izcjeljulje sina kraljeva čovjeka bez svake ljekarije, osam sati daleko od njega, samom riečju, kad veli otcu: »*Idi, sin tvoj žive!*« Kako se morao otac razveseliti na ove utješne rieči! Veseo ide kući, ne sumnjajući ni najmanje o istinitosti rieči Isusovih. Još na putu doznaje od sluga svojih, da mu je sin posve ozdravio i to upravo u onaj čas, kad mu Isus kaza, da njegov sin »*žive*« t. j. da je zdrav. Isus nije činio čudesa kao n. p. proroci ili apostoli u ime Božje, već sam svojom moću. Kad je dakle onog umirućeg mladića odsutan samom riečju izbavio od sigurne i očevidne smrti, onda je to dokaz, da je on gospodar života i smrti, i da ga sve sluša.

To je što i nas treba da učvrsti u vjeri, jer Isus još i danas čini mnoga čudesa preko svećenika. Oni u njegovo ime pretvaraju u sv. misi kruh i vino u pravo njegovo tielo i krv; oni u njegovo ime opraštaju griehe. To su sve velika čudesa, koja ni najmanje ne zaostaju za onim čudom, što smo ga danas čuli. Po tom kad god ta čudesa gledate ili im prisustvujete, domislite se, da je tu moć svećenikom dao Isus, koji je svemoguć.

Razmotrivši u današnjem čudu Isusovu mudrost, poniznost i svemogućstvo, ostaje nam još da promotrimo druge osobe, koje spominje današnje sv. evangjelje.

II.

Najprije razmatrat ćemo kraljeva čovjeka, onda njegova sina, napokon njegove sluge.

1. Kraljev čovjek bio je zabrinut za svog sina. Kad mu ovaj oboli, čini sve moguće da ozdravi.

Napokon, kad mu već nitko nije mogao pomoći, ide pješice iz Kafarnauma u Kanu, osam sati daleko, k Isusu, i srdačno ga moli, da bi mu došao izliečiti umirućeg sina. Tako su se brinuli Židovi i pogani za svoju djecu. Nego mi vidimo da se i nerazumne životinje brinu za svoje mlade. Sramota je dakle neoprostiva, ako se kršćanski roditelji manje skrbe za svoju djecu, tako da često puta njihovom krivnjom propadnu na tielu i duši. Pa ipak ima, žalibože, i takvih roditelja. Nego onaj evangjeoski otac nije se brinuo samo za tjelesno zdravlje svoga sina, već i za njegovo duševno spasenje. Sv. evangjelje veli, da je vjerovao i on i sva kuća njegova. On je za cielo došavši kući pripoviedao svome sinu a i svim ukućanom, kako je došao k Isusu, i što mu je Isus kazao, te je sve podučio, da je Isus Mesija, u koga imadu vjerovati, a napose preporučio je sinu, da bude Isusu zahvalan za toliko dobročinstvo. Kako dobar i pobožan dakle bijaše ovaj evangjeoski otac! O, kolike kršćanske roditelje i gospodare mogao bi ovaj evangjeoski otac zasramiti! Ima roditelja i gospodara, koji svoju djecu i družinu ni čemu dobru ne uče, koji im nikad ne govore o Bogu, koji se pred njimi nikada ne mole, koji ne mare, da li im djeca i družina idu u crkvu ili ne idu. O kako težko će takvi roditelji i gospodari odgovarati pred Bogom, što su zanemarili svoju djecu i družinu! A što tek čeka one roditelje i gospodare, koji djecu svoju i družinu uče lagati, krasti, psovati! A na veliku žalost takvih roditelja i gospodara ima mnogo. Ako se Isus grozi: bolje je čovjeku da mu se objesi vodenični kamen o vratu njegovu i da potone u dubinu morsku, nego da prezre jednoga od malenih, koji u nj vjeruju (Mat. 18, 6—10.),

kakva će kazan stići one nesretne i zločeste roditelje i gospodare, koji svojoj djeci i družini daju zao primjer!

Današnji evangjeoski otac tražio je sinu svojemu pomoć u onoga, koji ga je mogao izliečiti, a ne u kojekakvih cigana i vračara, kao što to čine mnogi kršćani, te često puta skupo plaćaju kojekakve zapise. Takvi praznovjerni kršćani griešе protiv prve zapoviedi Božje. Nego s druge strane ne smiju se opet prezreti liečnici te kazati: šta će mi liečnik, Bog ako hoće, dat će zdravlje, ako pak ne će, ne će dati. Ne tako! Bog hoće da se i mi sami brinemo za zdravlje; odredio je pak liečnike da nas lieče; treba dakle da i ove zovemo u pomoć, a ne samo Boga. Onaj današnji evangjeoski otac za cielo se i k liečnikom utjecao, da mu ozdrave sina, a napokon se uputio na dalek put k Isusu tražeći u njega pomoć. Isus pak, koji uviek mnogo više daje nego ga prosimo, ne samo da mu izcieli sina, nego ga još sa svom njegovom kućom obrati na pravu vjeru. A obratili su se svi po primjeru gospodarevu. Najprije vjerovao je on, onda njegovi ukućani. I zaista, po primjeru domaćina vlada se ciela družina. Ako je on pobožan i marljiv, svi su ukućani obično pobožni i marljivi. Je li on miran i milosrdan, sva mu je kuća takova; dočim ako je on svadljivac, psovač, pijanac, ne moli se Bogu, ne ide u crkvu i t. d., bilo bi čudo, kad bi njegovi podložnici bili dobri i pobožni, pošto se po domaćinu vlada sva kuća. Kuće gospodari! kad do vašeg primjera stoji sreća ili nesreća ciele vaše kuće, budite dobri i pobožni, da tako i svi u vašoj kući budu takvi. Čuvajte se, da svojoj djeci i družini ne dadete kakov zao primjer, jer će vas težka odsuda

stići na sudnjem danu, a mogli biste time i cielu svoju kuću strmoglaviti u vječnu propast.

2. Sad razmotrimo malko onog bolestnog sina. Bio je sin kraljeva čovjeka, mlad, bogat, jak i ugledan, pak je obolio, i to jako, na smrt. Odatle učite se, draga djeco, vi mladi ljudi: sinovi i kćeri, da možete i vi u mladosti oboljeti i umrieti. Onog evangjeoskog sina nije mogla od bolesti sačuvati ni mladost, ni jakost, ni bogatstvo, ni ugled, a bio bi zaista i umro u cvietu svoje mladosti, da ga nije Isus izliečio. Nemojte se dakle ni vi oslanjati na svoju mladost i jakost; jer je sve to preslabo. Život vaš visi na tankom končiću, koji se može svaki čas prekinuti. Kao što pod kosu padaju i mlade ruže, isto tako i smrt grabi ljude u mladosti. Sv. pismo nam spominje više mladih nego starih ljudi, koje je Isus izliečio ili uskrisio. Budite dakle uviek dobri i pobožni, jer svaki čas možete oboljeti i umrieti. Ugledajte se u onog evangjeoskog sina. On bijaše za cielo dobar i poslušan, kad ga je otac toliko ljubio, da je tako bio za nj zabrinut, te mu na daleko išao tražiti pomoć. Budite dobri i pobožni, pak će vas imati rado vaši roditelji i svi dobri ljudi; nu najviše budite dobri zato, da Bogu omilite. Čuvajte se dakle svega, čime biste mogli uvriediti dragoga Boga ili razžalostiti svoje mile roditelje. Budete li uviek tako živjeli, sretno ćete umrieti, pa makar umrli i u mladosti.

3. Napokon čujte što pripovieda današnje sv. evangjelje o slugah onoga kraljeva čovjeka. »*A kad on silažaše, srctoše ga sluge i javiše mu govoreći, da sin njegov živе. Pitaše dakle za uru, u koju mu lakše bi. I rekoše mu: Jučer o sedmoj uri pusti ga groznica. Tada razumje otac, da bijaše ona ura, u koju mu reče Isus: sin tvoj žive; i vjerova on i sva kuća njegova.*« Kako dobre bijahu te sluge! Kad vide da je gospodarevu sinu bolje, od veselja trče k gospodaru na putu da ga razvesele. Sad si možete misliti otčevu radost, kad dozna da mu je sin ozdravio, premda nije ni najmanje dvojio o Isusovih riečih. Sv. Ciril veli, da je Bog dopustio, da sluge izidju u susret svomu gospodaru, da ih ovaj upita o načinu, kako mu je sin ozdravio, i o vremenu, kad je ozdravio, da se tako osvjedoči, da je ozdravio upravo onda, kad mu Isus reče: »*sin tvoj žive.*« A bijaše to dan prije i to u sedam sati t. j. u naš jedan sat poslie podne, pošto Židovom bijaše u podne šest sati. U onaj isti dakle čas, kad Isus reče otcu: »*sin tvoj žive,*« otac povjerova i sina ostavi groznica, i tako, kako veli sv. Ciril jednom riečju izlieči Isus dvojicu: u otcu pobudi duh, da vjeruje i sina oslobodi od tjelesne nemoći. Sad počne gospodar pripoviedati slugam, što mu je rekao Isus i kada, te se i on i oni uvjeriše, da je umirućeg mladića izcielio Isus svojim svemogućstvom. Sve to pripoviedaše i otac i sluge kod kuće i drugim, tako da se svi obratiše k Isusovoj vjeri.

Ja bih morao još mnogo o tom govoriti, nu da više ne duljim, reći ću još samo vam koju drage sluge i služkinje. One evangjeoske sluge bijahu za cielo tužne zbog nesreće svojega gospodara, što mu je sin obolio; nu razveseliše se, kad ovaj ozdravi. Tako se i vi morate žalostiti nesreći svojih gospodara i veseliti se njihovoj sreći, pošto i vi spadate u njihovu obitelj. Nemojte reći: šta me briga, kako ide mome gospodaru, samo da ja imam svoju hranu i plaću. Nisu tako govorile današnje evangjeoske sluge, premda

bijahu Židovi ili pogani, jer to nije ni malo liepo i pošteno. I sluge i služkinje treba da sa svojimi gospodari i gospodaricami diele žalost i radost. Nego još nešta treba da vam kažem. One se sluge ugledahu u svoga gospodara i po njegovu primjeru vjerovaše u Isusa. Tako treba da se i vi ugledate u svoje dobre gospodare i gospodarice, te ih nasljedujete u njihovoj pobožnosti. Slušajte rado njihove dobre opomene i nauke, pak će vas Bog i ljudi rado imati.

I tako mislim, da nema ni jednoga ovdje danas, koji ne bi bio za sebe čuo kakov liep nauk. Živite dakle svi po čuvenom nauku, pak će i vas Bog uslišiti u vaših nevoljah, i podielit će vam ne samo tjelesno dobro, već i spasenje duše. Amen.

Na dvadeset i prvu nedjelju po Duhovih.

»Imaj sa mnom uztrpljenje, i sve ću ti vratiti.« Mat. 18, 26.

Evangjelje sv. Mateja 18, 23—35.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim ovu priču: Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj, koji namisli, da se proračuni sa slugami svojimi. I kad se poče računiti, dovedoše mu jednoga dužnika od deset tisuća talenata. A budući da nemaše čim platiti, zapovjedi gospodar njegov, da ga prodadu, i ženu njegovu i djecu, i sve što ima; i da mu se plati. No sluga taj pade ničice i moljaše ga govoreći: imaj sa mnom uztrpljenje, i sve ću ti vratiti. A gospodaru se sažali za tim slugom, pusti ga, i dug mu oprosti. Kad li izidje sluga taj, nadje jednoga od svojih drugara, koji mu bješe dužan sto dinara; i uhvativši davljaše ga govoreći: plati, što si dužan! I padavši ničice drugar njegov moljaše ga govoreći: uztrpljenje imaj sa mnom, i sve ću ti platiti! A on ne htje, nego ode, i baci ga u tamnicu, dok ne plati duga. Vidjevši pak drugari njegovi, što se dogodi, žao im bi vrlo; i otišavši kazaše gospodaru svojemu sve, što se dogodi. Tada ga dozva gospodar njegov, i reče mu: zli slugo! sav dug oprostih tebi, jer si me molio; nije li trebalo, da se i ti smilueš na drugara svojega, kao i ja na tebe što se smilovah? I razgnjevi se gospodar njegov, i predade ga mučiteljem, dok ne plati sav dug. Tako će i Otac moj nebeski učiniti vam, ako ne oprostite svaki bratu svojemu od srdaca svojih.

Jednom pristupi sv. Petar apostol k Isusu, te ga zapita: »Gospodine! koliko puta ako sagrieši brat moj proti meni da mu oprostim? zar do sedam puta?« Odgovori mu Isus: »Ne velim ti do sedam puta, nego do sedam puta sedamdeset,« t. j. koliko te god puta uvriedi. Odmah za ovim liepim naukom kaza Isus divnu priču, što nam ju pripovieda današnje sv. evangjelje. Ova priča govori o oprostu uvreda i uztrpljenju, koje imade Bog s ljudima, i kako treba da i mi ljudi jedan drugomu oprostimo i imademo s njim uztrpljenje, ako ne ćemo da budemo od Boga kažnjeni. U ovoj priči zrcale se dva glavna Božja svojstva: milosrdje i pravednost; milosrdje prema onim koji se skrušeno kaju za svoje griehe, a pravednost prema onim koji su otvrdnuta srca, te ne će da bližnjemu oproste. To će biti dva diela našega današnjega razmatranja.

I. U prvom dielu govorit ću vam dakle o Božjem milosrdju;

II. U drugom o njegovoj pravednosti.

Slušajte pazljivo, da zaslužite Božje milosrdje, i izbjegnete njegovoj pravednosti.

I.

»U ono vrieme reče Isus učenikom svojim ovu priču: Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj, koji namisli, da se proračuni sa slugami svojimi.« Ovdje se pod čovjekom kraljem razumieva Bog kao sudac, a pod slugami razumievamo se mi ljudi; proračun pak jest sud, na kojem će nam Bog suditi, a dugovi su griesi, zbog kojih će nas suditi. Nego Bog je prema nama milosrdan, te nam je pripravan oprostiti: 1. i najveće griehe; 2. čim ga za to skrušeno zamolimo.

1. *»I kad se poče računiti, dovedoše mu jednoga dužnika od deset tisuća talenata. A buduć da nemaše čim platiti, zapovjedi gospodar njegov, da ga prodadu, i ženu njegovu i djecu, i sve što ima; i da mu plati.«* Talenat nije bio novac već komad kovi. Ovdje se pod talentom razumieva komad srebra, koji je vriedio oko dvie tisuće forinti. Deset tisuća dakle talenata vriedilo je oko dvadeset milijona forinti. Bio to svakako jako veliki dug. Dakako da je jedva moguće, da bi jedan sluga mogao biti toliko dužan svojemu gospodaru, ali Isus to reče u priči, da pokaže težkoću velikoga grieha i u koliki dug pred Bogom pada onaj, koji smrtno sagrieši. I zaista nema veće nesreće i zla, nego što je smrtni grieh. To je veće zlo nego da n. p. najbogatijemu čovjeku na svietu propadne sve njegovo blago. Sad si pomislite, kolik dug imadu

pred Bogom grešnici za tolike svoje smrtne griehe: za griehe počinjene u djetinjstvu, mladosti, starosti; za griehe počinjene u kući, vani; za griehe počinjene proti Bogu, sebi, bližnjemu; za griehe počinjene mišlju, riečju, djelom i propuštenjem dobra, što su ga bili dužni učiniti. To je dug, kojega nitko izplatiti ne može.

Kad onaj evangjeoski dužnik nije mogao izplatiti svomu gospodaru duga, gospodar po židovskom pravu i običaju zapovjedi, da se proda kao rob i on, i žena njegova, i djeca, i sve što ima, dok izplati dug. Tako će i Bog učiniti grešnikom. Lišit će ih slobode, prijateljstva angjela i svetaca, milosti i svih zasluga, te će ih baciti kao robove nečistoga duha u pakao, dok dug ne izplate; a pošto ga nikada ne će moći izplatiti, zato će se na vieke morati mučiti.

Ne čudite se ni malo, dragi kršćani, što tako strogo kazni Bog grieh. Kad pomislite tko je Bog, a tko čovjek; koliko puta i kako čovjek vriedja Boga, za cielo ćete upoznati, da je grieh najveće zlo i da zaslužuje neizmjerno veliku kazan. Svaka uvreda mjeri se po onom, koji je uvriedjen. Ako tko jednu istu uvredljivu rieč reče bratu svomu i otcu, veća je uvreda što ju je rekao otcu, nego što ju je rekao bratu. Kad dakle mi griešimo, vriedjamo Boga. Ta je uvreda tolika, kolik je Bog sam. A Bog je neizmjeran, dakle i uvreda, koja mu se griehom nanosi, jest neizmjerna. Kolika je uvreda, tolika mora biti i zadovoljština, dakle neizmjerna; a budući da čovjek ne može dati neizmjerne zadovoljštine, valja da trpi koliko i kako dugo može; pošto pak ima bezsmrtnu dušu, mora se mučiti u vieke.

Kad bi se Bogu svidjelo sada učiniti s nama račun, joj, koliko bi se tu našlo duga! A naš je dug veći nego n. p. od pogana, jer mi poznamo pravoga Boga, pa ga ipak vriedjamo, dočim ga oni ne poznaju. Griesi naši jesu crna nezahvalnost proti Bogu. Mi nevoljni zemaljski crvi usudjujemo se psovati Boga javno u njegovoj prisutnosti. Psujemo ga onda, kad nam najviše dobra čini. Psujemo ga jezikom, kojim uživamo tolika njegova dobročinstva. Psujemo ga ne jedan put, već tako često, možda i svaki dan. Psujemo ga za svaku malenkost. Psujemo ga hotice i promišljeno na najgadniji način, tako da se čovjeku koža ježi samo pomisliti na one bogumrzke kletve, koje toliki nezahvalni kršćani izgovaraju proti Bogu. Sudite sami, da li su paklene muke za takve psovke prevelike. A šta da rečem o tolikih drugih griesih, kao kradji, pijanstvu, ubojstvih, paležu, bludovanju i t. d.? Što drugo zaslužuju takvi grešnici nego vječnu propast?

2. Čujte sad što dalje veli današnje sv. evangjelje o onom dužniku i njegovu gospodaru: *„No sluga taj pade ničice i moljaše ga govoreći: imaj sa mnom uztrpljenje, i sve ću ti vratiti. A gospodaru se sažali za tim slugom, pusti ga, i dug mu oprosti.“* Kako dobar i milosrdan bijaše taj gospodar! Zato što mu se sluga bacio pred noge i molio ga za uztrpljenje, oprosti mu sav dug. Time je hotio pokazati Isus, kako je milosrdan Bog skrušenim grešnikom. Bio njihov dug još veći, zaslužili oni još veću kazan, on im oprašta sve, čim se k njemu obrate. Tako je oprostio našim prvim roditeljem Adamu i Evi, kralju Davidu, Zaheju, Mariji Magdaleni, Petru apostolu, razbojniku na križu, Augustinu i nebrojenim drugim grešnikom.

Blago dakle vama, grešnici, kad imate tako milosrdna vjerovnika. Bili vaši griesi još veći, nemojte zdvojiti. On vam ih je pripravan oprostiti, samo ako se skrušeno k njemu obratite. Čujte što sam reče po Isaiji proroku: »Ako griesi vaši budu kao skrlet, postat će bieli kao snieg; ako budu crveni kao crvac, postat će bieli kao vuna.« (Is. 1, 18.)

Nego kako god je Bog milosrdan skrušenim grešnikom, tako je i pravedan prema otvrdnutim grešnikom, o čem u drugom dielu.

II.

1. Najprije čujte što uradi onaj sluga, komu oprosti gospodar onaj veliki dug. *„Kad li izidje sluga taj, nadje jednoga od svojih drugara, koji mu bješe dužan sto dinara; i uhvativši davljaše ga govoreći: plati, što si dužan! I padavši ničice drugar njegov moljaše ga govoreći: uztrpljenje imaj sa mnom, i sve ću ti platiti! A on ne htje, nego ode, i baci ga u tamnicu, dok ne plati duga.“* Sto dinara od prilike je naših dvadeset forinti. Onomu sluzi odpusti gospodar dug od dvadeset milijona forinti, a ovaj se ne htjede smilovati na svoga druga, da ga počeka samo za dvadeset forinti, već ga uhvati za grlo i baci u tamnicu, dok ne izplati duga. Kolika zloba! Svoje tražiti nije grieh; ali ovako nečovječno postupati s drugom svojim, koji se takodjer bacio ničice pred njega kao pred kakvoga kralja, i molio ga za uztrpljenje, ružno je i neoprostivo. On, koji je malo prije našao milosrdje u svojega gospodara za milijon puta veći dug, ne pozna milosrdja za druga svojega, koji mu je dužan tako malenu svotu, već ga okrutno tuče, zlostavlja i baca u tamnicu, dok mu sve ne izplati. A tko je taj

*

nezahvalni i okrutni čovjek? To si ti lakomče, koji siromaha loviš za grlo i bez milosrdja vučeš ga po sudovih, da ga uništiš; koji globiš udovice i sirote, te ne ćeš da se ganeš na njihove suze. To si ti grešniče, koji ne ćeš da oprostiš uvredu bližnjemu svojemu. Ti si svojimi griesi Boga neizmjerno uvriedio, i on ti sve oprosti, a ti ne ćeš da oprostiš bližnjemu svomu, koji te je mogao samo malo uvriediti, pošto si ti prema Bogu vrlo malen. O, koliko se puta ljudi svadjaju za malenkost, za jednu uvredljivu rieč, za pedalj zemlje, tako da ne samo ne će da se pomire, već godine i godine goje osvetu u srcu svome, dok se napokon jedan drugomu ne osvete, pa često puta i prolićem krvi. A biva to ne riedko i medju najbližnjimi susjedi, pa i medju rodjenom braćom. A tko tako radi? Čovjek, koji toliko treba Božjega milosrdja, i komu je Bog već toliko puta oprostio. Nego čujte što se takvim dogadja.

2. *„Vidjevši pak drugari njegovi, što se dogodi, žao im bi vrlo; i otišavši kazaše gospodaru svojemu sve, što se dogodi. Tada ga dozva gospodar njegov, i reče mu: zli slugo! sav dug oprostih tebi, jer si me molio; nije li trebalo, da se i ti smiluješ na drugara svojega, kao i ja na tebe što se smilovah? I razgnjevi se gospodar njegov, i predade ga mučiteljem, dok ne plati sav dug."* Što se dogodilo ovome bezdušnom sluzi, to će se dogoditi svim onim, koji ne će da oproste uvrede bližnjemu svojemu. Tužit će ih pak Bogu angjeli, svećenici, njihova vlastita savjest. Na sudnjem danu spočitnut će im Bog, koliko puta im je oprostio tolike griehe, a oni ne htjedoše oprostiti bližnjemu male uvrede. Tada će ih Bog po svojoj strogoj pravednosti kazniti zbog njihova jada,

osvete, nemilosrdja, kao što je evangjeoski kralj kaznio onoga bezdušnoga slugu, predavši ga mučiteljem *»dok ne izplati sav dug.«* A budući da onaj sluga ne će moći nikada izplatiti svog duga, morat će se na vieke mučiti. Isto tako mučit će se na vieke i svi oni, koji ne će da oproste neprijatelju svomu. Tu osudu već je izrekao Isus, budući sudac svih ljudi, koji rieči svoje ne opozivlje i osude svoje ne mienja. Čujte još što napokon kaže Isus u današnjem sv. evangjelju.

3. *„Tako će i Otac moj nebeski učiniti vam, ako ne oprostite svaki bratu svojemu od srdaca svojih."* Dakle ili od srca oprostiti neprijatelju ili na vieke gorjeti u paklu! Ugledajte se u prvoga mučenika sv. Stjepana, koji je klečeći molio za one, koji ga kamenovahu: »Gospodine! ne primi im ovo za grieh.« (Dj. ap. 7, 59.) Ugledajte se i u Isusa, koji umirući na križu moljaše se za one, koji ga razpeše: »Otče! oprosti im; jer ne znadu što čine.« (Luk. 23, 34.). Ako dakle Bog oprašta svojim najvećim neprijateljem, tko će od nas biti tako tvrda srca, da ne bi hotio oprostiti bližnjemu svojemu. To je tako potrebito, da ni Bog ne će nama oprostiti, ako mi ne oprostimo neprijateljem. Pa i mi sami molimo u Otčenašu, da nam Bog onako odpusti duge naše, kako i mi odpuštamo dužnikom svojim. Ako dakle mi oprostimo neprijateljem, i Bog će nam oprostiti; ne oprostimo li mi neprijateljem, ni Bog ne će nam oprostiti, pa bili mi inače kako dobri i pobožni. Bez toga nam sve naše molitve, svi postovi, sve milostinje i Božji putovi ništa ne vriede; a ni isti sv. sakramenti nam ništa ne koriste, već su nam na veće naše pogubljenje.

Ako dakle živite s kime u neprijateljstvu, dragi kršćani, pomirite se odmah, još danas, prije nego sunce zapadne. Muž neka se pomiri sa ženom, žena s mužem; otac sa sinom, sin s otcem; majka s kćerju, kći s majkom; nevjesta sa svekrvom, svekrva s nevjestom; zet s tastom, tast sa zetom; brat s bratom; sestra sa sestrom; susjed sa susjedom. Pomirite se jedan s drugim, pak će se i Bog s vama pomiriti. Oprostite jedan drugomu, pak će i Bog vam oprostiti. No pazite što reče Isus, da morate jedan drugomu oprostiti »*od srca*« t. j. iskreno, a ne samo na izliku; ne samo za danas, već za uviek; onako, kako biste rada da vama Bog oprosti. Dajte dakle, recite sa mnom svi skupa od srca: »Odpusti nam, Bože, duge naše, kako i mi odpuštamo dužnikom našim.« Amen.

Na dvadeset i drugu nedjelju po Duhovih.

»Podajte cesarevo cesaru, i Božje Bogu.« Mat. 22, 21.

Evangjelje sv. Mateja 22, 15—21.

U ono vrieme otidoše Fariseji i načiniše vieće, kako bi uhvatili Isusa u rieči. I poslaše k njemu učenike svoje s Herodovci govoreći: Učitelju! znamo, da si istinit, i putu Božjemu doista učiš, i ne mariš ni za koga; jer ne gledaš tko je tko; kaži nam dakle, šta ti misliš: je li slobodno porez dati cesaru ili nije? A razumjevši Isus lukavstvo njihovo, reče: Što me kušate, licemjeri? Pokažite mi novac porezni! A oni mu dadoše dinar. I reče im Isus: Čiji je obraz ovaj i nadpis? Rekoše mu: Cesarev. Tada im reče: Podajte dakle cesarevo cesaru, i Božje Bogu!

Ovo što ste sada čuli, dogodi se u sriedu pred smrću Isusovom. Neposredno pred ovim dogadjajem kazao je Isus u Jerusalemskom hramu svećeničkim glavarom i Farisejem priču, kako je čovjek kralj pripravio svadbu svojemu sinu, i kako je kaznio uzovnike, koji ne htjedoše doći na svadbu, i napokon kako je na njihovo mjesto pozvao druge goste. Pod onim kraljem razumievao je Isus svoga nebeskog Otca; pod onim sinom razumievao je sebe; pod svadbom crkvu svoju, od koje će Židovi biti izključeni radi svoje tvrdokornosti, a mjesto njih bit će pozvani i primljeni pogani. Tu priču protumačio sam vam pred tri tjedna na devetnaestu nedjelju po Duhovih. Tu priču razumješe dobro Fariseji i glavari svećenički, pak posramljeni odlučiše smaknuti Isusa, što im je tako žuhku istinu govorio. Ali se bojahu naroda, jer su ga držali za proroka. Sad se sastaše Fariseji u vieće i dogovarahu se, kako bi Isusa uhvatili u rieči, da ga na tom temelju mogu predati svjetskoj rimskoj vlasti.

Pružila im se za to baš liepa zgoda, na ime porezno pitanje. Rimski cesar August bijaše još dvadeset godina prije narodjenja Isusova podjarmio Židove, pa je naložio da mu imadu plaćati porez kao glavarinu. Jedni Židovi, medju koje spadahu i Fariseji, učiše, da su Židovi kao odabrani narod Božji podložni samo Bogu, te samo njemu imadu plaćati porez t. j. za njegov hram i svećenstvo, podnipošto pak tudjoj kojoj vlasti, a najmanje poganskoj. Povrh toga Fariseji učahu, da ni jedan ne može biti pravi Žid, koji zagovara taj porez, jer se to protivi židovskoj vjeri. Drugi pak učahu protivno t. j. da se mora plaćati porez rimskomu cesaru. Medju ove spadahu i Herodovci t. j. prijatelji Herodova dvora. Ti ljudi bijahu

u obće slabe savjesti ili, kako se veli, kosmate duše. Sad htjedoše Fariseji zlobno uhvatiti Isusa pitajući ga: »*je li slobodno porez dati cesaru ili nije?*« No Isus im ne samo odkri njihovu zlobu, nego i tako mudro odgovori, da su opet ostali posramljeni. To će biti dva diela našeg današnjeg razmatranja. Prema tomu promatrat ćemo:

I. Zlobu Fariseja, da ju oduravate i čuvate je se;

II. Mudrost Isusovu, da joj se divite i sliedite ju.

I.

Fariseji odaše svoju zlobu: 1. u namisli, kako da uhvate Isusa u rieči; 2. u poslanstvu, koje k njemu odaslaše; 3. u licemjernoj pohvali, koju mu dadoše; 4. u pitanju, koje mu zadaše.

1. »*U ono vrieme otidoše Fariseji i načiniše vieće, kako bi uhvatili Isusa u rieči.*« Budući da je Isus često puta korio Fariseje zbog njihovih zločina i navieštao im Božju kazan, ako se ne obrate, gledahu i oni, ne bi li ga možda mogli ukoriti zbog kakvoga grieha, pak mu s toga podmetahu svakojake zamke, kušajući ga na sve moguće načine. Nu pošto nisu na njem mogli opaziti ni sjenke zla, skupiše se u skupštinu, te odlučiše uhvatiti ga u rieči t. j. staviti mu takvo pitanje, da mora pasti u zamku, odgovorio ovako ili onako. A odlučiše mu staviti takvo pitanje, koje zasieca i u čast židovskoga naroda i u pravo rimske vlasti, tako da nikako ne će moći izbjeći, a da ne uvriedi ili svoj narod ili rimskog cesara. I zaista, ništa zgodnijega nisu mogli ti zlobni ljudi izmisliti nego ovo. Jer čovjek ničim prije i lakše ne padne

nego jezikom. I nehotice izbjegne mu iz ustiju rieč, zbog koje ga mogu neprijatelji lako uhvatiti i tužiti. S toga i veli sv. Jakov apostol: »Tko u rieči ne pogreši, onaj je savršen čovjek ... Jezik je vatra, sviet nepravde ... nemirno zlo, puno smrtonosnog otrova« (Jak. 3, 2. 6. 8.); a mudri Salomon kaže: »U mnogim riečima ne biva bez grieha.« (Prič. 10, 19.) Znali su to dobro Fariseji, pak odlučiše Isusa u tom kušati, ne bi li mu se mogli osvetiti.

Ako se i proti vama, dragi kršćani, koji urote, da vas progone, što im za njihovo dobro istinu kažete, nemojte se tomu ni malo čuditi. Tako se, a i još gore, godilo najsvetijemu i najnedužnijemu Isusu. On sam reče: »Nema učenika nad učitelja svojega, ni sluge nad gospodara svojega« (Mat. 10, 24.); »Ako mene progoniše, i vas će progoniti.« (Iv. 15, 20.) Što ćete pobožnije živjeti, to ćete biti veći trn u oku takvim opakim ljudem. Sv. Pavao kaže: »Svi, koji hoće pobožno da žive u Kristu Isusu, bit će progonjeni.« (II. Tim. 3, 12.) S toga nemojte zato nikada klonuti duhom, pače radujte se s apostoli, što ste zavriedili trpjeti sramotu za ime Isusovo.« (Dj. ap. 5, 41.) Da pak uzmognete uviek trpjeti progonstvo radi pravde, te si tako zaslužite nebo, živite kao i Isus bezprikorno i nedužno, da vam nikad nitko ne može ništa zla prigovoriti.

2. »*I poslaše k njemu učenike svoje s Herodovci.*« I u tom poslanstvu odaju Fariseji svoju zlobu. Ne idu sami k Isusu, da se ne bi domislio na kakvu varku, već šalju k njemu svoje učenike, dakle ljude pouzdane, koji bijahu istih načela kao i oni, držeći da Židovom nije slobodno plaćati poreza rimskomu cesaru. A šalju s njimi i Herodovce, koji bijahu ve-

liki prijatelji Rimljana, pa i sami poreznici. Sve to pak bijaše tako udešeno, kao da su ovi poslanici tobož slučajno došli k Isusu, da im rieši njihovu dvojbu i umiri njihovu savjest, hineći pred njim ljubav k pravednosti i vjernost spram zakona. Dakle dva protivna tabora urotiše se proti Isusu, da ga prisile na odgovor, kojim mora protusloviti ili jednim ili drugim. Odgovori li u prilog Herodovcem, pograbit će ga farisejski učenici i ocrniti pred narodom; izrazi li se farisejskim učenikom po ćudi, tužit će ga Herodovci svojemu kralju, a ovaj namjestniku rimskoga cesara Pilatu, ili možda ćak i samomu cesaru u Rim. I tako su Isusa htjeli natjerati u takav škripac, iz kojega se je mogao izbaviti jedino svojom božanskom mudrošću.

Tako biva i danas, da se ljudi, koji se inače ne trpe, više puta dogovore i slože, kako će nedužnoga napasti i uništiti. Ako se kada i na vas urote takvi ljudi, budite oprezni, i dobro prije promislite, kako ćete se vladati, da im ne padnete u zamku. Oni su nesložni u dobru, ali kad se radi o tom, da se komu osvete ili naude, odmah se slože. Čuvajte ih se dakle, da ne postanete žrtvom njihove zloće.

3. Sad čujte, kako oni poslanici stadoše hvaliti Isusa: »*Učitelju! znamo da si istinit, i putu Božjemu doista učiš, i ne mariš ni za koga; jer ne gledaš tko je tko.*« To je najbolje svjedočanstvo za Isusa, kad sami njegovi neprijatelji izpoviedaju, da je istinit, i da bez straha uči ljude put Božji, i kaže im istinu. Nego u toj hvali sakrivena je velika zloba. Lukavi ljudi, kad hoće koga da zavedu, počnu ga hvaliti. I zaista čovjeka pohlepna za čašću najlakše je prevariti i predobiti hvalom; pa tako htjedoše i ovi poslanici uhvatiti Isusa u zamku, ne bi li možda pokazao,

da se on ni rimskoga cesara ne boji, i tako rekao, da cesaru ne treba plaćati poreza. Nu što koriste tim zlobnim ljudem sve njihove zamke protiv Isusa, kad on znade za sve njihove zle naume i misli? On znade da ga samo jezikom hvale, a u srcu da ga mrze, te ne žele drugo, nego da ga uhvate i smaknu.

Odatle učite se, dragi kršćani, da ne vjerujete svakomu, koji vas u lice hvali i laska vam. Često puta pod laskavom hvalom sakrivena je lisičja lukavost. Kolike nedužne duše uhvatiše se već tako na ljepak, te za uviek izgubiše nedužnost! Osobito vi, neizkusne i lakovjerne djevojke, čuvajte se takvih laskavaca, da vas ne zavedu; jer zavodnici znadu otrov posipati šećerom, da bude slastan, a ipak usmrti.

4. Sad su poslanici stavili Isusa na najveću kušnju. Pitaju ga: »*Kaži nam dakle, šta ti misliš; je li slobodno porez dati cesaru ili nije?*« To je religiozno političko pitanje; pitanje vrlo težko i škakljivo. Odgovori li Isus da je slobodno dati porez cesaru, ocrnit će ga Fariseji pred pukom kao neprijatelja svojega naroda i tlačitelja njegove slobode; rekne li da nije slobodno plaćati porez cesaru, tužit će ga rimskoj vlasti kao buntovnika, a za svjedoke pozvat će Herodovce, koji su se s Rimljani dobro pazili i slagali. S toga su jamačno Fariseji i poslali k Isusu Herodovce, da ga u tom slučaju tuže, a i da ih oni sami mogu kao svjedoke upotrebiti protiv Isusa. A kako lukavo pitaju Isusa, neka im kaže makar samo svoje osobno mnienje, šta misli on o tom porezu. Njim će i to biti dovoljan uzrok, da ga mogu tužiti. Još prije Isusa bio je neki Juda Galilejac, kako to pripovieda Josip Flavij, pobunio narod, da je taj porez nepravedan, jer su Židovi podložni samo Bogu. Uslied

toga narod ne htjede plaćati poreza. Ali Rimljani pohvataše i pogubiše sve buntovnike, a na čelu im Judu Galilejca. Stavivši dakle ovi poslanici Isusu pitanje: »*je li slobodno porez dati cesaru ili nije?*« mislili su, da će kao pravi Žid, koji štuje Mojsijev zakon, odgovoriti, da to nije slobodno, pak će mu se dogoditi ono što se dogodilo i Judi Galilejcu. Nadali su se od Isusa takvomu odgovoru to više, što je govorio da je Mesija, a oni držahu, da će Mesija osloboditi židovski narod od rimskoga sužanjstva.

O koliki kršćani i dan danas prosudjuju ne samo svjetske, nego i crkvene naredbe i zakone. Vele: zašto je to tako? zašto nije ovako? i t. d. Vi, kršćani braćo, čuvajte se toga. Nemojte nikada prosudjivati naredbe svojih poglavara, već im se radje iz ljubavi k Bogu podvrgnite od srca. Znajte da poglavari vladaju u Božje ime, a vas nije nitko ovlastio, da im budete sudci. Njihov poglavar i sudac je Bog.

Čuli ste kako zlobni bijahu oni poslanici, koji htjedoše Isusa uhvatiti u rieči; sad pak čujte, kako im mudro odgovori Isus.

II.

1. „*A razumjevši Isus lukavstvo njihovo, reče: Što me kušate licemjeri?*“ Tko da se ne čudi božanskoj mudrosti i sveznanstvu Isusovu, koji znade što oni židovski poslanici u srcu svom misle i snuju protiv njega! Ta oni su sami rekli o njem, da je istinit; e pa dobro, sad im on to i protiv njih samih dokazuje, odkrivajući im njihovo licemjerstvo. Ovimi riečmi hotio je dakle Isus da im kaže: vi sami velite, da sam ja istinit, i učim ljude put Božji, te ne gledam ni na koga tko je tko; kako dakle možete misliti, da

ćete mene svojom lukavošću prevariti? Vi ste licemjeri, jer drugo govorite, a drugo mislite.

O koliki su kršćani isto tako licemjeri, kao i oni Židovi! Priznaju Isusa za svoga Boga i Spasitelja, pa ga ipak grde i psuju, kako ga se nisu usudili grditi i psovati najveći njegovi neprijatelji. Znadu dobro za njegov nauk, pa ga se ne drže. Isus zapovieda da budemo ponizni, strpljivi, čisti, umjereni, pa ipak koliki rade sasvim protivno. U crkvi mu se mole, a vani se srame njegova imena. Nisu li to pravi licemjeri? Čuvajte se, dragi kršćani, takvog licemjerstva, da vas ne ukori Isus, kao što je ukorio one licemjerce Židove. Štujte iskreno Isusa ne samo srcem, nego i riečju i činom.

2. Nadalje reče Isus onim zlobnim poslanikom: „*Pokažite mi novac porezni! A oni mu dadoše dinar. I reče im Isus: Čiji je obraz ovaj i nadpis? Rekoše mu cesarev.*“ Pravo se veli: Tko pod drugim jamu kopa, sam u nju padne. Židovi htjedoše uhvatiti Isusa u zamku, pak se sami u nju uloviše. Pokazujući porezni novac, sami riešiše pitanje, kojim htjedoše uhvatiti Isusa. — Podjarmivši rimski cesar Židove, dao im je svoj novac. Dinar vriedio je nešto više od naših dvadeset novčića. Na jednoj strani toga novca bijaše glava rimskoga cesara i njegov nadpis, na drugoj pak kočija sa dva ili četiri konja. Židovi su taj novac primili i u obće se njim služili. Kovati pak novac, opredieliti mu vrednotu i dati ga u promet, spada samo na najvišu vlast u zemlji. Primivši dakle Židovi taj novac i služeći se njim u prometu, pripoznaše rimsku vlast nad sobom. Rimski pak cesar imao je pravo zahtievati od Židova, da mu kao podanici plaćaju porez njegovim novcem. A plaćali su mu na godinu

po jedan dinar i to mužkići počevši od četrnaeste godine, a žene počevši od dvanaeste, pak sve do devetdeset i pete.

3. Sad rieši Isus sa svom mudrošću to škakljivo pitanje, o kom su se Židovi toliko prepirali, i njega htjeli uhvatiti, veleći im: *„Podajte dakle cesarevo cesaru,“* kao da bi htio reći: novac, kojim plaćate rimskomu cesaru porez nije vaš, nego njegov: dajte mu onda što je njegovo. No Židovi imadijahu još jedan srebrni novac, koji je po prilici vriedio isto toliko, koliko i rimski dinar. Taj novac nije imao nikakove slike, a zvao se sveti novac, jer su njim Židovi plaćali porez za hram Božji. Premda oni poslanici nisu Isusa ništa pitali o tom porezu, ipak još Isus sam doda: *„Podajte . . . i Božje Bogu!“* I tako je Isus svečano izrekao da su dvie vlasti, kojim kršćani imadu biti pokorni: duhovna i svjetska. Obje te vlasti od Boga su i imadu se slagati. Ali, pošto je duhovna vlast znamenitija od svjetske, jer nas ravno vodi k zadnjemu cilju t. j. k vječnomu spasenju, svjetska se vlast nikada ne smije protiviti duhovnoj, i ako bi se kada protivila, podložnici su dužni više pokoravati se duhovnoj vlasti nego svjetskoj, kako to rekoše apostoli: »Većma se treba pokoravati Bogu nego ljudem«. (Dj. ap. 5, 29.)

Današnja propovied bijaše gotovo sva o svjetskoj stvari, na ime o plaćanju poreza. Isus se u svojoj dobroti dostojao i na to pitanje odgovoriti, da nam pokaže, da je porez, koji se daje i svjetskoj vlasti, pravedan, i da smo ga dužni plaćati. No on nije nikada govorio o svjetskih stvarih, a da ne bi rekao štogod i o svom nebeskom Otcu. S toga i reče: *„Podajte cesarevo cesaru, i Božje Bogu!“* Odatle učite se, dragi kršćani, da ne govorite samo o svjetskih stvarih, kao stoki, gospodarstvu i t. d., već mnogo više o Bogu, nebu, spasenju duše itd. Zaista sramota je za kršćane, koji se o svem više razgovaraju, nego o Božjih stvarih. Veli se, da usta govore od punoće srca t. j. da čovjek obično govori o onom, što mu je na srcu. Ako ste dakle do sada govorili odviše o svjetskih stvarih, govorite odsele više o duhovnih stvarih, da vam tako donesu utjehu ne samo u ovom vremenitom životu, nego i u vječnosti. Amen.

Na dvadeset i treću nedjelju po Duhovih.

»Otide glas ovaj po svoj zemlji onoj.« Mat. 9, 26.

Evangjelje sv. Mateja 9, 18—26.

U ono vrieme kad govoraše Isus narodu, gle, knez nekakov dodje i klanjaše mu se govoreći: Gospodine! kći moja sada umrie; nego dodji, metni ruku svoju na nju, i oživljet će. I ustavši Isus podje za njim i učenici njegovi. I gle žena, koja je dvanaest godina bolovala od tečenja krvi, pristupi sastrag, i dohvati mu se skuta od haljine njegove; jer govoraše u sebi: samo ako se dotaknem haljine njegove, ozdravit ću. A Isus obazrevši se i vidjevši ju reče: Uzdaj se, kćeri, vjera tvoja pomogla ti je. I ozdravi žena od toga časa. I došavši Isus u dom knežev i vidjevši svirače i ljude zbunjene, reče: Odstupite! jer djevojka nije umrla, nego spava. I podsmievahu mu se. I kad iztjeraše ljude, udje, i uhvati ju za ruku. I usta djevojka. I otide glas ovaj po svoj zemlji onoj.

Adamovu djecu taru razne nevolje, počevši od njihova poroda, pa sve do hladnoga groba. Nego najveće njihove nevolje jesu bolest i smrt. Današnje sv. evangjelje spominje nam to oboje, na ime: dugotrajnu bolest jedne žene, koja je bolovala dvanaest godina od tečenja krvi, i ranu smrt jedne dvanaestgodišnje djevojčice, jedine kćeri uglednih i bogatih roditelja. Jedna i druga nesreća bijaše zaista velika. No Gospodin naš Isus, koji je došao iz neba u ovu dolinu suza, da ljudem čini dobro i ublaži njihovu nevolju, doskoči jednoj i drugoj nesreći. Ženu čudom ozdravi od bolesti, i djevojčicu uskrisi od mrtvih. Time pokaza, da je on gospodar bolesti i smrti, i da ga sve sluša. Ovo su zaista dva velika čuda božanske moći Isusove, što ih učini jedino iz milosrdja k nevoljnikom i zbog njihove vjere. Ta dva čuda bit će predmet našeg današnjeg razmatranja:

I. U prvom dielu govorit ću vam, kako je Isus izcielio ženu od tečenja krvi;

II. U drugom kazat ću, kako je uskrisio djevojčicu od mrtvih.

I.

1. „I gle, žena koja je dvanaest godina bolovala od tečenja krvi, pristupi sastrag, i dohvati mu se skuta od haljine njegove; jer govoraše u sebi: samo ako se dotaknem haljine njegove, ozdravit ću." Tumačitelji sv. pisma, kad god se u sv. pismu kaže „gle", vele, da se nešta vanredna i neobična dogadja. I zaista to se još nije nikada čulo, da bi tko ozdravio, taknuvši se samo tudjega odiela. Ova žena, o kojoj nam pripovieda današnje sv. evangjelje, bila je po svoj prilici poganka, i to iz Cesareje Filipove, 40 kilometara ili ti oko deset sati daleko od Kafarnaumske okolice, gdje je Isus ovaj put boravio. Ova žena bolovala je od tečenja krvi dvanaest godina. To je ružna i neugodna bolest, radi koje se takve žene obično stide. Kraj toga bijaše takva žena po Mojsijevu zakonu nečista. (III. knj. Moj. 15, 25.) Sv. Marko (5, 26.) i sv. Luka (8, 43.) pripoviedaju, da je ova žena mnogo trpjela od mnogih liečnika, koji su ju liečili, nu nijedan nije joj mogao pomoći, nego bolest sve išla na gore. Na liečnike i ljekarije potrošila je sav svoj imetak, ali badava. Odtuda se vidi, da je bolest te žene bila već zastarjela i neizliečiva; jedina smrt mogaše ju od nje osloboditi. Napokon čuvši ta siromašna i nevoljna žena, da Isus izcjeljuje od svake bolesti, uputi se k njemu, da u njega zatraži pomoć.

Isus bio je upravo na putu k Jairovoj kući, da mu uskrisi jedinicu kćerku. S njim idjaše veliko množtvo, tako da su ga mnogi turkali. (Luk. 8, 42) Možete si misliti, kako je to Isusu moralo biti mučno i težko. I žena ona tura se kroz svjetinu napried, da dodje bliže k Isusu. Od želje da ozdravi bila bi pripravna baciti se pred njega i zamoliti ga, da ju ozdravi. No kako su žene već po naravi svojoj obično plahe i sramežljive, nije se to usudila učiniti, da ne doznadu drugi za njezinu bolest; već pomisli u sebi: kad je Isus tako čudotvoran čovjek, meni će biti dosta, ako se samo odtraga dotaknem skuta njegove haljine; ja ću ozdraviti, a da toga ljudi i ne opaze. Velika bijaše zaista vjera u te žene. — Kolike ondašnje Židove, a i sadašnje kršćane, mogla bi ta poganka zasramiti! Židove, koji uprkos tolikim čudesima Isusovim ne htjedoše u njega vjerovati; kršćane, koji u svojih tugah i nevoljah svuda i od svakoga traže utjehu i

pomoć, samo ne u onoga, koji im najprije i najlakše može pomoći — u Boga.

Sad gledajte onu ženu, kako se već doturala do Isusa. Još samo koji korak, pak mu je sasvim blizu. Čini mi se, da ju vidim, kako se sva zacrvenila, trese se od straha i srce joj jače tuče, kad se prigiblje da se dotakne skuta one svete haljine. Valja da znate da su Židovi, dakle i Isus, na plaštu nosili lanene skute i kitice, i time se razlikovali od drugih naroda. Od želje dakle za zdravljem i čvrsto uvjerena, da će joj to pomoći, prigne se i dotače se skuta haljine Isusove. U taj čas izidje iz Isusa sila (Luk. 8, 46.), uslied koje prestade onoj ženi teći krv. — Zaista veliko čudo dobrote i svemogućstva Isusova! Nu zar ne čini Isus takva čudesa i danas na duši? O kolikim daje on milost obraćenja, koji samo na njega milo pogledaju, spuste skrušenu suzu, uzdahnu pobožno!

2. »*A Isus obazrievši se i vidjevši ju reče: Uzdaj se, kćeri, vjera tvoja pomogla ti je. I ozdravi žena od onoga časa.*« To je prvo čudo, što ga učini Isus preko svojih haljina. Kasnije se to više puta dogodilo. (Mat. 14, 36.) Ona žena čim se dotaknu skuta haljine Isusove, osjeti da je ozdravila, te se sva vesela i zadovoljna htjela malo po malo povući natrag i otići. No na jednom se obazre Isus, i kako drugi evangjelisti pripoviedaju, reče: »Tko se to dotače mojih haljina?« Na to mu reče sv. Petar i drugi učenici: »Vidiš narod gdje te turka, a ti pitaš: tko te se dotače«. Na to reče Isus: »Netko se dotače mene, jer ja osjetih silu, koja izidje iz mene,« i pogleda onu ženu. Time je Isus pokazao svoje sveznanstvo i hotio potvrditi čudo, što ga je učinio. Videći žena, da ju je Isus prepoznao, i da se više sakriti ne može, sva drkćući

od straha pade pred njega i pred svimi izpovjedi, zašto ga se dotače i kako je odmah ozdravila. Možda se poboja ukora, pošto bijaše poganka i nečista. No čujte, kako ju Isus u svojoj dobroti utješi i za njezinu vjeru pohvali: »*Uzdaj se, kćeri, vjera tvoja pomogla ti je.*« Time ju je uvjerio, da je sasvim ozdravila, a sve je to pripisao njezinoj vjeri, pak premda bijaše poganka, zove ju »*kćeri*« zbog njezine velike vjere. I tako je Isus onoj ženi pomogao ne samo na tielu, već i na duši. Ona poganka posta kršćankom, a od zahvalnosti za dobiveno dobročinstvo podiže u svom rodnom mjestu pred svojom kućom mjeden kip, predstavljajući Isusa, pred kojim kleči žena, kojoj Isus podaje ruku, da ju digne. Medju oba kipa do skutova haljine Spasiteljeve raste ljekovita biljka.

Možda je i od vas komu, dragi kršćani, koji stradate od kakve bolesti, palo na um: o kad bi i sada živio Isus na zemlji, ja bih potekao k njemu i dotaknuo bih se skuta haljine njegove, da mi pomogne. Što, zar ne možete i sada k Isusu, da ga zaprosite za pomoć? Ili zar je Isus sjedeći na desnu stranu Otčevu manje moguć, nego što bijaše živući na zemlji? Ili zar je više dotaći se skuta njegove haljine, nego primiti ga na jezik i spustiti ga u srce u presvetoj pričesti? O kad biste vi imali onakvu vjeru, kao što je imala ona evangjeoska žena, i na vami bi Isus i sada činio čudesa, ako i preko ljudske umjetnosti i kreposti naravi; ali u mnogih je kršćana slaba ili nikakva vjera. Oni se uzdaju samo u sebe i u ljudsku pomoć; je li po tom čudo, ako ne nadju utjehe? Kao što je Isus onoj ženi rekao: »*Vjera tvoja pomogla ti je,*« tako bi se mnogim kršćanom moralo dan danas kazati: Nevjera tvoja kriva je, da ti nije

pomoženo. Uzdajte se dakle u Boga, njemu se izručite, molite ga za pomoć, pak će i vas utješiti, i nad vami se izpuniti ono, što reče evangjeoskoj ženi: »*Vjera tvoja ti je pomogla.*«

To je što sam vam hotio kazati o čudu, kako je Isus izliečio bolestnu ženu od tečenja krvi; sad pak čujte još veće čudo, kako je od mrtvih uskrisio dvanaestgodišnju djevojčicu.

II.

1. »*U ono vrieme kad govoraše Isus narodu, gle, knez nekakov dodje i klanjaše mu se govoreći: Gospodine! kći moja sada umrie; nego dodji, metni ruku svoju na nju, i oživjet će. I ustavši se podje za njim i učenici njegovi.*« Sv. evangjelisti Marko i Luka kažu, da je taj knez bio predstojnik sinagoge u Kafarnaumu, imenom Jair. Imao je pak jedinu kćer. Ova mu u dvanaestoj godini oboli i umrie. U svojoj nevolji uteče se za pomoć k Isusu. Isus baš učaše ljude u onoj okolici, a bijaše ih veliko množtvo. To je najbolji dokaz, kako je narod ljubio i štovao Isusa, da ga je svuda sliedio, rada slušao i k njemu se za pomoć utjecao. Sad gledajte onoga uglednoga Žida, kako pred cielim onim narodom pada Isusu pred noge, klanja mu se do crne zemlje, i moli ga za pomoć, premda su Fariseji govorili: »Tko od knezova vjerova u Isusa?« (Iv. 7, 48.) No kako su sada morali ostati posramljeni, gledajući ovoga kneza, kako se klanja Isusu. — O kako su riedki i danas oni velikaši i bogataši, koji služe Bogu, i dobrim primjerom prednjače puku, tako da bi se i na njih moglo protegnuti ono što rekoše Fariseji: »Tko od knezova vjeruje u Isusa?« Nu kad je na žalost tomu tako,

barem vi, dragi kršćani, ljubite i slušajte Isusa, kao što ga je ljubio i slušao onaj pobožni narod. A ugledajte se i u onog evangjeoskog kneza, pak se u svojih nevoljah utecite k Isusu i klanjajte mu se, osobito u presv. oltarskom sakramentu.

Nego onaj se evangjeoski knez samo u tjelesnoj nuždi obratio k Isusu za pomoć. Tek vremenita nesreća nagnala ga na to. Nu Isus u svojoj dobroti prima i to, i zadovoljava se njegovom vrlo kratkom molitvom. Čim ču njegovu molitvu: »*Gospodine! kći moja sada umrie; nego dodji, metni ruku svoju na nju, i oživjet će*« odmah ustaje, prekida propoviedanje i neodvlačno ide k njegovoj kući sa svojimi učenici i množtvom naroda. Kolika se tu zrcali Isusova dobrota i milosrdje k nevoljnikom! Onaj knez bio je prijatelj Fariseja, pa ipak, čim zamoli Isusa za pomoć, Isus bez ikakve opazke, kao što je to običavao činiti drugda u ovakovih slučajevih, uputi se s njim odmah u njegovu kuću, da mu pomogne. No pošto Isu s tjelesnimi dobročinstvi spaja uviek i duševna, da u onom knezu pobudi čvrstu vjeru, putem izlieči poganku, koja je dvanaest godina bolovala od tečenja krvi, kako ste to čuli u prvom dielu.

Komu da se ne napuni srce radošću, na ovakvu Spasiteljevu dobrotu, kad se toliko brine za naše tjelesno i duševno dobro! Tko da zdvoji u tugah i nevoljah, kad imademo tako milosrdna utješitelja! Bile naše nevolje još veće, nemojmo nikada klonuti duhom, već tvrdim pouzdanjem utecimo se k Isusu i molimo ga za pomoć. On će našu poniznu molbu uslišiti i ozdravit će nas ne samo od tjelesnih bolesti, ako nam to koristi duši, nego i griehe nam oprostiti. — Odatle učite se takodjer i vi, dragi kršćani, da rado

pomažete nevoljnikom, ako možete. Nemojte se dati dugo moliti, niti nevoljnikom odgadjati pomoć. Otarite odmah žalostnim suze i ublažite im nevolju, pak će i vam Bog pomoći.

2. »*I došavši Isus u dom knežev i vidjevši svirače i ljude zbunjene, reče: Odstupite! jer djevojka nije umrla, nego spava. I podsmievahu mu se. I kad iztjeraše ljude, udje, i uhvati ju za ruku. I usta djevojka.*“ U Židova bio je tada običaj, kad bi im tko u kući umro, da najme svirače i narikuše, koje bi plačući hvalile vrline pokojnikove. Tako bijaše i u Jairovoj kući, a to bijaše dokaz, da je ona djevojčica bila zaista umrla. Tu žalostnu svirku i plač ču Isus već iz daleka. Budući da se kod te buke i vike ništa ne može mirno raditi, stupivši Isus u kuću reče prisutnim: „*Odstupite! jer djevojka nije umrla, nego spava.*« Reče pak tako Isus, da čuje što će mu reći prisutni, te tako čudo bude očevidnije. A reče to i zato, da pokaže, da je njemu tako lako uskrisiti mrtvoga, kao što je lako probuditi koga od sna. Čuvši to prisutni podsmievahu se Isusu i rugahu mu se, pošto bijahu osvjedočeni, da je djevojčica bila umrla. Nego Isus, ne mareći za to, zapovjedi da svi izidju iz kuće. Što više, iz obzira prema tako uglednoj obitelji, da joj ne bude dosadan, kako pripoviedaju drugi sv. evangjelisti, uzme sa sobom u sobu gdje je djevojčica ležala samo njezine roditelje i tri svoja najmilija apostola: Petra, Jakova i Ivana, da budu očevidni svjedoci čuda. Sad gledajte ono mrtvo tielo na odru. Gledajte i one žalostne roditelje, kako milo gledaju na svoje milo diete, kako im gorke suze kvase raztuženo lice. A gledajte i apostole, kako zadivljeni gledaju sad na Isusa a sad na mrtvu, očekujući šta

će biti. Koji kist na svietu može naslikati taj prizor onako, kao što se zbivao? Svakako glavne su osobe Isus i mrtva djevojčica. Uprite i vi oči svoje u njih i ne mičite ih nikamo, jer ćete vidjeti veliko čudo. Gledajte kako je Isus pristupio k mrtvoj djevojčici. Evo, kako ju uhvatio za mrzlu ruku i veli joj: »Djevojko ustani.« Čim to Isus izusti, djevojka ustade, kao da se probudila od sna, i potrči k roditeljem svojim u naručaj, koji ju presenećeni zagrliše i izljubiše. Onda, kako pripovieda sv. Luka (8, 55.), zapovjedi Isus, da joj dadu neka jede. Jeste li kada vidjeli takvo čudo? Pomislite si, kako su se prisutni, a osobito roditelji one djevojke morali čuditi i slaviti Isusa!

3. Napokon čujte zaključak današnjeg sv. evangjelja: »*I otide glas ovaj po svoj zemlji onoj.*« Isus je iz poniznosti hotio da to čudo ostane tajno. (Luk. 8, 56.) No ljudi koji bijahu u dvorištu i oko kuće Jairove videći kako djevojčica, koju su malo prije oplakivali kao mrtvu, zdrava i vesela skače, razglasiše to čudo, tako da se pročulo po čitavoj okolici.

Dragi kršćani! danas ste opet čuli dva velika čuda, što ih učini Isus: kako je izliečio ženu od tečenja krvi, i uskrisio mrtvu djevojčicu. Sv. otci vele, da ona žena znači pogane, a ona djevojčica Židove. Kao što je ona žena bolovala dvanaest godina od nečiste bolesti, tako su i pogani dugo čamili u tjelesnih i duševnih nevoljah, nečistoći i neznanstvu, dok se napokon nisu obratili k Isusovoj vjeri. A kao što je ona djevojčica u dvanaestoj godini umrla i Isus ju uskrisio, tako će se i Židovi, premda su odbili vjeru Isusovu, napokon obratiti na pravu vjeru. (Rim. 11. 25.) Vi ste tako sretni, da se nalazite u pravoj crkvi Isusovoj. Blago vama, ako budete čvrsti u vjeri, te

budete po njoj živjeli. Isus će vam biti u pomoć u ovom vremenitom životu, a na sudnji dan probudit će vas na bolji život i uvesti u vječnu slavu. Amen.

Na dvadeset i četvrtu nedjelju po Duhovih.

»Nebo i zemlja proći će, ali rieči moje ne će proći.«
Mat. 24, 35.

Evangjelje sv. Mateja 24, 15—35.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Kad ugledate mrzost opustošenja, o kojoj govori Daniel prorok, gdje stoji na mjestu svetom, — koji čita neka razumije! — tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore; i koji bude na krovu, neka ne silazi uzet što iz kuće svoje; i koji bude u polju, neka se ne vrati natrag, da uzme haljinu svoju. A težko trudnim (nosećim) i dojilicam u one dane! A molite se, da ne bude bieg vaš u zimu ili u subotu. Jer će biti nevolja velika, kakova nije bila od postanka svieta do sada, niti će biti. I da se oni dani ne skrate, ne bi se izbavilo ni jedno tielo; ali izabranih radi skratit će se dani oni. Tada ako vam tko reče: evo ovdje je Krist ili ondje! ne vjerujte. Jer će ustati lažni kristi i lažni proroci, i pokazat će znake velike i čudesa, tako da bi prevarili, ako bi bilo moguće, i izabrane. Eto vam kazah napried! Ako vam dakle reku: evo ga u pustinji, nemojte izlaziti; evo ga u sobah, nemojte vjerovati! Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, tako će biti i dolazak sina čovječjega. Gdjegod bude

strvina, onamo će se i orlovi kupiti. A odmah će po nevolji dana onih sunce pomrčati, i mjesec ne će dati svjetlosti svoje, i zviezde će s neba pasti, i sile će se nebeske pokrenuti. I tada će se pokazati znak sina čovječjega na nebu; i tada će proplakati sva plemena na zemlji, i ugledat će sina čovječjega gdje ide na oblacih nebeskih sa silom velikom i slavom. I poslat će angjele svoje sa trubom, s glasom velikim; i sabrat će izabrane njegove od četiri vjetra, od kraja do kraja nebesa. A od smokve naučite se priči: kad se već njezine grane pomlade i ulistaju, znate, da je blizu ljeto. Tako i vi kad vidite sve ovo, znajte da je blizu kod vrâtâ. Zaista vam kažem: ovaj naraštaj ne će proći, da se ovo sve ne zbude! Nebo i zemlja proći će, ali rieči moje ne će proći.

Izišavši Isus u sriedu pred svojom smrću iz Jerusalemskoga hrama rekoše mu učenici njegovi: »Učitelju! gle, kakvo je kamenje i kakva gradjevina!« I odgovarajući Isus reče im: »Vidite li ove velike gradjevine i sve ovo? Zaista vam kažem, da kamen na kamenu ne će ostati, koji se ne će razmetnuti.« Tada pod večer otide Isus po običaju sa svojimi učenici na goru Maslinsku i sjedne prema hramu, možda na onom istom mjestu, gdje je već jednom plakao razmišljajući razor grada Jerusalema. A divan je odatle vidik na Jerusalem i hram osobito kad sunce zapada. Tu ga na samu zapitaše Petar, Jakov, Ivan i Andrija, govoreći: »Učitelju, kaži nam, kad će to biti? i kakav je znak tvojega dolazka i svršetka svieta?«

Kako je vidjeti, apostoli staviše Isusu dva pitanja: prvo o razorenju Jerusalemskoga hrama i grada; drugo o svršetku svieta. Isus im na oba ta pitanja odgovori dosta potanko i jasno, kako to pripovieda današnje sv. evangjelje. Ta dva odgovora bit će dva diela našeg današnjeg razmatranja.

I. U prvom dielu kazat ću vam što proreče Isus o razorenju Jerusalema;

II. U drugom pak što proreče o svršetku svieta.

I.

Proričući Isus razor Jerusalema ne samo da zadovoljava izvjedljivosti svojih učenika, već i opominje sve, koji to budu doživjeli, da se biegom spase. Veli im na ime: 1. kad treba da bježe; 2. kako moraju bježati, i 3. zašto moraju bježati.

1. Kad treba da bježe? Isus kaže: *„Kad ugledate mrzost opustošenja, o kojoj govori Daniel prorok, gdje stoji na mjestu svetom, — koji čita neka razumije! — tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore.“* Kako je ponizan Isus! On ne će da sam proriče, već se pozivlje na Daniela proroka, koji življaše pred njim šest sto godina. Ovomu proroku očitova Bog po arhangjelu Gabrielu: »da će Židovi pogubiti i zatajiti Mesiju. I drugi narod doći će sa svojim vodjom i razorit će grad i svetinju, i konac bit će opuštenje do svršetka rata ... I u hramu bit će mrzost opustošenja.« (Dan. 9, 26. 27.) Što ovdje veli Daniel o svetinji i hramu, to se ima razumievati o svetom gradu Jerusalemu i njegovu hramu. Isus pak oboje to označuje pod *svetim mjestom.* Time hotio je Isus kazati svojim učenikom i drugim kršćanom: kad vidite da

su se počela u Jerusalemu dogadjati bezakonja i hram se počeo obezčašćivati, tada znajte, da će brzo biti porušen grad. Kad dakle to opazite, bježite u gore da se spasite. I zaista, trideset i sedme godine poslie smrti Isusove, dogadjala su se u Jerusalemu grozna zločinstva kao: ubojstva, razbojničtva, svetogrdja, kletve i t. d. to od strane Židova, to od strane pogana. Židovski povjestničar Josip Flavij pripovieda, da je Jerusalem tada naličio groblju, jer tu bijaše stjecalište krvnika, pače i sami su se ljudi medju sobom klali. Sam pak hram bijaše oskvrnjen time, što u njem bijahu podignuti kipovi rimskih careva kao: Hadrijana i Vespasijana, kojim se mnogi klanjahu kao bogovom. Tada se kršćani sjetiše na proročtvo Isusovo, te po njegovu nalogu sa svojim biskupom Simeonom pobjegoše u gore, dočim zaslieplјeni Židovi padoše iznenada neprijateljem u šake. A dogodi se to upravo o vazmu, kad bijahu Židovi sakupljeni u Jerusalemu. Tada ih Rimljani tako obkoliše, da nitko nije mogao ni na polje ni u grad. Josip Flavij pripovieda, da je tada poginulo milijon i sto tisuća Židova, a zarobljeno ih bijaše devetdeset i sedam tisuća, medju kojima ne bijaše ni jednoga kršćanina, jer svi pobjegoše preko Jordana u Pellijske planine, gdje bijahu zaštićeni i proti Židovom i proti poganom.

Eto, kako je dobro slušati dobre savjete i spasonosne opomene. Kad oni kršćani ne bi bili posluhnuli Isusa, bili bi ili ubijeni ili zarobljeni kao i Židovi, koji do duše to čitahu, ali ne htjedoše razumjeti. Odatle učite se da sliedite dobre savjete i opomene, pak vas ne će zlo stignuti.

2. Sad čujte, kako treba da bježe? Isus kaže: *„Koji bude na krovu, neka ne silazi uzet što iz kuće*

svoje; i koji bude u polju, neka se ne vrati natrag, da uzme haljinu svoju. A težko trudnim (nosećim) *i dojilicam u one dane! A molite se, da ne bude bieg vaš u zimu ili u subotu.*" Treba znati, da su u Židova krovovi kuća bili ravni, te se po njima moglo šetati. Na te krovove uzlazilo se i silazilo stepenicami iz vana, tako da nije ni trebalo ići u kuću. Isus je dakle hotio reći, koji tada bude na krovu, neka brže bolje stepenicami pobjegne i ne zalazivši u kuću, da iz nje što uzme. Koji pak bude na polju, neka se ne vraća u kuću ma ni po vlastito svoje odielo, već neka ravno bježi u goru, da ga Rimljani u gradu ne zatvore. — Najgore pak bit će tada nosećim i dojećim ženam, jer ne će moći tako brzo bježati. Nosećim ženam bit će utroba proparana i one će skupa sa začetim plodom biti pogubljene. Dojeće pak žene gledat će na svoje oči, kako im čedo u naručju umire ili od gladi ili od mača, pače mnoge će majke nagnane od gladi svoju vlastitu djecu poubijati i jesti, dok napokon i one ne poginu bud od gladi bud od mača. — A opominje Isus, neka se mole, da ne moraju bježati u zimi ili u subotu. Ne u zimi, jer su tada dani kraći, putovi zločesti, vrieme kišovito i studeno osobito u gorah. Ne u subotu, jer Židovom bijaše zabranjeno taj dan putovati preko četvrt sata. Nu na nesreću, kako povjestničari kažu, Rimljani zauzeše grad u zimi i to zadnjega zimskoga mjeseca i to upravo u subotu. Sad si možete misliti kolika bješe to kazan za one, koji se nalažahu u gradu. Ali smrtnim griehom zasluži čovjek još veću kazan. Vi zaisto strepite zbog nesreće, koja je snašla Židove u Jerusalemu kad ih Rimljani obkoliše; nu mnogo više treba da se bojite smrtnoga grieha, koji pribavlja čovjeku pakao.

3. Napokon čujte zašto treba da bježe?

a) Prvi uzrok bijahu velike nevolje, koje će snaći Jerusalem i čitavu židovsku zemlju. Isus veli: „*Jer će biti nevolja velika, kakova nije bila od postanka svieta do sada, niti će biti. I da se oni dani ne skrate, ne bi se izbavilo ni jedno tielo; ali izabranih radi skratit će se dani oni.*" Kakve su se sve nevolje dogodile kad Rimljani obkoliše i razoriše grad Jerusalem, kazao sam vam na devetu nedjelju po Duhovih. To bijaše takva strava i bieda, kakve sviet još nikad nije vidio, niti će je vidjeti. Milijon i sto tisuća ljudi da u jednom gradu umre ponajviše od gladi u malo mjeseci, to se još nije nikad čulo, pa ni za vrieme najveće kuge. Da su matere svoju vlastitu djecu ubijale i jele, tko je to kada čuo? A to i još gore dogodi se, kad Rimljani razoriše Jerusalem. Zaslužili su to Židovi svojimi opačinami, a osobito što su ubili Sina Božjega. A da nije Bog izabranih radi t. j. onih, koji su se bili obratili na Isusovu vjeru, skratio dneve nevolje, bili bi svi Židovi poginuli.

b) Drugi uzrok zašto su morali bježati iz Jerusalema bijaše pogibelj za vjeru. Isus im kaza: „*Tada ako vam tko reče; evo ovdje je Krist ili ondje! ne vjerujte. Jer će ustati lažni kristi i lažni proroci, i pokazat će znake velike i čudesa, tako da bi prevarili, ako bi bilo moguće, i izabrane. Eto vam kazah napried! Ako vam dakle reku: evo ga u pustinji, nemojte izlaziti; evo ga u sobah, nemojte vjerovati!*" Ta opomena za prve kršćane nije bila bez temelja; jer kako svjedoči sam židovski povjestničar Josip Flavij, već tada se mnogi Židovi izdavahu za Mesiju. A potrebita bijaše ta opomena i za kršćane sviju vremena, pa i za sadašnje kršćane, jer bijaše uviek

a i sada imade krivih naučitelja, koji bi rada vjernike odvratili od prave vjere. Ako bi i vas, dragi kršćani, ma koji god hotio odvratiti od katoličke vjere, nemojte mu vjerovati, već čvrsti ostanite u vjeri, i čuvajte se takovih krivih proroka, da vas ne zavedu.

c) Treći uzrok, zašto treba bježati iz Jerusalema, navodi Isus ovimi riečmi: „*Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, tako će biti i dolazak sina čovječjega. Gdje god bude strvina, onamo će se i orlovi kupiti.*" Time hotio je Isus kazati, da će Rimljani doći iznenada, te tako brzo obkoliti grad, da nitko ne će moći više izići iz njega. Pa kao što se orlovi i druge grabežljive ptice sakupljaju ondje, gdje imade mrtvih tjelesa, tako će i pravda Božja stignuti Židove, gdje god se budu nalazili. I zaisto, Židovi su svuda progonjeni. Ni jedan ih narod ne trpi. Nemaju ni kralja, ni žrtve, ni hrama. Kao što su Židovi iznenada pali neprijateljem u šake, tako će i Sin Božji na koncu svieta doći u jedan hip, da sudi svim ljudem. I kao što se izpunilo proročtvo Isusovo o razoru Jerusalema tako će se izpuniti i njegovo proročtvo glede svršetka svieta, o čem u drugom dielu.

II.

Ono, što nam pripovieda sv. Matej evangjelist u drugoj polovici današnjeg sv. evangjelja o svršetku svieta, kaže nam, samo drugimi riečmi, i sv. Luka evangjelist u evangjelju, koje se čita u prvu nedjelju adventa. Pa budući da ću vam danas osam dana kao na prvu nedjelju adventa to obširnije tumačiti, danas reći ću vam o tom samo koju u kratko. A da si barem kakvu sliku o skončanju svieta stvorimo, naredila je crkva, da se na današnju nedjelju pred proročtvom Isusovim o svršetku svieta čita njegovo proročtvo o razorenju Jerusalema. I kako god su neki znakovi imali naviestiti razor Jerusalema, tako će naviestiti i konac svieta. Čujte što o tom veli evangjelje:

1. »*I odmah će po nevolji dana onih sunce pomrčati, i mjesec ne će dati svjetlosti svoje, i zviezde će s neba pasti, i sile će se nebeske pokrenuti.*« Ovdje se pod riečju »*odmah*« ne razumieva, da će svršetak svieta sliediti odmah iza razorenja Jerusalema, već poslie mnogo vremena. To govori Isus kao Bog, a kod Boga nema razlike u vremenu, tako da je pred njim — kako veli sv. Petar (II. 3, 8.) — jedan dan kao hiljada godina, i hiljada godina kao jedan dan. Tada će se pokrenuti sve sile nebeske i izgubiti svoju ljepotu, da navieste svršetak svieta: sunce i mjesec će pomrčati, zviezde potamnjeti i maknuti se sa svoje osi, te će se činiti kao da padaju.

2. »*Tada će se pokazati znak sina čovječjega na nebu; i tada će proplakati sva plemena na zemlji, i ugledat će sina čovječjega gdje ide na oblacih nebeskih sa silom velikom i slavom. I poslat će angjele svoje sa trubom, s glasom velikim; i sabrat će izabrane njegove od četiri vjetra, od kraja do kraja nebesa.*« Kad se tako nebeske sile pokrenu, pokazat će se znak Sina čovječjega t. j. križ, na kom nas je Isus odkupio. Kad ljudi ugledaju križ, proplakat će od straha, a osobito grešnici, što ne htjedoše vjerovati u razpetog Isusa, i živjeti po njegovu nauku. Tada će ugledati i samoga Isusa, kako ide na oblacih, ali ne kao siromašan čovjek, kao kad dodje prvi put na ovaj sviet, već kao Bog sa svom svojom silom i veličanstvom, da sudi svim ljudem. Tada će zapovjediti

angjelom, da trubom i velikim glasom pozovu sve ljude sa svih strana svieta, dobre i zle, da dodju na sud. Sv. Matej evangjelist govori do duše samo o dobrih njihove pohvale radi, dočim o zlih muči zbog ukora, što ga zaslužuju.

3. »*Od smokve naučite se prići: kad se već njezine grane pomlade i ulistaju, znate, da je blizu ljeto. Tako i vi kad vidite sve ovo, znajte da je blizu kod vrata. Zaista vam kažem: ovaj naraštaj ne će proći, dok se ovo sve ne zbude!*« Isus je ovim hotio kazati, kako god se po smokvi, kad lista, znade da je blizu ljeto, tako će se i po ovih znakovih znati, da je blizu svršetak svieta i vrieme obćega suda. Što pak veli Isus o naraštaju, da »*ne će proći, dok se sve ono ne zbude,*« to se proteže na razor Jerusalema. Time hotio je Isus kazati, da će mnogi od onih, koji ga slušahu, taj razor doživjeti. No to se može razumievati i o svršetku svieta, tako da će mnogi Židovi sve do tog dana ostati u židovstvu.

4. Rieči »*Nebo i zemlja proći će, ali rieči moje ne će proći*« znače: kako nije moguće da nestane neba i zemlje, pošto će se samo pretvoriti u drugi oblik, tako nije moguće, da se rieč Božja ne izpuni.

Danas ste čuli, dragi kršćani, dvie užasne istine: razor grada Jerusalema i svršetak svieta. Jerusalem je već odavna razoren; svršetak pak svieta ima tek sliediti. Razor Jerusalema bi strašan, ali svršetak svieta bit će još strašniji. U onom poginuše nebrojeni Židovi; u ovom pak poginut će bezbrojni grešnici. Svršetak svieta čeka i nas. Molimo se Bogu, da u taj dan ne padnemo žrtvom nečistoga duha, već da nas postavljene na desnu stranu pozove Isus s pravednici u svoju vječnu slavu. Amen.

KAZALO.

Tisak Scholza i Kralja (A. Scholz) u Zagrebu.